

The

Robert E. Gross
Collection

A Memorial to the Founder
of the
Lockheed Aircraft Corporation

Business Administration Library
University of California
Los Angeles

ZEITLIN & VER BRUGGE BOOKSELLERS

JACOB ZEITLIN
JOSEPHINE VER BRUGGE ZEITLIN
Cable Address: Jabberwock
815 No. LA CIENEGA BLVD. • OLeander 5-7581 OLympia 2-0784
LOS ANGELES 69, CALIFORNIA

Importers and Dealers in Rare Books and Manuscripts, Old Master Drawings and Prints. Wants searched for and reported. Books and Libraries bought. Catalogues issued.

We offer:

CHRISTOPHER WREN'S COPY

VAILLANT, JOANNES FOY [or, FOY-VAILLANT].

Numismata Aerea Imperatorum, Augustarum, et Caesarum, In Coloniis, Municipiis, et urbibus jure latio donatis, ex omni modulo percussa ... Parisiis, Danielem Horthemels, 1695.

Folio. 2 vols. in 1. With title-pages in red and black, engraved vignettes, numerous engravings of the various coins, a folding map, and engraved head-piece at beginning of text. Contemporary calf, rebacked. A fine copy from the library of Sir Christopher Wren (1632-1723) architect and builder of London churches, with his signature on fly-leaf opposite the title-page.

[redacted]

The author's chief work. The edition is apparently very rare and little-known. Not cited in Graesse, Brunet or the Biographie Universelle. They mention only an edition of 1688 and one of 1697.

Jean Foy Vaillant (1632-1706), famous French numismatist, was born at Beauvais and studied medicine. After receiving his degree, however, he developed a taste for numismatics and went to Paris to pursue his new interests. He was commissioned by Colbert to make a collection of ancient coins and medals for the royal cabinet. He visited Italy, Sicily, Greece and part of Asia, returning with a great number of rare and beautiful coins. He was made a member of the Academy of Inscriptions in 1702. - Biog. Universelle.
Brunet: V, 1027-8.
Graesse: VII, 234.
Not in the Kress Collection.

Subject to prior sale

è Libris Chr: Wren

NUMISMATA
ÆREA
IMPERATORUM,
AUGUSTARUM, ET CÆSARUM,
IN COLONIIS, MUNICIPIIS,
ET URBIBUS JURE LATIO DONATIS,

Ex omni modulo percuſſa.

PARS PRIMA.

Auctore JO. FOY-VAILLANT *Bellovaco, Doct. Med. & Seren. Ducis Cenomanenſium Antiquario.*

PARISIIS,

SUMPTIBUS AUCTORIS,

Apud DANIELEM HORTHEMELS, in vico Jacobæo ſub ſigno Mæcenatis.

M. DC. XCV.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

SERENISSMO PRINCIPI

LUDOVICO AUGUSTO BORBONIO,

CENOMANENSIUM ET ALBAMALLENSIUM DUCI,

HELVETIORUM RHÆTORUMQUE PRÆFECTO,

PROREGI OCCITANIÆ,

REGII ORDINIS COMMENDATORI EQUITI.

EXIGUUM *ſanè pro mea tenuitate, ſed tamen erudito Principi non aſpernandum munus offero*, NUMISMATA IMPERATORUM IN COLONIIS PERCUSSA, *cujus apud Te gratia eò major eſſe debet*, PRINCEPS SERENISSIME, *quòd non modò amas colligere antiqua Numiſmata curioſiùs, ſed collecta peritis oculis examinas, & ſolerti ingenio pervides quò ſingula pertineant. Annales ſacros, Deorum fabulas, Græcorum monumenta, Romanorum geſta, temporum omnium teſtem Hiſtoriam, utriuſque linguæ ſermones complecteris, ſicque*

hærent ſingula menti Tuæ, ut omnium animos in admirationem rapias.

Atque hi ſunt primi ſtudiorum Tuorum fructus, PRINCEPS SERENISSIME : *unde quantus olim futurus ſis, quivis conjiciat, & quàm multiplicem cudendi Tuo honori Numiſmatis materiam præbiturus. Equeſtris certè diſciplinæ ſcientia Tibi jam* PRINCIPI JUVENTUTIS *plaudit. Rei militaris amor, armorumque tractandorum peritia promittit patriæ* MARTEM PROPUGNATOREM, *&* GENIUM EXERCITUS. *Singularis morum ſuavitas* HILARITATEM POPULI. *Virtutum omnium admirabilis in Te conſenſio* SPEM PUBLICAM. *Et erit brevi cùm Tibi quæſitas Tuo labore lauros triumphans Gallia circumponet, Tibique debitam* SALUTEM PROVINCIARUM, *conciliatam* FIDEM MILITUM, *meritamque* OB CIVES SERVATOS *coronam adſcribet.*

Quid verò cùm Tibi creditam à REGE *nobiliſſimam Provinciam adire, ac per Te regere licebit? Cùm Te celeberrimis Comitiis Præſidem videbit Occitania : quam grato animo celebrabunt* ADVENTUM PRINCIPIS *ſingulæ urbes? quanta admiratione vivam in Te, ac ſpirantem Magni Parentis effigiem ſuſpicient! & quam ſine ænigmate alterum in Te Cæſarem intuebuntur, ac ſi, ut cœpiſti,* LUDOVICO *ſimilem Te pergis facere, etiam Cæſare majorem!*

Non Te fallet creditus olim NEMAUSENSIS COLUBER; *non erit ignota* SEPTUMANORUM DECUMANORUM*que Colonia; nec Te* VOLCÆ ARECOMICI, TECTOSAGES*que præteribunt : quid enim Tibi ignotum eſſe poterit iis in regionibus, quas Tibi toties Tuum repræſentavit Cimelium, cui inſtruendo primum & exornando viſus Tibi ſum præ cæteris idoneus. Liceat enim mihi,* PRINCEPS SERENISSIME,

Tua

Tua in me deprædicare beneficia, ſingularemque in me humanitatem Tuam. Tu mihi in Aula JUPITER CUSTOS, *contra æmulos atque obtrectatores* HERCULES PROPUGNATOR, *inter eruditos* APOLLO SALUTARIS; *quem ſemper cum honore appellatum, ſemper auditum benevolè, amicè apud omnes commendatum, atque annuente* REGE *cooptatum in familiam Tuam, Tua æſtimatione, plus etiam quàm annuo cenſu feciſti beatum ac locupletem.*

Si quid igitur eſt in iſto opere dignum eruditis oculis, ſi quid feliciori induſtria, ſi quid ingenio, ſi quid improbo labore perfectum, totum id Tibi, PRINCEPS SERENISSIME, *conſecratum oportuit, cui totum me, meaque omnia, uni præ omnibus, jure quo qui optimo, dico, voveo, conſecro.*

JOANNES FOY-VAILLANT.

CLARISSIMO VIRO
JOANNI FOY-VAILLANT,
DOCT. MED.

PRO EDITO LIBRO NUMISMATUM
Coloniarum Romanarum.

QUibus finibus Imperii Romani vaſtitas circumſcriberetur, fortè nec intellectum, nec apertè definitum hactenus fuerat: ſed quum affers, proferſque univerſa Numiſmata Coloniarum, ex quibus tanti moles Imperii conſtabat; hujus profectò ſingulas partes diſtinguere, terminos varios ac vagos capere commodiùs poſſe videmur. At quoniam hæc eadem Numiſmatum expoſitio miræ cujuſdam eſt utilitatis ad Hiſtoriam illuſtrandam, & ad ipſam depellendam caliginem ætatis anteactæ; fieri non poteſt, quin ſicut huic ævo doctiori noſtro tuum hoc Opus longè gratiſſimum accedit, ita ſeræ poſteritati non ſit acceptiſſimum, maximè ſi Muſas Latinas coluerit, quibus nullæ feliciores.

HENRICUS MAHIEU Doct. Medicus Pariſ.

IN

Excellentiſſimi Eruditiſſimique Viri

JO. FOY-VAILLANT BELLOVACI,
DOCTORIS MEDICI,

Et Sereniſſ. Ducis Cenomanenſium Antiquarii,

EGREGIUM OPUS

DE COLONIIS ROMANORUM.

URBEM Romam, ſub Roma ſepultam:
Remp. Romanam Coloniarum ruderibus obrutam:
Orbem Romanum jam adoratum, vix nunc laudatum ab Orbe:
Uno hoc in Volumine
Non tam ſuis, quàm tuis, à Libitina redimis NUMMIS,
ERUDITISSIME FOY-VAILLANT
Cunctis III. VIRIS. COL. DED. major:
Unus enim VIR tot Rom. Colonias nuper deducis, quot adducis.
Vix

Vix è præli torturis, in libertatem vindicatus hic liber,
Tibi Municipium unum, Orbem totum Romanum effecit,
Dum eidem abs Te ſua jura reddita exhibet, & libertatem.

Jam tot ſparſis in orbe ruinis, Reip. Romanæ umbram venerabamur,
At tuis in lucubrationibus, priſtinam illa lucem repetens,
Hiſce in vetuſtis Coloniarum NUMMIS
Primævos propè facis movere lacertos.

Colonias primus illuſtraſti, arduum quidem opus;
Sub tanto Orbis Romani pondere ſudaret & Atlas:
Tantæ ergo molis operi & Auctori

TH. SIMEONIVS. D. F. LEM. CALABER. DOMO. HIPPONE
QVI ET PARTHENOPÆVS ET BONONIENSIS.
AVGVST. MIL. GRATIOSA MISS. MISSVS.
BONON. LAT. COL. SE. VIV. D. D.

AD

JO. VAILLANT DOCT. MED.

In ejus Librum

DE COLONIIS ROMANIS.

Quis mihi, quis veteres, clamabat Roma, Colonos,
Cæſareis reddet ſculpta quis æra notis?
Clamanti multos offert vigilata per annos
Scripta VALENS, *quæ non auferet ulla dies.*
Et bene: namque ſequens ea ſi diſperderet ævum,
Talem iterum Romæ, quis dare poſſet opem?

DE LA MONNOYE.

AD VIRUM CLARISSIMUM

JO. FOY-VAILLANT DOCT. MED.

Et Sereniſſ. Ducis Cenomanenſium Antiquarium.

Ecce ſuas iterum Romana potentia vires
Exerit, & medio ſurgit ab uſque rogo:
Gloria magna quidem tantos fundare Colonos;
Extinctis lucem reddere, major erat.

DE LA TUILLERIE.

V. CL. JOANNI VAILLANT
COLONIARUM ROMANARUM
Reſtauratori.

Quos habuit toto diſperſos Orbe Colonos
Roma, hic collectos pagina docta capit:
Templa, urbes, ritus, ludos, & jura Quiritum,
Cultaque diſperſis numina certa locis.
Quæcumque abſcondit tenebris immerſa Vetuſtas,
Eruit è nummis hæc monumenta VALENS.

P. PECHANTRE' Doct. Med.

DISTICHON
In librum de Coloniarum Nummis
JO. FOY-VAILLANT D. M.

Quanta tua eſt virtus! hanc quæque Colonia civem
Noſcit, & à NUMMIS *quàm pretioſa micat!*

BONAVENTURA DE RUBEIS
Bononienſis Italus.

CHARISSIMO PATRI,
JO. VAILLANT MAGISTER IN ARTIBUS,
Scholæ Medicæ Pariſienſis Candidatus.

LAudari patrem à filio, nec ratio conſiderata ſinit, nec fas, nec jura ethica volunt: atque huic quidem legi quidni paream hodierna die lubens ac gaudens? Etenim puerulus à Te doctus ea quæ ad *Nummos* pertinent, ſatis ſcio fieri nullatenus poſſe, quin hic Tuus liber ſuperis Deorum & imis gratiſſimus ſit: quinetiam confido fore Tuum hoc opus & perennius & illuſtrius ipſo ære numiſmatum, quæ appoſitè omnino refers, quæ ſolerter enodas.

IN

IN EFFIGIEM
JOANNIS VAILLANT
NUMISMATUM INTERPRETIS EGREGII.

Cernitis? hìc vir hic eſt, ſpoliis Orientis onuſtus,
Romanas & opes, Argolicaſque vehens.
Tot collecta, mori cur non monimenta vetabunt,
Tot collecta vetat, qui monimenta mori?

De la Monnoye.

ALIUD.

VALENTIS *hæc imago, cujus improbo*
Labore, veteres illa princeps Urbium
Revocat Colonos Roma, tot Numiſmatum
Fide, an-ne Roma laude dignior? an VALENS?

Du Perrier.

ALIUD.

Ecce ſuos recipit, Te vindice, Roma Colonos:
Num tua, num Romæ, gloria major erit?

A. Guoguet. Med.

LECTORI.

REI nummariæ campus adeò vaſtus & amplus eſt, ut ex eo varios & maximè utiles ad Hiſtoriæ notitiam fructus colligere liceat: in illa Deorum ſeries, quos venerata eſt Antiquitas, ferè integra obſervatur; pleræque Principum imagines, quorum Regna in ſuas provincias Romana potentia redegit, in nummis reperiuntur: in iis Imperatorum à Julio Cæſare ad Imperii occaſum (ſi quoſdam exceperis) effigies ferè ſingulæ exhibentur; innumera familiarum Romanarum nomina, libertatis tempore maximè celebrata, in illis recenſita habes; civiles Romanorum Magiſtratus, tum majores, cùm minores, tum ordinarii, cùm extra ordinem; dignitates ſacerdotales, imperia militaria & maritima ibidem explicantur: depictos eorum veſtitus planè varios, nec non & provinciarum, populorum, urbium, Coloniarumque à Græcis & Romanis deductarum nomina in iiſdem videbis inſcripta; diverſas præterea oppidorum æras, templa demum innumera, ac plurima ædificia, ut omittam dicere de animalibus, piſcibus, & plantis, ex quibus ſeorſum volumen efficitur.

Immenſa ferè eſt ex nummorum penu collecta materia, longèque profectò copioſior quàm ut ab uno eodemque ſcriptore cumulatè tractetur, cùm ſola vel unius Romani Imperatoris geſta per nummos deſcribenda librum implere facilè poſſint; res quidem ab antiquitatis ſtudioſis in Illuſtriſſimi *Aumontii Ducis* ædes convenientibus nuper propoſita, & partim inchoata, ſed fato quodam intermiſſa; unde is ſatis præſtare videatur, qui aliquam rei nummariæ partem tractandam ſuſceperit, præſertim ſi felici quadam animi ſolertia præditus, ea quæ veterum ſcriptorum diligentiam effugerint, expromere, aut ſi ſelectiora vel Principum, vel aliorum quorumcumque Antiquariorum numiſmata cum ipſorum typorum interpretatione exponere, vel quæ in ſuis peregrinationibus ex Aſia, Græcia, Syria, & tota Italia accuratè collegerit, in lucem proferre audeat. Has itaque regiones, ad locupletandum tantis opibus LUDOVICI MAGNI Theſaurum, luſtrare ſæpius miſſus, elegantes quos inſpexeram Latinos, Græcos, & Coloniarum nummos, juſſus ſum à Sereniſſimo Principe *Henrico Borbonio Vernolii Duce* eos publicos facere, verùm ita ut à Latinis Imperialibus inciperem, & præſtantiorum velut catalogum ad *Adolphi Occonis* exemplum, ſine notis & interpretationibus in lucem tantùm ederem: eo lubentius morem geſſi, quod Sereniſſimus Princeps hoc opus Gallieni tempora non ſuperare exoptaret, quòdque nummi Imperiales Græcarum urbium & Coloniarum poſt hunc Imperatorem non extent, ſed Græci annorum Imperii notas tantùm exhibeant.

Noſtras itaque collectiones in tres partes diviſimus, primamque de nummis primæ & mediocris formæ æreis, & alteram de aureis & argenteis jam dudum vulgavimus; Typographus autem omnia prorſus exempla divendidit, rogatque, ut nunc ſecundam eorum editionem cum notis & argenteis aureiſque nummis ad Heraclium productis, publici juris faciamus; quod libenter in Antiquariorum gratiam præſtabimus, poſtquam hæc tertia pars de Græcis Urbium & Coloniarum nummis ad finem perducta erit: nil mirum igitur ſi illam nondum confecerim, opus enim in immenſum ferè excrevit, prima quidem & ſecunda pars vix unum minoris formæ volumen implevit; Græci verò nummi, Municipales & Colonici, quatuor vel etiam quinque primæ magnitudinis libros implere poſſunt, quandoquidem primus hic de Coloniis majorem æquo molem continet, adeo ut eum quaſi in duos tomos dividere poſſis: tantæ amplitudinis cauſa fuit, non modò cujuſvis numiſmatis ectypum ſeorſum cælatum, ſed eorum omnium explicatio pro viribus tentata.

Res quidem omnino grata, nummorum icones Lectorum oculis exponere; ſed illas ex Principum Cimeliis eruere, perarduum: ad ipſa enim difficilis admodum aditus, etſi aliquando ſit permiſſus, vix in tanta numiſmatum congerie, tractandorum nummorum facultas datur, ſeu propter Cimeliarcharum peritorum paucitatem; aut ſi qui fortè ſint,

propter

propter minimum eorum erga hæc antiquitatis monumenta ſtudium. Eruditorum verò illorum cura eo potiſſimum pertinere deberet, ut ad cælandas præſtantiorum numiſmatum imagines, Principes eos quorum eruditis ſcriniis præpoſiti ſunt, impellerent. Jam CHRISTINA REGINA ſuorum numiſmatum, quæ ſunt majoris formæ, ſeriem in quadraginta tabulas incidi curavit; & SERENISSIMUS PALATINUS PRINCEPS nuper ante mortem per erud. virum *Begerum* id abſolvit: illi ejuſmodi quippe ſumptus privati hominis opes exuperant, & ſi forſan aliquis vellet, vix id poſſet, niſi Studioſorum auxilio adjutus, ut jam cœpit Vir cl. *Andreas Morellius*, cujus in ea re labor valdè optandus eſt. Ingens interea nummorum amor me impulit, ut meis ſumptibus omnes in Coloniis & Municipiis ſignatos, quos recondunt LUDOVICI MAGNI, CHRISTINÆ REGINÆ, MAGNI ÆTRURIÆ DUCIS, BARBARINÆ, GHISIÆ, CARPINEÆ, aliorumque virorum Principum Gazæ, ſcalpere curarem. Labor quidem viginti annorum, per quos pro Theſauro Regio nummos colligere ſum juſſus, viam aperuit; tunc enim in Bibliotheca Regia aſſervatos delineare mihi licuit: cùm autem numiſmata omnia Verſalias transferri juſſit REX, ut illa domi penes ſe haberet, iiſque ſpectandis, cùm eſſet libertas, ſeſe oblectaret; hæc LUDOVICI MAGNI Cimeliarchia, Regum omnium & Principum ſcrinia numero, integritate, & raritate longè ſuperant. Mihi cura in ſeries illa ordinandi, REGE ſpectante, demandata eſt: ſed quanta demum eorum congeries Illuſtriſſimi Marchionis *de Louvois* vigilantiâ eſt facta, tanto autem Theſauro Cuſtos P. *Rainſſant* D. Medicus Rhemenſis præfectus eſt; mihi verò à REGE, Cenomanenſium Ducis Cimelium eſt commiſſum, dum vir ille clariſſimus Gazam Regiam aliquando faciat publicam, nummos Coloniarum ipſi additos mihi communicavit, quorum ectypa D. *Morellius*, qui Regios ſumma arte & diligentia delineat, lubens tranſmiſit.

Sed ad externa pergamus Europæ Cimelia, ex quibus icones hauſimus, & ab æterna urbe Roma rei antiquariæ parente initium faciamus. Ibi primum locum obtinet Gaza CHRISTINÆ REGINÆ, cujus indulgentiâ ex illa tot nummorum cujuſvis metalli multitudine, Colonicos & Municipales excerpſimus, qui ſanè non tam frequentes ſunt quàm Romani: Colonici namque ex longinquis regionibus aſportantur; illi verò ex ipſis urbis ruinis quotidie eruuntur. Ad REGINÆ Gazam mihi ultima vice patuit aditus, conciliatore erudito viro *Jo. Petro Bellorio* ipſius Cuſtode diligentiſſimo, poſtquam Cl. *Camelius* rei nummariæ princeps oculis captus eſſet, uterque mihi jamdudum fuit mihi amicitiâ conjunctiſſimus, cùm Romam duodecies profectus ſim. *Camelius* quidem, dum in urbe morabar, nummos virorum Principum, ut polirentur ad ipſum miſſos, mihi communicavit: *Bellorius* verò, quos vellem CHRISTINÆ nummos delineare, ſumma urbanitate permiſit. Gazas obſervavimus BARBERINAS bis, CAMILLI MAXIMI olim Cardinalis pluries, CARPINEAS ter, BORGHESIAS, GHISIAS, GINETTAS, RONDANINAS, aliorumque nummariæ rei ſtudioſiorum, inter quos *Car. Antonium à Puteo* Equitem S. Stephani Commendatorem, Equitem *Jul. Florentium*, alterumque M. *Ant. Sabatinum* honoris causâ, & D. *Cauſeum* amicitiæ gratiâ nominare debemus.

In Etruriam divertamus, & Gazam Mediceam tanta annorum ſerie collectam, nemini tunc quamvis patentem atque expoſitam, luſtrare liceat; in hoc autem ſuperbo rei nummariæ theſauro LAURENTII ſenioris & FRANCISCI MAGNI DUCIS, LEOPOLDIque Cardinalis ex omni metallo ſeries, ſed præcipuè nummi maximi, quos Itali vulgò *Medaglioni* vocant, aſſervantur, quibus omnibus innumerabiles Coloniarum & Municipiorum nummos ex Sardiniæ Proregis hæredibus coëmptos COSMUS III. Muſarum parens, ac modò regnans feliciter, addidit: hos omnes oculis obſervare, manibuſque contrectare OPTIMI PRINCIPIS indulgentiâ mihi conceſſum eſt, comes adfuit P. *Noriſius* M. DUCIS vir Theologus, ſummæ eruditionis & de re nummaria benè meritus: verùm ut tantum Cimelium in ſua celeberrima Pinacotheca per totum Orbem decantata, publicum redderet SERENISSIMUS PRINCEPS, Cimeliarcham D. *Sebaſtianum Bianchi*, optimarum artium ſtudiis eruditum, ad perfectam nummorum notitiam ipſi comparandam non modò Principum Cimelia inviſere juſſit, ſed primariis Antiquariis per litteras ſuas commendavit; attamen hæ antiquitatis deliciæ non modò in Cimelio Mediceo Florentiæ reconduntur, ſed Marchio *Nicolinus* & Marchio *Riccardus* inter ſuperbas ſupellectiles, nummos

in ſuis Gazis rariſſimos poſſident, nec non Illuſtr. *Apollonius Baſſetus* M. Ducis à Secretis, qui iiſdem præcipuè delectatur.

Bononia, ut ſtudiorum mater, ſic & nummorum parens, plurimos ipſorum habuit ſtudioſos. E vivis exierunt *Card. Buoncompagnus* urbis Archiepiſcopus, Muſei olim celeberrimi patrui ſui *Franciſci* Cardinalis hæres. *Jo. Bapt. Capponius*, N. *Carradorus*, Medici inſignes. *Lud. Borgoloccus*, *Fr. Lottus*, & *Val. Polazzus* inter alios emicuerunt. Comes *Car. Cæſar Malvaſia* S. Petri Canonicus, ſingulares olim congeſſit: nunc *Ant. da Via* Patricius, Pontificis Max. apud Belgas Internuntius, præſtantiſſimos acquiſivit. R. P. *Minius* Clericis Minoribus Præpoſitus, ut ex ſuis ſelectiora LUDOVICO MAGNO offerret, Verſalias venit. Illuſtris ille *Malpighius*, alterum Medicinæ lumen, aliquot eximios poſſidet; ſed omnes D. *Joſephi Magnavaccæ* inter Pictores commendati judicio ſtare volunt: is enim Antiquariorum Italiæ princeps quo ad praxim facilè prædicatur. Ille me comitem Regium Lepidi properantem ad Muſeum P. *Cattanei* PP. Minoris Obſervantiæ Definitoris generalis inviſendum comitari dignatus eſt; vix autem explicare poſſim quanta comitate R. admodum Pater præclaros Coloniarum nummos à ſe ex Hiſpania allatos mihi exhibuerit.

Mutinæ, Sereniſſima Estensis Familia, alios Italiæ Principes in nummis comparandis æmulata, præſtantes & luculentos olim comparavit, quos Eques *Rimbottus* Cimelii Præfectus ante aliquot annos mihi inſpiciendos exhibuit. Parmæ, Dux Ranutius II. inſtructiſſimam harum elegantiarum copiam ab Alexandro Farnesio collectam aſſervat, cujus curam habet eruditus P. *Pedrucius* S. J. In ea urbe *Com. Alexander Sanvitalis* Muſei majorum ſuorum partem cum fratre diviſam ſumma religione conſervat. *Comites Cantelli*, hujus antiquæ memoriæ vindices ac æſtimatores ſeſe præſtiterunt. Quantùm ad Mantuæ Ducum Gazam ſpectat, hoc ſæculo licèt cum urbe direptam, aquila eorum Principum ſtemma omnibus nummis inſerta, innumerabilem ipſorum numerum ab iis coacervatum olim fuiſſe declarat: teſtes ſint illi ex familiis Romanis in Theſauro LUDOVICI MAGNI reconditi. In eorum urbe *Marchio* olim *Bulgherinus*, nunc ex Prædicatorum Ordine, inter elegantiſſimos quos poſſidet nummos, Othonem Græcum majoris formæ, in cujus averſa parte Victoria pectore tenus obſervatur, fortè fortunâ à circumforaneo nactus eſt, quem ſubitò agnovit D. *Horatius Bellinus* Caroli II. Ducis auxiliarius, rei nummariæ ſedulus indagator.

Venetiæ urbs præ cæteris opulenta, hac veteri moneta maximè claruit & claret: ut enim prætermittam inſignes ſuperioris ſæculi viros Andr. Lauredanum, N. Contarenum, Seb. Erizzum, & Jo. dom. Grimanum Patricios; Petr. Donam, & Petr. Mauroce-num nuper fato functos: vivos autem hujus ſupellectilis nummariæ conſervatores aut indagatores commemorare nobis liceat, Jul. Justinianum & Marc. Ruzinum D. Marci Procuratores, Geor. Barbarum, Jo. Dom. Soderinum, Petr. Garzonum, Jo. Dom. Theupolum, Anton. Capellum, Bern. Trevisanum ampliſſimos Senatores, inter quos Hier. Corrarus nullis pepercit ſumptibus, ut in æreis nummis rariſſimis conquirendis ſeſe maximè commendaret. Alii ſunt inferioris quidem ordinis, ſed magnæ exiſtimationis, *Fr. Cima* & *Joſ. Marcus Brunus* Doctores Medici, ad quos omnes conveniendos non ſemel mihi adfuit comes V. Cl. *N. Bon* JC. in nummis cognoſcendis ſagax & eruditus, qui eximium de *Neocoris* tractatum in lucem, magno Antiquariorum voto, editurum ſe brevi pollicetur.

Padua hæc veteris ævi monumenta etiam elegantiora recondit; ibi *Comes Jo. de Lazara*, nummorum diligentiſſimus aſſervator, luculentas eorum ſeries congeſſit; ſed *Eques Patinus* Medicus Pariſienſis, Gymnaſii Patavini Profeſſor, urbem ſuis ſcriptis doctiſſimis perpetuò illuſtrat: multis enim rei nummariæ operibus jam clariſſimus, ſex adhuc millia & ampliùs numiſmata ex omnibus Cimeliis à ſe luſtratis ſelecta, cum eorum ectypis & erudita ut ſolet explanatione in lucem proferre meditatur. *Seb. Gouzonus* Doctor Medicus, & *Car. Torta* Univerſitatis Cancellarius, harum antiquitatum memoriâ delectantur. Veronæ, *Comes Fr. Moſcardus*, in Muſeo ſuo celeberrimo lautiſſimam nummorum copiam ab Ill. patre comparatam poſſidet. Sunt & alii hac in urbe antiquæ hujus memoriæ curioſi, quorum Cimelia non obſervavi. Mediolani, *Comes Mediobarbus*, qui *Occonem* feliciter illuſtravit

vit & auxit, ſex millia ex omni metallo numiſmata collegit, cujus Gazam, per ejus abſentiam, inviſere proh dolor! non licuit. Præclara nummorum congeries in Muſeo *Fr. Septalæ* Canonici, à *Manfredo* ejus patruo, cujus interitus nunquam ſatis defleri poteſt, adquiſita reperitur. *Jo. Maria Bidellus* JC. amore & ſtudio hujus veteris memoriæ maximè commendatur. A *Jo.Bapt. Seccia* etiam JC. ante paucos annos defuncto, Græcum pro Latino Pertinacem accepi, Regio Theſauro meâ curâ additum. Genuæ, rariſſimam illius Imperatoris, Pertinacis nimirum, Titianam uxorem, à DD. *Lavagna* fratribus, ampliſſimis civibus, emptam, tanto Cimelio etiam adjeci. Turini, SABAUDIÆ DUCES Gazam nummis exornatiſſimam olim comparaſſe ex pretioſis eorum reliquiis in palatio à nobis obſervatis, ſuſpicari facilè poſſumus. Sed antequam ex Italia egrediamur, Muſea in aliis urbibus ab itinere remotis jamdudum nuper inſpecta recenſeamus. Neapoli, D. *Piquettus* in hoc rei antiquariæ genere operam & induſtriam feliciter collocavit. Oximi, *Cæſar Leompardus* Patricius inſtructiſſimam nummorum collectionem habet. Spoleti, *Jo. Ant. Luparinus* frequentibus per totam Italiam peregrinationibus numiſmatum indefeſſus ſcrutator, rariſſimos excerpſit. Anconæ, *Cam. Picchus* Græca aliquot inſignia ex Epiro allata, cum plurimis Romanis conſervat. Piſis, *Joſeph Gianottus* Doct. Medicus non integram nummorum ſeriem, ſed quoſdam præclaros ab Armenis Liburni emptos comparavit, à quo Gordianum Afr. Seniorem Græcum Cimelio Cenomanenſium Ducis à nobis adjectum accepimus.

Anglia, licèt ab Italia nummorum parente longè diſſita, eorum tamen ſedulos habuit & habet collectores: Rex CAROLUS I. hac omni elegantiarum ſupellectili plurimùm delectatus, plurima conquiſivit numiſmata, ex quibus aurea tantùm in ordinem redacta CAROLUS II. ſingulari benignitate dedit mihi viſenda: ſed omnium congeriem JACOBUS II. feliciter regnans in loculos & ſcrinia ordinari præcepit. In quas manus abierint nummi *Bukingami Ducis* & *Arundelii Comitis*, à noſtris Antiquariis ſæpius laudatis, detegere non potui. Collectionem ab Oratore quondam apud Venetos *Dodington* comparatam, apud ipſius hæredes venalem docemur. *Comes Piterboroug* primus Regis Cubicularius ad ſuum rei nummariæ Muſeum in ſuburbano palatio aſſervatum, me priùs epulis adhibitum deduxit inviſendum. *Comes Clarendonius* omni laudis genere ſpectandus, nummos eximio quodam delectu ſingulares, poſt epulas etiam lautiſſimas, ſumma cum ingenii & eruditionis ſignificatione non ſemel exhibuit: ad hos autem primarios viros mihi patuit aditus per eruditiſſimum Doct. *Fraiſerum* non minùs à Rege quàm ab Aulicis probatum. Eques *Georg. Weheler* ex Aſiæ peregrinatione nummos elegantes Græcos attulit, quorum explicationem vernaculâ linguâ edidit. D. *Charleton* collectos undique præſtantiſſimos in Muſeo rerum naturalium aſſervat. Pretioſas illas antiquitatis merces *Willelmus Falchner* ex Orientalibus plagis, in quibus eum offendi, per duodecim annos congeſtas Londinum aſportavit, ex iis autem plurima Cimelia locupletavit, quæ res occaſionem ipſi præſtitit nummos exquiſitos ex Aſia emendi, unde ſtupendus ille Maximus argenteus PESCENNIUS, ex Aleppo ad eum miſſus, & mox mecum communicatus, ſupremum in LUDOVICI MAGNI Theſauro locum nunc obtinet. In Walia *Ill. Aſaphapolis Epiſcopus* nummorum fautor egregius, & peritus æſtimator, his indubitatis hiſtoriæ monumentis Imperatorum Romanorum geſta feliciter illuſtrat, Trajanique vitam pro ſpecimine videre nobis datum eſt. Sed hìc *D. Gailhard* Anglum, qui ob peregrinationes frequenter in Gallia morari videtur, inter ditiſſimos hujus vetuſtæ memoriæ poſſeſſores annumerare liceat. Belgæ Spartam hanc etiam exornarunt. *Arſchotani Ducis* Cimelium à *Io. Hemelario* notis luculentis explicatum, in lucem prodiit. *Lævinus Torrentius* Epiſcopus Antuerpienſis Suetonium nummis ornavit. *Goltzius* icones quamplurimas *M. Laurini* operâ collegit & incidit, earum quatuor tomos *Lud. Nonnius Medicus* commentariis doctiſſimis in lucem iterum revocavit. *Andreas Schottus* S. J. Muſeum *Nicolai Roccok* Equitis cum iterata editione Arſchotana eruditis interpretationibus evulgavit. *Chifletii* ambo *Io. Iacobi* filii, *Claudius* quidem de antiquo numiſmate, *Henricus* verò de Othonis nummis ſcripſere. *Gevartius* JC. Uterque *Rubenius* & *Schinkelius* nummos undique compararunt. Batavia, ejuſdem gloriæ æmula, ſuos pariter harum antiquitatum vindices tulit, *Iac. Oiſelius* nuper è vivis ereptus, commentariis, *Cuperus* & *Iac. Perizonius* diſſertationibus nummos illuſtrarunt. *Daniel Heinſius* & *Io. Georgius Grævius*, ambo præclara provinciæ ſuæ lumina, ille nuper mortuus, antiquæ hujus elegantiæ cultor eximius,

 hic

in ſuis Gazis rariſſimos poſſident, nec non Illuſtr. *Apollonius Baſſetus* M. DUCIS à Secretis, qui iiſdem præcipuè delectatur.

Bononia, ut ſtudiorum mater, ſic & nummorum parens, plurimos ipſorum habuit ſtudioſos. E vivis exierunt *Card. Buoncompagnus* urbis Archiepiſcopus, Muſei olim celeberrimi patrui ſui *Franciſci* Cardinalis hæres. *Jo. Bapt. Capponius*, N. *Carradorus*, Medici inſignes. *Lud. Borgoloccus*, *Fr. Lottus*, & *Val. Polazzus* inter alios emicuerunt. Comes *Car. Cæſar Malvaſia* S. Petri Canonicus, ſingulares olim congeſſit: nunc *Ant. da Via* Patricius, Pontificis Max. apud Belgas Internuntius, præſtantiſſimos acquiſivit. R. P. *Minius* Clericis Minoribus Præpoſitus, ut ex ſuis ſelectiora LUDOVICO MAGNO offerret, Verſalias venit. Illuſtris ille *Malpighius*, alterum Medicinæ lumen, aliquot eximios poſſidet; ſed omnes D. *Joſephi Magnavaccæ* inter Pictores commendati judicio ſtare volunt: is enim Antiquariorum Italiæ princeps quo ad praxim facilè prædicatur. Ille me comitem Regium Lepidi properantem ad Muſeum P. *Cattanei* PP. Minoris Obſervantiæ Definitoris generalis inviſendum comitari dignatus eſt; vix autem explicare poſſim quanta comitate R. admodum Pater præclaros Coloniarum nummos à ſe ex Hiſpania allatos mihi exhibuerit.

Mutinæ, Sereniſſima ESTENSIS Familia, alios Italiæ Principes in nummis comparandis æmulata, præſtantes & luculentos olim comparavit, quos Eques *Rimbottus* Cimelii Præfectus ante aliquot annos mihi inſpiciendos exhibuit. Parmæ, Dux RANUTIUS II. inſtructiſſimam harum elegantiarum copiam ab ALEXANDRO FARNESIO collectam aſſervat, cujus curam habet eruditus P. *Pedrucius* S. J. In ea urbe *Com. Alexander Sanvitalis* Muſei majorum ſuorum partem cum fratre diviſam ſumma religione conſervat. *Comites Cantelli*, hujus antiquæ memoriæ vindices ac æſtimatores ſeſe præſtiterunt. Quantùm ad Mantuæ DUCUM Gazam ſpectat, hoc ſæculo licèt cum urbe direptam, aquila eorum Principum ſtemma omnibus nummis inſerta, innumerabilem ipſorum numerum ab iis coacervatum olim fuiſſe declarat: teſtes ſint illi ex familiis Romanis in Theſauro LUDOVICI MAGNI reconditi. In eorum urbe *Marchio* olim *Bulgherinus*, nunc ex Prædicatorum Ordine, inter elegantiſſimos quos poſſidet nummos, Othonem Græcum majoris formæ, in cujus averſa parte Victoria pectore tenus obſervatur, fortè fortunâ à circumforaneo nactus eſt, quem ſubitò agnovit D. *Horatius Bellinus* CAROLI II. DUCIS auxiliarius, rei nummariæ ſedulus indagator.

Venetiæ urbs præ cæteris opulenta, hac veteri moneta maximè claruit & claret: ut enim prætermittam inſignes ſuperioris ſæculi viros ANDR. LAUREDANUM, N. CONTARENUM, SEB. ERIZZUM, & JO. DOM. GRIMANUM Patricios; PETR. DONAM, & PETR. MAUROCENUM nuper fato functos: vivos autem hujus ſupellectilis nummariæ conſervatores aut indagatores commemorare nobis liceat, JUL. JUSTINIANUM & MARC. RUZINUM D. Marci Procuratores, GEOR. BARBARUM, JO. DOM. SODERINUM, PETR. GARZONUM, JO. DOM. THEUPOLUM, ANTON. CAPELLUM, BERN. TREVISANUM ampliſſimos Senatores, inter quos HIER. CORRARUS nullis pepercit ſumptibus, ut in æreis nummis rariſſimis conquirendis ſeſe maximè commendaret. Alii ſunt inferioris quidem ordinis, ſed magnæ exiſtimationis, *Fr. Cima* & *Joſ. Marcus Brunus* Doctores Medici, ad quos omnes conveniendos non ſemel mihi adfuit comes V. Cl. *N. Bon* JC. in nummis cognoſcendis ſagax & eruditus, qui eximium de *Neocoris* tractatum in lucem, magno Antiquariorum voto, editurum ſe brevi pollicetur.

Padua hæc veteris ævi monumenta etiam elegantiora recondit; ibi *Comes Jo. de Lazara*, nummorum diligentiſſimus aſſervator, luculentas eorum ſeries congeſſit; ſed *Eques Patinus* Medicus Pariſienſis, Gymnaſii Patavini Profeſſor, urbem ſuis ſcriptis doctiſſimis perpetuò illuſtrat: multis enim rei nummariæ operibus jam clariſſimus, ſex adhuc millia & ampliùs numiſmata ex omnibus Cimeliis à ſe luſtratis ſelecta, cum eorum ectypis & erudita ut ſolet explanatione in lucem proferre meditatur. *Seb. Gouzonus* Doctor Medicus, & *Car. Torta* Univerſitatis Cancellarius, harum antiquitatum memoriâ delectantur. Veronæ, *Comes Fr. Moſcardus*, in Muſeo ſuo celeberrimo lautiſſimam nummorum copiam ab Ill. patre comparatam poſſidet. Sunt & alii hac in urbe antiquæ hujus memoriæ curioſi, quorum Cimelia non obſervavi. Mediolani, *Comes Mediobarbus*, qui *Occonem* feliciter illuſtravit

vit & auxit, ſex millia ex omni metallo numiſmata collegit, cujus Gazam, per ejus abſentiam, inviſere proh dolor! non licuit. Præclara nummorum congeries in Muſeo *Fr. Septalæ* Canonici, à *Manfredo* ejus patruo, cujus interitus nunquam ſatis defleri poteſt, adquiſita reperitur. *Jo. Maria Bidellus* JC. amore & ſtudio hujus veteris memoriæ maximè commendatur. A *Jo.Bapt. Seccia* etiam JC. ante paucos annos defuncto, Græcum pro Latino Pertinacem accepi, Regio Theſauro meâ curâ additum. Genuæ, rariſſimam illius Imperatoris, Pertinacis nimirum, Titianam uxorem, à DD. *Lavagna* fratribus, ampliſſimis civibus, emptam, tanto Cimelio etiam adjeci. Turini, SABAUDIÆ DUCES Gazam nummis exornatiſſimam olim comparaſſe ex pretioſis eorum reliquiis in palatio à nobis obſervatis, ſuſpicari facilè poſſumus. Sed antequam ex Italia egrediamur, Muſea in aliis urbibus ab itinere remotis jamdudum nuper inſpecta recenſeamus. Neapoli, D. *Piquettus* in hoc rei antiquariæ genere operam & induſtriam feliciter collocavit. Oximi, *Cæſar Leompardus* Patricius inſtructiſſimam nummorum collectionem habet. Spoleti, *Jo. Ant. Luparinus* frequentibus per totam Italiam peregrinationibus numiſmatum indefeſſus ſcrutator, rariſſimos excerpſit. Anconæ, *Cam. Picchus* Græca aliquot inſignia ex Epiro allata, cum plurimis Romanis conſervat. Piſis, *Joſeph Gianottus* Doct. Medicus non integram nummorum ſeriem, ſed quoſdam præclaros ab Armenis Liburni emptos comparavit, à quo Gordianum Afr. Seniorem Græcum Cimelio Cenomanenſium Ducis à nobis adjectum accepimus.

Anglia, licèt ab Italia nummorum parente longè diſſita, eorum tamen ſedulos habuit & habet collectores: Rex CAROLUS I. hac omni elegantiarum ſupellectili plurimùm delectatus, plurima conquiſivit numiſmata, ex quibus aurea tantùm in ordinem redacta CAROLUS II. ſingulari benignitate dedit mihi viſenda: ſed omnium congeriem JACOBUS II. feliciter regnans in loculos & ſcrinia ordinari præcepit. In quas manus abierint nummi *Bukingami Ducis* & *Arundelii Comitis*, à noſtris Antiquariis ſæpius laudatis, detegere non potui. Collectionem ab Oratore quondam apud Venetos *Dodington* comparatam, apud ipſius hæredes venalem docemur. *Comes Piterboroug* primus Regis Cubicularius ad ſuum rei nummariæ Muſeum in ſuburbano palatio aſſervatum, me priùs epulis adhibitum deduxit inviſendum. *Comes Clarendonius* omni laudis genere ſpectandus, nummos eximio quodam delectu ſingulares, poſt epulas etiam lautiſſimas, ſumma cum ingenii & eruditionis ſignificatione non ſemel exhibuit: ad hos autem primarios viros mihi patuit aditus per eruditiſſimum Doct. *Fraiſerum* non minùs à Rege quàm ab Aulicis probatum. Eques *Georg. Weheler* ex Aſiæ peregrinatione nummos elegantes Græcos attulit, quorum explicationem vernaculâ linguâ edidit. D. *Charleton* collectos undique præſtantiſſimos in Muſeo rerum naturalium aſſervat. Pretioſas illas antiquitatis merces *Willelmus Falchner* ex Orientalibus plagis, in quibus eum offendi, per duodecim annos congeſtas Londinum aſportavit, ex iis autem plurima Cimelia locupletavit, quæ res occaſionem ipſi præſtitit nummos exquiſitos ex Aſia emendi, unde ſtupendus ille Maximus argenteus PESCENNIUS, ex Aleppo ad eum miſſus, & mox mecum communicatus, ſupremum in LUDOVICI MAGNI Theſauro locum nunc obtinet. In Walia *Ill. Aſaphapolis Epiſcopus* nummorum fautor egregius, & peritus æſtimator, his indubitatis hiſtoriæ monumentis Imperatorum Romanorum geſta feliciter illuſtrat, Trajanique vitam pro ſpecimine videre nobis datum eſt. Sed hìc *D. Gailhard* Anglum, qui ob peregrinationes frequenter in Gallia morari videtur, inter ditiſſimos hujus vetuſtæ memoriæ poſſeſſores annumerare liceat. Belgæ Spartam hanc etiam exornarunt. *Arſchotani Ducis* Cimelium à *Io. Hemelario* notis luculentis explicatum, in lucem prodiit. *Lævinus Torrentius* Epiſcopus Antuerpienſis Suetonium nummis ornavit. *Goltzius* icones quamplurimas *M. Laurini* operâ collegit & incidit, earum quatuor tomos *Lud. Nonnius Medicus* commentariis doctiſſimis in lucem iterum revocavit. *Andreas Schottus* S. J. Muſeum *Nicolai Roccok* Equitis cum iterata editione Arſchotana eruditis interpretationibus evulgavit. *Chifletii* ambo *Io. Iacobi* filii, *Claudius* quidem de antiquo numiſmate, *Henricus* verò de Othonis nummis ſcripſere. *Gevartius* JC. Uterque *Rubenius* & *Schinkelius* nummos undique compararunt. Batavia, ejuſdem gloriæ æmula, ſuos pariter harum antiquitatum vindices tulit, *Iac. Oiſelius* nuper è vivis ereptus, commentariis, *Cuperus* & *Iac. Perizonius* diſſertationibus nummos illuſtrarunt. *Daniel Heinſius* & *Io. Georgius Grævius*, ambo præclara provinciæ ſuæ lumina, ille nuper mortuus, antiquæ hujus elegantiæ cultor eximius,

hic verò peritus æſtimator, non mediocrem in hoc ſtudio laudem meruere. Noviſſimè *Jac. Gronovius*, alterum Bataviæ decus, inſignem nummorum ſeriem comparavit. D. *Modè* Trajectinus, ex Gallia & Anglia ſelectiores in patriam nummos aſportavit; ſed quàm raros & inſignes ex ſuis peregrinationibus advecturus eſt D. *de With.*

Germaniam ex nummorum Scriptoribus, & ex iis qui eam perluſtrarunt, pleroſque Principes habere hoc antiquitatis ſtudio immenſos novimus; verùm iis qui eorum Cimelia inſpexerint, mentionem eorum facere permittimus, quandoquidem de Muſeis tantùm à nobis obſervatis ſermonem inſtituimus: liceat tamen hìc commendare *Car. Velſerum* Senatorem Norimbergenſem, hujus rei antiquariæ aſſertorem peritiſſimum, quicum per litteras colloqui datum eſt, ut in Helvetia cum *Tobia Hollandero à Berau* Schafuſianæ Reipublicæ Quæſtore, & *Seb. Feſchio* JC. Baſileenſi, doctiſſimis harum elegantiarum vindicibus. Suetia ſuos etiam habet nummorum cultores; mihi notus erat D. *Oldemberg*, qui in ſuis peregrinationibus elegantiſſimos congeſſerat, frater ejus horum hæres, me Pariſiis nuper inviſit. Dania pariter rei nummariæ fautores numerat. Hiſpania, Coloniarum olim à Romanis deductarum parens, ex ſuis quotidie viſceribus nummos effundit; unde apud eruditos ejus gentis ingens eorum amor, inter quos *Antoninus Auguſtinus* Tarraconenſis Archiepiſcopus lucem nummis exponendis ac diligentiam luculentiùs nemo aſſeruit. *Rodericus Carus* patrios quidem evulgavit: præclaros autem ex omnibus Hiſpaniæ regnis erutos, inter Antiquariorum manus conſpicere gratiſſimum nobis fuit.

Sed cùm de externis Europæ Cimeliis, ex quibus ectypa collegimus, honoris causâ priùs à nobis actum ſit, jam Galliæ noſtræ hujus antiquæ ſupellectilis ſtudioſos & indagatores recenſere æquum videtur. Primum locum occupat Theſaurus LUDOVICI MAGNI, totius Europæ ditiſſimus, jucunda cujus contemplatio CENOMANENSIUM DUCEM ad rei nummariæ ſtudium incitavit. Rex geminos ſtatim nummos lubens conceſſit, & brevi Dux Sereniſſimus Cimelium, poſt Regium, comparavit exornatiſſimum, cujus me Cuſtodem habere voluit. *Comes Toloſæ*, Ducis fratris exemplo, in idem ſtudium incubuit. *Marchio de Seignelay*, licèt ſelectiores à patre conquiſitos REGI nummos obtulerit, eorum tamen numerum & præſtantiam ex celeberrimi *Braceſii* Muſei Romani novis monumentis reſarſit. Ab Aula Pariſios divertamus, & inſtructiſſimas *Lamonias*, *Harlæas*, & *Bignonias* Gazas ſuſpiciamus. R. P. *de la Chaize*, Regi à Confeſſionibus, in colligendis nummis operam inter tam graves curas, oblectationis causâ, collocavit. RR. PP. *Jobert* & *Chamillard* ejuſdem Societatis, antiquitatis hujus diligentiſſimi ſunt inveſtigatores & peritiſſimi. Idem ſtudium, & eadem quærendorum nummorum cura *Sirmondum* & *Coſſartium* præſtantiſſimos viros olim inceſſit, & parta à ſe numiſmata in LUDOVICI MAGNI Collegio ornamenti gratiâ repoſuerunt: porro tum eorum, tum librorum cuſtodiendorum provincia eruditiſſimo P. *Harduino* de nummis benemerito conceſſa eſt. Hæ veteris monetæ elegantiæ Bibliothecas etiam Sanctæ Genovefæ & Sancti Germani locupletant; huic D. *Placidus*, illius memoriæ diligens ſcrutator, præfectus eſt; illi P. *Chaponel* elegans hujus induſtriæ fautor, poſt Patrem *du Molinet* præpoſitus. *Comes de Vaux* Imperatorum ſeriem ex argento inſignem comparavit. DD. *de Blois* & *de Lompré* ejuſdem generis nummis ſummopere delectantur. D. *Dron* Sancti Thomæ à Lupara Canonicus, præſtantiſſima Coloniarum & Græca numiſmata ex ære medio præſertim adquiſivit. D. *Baudelot* Patronus inſignis, amore & harum antiquitatis deliciarum ſtudio celebratur. Sed quid de Illuſtriſſimo *Spanhemio* Brandeburgenſis Electoris apud Regem Oratore dicturus? illo certè elegantiùs & feliciùs nummos nullus illuſtravit. D. *Morellius* Helvetius Specimen univerſæ rei nummariæ Pariſiis edidit, quam iconibus & notis eruditis locupletatam ab eo perfici ſummopere exoptant Antiquarii.

In diverſis Galliæ urbibus plurimi ſunt numiſmatum cultores, & eximii eorum adſertores, inter quos eminet *Ill. de Camps* Apamienſis Epiſcopus, qui lautiſſima & longo tempore comparata nummorum collectione, Principum Gazas adæquat. D. *Foucault* Supplicum Libellorum Magiſter, & in Pictavienſi provincia rei judiciariæ Præfectus, hac omni veterum elegantia ſeſe oblectans, ſeriem Imperatorum ex argento præſtantiſſimam poſſidet. Lugduni, in Bibliotheca Patrum Soc. Jeſu Muſeum omni id genus ſupellectili inſtructiſſimum aſſervatur, à R. P. *de la Chaize* quidem inchoatum, ſed continua nummorum acceſ-

ſione

ſione ab erud. P. *Charonier* ditatum. At nuper in hac urbe *Jac. Sponius* Med. de nummis benemeritus, magno Eruditorum deſiderio extinctus eſt. D. *de Mazaugues* Aquiſextanus Senator, alter *Peireſcus*, omni ſtudiorum genere celebris, hæc egregia vetuſtatis monumenta à plurimis annis comparavit, quæ amicis liberaliter largitur. In eadem civitate P. *Pagi* Conventualium Minorum erud. Præfectus, his antiquis monumentis hiſtoriam commendat. D. *Terrin* Arelatenſis Patronus celeberrimus, nummorum ſedulus ſcrutator, Diſſertationes ſuper iis elegantiſſimas conſcripſit. Aurelianis, D. *Toinardus*, vir multarum litterarum, Herodis M. Judææ Regis, & ſucceſſorum geſta nummis illuſtrata, & plurimas Diſſertationes typis mandare parat. Divione, Præſes *Boiherius* ingentes veteris ævi divitias recondit: ſed litteratus Abbas *Nicaſius* illarum vindex eſt & æſtimator non mediocris. Hîc autem omnes Galliæ noſtræ nummorum inveſtigatores & ſtudioſos numerare perlongum eſſet; viros tantùm celeberrimos, aut mihi amicitiâ conjunctos nominaſſe ſatis ſit: antequam tamen illam relinquamus, auctores qui egregiam in re nummaria operam poſuere, *Choulium*, *Savotum*, *Triſtanum*, *Seguinum*, *Patinum*, *Sponium*, & P. *Harduinum* recenſeamus, quorum æmulatione Spartam hanc ingreſſi ſumus.

Cùm autem Cimelia, ex quibus deſumpta ſunt operis noſtri ectypa, longa ſatis enarratione ſint recenſita, nunc res ad Coloniarum nummos ſpectantes exponamus. Maximi quidem moduli in Coloniis percuſſi non obſervantur nummi; ex ære magno confecti, uſque ad Sept. Severum rariſſimi habentur; mediocris formæ, obvii ſunt: ſed cùm hi eandem non ſemper magnitudinem, imò planè variam & inæqualem exhibeant, eos in ſecundam & minimam molem diviſimus: omnes igitur in tres redactos magnitudines, primæ, ſecundæ & tertiæ, ſcalpi nobis cura fuit, Seguini in nummorum eruditione ſpectatiſſimi exemplum ſequuti; ipſi enim juxta modulum proprium cælati, non modò ſui prototypi veram & congruam effigiem exhibent, ſed ſingulari quadam cum voluptate viſuntur: contrà verò illi numiſmatum Scriptores, qui ſub eodem typo diſſimiles eorum formas conſignant, omnia confundunt: minutus enim nummus pro maximo repræſentatus, licèt moduli nota adſit, mentem Antiquarii conturbat, & aliquando repertus, ſpem ejus ſæpe illudit, portentoſum ſanè videtur, nummulum ſub eadem figura, quâ alterum maximi vel majoris moduli, æreum proponere.

Compendioſas ectyporum inſcriptiones litteris Italicis pro viribus integras protulimus, ut quidquid obſcurum his notis nummi recondunt, cunctis planum eſſe poſſit. Typorum quidem plurimorum explicationes aggreſſi ſumus, quas omnino explanaſſe non gloriamur: neque enim omnia nobis adeo ſunt perſpicua & obvia, ut alicui notitiæ per annos triginta partæ confidamus; rei quippe antiquariæ cultores, qui ea quæ nos effugerunt, alios edocere poſſint, non defuturos arbitramur: quare noſtras interpretationes Eruditorum arbitrio judicioque permittimus, nec noſtræ ſententiæ adeo ſumus tenaces, ut in alteram abire non ſimus parati. De omnibus typis aliquid diximus, ne potiùs ullum intentatum intactumque relinqueremus, quàm ignorantiam confiteremur; opinio enim alicujus licèt non omnino certa, ſi tamen proponatur, affert aliis inveſtigandæ rei cupiditatem, & veritatis interdum inveniendæ facultatem, ita ut quæ antea erant delibata, penitus illuſtrentur. Si enim Triſtanus & alii nummorum quorundam interpretationem non tentaſſent, eos forſan nemo explanaſſet. Ex omnibus qui de re nummaria ſcripſerunt, nos profeciſſe ingenuè fatemur; & ſi quoſdam eorum errores notaverimus, Deus abſit, ut gloriolæ causâ id nos feciſſe quis crediderit, ſed ut tyrones veram eorum epigraphen, aut legitimam typorum notitiam aſſequantur.

In explicandis nummis urbem in qua illi percuſſi ſint, & à quo Colonia deducta ſit, indicare mens fuit; quâ occaſione nummus ſit ſignatus; quidve typus exhibeat. Cùm autem idem Jupiter aut Neptunus in eadem Colonia licèt ſub variis Imperatoribus occurrat, cum aliqua typi differentia ſeu à dextra vel ſiniſtra poſitus, aut alio modo ſcriptæ ſint litteræ, tamen eadem imagine aliquando uſi ſumus, præſertim cùm ille nihil novi aut neceſſarii notandi haberet: ideo nullus objiciat typum in aliis repræſentari, & in hoc opere paulò mutatum eſſe; tyrones enim ejuſdem typi nummos vix reperiri noverunt: adde inſcriptiones modò in iis compendioſas, modò in aliis longiores, ut & eadem numina vario ſitu pariter inſculpta, ut ſæpius in nummorum noſtrorum deſcriptione monuimus.

Qui Imperatorum nummos hactenus deſcribendos ſuſceperunt, illorum vitam ſummatim perſtringere conſuevere, ut cujuſque Auguſti geſta quodam modo enarrarent; hæc autem ſæpius decantata referre æquum non putavimus, ſed Colonias, ſi quas deduxerint, recenſere, characteribus majuſculis iis quæ nummos fundatoribus cuderunt deſignatis: ſi autem Imperatores nullas condiderint, ejus rei rationem indagare ſtatuimus; vel ſi illi Imperii Romani fines dilatarint, aut quas Legiones inſtituerint, nam ex ipſarum Veteranis plerique Cæſares, admixtis quibuſdam togatis civibus, Colonos conſtituere ſolebant, quæ ſanè monumenta Hiſtoricorum diligentiam effugerunt, ſed eorum memoriam nummi præſertim & marmora antiqua conſervaverunt.

Si quaſdam Coloniarum icones in Auctorum libris jam cælatas, aut iis non abſimiles inſcalpi curavimus, eorum nomina, paginâ libri ſignatâ, ſedulò notavimus, ut ſi nummi jam explicati ſint, Lector eorum interpretationes cum noſtris conferre, & quidquid ab iis accepimus, dijudicare poſſit; nam cum per quem profecimus, nominare juſtum videtur: ſed ſi notas eorum expoſitionibus aliquando adjecimus, aut nummorum epigraphen mutavimus, illos certè integriores in Cimeliis à nobis luſtratis obſervavimus. Si iſtiuſmodi vocibus *malè* & *perperàm* aliquoties uſi ſumus, vel neceſſitas coëgit, aut eaſdem in notis ſuis adhibuit idem ſcriptor: non enim aliis doctiores videri quærimus, ipſi nos erroribus forſan gravioribus, dum nova & inaudita proferimus, inſimulare nos poſſunt. Sed quis librum ſine mendis ſcripſit? nullus ergo iraſcatur, ſi leviuſcula in iis qui nummos vulgavere notaverimus, id ſanè egimus, ut illi, dum opera ſua prælo iterum ſubmitterent, illa quæ aut Typographi incuria, vel nummorum detritorum injuriâ ſunt præterita, faciliùs emendare poſſent.

Ut omnium numiſmatum raritas clariùs innoteſceret, plurimis uſi ſumus vocibus, ab iis inchoantes, *obvius* & *tritus*, quando illa frequenter occurrunt; & quando una earum deeſt, illud pro non tam frequenti habendum: primum autem elegantiæ gradum vox hæc *rarus* indicat; quando adſunt *rarus* & *elegans*, vel aliud quodvis adjectivum, nummi pretium augent; ſed cùm comparativa proferuntur, verbi gratiâ *rariores*, tertium raritatis gradum efficiunt: ſi alterum additur, ut *præſtantiores*, nummi ſingularitatem arguit: ſi ſuperlativum notatur, majorem quandam raritatem ejus deſignat: ſed denique voces *eximiæ raritatis*, ultimum elegantiæ gradum ſignificant, præſertim ſi altera *ſingularitatis* ei comes adſit. Nummorum autem præſtantiam & pretium nos docuit longus non modò eorum uſus, ſed frequens ac ferè aſſidua Cimeliorum perluſtratio.

De Coloniarum jure aliquid præfari cogitaveramus, ſed hac de re *Car. Sigonius* tam fusè diſſeruit, ut id repetere, ſupervacaneum omnino putaverimus, illum Lector conſulat; ſed quem ille fructum ex noſtra Coloniarum collectione percipere poterit, indicare æquum videtur. Coloniarum deductiones à Romulo inchoatæ, per Reges & Conſules ad Julium Cæſarem continuatæ, ab eo ad Gallienum uſque productæ, non modò in hoc Opere obſervantur, ſed res plurimæ ab Hiſtoricis vel neglectæ vel prætceritæ: Quænam Coloniæ ab Imperatoribus conſtitutæ: Vera earum nomina & appellationes: Quæ urbes à Scriptoribus Coloniæ pro Municipiis appellatæ, aut Municipia pro Coloniis exiſtimata: Oppidorum æræ in eorum nummis tantùm ſignatæ: Facultas cudendæ monetæ Coloniis ab Imperatoribus conceſſa, aut adempta: Præcipua earum & Municipiorum numina, præſertim ea quæ ſunt in Græciæ, Aſiæ & Africæ Coloniis, & apud Corinthios & Patrenſes, à Pauſania tam diligenter deſcripta: Urbium Conditores, Heroes, & ſingulares earum antiquitates: Ludi & certamina in Deorum honorem inſtituta, in iis tam ſolemniter celebrata: Veterani Legionum Romanarum poſt ſtipendia emerita in Colonias tranſmiſſi: Provinciarum Metropoles ab Imperatoribus conſtitutæ: Coloniarum nomina à fundatorum Imperatorum gente deſumpta: Togatorum civium ſymbola, & Veteranorum in Colonias deductorum inſignia: Urbium ſitus per fluminum effigies, aut figuras rupibus inſidentes: Denique agrorum abundantia per ſpicas, uvarum racemos, & palmas arbores.

Si noſtræ de Coloniis interpretationes vel conjecturæ arrideant, ultima pars de Nummis Imperialibus Græcis confidentiùs prodibit; operam interim in iis deſcribendis continuam impendimus: quòd ſi vita immenſo huic operi conficiendo non ſuppetat, ſperamus inchoatas illorum interpretationes, filio noſtro *Jo. Franciſco* Medicinæ Pariſienſis Candidato, peculiare lumen ad inſignem numiſmatum notitiam præbituras, aut non mediocre ad id Opus abſolvendum allaturas.

NUMIS-

Caput Julii laureâ inſignitum, ſine epigraphe.

COL. IVL. BER. *Colonia Julia Berytus* aut *Berytenſis*. Colonus agit taurum & vaccam.

Berytus urbs Phœniciæ littoralis, Coloniæ titulo ornata, Juliæ gentis nomen præfert, unde à Julio deductam Eques Patinus Not. ad cap. 42. Suetonii in ejus vita pronuntiavit; eam verò Auguſti Coloniam eſſe P. Noriſius Cenot. Piſ. Diſſ. 1. pag. 22. & 23. contendit, ex Lapide Ancyr. Strabone l. 16. Ulpiano de Cenſ. & Euſebio in Chron. ſed hi omnes de veteranis militibus in eam tranſmiſſis intelligendi. Plinius & Nummi pro Julio certant: ille lib. 5. c. 20. ait, *Berytus Colonia, quæ* FELIX IVLIA *appellatur*; hi verò cum hac epigraphe & ejus effigie ſine Auguſtæ nomine percuſſi, Julium vindicant. Lis igitur ita videtur componenda: Berytus à Julio deducta, cognominata eſt *Julia*: Auguſtus deinde partem veteranorum ex legionibus V. Macedonicâ & VIII. Au-

AD
NVMISMATVM
INTELLIGENTIAM
Delineabat
AVGVSTINVS LVBIN.
Geographus Regius
Pontus Euxinus
Mare
Mediter
raneum
Mare Aege um
Mare Adriaticum
GALLIA
NARBONEN
HISPANIA
TARRA
CO
NENSIS
LVSITA
NIA
BEATICA
TINGI
TANA
CAESARIENSIS
MAVRITANIA
NUMIDIA
AFRI
CA
LIBYA
EGYPTVS
ITALIA
SICILIA
DACIA
MOESIA
THRACIA
SVPERIOR
MACEDONIA
EPIRVS
GRAE
CIA
BITHYNIA
PONTVS
PISIDIA
PAMPHILIA
CILICIA
SYRIA
MESOPOTA
MIA
PHOENICIA
PALES
TI
NA
COELE
SYRIA
ARABIA
PETRAEA

NUMISMATA
IN COLONIIS ET MUNICIPIIS
PERCUSSA.

JULIUS CÆSAR.

QUUM Julius Cæſar bello civili Reipublicæ Romanæ ſtatum evertere aggreſſus ſit, Romanorum Imperator primus perhibetur, etſi ſucceſſor ejus Auguſtus Monarchiæ fundamenta ſtabilierit. A Coloniis igitur ab illo deductis ordiri ratio jubet, quas Hiſtorici, Marmora & Nummi plurimas fuiſſe nos docent; magnum adeo civium numerum bellis diſperſum in Urbem lege Juliâ revocavit, ut ex iis, teſte Suet. cap. 42. octoginta hominum millia in tranſmarinas Colonias deduxerit: hac quoque mercede veteranos remunerari promiſerat, ex Lucano, Julium ita ante pugnam Pharſalicam milites adloquentem audias lib. 7.

Hæc eadem eſt hodie quæ pignora, quæque Penates
Reddat, & emeritos faciat vos Marte colonos.

Sed de Coloniis quæ ſuperſunt in Nummis, nobis tantùm erit ſermo; omnes autem referre, Lectori nec inutile nec ingratum exiſtimamus. *Apamea*, *Babba*, BERYTUS, CARTHAGO, *Caſſandrea*, *Celſa*, *Comana*, CORINTHUS, *Cremna*, *Dertoſa*, *Dium*, *Hippon*, *Norba*, *Parium*, *Pella*, *Philippi*, *Sinope*, VALENTIA.

JULII CÆSARIS *Nummi mediocris & minimæ formæ inter rariſſimos computandi; primæ autem cum ſola ejus effigie hactenus non obſervantur, at cum averſo Auguſti capite obvii ſunt.*

BERYTUS.

Caput Julii laureâ inſignitum, ſine epigraphe.

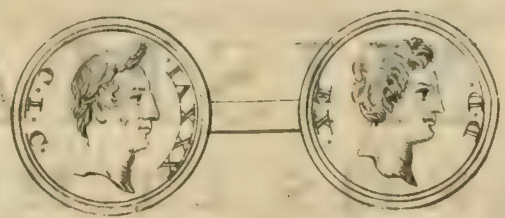
COL. IVL. BER. *Colonia Julia Berytus* aut *Berytenſis.* Colonus agit taurum & vaccam.

Berytus urbs Phœniciæ littoralis, Coloniæ titulo ornata, Juliæ gentis nomen præfert, unde à Julio deductam Eques Patinus Not. ad cap. 42. Suetonii in ejus vita pronuntiavit; eam verò Auguſti Coloniam eſſe P. Noriſius Cenot. Piſ. Diſſ. 1. pag. 22. & 23. contendit, ex Lapide Ancyr. Strabone l. 16. Ulpiano de Cenſ. & Euſebio in Chron. ſed hi omnes de veteranis militibus in eam tranſmiſſis intelligendi. Plinius & Nummi pro Julio certant: ille lib. 5. c. 20. ait, *Berytus Colonia, quæ* FELIX IVLIA *appellatur*; hi verò cum hac epigraphe & ejus effigie ſine Auguſtæ nomine percuſſi, Julium vindicant. Lis igitur ita videtur componenda: Berytus à Julio deducta, cognominata eſt *Julia*: Auguſtus deinde partem veteranorum ex legionibus V. Macedonicâ & VIII. Au-

guſtà in eam tranſmiſit, unde urbi *Auguſtæ* nomen additum ob colonorum ſupplementum. Colonus agens bovem & vaccam, deductæ coloniæ ſymbolum eſt, plebeiæ quidem, ut nobiſcum agnoſcit Raph. Fabrettus de Col. Trajani cap. 1. pag. 11. militaris autem Coloniæ inſignia ſunt, aquilæ legionariæ & ſigna militaria in nummis ſignata.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis à Patino Impp. Num. pag. 18. & Sueton. pag. 31. vulgatus, inter præſtantiſſimos numerandus.

CARTHAGO.

C. I. C. XXXVI. *Colonia Julia Carthago anno 36.* Caput Julii laureatum.
EX D. D. *Ex decreto Decurionum.* Caput Auguſti ſine laureâ.

Carthago urbs Africæ littoralis, Romæ quondam æmula, diu jacens everſa, à Julio Cæſare facta eſt Colonia anno U. C. 710. teſte Dione lib. 43. pag. 238. Τὴν δὲ Κόρινθον, τήν τε Καρχηδόνα, πόλεις ἀρχαίας λαμπρὰς, ἐπισήμους ἀπολωλυίας ἤδη ἀποικίας Ῥωμαίων ἐνόμισε δεῖν, ἀπῴκισεν. *Corinthum verò Carthaginemque urbes antiquas, ſplendidas, illuſtres, quæ jam perierant, Colonias Romanorum deduxit.* Illam ab Auguſto iterum colonis frequentatam ex eodem Dione an. 725. lib. 52. pag. 49. cognovimus. Καὶ Καρχηδόνα ἐπαπῴκισεν, ὅτι ὁ Λέπιδος μέρος τι αὐτῆς ἠρημώκει, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δίκαια τῆς ἀποικίας σφῶν λελυκέναι ἐδόκει. *Carthaginem quoque denuo coloniam deduxit, quia Lepidus, cùm partem ejus habitatoribus orbaſſet, jus coloniæ ſuſtuliſſe videbatur.* Carthaginenſes beneficiorum memores, ex una parte patrem fundatorem, & ex altera filium reſtauratorem in nummis ſignarunt, retento quidem Julii nomine, & annis XXXVI. à priori deductione ſignatis. Nummum hunc P. Harduinus pag. 111. Coloniæ Jol. Cæſareæ tribuit, quam ipſemet longè poſt à Claudio ex Plinio lib. 5. cap. 5. quem eruditiſſimis notis illuſtravit, Coloniam agnoſcit deductam; ipſa quippe Cæſarea Auguſti ævo Jubæ junioris ditionis erat.

Hic nummus minimæ formæ ob Julii effigiem, etſi ſub Auguſto cuſus, in illius ſerie collocatur, & inter rariſſimos adſcribitur.

CORINTHUS.

LAVS IVLI. CORINT. *Laus Julia Corinthus.* Caput Julii laureâ inſigne.
L. CERTO. ÆPPIO. C. IVLIO. II. VIR. *Lucio Certo Æppio, Caio Julio Duumviris.* Bellerophon in Pegaſo contra Chimæram pugnans, in al. ſine Chimæra.

Corinthum & Carthaginem eodem anno Colonias in ſuperiori nummo à Julio deductas ex Dione retulimus: illa ut antiquitatem ſuam denotaret, Bellerophontem heroëm ſuum in nummis ſignavit inſidentem Pegaſo, quem Minerva ipſi contra Chimæram pugnaturo domitum tradidit, ſi loquentem audias Pauſaniam lib. 2. Corinth. Ἀθηνᾶν γὰρ θεῶν μάλιστα συγκατεργάσασθαι τά τε ἄλλα Βελλεροφόντῃ φασὶ, καὶ ὡς τὸν Πήγασον οἱ παραδοίη, χειρωσαμένη τε καὶ ἐνθεῖσα αὐτὴ τῷ ἵππῳ χαλινόν. *Minervam etenim aiunt præ cæteris diis Bellerophonti cum aliis in rebus opitulantem, tum verò à ſe domitum, fræno jam impoſito Pegaſum dediſſe.* Triſtanus nummum hunc tom. 1. pag. 2. cum mutila epigraphe L. ATO.. VLIO. II. VIR. Patinus verò pag. 18. cum ferè eadem L. ATO... IVLIO. II. VIR. quem ſecutus Fabrettus de Col. Traj. c. 1. p. 11. vulgaverunt.

Hic nummus mediocris moduli pro rariſſimo habendus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureâ redimitum.
M. ANT. HIPPARCHO. M. NONIO BASSO. *Marco Antonio Hipparcho. Marco Nonio Baſſo.* Caput Auguſti ſine corona.

Superior nummus vivente Julio Cæſare, hic ſub Auguſto in illius memoriam percuſſus eſt. Corinthii M. Antonii partes contra Auguſtum ſequuti, & poſt illius mortem ejus ditioni ſubjecti, ut ipſius gratiam ſibi conciliarent, Julii patris Coloniæ fundatoris effigiem ex una parte, & ex altera ipſius caput in nummis ſuis ſignarunt. Hipparchus Duumvir videtur fuiſſe ille M. Antonii Libertus, ut M. Antonii nomina indicant, qui patroni ſui partes primus deſeruit, ut tradit Plutarchus in Antonio. Οὗτος ἦν Θεόφιλος Ἱππάρχου πατὴρ τοῦ πλεῖστον παρὰ Ἀντωνίῳ δυνηθέντος, πρῶτος δὲ πρὸς Καίσαρα τῶν ἀπελευθέρων μεταβαλομένου καὶ κατοικήσαντος ὕστερον ἐν Κορίνθῳ. *Hic fuit Theophilus Hipparchi pater, ejus cujus fuit auctoritas apud Antonium maxima, & primus ad Cæſarem ex Libertis ejus defecit, ac domicilium ſuum poſt contulit Corinthum.* Nonia gens à novenario numero dicta, plebeia eſt; Baſſus, cognomen vulgare.

Hic nummus mediæ formæ ad calcem Operum P. Seguini edit. 2. pag. 305. ex Muſeo Sangenoveſæo additus, inter elegantiſſimos adnumerandus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureatum.
Q. CAECILIO NIG. C. HEIO POL. *Quinto Cæcilio Nigro. Caio Heio Pollione.* Caput Auguſti nudum.

Corinthii plurimos cum Julii Cæſaris effigie nummos Auguſto dedicarunt, ſignatis in iis Duumvirorum nominibus ſub quorum magiſtratu percuſſi ſunt; in hoc Quintus Cæcilius Niger, & Caius Heius Pollio perhibentur. Cæcilia gens, plebeia eſt, cui nomen à parvitate oculorum, vel à cæcutientibus oculis inditum narrant; alii à Cæcade comite Æneæ, alii verò à Cæculo qui condidit Præneſte, illud accepiſſe referunt. Cicero in Verrem Orat. Q. Cæcilii Nigri, domo Siculi, Quæſtoris Verris in Sicilia meminit. C. Heius alter Duumvir quis fuerit, pariter ignoratur. Cicero in eodem loco, Caium Heium alterum Siculum Mamertinum nominat.

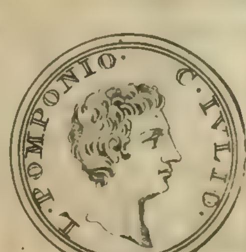
Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro rariſſimo habendus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureâ inſigne.
L. AEMILIO. BASSO...... Caput Auguſti ſine corona.

Ex duobus Duumvirorum nominibus, alterum ſupereſt Æmilius Baſſus, alterum temporis injuriâ eraſum, integriorem nummum expectat. Æmilia gens patricia, majorum gentium, Albano oriunda, à dulci facundia & lepore nomen habuit, ut loquitur Plutarchus in Numa. Ἀπ᾽ ἐκείνου δὲ καὶ τὸν Αἰμυλίων οἶκον ἀναμιχθέντα τοῖς Πατρικίοις ὀνομασθῆναί φασιν οὕτως ὑποκοριζομένου τοῦ βασιλέως τὴν ἐν τοῖς λόγοις αἱμυλίαν καὶ χάριν. *Ab illo Æmiliam quoque gentem Patriciis inſertum nomen referunt traxiſſe, Regemque blando eo nomine expreſſiſſe illius in dicendo lepores & venuſtatem.* Inter plurima Æmiliæ gentis cognomina nullius Baſſi apud Scriptores fit mentio.

Hic nummus mediocris formæ, eſt quoque rariſſimus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureatum.
L. POMPONIO. C. IVLIO. Caput Auguſti nudum.

Pomponia gens plebeia, à Pompone Numæ filio originem traxit, apud Plutarchum in Numa. Εἶναι γὰρ ἀπὸ τοῦ Πόμπωνος τοὺς Πομπωνίους. *Pomponis enim eſſe Pomponios ſobolem.* In cujus memoriam L. Pomponius Molo apud Fulv. Urſinum in gente Pomponia Numam ſacra facientem in denariis percuſſit. Julia gens familias habuit patricias & plebeias, ejus origo ab Julo Æneæ filio ad Venerem refertur, de quo Meſſala Corvinus lib. de Auguſti progenie. *Æneas Julum cognominatum Aſcanium, ex Creuſa matre natum, qui & Julus fuit, à quo gens Julia, unde tuæ gentis vocabulum trahis, ſereniſſime Auguſte.*

Hic nummus medii moduli pro rariſſimo computandus.

VALENTIA.

DIVI. IVLI. CAESAR. DIVI. F. IMP. Capita Julii & Auguſti ſine laurea, cervicibus oppoſitis.
C. I. V. *Colonia Julia Valentia.* Navis Prætoria.

Valentia citerioris Hiſpaniæ urbs ad Turiam fluvium ſita, à Pompeio deleta eſt, ut tradit Salluſtius Hiſt. lib. 3. *Caſtra*, inquit, *hoſtium apud Sucronem capta, & prælium apud flumen Turiam, & dux hoſtium C. Herennius cum urbe* VALENTIA *& exercitus deleti.* Deinde reſtaurata, & Colonia facta, teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Valentia Colonia* III. M. *paſſ. à mari remota.* Illam à Julio Cæſare deductam *Juliæ* nomen arguit; plurimis enim Hiſpaniam Coloniis frequentavit, ut ex Livio liquet lib. 4. Decad. 4. *Tertium Hiſpani genus Romani coloni ab Divo Cæſare poſt devictos Pompeii liberos adjecti.* Valentini Auguſto gratulabundi, effigiem Julii patris Coloniæ fundatoris ipſi comitem ſignavere. Prætoria navis in parte poſtica, in mari potentiam urbis, aut ejus ſitum denotat.

Hic nummus primæ magnitudinis, nec rarus, nec obvius eſt.

COPIA.

DIVI. IVLI. IMP. CAESAR. DIVI. F. Capita Julii & Auguſti cervicibus oppoſitis, in quibuſdam palmæ ramo intermedio.
COPIA. Navis prætoria.

Nummus hic Coloniam Valentiam ſequitur, vel ut ad illam ſpectans, aut ad incerta numiſmata, ſi noſtra non arrideat conjectura, ablegandus. Triſtanus tom. 1. pag. 18. eum ad Thurium magnæ Græciæ urbem, & P. Harduinus pag. 297. ad Lugdunum Galliæ revocarunt, ſed fruſtra. Vox itaque COPIA, vel integra eſt, vel ejus litteræ ſunt initiales, C. O. P. I. A. Si vox una, nomen eſt urbis, cujus apud Geographos nulla mentio: at nummus cum ſuperiori ejuſdem eſt formæ, moduli & magnitudinis, rudis quidem fabricæ, & ut videtur, Hiſpanicæ, eadem Julii & Auguſti capita cervicibus oppoſitis ambo exhibent; ipſis eadem inſcriptio, & iidem litterarum characteres, idem in poſteriore parte typus, Navis Prætoria, cum hac ſola tamen diſtinctione, ut ille in vertice has notas C. I. V. hic vero in imo præferat COPIA, unde illos ex illa maxima nummorum inter ſe ſimilitudine ad eandem urbem pertinere ſuſpicati ſumus. Valentia itaque à Julio Cæſare Colonia deducta, ab Auguſto pro horreo & apotheca, in qua militaris annona conderetur, electa, fortaſſe cognominata eſt COPIA: ſitus urbis ad id valde opportunus; quod etiam Navis Prætoria in nummo ſignata indicat. In ejus memoriam Valentini modo cum ſolito Coloniæ titulo, modo cum novo COPIA cognomine nummos capita beneficorum Principum exhibentes percuſſerunt.

Si minùs hæc probatur conjectura, en altera litterarum disjunctarum interpretatio, C. O. P. I. A.

Colonia

Colonia Octavanorum Pacenſis Julia Auguſta, ad Forum-Julii urbem ſpectans, ſi Plinium audias lib. 3. c. 3. *Forum-Julii*, *Octavanorum Colonia*, *quæ Pacenſis & claſſica.* Ergo rectè Colonia Octavanorum Pacenſis, ex ipſo legitur in nummo, *Julia* & *Auguſta* cognomina ſuperſunt Coloniarum nummis valde congruentia, *Julia* quidem ob priorem Fori-Julii appellationem, *Auguſta* verò ob Coloniam legionis Octavæ Auguſtæ in eam ab Auguſto deductam. Navis in parte poſteriori earum præſidium ab illo in urbe locatum arguit, cujus meminit Tacitus lib. 4. Annal. *Italiam utroque mari duæ claſſes Miſenum apud & Ravennam, proximumque Galliæ littus roſtratæ naves præſidebant, quas Actiacâ victoriâ captas Auguſtus in oppidum Forojulienſe miſerat, valido cum remige.* Palmæ ramus inter Julii & Auguſti capita in memoriam Ægypti ab utroque devictæ cuſus videtur.

Hic nummus primæ formæ rarus nec obvius ut ſuperior.

INCERTA.

C. ARRI. A. F. C. AQ. C. IVL. T. ANC. *Caio Arrio Auli filio, Caio Aquilio, Caio Julio, Tito Anchario.* Caput Julii.

II. VIR. QVINQ. EX D. D. *Duumviris Quinquennalibus ex decreto Decurionum.* Aratrum.

Numiſmata quæ urbis nomine carent, non ideo rejicienda putavimus, tum quia quidpiam ſingulare ſemper exhibent, Imperatorum effigies, aut Duumvirorum familias; tum quia fortè quædam occurrunt numiſmata, ex quibus urbium ubi cuſa ſunt, nomina deprehendere poſſimus: quare hæc anonyma ad incerta revocamus, prioribuſque alphabetico ordine digeſtis annectimus. Hic nummus rariſſimum præfert Julii caput, & nomen Anchariæ gentis plebeiæ in familiarum ſerie ab Urſino & Patino recenſita, nondum obſervatum. Aratrum Coloniam à Julio deductam arguit, & quidem celeberrimam ob Quatuorviros ex una parte, & ex altera Duumviros Quinquennales, ſeu ad quinquennium creatos, ſeu omni quinquennio electos ut Romæ Cenſores.

Hic nummus minimi moduli ob Julii effigiem inter rariſſimos collocandus.

DIVO IVLIO
LIB. IVL. EBORA
OB ILLIVS IN MVN.
ET MVNIC. LIBERALITATEM
EX D. D. D.
QVO IVS DEDICATIONE
VENERI GENITRICI CESTVM
MATRONÆ DONUM TVLERVNT. *Ex Reſendio.*

M. ANTONIUS.

MARCUS ANTONIUS in hac ſerie collocatur, quia æquali cum Auguſto rerum potentiâ per plurimos annos potitus eſt: nam Populus Romanus amiſſo jam ſtatus popularis imperio, nondum tamen ſub unius poteſtatem devenerat; ideo CORINTHUS & NORBA Coloniæ à Julio Cæſare factæ, & Antonio & Auguſto nummos ſub iiſdem Duumviris percuſſerunt. M. quidem Antonius Triumvirali lege in Italiam, teſte Frontino, Colonias deduxit, *Aquinum*, *Junoniam Faliſcam*, *Florentiam*, *Formias*, *Teleſiam*, *Tudertem Fidam*, *Venafrum*, *Volaterram*, & *Ulabram*. Sed cùm cudendæ monetæ facultas Italiæ Coloniis haud conceſſa videatur, nullos earum nummos Imperatoribus dicatos obſervaveris.

M. ANTONII *nummi primæ magnitudinis hactenus non obſervati ſunt, ſecundæ & minimæ formæ rariſſimi.*

CORINTHUS.

CORINT. *Corinthi.* Caput M. Antonii ſine laurea.
P. AEBVTIO. C. PINNIO. II. VIR. *Publio Æbutio, Caio Pinnio Duumviris.* Prora navis.

Corinthus M. Antonio poſt necem Sexti Pompeii cum Achaia ceſſit, ut Sicilia & Sardinia Auguſto: pace enim inter eos omnes conſtitutâ hæ provinciæ Sexto fuerant conceſſæ, ut ex Dione liquet lib. 48. pag. 378. Αἱ δὲ δὴ συνθῆκαι ἐπὶ τοῖσδε ἐγένοντο..... Καὶ Σικελίας, καὶ Σαρδοῦς, τῆς τε Ἀχαΐας ἐπὶ πέντε ἔτη ἄρξαι. *Ejus verò pacis hæ fuerunt conditiones...... Quinquennale Sexto eſſe imperium in Siciliam, Sardiniam, & Achaiam.* Quod paulò poſt pag. 380. confirmat. Ὁ Ἀντώνιος αὐτὸς μὲν ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἐπανελθὼν ἐνταῦθα ἐπὶ πλεῖστον ἐνεχρόνισε, τάς τε ἐπιθυμίας ἅμα ἀποπιμπλάς, καὶ τὰς πόλεις κακῶν, ἵνα ὅτι ἀσθενέστατοι τῷ Σέξτῳ παραδοθῶσι. *Antonius in Græciam ex Italia reverſus, per multum ibi temporis exegit, ſimul ut ſuæ cupiditati ſatisfaceret, ſimul ut quammaxime debilis provincia Pompeio traderetur, urbes affligens.* Nil mirum igitur ſi Corinthii patrono nummos ſuos dedicarunt. Æbutia gens inter Patricias clariſſima. De Pinnia Cicero loquitur Fam. 13. ep. 62. Titus Pinnius eum tutorem & ſecundum hæredem inſtituit.

Hic nummus ſecundi moduli inter præſtantiſſimos ponendus.

CORINT. *Corinthi.* Caput Antonii nudum.
P. AEBVTIO. C. IVLIO HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. *Publio Æbutio, Caio Julio Heraclito Duumviris, Quinquennalibus iterum.* In laurea.

Duumviri in Coloniis Romanis quotannis tanquam Conſules Romæ creabantur, nec magiſtratum

tum ultrà prorogabant; quamobrem P. Æbutius & C. Julius, qui Duumviri Quinquennales in hoc nummo perhibentur, non de magiſtratu per quinquennium gerendo intelligendi, ſed de Cenſoribus omni quinquennio creatis, ob eam cauſam Quinquennalibus in Colonia vocatis: ut autem Quinquennalitii dicebantur munere jam functi, ita Quinquennales iterum, qui denuo creabantur. De Æbutia gente in ſuperiori nummo; de Julia autem in Julio Cæſare dictum eſt. Laurea ob Antonii de Armenis victoriam.

Hic nummus mediocris formæ in lib. Famil. Patini pag. 5. vulgatus, pro rariſſimo locandus.

CORINT. *Corinthi.* Caput M. Antonii ſine laurea.

P. ALITIO. L. MENIO. II. VIR. *Publio Alitio, L. Menio Duumviris.* Prora navis.

Nihil habet ſingulare hic nummus præter nomina Duumvirorum, quorum alter ad Alitiam gentem ſpectat, de qua altum eſt apud Hiſtoricos ſilentium; ipſius autem prænomen *Publii* is primus obtinuit, qui priùs pupillus factus erat, quàm prænomen haberet. Meniæ meminit Livius lib. 39. Titum enim Menium refert Prætorem Urbis anno 583. Titi quidem prænomen habuit primus, à quodam Sabino, nomine Tito apud Valer. Maximum. A Titulo autem Feſtus originem trahere narrat, quòd Tituli milites patriam tuerentur quaſi Tituli. Prora navis vel ſitum urbis, vel claſſem ad Antonii obſequium paratam denotat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiſſimos numerandus.

CORINT. *Corinthi.* Caput Antonii nudum.

P. AQUINO. C. IVLIO. II. VIR. *Publio Aquino, Caio Julio Duumviris.* Mulier ſedens, dextrâ pateram.

M. Antonius Corinthum amiſit paulò ante Actiacam pugnam, ut ex Dione liquet lib. 50. pag. 427. Ἀγρίππας δὲ τότε μὲν τήν τε Λευκάδα, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκάφη αἰφνιδίως ἐπιπλεύσας ἔλαβε, καὶ Πάτρας εἷλε, Κύιντον Νασίδιον ναυμαχίᾳ νικήσας, ὕστερον δὲ καὶ τὴν Κόρινθον παρεστήσατο. *Eo tempore Agrippa Leucadem repente advectus, inſulam, & naves quæ in ea erant, cepit, ac Patras deinde, victo navali pugnâ Q. Naſidio, poſt Corinthum quoque recepit.* An Aquinus ſit gentis ſeu familiæ nomen, vel potiùs cognomen, diſertè diſſeruit P. Seguinus edit. 2. p. 78. De Julia dictum eſt. Mulier ſedens, urbis genius eſſe videtur, pateram ad ſacrificium pro Antonio gerens.

Hic nummus mediocris formæ anteriores raritate ſuperat.

NOVA CARTHAGO.

C. I. N. C. EX D. D. *Colonia Julia Nova Carthago, ex decreto Decurionum.* Caput M. Antonii, pone quod Labyrinthus.

M. AIMILIO. T. FVFIO. II. VIR. *Marco Æmilio, Tito Fuſio Duumviris.* In al. M. AIMILIVS. T. FVFIVS. Caput Auguſti.

Nummulus duo capita ſine laurea exhibet, unum, quod antiquitatis Romanæ gnari pro M. Antonii vultu norunt, cui frontis amplitudo, naſus aduncus, decora facies, & (ut ait Plutarchus) formæ ingenua dignitas; alterum effigiem Auguſti juvenilem habet. Ex parte Antonii litteras initiales C. I. N. C. plerique interpretantur, *Colonia Julia Nova Carthago.* Nova Carthago urbs eſt Hiſpa-

Hiſpaniæ Citerioris maritimæ, unde nummos Antonio & Auguſto in Hiſpania cuſos novimus, quam plerique M. Antonio tribuerunt ob vocem Appiani Ἰβηρίαν pro Hiſpania interpretantes: ille enim de Bello civ. lib. 5. num. 701. Ο Καλλωὸς ἐτελεύτησε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς ἀμφότερα πρόφασιν εὑρὼν ἦλθε, καὶ παρελάμβανε τόν τε στρατὸν, καὶ τὴν Κελτικὴν ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ Ἰβηρίαν, καὶ τὰς ἤ ὅσας ὑπὸ Αντωνίῳ Φουφίου τοῦ παιδὸς Καλλωοῦ καταπλαγέντος καὶ παραδόντος ἅπαντα ἀμαχεί. *Calenus fato functus eſt, Cæſar occaſione arreptâ profectus eſt eò, tum exercitum occupavit, tum Galliam Hiſpaniamque Antonii provincias, Fufio Caleni filio per metum omnia dedente ſine certamine.* Sed καὶ τὴν Κελτικὴν καὶ Ἰβηρίαν, *Celticam & Narbonenſem* explicandum eſt, ſi vox Ἰβηρίαν accipiatur eo ſenſu quo Strabo lib. 3. pag. 166. narrat antiquitus quidquid in Gallia extra Rhodanum & Iſthmum uſque ad Iberum protenditur, peculiari nominis ratione Ἰβηρίαν vocari: ſi vero Strabonis locus non arridet, pro Ἰβηρίαν in Appiano ſubſtituendum ἑτέραν, *alteram*, id eſt, Galliam Narbonenſem; nam Antonio illa ab Auguſto permiſſa eſt.

Hiſpania nunquam in Antonii poteſtate apud Dionem in triplici provinciarum diviſione refertur: in prima inter Triumviros facta, illa Lepido cum Gallia Narbonenſi, & M. Antonio reliqua omnis Gallia quæ cis ac trans Alpes jacet, ceſſit; in ſecunda, cùm Antonius & Auguſtus poſt Philippenſem pugnam Lepidi partem diviſiſſent, Hiſpania Auguſto & Numidia, Antonio Gallia atque Africa adſignatæ ſunt, hoc modo omnes Galliæ provinciæ ad Antonium devenerunt: nam in tertia diviſione poſt Fulviæ Antonii uxoris mortem, cùm Octavia Auguſti ſoror in matrimonium illi conceſſa fuiſſet, tum Cæſari Sardinia & Dalmatia, Hiſpaniaque & Gallia, Antonio reliquæ omnes trans Sinum Ionium regiones tam Europæ quàm Aſiæ, quæ juris Romani erant, obtigerunt; unde Hiſpania nunquam Antonio tributa.

Nummus Antonio & Auguſto à Novis Carthaginenſibus cuſus eſt, dum inter ſe concordi animo erant. Illius ſitum & à Scipione expugnationem legas apud Livium Dec. 3. lib. 3. Coloniam deinde Romanorum accepit, ut tradit Solinus cap. 25. *Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta eſt, Pœni condiderunt.* Nomen *Juliæ* à Julio deductam arguit. De Æmilia gente dictum. Fufia, plebeia eſt, ex qua Fufius ille Calenus ſupramemoratus, Antonii partium fautor acerrimus, cujus Duumvir noſter aut propinquus aut libertus fuiſſe videtur, qui nummum in M. Antonii honorem cum Auguſto percuſſit. De labyrintho in Carthaginis Novæ nummis, in Auguſto.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores collocandus, apud Patinum Fam. Rom. pag. 115. mutilus eſt.

NOTA.

Plurimi ex omni modulo nummi cum M. Antonii capite in rei antiquariæ ſtudioſorum cimeliis aſſervantur ſub ejus Præfectis & Legatis *Atratino*, *Bibulo*, *Fonteio*, *Oppio*, *Soſio*, & *Ventidio*, in urbibus illius ditioni ſubjectis percuſſi, imò & alii cum M. Antonii & Cleopatræ Reginæ jugata aut adverſa effigie in Ægypto ſignati occurrunt; ſed cùm illi omnes nullam Coloniarum notam ſeu Duumvirorum nomina præferant, ad familias Romanas, unde extracti ſunt, reſtituendi: interim nullas in Ægyptum Colonias ſub Imperatoribus fuiſſe deductas obſervandum, ideo ne earum nummos ad ejus provinciæ urbes revocare cogitaveris.

AUGUSTUS.

PLurimas Auguſtus in Italia & extra Italiam Colonias conſtituit; plebeias quidem, cùm ille ſolus imperium tenuit; militares verò, cùm Pompeio ex Sicilia fugato, Lepidi Triumviri deditione, Antonii nece, bellis in Hiſpania, Dalmatia & Germania geſtis, veteranos milites quamplurimos in eas tranſmiſit. Suetonius in ejus vita num. 46. illum duodetriginta Colonias in Italiam deduxiſſe refert; Ancyranus Lapis in illas hominum circiter centum & viginti millia traduxiſſe docet; imò Auguſtus ipſemet in eo ſic ſcripſit, *Unus & ſolus omnium qui deduxerunt Colonias militum in provincias ad memoriam ætatis meæ.* En earum quæ in nummis nobis reſiduæ ſunt, nomina, *Cæſarea Antiochenſis*, ASTURICA, BUTHROTUM, CÆSARAUGUSTA, CARTHAGO *Hiſpaniæ*, EMERITA, *Germa*, ILLICE, PATRÆ, *Troas.* Ipſis adjungendæ ſunt Coloniæ à Julio Cæſare quidem deductæ, ſed ab Auguſto veteranis militibus auctæ, quibus in rei memoriam *Juliæ Auguſtæ* nomen additum inſcribitur, *Col. Jul. Aug.* BERYTUS, *Caſſandria*, *Comana*, *Cremna*, DERTOSA, *Dium*, *Heliopolis*, *Parium*, *Pella*, *& Philippi.*

AUGUSTI *nummi primæ magnitudinis inter rariſſimos adſcribuntur; ſecundæ & minimæ formæ obvii & triti ſunt.*

ACCIS.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum, aliis ſine laurea.

COL. ACCI. LEG. VI. *Colonia Accitana. Legiones ſextæ.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Accis urbs Hiſpaniæ Bæticæ ad Chryſum fluvium Coloniæ titulo inſignitur, ut ex Plinio liquet lib. 3. cap. 3. *Ex Colonia Accitana.* A quo deducta ſit, mox videbitur. Aquila & vexillum cum ſignis militaribus ad Coloniæ ſupplementum ab Auguſto factum ſpectant, ex Veteranis ſcilicet Legionum ſextæ Ferratæ & ſextæ Victricis.

Hic nummus mediæ formæ inter rariores computandus.

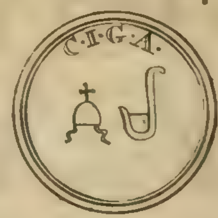

COL. GEM. ACCI. LEG. VI. *Colonia Gemella. Legio ſexta.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Accitani ex Plinio loco citato Gemellenſes dicti ſunt: *Ex Colonia Accitana Gemellenſes.* Sed unde illud nomen habuerint, non tradit; quod ſuperſtites ipſius Coloniæ nummi nos docent: voces enim illæ LEG. VI. cum ſignis militaribus, colonos Veteranorum utriuſque Legionis ſextæ Accim deductos declarant. Quum Auguſtus poſt provinciarum cum Populo Romano diviſionem Legiones ad earum munimentum in iis conſtituere propoſuiſſet, illarum emeritos in Colonias ſeu

à Julio patre vel à ſe deductas tranſmiſit; partem quidem Veteranorum Legionis ſextæ Ferratæ, & partem ſextæ Victricis Accim tranſtulit, unde Colonia ex gemino Legionum nomine *Gemella* dicta eſt, de qua mox uberiùs.

Hic nummus primæ magnitudinis in elegantiſſimorum numero ſcribendus.

C. I. G. A. *Colonia Julia Gemella Accitana.* Apex & ſimpulum.

In primo Accitanorum nummo, eorum urbs Coloniæ titulo ornatur ex Plinio; in altero, unde illi *Gemellæ* cognomen inditum, novimus; in hoc vero *Juliæ* inſcribitur, haud dubiè à Julio Cæſare Coloniæ fundatore. Itaque *Juliæ* nomen à prima colonorum deductione, deinde *Gemellæ* appellationem ob Veteranos Legionis gemini nominis ſextæ in eam tranſmiſſos accepit; & ſic rectè legitur in nummo, *Colonia Gemella Accitana.* Ad typum igitur tranſeamus.

Apex & ſimpulum, pontificalia ſunt ornamenta; apex, Pontificis maximi inſigne; ſimpulum, Collegii Pontificum ſymbolum eſt: utrumque Colonia Accitana Auguſto gratulans ſignavit, quòd ipſi jam Pontifici, morte Lepidi Triumviri, maximus Pontificatus ceſſerit. Cæſarem ſacerdotio ornatum aſſerit N. Damaſcenus in Excerpt. pag. 477. Καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν ἱερωσύνην εἰς τὸ Λευκίου Δομιτίου τόπον τετελευτηκότος. *Et in collegium Pontificum adſcriptus eſt in locum L. Domitii qui è vivis obierat.* Id factum eſt anno U. C. 705. ante CHr. 49. Dio autem lib. 54. pag. 540. illum Pontificatum maximum anno U. C. 741. ante CHr. 13. adeptum tradit: Ἐπειδή τε τοῦ Λεπίδου μεταλλάξαντος, Ἀρχιερεὺς ἀπεδείχθη. *Quum Lepido mortuo, Auguſtus ſummus Pontifex eſſet creatus.*

Hic nummulus inter rariſſimos adſcribendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.
COL. AST. AVGVSTA. *Colonia Aſturica Auguſta.* Colonus agens boves.

An nummus ad Aſtam, vel ad Aſtigitanam, utramque Bœticæ provinciæ Coloniam, an verò ad Aſturicam Hiſpaniæ Tarraconenſis revocandus ſit, inquirendum, cùm Aſta apud Plin. l. 3. c. 3. *Regia* cognominetur: *Coloniæ*, *Aſta quæ Regia dicitur*; & Aſtigi apud eundem *Firma* appelletur: *Aſtigitana Colonia*, *cognomine Auguſta Firma*; Aſturicæ tribuendum credimus. Urbs eſt ad Theram fluvium in Aſturum & Vaccæorum confinio. Poſt Aſtures domitos Colonia videtur ab Auguſto deducta. Ejus victoriæ meminit Dio lib. 54. pag. 524. Ἄστυρες, ὡς τάχιστα χωρίον τε τι πολιορκοῦντες ἀπηλάθησαν, καὶ μάχῃ μετὰ τοῦτ' ἐνικήθησαν, οὐκέτ' ἀντῆρεν, ἀλλ' εὐθὺς ἐχειρώθησαν. *Aſtures verò, ut primùm ab oppugnatione oppidi cujuſdam repulſi, prælio etiam deinde victi fuere, armis poſitis ſtatim perdomiti ſunt.*

Colonus agens bovem & vaccam, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ habendus.

BERYTUS.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.
COL. BER. *Colonia Berytus* aut *Berytenſis.* Neptunus pede proræ impoſito nudus ſtat, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem gerit.

Berytus Phœniciæ urbs littoralis, Neptunum pro tutelari numine venerata, templum, ut docent nummi, ædificavit: ipſe Saturni & Opis filius, in Orbis totius diviſione maris regnum obtinuit,

nuit, unde tridentem peculiare dominationis inſigne geſtat, ut ipſe ait apud Virgil. Æneid. 1. Ventos alloquens:

Non illi imperium pelagi, ſævumque tridentem,
Sed mihi ſorte datum.

Delphinum piſcem ſibi conſecratum, ſeu gratiſſimum, dextrâ ſuſtinet, teſte Hygino lib. 2. *Qui Neptuno ſimulacrum faciunt, delphinum aut in manu aut ſub pede ejus conſtituere videmus; quod Neptuno gratiſſimum eſſe arbitrantur.* Berytenſes proram navis ſub Neptuni pede poſuere, ut naves ſuas ſub ejus tutela eſſe demonſtrarent. Nomen *Divi* Auguſto datum, nummum poſt ejus apotheoſim à Berytenſibus percuſſum arguit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis nec rarus nec obvius.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea.

COL. BER. V. VIII. *Colonia Berytus, quinta, octava,* ſubauditur *Legio.* Duæ aquilæ legionariæ.

Duæ illæ aquilæ legionariæ Veteranos duarum Legionum apud Berytenſes in Coloniam deductos arguunt; earum meminit Strabo lib. 17. pag. 755. Βηρυτὸς δὲ κατεσπάσθη μὲν ὑπὸ Τρύφωνος, ἀνελήφθη δὲ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων, δεξαμένη δύο τάγματα ἃ ἵδρυσεν Ἀγρίππας ἐν αὐτῇ. *Berytus verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis inſtaurata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis.* Notæ verò V. & VIII. in nummo earum ſunt nomina. Strabo quidem nummum illuſtrat; ſed nummus Strabonem magis locupletat, cùm Legionum nomina ab eo prætерita nobis ſuppeditet. V. *Macedonica* eſt; VIII. autem *Auguſta*, quarum veterani milites partim Berytum, partim Heliopolim ejuſdem Phœniciæ Colonias à Julio primùm deductas, in ſupplementum ab Auguſto miſſi ſunt; de quo intelligendus Euſebii locus in Chronico: *Coloniæ Berytum & Patras deductæ.* Id factum anno U.C. 740. ante CHr. 14. M. Craſſo & Cn. Lentulo Coſſ. narrat Euſebius, cui adſtipulari videtur Lapis Ancyranus: *Pro agris quos in Conſulatu meo, & poſtea Conſulibus Marco & Cn. Lentulo Augure adſignavi militibus ſolvi municipiis*, &c.

Legio V. *Macedonica* in Germania inferiore, & VIII. *Auguſta* in Pannonia ab Auguſto conſtitutæ fuerant; multi motus in his provinciis an. 738. teſte Dione lib. 54. pag. 534. inciderunt. Καὶ οἱ Παννόνιοι τήν τε Ἰστρίαν μετὰ Νωρικῶν κατέδραμον. *Pannonii cum Noricis in Iſtriam incurſiones fecere.* Paulo poſt: Σύκαμβροί τε καὶ Οὐσιπέται τε καὶ Τέκτηροι τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ σφετέρᾳ τινὰς αὐτῶν συλλαβόντες ἀνεσταύρωσαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ῥῆνον διαβάντες, τήν τε Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλατίαν ἐλεηλάτησαν. *Sicambri, Uſipetæ, & Tecteri primùm quoſdam in ſuo territorio deprehenſos Romanorum in crucem egerant: deinde Rheno tranſmiſſo, ex Germania Galliaque prædas egerant.* Hi populi ex Germania inferiori & Norici pacem obſidibus datis tandem acceperunt.

Itaque emeriti Legionum V. & VIII. in his provinciis locatarum milites Berytum & Heliopolim videntur traducti anno tantùm U.C. 740. ante CHr. 14. ſi quidem ex eodem Dione, Auguſtus, etſi nihil armis ad id bellum fuit opus, tamen reliquis rebus conſtituendis, hunc & poſteriorem annum U.C. 739. quo Conſulatum geſſerunt M. Druſus Libo & L. Calpurnius Piſo, abſumpſit: his autem Conſulibus M. Craſſus & Cn. Lentulus ſucceſſerunt, quo tempore M. Agrippa in Syria morabatur, ex qua apud eundem Dionem anno U.C. 741. ante CHr. 13. ſequenti reverſus eſt. Κἂν τούτῳ τὸν Ἀγρίππαν ἐκ τῆς Συρίας ἐλθόντα, τῇ τε δημαρχικῇ ἐξουσίᾳ αὖθις ἐς ἄλλα ἔτη πέντε ἐμεγάλυνε. *Poſt Agrippam ex Syria reverſum Tribunitia poteſtate in aliud quinquennium prorogata cohoneſtavit.*

Hic nummus parvi moduli integerrimus in muſeo noſtro eximiæ raritatis & elegantiæ.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.

COL. IVL. BER. *Colonia Julia Berytus.* In aliis, COL. IVL. AVG. BER. *Colonia Julia Auguſta Berytus.* In aliis, COL. AVG. FEL. BER. *Colonia Auguſta Felix Berytus.* Colonus agens boves.

Berytus modò colonum, modò aquilas legionarias in Auguſti nummis, & paſſim in aliis ſignat; colo-

colonum ſcilicet, ut primæ à Julio deductionis ſymbolum; aquilas verò legionarias, ut Veteranorum ſupplementi ab Auguſto tranſmiſſi inſignia, unde ipſi *Juliæ* & *Auguſtæ* ab utroque de ſe bene merito Principe nomina: illam enim Jure Italico donatam refert Paulus lib. 2. de Cenſibus: *Laodicia in Syria, & Berytos in Phœnice, juris Italici ſunt, & ſolum earum.* An verò urbs civitatis Romanæ jus à Julio acceperit, & ſolum ejus ab Auguſto immune factum fuerit, veroſimile videtur, quoniam apud eundem Paulum, *Auguſti beneficiis gratioſa, & (ut D. Hadrianus in quadam Oratione ait) Auguſtana Colonia* dicitur.

Hi nummi mediæ & minimæ formæ obvii & vulgares ſunt.

BILBILIS.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.
BILBILIS. Figura equeſtris decurrens haſtâ directâ.

Bilbilis urbs eſt Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi ad Salonem fluvium, de qua Strabo lib. 3. pag. 162. Καὶ Σεγόβριγα δ' ἐστὶ Κελτιβήρων πόλις, καὶ Βίλβιλις, περὶ ἃς Μέτελλος καὶ Σερτώριος ἐπολέμησαν. *Celtiberorum porro urbes ſunt Segobriga & Bilbilis, circa quas Metellus & Sertorius bellum geſſerunt.* Eques decurrens ſolitum urbis eſt inſigne, quod plurimæ Hiſpaniæ urbes ob equorum abundantiam ſibi vindicant. Equos quidem feros Hiſpaniam nutrire tradit ipſe Strabo loco cit pag. 163. Φέρει δὲ ἡ Ἰβηρία δορκάδας πολλὰς καὶ ἵππους ἀγρίους. *Multas alit Hiſpania capreas & equos feros.* De Celtiberorum equis paulò pòſt loquitur. Ἴδιον δ' εἴρηκεν ἐν Ἰβηρίᾳ καὶ τὸ τὰς κορώνας μελαίνας εἶναι, καὶ τὸ τοὺς ἵππους τοὺς τῶν Κελτιβήρων ὑποψάρους ὄντας. *Idemque hoc Hiſpaniæ tradit peculiare eſſe, quòd cornices nigræ ſunt, & quòd Celtiberorum equi ſint ſubvariegati & verſicolores.* Sed Martialis, cui Bilbilis patria, nummum penitus illuſtrat lib. 1. Epigr. 49.

Videbis altam Liciniane Bilbilim
Equis & armis nobilem.

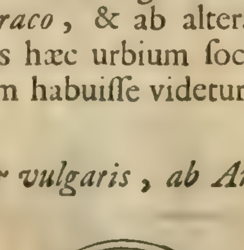
Hic nummus mediocris obvius & frequens.

BILBILIS. Caput Auguſti nudum.
ITALICA. Equus decurrens ut ſuprà.

An Bilbilis vocetur *Italica*; an duæ ſint urbes, inter rei nummariæ Scriptores diſceptatur. Ant. Antoninus Dial. 7. Bilbilim appellatam fuiſſe *Italicam* exiſtimat; Patinus Ant. Auguſtinum ſequutus eſt pag. 36. quem P. Harduinus errore falsò accuſat pag. 94. duaſque civitates eſſe contendit, & id probare nititur Caligulæ nummi Regii exemplo, in quo ab una parte COL. V. T. T. id eſt, *Colonia Victrix Togata Tarraco*, & ab altera OSCA; ſed nummus nunquam viſus eſt, & inſolita in Hiſpaniæ nummis hæc urbium ſocietas ſeu concordia. Bilbilis Municipium ſine ſuffragio, ab Auguſto jus Italicum habuiſſe videtur, unde *Italica* & *Auguſta* in nummis vocata eſt.

Hic nummus mediæ formæ tritus & vulgaris, ab Ant. Auguſtino Dial. 7. & à Patino pag. 35. vulgatus eſt.

AVGVSTVS DIVI PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.

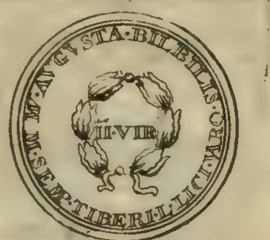
M. AVGVSTA BILBILIS. L. COR. CALDO L. SEMP. RVTIL. *Municipium Auguſta Bilbilis. Lucio Cornelio Caldo*, *Lucio Sempronio Rutilo*, circa ambitum. II. VIR. *Duumviris*, in quercea.

Lege RVTILO apud P. Harduinum pro RVLLO pag. 94.

Bilbilis hoc in nummo Municipii dignitate & *Auguſtæ* titulo inſignitur; *Municipium* quidem Reipublicæ tempore, ut plurimæ aliæ Hiſpaniæ urbes, facta; *Auguſta* verò ab Auguſto beneficio quodam accepto vocata eſt, ſi rectè auguramur; Municipium ſine ſuffragio, jus ſuffragii ab Imperatore recepit, ſicque pleno civitatis jure donata, & *Italica* & *Auguſta* videtur nominata. Dio lib 54. pag 538. multas Hiſpaniæ urbes anno U. C. 740. jus illud ab Auguſto obtinuiſſe narrat. Ὁ γοῦν Αὔγουστος, ἐπειδὴ πάντα τά τε ἐν ταῖς Γαλατίαις, καὶ τὰ ἐν ταῖς Γερμανίαις, ταῖς τ' Ἰβηρίαις, πολλὰ μὲν ἀναλώσας ὡς ἑκάστοις, πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἑτέρων λαβών, τήν τε ἐλευθερίαν καὶ τὴν πολιτείαν τοῖς μὲν δοὺς, τοὺς δ' ἀφελόμενος. *Auguſtus, rebus Gallicis, Germanicis Hiſpanicisque omnibus confectis, cùm multos in ſingula ſumptus feciſſet, magnam ab aliis vim pecuniæ accepiſſet, libertatem ac jus civitatis aliis dediſſet, aliis ademiſſet.*

Cornelia gens tum in patricias cùm in plebeias diviſa, etſi in varias & propè innumerabiles ſtirpes ſeu cognomina diſtincta ſit, novum tamen ac recens *Caldi* cognomen habet. *Sempronia*, patricia primum fuit, poſtea ad plebem deducta, plebeia facta eſt. *Rutilus* à corporis colore dictus. Sempronius Rutilus Julii Cæſaris in bello Gallico Legatus, memoratur Comment. lib. 7. in fine.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus.

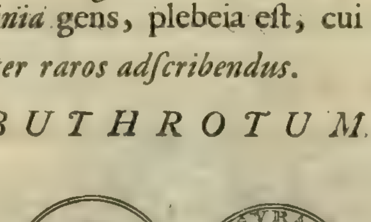
M. AVGVSTA BILBILIS. M. SEMP. TIBERI. L. LICINI. VARO. *Municipium Auguſta Bilbilis. M. Sempronio Tiberino. Lucio Licinio Varo*, circa ambitum. II. VIR. *Duumviris*, in area.

Alter prodit Bilbilis nummus iiſdem titulis ornatus, & coronâ pariter querceâ inſignis, ſed ſub aliis Duumviris percuſſus. Bilbilitani coronam querceam Auguſto ob cives in bello Cantabrico ſervatos ſignarunt: Romæ verò tanto Principi lauri & coronæ querceæ decretæ ſunt, adſtipulante Dione l. 53. p. 507. Καὶ γὰρ τό, τε τὰς δάφνας πρὸ τῶν βασιλείων αὐτοῦ προτίθεσθαι, καὶ τὸ τὸν στέφανον δρύινον ὑπὲρ αὐτῶν ἀρτᾶσθαι, τότε οἱ, ὡς καὶ ἀεὶ τούς τε πολεμίους νικῶντι, καὶ τοὺς πολίτας σώζοντι, ἐψηφίσθη. *Nempe ut ante ipſius domum in palatio lauri ponerentur, ac ſuper eas coronæ querceæ ſuperadderentur; nimirum quòd perpetuus hoſtium victor, ac civium eſſet ſervator.*

In ſuperiori nummo Duumvir *L. Sempronius Rutilus*, in hoc *M. Sempronius Tiberinus* recenſetur, ex eadem ut videtur familia, ſed cognominibus diſtincta. *Tiberinus* ex Probo dictus eſt is, qui ad flumen Tiberim natus. *Licinia* gens, plebeia eſt, cui cognomen.

Hic nummus mediocris moduli inter raros adſcribendus.

BUTHROTUM.

C. A. BVT. EX DD. *Colonia Auguſta Buthrotum, ex decreto Decur.* Caput Auguſti.

Q. NAEVI. SVRA. A. HIP. TVL. NICER. II. VIR. B. *Quinto Nævio Sura*, *Aulo Hippio*, *Tullo Nicereo Duumviris bis.* Figura militari habitu ſtans, dextrâ demiſſâ, lævâ cartam involutam cum tæniis, ut videtur.

Buthrotum, urbs eſt Epiri littoralis, de qua Strabo lib. 7. pag. 324. Βουθρωτὸν ἐποίκους ἔχων Ῥωμαίους. *Buthrotum, quod habet coloniam Romanorum.* Nummus *Auguſtæ* nomen præferens, eam ab Auguſto deductam arguit, eodem forſan tempore quo Colonia Patrenſis. Figura militari habitu videtur Auguſtus, cartam velut involutam cum tæniis gerens, an Coloniæ diplomata?

Nævium, *Hippium* & *Nicereum* Triumviros, à quibus deducta ſit Colonia, ſuſpicamur, quorum nomina ad rei memoriam Duumvirûm auctoritate nummo adſcripta ſunt: notas verò II. VIR.

eſſe velut Romæ S. C. Addita forſan in area nummi littera B. ad deſignandum deductæ Coloniæ annum ſecundum: an verò tres denominentur ob amplitudinem Coloniæ.

Hic nummulus ex muſeo noſtro in Theſaurum Regium evectus, rariſſimus eſt.

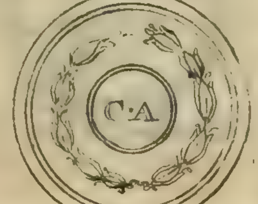

BVTHR. AVGVSTVS. *Buthroti. Auguſtus.* Caput Auguſti ſine laurea.
P. POMPON..... *Publio Pomponio.* Pons cum tribus fornicibus.

Auguſtus coloniâ Buthrotum deductâ, pontem ad urbis commoditatem in Ambracio ſinu ſuper Achcrontem ſtructurâ inſigni fecit, cujus meminit Plinius lib. 4. cap. 1. *Colonia Buthrotum, maximeque nobilitatus Ambracius ſinus*, D. *paſſ. faucibus ſpatioſum æquor accipiens, longitudinis* XXXIX. M. *paſſ. in eum defertur amnis Acheron è lacu Theſprotiæ Acheruſia profluens* XXXVI. M. *paſſ. inde, & M pedum ponte mirabilis omnia ſua mirantibus.* Buthrotii beneficii memores pontis figuram in Auguſti nummis ad æternum rei monumentum cælarunt.
De *Pomponia* gente dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

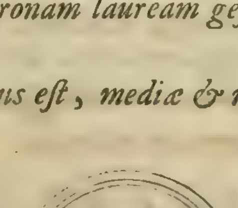
CÆSARAUGUSTA.

AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea, in aliis laureatum.
C. A. *Cæſarea Auguſta*, in laurea.

Cæſarauguſta urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, priùs Salduba Plinio & Ptolemæo dicta, ad Iberum amnem à Strabone lib. 3. pag. 161. collocatur. Ἐπὶ δὲ τῷ Ἴβηρι πόλις ἐστὶ Καισαραυγοῦστα καλουμένη. *Ad Iberum amnem eſt Cæſarauguſta.* Eo nomine ab Auguſto, cùm eam deduxit Coloniam, donata eſt, unde memor, plurimos ipſi nummos conſecravit, inter quos lauream illi ut perpetuo hoſtium victori exhibet. *Laurus*, inquit Plinius lib. 15. cap. 3. *triumphis propriè dicatur*, quam triumphantes gerere ſolebant, apud Dionem lib. 49. pag. 400. Ὁσάκις οἵ τινα πέμψαντες τὸν στέφανον τὸν δάφνινον φέροιεν. *Ut quoties triumphans aliquis coronam lauream geſtaret.* Laurus fulmine non tangitur, ex Plut. in Sympoſ.

Hic nummus primæ magnitudinis rarus eſt, mediæ & minimæ formæ obvius & frequens, à Patino pag. 33. vulgatus.

C. A. *Cæſarea Auguſta*, in corona quercea.

Ut laureâ donabantur qui hoſtes viciſſent, ita non minori laude, quercea iis qui cives ſervaſſent, concedebatur: ſi quidem ex Vopiſco, civem unum mavult ſervare Scipio, quàm mille hoſtes perdere. Sed cur corona ex quercu potiùs quàm ex alia arbore ſeligebatur, audias Plutarchum Qu. Rom. p. 286. Πότερον ὅτι πανταχοῦ καὶ ῥᾳδίως ἐστὶν εὐπορῆσαι δρυὸς ἐπὶ στρατείας; ἢ ὅτι Διὸς καὶ Ἥρας ἱερὸς ὁ στέφανός ἐστιν, οὓς πολιούχους νομίζουσιν; ἢ παλαιὸν ἀπ' Ἀρκάδων τὸ ἔθος, οἷς ἐστί τις συγγένεια πρὸς τὴν δρῦν; πρῶτοι γὰρ ἀνθρώπων γεγονέναι δοκοῦσιν ἐκ γῆς, ὥσπερ ἡ δρῦς τῶν φυτῶν. *An quod ubique copia in expeditionibus eſt quercus, & quidem nullo negotio? aut quia Jovi & Junoni ſacra eſt iſta corona, quibus diis urbium tutelam aſſignant? aut priſca eſt hæc Arcadum conſuetudo, quibus aliqua eſt cum quercu cognatio? primi enim hominum è terra nati creduntur, ſicut quercus inter ſtirpes prima.*

Hic nummus ſecundæ formæ tritus & vulgaris eſt.

C. A. *Cæſarea Auguſta.* Corona ex lauro & navium roſtris contexta.

Cæſarauguſtani, ut Coloniæ fundatoris Auguſti victorias poſteris commendarent, coronam ex lauri foliis & navium roſtris compoſitam, ipſi tanquam hoſtium terrâ marique victori, in nummis percuſſerunt. Suetonius Claudium, coronam navalem quaſi domiti Oceani inſigne, inter hoſtilia ſpolia faſtigio Palatinæ domus fixiſſe narrat.

Hic nummus mediocris moduli nec rarus nec obvius, à Patino pag. 33. *vulgatus eſt.*

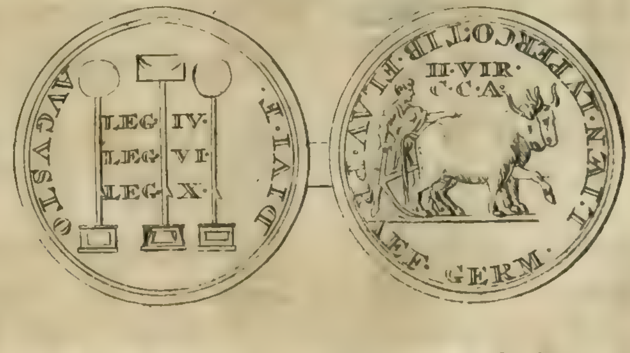

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.
C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Scipione & Montano Duumviris.* Fulmen alatum.

Caput Auguſti coronâ radiatâ inſigne, & inſcriptio *Divi Patris*, nummum poſt ejus mortem ſignatum arguunt, Scipionis & Montani Duumvirorum ſub Caligula Imperatore nomina ejus ævo percuſſum denotant: frequenter autem occurrunt argentei & aurei nummi, in quibus ex una parte caput Auguſti radiatum, & ex altera Caligulæ nuda effigies viſitur, quos ille in proavi memoriam cuſiſſe videtur, cùm ejus templum à Tiberio inchoatum ſummâ munificentiâ perfeciſſet, ut tradit Dio lib. 59. pag. 644. Τὸ ἡρῷον τὸ τοῦ Αὐγούστου ὡσίωσε τὴν ἐπινίκιον στολὴν ἐνδὺς, καὶ οἵ τε εὐγενέστατοι παῖδες, ὅσοι γε καὶ ἀμφιθαλεῖς ἦσαν, μετὰ παρθένων ὁμοίων τὸν ὕμνον ἦσαν, καὶ ἡ βουλὴ σὺν ταῖς γαμεταῖς σφῶν, ὅ τε δῆμος εἱστιάθη, θέαι τε παντοδαπαὶ ἐγίγνοντο. *Cujus habitu triumphali templum Auguſti dedicavit, nobiliſſimis pueris patrimis cum virginibus ejuſdem ordinis hymnum canentibus; epulumque Senatoribus & eorum uxoribus ac populo datum, variaque ſpectacula edita.* Ut autem nihil memoriæ Auguſti deeſſet, effigiem ejus in nummis radiatam exhibuit Caligula; Cæſarauguſtani verò & Caligulæ nummos, & caput Auguſti cum *Divi* titulo & radiata corona ornatum, ut ipſi gratularentur, ſub iiſdem Duumviris Scipione & Montano percuſſerunt. Fulmen in averſa parte, divinitatis ſymbolum eſt. Illuſtr. Spanhemius Diſſ. 5. pag. 395. Imperatoribus illud in eorum nummis appoſitum exiſtimat tanquam Jovibus Latiis, *quâ ratione*, ait, *fulmen in dextra Julii Cæſaris collocatur in antiquo Epigrammate:*

Οἷα Ζεὺς νέος ἄλλος ἐν Αὐσονίοισιν ἀκούων.
Ut Jupiter novus alius in Auſoniis audiens.

Hic nummus majoris moduli à Patino in omiſſis pag. 311. *vulgatus, eſt rariſſimus.*

AVGVSTO DIVI F. LEG. IV. LEG. VI. LEG. X. *Auguſto Divi filio. Legio quarta; Legio ſexta, Legio decima.* Vexillum inter duo manipulorum ſigna.
C. C. A. TIB. FLAVO. PRAEF. GERM. IVVENT. LVPERCO. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Tiberio Flavo Præfecto Germanorum, Lucio Juventio Luperco Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummum vulgavit Seguinus noſter pag. 119. edit. 2. quem ab hiſce tribus Legionibus Cæſarauguſtæ hiberna agentibus ſignatum arbitratur. Sed unde Legionibus jus cudendæ monetæ conceſſum

ceſſum eſt ? Nos autem ad Coloniæ originem ſpectare hæc ſigna militaria contendimus. Colonus hinc agens boves partim ex plebe, ſigna inde Legionum partim ex Veteranis deductæ Coloniæ ſymbola ſunt. Legionum in nummo nomina illas indicant, ex quibus Veterani Cæſarauguſtam tranſmiſſi fuere, Legio IV. colonos ex unica, nomine *Scythica*, deductos denotat; ſed cùm VI. duæ eſſent, una *Victrix*, altera *Ferrata*, & X. pariter duæ, una *Gemina*, altera *Fretenſis*, ex ſexta *Ferrata* & decima *Fretenſi* potiùs, quàm ex duabus aliis, deductos colonos putamus, quòd illæ in Hiſpania ab Auguſto ad provinciæ munimentum ſint conſtitutæ, IV. verò *Scythica* in Syriam tranſmiſſa; unde illam nunquam in Hiſpania locatam novimus: ex quo Seguini ſententia convellitur, qui eam Cæſarauguſtæ hiberna agere narrat. De Duumviris infrà.

Hic nummus primæ magnitudinis præſtantiſſimus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

C. C. A. TIB. CLOD. FLAVO PRAEF. GERMAN. L. IVVENT. LVP. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Tiberio Clodio Flavo Præfecto Germanorum, Lucio Juventio Luperco Duumviris.* Bos.

Apud Com. Mediobarbum pag. 46. pro TIB. FIANO lege TIB. FLAVO, & pag. 47. pro TI. CLOD. FIANO, repone TI. CLOD. FLAVO; in Indice dele TIB. FIANO FABIO.

En alterum ſub iiſdem Duumviris deductæ Coloniæ ſymbolum: bos enim pro earum, imò & Municipiorum inſigni ab Antiquariis reputatur; quibuſdam ſoli fertilitatem denotare videtur, ad agriculturam cives invitans, à Plutarcho in Theſeo pag. II. refertur. Εκωψε δὲ καὶ νόμισμα βοῦν ἐγχαράξας ἢ διὰ τὸν Μαραθώνιον ταῦρον, ἢ διὰ τὸν Μίνω στρατηγὸν, ἢ πρὸς γεωργίαν τοὺς πολίτας παρακαλῶν. *Signavit etiam nummum inciſo bove, vel ob taurum Marathonium, vel ob Minois ducem, vel ad agriculturam cives incitans.*

Primus Duumvir in ſuperiori nummo cum prænomine & cognomine tantùm deſignatus, in hoc gentis nomen exhibet, vocaturque *Tiberius Clodius Flavus*, *Tiberii* prænomen datum eſt, ex Probo in Epitome, iis qui ad flumen Tiberim naſcebantur. *Clodiam* gentem à Clodio Æneæ ſocio nuncupatam ſcribit Feſtus Pompeius. Cognomen *Flavi* à capillitio inditum narrant. Sed hic Duumvir *Præfectus Germanorum*, id eſt cohortis, inſcribitur; quem titulum etſi emeritus conſervaſſe videtur, & in nummo cum Duumviri dignitate appoſuit. Alter Duumvir, *Lucius Juventius Lupercus* appellatur. *Lucius* à Lucumonibus dictus, aut qui lucis initio natus eſt. *Juventiorum* familiam nobilem & conſularem ex Municipio Tuſculano Romam veniſſe, auctor eſt Cicero Orat. pro Cn. Plancio. *Luperci* cognomen à buccinatoribus luporum pelles geſtantibus dictum aiunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro notandus.

AVGVSTVS DIVI F. COS. XI. DES. XII. TR. P. XIX. Caput Auguſti laureatum.

CAESAREA. AVGVSTA. C. ALLIARIO. T. VERRIO II. VIR. Colonus agens boves.

Similis nummus apud Occonem pag. 64. & Mediobarbum pag. 47. reſarciendus ut ſuprà.

Cæſarauguſtani Auguſtum in nummo Conſulem deſignatum XII. inſcripſerunt, ei gratulantes, quòd multis Conſulatibus, cùm deferrentur, pòſt XI. recuſatis, magno demum intervallo, id eſt ſeptemdecim annorum, petierit ultro duodecimum.

Colonus agens bovem & vaccam, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt: bos enim & vacca cum aratro jungebantur ad terminos Coloniæ deſignandos, ex Varrone lib. 4. de Lingua Latina; ita ut vacca verſus urbem quam conderent propinquior eſſet, ut mulieribus puerorum & familiæ curam eſſe denotarent; exterioribus verò bos, ut hominibus agrorum culturam indicarent, ductoque aratro mœnia deducebant, & eo ſublevato, ubi portam locare vellent. Vide Raph. Fabrettum de Col. Trajani cap. 6. pag. 152.

De

De *Alliaria* gente altùm apud Hiſtoricos ſilentium. *Verria* gens nota eſt, Verrius Flaccus, alter Juris Pontificii peritiſſimus, alter ſuperioris libertus, docendi genere maximè clarus.

Hic nummus mediocris formæ inter raros collocandus.

IMP. TRIBVN. POTES. XX. Caput Auguſti laureatum.

CAESAREA. AVGVSTA. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cæſarea Auguſta, Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris.* Colonus agens boves.

Mediobarbus pag. 47. ex Occone pag. 65. hic verò ex Goltzio pag. 51. ſcribunt CN. DOM. L. DO. M. C. VET. C. AVG. III. VIR. & in ſequenti nummo CN. DOM. IMP. C. VET. LANG. II. VIR. pro CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR.

Cæſarauguſtani Tribunitiam poteſtatem XX. forſan eâ ratione ſignarunt, quâ in ſuperiori nummo COS. XI. DES. XII. appoſuerant, lætantes ſcilicet quòd Auguſtus tandem poſt ſeptemdecim annos Conſul deſign. XI. conſulatum XII. gereret in hac XX. Tribunitia poteſtate, quia bonum omen ex ejus Conſulatu augurabantur: Dio enim lib. 53. pag. 521. refert, cùm multa prodigia Romam terruiſſent, cauſam malorum creditam fuiſſe, quòd Auguſtus non eſſet Conſul. Νομίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι οὐκ ἄλλως σφίσι ταῦτα συμβεβηκέναι, ἀλλ' ὅτι μὴ καὶ τότε ὑπατεύοντα τὸν Αὔγουστον ἔσχον. *Romani exiſtimantes id ſibi haud alia de cauſa contingere, quàm quòd Auguſtum non eo etiam anno Conſulem haberent.*

Gentis *Domitiæ* duæ claruerunt familiæ, altera patricia, altera plebeia, à quibus prænomina nulla præterquam Lucii & Cnei uſurpata ſunt: *Cneus* autem ob inſigne nævi qui in corpore gignitur, dictus eſt. *Vettia*, aliis *Vectia*, gens, plebeia eſt: Q. Vettius Duumvir cum L. Cornelio, Cæſare V. Conſule, apud Gruterum pag. 299. renuntiatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis tritus & vulgaris eſt.

AVGVSTVS DIVI. F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. L. CASSIO. C. VALE. FEN. II. VIR. *Cæſarea Auguſta, Lucio Caſſio, Caio Valerio Feneſtellâ Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummus nihil habet ſingulare præter Duumvirorum nomina: typus enim idem. *Caſſia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. *Valeriam* è Sabinis oriundam cum Tatio Rege Romam veniſſe tradit Dionyſius l. 4. ejus verò Principem *Voluſum Valerium* nominat Plutarchus in Publicola. *Caii* prænomen à gaudio patrum refert Valerius. *Feneſtella* cognomen, an à feneſtra diminutivum? *L. Feneſtella* Hiſtoricus Romanus citatur à Plinio lib. 33. cap. 11. mortuus eſt ſub Tiberio noviſſimo ejus principatu ſeptuagenarius, & ſepelitur Cumis. Euſebius.

Hic nummus mediocris formæ in Patini Indice vulgatus, frequens & obvius habetur.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. M. KANINIO ITER. L. TITIO. II. VIR. *Manio Kaninio iterum, Lucio Titio Duumviris.* Colonus agens boves.

Pro FAVINIO ITER. TITIO apud Mediobarbum pag. 47. lege M. KANINIO. ITER. L. TITIO.

Manius Kaninius vir ſummæ virtutis & dignitatis fuiſſe videtur, ut Duumvir iterum ſit creatus: pauci enim in nummis bis Duumviratum geſſiſſe notantur. *Kaninia* gens, eadem quæ *Caninia*, Conſularis, duas habuit apud Hiſtoricos familias, *Rebilos* & *Regulos*, in nummis *Gallos* & *Labeones*. *Manii* cognomen habuit, qui mane ortus eſt, aut ominis causâ, quaſi bonus: *manium* enim antiqui bonum dicebant, ex Varrone. *Tertius*, prænomen à numero. De *Lucio* dictum eſt. *Titia* gens ab antiquis Scriptoribus inter plebeias numeratur. *Titius* alter prænomine *Sextus*, Duumvir cum L. Geminio apud Gruterum pag. 315. ſub Auguſto etiam perhibetur.

Hic nummus ſecundi moduli nec rarus nec obvius eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. LVTATI. M. FABI. II. VIR. *Quinto Lutatio*, *M. Fabio Duumviris.* Colonus agens boves.

Quintus Lutatius primus Duumvir in nummo perhibetur. *Quinti* prænomen à numero dictum. *Lutatia* gens, plebeia, ſed conſularis: C. Lutatius Catulus conſulatum geſſit anno U.C. 502. de quo Silius 13.

Proſternis Pœnos navali marte, Lutati.

Alter Duumvir *Marcus Fabius* appellatur: *Marcus* autem dictus eſt, qui menſe Martio natus, ex Varrone. *Fabia* gens, patricia, ita antiqua, ut familiæ ſuæ auctorem dixerint Herculem, quem ferunt cum Evandri filia congreſſum genuiſſe Fabium, à quo deinde Fabiorum familia deſcenderit: Plut. in Fabio Max. Sunt qui *Fabios* ab agrorum foſſione *Fodios* primùm appellatos, deinde mutatis duabus litteris *Fabios* dictos, memoriæ prodiderunt. De *Fabia* gente Ovidius lib. 3. Faſt.

Romanos decorat Fabiorum clara propago.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino Dial. 7. & à Patino pag. 33. vulgatus, frequens & obvius eſt.

IMP. DIVI F. Caput Auguſti nudum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. MAXIMO ITER. C. VALENTINO II. VIR. *Quinto Maximo iterum*, *Caio Valentino Duumviris.* Colonus agens boves.

Apud Mediobarbum pag. 47. ex Occone pag. 73. pro FINO repone VALENTINO.

Quintus Maximus & C. Valentinus ex quibus fuerint gentibus ignoratur, prænomina tantùm & cognomina eorum ſunt; *Maximus* quidem prænomen multis familiis vulgare, *Valentinus* verò Valeriis peculiare eſt: primus Duumvir *Maximus*, iterum duumviratum geſſiſſe notatur, an poſt decennium, ut Romæ Conſules.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius eſt.

IMP. AVG. TRIB. POTES. XIV. Caput laureatum, ante quod lituus, & pone ſimpulum.

CAESAR. AVGVSTA. M. PORCI. CN. FAD. II. VIR. *Marco Porcio, Cneo Fadio Duumviris.* Colonus agens boves.

Cæſarauguſtani ſigna pontificalia lituum ante Auguſti faciem, ſimpulum verò pone caput gratulantes

tulantes poſuerunt, quòd Flamen Dialis, poſt L. Merulam bello civili Mariano occiſum, primus fuiſſet creatus anno U. C. 744. Julio Antonio Africano & Q. Fabio Maximo Coſſ. cùm Tribunitiam poteſtatem XIV. in nummo ſignatam ageret, cujus meminit Dio lib. 54. pag. 546. Κἀν τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ ὅτε ἱερεὺς ὁ Διὸς πρῶτον μετὰ τὸν Μερούλαν ἀπεδείχθη. *Tum quoque primum poſt Merulam Flamen Dialis creatus eſt.* Quod Suetonius confirmat in ejus vita num. 31. *Nonnulla etiam ex antiquis cærimoniis paulatim abolita reſtituit, ut Salutis Augurium, Diale Flaminium*, &c.

Porcia gens, plebeia, ex Tuſculo Municipio oriunda. Porcios à porcis dictos ſcribit Plutarchus in Publicola, ut à ſuibus Suillios; cui adſtipulatur Varro lib. 2. de re ruſt. cap. 1. *Nomina multa*, inquit, *habemus ab utroque pecore, à majore & à minore: à minore Porcius, Ovilius, Caprilius; ſic à majore Equilius*, &c. *Fadia*, etiam plebeia eſt; T. Fadius Gallus Tribunus plebis anno U. C. 696. qui priùs Ciceronis Quæſtor perhibetur.

Hic nummus medii moduli rarus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
CAESAR. AVGVSTA. C. SABINO. P. VARO. II. VIR. Colonus agens boves.

Cæſarauguſtæ meminit Prudentius de Martyribus Cæſarauguſtanis:
Cæſarauguſtam vocitamus urbem.

Caius Sabinus & *Publius Varus* ad quas pertineant familias, cùm prænomina & cognomina ſint, difficile eſt pronuntiare. *Sabinus* dictus eſt Claudius gentis ſuæ primus, quòd ortus eſſet ex oppido Sabinorum. *Varus* appellatus eſt, qui crura incurva haberet; inde plurimarum gentium cognomen Quinctiliorum perpetuum fuit, quibus prænomen *Publii* familiare.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros collocandus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
CAESAR. AVGVSTA. Q. STATIO. M. FABRICIO. II. VIR. *Cæſarea Auguſta. Quinto Statio, Marco Fabricio Duumviris.* Colonus agens boves.

Statia gens, plebeia ſatis vetuſta. T. Livius Dec. 1. lib. 2. T. Statii Tribuni plebis anno U. C. 279. meminit. *Fabricia*, Conſularis, Luſcini cognomento. C. Fabricius conſulatum geſſit anno U. C. 581. de quo Virgilius Æneid. 6.

Fabricius parvo contentus, munera Regum
Qui ſpernit, Pyrrhum & Samnites marte laceſſit.

Ejus geſta apud Livium, Ciceronem, Valerium, Gellium & Suidam legas.

Hic nummus mediocris moduli ob familiarum nomina inter rariores adſcribendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
CAES. AVGVS. L. CASSIO C. VALERIO II. VIR. Vexillum aræ impoſitum.

Ara & vexillum ad Coloniæ originem ſpectant. Dum autem Colonia deducebatur, aram primùm exſtruebant, ſupra quam ſacra fierent, priuſquam colonus aratro terminos urbis deſignaret; qua de re ille in variis nummis velatus ritu Sabino bovem & vaccam agit: ſacrificio peracto, vexillum Legionis in ea deducendæ nomen præferens imponebatur.

L. Caſſius & *C. Valerius* Duumviri cum typo coloni boves agentis ſuprà percuſſi ſunt, de quibus eo loco dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ obvius & tritus eſt.

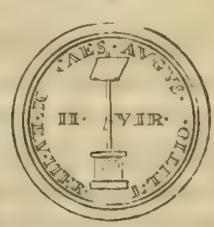
AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAES. AVGVS. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris.* Vexillum ſupra aram.

Alter jam nummus ſub iiſdem Cneo Domitio Amplo & Caio Vettio Languido Duumviris cum coloni boves agentis typo percuſſus, nunc vexillo & arâ altero Coloniæ deductæ inſigni prodit. De utroque loquentem audias Ciceronem Philipp. 2. in M. Antonium. *Caſilinum Coloniam deduxiſti, quò erat paucis annis antè deducta, ut vexillum videres, & aratrum conduceres.*

De his Duumviris dictum eſt; *Ampli* cognomen à corporis habitu; *Languidi* verò à debili ſanitatis ſtatu.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAES. AVGVS. MA. KANI. ITER. L. TITI. II. VIR. *Cæſarea Auguſta, Manio Kaninio iterum, Lucio Titio Duumviris.* Vexillum aræ impoſitum.

Apud Mediobarbum pag. 46. pro MAN. GRANIO ITER. repone MAN. KANINIO ITER.

Jam prodiit nummus ſecundæ magnitudinis ſub Manii Kaninii & Lucii Titii Duumviratu, cum colono boves agente ſignatus; nunc verò alter minimæ formæ cum vexillo & ara. Illud verò notandum, quòd Coloniarum nummi ſecundi moduli bovem, aut colonum boves agentem, & nunquam vexillum aræ impoſitum, exhibeant; at verò minimæ formæ numiſmata ſemper vexillum, & raro bovem aut colonum. De his Duumviris dictum eſt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter raros collocandus.

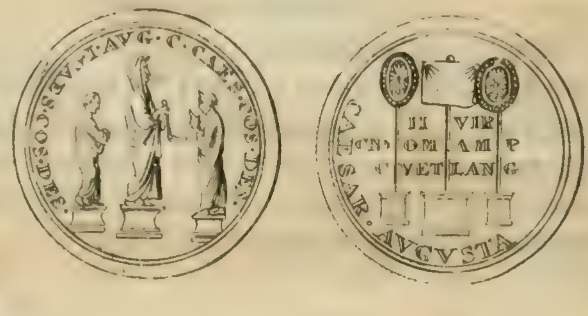

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA M. PORCI. CN. FADI. II. VIR. *M. Porcio, Cneo Fadio Duumviris.* Vexillum aræ impoſitum.

Vexillum ſuper ara, ſolitus nummorum minimæ formæ typus, iterum prodit ſub eodem M. Porcii & Cn. Fadii Duumviratu, qui colonum cum bovibus ſuprà ſignarunt. De *Porcia* & *Fadia* gente dictum eſt.

Hic nummulus à Patino pag. 33. vulgatus, frequens & obvius eſt.

IMP. CAESAR AVG. C. CAES. COS. DES. *Imperator Cæſar Auguſtus, Caius Cæſar Conſul deſignatus.* Tres figuræ ſtantes ſupra cippos, Auguſtus velatus inter Caium & Lucium prætextâ togâ ornatos. Auguſtus Caio capedunculam ſeu ſimpulum porrigit.

CAESAREA. AVGVSTA. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris.* Tria ſigna militaria.

Singularis hic nummus à Cæſarauguſtanis in memoriam ſacerdotii ab Auguſto Caio Cæſari collati percuſſus, ſolemnem à Pontifice Maximo ipſius conferendi ritum exhibet. Auguſtus velo ornatus ſimpulum Caio prætextato porrigit, Lucio fratre ex altera parte ſpectante: is enim auſus fuerat ab Auguſto petere ut conſulatus daretur Caio fratri nondum ex ephebis egreſſo, quem etſi indignatus pater, Senatus Populique Rom. decreto annum 15. agentem deſignavit Conſulem, deinde ipſi ſacerdotium detulit, cujus teſtes nummus & Dio lib. 55. p. 554. Καὶ μετὰ τοῦθ' ἱερωσύνην μέν τινα αὐτῷ, καὶ τὴν ἐς τὸ συνέδριον συμφοίτησιν, τό, τε θεᾶσθαι, τῇ βουλῇ ἔδωκε. *Deinde ſacerdotium Caio, utque in Senatum ire, & inter Senatores ſpectaculis epuliſque intereſſe liceret, dedit.* Auguſtus Caium Conſulem deſignatum in Armeniam miſit, ubi læſus, Romam rediens, in Cilicia interiit. Vide erudita P. Noriſii in Cenot. Piſan. Commentaria. Signa militaria ad Coloniæ militaris originem ſpectant.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ habendus, cujus typum propria manu delineavit Cardinalis de Maſſimi, dum erat in Hiſpania Nuntius, & mihi pro ſua in Antiquarios ſingulari benevolentia communicavit.

CALAGURIS.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.

Q. AEM. C. POST. MIL. II. VIR. *Quinto Æmilio, Caio Poſtumio Milone Duumviris.* Bos.

Calaguris urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium, inter oppida civium Romanorum à Plinio lib. 3. cap. 3. recenſetur; in nummo verò & *Municipium* nominatur, & *Julia* inſcribitur. Municipium quidem ut aliæ urbes *Graccuris*, *Ergavica*, *Oſicerda*, &c. Reipublicæ tempore cum jure veteris Latii facta, deinde à Julio Cæſare ſuffragii jure donata, *Julia* vocata eſt, uti Bilbilim poſt jus idem ab Auguſto acceptum, *Auguſtæ* nomen habuiſſe ſuprà retulimus. Julius Cæſar multas in Hiſpaniam deduxit Colonias, Liv. 4. *Tertium genus Romani coloni ab D. Cæſare poſt devictos Pompeii liberos adjecti.* Multa Hiſpaniæ urbibus beneficia contulit. Hirtius de Bello Hiſp. *Eam provinciam ex omnibus provinciis peculiarem ſibi conſtituiſſe, & quæ potuiſſet beneficia largitum; vectigalia quæ Metellus impoſuiſſet, à Senatu petiiſſe, & eis pecuniis provinciam liberaſſe.*

De *Æmilia* gente dictum eſt. *Poſtumia* autem, patricia & vetuſtiſſima eſt, ſi quidem P. Poſtumius Tubertus Conſul anno quinto poſt exactos Reges triumphavit, ut ait Livius Dec. 1. l. 2. Bos, ſolemne Municipiorum ſymbolum.

Hic nummus ſecundæ formæ obvius eſt.

M. C. I. *Municipium Calaguris Julia.* IMP. AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea.

Q. ANTONI. L. FABI. II. VIR. *Quinto Antonio, Lucio Fabio Duumviris.* Bos.

Plurimos Calaguritani Auguſto nummos, ſed ferè omnes cum bovis typo Municipii inſigni obtulerunt, ideo parum eruditionis illi continent, ſi hiſtoriam ſpectas: porrò æſtimandi ſunt, cùm Romanarum familiarum notitiam in ſignandis Duumvirorum nominibus exhibeant, unde ipſi propagati jura inſtitutaque urbis conſervant. *Antonia* gens in patricias & plebeias diviſa, ab Anteone aut Antone Herculis filio aut ſocio originem duxiſſe ſe jactabat. *Fabia*, patricia, majorum gentium, ut opinatur Fulv. Urſinus, à Fabio Herculis etiam filio ortum trahere glo-

 riabatur;

riabatur ; ſed Auguſti tempore ferè omnes Fabii, novi erant homines, ſi Ant. Auguſtinum audias in Fam. Rom.

Hic nummus medii moduli nec rarus nec obvius.

MV. CAL. I. IMP. AVGVS. *Municipium Calaguris Julia. Imperator Auguſtus.* Caput Auguſti ſine laurea.
L. BAEBI. P. ANTESTI. II. VIR. *Lucio Bæbio, P. Anteſtio Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum p. 47. pro L. B. BEBI. C. ATESTI. lege L. BAEBI. P. ANTESTI.
Strabo lib. 3. Calaguritanos in Vaſconum regione collocat. Καὶ ἐν Καλάγυρι Οὐασκώνων πόλις. *Et in Calaguri Vaſconum urbe.*

Bæbia gens, plebeia, plurimis cognominibus diſtincta, *Dives*, *Sulca*, & *Tampilus*: quidam verò ſcribunt *Bebius*. *Anteſtia*, eadem videtur quàm *Antiſtia*, pariter plebeia eſt, cujus præcipua ſunt cognomina, *Rheginus*, *Vetus*, & *Labeo*.

Hic nummus mediocris moduli rarus eſt.

MV. CAL. IVLIA. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia. Auguſtus.* Caput Auguſti laureatum.
L. BAEB. PRISCO C. GRANIO BROC. II. VIR. *Lucio Bæbio Priſco, Caio Granio Broccho Duumviris.*

Apud Mediobarbum pag. 47. pro C. GRAV. BROC. lege C. GRAN. BROC. Nulla gens *Gravia.*
Urbis Calaguris meminit Florus lib. 4. in Bello Sertoriano. *Et in fame*, inquit, *nihil non experta Calaguris.*
Bæbius in hoc nummo *Priſci* cognomen multis familiis vulgare præfert, & unà cum Caio Granio conſcribitur, in anteriori verò cum Anteſtio; ſed alter alteri Duumviro ſuffectus videtur. *Grania* gens, plebeia. *Brocchi* cognomen apud veteres datum eſt ei cujus dentes prominebant, teſte Varrone.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino Dial. 7. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens & obvius eſt.

MV. CAL. I. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.
Q. BAEB. FLAVO C. SEMP. BARB. II. VIR. *Quinto Bæbio Flavo, Caio Sempronio Barbato* aut *Barbula, Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum p. 47. pro Q. BAEB. FIL. AVO, lege Q. BAEB. FLAVO.
Ad Calagurim Sertorianorum victoriæ meminit Appianus de Bello civ. l. 1. Σερτώριος δὲ καὶ τὰ πεσόντα ἤγειρε, καὶ τοῖς περί τι χωρίον Καλάγυριν στρατοπεδεύουσιν ἐπιδραμὼν ἔκτεινε τρισχιλίους. *Sertoriani reparatâ mœnium parte quæ corruerat, hoſtem ad Calagurim adepti, occiderunt tria millia.*
En alter *Bæbius* in hoc nummo Duumvir, ejuſdem ut videtur familiæ, ſed prænomine & cognomine diſtinctus; anterior quidem *Lucius Bæbius Priſcus*, hic verò *Quintus Bæbius Flavus* appel-

appellatur. *Flavi* cognomen à colore. De *Sempronia* gente dictum eſt. *Barbatus* è barba depromptus, ut & *Barbula*.

Hic nummus mediæ formæ inter raros locandus,

IMP. AVGVST. PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.

MV. C. I. M. LIC. CAPEL. C. FVL. RVTIL. II .VIR. *Municipium Calaguris Julia. Marco Licinio Capella, Caio Fulvio Rutilo Duumviris.* Bos.

Calaguritani Auguſto gratulantes, nomen *Patris patriæ* in ejus nummis appoſuiſſe videntur, poſtquam illud anno U. C. 751. per Val. Meſſalam Conſulem ei delatum eſſet, teſte Suetonio cap. 58. *Patris patriæ cognomen univerſi repentino maximoque conſenſu ei detulerunt.... per Valerium Meſſalam id mandantibus cunctis.* Quod ei ob clementiam datum narrat Aurel. Victor de Cæſarib. *Pater patriæ ob clementiam, ac Tribunitia poteſtate perpetuò habitus.*

Licinia gens à Licino cognomine dicta, inter plebeias numeratur, cui cognomen *Capellæ* novum, licèt plurimis diſtincta ſit ſtirpibus. *Fulvia* à fulvo colore vocata, inter plebeias pariter recenſetur, cui etiam *Rutili* cognomen à corporis colore recens eſt.

Hic nummus ſecundi moduli nec rarus nec obvius eſt.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. MAR. CAP. Q. VRSO II. VIR. *Caio Mario Capitone, Quinto Urſo Duumviris.* Bos.

Nil mirum ſi Calaguritani tam multos Auguſto nummos dedicarint, cùm non ſolùm Julii ejus patris beneficiis, à quo urbs nomen *Juliæ* habuit, obſtricti eſſent; ſed ipſi Auguſto, quòd inter armigeros ad corporis cuſtodiam Calaguritanos adſciviſſet, ut tradit Suetonius in ejus vita cap. 49. *Calaguritanorum manu, quam uſque ad devictum Antonium inter armigeros circum ſe habuerat.*

Maria gens, plebeia. Sextus Marius Hiſpaniarum ditiſſimus ſub Tiberio memoratur à Tacito Annal. 6. *Capitonis* cognomen à capitis quodam vitio. Alter Duumvir, cùm prænomen *Quinti*, & cognomen *Urſi* tantùm exhibuerit, cujus ſit familiæ, conjicere non facile eſt. *Quinti* prænomen à numero dictum. *Urſo* ſcribit Plinius lib. 4. & 5.

Hic nummus mediæ magnitudinis inter raros numerandus.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti nudum.

M. PLAE. TRAN. Q. VRSO II. VIR. ITER. *Marco Plætorio Tranquillo, Quinto Urſo Duumviro iterum.*

Apud Mediobarbum pag. 47. pro TRANQ. lege TRAN. Q.

Julius Cæſar de Bello civ. lib. 1. Calaguritanos partibus Pompeii ſub ejus Legatis Afranio & Petreio faventes, ad ſuas tranſmigraſſe narrat. *Interim*, ait, *Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi, mittunt ad eos Legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur.* Ipſi ad Cæſaris amicitiam adjuncti, frumento illum juverunt, quod omnibus undique conquiſitis jumentis in ejus caſtra deportarunt. Beneficiis ob id à Julio acceptis, urbs *Juliæ* cognomen aſſumpſit.

II. VIR,

II. VIR. ITER. de Q. Urſo tantùm intelligendus, qui in anteriori nummo cum Mario Capitone Duumvir renuntiatur. Duumviri ut Conſules Romæ eandem in Coloniis poteſtatem habebant. Plures creabantur, ut alter alterius inſolentiæ, ſi res poſtularet, intercedere & occurrere poſſet. Annuum illis imperium. Deſignabantur ante Magiſtratum tribus menſibus. In iis quadraginta trium annorum ætas Legibus determinata requirebatur. Conſulatum iterum gerere ante decennium prohibebat Lex. Livius Decad. 1. lib. 10. *Legem recitari juſſit, quâ intra decem annos eundem Conſulem refici non liceret.*

Plætoria gens, plebeia, cui novum *Tranquilli* cognomen. De *Quinto Urſo* vide ſuprà.

Hic nummus ſecundi moduli ab Ant. Auguſtino Dial. 7. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

MV. CAL. IVL. IMP. AVGVS. *Municipium Calaguris Julia. Imperator Auguſtus.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. MARI. M. VAL. QVAD. II. VIR. *Caio Mario, M. Valerio Quadrato Duumviris.* Bos.

Calaguritani à Plinio lib. 3. cap. 3. gemini dicuntur, alii inter cives Romanos recenſentur cognomine Naſſici: *Ex his civium Romanorum.... Calaguritanos, qui Naſſici cognominantur.* Alii inter ſtipendiarios revocantur: *Stipendiarios.... Calaguritanos, qui Fibularenſes.* Ambo ex conventu Cæſarauguſtano. Paulus Merula Coſmogr. part. 2. l. 2. c. 13. Naſſicos ad Ilergetes, Fibularenſes ad Vaſcones pertinere contendit. Sed ad Naſſicos ſpectant nummi titulo Municipii inſignes, utpote cives Romani, ex Plinio, jus cudendæ monetæ habentes. Perperam autem Ant. Auguſtinus Dial. 7. nummos cum epigraphe C. C. A. *Colonia Calaguris Auguſta*, interpretatur, qui ad Coloniam Cæſarauguſtam pertinent; ipſi enim ad Calagurim Naſſicam, quæ Municipium habetur; nec ad Calagurim Fibularenſem, quæ ſtipendiaria eſt, revocari poſſunt.

Jam *Caius Marius* cum Q. Urſo in Calaguritanorum nummis Duumvir perhibetur; an idem aut alter, incertum eſt. De *Valeria* gente paulò antè diximus. *Quadrati* cognomen ab amplo corporis habitu repertum videtur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro habendus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

MV. CAL. I. C. SEMP. P. ARRI. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Caio Sempronio, Publio Arrio Duumviris.* Bos.

Calaguris, patria fuit Quintiliani Rhetoris, teſte D. Hieronymo ex Euſebii Chronico. *Quintilianus ex Hiſpania Calaguritanus, primus Romæ publicam ſcholam tenuit, & ſalarium accepit, & claruit. Romam cum Galba venit; ipſe quoque Hiſpanos provinciales ſuos vocat.* Aurelius Prudens vir Conſularis & Poëta ſub Theodoſio, Calaguritanus pariter, ut ipſe innuit in Periſteph. hymn. 7.

Noſtra geſtabit Calaguris ambos,
Quos veneramur.

Sempronia gens in patricias & plebeias diſtincta; vide Fulvium Urſinum de Fam. Rom. *Arria*, plebeia videtur; *Publii* cognomen ominis causâ à pube dictum quidam putant.

Hic nummus ſecundi moduli rarus & elegans eſt.

IMP.

IMP. AVGVSTVS PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.

MV. C. I. L. VALENTINO L. NOVO II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Lucio Valentino, Lucio novo Duumviris.* Bos.

Valentinus & *Novus* Duumvirorum cùm ſint cognomina, eorum familias noſcere non eſt facile, niſi nummi ampliores eas nobis ſuppeditent. *Valentinus*, cognomen Tulliæ & Valeriæ genti familiare. *Novi* frequens in Inſcriptionibus Gruteri mentio. Nummi cognominibus tantùm inſtructi, minùs probantur quàm alii qui familias enunciant: illi enim in Imperatorum ſerie & urbium catalogo tantùm reponi poſſunt; hi verò & in familiarum nummis præterea locum habent.

Hic nummus mediæ magnitudinis obvius eſt.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. VALERI. C. FENI. II. VIR. *Caio Valerio, Caio Fenio Duumviris.* Bos.

Valeria gens è Sabinis oriunda, in patricias & plebeias diviſa eſt. *Fenia*, parùm nota; Fenius Rufus Præfectus Annonæ, deinde Prætorii ſub Nerone, apud Tacitum lib. 13. & 15.

Hic nummus ſecundæ formæ ob nomen Feniæ gentis inter rariores computandus.

NASSICA. Caput Auguſti ſine laurea.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Bos.

Fulv. Urſinus in Illuſtr. Imag. Joannes Faber ejus Commentator, & P. Seguinus pag. 94. edit. 2. non Auguſti caput in hoc Municipio percuti ſolitum, ſed Corn. Scipionis Naſſicæ, qui tanquam vir optimus Matris magnæ figuram Peſſinunte Romam anno U. C. 549. aſportatam excepit, effigiem eſſe putarunt, quam in ejus memoriam à quodam Triumviro ſignatam tradit Faber. *Veriſimile eſt*, inquit, *quod quiſpiam Corneliæ familiæ, cujus & Naſſica fuit, cùm monetalis Triumvir eſſet, in memoriam honoris familiæ ſuæ tributi nummum hunc percuſſerit.* Vox *Naſſica* circa caput Auguſti perſuaſit: cur autem illa in Calaguris numiſmatibus appoſita, aperiendum.

Naſſica, non viri nomen, ſed urbis cognomen eſt, ut ex Plinio lib. 3. cap. 3. liquet, qui Calaguritanos appellat Naſſicos. *Calaguritani*, inquit, *qui Naſſici cognominantur.* Quod confirmat vetus inſcriptio apud Ambroſium Morales. MVN. CALAGVRIS IVLIA NASSICA. Hæc urbs pariter *Calaguris Julia Naſſica* à Joan. Fran. Andrea lib. de Patria S. Laurentii appellatur. Ut Calaguris ob aliquam immunitatem à Julio Cæſare acceptam, *Juliæ* nomen habuit, ſic ob beneficium ipſi à Corn. Scipione collatum, *Naſſica* ab ejus cognomine videtur nuncupata, dum ille Prætor Hiſpaniam adminiſtraret, ut refert Livius lib. 5 Dec. 4. *Sext. Digitius Prætor in Hiſpania citeriore crebra magis quàm digna prælia fecit, adeoque pleraque adverſa, ut vix dimidium militum quàm quod acceperat, ſucceſſori tradiderit; nec dubium eſt quin omnis Hiſpania ſublatura animos fuerit, ni alter P. Cornelius Cn. F. Scipio trans Iberum multa ſecunda prælia feciſſet, quo tempore non minùs quinquaginta oppida ad eum defecerunt.* Hoc tempore Municipium Calaguris facta eſt, beneficiique memor, *Naſſicæ* nomen aſſumpſit, & ludos quos Scipio inter hujus pugnæ diſcrimen voverat, celebravit; ut ex eodem Livio lib. 34. liquet.

Hic nummus mediocris moduli olim in cimelio Em. Cardinalis de Maſſimi, inter elegantiores adſcribendus. Similem nummum refert Paulus Merula part. 2. lib. 2. cap. 14. Coſmograph. *In æreo quodam nummo effigies eſt juvenis Auguſti cum hac inſcriptione* NASSICA, *in averſa facie taurus eſt ſculptus, inſigne Municipiorum, cum inſcriptionibus; ſupra quidem taurum* CALAG. *infrà verò* IVLIA.

MV. CAL. I. in aliis MV. CAL. IVL. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia Auguſtus.* Caput Auguſti cum laurea.

L. PRISCO C. BROCCHO II. VIR. *Lucio Priſco, Caio Broccho Duumviris.* Caput bovis.

Bos Municipiorum ſymbolum, mitratus ad ſacrificia ſpectat; quod & hîc caput ejus nudum denotat ob ludos ſcenicos. Calaguris Romam imitata, ludos Megalenſes in honorem Matris Idææ inſtitutos celebravit; Roma quidem in Cybelis cultum, Calaguris verò ob Scipionis Naſſicæ memoriam. Hos Scipio de manubiis ſeu impensâ ſuâ per decem dies fecit; illos deinde Ædiles, ob dedicationem templi anno decimotertio à Deæ adventu perfecti, ſenatuſconſulto celebrarunt. Ædilium nomina recenſet Plinius lib. 34. cap. 54. *Megalenſia, ludos ſcenicos, Attilius Saranus, L. Scribonius Libo Ædiles Curules primi fecerunt.* Horum ludorum meminit Ovidius 4. Faſt.

Divorum Matri ſunt Megalenſia ludi.

L. Priſci & *C. Brocchi* familias penitus ignoraremus, niſi amplior nummus antè laudatus Priſcum ad Bæbiam, Brocchum verò ad Graniam revocaret.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

NASSICA. Caput Auguſti ſine laurea.

C. VAL. C. SEX. AEDILES. *Caius Valerius, Caius Sextius Ædiles.* Caput bovis.

Calaguris *Naſſica* antiquo nomine circa caput Auguſti inſcribitur ob Megalenſium ludorum à Scipione Naſſica inſtitutorum memoriam, quorum celebrationem Valerius & Sextius Ædiles renovarunt, penes quos cudendorum nummorum poteſtas, ut apud Fulv. Urſinum in familiæ Planciæ, Plautiæ, Pletoriæ & aliarum denariis obſervatur; ipſis enim urbanorum ædificiorum, annonæ, ludorumque celebrandorum cura erat, ex vetuſta Lege quam citat Cicero de Legibus lib. 3.

Suntoque. Ædiles. coeratores. urbis. annonæ. ludorumque ſollemnium.

Sed progreſſu tantùm temporis, atque iis præſertim annis, quibus Cenſorum magiſtratus in Urbe nullus erat; primùm enim Tribunorum erant miniſtri, & Judices vocabantur; deinde ab ædium cura, in quibus omnia ſua ſcita Plebs deferebat, Ædiles appellati ſunt; ſenatuſconſulta etiam eorum cuſtodiæ poſt Decemviros exactos commiſſa ſunt.

De gente *Valeria* abunde dictum eſt. *Sextia* gens, plebeia; *C. Sextius* cognomine *Calvinus* Coloniam Aquas-Sextias, hodie *Aix*, condidit, ab aquarum copia & calidis ac frigidis fontibus de nomine ſuo ita appellatas tradit Velleius Paterculus lib. 2.

Hic nummus minimæ formæ à P. Seguino pag. 94. edit. 2. vulgatus, inter elegantiſſimos adſcribendus.

CARTHAGO NOVA.

C. I. N. C. *Colonia Julia Nova Carthago.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. PETRONIO M. ANTONIO II. VIR. EX DD. *Caio Petronio, Marco Antonio Duumviris, ex decreto Decurionum.* Labyrinthus.

Jam prodiit nummus hic litteris C. I. N. C. cum ſimilibus notis EX DD. habens M. Antonii caput, & ex adverſa parte Duumvirorum nomina cum Auguſti effigie; quem *Colonia Julia Nova Carthago* interpretati ſumus. Id nomen *Juliæ*, & Antonii vultus perſuaſerunt. Carthago Hiſpaniæ

niæ Citerioris ab Aſdrubale Pœnorum duce condita eſt anno U. C. 527. ſi Diodoro ſides, lib. 35. pag. 883. Ἀσδρούβας δ' ὁ γαμβρὸς Ἀμίλχα... ἔκτισε παραθαλασσίαν πόλιν, ἣν προσηγόρευσε νέαν Καρχηδόνα. *Aſdrubal verò Amilcaris gener... urbem maritimam condidit, quam novam Carthaginem appellavit.* Colonia à Plinio lib. 3. cap. 3. perhibetur: *Carthago nova, Colonia.* Cognomen *Juliæ* à Julio Cæſare præfert: ille enim ut antiquam Africæ Carthaginem, ſic novam Hiſpaniæ quaſi ejus ſororem, Coloniam deduxit, utrique impoſito *Juliæ* nomine.

Novi Carthaginenſes labyrinthum pone caput M. Antonii in eo nummo de quo priùs, & alterum in hac Auguſti averſa parte ut opus inſigne percuſſerunt. Labyrinthus autem celebris ille Creticus, carcer erat, ut innuit Plutarchus in Theſeo pag. 6. Φιλόχορος δέ φησιν, οὐ ταῦτα συγχωρεῖν Κρῆτας, ἀλλὰ λέγειν, ὅτι φρουρὰ μὲν ἦν ὁ λαβύρινθος, οὐδὲν ἔχων κακὸν, ἀλλ' ἢ τὸ μὴ διαφυγεῖν τοὺς φυλαττομένους. *Cretenſes Philochorus auctor eſt hæc inficias ire, ac dicere cuſtodiam labyrinthum fuiſſe, quæ nihil mali, niſi quòd non valerent inde effugere cuſtoditi, haberet.* Idem confirmat Dio Chryſoſtomus Orat. 3. Τί γὰρ ἦν ἡ Κνωσίων εἱρκτὴ, καὶ τὸ τοῦ λαβυρίνθου σκολιόν; *Quid enim erat Cnoſiorum carcer, atque illud labyrinthi perplexum?*

Manlia gens in patricias & plebeias diviſa eſt. *Petrania* à Petrone cognomine dicta apud Car. Sigonium, inter plebeias recenſetur.

Hic nummus ſecundi moduli inter rariores adſcribendus.

V. I. N. K. P. TVRVLB. II. VIR. QVINQ. *Victrix Julia Nova Karthago. Publius Turulbius Duumvir Quinquennalis.* Caput Auguſti radiatum.

V. I. N. K. M. POSTV. ALBINVS II. VIR. QVINQ. ITER. *Victrix Julia Nova Karthago. Marcus Poſtumius Albinus Duumvir Quinquennalis iterum.* Templum quatuor columnarum, in cujus corona ſcriptum, AVGVSTO.

Ad Novam Carthaginem nummum revocamus, nec additum *Victrix* cognomen, nec omiſſa *Coloniæ* vox obſtant; ſæpius enim in Coloniarum & Municipiorum nummis Coloniæ & Municipii titulus modò deeſt, modò ſignatur, & ſæpius in iis vel compendioſæ aut amplæ eorum cognominum inſcriptiones. Teſtis ſit ejuſdem urbis nummus ſub Tiberio cuſus cum epigraphe integra C. V. I. N. C. *Colonia Victrix Julia Nova Carthago*; & alter ſub Caligula, iterum cum prætermiſſo *Coloniæ* titulo V. I. N. C. *Victrix Julia Nova Carthago.* Cognomen *Victrix* nomini *Juliæ* ſæpe comes. Littera verò *K* pro *C* antiqua eſt, in Carthaginis nomine aliquando in nummis uſurpata, ut in aliis *G* pro *C* plerumque ſignatur.

Inſcriptio in templo, illud in honorem Auguſti ſub Turulbii & Poſtumii Duumviratu quinquennali, id eſt cenſorio magiſtratu, ædificatum arguit. Penes Cenſores templorum curam fuiſſe diximus, in quorum dedicationis monumentum ſæpe Duumviri Quinquennales templa ipſa in nummis cælarunt.

De *Turulbia* gente ne verbum quidem; de *Turulia*, Romæ in Inſcriptionib. veter. apud Gruterum 735. 2. *Poſtumia* à Poſtumo cognomine, patricia eſt. *Albinus* cognomen ab Albo diminutivum, *Poſtumiis* vulgare eſt; A. Poſtumius Albus Rhegillenſis perhibetur Conſul eodem anno U. C. 252. M. verò Poſtumius Albinus Tribunus Militum anno U. C. 358. à Livio recenſetur, ſed potiùs Cenſor ex Fragmento Faſt. Capitol. cui Plutarchus in Camillo, & Val. Maximus lib. II. cap. 9. ſuffragantur; unde Poſtumius noſter ex illa familia oriundus, ut vir ſummæ dignitatis Duumvir Quinquennalis iterum creatus eſt.

Hic nummus minimi moduli inter rariores numerandus. Alterum poſſidemus cum Auguſto in quadrigis pro ejus capite.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

M. POSTVM. ALBIN. L. PORC. CAPIT. II. VIR. Q. *Marco Poſtumio Albino, Lucio Porcio Capitone Duumviris Quinquennalibus.* Fig. virilis togâ prætextâ induta ſtans, dext. vas in quo aqua luſtralis, ſin. oleam pro aſperſorio.

Ad novam Carthaginem pertinere rarum hunc Auguſti nummum docet nomen M. Poſtumii Albini Duumviri Quinquennalis, qui in anteriori ejuſdem urbis nummo Duumvir Quinquennalis iterum perhibetur: itaque ex his duobus nummis non modò duo Poſtumii Albini magiſtratus innoteſcunt, prior cum L. Porcio Capitone, ſecundus cum P. Turulbio geſtus; ſed alter ſub Auguſto cuſus, Cenſoris veſtitum & inſignia demonſtrat; alter verò poſt Auguſti mortem ſignatus, templum in ejus honorem Duumvirorum Quinquennalium curâ ædificatum exhibet.

Nummus hic Cenſorem repræſentat, & noſtram omnino tum de Duumviris Quinquennalibus, quos in Coloniis eoſdem eſſe ac Romæ Cenſores diximus; tum de cudendæ monetæ facultate ambobus conceſſâ ſententiam confirmat. Sed ad quid Cenſor in nummo ſignatus? an Poſtumius generis ſui antiquitatem denotare ambiens, M. Poſtumii Albini cum Camillo Cenſuræ anno U.C. 351. geſtæ memoriam hoc monumento renovare voluerit? an potiùs veterem cenſus agendi, luſtrandi, condendi morem à Julio Cæſare libertate Reipublicæ oppreſſâ abrogatum, de quo Suetonius in ejus vita cap. 41. *Recenſum populi nec more, nec loco ſolito, ſed vicatim per dominos inſularum egit*; reſtitutum ab Auguſto denotaverit, ut idem tradit Hiſtoricus in ejus vita cap. 37. *Cenſores creari deſitos longo intervallo, creavit.* Cenſor dextrâ vas, in quo luſtralis aqua, gerit, ſiniſtrâ ramum oleæ, ex quo populum armatum peracto cenſu in Campo Martio luſtrabat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino Famil. Rom. pag. 232. *illuſtratus, & lib. Impp. Rom. pag.* 32. *iterum vulgatus, inter rariores collocandus.*

C E L S A.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

C. V. I. CEL. L. BAGGIO MA. FESTO II. VIR. *Colonia Victrix Julia Celſa, Lucio Baggio, Manio Feſto Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum pag. 50. pro BACIO repone BAGGIO.

Celſa, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium, Colonia facta eſt, ut liquet ex Strabone lib. 3. pag. 162. Ἐπὶ δὲ τῷ Ἰβηρι πόλις ἐςὶ Καισαραυγȣ́ςα καλȣμένη, καὶ Κέλσα κατοικία τις ἔχȣσα γεφύρας λιθίνης διάβασιν. *Ad Iberum amnem eſt Cæſarauguſta, & Celſa Colonia, ubi ponte lapideo fluvius jungitur.* Nomen *Juliæ* à Julio Cæſare deductam indicat: vox *Victrix* ex Ant. Auguſtino Dial. 6. meliùs nummis convenit quàm *Vetus* aut *Victoria* ex Caſaubono Comment. in 3. lib. Strabonis.

De *Baggia* ſeu *Baccia* gente nulla apud Scriptores mentio, hæc peregrina potiùs quàm Romana videtur. *Baccia* Luſitaniæ urbs ab Oroſio laudatur. Alter Duumvir cognomen præfert *Feſti*, quod ex nummo Ant. Auguſtini Dial. 6. ad Flaviam gentem pertinere docemur.

Bos in Celſæ urbis numiſmatibus, Coloniarum, ut ſuprà in Calaguritanis, Municipiorum eſt ſymbolum, nec pro victima in hoc nummo ſignatur, ut putat P. Harduinus pag. 118.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino dial. 6. & à Patino pag. 34. *vulgatus, frequens & obvius eſt.*

C. V. I. CELSA AVGVSTVS. *Colonia Victrix Julia Celſa, Auguſtus.* Caput Auguſti nudum in laurea.

L. COR. TERR. M. IVN. HISP. II. VIR. *Lucio Cornelio Terracina, Marco Junio Hiſpalo Duumviris.* Bos.

Colonia *Celſa* iterum prodit, cujus meminit Plinius lib. 3. cap. 3. dum urbes civium Romanorum jure utentes recenſet. *Ex his*, inquit, *civium Romanorum Belitanos, Celſenſes ex colonia:* Eam *Victricem Juliam* à victoriis ſuis Julius Cæſar cognominavit; illa nominis memor, caput Auguſti Julii ſucceſſoris, ob inſignem ejus de Cantabris & Aſturibus victoriam, in laurea victoriarum inſigni exhibuit.

Cornelia

Cornelia gens, ut & *Junia*, in patricias & plebeias diviſa eſt. *Terracinæ* cognomen ab urbe Latii ejus nominis deductum videtur. *Hiſpalus* C. & Cn. Corn. Scipionis agnomen. Hiſpalus etiam Celtiberorum Rex à Diodoro l. 6. citatur.

Hic nummus mediocris moduli ab Ant. Auguſtino dial. 6. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens eſt & tritus.

C. I. V. CELSA. AVGVSTVS. *Colonia Julia Victrix Celſa. Auguſtus.* Caput Auguſti nudum.
SEX. CETHEGO. Q. POMP. SECVNDINO II. VIR. *Sexto Cethego, Quinto Pomponio Secundino Duumviris.* Bos.

Celſa urbs à Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Κέλσα, in Ilergetibus collocatur. *Celſæ* nomen è Celtis habuiſſe auguratur Ant. Auguſtinus Dial. 6. à quibus Celtiberi ex utraque gente mixtione apud Lucanum dicti ſunt,

Gallorum Celtæ miſcentes nomen Ibero.

P. Harduinus pag. 118. illam à ſitu vocatam, utpote celſo editoque in monte poſitam, perperam ratus eſt, ex prava Triſtani in Hadriani nummo ad Acrocorinthum ſpectante tom. 1. pag. 383. interpretatione. Illa autem in Iberi littore, ubi ponte lapideo amnis jungitur, à Strabone ſuprà laudato ponitur.

Prioris Duumviri prænomen tantùm & cognomen præferuntur; *Sextus* à numero dictus. *Cethegi* cognomen uni Corneliæ genti datum legimus, & à diverſo amictu quo à cæteris diſtinguebatur, dictum: ipſi enim ut habilius valentiuſque telum vibrarent, ſubſtructiores erant; unde Horatius,

Cinctulis non exaudita Cethegis.

Alter Duumvir ex *Pomponia* gente plebeia, *Quinti* prænomen à numero habet; *Secundini* verò cognomen à ſecundo pariter numero, diminutivum.

Hic nummus minoris moduli inter elegantiores adſcribendus.

IMP. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS COS. XII. Caput Auguſti laureatum.
C. V. I. CEL. CN. DOMITIO C. POMPEIO II. VIR. *Colonia Victrix Juliæ Celſa, Cneo Domitio, Caio Pompeio Duumviris.* Bos.

Cur *Celſenſes* in nummis ſuis Auguſti Conſulatus apponere haud ſoliti, duodecimum in hoc notarint, eadem cauſa videtur quàm in Cæſarauguſtanis protulimus: ipſi nimirum Auguſto gratulati ſunt, quòd poſt ſeptemdecim annos Conſulatum tandem gerere ultro voluerit, pro fauſto omine ut Romani, ejus magiſtratum arbitrantes.

Pompeia gens, plebeia, in plurimas diviſa ſtirpes. *Domitia*, in patricias & plebeias diſtincta, Domitios ſingulos ferè ſingulis genitos narrat Paterculus lib. 2. cap. 10.

Hic nummus mediæ formæ pro raro habendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.
L. POMPE. BVCCO L. CORN. FRONT. II. VIRIS. *Lucio Pompeio Bucco, Lucio Cornelio Frontone Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum pag. 50. pro L. POMPE. BVS. & pro M. EBVCCO, lege L. POMPE. BVCCO.

Uterque Duumvir *Lucii* prænomen geſtat, quod ei datum aiunt qui lucis initio natus eſt. De *Pompeia* & *Cornelia* gente paulò antè egimus. Cognomen *Bucci* parùm frequens eſt; *Frontonis* verò à fronte dictum; *Corneliæ* genti ſub Hadriano & Antoninis familiare.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

C. V. I. CELSA. *Colonia Victrix Julia Celſa.* Caput Auguſti nudum.
C. I. V. CEL. L. SVRA. L. BVCCO II. VIR. *Colonia Julia Victrix Celſa.* Bos.

Prænomina tantùm & Duumvirorum cognomina in hoc nummo habentur, ideo *L. Suræ* familiam noſcere ſine alterius nummi præſidio non facile eſt: *Bucci* autem cognomen ad Pompeiam gentem pertinere abſque ſuperioris numiſmatis ope ignoraremus. *Sura* à ludo ſphæræ, quo quis peccat, præbet ſuram, dictum narrant. *Buccus* in ſuperiori nummo *Frontonis* collega, in hoc verò *Lucii Suræ* perhibetur: alter igitur alteri, & *Fronto* quidem *Suræ* ſuffectus videtur; *Sura* enim in nummo *Bucco* præponitur, & in altero *Fronto* illi poſtponitur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro notandus.

CORINTHUS.

CORINT. AVGVSTVS. *Corinthi. Auguſtus.* Caput Auguſti nudum.
P. AEBVTIO C. IVLIO HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. *Publio Æbutio, Caio Julio Heraclide* aut *Heraclio Duumviris Quinquennalibus iterum.* Laurea.

Corinthus urbs Achaiæ, ferè medio Iſthmi Peloponneſiaci ſita eſt, cujus potentiam veriti Romani, eam ſolo æquarunt anno U. C. 607. de qua L. Mummius triumphavit. Virgil. Æneïd. 6.

Ille triumphatâ Capitolia ad alta Corintho,
Victor aget currum, cæſis inſignis Achivis.

Similem nummum ſub iiſdem Duumviris Quinquennalibus iterum in M. Antonii honorem percuſſum vulgavimus; unde Corinthii Auguſto ſimul & Antonio concordi animo agentibus nummos ſuos dedicaſſe videntur, ſub Æbutio & Julio Heraclide Cenſoribus iterum creatis. Laurea Antonio ob victoriam de Armenis, ita & Auguſto ob Pannonios devictos ab iis poſita eſt.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores notandus.

P. ALVSIT. C. IVLIO II. VIR. ITER. COR. *Publio Aluſitio, Caio Julio Duumviris iterum, Corinthi.* Caput Auguſti nudum.
L. POMP. C. IVLI. II. VIR. COR. *Lucio Pomponio, Caio Julio Duumviris, Corinthi.* Arcus cum fornicibus.

Duo ex una parte Duumviri, totidem ex altera in hoc nummo recenſentur. In Coloniis quidem pro earum magnitudine Quartumviros ſeu Quatuorviros factos fuiſſe novimus, ſed hi conjunctim

IIIIVIRI

IIIIVIRI inſcribuntur, aut connexa ſunt eorum, ut in urbis *Cluniæ* nummis, nomina. An in difficili rerum ſtatu ad tempus quoddam duo novi prioribus adjecti ſint, & ex parte nobiliori capitis ſcilicet ordinarii Coloniæ, & ex altera Duumviri recèns creati?

Arcus in honorem Auguſti ob victorias, vel ob illius in urbem adventum erectus, Strabo ejus meminit l. 10. p. 485. Ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καῖσαρ βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον Ἀκτιακόν. *Erat tum Corinthi Cæſar, ad triumphum proficiſcens Actiacum.*

De *Pomponia* & *Julia* gente dictum eſt; de *Aluſitia* verò nulla mentio.

Hic nummus minoris moduli inter conſpicuos numerandus.

M. BARBATIO MA. ACILIO II. VIR. COR. *Marco Barbatio, Manio Acilio Duumviris. Corinthi.* Caput Auguſti nudum.

P. VIBIO M. BARBA. PRAEF. II. VIR. COR. *Publio Vibio, Marco Barbatio Præfecto Duumviris. Corinthi.* Colonus agens boves.

Alterum ecce nummum cum Duumvirorum nominibus ex utraque parte iterum ſignatis, non inſolitæ apud Corinthios illorum epigraphes argumentum. *Barbatiæ* gentis à *Barbati* cognomine dictæ perobſcura eſt mentio. *Q. Barbatius* apud Appianum lib. 5. M. Antonii Triumviri Quæſtor perhibetur; ſed Fulvius Urſinus in Famil. Rom. *Barbatus* pro eo ſcribi contendit, gentis Valeriæ cognomen. *M.* alter *Barbatius* inſcribitur *Præfectus*; an verò annonæ, ærarii, cohortis, claſſis, aut urbis? *Acilia*, plebeia eſt. *Acilios* derivat Plutarchus à verbo Græco ἀκέομαι, id eſt *ſano*. *Vibia*, pariter plebeia, à Vibo Brutiorum urbe dicta. Colonus boves agens, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro eleganti habendus.

C. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.

M. BELLIO PROCVLO II. VIR. COR. *Marco Bellio Proculo Duumviro. Corinthi.* Pegaſus.

Apud Patinum pag. 41. PROC. lege PROCVLO: pag. autem 94. . . . LO COR. integram repone ſuperiorem epigraphen.

Cur Corinthii quatuor Duumviros in nummis ſignarint, ſcrutati ſumus; nunc inquirendum cur unum ſolum exhibeant. An altero defuncto, aut honoris causâ nummus percuſſus ſit? an verò quiſque Duumvir ſeorſum nummum cuderit?

De *Bellia* gente vide Patinum in lib. Famil. pag. 46. *Proculus* dictus eſt, qui natus ſit patre peregrinante patriâ procul. Plutarch. in Coriolano.

Pegaſus à Corinthiis in herois ſui Bellerophontis memoriam cuſus eſt. Hic Glauci Regis Ephyræ, antequam Corinthus diceretur, filius, ut teſtatur Horatius lib. 3. Carm.

Bellerophon Glauco eſt, Ephyren qui rexerat ortus.

Primus omnium equo vehi docuiſſe fertur apud Plinium lib. 7. idcirco equum alatum ei tribuerunt, quem in veteri moneta jampridem inſculpſerunt, teſte Julio Polluce lib. 9. cap. 6. Καὶ πῶλος γὰρ τὸ νόμισμα Κορίνθιον, ὅτι Πήγασον εἶχεν ἐντετυπωμένον. *Et pullus, nummus Corinthiacus vocabatur, quòd Pegaſum haberet inſculptum.*

Hic nummus minimæ formæ apud Patinum pag. 41. vulgatus, frequens eſt.

C. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.

P. VIPSANIO AGRIPPA II. VIR. COR. *Publio Vipſanio Agrippa Duumviro. Corinthi.* Pegaſus.

Iterum prodit nummus cum Pegaſi typo; ſed hic non modò apud Corinthios in moneta ſignabatur, verùm ejus ſtatua cum Bellerophonte in areis & templis collocabatur, ut tradit Pauſanias in Corinth. pag. 90. Θέας δὲ μάλιστα ἄξια περὶ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἔπεστι, καὶ τὸ ὕδωρ ὅ δι' ὁπλῆς ἵππου ῥεῖ τοῦ Πηγάσου. *Spectatu digniſſima ſunt, ubi à Dianæ ſigno diſceſſeris, Bellerophontes, & ex ipſa Pegaſi equi ungula manans aqua.*

Publius ille *Vipſanius Agrippa*, M. Agrippæ Auguſti generi videtur fuiſſe libertus. *Vipſania* gens inter incertas recenſetur. *Agrippa* dictus eſt, qui cum labore matris natus. Feſtus.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius, perperam M. Agrippæ apud Mediobarbum pag. 56. videtur.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

P. FLACCO II. VIR. COR. *Publio Flacco Duumviro. Corinthi.* Neptunus in curru à duobus equis marinis vectus, dextrâ habenas, ſin. tridentem.

Corinthii Neptunum tutelarem deum exhibent, de quo loquentem audias Pauſaniam in Corinth. pag. 86. Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν· Βριαρέων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντος τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole deſcendiſſe; diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cùm Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet, ex eo Iſthmum Neptuni fuiſſe.* Neptunus agit equos, forſan quòd primum illos domuiſſe, artemque equitandi ab illo traditam narrent; ex quo Hippius ſeu Equeſter dictus eſt.

P. Flaccum Duumvirum ex Fulviorum gente fuiſſe docent alii Corinthiorum nummi. *Flaccus* cognomen ei datum eſt ex Plinio, cui aures tantùm immobiles.

Hic nummus minimi moduli inter rariores reponendus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

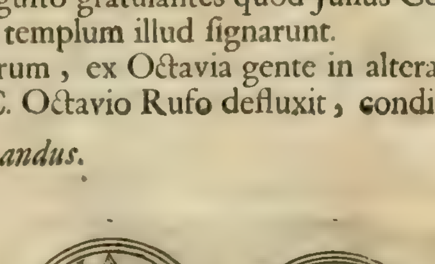
OCTAVIANO ITER. II. VIR. COR. *Octaviano iterum Duumviro. Corinthi.* Templum exaſtylum in vertice montis.

Apud Mediobarbum pag. 70. ex Schedis Sponianis, *mons ſpinis plenus.* Spinas pro templo in detrito nummo accepit.

Mons ille præruptus, Acrocorinthus eſt, primùm Soli poſt ipſius cum Neptuno de urbis regione contentionem, Briareo adjudicatus; tum verò Veneri ab eodem Sole conceſſus, ut tradit Pauſanias lib. 2. Ἀκροκόρινθον... Ἡλίου γε, ὡς οἱ Κορίνθιοί φασιν, Ἀφροδίτῃ παρέντος. *Acrocorinthum... Solem Veneri conceſſiſſe narrant Corinthii.* In vertice montis templum deæ ab iis exſtructum eſt, teſte eodem Pauſania. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον ναός ἐστιν Ἀφροδίτης. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrum eſt Veneris.* Corinthii Auguſto gratulantes quod Julius Coloniæ fundator à Venere originem traxiſſe gloriaretur, in nummis templum illud ſignarunt.

Octavianus ille Duumvir iterum, ex Octavia gente in alteram producto nomine adoptatus eſt. Duplex Octaviorum familia à C. Octavio Rufo defluxit, conditione diverſa.

Hic nummulus inter raros locandus.

L. FVRIO LABEONE II. VIR. *Lucio Furio Labeone Duumviro.* Caput Auguſti radiatum.

L. ARRIO PEREGRINO II. VIR. COR. *Lucio Arrio Peregrino Duumviro. Corinthi.* Templum ſex columnis ſuffultum.

Caput Auguſti radiatum, nummum poſt ejus apotheoſim cuſum arguit; ideo templum in averſa parte in ejus honorem ædificatum putamus, cujus apud Pauſaniam nulla mentio, etſi alterum ſororis Octaviæ ab iis exſtructum tradat. Ὑπὲρ δὲ τὴν ἀγορὰν Ὀκταβίας ναὸς ἀδελφῆς Αὐγούστου. *Ultra forum eſt Octaviæ ædes ſororis Auguſti.* An Pauſaniæ codices integri ad nos non pervenerint. Veterem Inſcriptionem apud Sponium Miſc. antiqu. Sext. 10. marmor in Iſthmo Corinthiaco repertum profert, in quo plures quàm in Pauſania Corinthiaci Iſthmi ædes recenſentur. Corinthii Auguſti memoriam cum corona radiata divinitatis ſymbolo ſub Furii Labeonis & Arrii Peregrini Duumviratu renovarunt. Vide in Tiberio ejus templi ſcenopegiam.

Furia gens in patricias & plebeias diviſa. *Labeo* à labiorum vitio. *Arria* gens, plebeia eſt; *Peregrini* cognomen ab itineribus datum.

Hic nummus mediocris moduli elegans & rarus habendus; ſimilis ab Andr. Morellio Specim. tab. 17. vulgatus eſt; in quo L. FVRIO LAGO.

DERTOSA.

C. I. A. D. AVG. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Auguſtus.* Caput Auguſti radiatum.

C. I. A. D. TI. CAES. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Tiberius Cæſar.* Caput Tiberii laureatum.

Dertoſa urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis apud oſtia Iberi fluvii, Colonia in nummis perhibetur, quod confirmat Strabo lib. 3. pag. 159. Ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ διαβάσει τοῦ Ἴβηρος Δέρτωσσα κατοικία. *Et in ipſo Iberi tractu Dertoſa Colonia.* Nomen *Juliæ* à Julio deductam, & *Auguſtæ* novis colonis auctam arguit. Dertoſani Tiberio gratulantes, ex una parte caput ejus, & ex altera Auguſtum patrem, Coloniæ reſtauratorem appoſito in utraque Coloniæ nomine percuſſerunt.

P. Harduinus pag. 137. ad Dertonam Italiæ in Liguria nummum revocat, ſed ille fabricæ Hiſpanicæ eſt, & frequentes ſunt ejus provinciæ ſub Auguſto & Tiberio nummi, nulli verò ex tam multis Italiæ Coloniis cum Imperatorum effigie obſervantur, quod ipſis cudendæ monetæ facultas haud conceſſa videatur.

Hic nummus ferè medii moduli inter conſpicuos & raros collocandus.

EBORA.

PERM. CAES. AVG. P. M. *Permiſſu Cæſaris Auguſti Pontificis Maximi.* Caput Auguſti nudum.

LIBERALITATIS IVLIAE EBOR. In laurea.

Ebora, urbs Luſitaniæ inter Anam & Tagum fluvios; ad oppida veteris Latii revocatur à Plinio lib. 4. cap. 22. *Oppida*, ait, *veteris Latii, Ebora, quod item Liberalitas Julia.* Hoc jus ei à Cæſare conceſſum videtur, unde illi nomen *Liberalitas Julia*, & perperam *Libertas* ex Scaligero in Indice Gruteri, ut malè quoque *Liberalis* ex Ligorio, apud quem etiam *Colonia* hæc urbs vocatur in nummo ab Holſtenio in Annot. in Ortelium allato; ſed Ligorio dubia fides, ut pridem monuit Raph. Fabrettus de Colon. Trajani cap. 8. pag. 235. Ebora Municipium recenſetur à P. Harduino pag. 143. ex Auguſti nummo Cimelii Regii, ſed hic nunquam in eo viſus eſt, ſuſpecta etiam videtur à Reſendio relata cum Municipii titulo inſcriptio, ſi Plinio & nummis ſtamus: in his enim Eboræ nulla Coloniæ aut Municipii epigraphe, ſed pura inſcriptio Latina, urbibus juris Latii familiaris: Plinius autem Luſitaniæ Colonias quinque recenſet, *Emeritam*, *Metallinum*, *Pacem Juliam*, *Norbam*, & *Præſidium Julium*; Municipium unum, *Olyſiponem*; & op-

& oppida Latii antiqui tria; inter quæ Ebora primas tenet. Laurea ob Auguſti victorias ſignatur.

Hic nummus ſecundi moduli ab Ant. Auguſtino dial. 8. vulgatus, inter rariſſimos recenſetur.

PERMISSV CAESARIS AVGVSTI P. M. Caput Auguſti laureatum.

LIBERALITATIS IVLIA EBOR. Vas anſatum inter aſpergillum & capedunculam, in vertice patera, in imo culter.

Eborenſes inſtrumenta pontificalia in nummo exhibent, Auguſto gratulantes, quòd poſt Lepidi mortem tandem Pontifex Maximus anno U. C. 741. creatus ſit. Ejus dignitatis inſtitutionem à Numa factam legas apud Livium lib. 1. Decad. 1. *Numa Pontificem Numam Marcium Marci filium ex Patribus legit, eique ſacra omnia exſcripta exſignataque attribuit : quibus hoſtiis, quibus diebus, ad quæ templa fierent, atque unde ſumptus pecunia erogaretur.* Pontifex deinde Maximus ex collegio Pontificum creabatur, non quidem collegarum cooptatione, ut in cæteris ſacerdotiis mos erat, ſed populi tributis comitiis : poſt autem Julii necem Pontificatum maximum per vim invaſit Lepidus; eo mortuo id ſacerdotium ſuſcepit Auguſtus, & poſt eum omnes Imperatores, ut qui totius Imperii poſſeſſionem eſſent adepti, divinarum quoque rerum auctoritatem haberent.

Hic nummus majoris formæ, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

EMERITA.

PERMISSV CAESARIS AVG. Effigies Auguſti ſine laurea, pro qua Mediobarbus inquit pag. 48. *facies pueri grandior.*

EMERITA, in aliis EMERITA AVGVSTA, in aliis COL. EMERITA AVGVSTA. Colonus agens bovem & vaccam.

Emerita, urbs Luſitaniæ ad Anam fluv. ab Auguſto poſt confectum bellum Cantabricum emeritis militibus in eam deductis condita eſt, teſte Dione lib. 53. pag. 514. Παυσαμένου δὲ τοῦ πολέμου τούτου, ὁ Αὔγουστος τοὺς μὲν ἀφηλικεστέρους τῶν στρατιωτῶν ἀφῆκε, καὶ πόλιν αὐτοῖς ἐν Λυσιτανίᾳ τὴν Αὔγουσταν Ημερίταν καλουμένην κτίσαι ἔδωκε. *Finito hoc bello, Auguſtus emeritos milites exauctoravit, urbemque eos in Luſitania, Emeritam Auguſtam nomine, condere juſſit.* Hyginus Auguſti libertus auctor eſt, eum Emeritenſibus jugera quadringenta dediſſe : plurimas vias ad hanc urbem juſſas, ex Ant. Pii Itinerario, & loquente veteri apud Gruterum marmore, novimus; Auguſtus etiam ab illa Gades uſque, viam alteram ſuperiorum Conſulum tempore inchoatam, multiſque locis intermiſſam perduxit Denique cudendæ monetæ facultatem Emeritenſibus permiſit, quorum beneficiorum memores plurimos Auguſto nummos dedicarunt; in hoc verò colonum boves ducentem pro ſignis militaribus ſolito Veteranorum ſymbolo cuſerunt, ut ſe non Coloniæ ſupplementum miſſos, ſed urbem condidiſſe demonſtrarent.

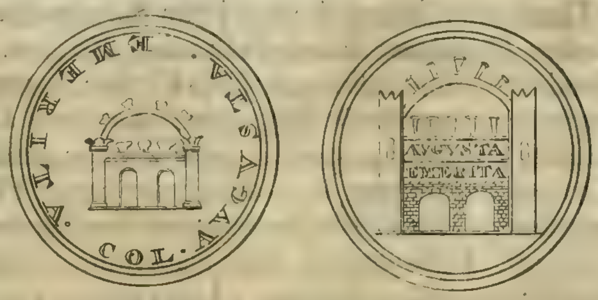
Hi nummi ſecundi moduli pro raris habendi.

CAESARAVGVST. TRIB. POTEST. Caput Auguſti nudum.
P. CARISIVS LEG. AVGVSTI. in area nummi.

Hic nummus, quia Emeritæ percuſſus eſt, inter ejus nummos recenſetur. Publius Cariſius in bello Cantabrico Legatus Auguſti Aſtures difficili prælio ſuperavit, cujus meminit Florus lib. 4. *Præmonitus Cariſius cum exercitu adveniens, oppreſſit Aſturum conſilia, ſic tamen non incruento certamine reliquias cæſi exercitus validiſſimi civitas Lancia excepit.* Confecto bello Auguſtus Cariſium in Luſitania Legatum pro Prætore conſtituit, ut Antiſtium alterum Legatum Tarraconenſi provinciæ præfecit: Hiſpaniam enim in tres jam diviſerat provincias; Bœtica populi erat Romani, quam Proconſul adminiſtrabat, qui Legatum & Quæſtorem haberet; Auguſtus Luſitaniam & Tarraconenſem retinuit, in quas Legatos pro Prætore miſit, de quibus eruditè Illuſtr. Spanhemius Diſſ. 6. pag. 559. Emerita videtur Luſitaniæ Legati ſedes, ex nummo argenteo P. Cariſii Auguſto dicato, in cujus averſa parte porta urbis cuſa eſt, cum epigraphe EMERITA in fronte. Cariſius Titi prænomine apud Dionem inſignitur, ſed nummi ejus obvii conſtanter Publium clamant. Fulvius Urſinus in Famil. Rom. Publium hunc Titi fratrem fuiſſe exiſtimat.

Hic nummus mediocris formæ inter raros computatur.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.
COL. AVGVSTA EMERITA. *Colonia Auguſta Emerita.* Porta urbis cum duobus fornicibus, & turri hinc & inde. In aliis majoris formæ, typus idem, ſed deeſt *Coloniæ* titulus, & epigraphe circa ambitum, in fronte verò urbis AVGVSTA EMERITA.

Variæ ſunt de hoc ædificio apud Antiquarios ſententiæ. Illuſtr. Spanhemius pag. 395. & Equ. Patinus pag. 71. caſtrum arbitrantur; pons videtur Com. Mediobarbo & R. P. Cattanei, qui nuper urbis veſtigia luſtravit. Anas autem ejus mœnia alluebat, de quo Prudentius in Dactyl. de Virgine Eccleſia:

Nunc locus Emerita eſt tumulo
Clara Colonia Vettoniæ,
Quam memorabilis amnis Anas
Præterit, & viridante rapax
Gurgite, mœnia pulchra lavat.

Pighius Ann. 3. lib. 18. pag. 512. & Paulus Merula Coſmogr. part. 2. lib. 2. c. 25. portam urbis exiſtimant, quibus aſſentimur; epigraphe quidem circa ambitum ad Coloniam deſignandam appoſita eſt, ſed nomen urbis mœnibus ne hoc ædificium ad aliud revocetur, inſculptum videtur. Alios urbium nummos cum ſimilibus portarum typis in rei nummariæ ſtudioſorum cimeliis videre eſt, quos in nummorum Græcorum deſcriptione aliquando vulgabimus. Emeritenſes ad Auguſti conditoris apotheoſim indicandam caput ejus radiatum ex una parte, & ad æternum urbis monumentum, ejus proſpectum ex altera conſignarunt.

Hic nummus ſecundi moduli obvius, ſed majoris, rariſſimus eſt.

ERGAVICA.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
MVN. ERGAVICA. *Municipium Ergavica.* Bos.

Ergavica urbs eſt Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi, cujus meminit Livius lib. 6. Decad. 5. *Ab hoc prælio Gracchus duxit ad depopulandum Celtiberiam legiones, & cum ferret paſſi cuncta atque ageret, populique alii voluntate, alii metu jugum acceperunt, centum tria oppida intra paucos dies accepit.... Ergavica inde nobilis & potens civitas, aliorum circà populorum cladibus territa, portas Romanis aperuit.* Urbs ab eo tempore circa annum U. C. 574. videtur Municipium facta, ſed ſine ſuffragio, ut & cætera oppida, quæ Plinius lib. 3. cap. 3. Latii veteris jure tantùm

donata narrat, *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritanos, Leonicenſes, Oſſicerdenſes.* Bos ſolemne Municipiorum ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ant. Auguſtino dial. 7. & à Patino pag. 34. *vulgatus, nec obvius nec rarus eſt.*

I L E R D A.

IMP. AVGVST. DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.

MVN. ILERDA. *Municipium Ilerda.* Lupus aut lupa gradiens.

Ilerda urbs eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis in colle ſita juxta Sicorim fluvium, de qua Lucanus 4.

Juxta urbem Hiſpanam Sicoris fluit amnis Ilerdam.

Illa Pompeii Legatorum Petreii & Afranii bello cum Julio Cæſare memorabilis, de qua inquit Florus lib. 4. *Anceps, variumque & cruentum in Hiſpania bellum cum Legatis Cn. Pompeii Petreio & Afranio, quos Ilerdæ caſtra habentes, apud Sicorim amnem obſidere, & oppido intercludere aggreditur.* Ilerdenſes in Cæſarauguſtanorum foro diſceptare narrat Plinius lib. 3. cap. 3. quos inter populos civium Romanorum recenſet. *Ex his civium Romanorum.... Ilerdenſes Surdaonum gentis, juxta quos Sicoris fluvius.* Urbs verò in nummis Municipii titulo gaudet. Lupus pro urbis ſymbolo apud Ant. Auguſtinum dial. 6. habetur. Lupa quidem ex uberibus videtur; Amicus Romæ inſigne eſſe putat, ſed hæc cum pueris Romulo & Remo tunc exhibetur.

Hic nummus minimi moduli ab Ant. Auguſtino dial. 6. & à Patino pag. 35. *vulgatus, frequens & obvius eſt.*

I L L I C I.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

C. I. IL. A. Q. PAPIR. CAR. Q. TER. MONT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illice Auguſta. Quinto Papirio Carbone, Quinto Terentio Montano Duumviris Quinquennalibus.* Templum tetraſtylum, in cujus periſtylio ſcriptum eſt IVNONI.

Apud Mediobarbum pag. 49. pro MONT. II. VIR. Q. Q. PAPIR. CAP. Q. TER. ſic reſarcies Q. PAPIR. CARB. Q. TER. MONT. II. VIR. Q.

Illici urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis mari proxima, unde *Illicitanus Sinus* Melæ lib. 2. cap. 6. ut & Plinio lib. 3. cap. 3. à quo Colonia perhibetur, & quidem Immunis, *Colonia Immunis Illici*; quod confirmat nummus, & Paulus lib. 2. de Cenſibus: *Emeritenſes juris Italici ſunt: item jus Valentini & Licitani* (pro *Illicitani*) *habent: Barcinonenſes quoque ibidem immunes ſunt.* Nomen *Auguſtæ* ab Auguſto deductam arguit, à quo & immunitatem accepiſſe veriſimile eſt. Illicitani beneficiorum memores, Liviæ Cæſaris uxori templum ſub Junonis nomine ædificarunt, quod in nummo exhibent. Livia autem à Græcis Ἥρα, id eſt *Juno*, ſæpius in nummis vocata eſt.

Nummus templi dedicationem ſub Papirio & Terentio Duumviris Quinquennalibus celebratam arguit: illis enim muneris erat, ut Cenſoribus, templa, vias, aquæductus, aliaque ædificia publica omnia faciunda curare, uti Lex de Cenſoria poteſtate indicat, quam Cicero recenſet lib. 3. de Legibus: *Urbis. templa. vias. aquas. ærarium. vectigalia tuento.* Illis cudendorum in magiſtratu nummorum facultas videtur tum ex nummo Novæ Carthaginis à Poſtumio Albino ſignato, tum ex altero Liciniæ gentis apud Urſinum, quem perperam ob equitis typum ad P. Licinium Craſſum, quem Cæſar in bello contra Gallos præfecit æquitatui, revocat; ſed ad P. Licinium M. F. Craſſum Cenſorem pertinet anno U. C. 664. cum L. Julio Cæſare creatum, qui nummum in magiſtratu cuſit, in quo, ut etiam arbitratur Pighius Annal. lib. 15. pag. 226. illius cenſura pulchrè cum equite equum traducente, & effigie Libertatis oleâ coronatæ oſtenditur.

Papiria gens, duplex, patricia ante exactos Reges, & quidem minorum gentium; plebeia verò *Carbonum* cognomento ab arte, ut videtur. *Terentia* inter plebeias recenſetur. *Montani* cognomen multis familiis commune.

Hic nummus minimæ formæ à Patino Famil. Rom. pag. 199. *vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.*

AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

C. C. IL. A. C. MANLIO T. PETRONIO II. VIR. *Colonia Cæſarea Illice Auguſta. Caio Manlio, Tito Petronio Duumviris.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Apud Mediobarbum pag. 49. pro L. MANIO lege C. MANLIO. Ad hanc urbem revocandus eſt etiam nummus, quem ille pag. 47. ex falſa Sponii lectione N. pro IL. ad Coloniam Carthaginem Novam Auguſtam revocat.

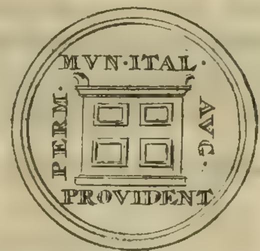
Ne nummum cum his notis C. C. IL. A. ad Coloniam Illicem Auguſtam revocaremus, dubium movebat ſecunda littera C. quam *Cæſaris* P. Noriſius apud Mediobarbum pag. 49. interpretatur, pro ſolita voce I. id eſt *Immunis*, ad hanc urbem maximè ſpectante, ut dictum eſt: ſed cùm etiam ei *Victrix* cognomen Ant. Auguſtinus Dial. 7. ex nummo muſei ſui inditum exhibeat, varia aliquando cognomina Coloniam Illicitanam ut alias urbes uſurpaſſe putavimus; ſed ad hanc urbem nummum pertinere ſigna militaria tum in eo, tum in aliis ejuſdem Coloniæ ſub Tiberio percuſſa perſuaſerunt.

Aquila & vexillum inter duo ſigna militaria Veteranos ex duabus Legionibus, quarum nomina in nummis omiſſa ignoramus, in coloniam deductos arguunt.

Manlia gens in patricias & plebeias diviſa eſt; *Petronia* inter plebeias recenſetur.

Hic nummus parvi moduli pro raro numeratur.

ITALICA.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.

MVN. ITAL. PERM. AVG. *Municipium Italicenſe permiſſu Auguſti.* Ara in qua vox PROVIDENT. *Providentiæ.*

Italica urbs Hiſpaniæ Bœticæ ad Bœtim fluvium, à Scipione anno U. C. 654. condita, pace cum Carthaginenſibus initâ, ut narrat Appianus de Bello Hiſp. Καὶ αὐτοῖς ὁ Σκιπίων ὀλίγην στρατιὰν ὡς ἐπὶ εἰρήνῃ καταλιπὼν, συνῴκισε τοὺς τραυματίας ἐς πόλιν, ἣν ἀπὸ τῆς Ιταλίας Ιταλικὴν ἐκάλεσε. *Relicto, utpote pacatâ regione, haud valido præſidio, Scipio milites omnes vulneribus debiles in unam urbem compulit; quam ab Italia Italicam nominavit.* Municipium hæc in nummis vocata eſt; quod confirmat A. Gellius lib. 16. cap. 13. de oratione quam Hadrianus habuit ad Senatum, *mirarique ſe oſtendit quòd & ipſi Italicenſes, & quædam Municipia antiqua, in quibus Uticenſes nominat, cùm ſuis moribus legibuſque uti poſſent, in jus Coloniarum mutari geſtiverint.*

Ut plurimæ urbes templa poſt Auguſti apotheoſim ædificarunt, Italicenſes ejus Providentiæ aram ipſi erectam in nummis percuſſere, ut beneficam ipſius voluntatem inſtar numinis, mundi partes pulcherrimè adminiſtrare demonſtrarent: homines enim inter deos relati, ſecundi dicuntur ordinis; qua de re loquentem audias Plutarchum de Fato. Η δὲ δευτέρα, δευτέρων θεῶν τῶν κατ᾽ οὐρανὸν ἰόντων καθ᾽ ἣν τά τε θνητὰ γίνεσθαι τεταγμένως, καὶ ὅσα πρὸς διαμονὴν καὶ σωτηρίαν ἑκάστων τῶν γενῶν. *Secunda verò Providentia, ſecundorum eſt deorum, qui per cælum ingrediuntur, quâ & mortalium res ordinatæ fiunt; & ſingulorum generum permanſio atque ſalus procuratur.*

Hic nummus mediocris formæ rarus eſt & elegans.

OSCA.

VRB. VICT. in aliis VRBS VICTRIX. Caput Auguſti ſine laurea.
OSCA. Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Oſca urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Ilergetibus, ex Conventu Cæſarauguſtano inter oppida civium Romanorum recenſetur à Plinio lib. 4. *Ex his civium Romanorum.... Oſcenſes regionis Veſcitaniæ.* Urbs per excellentiam appellatur, ut putat Ant. Auguſtinus Dial. 7. quod ille confirmare nititur Plutarchi auctoritate, qui eam vocat Magnam in Sertorio. Τοὺς γὰρ εὐγενεστάτους ἀπὸ τῶν ἐθνῶν συναγαγὼν εἰς Ὄσκαν πόλιν μεγάλην διδασκάλους ἐπιστήσας Ἑλληνικῶν τε καὶ Ῥωμαίων μαθημάτων. *Nam ex parentibus ſibi gentibus nobiliſſimam Oſcam amplam urbem contraxit, iiſque doctores præfecit litterarum Græcarum & Latinarum.* Sed *Victrix* dicta eſt, ſi rectè opinamur, à Julio Cæſare, quaſi ejus deditione contra Pompeii Legatos victor extitiſſet, de Bello civ. 1. *Interim Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi, mittunt ad eum Legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur.* De equite infrà.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ant. Auguſtino dial. 7. & à Patino vulgatus pag. 37. obvius & tritus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
V. V. OSCA. *Urbs Victrix Oſca.* Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Eques decurrens in Auguſti nummo non ejus ad bellum profectionem arguit, nec ad aliquam ipſius expeditionem ſpectat; idem enim typus aliis Hiſpaniæ urbibus paſſim in Auguſti, Tiberii & Caligulæ nummis occurrit, ſeu quod regio equis abundet, ſeu quòd gens præ ceteris bellatrix ſit, teſte Floro lib. 2. de Hiſpania loquente, *Bellatricem illam viris armiſque nobilem.* Nemo neſcit regionem illam equis optimis abundare; imò Julius Cæſar Hiſpanorum equitatum commendat lib. 5. de Bello Gall. *Cùm celeriter noſtri arma cepiſſent, vallumque aſcendiſſent, atque ex una parte Hiſpanis equitibus emiſſis, equeſtri prælio ſuperiores fuiſſent.*

Hic nummus mediocris moduli, ab Ant. Auguſtino dial. 7. vulgatus, frequens eſt.

AVGVSTVS DIVI F. PONT. MAX. PATER PATRIAE. Caput Auguſti nudum.
V. V. OSCA. COMPOSTO ET MARVLLO II. VIR. *Urbs Victrix Oſca. Compoſto & Marullo Duumviris.* Eques decurrens cum haſta.

Eques decurrens in nummo, urbis inſigne eſt. *Compoſtus* & *Marullus* Duumvirorum cognomina habentur, ſub quibus ſignatus fuit nummus; ad quas illi pertineant familias, ex alio ampliori expectandum. *Marullus* quidem Epidiis, Juniis & Metiis cognomen: *Compoſtus*, an per ſyncopen ex Compoſito? Virgil. Æneid. 1.

Nunc placidâ Compoſtus pace quieſcit.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 37. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

AVGVSTVS DIVI F. PONT. MAX. PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.
VRB. VIC. OSCA SPARSO ET CELERE II. VIR. *Urbs Victrix Oſca. Sparſo & Celere Duumviris.* Eques decurrens, haſtâ inſignis.

Iterum

Iterum prodit Oſcenſium nummus cum equite & Duumvirorum cognominibus. *Sparſus* ad Fulviam gentem pertinere videtur, tum ex Seneca Decl. lib. 7. qui *Fulvium Sparſum* inter illuſtres Declamatores recenſet; tum ex nummo Tiberii apud Calaguritanos cuſo, in quo *L. Fulvius Sparſus* Duumvir: in alia autem familia nullum *Sparſi* cognomen. *Celeris* autem plurimarum vulgare eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis frequens eſt & obvius.

PANORMUS.

PANORMITANORVM circa caput Auguſti nudum.
AVGVSTA. Caput Juliæ velatum.

Panormus, urbs eſt Siciliæ littoralis à Pœnis condita, cui nomen πάνορμος à tuta navium ſtatione datum; hæc in poteſtatem Populi Romani tandem redacta, fidam adeo ſemper ei ſe præſtitit; ut dum Sicilia conſtitueretur provincia, immunitatem & libertatem obtinuerit, hoc eſt, à Magiſtratus Romani juriſdictione fuerit ſoluta. Strabo eam *Coloniam Romanorum* appellat lib. 6. p. 272. Πάνορμος δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. *Panormus etiam Coloniam habet Romanam.* Goltzius in Sicilia, Auguſti temporibus militarem Coloniam in eam arbitratur deductam, quod probari poteſt tum ex obvio nummo Græcè Auguſti temporibus ſcripto, in quo legitur ΠΑΝΟΡΜΙΤΑΝ circa triquetram, Siciliæ ſymbolum, ante ſcilicet Coloniæ inſtitutionem; tum ex hoc poſt deductam Coloniam, Latinè ſignato, ob jus civium Romanorum ipſi conceſſum. Panormus beneficii memor, fundatoris effigiem in Juliæ uxoris nummo renovat. En marmor Panormi repertum, quod Caracallæ ævo ei Coloniæ *Auguſtæ* nomen adhuc tribuit, apud Sponium Miſcell. pag. 177.

IMP. CAES. DIVI
MAGNI ANTONI
NI PII DIVI SEPTIMI
SEVERI. . . . .
. . . SEVERO ET
. . . . PIO FEL.
AVG. PONT. MAX. TRIB.
POT. II. COS. II. COL.
AVG. PANHORM.
D D.

Hic nummus mediocris moduli in muſeo noſtro inter rariſſimos computandus, mutilus à Patino pag. 34. vulgatus.

PANORMITANORVM. Caput Auguſti radiatum.
. . . . . CN. DOMIT. PROCOS. In vertice Capricornus, in imo triquetra.

Caput Auguſti radiatum, nummum à Panormitanis etiam poſt mortem percuſſum arguit; averſa pars Capricornum & triquetram habet, alterum Auguſti inſigne, alterum Siciliæ ſymbolum. Capricornus, capri nempe cum cauda piſcis involuta effigies, decimum Zodiaci ſignum eſt, quod Sol ingrediens ſolſtitium facit hybernum. Hunc Pana fuiſſe Ægyptii narrant apud Hyginum Poet. Aſtron. lib. 2. Pan quippe in Ægypto repentino adventu Typhonis gigantis perterritus, poſteriorem ſui partem in piſcis caudam, priorem in formam hirci commutavit; cujus ingenium admirans Jupiter, figuram hanc dicitur in cælum tranſtuliſſe. Auguſtus ſub hoc ſigno natus, illud in nummis ſignavit, adferente Suetonio in ejus vita cap. 94. *Tantam mox fiduciam fati habuit, ut thema ſuum vulgaverit; nummumque argenteum notâ ſideris Capricorni, quo natus erat, percuſſerit.* Sicilia à ſitus ſpecie à Græcis quondam *Trinacria* à tribus nimirum promontoriis dicta eſt; uti & ab Latinis à tribus ſed inæqualibus lateribus *Triquetra* appellata fuit. Horat. 2. ſat. 6.

Mili-

Militibus promiſſa Triquetrâ
Præmia Cæſar, an eſt Italâ tellure daturus?

Hæc trium femorum ſymbolo, quæ in numiſmatibus extrema ſui parte ad caput connectuntur, ab antiquitate expreſſa eſt.

Proconſul provinciæ ſub quo cuſus eſt nummus, legitur *Cn. Domitius*, L. Domitii & Antoniæ minoris filius, qui Agrippinæ juniori nupſit anno U. C. 780. ut tradit Tacitus Ann. 4. in fine. *Cæterum Tiberius neptem Agrippinam Germanico ortam cùm coram Cn. Domitio tradidiſſet, in urbe celebrari nuptias juſſit*. Conſulatum ille geſſit ex eodem & Dione an. 584. Siciliamque Populi Rom. provinciam deinde Proconſul obtinuit. Panormitani nummum in Auguſti Coloniæ fundatoris memoriam percuſſerunt ſub Proconſulatu Cn. Domitii, qui ejus erat abgener; nam à Tacito Ann. 6. inter Tiberii progeneros recenſetur ad templi Auguſti & ſcenæ Pompeiani theatri dedicationem: *Quatuor progeneri Cæſaris Cn. Domitius, Caſſius Longinus, M. Vinucius, Rubellius, Blandus delecti*. Is pater Neronis Imp. erat.

Hic nummus mediocris, in Gaza Chriſtinæ Reginæ reconditus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

PATRÆ.

PATER. Caput Auguſti nudum.
PATRIAE. C. A. A. P. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis*. Colonus agit boves, dextrâ aratrum.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.
COL. A. A. PATRENS. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis*. Colonus agens boves, dextrâ aratrum, ſin. vexillum.

Ad *Patras* Achaiæ urbem pertinent hi duo nummi, alter vivente Auguſto, alter poſt ejus apotheoſim cuſus; uterque litteras A. A. punctis interſtinctas præfert, quarum ultimam eruditè & felici ſucceſſu *Aroem* interpretatus eſt noſter Seguinus, apud quem pag. 114. edit. 2. ejus urbis conditores ſeu reſtauratores videas, ubi narrat urbem ab Eumelo priùs conditam, deinde à Patreo ampliatam, denique ab Auguſto Coloniam deductam, terno nomine *Auguſtam*, *Aroem*, *Patrenſem* eſſe appellatam. Ejus poſt Actiacam pugnam deductionis meminit Strabo lib. 6. pag. 387. Ρωμαῖοι δὲ νεωςὶ μετὰ τὴν Ακτιακὴν νίκην ἵδρυσαν αὐτόθι τοῦ ςρατείας μέρος ἀξιόλογον, ἀποικίαν Ρωμαίων ἔσαν. *Romani nuper eò in coloniam deduxerunt magnam partem exercitus, quo in Actiaca paranda victoria uſi fuerant.* Prior nummus *Patris patriæ* titulum Auguſto tribuit, ideo cuſum anno poſt Coloniæ conſtitutionem undecimo arbitramur, ſi quidem Patrenſem Coloniam anno U. C. 740. deductam tradit Euſebius in Chron. cùm Auguſtus anno 751. *Pater patriæ* à Meſſala Conſule ſit ſalutatus, poſterior vero cum *Divi* nomine poſt mortem ſignatus eſt: in utroque colonus priorem nummum ſub Duumviris ſeu jam Patrenſibus civibus, ſeu ex urbibus vicinis in urbem traductis ſignatum arguit, quorum colonus typus eſt, ut ſigna militaria, Veteranorum in Coloniæ ſupplementum miſſorum inſignia ſunt: ſed colonus in altero nummo vexillum ſiniſtrâ gerens, illum indicat dedicatum ſub Duumviris, quorum alter ex civibus, alter ex Veteranis fuerit.

Prior nummus minimæ formæ rarus eſt, alter mediocris, frequens.

PATRICIA.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti*. Caput Auguſti ſine laurea.
COLONIA PATRICIA. In corona quercea.

Colonia Patricia eadem eſt quæ *Corduba*, ſi Plinio fides lib. 3. cap. 1. *Corduba, Colonia Patricia cognomine*. Sed in nummis non aliter quàm *Colonia Patricia*, etſi aliquando in inſcriptionibus apud Gruterum, *Colonia Patricia Corduba*. Urbs eſt Bœticæ primaria ad Bœtim fluvium, à Marcello condita, teſte Strabone lib. 3 pag. 141. Πλεῖςον δ᾽ ἡ τε Κόρδυβα ηὔξηται Μαρκέλλου κτίσμα καὶ δόξῃ καὶ δυνάμει.

Maxima

Maxima autem gloria ac potentia crevit Corduba Marcelli opus. A quo Colonia deducta ſit, ignoratur; Hiſpani ſcriptores ab Auguſto ſuſpicantur, ſed ab eo Veteranorum ſupplementum tantùm accepiſſe videtur, ſi primam Romanorum in Hiſpania Coloniam ipſam fuiſſe tradat Strabo loco cit. Ὤκησαν τε ἐξ ἀρχῆς Ῥωμαίων τε καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἐπίλεκτοι ἄνδρες, καὶ δὴ καὶ πρώτην ἀποικίαν εἰς τοὺς δε τοὺς τόπους ἔστειλαν Ῥωμαῖοι. *Inhabitaruntque eam ab eo delecti Romanorum & indigenarum viri, primamque eò iſtis in regionibus coloniam Romani deduxerunt.* Per delectos Romanorum viros intelligendi ſunt Patricii, à quibus *Colonia Patricia* videtur vocata. Coronam querceam in Auguſti nummo ob cives in bello ab eo ſervatos ſignarunt Coloni, non autem in honorem Julii Cæſaris, ut arbitratur Ambroſius Morales.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti nudum.
COLONIA PATRICIA. Apex & ſimpulum.

Apex & ſimpulum inſtrumenta ſunt pontificalia. *Apex* ſeu albogalerus à galea nominatus eſt: eſt enim pileum capitis, quo Diales Flamines, id eſt Sacerdotes Jovis, utebantur; fiebat enim ex hoſtia alba Jovi cæſa, cui affigebatur apex virga oleagina, Feſtus. *Simpulum* ſeu capeduncula vas erat parvum, non diſſimile cyatho, quo vinum in ſacrificiis libabatur, ex eodem auctore; id fortè à ſumendo dictum, ut capeduncula à capiendo, Varro. Hæc ad maximum Auguſti pontificatum ſpectant, quem accepit mortuo M. Lepido Triumviro anno U. C. 741. Lepidus autem poſt Julium Cæſarem anno 710. ut refert Appianus lib. 2. de Bello civ. Καὶ ὁ Λέπιδος ᾑρεῖτο ἐπὶ τὴν τοῦ Καίσαρος ἱεροσύνην. *Et Lepidus in Cæſaris mortui locum Pontifex Maximus factus eſt.* Et Dio lib. 54. pag. 540. Auguſtum narrat: Ἐπειδή τε τοῦ Λεπίδου μεταλλάξαντος ἀρχιερεὺς ἀπεδείχθη. *Cùm Lepido mortuo Auguſtus ſummus Pontifex eſſet creatus.* Cordubenſes Auguſto gratulabundi, ſacerdotiorum inſtrumenta in nummis percuſſerunt.

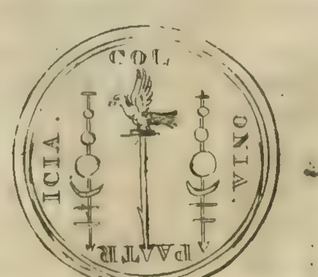
Hic nummus minimæ formæ pro raro numerandus.

PERM. CAES. AVG. Caput Auguſti ſine laurea.
COLONIA PATRICIA. Aſpergillum, præfericulum, lituus & patera. *Diverſi ſunt typi.*

Inſtrumenta iterum prodeunt pontificalia in ſummi pontificatus Auguſti memoriam ſignata, promiſcua aliorum ſacerdotiorum ſymbola. *Aſpergillum*, aſperſorium quidam vocant, quo aquam luſtralem aſpergebant, ex frondibus vel ex ſetis, lauro item aut oleâ compoſitum, ut putat Raph. Fabrettus de Col. Trajani pag. 164. *Præfericulum*, vas erat ſacrificale anſatum. *Lituus*, baculus aduncus, qui ab ejus litui, quo canitur, ſimilitudine nomen invenit: Cicero lib. de Divinat. Augurum inſigne, *Patera*, quòd ſacrificium epulare facerent Sacerdotes, ſeptem virorum Epulonum ſymbolum eſt: vide P. Noriſinium Cenot. Piſ. pag. 123. Hæc omnia ad ſummum ſacerdotium ſpectabant, quòd Pontifex Maximus omnia ſacerdotia contineret; idcirco Julius Cæſar apud Dionem lib. 37. pag. 46. Ἀρχιερεὺς τῶν Ποντιφίκων renuntiatur: quæ dignitas ab Auguſto tanquam hæreditaria tranſiit in Imperii ſucceſſores.

Hic nummus ſecundi moduli rarus, ſed primi rariſſimus eſt.

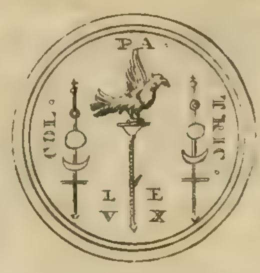

PERM. CAES. AVG. Caput Auguſti nudum.

COLONIA PATRICIA. Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Signa militaria in Coloniarum nummis, veteranorum militum in has tranſmiſſorum originem denotant. Corduba à Marcello condita, Reipublicæ tempore Colonia deducta, *Patricia* vocata eſt, ab Auguſto, Hiſpaniâ tandem pacatâ, & colonis bello imminutis, Veteranorum ſupplementum accepit; cui etiam cudendæ monetæ facultas ab eo conceſſa eſt, cujus beneficii memores Cordubenſes, PERM. AVG. in omnibus ſuis nummis inſcripſerunt. Sed cùm Seguinus noſter pag. 117. edit. 2. doctiſſimos viros referat contendere, nummos æreos nullos niſi decreto Senatus cuſos fuiſſe primis Imperii Romani ſæculis, nihil tamen de cudendæ monetæ poteſtate ab Auguſto facta ſtatuit, imò hæc addit: *Advertant viri clariſſimi, quos impenſiùs colo, quâ ſe viâ hinc expediant, pro ſua prudentia & rerum antiquarum experientia ſingulari.* Nos autem Auguſtum in diviſione Romanarum provinciarum cum populo, ut tyrannidem affectare ſe minimè videretur, cudendæ monetæ æreæ facultatem Senatui reliquiſſe putamus, unde in nummis Romæ cuſis hæc appoſita nota S C. in Coloniis verò DD. vel II. VIR. aut Duumvirorum nomina; at in illis quæ integra privilegia civium Romanorum non haberent, neceſſarius Imperatoris permiſſus videbatur, quem in nummis illæ ſignare conſueverant.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rariſſimo numerandus.

PERM. CAES. AVG. Caput Auguſti ſine laurea.

COL. PATR. LEG. V. X. *Colonia Patricia. Legiones quinta, decima.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Superior nummus Legionum ſigna Veteranorum in coloniam deductorum ſymbolum percuſſit, hic perrarus cum ipſis *Quintæ* & *Decimæ* nomina, ex quibus coloni tranſmiſſi ſunt, exhibet, Auguſti hiſtoriam illuſtrans: ille enim Legionem quintam Macedonicam in Germania inferiore conſtituit; decima autem cùm gemina eſſet, unam cognomine *Victricem* in Syria, alteram *Ferratam* in Hiſpania collocavit: ſed antequam eas in provincias migrare juſſiſſet, Veteranos illarum exauctoratos in Colonias deduxit, *Macedonicæ Quintæ* Legionis partem in Coloniam Patriciam, alteram verò Berytum & Heliopolim Phœniciæ, *Decimæ Victricis* ſeu *Ferratæ* partem Cæſarauguſtam Hiſpaniæ Tarracon. Ruſcinonem Galliæ Narbon. & alteram in Col. Patriciam tranſmiſſam, tum ex hoc nummo, tum ex aliis docemur. Quanta igitur ex rei nummariæ monumentis hiſtoriæ lux, quæ ſine eorum ope multâ caligine involuta permaneret.

Hic nummus mediæ formæ, raritatis eximiæ eſt & elegantiæ.

ROMULEA COLONIA.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulea* vel *Romulenſis*, *permiſſu divi Auguſti.* Caput radiatum, *aliis* laureatum, ante quod fulmen.

IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Caput Juliæ globo impoſitum, & creſcente luna.

Colonia Romulea, eadem quæ Hiſpalis, teſte Plinio lib. 3. cap. 1. *Hiſpalis Colonia cognomine Romulenſis.* Urbs eſt Hiſpaniæ Bœticæ ad Bœtim fluvium, ut tradit Mela lib. 2. cap. 4. *In Bœtica, Aſtagi, Hiſpalis, Corduba.* Coloniam deductam docet Strabo lib. 3. pag. 141. Η μὲν Ἴσπαλις ἐπιφανὴς, καὶ αὐτὴ ἄποικος Ῥωμαίων. *Poſt has Hiſpalis claret, ipſa quoque Romanorum Colonia.* Nummum poſt Auguſti mortem, *Divi* titulus, corona radiata & fulmen apotheoſeos ſymbola, percuſſum arguunt; ſed & Juliæ nomen per Auguſti teſtamentum ipſi conceſſum confirmat: ejus meminit Dio lib. 50. pag. 600. Τότε δὲ ἀθανατίσαντες αὐτὸν, καὶ θιασώτας οἱ, καὶ ἱερὰ ἱέρειάν τε τὴν Λιουΐαν τε νοῦν, καὶ Αὐγούσταν καλουμένην, ἀπέδειξαν. *Tum verò inter mortales deos eum indigitarunt, & Flamines cum ſacris, & Sa-*

& Sacerdotem Liviam, quæ tum Juliæ, tum etiam Auguſtæ cognomenta acceperat, conſtituerunt. Plura de hoc nummo in Julia.

Hic nummus majoris formæ, ab Ant. Auguſtino dial. 8. & in Suetonio Patini pag. 113. *vulgatus, inter rariores tantùm collocatur.* Eroſum quidem viderat Patinus, cui titulum DIVVS AVGVSTVS pro ſolita COL. ROM. PERM. DIVI AVG. epigraphe ſubſtituit.

RUSCINO.

IMP. CAES. AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea.
COL. RVS. LEG. VI. *Colonia Ruſcino. Legiones Sextæ.* Duæ aquilæ legionariæ.

Plurimæ Coloniæ per has litteras RVS. incipiunt, Ruſellæ in Tuſcia Plinio lib. 3. cap. 5. ſed Italiæ Coloniis jus cudendæ monetæ haud conceſſum. Ruſadder in Mauritania Tingitana, Antonino in Itiner. cùm à Plinio Colonia non appelletur, à Trajano aut Hadriano deductam putamus. Ruſconiæ, Ruſicurium, & Ruſazus in Mauretania Cæſarienſi ab eodem Plinio collocantur lib. 5. cap. 2. *Alterius jam Mauretaniæ.... quæ nunc Cæſarienſis..... Colonia Auguſti Ruſconiæ, Ruſucurium civitate honoratum à Claudio, Ruſazus Colonia Auguſti.* Et eſt Ruſcino in Gallia Narbonenſi Colonia; unde dubium cuinam earum tribuendus nummus: ſed cùm Auguſti caput exhibeat, Ruſucurium civitate à Claudio donatum expungendum eſt. Ruſconiæ & Ruſazus Coloniæ ex Plinio ab Auguſto deductæ, pro ſe valde ſollicitant, ſed nummi forma & epigraphe pro Ruſcinone certant; imò nummus in ejus tractu repertus, & mihi donatus, ut hunc illi tribuamus impellit.

Ruſcino, urbs eſt Galliæ Narbon. ad fluv. cognominem, ut liquet ex Strabone l. 4. pag. 184. Ἐκ μὲν τῆς Πυρήνης ὅ, τε Ρεσκίνων καὶ ὁ Ιλυβίῤῥις, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερος αὐτῶν. *E Pyrena fluunt Ruſcino & Ilybirris, uterque urbem habens cognominem.* Coloniæ titulum illi tribuit Mela lib. 2. c. 3. *Inde eſt ora Sardonum, Telis & Tichis; ubi accrevere, perſæva, Colonia Ruſcino,* &c. Duæ aquilæ legionariæ Veteranos duarum Legionum in coloniam tranſmiſſos denotant; cùm enim Legio Sexta fuerit gemina, una cognomine *Victrix* in Syria ab Auguſto, & altera Sexta *Ferrata* in Hiſpania conſtituta: antequam verò ille eas in provincias dimitteret, earum Emeritos partim Cæſarauguſtam & Accim, ut ex eorum nummis novimus, partim Ruſcinonem traduxit; unde in hoc duæ aquilæ legionariæ cum inſcriptione LEG. VI. *Legiones Sextæ.*

Hic nummus minimi moduli in muſeo noſtro, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

SEGOBRIGA.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
SEGOBRIGA. Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Segobriga, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis gemina, altera Celtiberorum primaria teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Caput Celtiberiæ Segobrigenſes.* Altera ubi fuerit, non valde conſtat, ſed cùm prior inter ſtipendiarias urbes ab eodem Plinio recenſeatur, ad eam nummos pertinere minimè crediderim, ſi quidem ſtipendiariis cudendæ monetæ facultas nuſquam conceſſa videatur; quare potiùs ad poſteriorem, quæ veteris Latii jure donata, meritò nummos cudere potuit. Vide in Tiberio. Eques decurrens, non ad aliquod Auguſti factum ſpectat, ſed urbis ut & aliarum Hiſpanicarum, de quibus antè egimus, inſigne eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius eſt.

TARRACO.

IMP. CAES. TR. POT. PONT. MAX. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. C. L. CAES. AVG. F. *Colonia Victrix Tarraco. Caius Lucius Cæſares Auguſti filii.* Capita Caii & Lucii ſine laurea.

Tarraco, urbs Hiſpaniæ citerioris maritima ad oſtia Tulcis celeberrima, de qua Eutropius lib. 9. Ταῤῥάκωνα πόλιν ἐπιφανῆ κατασκάψαι. *Tarraconem urbem illuſtrem expugnaverunt.* Hæc à Scipione Africano majore condita, deinde ædificiis plurimis ab Africano minore aucta eſt; ideo Solinus eam Scipiones condidiſſe refert cap. 25. *Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta eſt, Pœni condiderunt, Tarraconem Scipiones.* Quod jam tradiderat Plinius lib. 3. cap. 3. *Colonia Tarraco Scipionum opus.* Ant. Auguſtinus & Gruterus ex antiquis Inſcriptionibus *Juliæ* nomen ei tribuentibus, à Julio Cæſare deductam augurantur, GENIO COL. I. V. T. TARRACO. Cognomen *Victricis* urbibus de Julio Cæſare bene meritis vulgare, id confirmare videtur. Tarraconenſes quidem in bello contra Pompeii Legatos ad Cæſarem tranſierunt, ut ipſe narrat de Bell. civ. lib. 1. *Interim Oſcenſes & Calaguritani mittunt ad eum legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur: hos Tarraconenſes, &c. inſequuntur.* Oſca ut Tarraco *Victrix* appellatur, & Calaguris dicta eſt *Julia.*

Tarraconenſes Auguſti fuerunt ſtudioſiſſimi, quòd bis Conſulatum in urbe ſua recepiſſet, teſte Suetonio cap. 26. *Octavum & nonum Tarracone iniit.* Octavum quidem cum T. Statilio Tauro anno U. C. 728. ante Chriſtum 24. nonum verò anno ſequenti cum M. Silano geſſit. Ipſi in obſervantiæ ſuæ monimentum Caium & Lucium ab illo adoptatos ut Imperii ſucceſſores, in nummis ex averſa parte ſignarunt.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 61. & in ejuſdem Suetonio pag. **115.** ***vulgatus, inter rariores adſcribendus.***

IMP. CAES. AVG. TR. POT. PON. MAX. P. P. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. TI. CAESAR. *Colonia Victrix Tarraco. Tiberius Cæſar.* Caput Tiberii nudum.

Ant. Auguſtinus Dial. 7 ob mutilum TI. prænomen, Julio Cæſari nummum tribuit.

Superior nummus in Caii & Lucii adoptionis memoriam cuſus eſt; hic alterum Tiberii adoptionis monumentum eſt: illis enim vitâ functis Auguſtus Tiberium adoptavit, teſte Suetonio cap. 25. *Caio in Lycia, Lucio Maſſiliæ defunctis, tertium nepotem Agrippam, ſimulque privignum Tiberium adoptavit in foro Lege Curiatia.* De eadem adoptione loquitur Dio lib. 55. pag. 556. Τὸν δὲ Τιβέριον καὶ ἐποιήσατο, καὶ ἐπὶ τοὺς Κελτοὺς ἔπεμψε τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν ἐς δέκα ἔτη δούς. *Tiberium adoptavit, ac Tribunitiâ poteſtate ad annos decem datâ, in Germaniam ablegavit.* Tarraconenſes utrique gratulantes, hinc Auguſtum laureâ inſignem & Imperatorem, inde caput Tiberii ut Cæſaris nudum percuſſerunt.

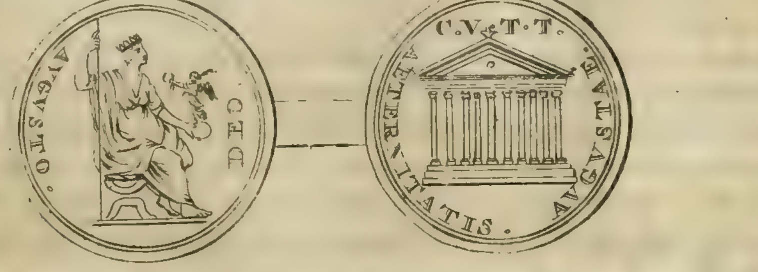
Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. **36.** ***vulgatus, inter conſpicuos & elegantes numerandus.***

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.
C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco. Æternitatis Auguſtæ.* Templum decem columnis ornatum.

Tarraco cognomen *Togatæ* hoc in nummo aſſumit, ut Colonia ab aliis Hiſpanis per togæ uſum diſtincta, cui adſtipulari videtur Strabo lib. 3. pag. 151. Καὶ δὴ τῶν Ἰβήρων ὅσοι ταύτης εἰσὶ τῆς ἰδέας ςολάτοι λέγονται, ἢ τογάτοι. *Et qui hanc formam ſequuntur Hiſpani, Stolati ſeu Togati appellantur.* Tarraconenſes poſt Auguſti apotheoſim Legatos Romam miſerunt, petentes ut ipſi templum condere ſibi liceret, quod primi obtinuerunt, teſte Tacito Annal. lib. 1. *Templum ut in Colonia Tarraconenſi ſtrueretur Auguſto petentibus Hiſpanis permiſſum, datumque in omnes provincias exemplum.* Superbum quidem ſub *Æternitatis Auguſtæ* titulo, cujus in nummis figuram ſeu iconem ex una parte, & ex altera Auguſti effigiem coronâ radiatâ ornatam tanquam inter Divos relatum delinearunt.

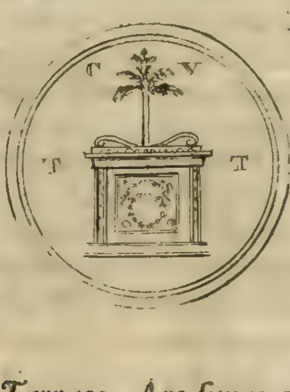
Hic nummus minoris formæ inter elegantiores collocandus.

DEO AVGVSTO. Statua Auguſti ſedens, dextrâ Victoriolam globo impoſitam, lævâ haſtam puram.
C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco. Æternitatis Auguſtæ.* Templum ut ſuprà.

Figura illa ſedens, ſtatua eſt Auguſti in hoc templo Æternitati ejus conſecrato à Tarraconenſibus poſita, cui inſolentem & veſanam *Dei* pro *Divi* appellationem, Græcorum adulationem potiùs quàm Romanorum exemplum ſequuti, inſcripſerunt. Servius enim inter Deos & Divos ita diſtinguit, ut Dii dicantur æterni, Divi autem qui ex hominibus fiunt, qua ratione templum & Julii & Auguſti Romæ apud Dionem Ἡρῷον dictum eſt. Prioris meminit lib. 54. pag. 546. Καὶ τὴν Ὀκταουίαν τὴν ἀδελφὴν ἀποθανοῦσαν προέθετο ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου ἡρῴου. *Et Octaviam ſororem vitâ functam in ſacrario Julio publicè expoſuit.* De altero ſic loquitur lib. 59. pag. 600. Καὶ Αὐγούστῳ ἔν τε τῇ Ῥώμῃ ἡρῷον, ψηφισθὲν μὲν ὑπὸ τῆς γερουσίας, οἰκοδομηθὲν δὲ ὑπό τε τῆς Λιουΐας, καὶ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου ἐποιήθη. *Decretum quoque Romæ Auguſto ſacrarium à Senatu, à Livia autem & Tiberio factum.* Ἡρῷον autem verè erat fanum Heroi conſtructum, unde *Divi* titulo illi Romanorum Imperatores poſt mortem decorati ſunt, à quibus in vita inſignia profecta eſſent in Rempublicam merita: quamquam poſtea creſcente in dies adulatione, plerique ne vivi quidem id honoris aſpernati ſunt, imò *Dei* appellationem ambierunt, ut de Domitiano tradit Eutropius lib. 7. *Dominum ſe & Deum primus appellari juſſit, ſed nec Divus poſt mortem appellari meruit.*

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Ant. Auguſtino Dial. 7. vulgatus, pro rariſſimo habendus.

DIVVS AVGVSTVS PATER.
C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* Ara ſupra quam palma arbor enata.

Auguſtus ad bellum Cantabricum anno U. C. 728. profectus, Tarraconem morbo correptus ſe recepit, teſte Dione lib. 53. pag. 514. Καὶ ὁ μὲν ἔκ τε τοῦ καμάτου, ἐκ τῶν φροντίδων νοσήσας, ἐς Ταῤῥάκωνα ἀνεχώρησε. *Ac ex labore curiſque in morbum prolapſus, Tarraconem ſe contulit.* Tarraconenſes protinus votis pro ejus ſalute ſuſceptis aram exſtruxerunt, ſed cùm longè poſt Auguſti diſceſſum enata eſſet in ea palma; id pro victoriæ Cæſaris omine & æternitatis ſymbolo reputantes, Quinctilianus lib. 6. cap. 4. Inſt. Orat. narrat eos Romam Legatos miſiſſe, Auguſto gratulantes de enata palma, quibus etſi Cæſar per jocum reſponderit, *Apparet, quàm ſæpe accendatis:* Tarraconenſes tamen poſt ejus mortem aram hanc cum eadem palma in nummis præ æternitatis Auguſti ſymbolo ſignarunt, alludentes templo quod *Æternitatis Auguſtæ* ædificaverant.

Hic nummus primæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino dial. 7. vulgatus, inter rariores adſcribendus.

F 3

JULIA TRADUCTA.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput ejus ſine laurea.
IVL. TRAD *Julia Traducta*, in quercea.

Julia Traducta, urbs gemina, una Africæ Tingitanæ, altera Hiſpaniæ Bœticæ in ora oppoſita; illa Colonia à Claudio Cæſare deducta, hæc civium Romanorum jure à Julio donata videtur. De priori cùm de Auguſti nummo nobis ſit ſermo, nulla erit mentio; ſed quia de poſteriori viri eruditiſſimi, & præſertim P. Noriſius in Cenot. Piſan. varia protulere, quid de illa ſentiamus, nobis aperire liceat. *Juliam Traductam* non à Romanis conditam, ſed urbi cuidam hoc nomen ab iis inditum fuiſſe narrat Strabo. Sunt ergo nova hæc cognomina: unde autem antiqua ejus oppidi nomenclatura nobis eruenda? En Mela inſignis ille Geographus, qui in gratiam patriæ ſuæ priſcam ejus appellationem *Tingentera* profert. *Carteia*, inquit, *& in quam tranſvecti ex Africa Phœnices habitant, atque unde nos ſumus Tingentera, tum Melaria, Belo*, &c. Sed quomodo & quando relictâ voce Tingentera aut Cingetera (nam utraque in MS.) nova invenerit nomina, nobis inquirendum eſt.

Plurimas Hiſpaniæ, imò Bœticæ provinciæ urbes recenſet Plinius lib. 3. quæ amiſsâ antiquâ nomenclatione, aliam cum *Juliæ* cognomine à Julio Cæſare habuerunt: teſtes ſint Illiturgi, quod *Forum Julium*; oppidum Oſſet, quod *Julia Conſtantia*; Vergentum, quod *Julii Genius*; Ituccì, quæ *Virtus Julia*; Attubi, quæ *Claritas Julia*, &c. Sic urbs ex Mela *Tingentera* mutatâ appellatione apud Geographum Anonymum Ravennatem in Bœticarum urbium recenſione *Tranſducta Cetraria* appellatur, duobus poſterioribus nominibus confuſis. *Carteia*, inquit, *Tranſducta Cetraria, Mellaria, Belon*, &c. Uterque & Mela & Anonymus urbem de qua ſermo eſt, inter Carteiam & Mellariam collocat: ſed illa, *Cetraria* priùs, & deinde *Tranſducta* eſt appellata, illud quidem nomen à Julio, alterum verò ab Auguſto habuit.

Tingentera mutato nomine *Julia Cetraria* ob cetratas Bœticæ cohortes in eam à Julio Cæſare poſt devictos Pompeii Legatos tranſmiſſas vocata eſt, dimiſſis iis cetratis qui domicilium haberent, ut ipſe refert in Commentar. de Bello civ. lib. 1. cap. 39. imò Bœticam ipſam Julius Cæſar civibus pene exhauſtam poſt bellum contra Pompeii filios iterum novis civibus frequentavit, ut liquet ex Livio lib. 4. Decad. 4. *Tertium, Hiſpani, genus Romani coloni ab Divo Cæſare poſt devictos Pompeii liberos adjecti.* Auguſtus deinde, pace in Hiſpania ſtabilitâ, cùm emeritos milites exauctoraſſet, & novos cives in urbes bello vacuatas transferret, *Juliam Cetrariam* pene deſertam partim Romanis, partim Zelitanis & Tingitanis locupletavit, cui, retentâ *Juliæ* in Julii patris honorem, relictâ vero *Cetrariæ* appellatione, nomen *Juliæ Jozæ*, id eſt *Traductæ*, ex Africanis illis civibus indidit, ut rectè Strabo lib. 3. pag. 140. Ἦν δὲ καὶ Ζῆλις τῆς Τίγγιος ἀστυγείτων· ἀλλὰ μετῴκισαν ταύτην εἰς τὴν περαίαν Ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγιος προσλαβόντες τινὰς, ἔπεμψαν δὲ καὶ παρ' ἑαυτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν Ἰουλίαν Ἰόζαν τὴν πόλιν. *Fuit & Zelis Tingi vicina urbs, ſed eam Romani in ulteriorem oram tranſtulerunt, additiſque à Tingi nonnullis, & à ſeipſis alios miſerunt, urbique nomen Juliæ Jozæ indiderunt.* Joza vocabulum eſt Africanum ſeu Punicum, ex Bochardo, quòd idem ſonat quàm Latinè Traducta.

Ex iis huc uſque allatis palam fit *Tingenteram* amiſſo veteri nomine, *Juliam Cetrariam* à Julio appellatam, deinde relictâ *Cetrariæ* appellatione, *Traductam* à traductis civibus Auguſti juſſu dictam: non enim veriſimile eſt *Juliam* ab Auguſto fuiſſe nominatam; quænam autem inter urbes à Julio & Auguſto cognominatas eſſet diſtinctio, ſi ab Auguſto *Juliæ* appellarentur? ſed conſtat urbes aliqua immunitate, ſeu *Coloniæ* titulo à Julio Cæſare donatas, *Juliæ* nomen prætuliſſe; illas autem ab Auguſto deductas, ſolo *Auguſtæ* nomine inſignitas, quales ſunt *Col. Aug. Troadenſis, Col. A. A. Patrenſis, Col. Aug. Emerita*, & aliæ: ſed quæ denique *Juliæ Auguſtæ* ſimul nominantur, à Julio primùm conſtitutæ ſunt, deinde ab Auguſto novis colonis aut veteranis militibus in ſupplementum ſunt frequentatæ, ut *Jul. Aug. Berytus, Jul. Aug. Heliopolis, Jul. Aug. Cremna*, & plurimæ aliæ. Corona civica ob cives ſervatos à Traductanis Auguſto dedicata eſt.

Hic nummus mediæ formæ, à P. Noriſio Cenot. Piſan. pag. 92. vulgatus, pro raro habetur.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti ſine laurea.
IVL. TRA. C. L. CAES. *Julia Traducta. Caius Lucius Cæſar.* Capita Caii & Lucii oppoſitis cervicibus.

Traductani in adoptionis Caii & Lucii memoriam, aut in eorum honorem nummos, ut antè Tarraconenſes, Auguſto gratulantes percuſſerunt. Eorum adoptionem ad annum U. C. 737. vivente Agrippâ patre revocavimus; illo autem mortuo, Auguſtus Juliam filiam, illorum matrem, in matrimonium Tiberio collocavit anno 743. ut eruitur ex Dione lib. 54. pag. 546. Ἐν ᾧ τῷ ἔτει ἐκείνῳ τήν τε Ἰουλίαν τῷ Τιβερίῳ συνῴκισε, καὶ τὴν Ὀκταουίαν τὴν ἀδελφὴν ἀποθανοῦσαν προέθετο ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου ἡρώου. *Eodem anno Juliam Tiberio matrimonio conjunxit, & Octaviam ſororem vitâ defunctam in ſacrario Julio publicè expoſuit.*

Hic nummus primæ magnitudinis à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, & in muſeo noſtro aſſervatus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti.
IVLIA TRAD. *Julia Traducta.* Apex & ſimpulum. *In alio*, aſpergillum, præfericulum, lituus & patera.

Inſignia hæc pontificalia in utroque nummo à Traductanis percuſſa, ad Pontificatum maximum Auguſti ſpectant, quem mortuo Lepido anno 741. ille accepit 4. Kalend. Martii, ut notat Tabula marmorea apud Gruterum pag. 333. HOC DIE CAESAR PONTIF. MAXIM. FACT. EST. Apicem ad Pontificatum maximum, ſimpulum ad Pontificum collegium, lituum ad Augures, pateram ad quindecim viros ſpectare diximus: hæc quidem ſingulatim accepta, ſingulorum ſacerdotium exhibent; ſimul verò ſumpta, dignitates in Pontifice Maximo conjunctas eſſe demonſtrant.

Hic nummus rarus eſt, alter minimæ formæ à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, alter mediocris in muſeo noſtro.

TURIASO.

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.
MVN. *Municipium*, in corona quercea. TVRIASO circa ambitum.

Turiaſo urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis prope montem Caunum ad parvum fluvium in Iberum prolabentem, cujus meminit Antoninus Pius in Itiner. *Ab Aſturica per Cantabria....* *Numantia* M. P. XXV. *Auguſtobriga* M. P. XXVII. *Turiaſone* M. P. XVI. Inter civium Romanorum populos recenſetur à Plinio lib. 3. cap. 3. *Ex his civium Romanorum Turiaſonenſes.* In nummis verò *Municipii* titulo donatur. Corona quercea ob cives ab Auguſto ſervatos.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis paulò diverſus ab Ant. Auguſtino Dial. 7. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.
TVRIASO. Caput muliebre.

Ant

Ant. Auguſtinus nummum huic ferè ſimilem refert Dial. 7. cum muliere Pietatis inſtar velata; noſter autem ſine velo, capillis à tergo in nodos contortis ac dimiſſis, Agrippinæ ſenioris more, etſi rudis fabricæ, conſpicitur. Patinus pag. 36. caput ἄδηλον, id eſt, incertum, vocat: nos Liviæ vultum eſſe exiſtimamus. Senatus enim primis his temporibus juris ſui adhuc ſtudioſiſſimus, fœminis principibus non cum earum nomine, ſed ſub dearum appellatione nummos tantùm ſignabat, ut Julia ipſa Tiberio regnante ſub Juſtitiæ, Salutis & Pietatis nomenclatione ſenatuſconſulto in nummis exhibetur.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 36. vulgatus, inter rariores collocandus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.

MV. TVRIASO M. CAECIL. SEVERO C. IVL. AQVINO. *Municipium Turiaſo. Marco Cæcilio Severo, Caio Julio Aquino* circa ambitum, II. VIR. in quercea.

Apud Mediobarbum pag. 52. pro CLA. AQVILIO, repone C. IVL. AQVINO, duæ enim eſſent familiæ, Claudia & Aquilia.

Turiaſſo à quibuſdam ſcriptoribus, ſed in nummis *Turiaſo* eſt, ut & Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Τυριάζω, nunc *Tarraçona.* Duumviri perhibentur M. Cæcilius Severus, & Caius Julius Aquinus. De *Cæcilia* & *Julia* gente dictum eſt. *Severus* cognomen à moribus, plurimis vulgare eſt. De *Aquino* vide Seguinum pag. 90. edit 2. an verò *Aquinum* urbs Latinorum à quodam hujus nominis dicta aut condita. Corona quercea ob cives ſervatos ſignata eſt.

Hic nummus ſecundi moduli obvius eſt.

IMP. CAESAR AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.

MV. TVRIASO. L. MARIO. L. NOVIO. *Municipium. Turiaſo, Lucio Mario, Lucio Novio*, circa ambitum. II. VIR. *Duumviris*, in quercea.

Maria gens, plebeia, cui prænomen *Lucii* vulgare, ex qua plurimi Tribuni plebis recenſentur. *Novia* pariter ut videtur plebeia; *L. Novius* Tribunus plebis P. Clodio collegæ plurimùm infenſus, ex Pædiani Comm. anno U. C. 695. legitur. *Novius* cognomen à novem ſeu novenario numero deducitur..

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

INCERTA.

Caput Auguſti ſine laurea, ante quod lituus, ſine epigraphe.

P. S. S. C. C. LOLLI. M. DOM. II. VIR. ITER. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes, Caio Lollio, Marco Domitio Duumviris iterum.* Figura militaris galeata, baſi impoſita, dextrâ haſtam, lævâ ad latus ſupra parazonium.

Plurima Auguſti numiſmata inter incerta occurrunt rejicienda, quæ cùm plures cartas ad eorum explicationem ſine magna utilitate implerent, prætermiſimus, hoc unico addito, quod in urbium ſerie collocare jure potuiſſet, ne aliquis nimiæ noſtri fiduciæ in nummis explicandis inſimularet, nihil jubemus, eruditorum Antiquariorum ſententiæ interpretationes noſtras ſubmittimus, licèt in tractandis per triginta annos numiſmatibus aliquam eorum cognitionem nos adeptos non inficias eamus: ſed ad nummi enodationem revertamur.

Nullus

Nullus eſt in re antiquaria tam parum verſatus, qui Auguſti effigiem etiam ſine epigraphe in hoc nummo non agnoſcat; figura militari habitu in baſi, ejus ſtatua eſſe videtur, quam ob galeam ſi inſtiteris ſub Martis figura poſitam, non me refragantem habebis; ſic in denariis argenteis viſitur: ſed in qua urbe nummus cuſus, & ſtatua publicè locata eſt, hoc opus: notas P. S. S. C. interpretamur, *poſuere Suffetes Carthaginenſes.* Jam reclamant tyrones; at nummos Uticenſium in Tiberio conſulant, in quibus frequenter occurrit ſtatua ſedentis Liviæ cum litteris D. D. P. P. quas vulgò exponunt, *Decuriones poſuere*, ut ſimulacrum à Decurionibus poſitum arguant. Similis ſtatua Liviæ in averſa Tiberii parte cum iiſdem notis P. S. S. C. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes*, exhibetur; quidni Carthaginenſes ſtatuas Auguſto & Liviæ dedicarint, Auguſti beneficiis ob Coloniam novis colonis frequentatam, ut pag. 2. diximus, plurimùm devincti. Suffetes enim ſummi ſunt Carthaginis, ut Decuriones Uticæ, Magiſtratus. Plura de Lollio & Domitio Duumviris, ut & de Suffetibus in nummis Tiberii incertis.

Hic nummulus à Patino Fam. Rom. pag. 158. *vulgatus, inter rariores numerandus.*

IMP. CAESAR
AVGVSTVS
PONT. MAX.
PATRENS.
COLONIAE DED.

Grut. pag. 187. 7.

JULIA.

JULIÆ AUGUSTÆ *nummi ex omni forma, raritatis eximiæ & ſingularis præſtantiæ ſunt, ſed majoris præſertim moduli, exceptâ* GENITRIX ORBIS *epigraphe.*

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. PIETATIS AVGVSTAE. *Colonia Cæſarea Auguſta. Pietatis Auguſtæ.* Caput Juliæ velatum.

IVNIANO LVPO PR. C. CAES. C. POMPON. PARRA II. VIR. *Juniano Lupo Præfecto Cohortis Cæſarianæ, Caio Pomponio Parra Duumviris.* Templum tetraſtylum.

Nemo eſt qui Liviæ ſeu Juliæ Auguſtæ vultum ſub *Pietatis* nomine non agnoſcat: jam enim Senatum primis Imperii temporibus, ſui juris dignitatiſque retinentem, non principibus fœminis cum Auguſtæ titulo, ſed ſub Deæ cujuſdam nomine earum effigies cælare diximus; Juliam autem ab eo ſub Juſtitiæ, Salutis & Pietatis appellatione, imò & in Coloniis ſignatam conſpicimus. Græci illam apud Seguinum pag. 67. ed. 2. ſub Dianæ nomine ΑΡΤΕΜΙΣ ΣΕΒΑΣΤΗ exhibuerunt; at eam velatam poſt mortem ſub Pietatis nomine effictam, ut in nummo à Druſo Cæſare cuſo obſervandum, Pietas enim tunc velata depingitur. Velum autem, divinitatis ſymbolum eſt: hanc ob rem Cæſarauguſtani Auguſto urbis fundatori, poſt ejus apotheoſim templum AETERNITATIS AVGVSTAE; Juliæ verò uxori tanquam Deæ, poſt ejus mortem, alterum PIETATIS AVGVSTAE dedicarunt.

Junianus Lupus, primus ille Duumvir, ex familia Junia in alteram, producto Junii in Junianum nomine, adoptatus eſt, ut innuit in Adoptatis Dio lib. 46. pag. 322. Νενόμισαι γὰρ ἄν τις εἰσποιηθῇ τὴν μὲν ἄλλην, αὐτὸν πρόσφησιν ἀπὸ τοῦ εἰσποιησαμένου λαμβάνειν, ἓν δέ τι τῶν προτέρων ὀνομάτων σχηματισθέν πως τηρεῖν, τοῦτο μὲν οὖν οὕτως ἔχει. *Sic enim inſtitutum eſt, ut qui adoptatur, ab adoptante appellationem accipiat: nomen tamen aliquid eorum quæ priùs geſſit, paulò formatum ſervet.* Junianus autem cum Duumviri titulo ſe Cohortis Cæſarianæ Præfectum adſcribit, ut antè in iiſdem Cæſarauguſtanæ nummis TI. Clodium Flavum Præfectum Germanorum, id eſt Cohortis, obſervatum eſt. Cognomen *Lupus* Juniæ genti vulgare videtur; Junius autem Lupus ſub Claudio apud Tacitum lib. 12. legitur. Alter Duumvir Pomponius Parra, pauca de ſe dicenda ſuppeditat: nam de Pomponia gente à Pompone Numæ filio originem trahente, jam dictum: de cognomine *Parra* nulla mentio.

Hic nummus ſecundi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

EMERITA.

IVLIA AVGVSTA PERM. AVGVST. P. M. Caput Juliæ velatum.
AVGVSTA EMERITA. Porta urbis duobus fornicibus & turribus hinc inde ornata.

Emeritenſes Auguſti conditoris beneficiorum memores, Liviæ ejus uxori cum novis quidem Juliæ & Auguſtæ nominibus nummos dedicarunt; ſed velum, illos poſt ejus mortem percuſſos denotat: populi enim nummos vivente Auguſto ipſi paucos obtulere: Senatus quidem poſt Cæſaris mortem, ei, ut jam diximus, ſub Deæ cujuſdam nomine numiſmata ſignavit; ſed adulantes Coloniæ in illis nomen Auguſtæ inſcripſerunt. Porta urbis, in Coloniæ ab Auguſto deductæ memoriam.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

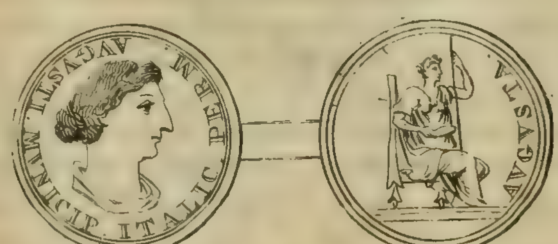

IVLIA AVGVSTA. C. A. E. *Colonia Auguſta Emerita.* Caput Juliæ velatum.
TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVST. IMP. Caput Tiberii ſine laurea.

Iterum prodit Emeritenſis Coloniæ nummus cum Juliæ capite, ſed ex altera parte viſitur Tiberii effigies, æquatâ velut inter filium Imperatorem & matrem Auguſtam poteſtate: ipſa enim ſe Tiberio Imperium dediſſe jactabat, ideo initio hujus imperii plurimi honores ipſi delati ſunt, teſte Dione lib. 57. pag. 609. Αἵ τε ἐπιστολαὶ αἱ τοῦ Τιβερίου καὶ τὸ ἐκείνης ὄνομα χρόνον τινὰ ἔχον, καὶ ἐγράφετο ἀμφοῖν ὁμοίως, πλὴν τε ὅτι οὔτε ἐς τὸ συνέδριον, οὔτε ἐς τὰ στρατόπεδα, οὔτε ἐς τὰς ἐκκλησίας ἐτόλμησε ποτὲ ἐσελθεῖν, τά γε ἄλλα πάντα ὡς καὶ αὐταρχοῦσα διοικεῖν ἐπεχείρει. *Quinetiam epiſtolis Tiberii nomen matris aliquandiu adſcriptum fuit, litteræque ad Tiberium datæ, Liviæ etiam inſcribebantur, ac niſi quod in ſenatum, ad exercitum, inque conciones venire non fuit auſa; cætera omnia, quaſi ipſa imperium teneret, agere conabatur.* Nil mirum igitur, ſi Emeritenſes utriuſque imaginem hinc matris inde filii percuſſerint.

Hic nummus mediæ formæ inter rariſſimos computandus.

ITALICA.

MVNIC. ITALICA. PERM. AVGVSTI. Caput Juliæ.
AVGVSTA. Figura muliebris ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam.

Mulier illa ſedens, Liviæ ſtatua videtur eſſe, quæ in nummis ſenatuſconſulto percuſſis ſæpius occurrit, utpote à Senatu ipſi conceſſa, adſtipulante Dione lib. 55. pag. 549. Η δὲ δὴ Λιουΐα εἰκόνων τε ἐπὶ παραμυθίᾳ ἔτυχε. *Livia autem ſolatii causâ ſtatuis donata eſt.* Illa ſtolâ inſignis, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam puram gerit: in aliis nummis velata repræſentatur, ſed ſub Pietatis icone; nam à Claudio nepote tantùm conſecrata eſt, teſte eodem Dione lib. 60. pag. 667. Τήν τε τήθην τὴν Λιουΐαν οὐ μόνον ἵππων ἀγῶσιν ἐτίμησεν, ἀλλὰ καὶ ἀπηθανάτισεν, ἄγαλμά τε τι ἐν τῷ Αὐγουστείῳ ἱδρύσας, καὶ τὰς θυσίας ταῖς ἀειπαρθένοις ἱεροποιεῖν προστάξας, ταῖς τε γυναιξὶν ὅρκον τὸ ὄνομα αὐτῆς ποιεῖσθαι κελεύσας. *Aviam Luciam præter hunc honorem etiam immortalitati aſſeruit, dedicavitque ejus effigiem in templo Auguſti, ac rem ſacram ei fieri à Veſtalibus mandavit, mulieresque per nomen ejus jurare juſſit.* Italicenſes Auguſti beneficiorum memores ob jus cudendæ monetæ ſibi conceſſum, Liviæ ejus uxori in Juliam gentem adoptatæ gratulantes, ſtatuam poſuerunt, quam in nummis exhibent.

Hic nummus ſecundi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

PANORMUS.

AVGVSTA. Caput Juliæ velatum.

PANORMITANORVM. Caput Auguſti ſine laurea.

Panormus, urbs Siciliæ littoralis à Strabone lib. 6. pag. 272. Colonia perhibetur. Πάνορμος ἢ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. *Panormus etiam Coloniam habet Romanam.* Hanc ab Auguſto deductam diximus pag. 57. cui monetæ cudendæ facultas videtur jam ab Antonio conceſſa, cùm Siculos ab eo cives Romanos factos eſſe tradat Cicero ad Attic. ep. 14. *Multa Siculis Cæſar neque me invito; etſi Latinitas erat non ferenda: verumtamen ecce Antonius acceptâ grandi pecuniâ fixit legem à Dictatore Comitiis latam, quâ Siculi cives Romani, cujus rei vivo illo mentio nulla.* Panormitani in Coloniæ fundatoris & ejus uxoris memoriam Tiberio gratulantes nummos percuſſerunt.

Hic nummus mediæ formæ, mihi dono datus à Cl. V. Auguſtino Scilla Meſſanenſi, præſtantiſſimus eſt. Similem mutilum quidem Eq. Patinus pag. 54. ſed Cl. Begerus integrum in Theſ. Palatino pag. 200. vulgaverunt.

PATRÆ.

INDVLGENTIAE AVG. MONETA IMPETRATA. Caput Juliæ velatum.

COL. A. A. P. CAESARI AVG. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis Cæſari Auguſto.* Auguſtus in quadrigis manu gerens ſceptrum, cujus in apice aquila.

Nummum vulgavit Seguinus noſter pag. 114. edit. 2. De Patris diſertè quidem, ſed de capite muliebri velato nihil protulit: ille autem dubius de monetæ effigie, ad Liviam revocare non auſus eſt; tot nummi eundem Liviæ vultum nobis exhibentes, ad eam pertinere facilè demonſtrant, ejus quippe imaginem primis Imperii temporibus ut ſatis notam ſine nomine vulgabant. Patrenſes Auguſti beneficiis devincti, ab una parte ejus uxoris caput, ex altera ipſum in quadrigis triumphantem exhibuerunt, ſed præcipuè ob Actiacam victoriam, cujus meminit Dio lib. 51. p. 459. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡ περὶ τῷ Ἀκτίῳ ναυκρατία. *Secunda die Cæſar de Actiaca navali pugna triumphavit.* Ipſi enim bello civili inter Auguſtum & Antonium diſperſi, clementiâ Auguſti revocati ſunt, incolis ex oppidis vicinis in ſuam urbem traductis, deductiſque Legionis vigeſimæ ſecundæ Veteranis, coloni facti ſunt Romani. Indulgentia in nummo pro permiſſione uſurpatur.

Hic nummus majoris formæ inter elegantiſſimos collocandus.

ROMULENSIS COLONIA.

IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Caput Juliæ globo impoſitum, & Luna creſcente ornatum.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulenſis* aut *Romulea*, *permiſſu Divi Auguſti.* Caput Auguſti radiatum, ante quod fulmen.

Colonia Romulenſis vocata eſt Hiſpalis, urbs Bœticæ, ut tradit Plinius lib. 3. cap. 1. ad quam pertinet nummus noſter; non autem ad Romanum Delphinatus ad Hiſaram oppidum, uti auguratur Triſtanus tom. 1. pag. 125. ubi diſertè de magnifico illo *Genitricis Orbis* titulo, quem Romulenſes Tiberio adulantes, Juliæ ejus matri tribuerunt: multi enim ipſi decreti ſunt honores, apud Dionem lib. 57. pag. 609. Ὅθεν ἄλλα τε ἔξω τῶν νενομισμένων ἐσεφέρετο, καὶ πολλοὶ μὲν μητέρα αὐτὴν τῆς πατρίδος, πολλοὶ δὲ καὶ γονέα προσαγορεύεσθαι γνώμην ἔδωκαν. *Hinc multa extra conſuetudinem Populi Romani introducta, inventique haud pauci, qui Matrem eam Patriæ ac Genitricem appellandam cenſerent.* Nummus Dionem illuſtrat, imò locupletare videtur, cùm hic vocandam illam *Patriæ Matrem* cenſeat, nummus autem eam *Orbis Genitricem* appellet; ideo globo eſt impoſita, & Luna creſcens ſupra caput, tanquam illa foret Lucina partuum præſes, vel ut innuit Triſtanus, tanquam

Venus

Venus Genitrix. In altero Auguſti nummo regio Julia ſedens, in averſa ejus parte AVGVSTA MATER PATRIAE nominatur.

Hic nummus majoris moduli, ab Ant. Auguſtino Dial. 8. *à Triſtano tom.* 1. *pag.* 123. *& à Patino in Sueton. pag.* 113. *vulgatus, præſtantiſſimus eſt.*

TURIASO.

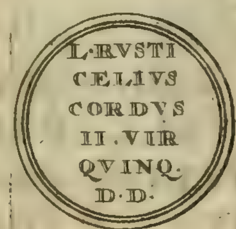

TVRIASO. Caput Liviæ.
IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.

Turiaſones Hiſpaniæ Tarraconenſis Auguſto nummos offerentes, pergratum ipſi fore putarunt, ſi Liviam conjugem, Aſiæ populorum exemplo, in iis etiam ſignarent. Senatus autem Romanus juris adhuc ſui nimiùm ſtudioſus, Liviæ effigiem ſub Tiberio tantùm, & quidem ſub cujuſdam Deæ nomine cælare cœpit: alii populi, Auguſti benevolentiæ magis appetentes quàm ambitionis, ipſius effigiem & Liviæ vultum, ſed ſine nomine, in nummis ipſo vivente percuſſerunt.

Hic nummus medioctis formæ, à Patino pag. 36. *vulgatus, inter rariores numerandus.*

INCERTA.

PIETAS AVGVSTA. Caput Liviæ.
L. RVSTI. CELIVS CORDVS II. VIR. QVINQ. D. D. *Lucius Ruſtius, Celius Cordus Duumviri Quinquennales, decreto Decurionum.* In area.

Pulcherrimum & integerrimum numiſma, etſi nomen urbis non præferat, locum tamen hîc habere debuit, tum quod rariſſimam Juliæ effigiem exhibeat ſub *Pietatis Auguſtæ* nomine, cujus extat inſcriptio apud Gruterum pag. 101. 1. ſub Tiberio anno U.C. 774.

PIETATI. AVGVSTAE
EX S. C. QUOD. FACTVM. EST. D. HATERIO
AGRIPPA. C. SVLPICIO. GALBA. COS.

tum quia in Colonia quadam percuſſum eſt, ut Duumvirorum Quinquennalium nomina, & notæ D. D. *decreto Decurionum*, arguunt. *Coloniæ cùm eſſent*, ut inquit Gellius lib. 16. *effigies ſimulacraque majeſtatis Populi Romani*, eodem quo ipſa Roma adminiſtrationis genere regebantur; Senatus tamen ad aliquam Urbis differentiam in ipſis Curia, Senatores, Decuriones, eorum ſancita, quæ Romæ ſenatuſconſulta; in iis decreta Decurionum, Cenſores, Duumviri Quinquennales, ſic illi dicti, quòd omni quinquennio crearentur. Coloniæ cenſum Romam mittebant, & munere functi *Quinquennalitii* vocabantur. P. Harduinus in nummo Buthroti pag. 102. C. PAET. QVIN. ITER. interpretatur, *C. Pætus Quinquennalia iterum*, pro *Quinquennalis iterum*, & frigidè ad ludos quinquennales revocat.

Ruſtia gens, incertum patricia, an verò plebeia. *Celia* ſeu *Cælia*, plebeia eſt, at conſularis, à Vibenna Cælio Etruſco dicta, quem Cælio monti Romæ nomen indidiſſe narrant. *Cordus* dicitur ultra tempus legitimum in utero geſtatus apud Quinctilianum.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, Regius, à Patino in omiſſis Fam. Rom. pag. 310. *vulgatus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.*

SALVS AVGVSTA. PERM. AVG. Caput Juliæ.
IVLIA AVGVSTA. Julia ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam puram gerit.

Licèt urbis & Duumvirorum nomina, aut nota Decurionum in nummo deſint, *permiſſu Auguſti* voces in Colonia percuſſum arguunt. Auguſtus autem cùm à Senatu Populoque Romano coactus eſſet anno U. C. 727. ut ſolus Rempublicam gereret, de quo Dio lib. 35. pag. 503. Ἀλλὰ πολλὰ μὲν καὶ μεταξὺ ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ διεβόων, πολλὰ δὲ καὶ μετὰ τοῦτο μοναρχεῖσθαί τε δεόμενοι, καὶ πάντα τὰ ἐς τοῦτο φέροντα ἐπιλέγοντες. *Multis omnes eum verbis precati ſunt, ut ſolus imperii ſummam gereret; omnibuſque, quibus id ei perſuaderent, adductis argumentis, tandem eum eò compulerunt, ut principatum ſolus obtineret.* Receptâ tandem in ſe omni Reip. curâ, negavit ſe omnes velle provincias obtinere, eaſque cum Senatu & Populo partitus eſt; jus autem cudendæ monetæ, ſummæ poteſtatis notam, cum illo diviſiſſe videtur, ipſique æream reliquit, Coloniis autem & Municipiis ademptam, quibuſdam permiſit, unde in pleriſque eorum nummis PERM. AVG. voces.

Hic nummus mediocris moduli, in Gaza Medicea, pro rariſſimo habendus.

JVLIAE. AVG.
DIVI. F. MATRI
TI. CAESARIS AUG. PRIN
CIPIS ET CONSERVATORIS
ET DRVSI GERMANICI
M. CORNELIVS PROCVLVS
PONTIFEX CAESARVM.

Grut. pag. 234. 2.

M. AGRIPPA.

AGRIPPA poſt Auguſtum, ante filios Caium & Lucium, collocatur ob Tribunitiam poteſtatem ab Auguſto ipſi tanquam Imperii ſucceſſori deſignato communicatam; ideo Senatus cum ejus effigie nummos percuſſit. Aſiæ & Syriæ Præfectus colonos militares Auguſti juſſu Berytum Phœniciæ apud Strabonem, imò & Heliopolim ejuſdem provinciæ, ut liquet ex nummis, deduxit.

M. Agrippæ *nummi ſecundæ magnitudinis hactenus tantùm obſervati, eximiæ ſunt raritatis & præſtantiæ.*

CÆSARAUGUSTA.

M. AGRIPPA L. F. COS. III. Caput M. Agrippæ coronâ roſtratâ inſigne.
C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Scipione & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummus hic in Agrippæ honorem ſub Caligulâ percuſſus eſt, ut indicant Duumviri, qui utrique nummos dedicarunt. Caligula quidem parentum ſuorum memoriam in nummis renovavit; Germanicum patrem, Agrippinam matrem, & Auguſtum proavum in poſteriori eorum parte cælari juſſit; Cæſarauguſtani hos omnes ſignarunt, & Agrippæ ejus avi effigiem addiderunt. M. Agrippa tres habuit uxores, Pomponiam Attici filiam, Marcellam Octaviæ, & Juliam Auguſti. Ex omnibus liberos ſuſtulit: ex Pomponia Vipſaniam Agrippinam, quam Tiberio copulavit. Marcellæ liberorum nomina non traduntur. Ex Julia tres filios C. L. & Agrippam, & duas filias Juliam & Agrippinam reliquit. Julia L. Paulo nupſit, Agrippina Germanico, ex qua natus eſt Caligula. Ille Agrippæ avi effigiem non reſtituit, ſi Suetonium audias cap. 23. *Agrippæ ſe nepotem neque credi, neque dici ob ignobilitatem ejus volebat, ſuccenſebatque ſi qui vel oratione vel carmine imaginibus eum insererent.* An non Cæſarauguſtanis ob id iratus Caligula, cudendæ monetæ facultatem, imò omni Hiſpaniæ ademerit: nam poſt Caligulam nulli Coloniarum Hiſpanicarum nummi reperiuntur.

Scipio & Montanus, Duumvirorum ſunt cognomina; Scipio quidem Corneliæ gentis peculiare, Montanus autem plurimis familiis commune.

Hic nummus mediæ formæ, mihi dono datus à munificentiſſimo Cardinali de Maſſimis rei nummariæ ſtudioſiſſimo, eximiæ raritatis eſt.

M. AGRIPPA L. F. COS. III. Caput M. Agrippæ coronâ roſtratâ ornatum.
C. C. A. TITVLLO ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Titullo & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

Eri

En alterum Agrippæ nummum à Cæſarauguſtanis ſub Caligula ſignatum, ut Titullus & Montanus Duumviri in utriuſque nummis inſcripti denotant. Sed cur Montanus in nummo ſuperiori Duumvir cum Scipione, & in hoc cum Titullo renunciatur, an Titullus Scipioni, aut Scipio Titullo in Montani Duumviratu alter alteri ſuffectus ſit, an verò alter cognomine Montanus, ſeu ejuſdem ſeu alterius gentis cum Titullo magiſtratum inierit. Colonus ad originem deductæ Coloniæ indicandam percuſſus eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ſingularis præſtantiæ & magnitudinis eſt.

NEMAUSUS.

IMP. DIVI. F. P. P. Capita Auguſti & Agrippæ, cervicibus oppoſitis, alterum laureatum, alterum coronâ roſtratâ inſignitum.

COL. NEM. *Colonia Nemauſus*, aut *Nemauſenſis*. Crocodilus palmæ alligatus; in quibuſdam deſuper corona.

Nemauſus, urbs & Colonia Galliæ Narbonenſis, cujus meminit Strabo lib. 4. pag. 186. Μητρόπολις ἡ τῶν Ἀρηκομικῶν ἐστὶ Νέμαυσος...... ὑπηκόους ἔχει κώμας τέτταρας, καὶ εἴκοσι τῶν ὁμοεθνῶν ἀνδρείᾳ διαφερούσας, συντελούσας εἰς αὐτὴν ἔχουσι καὶ τὸ καλούμενον Λατεῖον. *Caput Aremicorum eſt Nemauſus...... habet pagos popularium præſtantes viris, qui ei ſubſunt, & jus quoque Latii habent.* Vetus Nemauſi reperta inſcriptio Coloniam Auguſtam appellat.

D. M.
T. INDESII. TERTII.
AED. COL. AVG. NEM.
DOMITIA EORTE SIBI
ET VIRO DE SE BENE
MERITO. V. F.

Grut. pag. 323. 5.

Hæc igitur ab Auguſto conſtituta videtur, uti etiam Ant. Auguſtino placet. Quam effigies Agrippæ cum Auguſto ſociata, illo curante deſignatam, crocodilus palmæ alligatus, eam anno quo Ægyptus in provinciam redacta eſt, aut paulò pòſt deductam arguit: unde Nemauſenſes hoc ad Coloniæ originem ſpectans ſymbolum in nummis perpetuò ſignarunt. Devicto autem Antonio, plurimi ex tam multis Legionibus Veterani in colonias partim in Italiam, partim in alias provincias ad eas tutandas pro ratione neceſſitatis dimiſſi ſunt: qui Nemauſum traducti, bello Alexandrino forſan interfuerunt, in cujus memoriam crocodilum palmæ appenſum, Ægypti ſymbolum, in nummis cælarunt.

Hic nummus mediocris moduli, apud Ant. Auguſtinum Dial. 6. pag. 191. Patinum pag. 38. & Oiſelium Tab. 26. vulgatus, tritus & obvius eſt.

INCERTA.

P. QVINTIL. VAR. II. VIR....... *Publio Quintilio Varo Duumviro.* Caput Agrippæ ſine corona.

AVG. PONT. MAX. C. L. *Auguſtus Pontifex Maximus. Caius, Lucius.* Tria capita, Auguſtus inter Caium & Lucium.

Perrarus eſt hic nummus, qui Imperatorem & Imperii ſucceſſores deſignatos exhibet, ex una

ſcilicet

ſcilicet parte M. Agrippam Auguſti generum, de quo ita Dio lib. 54. p. 529. ὁ δὲ Ἀγρίππας ἐς τὴν αὐταρχίαν τρόπον τινὰ ὑπ' αὐτοῦ προήχθη. *Cæterùm Agrippam ad imperium quodammodo Auguſtus provexit*, Tribunitiâ poteſtate ei in quinquennium communicatâ anno U. C. 736. deinde iterum anno 741. in aliud quinquennium prorogatâ. Ex altera verò Caium & Lucium Cæſares ab Auguſto adoptatos: Agrippa enim ſummâ in Imperatorem benevolentiâ ei filios adoptandos quidem permiſit, ſed ut ſucceſſionem Imperii jam ſibi deſignatam & filiis hoc modo certiorem redderet; nam priorem Tribunitiam poteſtatem annò 736. ipſi conceſſam diximus, adoptio autem filiorum annò ſequenti 737. ab Auguſto facta eſt. Colonia anonyma iis Principibus devota, Imperatoris familiam in hoc nummo exhibere voluit: quod etiam ab Alabandenſibus Cariæ factum in perraro Chriſtinæ Reginæ Cimelii nummo obſervavimus, quem P. Noriſius Cenot. Piſ. pag. 93. vulgavit. Solus Duumvir Publius Quintilius Varus honoris causâ perhibetur; ſed ille non videtur fuiſſe, qui Syriæ præfuit: nam mortuus erat Agrippa, quando hic provinciam adminiſtravit; adde quod Syriæ Coloniæ Duumvirorum nomina in nummis apponere non erant ſolitæ.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Theſauro Regio à Cl. Morellio in Specim. tab. 17. vulgatus utpote unicus, eximiæ elegantiæ, raritatis & præſtantiæ eſt.

M. AGRIPPAE. L. F.
PATRONO. RVFRANI. COLONI.

Ex Holſtenio Ann. in Ital. Ant.

CAIUS CÆSAR.

CAII CÆSARIS *nummi ſingularis & eximiæ præſtantiæ ſunt; ex averſa Auguſti parte, aut cum Lucii fratris effigie, faciliùs parantur.*

JULIA TRADUCTA.

C. CAESAR. Caput Caii juvenile ſine laurea.
IVL TRA. *Julia Traducta.* Uvæ racemus.

Caius M. Agrippæ & Juliæ Auguſti filius ab Avo Auguſto cum Lucio fratre in Juliam familiam adoptatus, Cæſaris cognomen tulit, imò & Caii prænomen. Marcum autem antè vocatum fuiſſe ſuſpicatur P. Noriſius Cenot. Piſ. Cùm igitur populi eum tanquam Imperii ſucceſſorem ſuſpicerent, nihil mirum ſi Traductani Hiſpaniæ Bœticæ (de quibus abunde in Auguſto) nummos ei dedicarint. Botrus in averſa parte ad vini abundantiam in regione exprimendam ſignatur. Traductanos in Turdulis locat Ptolemæus lib. 2. cap. 4. quos Strabo vino abundare narrat lib. 4. pag. 144. Ἐξάγεται δ᾽ ἐκ τῆς Τουρδιτανίας σῖτός τε καὶ οἶνος πολύς. *Exportatur è Turditania multum frumenti ac vini.* Iidem ſunt apud hunc Geographum Turditani & Turduli.

Hic nummus ad mediam ferè magnitudinem extenſus, à P. Noriſio Cenot. Piſ. pag. 92. vulgatus, eximiæ ſingularitatis & præſtantiæ eſt.

C. CAESARI.
AVGVSTI. F.
COS.
VIAS. OMNES.
ARIMIN. STERN.
Arimini in platea exſcripſi.

C. CAESARI. AVGVSTI. F.
PONTIFICI. COS.
DESIGNATO.
PRINCIPI. IVVENTVTIS.
Gruter. 234. 4.

LUCIUS CÆSAR.

LUCII CÆSARIS *nummi, etſi faciliùs plures quàm Caii fratris occurrant, eximiæ tamen raritatis & ſingularis præſtantiæ ſunt.*

L Æ L I A.

L. CAES. *Lucius Cæſar.* Caput Lucii Cæſaris ſine laureâ.
LAELIA. Spica.
Apud Mediobarbum pag. 58. pro C. AELIA, lege LAELIA.

Inter Hiſpaniæ populos, qui nummos in Caii & Lucii Cæſarum honorem cuderunt, Turditani in Bœtica eminent, ex quibus urbs Traducta, aliquos quidem, Lælia verò rariſſimos ſuppeditat. Læliam urbem Ptolemæus inter Corticatam & Italicam in Turditanis locat lib. 2. cap. 4. *Cortica, Lælia, Italica.* Hæc urbs Italicæ proxima, à Scipione in Lælii ſocii gratiam videtur condita. Duorum Læliorum utriuſque Scipionis ſociorum & adjutorum meminit Paterculus lib. 2. *Raro eminentes viri non ſine magnis adjutoribus ad gubernandam fortunam ſuam uſi ſunt; duo Scipiones duobus Læliis, quos per omnia æquaverunt ſibi, ut D. Auguſtus M. Agrippâ.* Lælia urbs nec Colonia nec Municipium inſcribitur; Latinâ tantùm epigraphe, ut Traducta, gaudet: Latii jure cùm aliis in hoc tractu urbibus videtur donata. Spica triticea, frumenti copiam in hac regione denotat. Alterum poſſidemus numiſma, in cujus anteriore parte eques ſine epigraphe, in poſteriore habetur LAELIA inter duas ſpicas. Simile Rodericus Carus lib. 3. de Antiq. Hiſpal. vulgavit.

Hic nummus minimæ formæ Regii Lepidi, in Muſeo P. Cattanei Minoris Obſervantiæ Definitoris Generalis, eximiæ raritatis & præſtantiæ ſingularis eſt.

T R A D U C T A.

L. CAES. *Lucius Cæſar.* Caput Lucii nudum.
IVL. TRAD. *Julia Traducta.* Uvæ racemus.

Traductani Bœticæ aliquod beneficium aut immunitatem, Caio & Lucio conciliantibus, ab Auguſto impetraſſe videntur; nam præ cæteris urbibus in eorum honorem nummos percuſſerunt. Eorum rariſſimi ſunt, qui ſolo Lucii capite inſigniuntur, quos forſan ſignarunt, cùm illum ad Hiſpanienſes exercitus & Veteranorum colonias ab Auguſto miſſum intellexiſſent, ut illis obſervantiæ monumentis ſe Lucii Cæſaris beneficiorum memores demonſtrarent; ſed infelix ille Princeps Maſſiliæ interiit, ut ait Tacitus Annal. lib. 1. *L. Cæſarem euntem ad Hiſpanienſes exercitus, Caium remeantem ex Armenia, & vulnere invalidum, mors fato propera, vel novercæ Liviæ dolus abſtulit.* Uvæ racemus, ut in Caii fratris nummo, ad ubertatem vini in hac regione indicandam à Traductanis inſculptus eſt.

Hic nummus mediam ferè magnitudinem occupans, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

L. CAES. *Lucius Cæſar.* Caput Lucii ſine corona.
IVL. TRAD. *Julia Traducta.* Spica triticea.

Botrus in ſuperiori nummo vini abundantiam denotat: ſpica verò in hoc, frumenti copiam. Traductani his typis ſolum ſuum rebus ad vitæ uſum pertinentibus feliciſſimum declarant, ſi Strabonem audias lib. 3. pag. 146. Τυρδιτανία καὶ ἡ προσεχὴς αὐτῇ λόγον οὐδένα ἄξιον καταλείπει, περὶ τὴν ἀρετὴν τοῖς ἱκανεῖν βουλομένοις. *Turditania, eique contigua regio, ita utraque re abundat, ut nulla ſatis digna laudatio præſtantiæ earum inſtitui poſſit.*

Hic nummus mediocris ferè moduli, à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

CAII ET LUCII CÆSARUM NUMMI.

CORINTHUS.

C. L. C. SERVILIO PRIMO. M. ANTONIO HIPPARCHO. II. VIR. *Caius Lucius. Caio Servilio Primo, Marco Antonio Hipparcho Duumviris.* Capita adverſa Caii & Lucii Cæſarum.
CAESAR. CORINT. *Cæſar. Corinthi.* Caput Auguſti laureatum.

Ad Auguſtum pertinere videtur hic nummus; ſed cùm Caii & Lucii capita exhibeat, illum in eorum ſerie locavimus. De Corintho jam plura. Urbs olim Græcorum fuit celebris, de qua Horatius Carm. 1.

Graiorum fines decorat celebrata Corinthus.

Hæc à Romanis capta, & à Mummio anno U. C. 608. ante CHriſt. 144. poſtquam annos circiter 945. ſtetiſſet, diruta, à Julio Cæſare poſtea reſtaurata & Colonia facta eſt anno U. C. 710. ante CHriſt. 42. quam ob cauſam M. Antonius Hipparchus Duumvir, cujus jam nummos in Julio vidimus, ex una parte fundatorem Coloniæ, & ex altera Auguſti, cui nummos dedicabat, effigiem ſignavit, alterum hunc nummum eidem Auguſto gratulans cum Caii & Lucii filiorum capitibus in adverſa parte percuſſit. In priori numiſmate Duumvir ipſe cum Nonio Baſſo perhibetur, in hoc collegam Servilium primum exhibet: an alter alteri in ipſo Hipparchi magiſtratu ſuffectus ſit; an vero hic Hipparchus prioris Antonii liberti filius fuerit? *Servilia* gens à Servio dicta, in patricias & plebeias diviſa eſt. *Primus*, cognomen à filiorum ordine.

Hic nummus ſecundæ ferè magnitudinis inter præſtantiores collocandus.

NORBA.

C. L. *Caius Lucius* in area. M. PETRONIO. C. IVLIO ANTONIO II. VIR. *Marco Petronio, Caio Julio Antonio Duumviris* circa ambitum. Capita Caii & Lucii adverſa.
AVGVSTVS C. C. N. C. DD. *Auguſtus. Colonia Concordia Norbenſis Cæſariana, decreto Decurionum.* Caput Auguſti ſine laurea.

Non

Non autem *Decuriones Coloniæ Concordiæ Norbenſis Cæſarianæ*, ut tradit Pater Harduinus pag. 362.

Litteras Coloniarum initiales interpretari perdifficile eſt; neque enim ad id ſolâ eruditione opus eſt, ſed & nummorum uſus apprimè neceſſarius: & nihilominus tamen tot ferè ſunt ænigmata, quot litteræ. Hæ voces, C. C. N. C. *Colonia Concordia Norbenſis Cæſariana*, communi Antiquariorum conſenſu explicantur. *Norba*, urbs eſt Luſitaniæ ad Tagum fluvium, quam Plinius lib. 4. c. 22. inter Colonias hujus provinciæ collocat, & Cæſarianam cognominatam refert. *Coloniæ*, inquit, *Auguſta Emerita*, *Metallinenſis*, *Pacenſis*, *Norbenſis*, *Cæſariana cognomine.* Concordia, ex ſocietate cum altera Colonia eodem tempore deducta, videtur dicta. Norba Auguſto gratulans, Caii & Lucii capita ob eorum adoptionem in averſa ejus nummi parte percuſſit.

Petronia gens, plebeia, ex qua prior Duumvir; alter verò, an Julii Antonii Triumviri filii junioris libertus fuiſſe videtur, ob duo illa familiarum nomina in illo ſolo conſulari viro conjuncta.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiores conſtituendus.

TARRACO.

C. V. T. C. L. CAES. AVG. F. *Colonia Victrix Tarraco. Caius Lucius Cæſares Auguſti filii.* Capita Caii & Lucii adverſa.

IMP. CAES. AVG. PONT. MAX. TR. POT. Caput Auguſti laureatum.

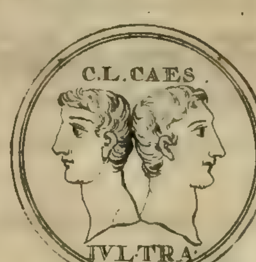
Nummus ille in Auguſti ſerie jam prodiit; ſed cùm rariſſima Caii & Lucii capita exhibeat, hìc iterum collocari meretur. *Tarraco*, urbs citerioris Hiſpaniæ celebris, de qua Silius lib. 3.

Urbs latè Hiſpanos ditavit Tarraco fines.

In quibuſdam nummis *Togata*, in hoc *Victrix* tantùm dicitur. Ejuſmodi cognomine inſignitur & urbs Oſca, utraque ab eventu quodam, ut Legiones quaſdam *Victrices* ita vocatas paſſim apud hiſtoriæ ſcriptores legimus. Tarraconenſes Auguſti ſtudioſiſſimi, in obſervantiæ monumentum nummos ipſi cum filiorum capitibus exhibuerunt. Apud eos Auguſtum bis Conſulatum accepiſſe tradit Suetonius cap. 26. *Octavum & nonum Tarracone iniit*, priorem cum T. Statilio Tauro anno U. C. 728. ante CHr. 24. alterum anno ſequenti cum M. Junio Silano.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 61. vulgatus, inter rariores numerandus.

TRADUCTA.

C. L. IVL. TRA. *Caius Lucius, Julia Traducta.* Capita Caii & Lucii cervicibus oppoſitis.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti nudum.

Traductanorum nummos cum Auguſti capite, cum Caii Cæſaris imagine, & cum Lucii Cæſaris vultu ſeorſim vidimus; hic verò ſolus eorum omnium effigies exhibet, in anteriori quidem parte ut nobiliori patrem, in poſteriori autem filios. Obſervandum porrò eſt, circa eorum facies illorum nomina ſemper eſſe inſcripta, & circa Auguſtum ſemper epigraphen PERM. CAES. AVG. gratitudinis causâ ob jus cudendæ monetæ ab eo ſibi conceſſum, inſculptam. Nomen Auguſti cum urbium monetæ ſignandæ permiſſu appoſitum, ſententiam noſtram de hac facultate, poſt provinciarum cum Populo diviſionem, oppidis quibuſdam ab Auguſto conceſsâ confirmat, præſertim ex Dione, qui lib. 53. pag. 507. eodem anno U. C. 727. illum provincias Imperii diviſiſſe, & Auguſti nomen accepiſſe narrat. Ὁ δ' οὖν Καῖσαρ πολλὰ καὶ μὲν πρότερον, καὶ τότε περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν διανομῆς διελέχθη, ἔλαβε..... Αὔγουστος ὡς καὶ πλεῖόν τι ἢ κατὰ ἀνθρώπους ὢν ἐπεκλήθη. *Cæſari, cùm orationem de ejurando*

regno,

regno, ac de provinciis habuiſſet, multi erant honores delati...... Auguſtus quaſi hominis natura amplior ipſe, cognominatus eſt. De Traducta urbe abunde dictum.

Hic nummus majoris moduli, à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, & ex muſeo noſtro, eximiæ raritatis eſt.

L. CAESARI. AVGVSTI. F. DIVI. IVLI. N.
PRINCIPI. IVVENTVTIS. AVGVRI.
COS. DESIGNATO.
MVNICIPIVM ALBENSE VRGAVONENSE
D. D.

Gruter. pag. 234. 6.

AGRIPPA CÆSAR.

AGRIPPA CAESAR. CORINTHI. Caput Agrippæ Cæſaris nudum.
C. HEIO POLLIONE ITER. C. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. In corona ex apio.

Agrippæ junioris effigies ab Antiquariis hactenus non obſervata, noſtro Coloniarum libro feliciter pro corollario acceſſit, hujus Cæſaris nummus ex Aſia inter alios nuper allatus, à D. Morellio benignè communicatus eſt. Agrippa tertius & ultimus M. Agrippæ, & Juliæ Auguſti filius, poſt Caii & Lucii fratrum mortem ab avo Auguſto adoptatus cum Tiberio, *Agrippæ* & *Cæſaris* cognomina tulit, illud in patris deſiderium, hoc in adoptionis monumentum; ſed paulo poſt Liviæ artibus Surrentum, deinde in Planaſiam relegatus eſt, ſubiti autem infortunii novercale odium potiùs quàm ſordidum juvenis ingenium cauſa fuit, teſtes avi & nepotis lacrymæ utrimque in hac inſula verſæ, ſpeſque ex eo fore ut Agrippa Auguſti penatibus redderetur, utrique mortem acceleraverit. Quo tempore à Corinthiis dicatum ſit hoc Agrippæ numiſma, alterum Germanici Cæſaris cum eadem epigraphe & typo dubium movet, ſed nullum eſſe videtur, ſi ambo eodem anno quo Pollio iterum & Priſcus Duumviratum egerunt, & Iſthmia celebrata ſunt certamina, ſignata dixerimus, priùs ſcilicet Agrippæ anno ineunte, quando ille nondum relegatus erat, alterum verò Germanico, cùm ille Auguſti juſſu à Tiberio adoptatus eſt, cui Tribunitiam poteſtatem, relegato Agrippa, ipſe conceſſerat.

Hic nummus minimæ formæ in muſeo ill. March. de Signelay, unicus eſt.

TIBERIUS.

TIBERIUS paucas deduxit Colonias : nam, ut tradit Suetonius in ejus vita cap. 48. *miſſiones Veteranorum rariſſimas fecit*; imò Veterani querebantur apud Tacitum Annal. lib. 1. *ne dimiſſis quidem finem eſſe militiæ :* & paulò pòſt, *triena aut quadragena ſtipendia ſenes tolerare.* Frontinus lib. de Colon. Anagniam ex Municipio & Calagnam per Druſum filium Colonias deduxiſſe narrat : *Anagnia muro ducta, Colonia Druſi Cæſaris : populus deduxit.* Paulò pòſt : *Calagna muro ducta, Colonia juſſu Druſi Cæſaris populus deduxit : ager ejus Veteranis eſt adſignatus.* Colonia Graniſcos ab Auguſto deduci juſſa eſt; nam ager ejus in abſoluto tenebatur : poſtea Tiberius jugerationis modum ſervandi causâ, lapidibus emenſis Populo Rom. loca aſſignavit. In veteri lapide legitur in Rhetia, COLONIA AVGVSTA TIBERII.

TIBERII *nummi primæ magnitudinis rariſſimi ſunt, mediæ verò & minimæ formæ, obvii & vulgares.*

ABDERA.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
ABDERA. Templum quinque columnis ornatum.

Abdera, Hiſpaniæ Bœticæ urbs in ora littorali, à Pœnis condita eſt, teſte Strabone lib. 3. p. 156. Μετὰ ταύτην, Ἄβδηρα Φοινίκων κτίσμα, καὶ αὐτή. *Poſt hanc, Abdera, Pœnorum opus, hæc quoque.* Illa inter viginti novem oppida in hac provincia Latio antiquitus donata recenſetur à Plinio lib. 3. cap. 1. *Sextum Firmum cognomine Julium, Selambina, Abdera, Murgis Bœticæ finis.* Ideo Latinâ in nummis epigraphe gaudet, licèt Coloniæ nec Municipii titulo ornata ſit. Templa poſt Auguſti apotheoſim in plurimis provinciis & urbibus in ejus honorem condita ſunt, & præſertim in Hiſpania, ut innuit Tacitus Ann. l. 1. *Templum ut in Colonia Tarraconenſi ſtrueretur Auguſto, petentibus Hiſpanis permiſſum datum eſt, in omnes provincias exemplum.* Urbes verò templa à ſe exſtructa in nummis Auguſto conſecrato dicatis poſuerunt : aliæ verò illa in averſa nummi Tiberio percuſſi parte ſignarunt.

Hic nummus ſecundi moduli inter elegantiores numerandus.

ACCIS.

TI. CAESAR. DIVI. AVGVS. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. I. G. ACCI. L. III. *Colonia Julia Gemella Accitana, Legio Tertia.* Duæ aquilæ legionariæ inter duo ſigna militaria.

Duæ aquilæ legionariæ Veteranos ex duabus Legionibus in coloniam deductos ex aliorum nummorum

morum fide arguunt, & præſertim *Accim* Hiſpaniæ Tarraconenſis, unde in Auguſto *Gemellæ* nomen accepiſſe diximus: ſed cùm tunc de Auguſti nummis, in quibus LEG. VI. *Legio Sexta*, nobis erat ſermo, ex Legionum VI. Victricis, & VI. Ferratæ Veteranis ob geminum Sextæ Legionis nomen Accitanos *Gemellenſes* appellatos fuiſſe arbitrabamur; ſed Legio III. in hoc Tiberii, ut & in altero Caligulæ nummo, inſcripta, illos ex Tertiæ & Sextæ Legionum Emeritis *Gemellenſium* appellationem eſſe ſortitos, nos edocet. Duplex erat Legio Tertia, una cognomine *Gallica*, altera verò *Auguſta*: illa in Hiſpania ab Auguſto conſtituta, ex qua forſan emeriti milites Accim tranſmiſſi coloni; hæc in Africa ab eodem collocata. Cur verò in Auguſti nummis LEG. VI. & in Tiberio LEG. III. ſignatur? ſi conjecturæ locus, qui magiſtratus munere ſub Auguſto fungebantur, ex Legionis Sextæ Veteranis originem; qui autem ſub Tiberio & Caligula nummos cuderunt, ex Legionis Tertiæ militibus trahebant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter præſtantiores collocandus.

COL. ACCI. *Colonia Accitana.* Aquila legionaria & vexillum inter duo ſigna militaria.

Accitanos inter alia numina præcipuè Martem coluiſſe narrat Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 1. *Accitani etiam, gens Hiſpanica, ſimulacrum Martis radiis ornatum maxima religione celebrant, Neton vocantes.* Coloni ex veteranis militibus facti, armis aſſueti, Martem Deum belli præſidem venerati ſunt. In ſuperiori nummo Accitani duas aquilas legionarias inter duo ſigna militaria ob Veteranos ex duabus Legionibus in coloniam deductos diximus, unde urbi *Gemellæ* cognomen; in hoc verò aquila legionaria, vexillum & ſigna militaria tanquam univerſa totius Legionis ſigna exhibentur. Ante C. Marium ſigna Legionum erant, ſi Plinio fides, aquilæ, lupi, minotauri, equi & apri, quorum ſimulacra longis haſtis portata ſingulos ordines anteibant; ſed ille ſecundo Conſulatu ſuo his in totum abdicatis, aquilam Legionibus propriè dicavit, cùm (ut tradit Sextus Pompeius) ſex millium & ducentorum hominum conſcripſiſſet Legionem, quæ antea quatuor millium fuiſſet. Quo tempore nova Legionum diviſio videtur Onuphrio facta, quam refert Vegetius: *Legio in decem cohortes diviſa eſt, cohors autem in quinquaginta manipulos, & manipulus rurſum in viginti quinque milites.* Aquila, legionis inſigne eſt; ſigna verò militaria, cohortium; vexillum denique, manipulorum: ſed vexillum quibuſdam proprium equitum perhibetur, ut Legionem equitatu etiam conſtare, per id innoteſceret.

Hic nummus ſecundi moduli rarus eſt & elegans.

COL. IVL. GEM. ACCI. *Colonia Julia Gemella Accitana*, in laurea.

Accis juxta radices montium ad Therebem fluvium ſita, jus Italicum habuit, teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Ex Colonia Accitana Gemellenſes, & Libiſoſona cognomine Foro-auguſtana, quibus duabus jus Italiæ datum. Julia* à Julio Cæſare Coloniæ fundatore nominata eſt, *Gemina* verò poſt deductos in eam ab Auguſto Legionis Tertiæ & Sextæ Veteranos, à quo Italiæ jus adeptam veriſimile eſt. Accitani Tiberio adulantes, lauream ob Germanici victorias offerunt; nullum autem per ſe bellum geſſit, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 37. *Hoſtiles motus nullâ poſtea expeditione ſuſceptâ, per legatos compeſcuit; neque per eos quidem, niſi cunctanter & neceſſariò.*

Hic nummus primæ magnitudinis, integerrimus in muſeo P. Cattanei, eximiæ raritatis eſt ob Tiberii caput.

C. I. G. A. GERMAN. ET DRVSVS CAES. *Colonia Julia Gemella Accitana. Germanicus & Druſus Cæſares.* Capita Germanici & Druſi adverſa.

In hoc Tiberii nummo Germanicus & Druſus ut Imperii ſucceſſores exhibentur; nam Germanicus, etſi tantùm ex fratre nepos, Tiberio adoptandus ab Auguſto datus fuerat, ut narrat Dio lib. 55. pag. 556. & 557. Τὸν δέ γε Τιβέριον καὶ εἰσεποιήσατο, καὶ ἐπὶ τοὺς Κελτοὺς ἔπεμψε, τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν ἐς δέκα ἔτη δούς, καὶ μέντοι καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ὑποπτεύσας πη ἐκφρονήσειν, καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ νεωτερίσῃ τι, τὸν Γερμανικὸν οἱ τὸν ἀδελφιδοῦν, καί τοι καὶ αὐτῷ υἱὸν ἔχοντι εἰσεποίησε. *Tiberium adoptavit, ac Tribunitiâ poteſtate ad annos decem datâ, in Germaniam ablegavit: veritus tamen ne is aliquando animo elatus, novas ad res conſurgeret, Germanicum Druſi fratris filium ei adoptandum dedit, quanquam ipſi Tiberio natus fuerat filius.* Sed uterque veneno ſublatus periit, Germanicus anno quarto poſt Auguſti mortem; Druſus verò quatuor ferè annos Germanico ſuperfuit.

Hic nummus ad majoris moduli pene formam, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

BERYTUS.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVGVST. Caput Tiberii laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus* aut *Berytenſis.* Colonus agens boves.

Berytus, de qua in Julio & Auguſto dictum, urbs fuit antiquiſſima Phœniciæ littoralis, quam à Saturno conditam narrat Stephanus de Urbibus: Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Κρόνου. *Berytus urbs Phœniciæ, Saturni opus.* Illius antiquitas colligitur ex Sanchoniathone omnium Hiſtoricorum, dempto Moyſe, vetuſtiſſimo, qui libros ſuos Phœnicâ linguâ conſcriptos, Abelbalo Berytiorum Regi dedicavit, teſte Euſebio lib. 10. de Præpar. Evang. Sanchoniathon vixiſſe videtur ex Porphyrio περὶ ἀποχῆς lib. 2. cujus ſententiam ſequutus eſt Suidas. Σαγχωνιάθων Τύριος Φιλόσοφος ὃς γέγονε κατὰ Τρωϊκά. *Sanchoniathon Tyrius Philoſophus vixit circa Trojana tempora.* Berytenſes Tiberio ad Imperium evecto gratulantes nummum cuderunt, & colonum deductæ Coloniæ ſymbolum, ad originem & denotandas Coloniæ immunitates ſibi à Julio Cæſare & Auguſto conceſſas ſignarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ob Tiberii caput rarus eſt.

BILBILIS.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

MV. AVGVSTA. BILBILIS. C. POMP. CAPE. C. VALE. TRANQ. *Municipium Auguſta Bilbilis. Caio Pomponio Capella, Caio Valerio Tranquillo*, circa coronam querceam, in qua II. VIR. *Duumviris.*

Bilbilis, Municipium Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Salonem fluvium, de quo in Auguſto. Martialis illius inſignis Poëtæ patria fuit, ut ipſe innuit lib. 10. Epigramm. 103.

Municipes Auguſta mihi, quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis.

Bilbilitani Tiberio blandientes, coronam querceam ob cives tum in bello contra Germanos per Germanicum, tum in Pannonia per filium Druſum ſervatos dedicarunt. De *Pomponia* & *Valeria* gente dictum eſt. *Capella* cognomen Antiſtiis vulgare; an vero à capra diminutivum, & ſic dictum, ut & alia à majore & minore pecore cognomina? Flavius dictus eſt Caper, Anicius vero Capra, & Cæcilius Metellus, Caprarius ob ingenii tarditatem, ut putat Glandorpius pag. 170. *Tranquillus*, à quietis moribus.

Hic nummus mediæ formæ rarus eſt.

MV. AVGVSTA. BILBILIS. TI. CAESARE. III. circa lauream, in qua COS.

Bilbilitani, omiſſis in nummo Duumvirorum nominibus, Tiberii Conſulatum honoris aut adulationis causâ inſcripſerunt. Tertium hunc Conſulatum Tiberium anno U.C. 770. poſt CHriſt 17. cum Germanico iterum geſſiſſe Tacitus & Dio tradunt; quod confirmat Inſcriptio apud Gruterum, altera vero apud Pighium, Tiberium ante 13. Kal. Maii Conſulatum abdicaſſe, eique ſuffectum Seium Tuberonem docet: utramque hîc apposuimus.

TI. CAESARE. TERT. GERMA
NICO. CAESARE. ITER. COS.
CN. ACCEIO. CN. F. ARVNTIO.
LVTATIO.
T. PETILIO. P. F.
QVIR. II. VIR.
Grut. 187. 14.

CERERI. AVGVST.
MATRI. AGR.
L. BENNIVS PRIMVS.
MAG. PAGI.
BENNIA. PRIMIGENIA.
MAGISTRA. FECER.
GERMANICO. CAESARE. II.
L. SEIO. TVBERONE. COSS.
DIES. SACRIFICI. XIII. K. MAI.
Pigh. tom. 3. *l.* 18.

Interdum notandum, optabilius longè fuiſſe ſubrogari Tiberio in Conſulatu, quàm illum cum eo gerere: Dio enim lib. 57. pag. 616. omnes qui cum Tiberio Conſulatum inierunt, obiiſſe narrat. Οὐ γὰρ ἐστὶν ὅς τις τῶν ὑπατευσάντων ποτὲ μετ᾽ αὐτοῦ οὐ βιαίως ἀπέθανεν. *Neque enim ullus in ejus Conſulatu collega, niſi violenta morte obierat.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro rariſſimo habendus.

MV. AVGVSTA BILBILIS. TI. CAESARE V. L. AELIO SEIANO. *Municipium Auguſta Bilbilis. Tiberio Cæſare quintùm, Lucio Ælio Sejano* circa lauream, in qua COS. *Conſulibus.*

Conſulatus Tiberii in nummis pro Duumvirorum nominibus ſignaſſe videntur Bilbilitani: in ſuperiori quidem, Tiberii tantùm nomen honoris causâ, omiſſo etiam Germanici collegæ nomine, poſuerunt; ſed in hoc Ælium Sejanum cum Tiberio inſcripſerunt, Romanos imitati, qui in omnibus locis ſtatuas iis conjunctim poſuerunt: nam ut ait Dio lib. 58. p. 623. Καὶ ὕπατόν τε αὐτὸν ἀπέδειξε, καὶ κοινωνὸν τῶν φροντίδων ὠνόμαζε Σηϊανός τε ὁ ἐμὸς πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἔλεγε, καὶ τοῦτο, καὶ γράφων πρός τε τὴν βουλὴν, καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἐδήλου. *Statim Conſulem illum deſignavit, curarumque ſuarum participem nominavit, Sejanumque ſuum vocans, ſæpe id repetiit, idem etiam hoc ad Senatum Populumque Romanum ſcribens.* Et apud Tacitum Annal. lib. 4. *Aram clementiæ, aram amicitiæ, effigieſque circùm Cæſaris ac Sejani cenſuere.* Sed ut Germanico malum omen cum Tiberio Conſulatum geſſiſſe, ita Sejano fuit; ille enim inſigne rerum humanarum imbecillitatis exemplum Tiberii juſſu occiſus eſt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 69. vulgatus, inter rariores computatur.

CÆSARAUGUSTA.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Julia velata ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam.

Cùm C. & A. & pariter CAESAR. AVGVST. puncto dividantur, duobus verbis CAESAREA AVGVSTA ſcribi indicatur; ſed uſus invaluit, ut cùm de ea ſermo eſſet, Cæſarauguſta pronunciaretur, ut apud Hiſtoricos legere eſt. Cæſarauguſtani Hiſpaniæ Tarraconenſis, de quibus dictum eſt in Auguſto, Juliæ ſeu Liviæ ſtatuam poſuiſſe videntur, cujus iconem in Tiberii nummis ſignarunt, nihil gratius filio offerre ſibi perſuadentes, quàm matris imaginem, cui debebat Imperium, ut refert Dio lib. 57. pag. 603. Η Λιουΐα ἄκοντος τοῦ Αὐγούστου τὴν ἀρχὴν αὐτῷ περιπεποιηκέναι ἐλέγετο. *Julia invito Auguſto ipſi Imperium paraſſe ferebatur.* Julia velata ſedet tanquam Dea, dextrâ pateram ad ſacrificia, lævâ autem haſtam puram, divinitatis ſymbolum gerit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro vulgari habetur.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Bos infulatus ſeu vittatus.

Bos in hoc nummo infulâ ſeu faſciis ornatus, non fertilitatem ſoli indicat, ut ait Eq. Patinus; nec Coloniæ ſymbolum eſt, ſed ad ſacrificia ſpectat, quem Cæſarauguſtani in nummis, ut ſe Jovi pro Tiberio immolaſſe demonſtrarent, ſignarunt. Sacrificii autem cauſa, non Imperatoris morbus, ſed vota potiùs fuere, quæ vel ſuſcepta ſunt ob Tiberii ad principatum adventum, vel ob Decennalia pro eo celebranda, de quibus Tacitus Ann. 4. *Corn. Cethego, Viſellio Coſſ. Pontifices, eorumque exemplo cæteri Sacerdotes, cùm pro incolumitate Principis vota ſuſciperent, Neronem quoque & Druſum iiſdem commendavere.* Nec ob Tiberii ſalutis detrimentum ſacrificia fuerunt perpetrata; non enim ægrotavit, ex Suetonio cap. 68. *Valetudine proſperrima uſus eſt, tempore quidem principatus pene toto probè illæſa; quamvis à trigeſimo ætatis anno arbitratu eam ſuo rexerit, ſine adjumento conſiliove Medicorum.* Infula ex lineis filamentis contexta, bovi ad pompam impoſita, antequam ille mactaretur, ei auferebatur.

Hic nummus mediæ formæ, pag. 67. vulgatus, frequens & obvius eſt.

C. C. A. T. CAECILIO LEPIDO. C. AVFIDIO GEMELLO. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Tito Cæcilio Lepido, Caio Aufidio Gemello Duumviris.* Bos.

Bos iterum prodit ſimili infula ad ſacrificii pompam inſignis. Sed ſolemne Coloniarum ſymbolum. *Cæcilia* gens, plebeia. *Titus* prænomen, à quodam Sabino nomine Tito dictum tradit Valerius Max. Cognomen *Lepidi* ab orationis lepore inventum eſt. *Aufidia* gens, conſularis. *Caius* ſeu *Gaius* prænomen, à gaudio patrum dictum narrant. Cognomen *Gemelli* ab ortu, quòd uno partu genitus ſit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros numeratur.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Colonus agit boves.

In Cæſarauguſtæ nummis modò colonus ad indicandam Coloniæ originem, modò ſigna militaria percutiuntur: ille ex plebe traductos cives, hæc Veteranos ad Coloniæ ſupplementum indicat. Onuphr. Panvinius Colonias ante Marii tempora ex plebe tantùm deduci, & ſub ſecundo ejus Conſulatu militares incœpiſſe tradit; cui adverſari videtur Paterculus lib. 2. qui ante Hannibalis in Italiam adventum milites in colonias deduci notat. *Deinde neque dum Hannibal in Italia moratur, neque proximis poſt exceſſum ejus annis, vacavit Romanis colonias condere, cùm eſſet in bello conquirendus potiùs miles, quàm dimittendus.* Cùm autem Cæſarauguſta utrumque coloni & ſignorum militarium typum in diverſis nummis exhibet, illam tum ex civibus Romanis, tum ex veteranis militibus ab Auguſto, à quo ei Cæſarauguſtæ nomen, deductam exiſtimamus.

Hic nummus ſecundi moduli frequens & obvius eſt.

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus Duumviri.* Colonus agens boves.

Familias Duumvirorum M. Catonis & L. Vettiaci ex eorum cognominibus indicare difficile eſt, præſertim cùm Vettiaci nulla ſit mentio. *Cato* Porciis familiare cognomen eſt, & dicitur vir multarum rerum peritus, ex Varrone. *Cata* Sabini dicunt acuta, unde *Cato* non ut ſapiens, ut aiunt, ſed acutus. Porrò cùm hi Duumviri modò colonum, modò ſigna militaria in nummis exhibeant, unum ex illis originem à civibus Romanis Cæſarauguſtam deductis, alterum ex Veteranis in eam tranſmiſſis traxiſſe ſuſpicamur.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 67. ſine colono, forſan temporis injuriâ detrito, vulgatus, frequens eſt.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta*, in area. C. CARRI. AQVILI. L. IVN. VETE. II. VIR. *Caio Carrilio Aquilino, Lucio Junio Vetere Duumviris*, circa ambitum.

Prodeunt alii Cæſarauguſtæ Duumviri, ſed nullo percuſſo typo, urbis nomine in area nummi ſignato, ut in altero Agrippinæ Sen. apud Triſtan. tom. 1. pag. 156. Prior Duumvir à nobis *C. Carrilius*, & non C. Carrinas, ut aliis placet, vocatus eſt. Caius quidem Carrinas Carbonis Prætor, à Sulla occiſus, memoratur apud Appian. lib. 5. ubi etiam C. Carrinas ejus filius, Prætor Hiſpaniæ ſub J. Cæſare, à Sex. Pompeio victus: ſed Carrinas cognomen eſt, in hoc verò nummo debet eſſe gentis nomen; adde quod in *as* terminetur, cùm omnia Romanorum nomina ex Sigonio de Nomin. Rom. in *ius* deſinant: ad Carriliam gentem igitur ab Onuphrio de antiq. Nom. laudatam revocavimus Duumviri familiam, præſertim cùm illi adjectum ſit cognomen *Aquilini*.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. C. A. SEX. AEBVTIVS. L. LVCRETIVS. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Sextus Æbutius, Lucius Lucretius Duumviri.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Eq. Patinus pag. 67. nummum hunc epigraphe penitus corroſâ vulgavit, ſignis militaribus ad bellicas Tiberii virtutes revocatis. *Signa verò*, inquit, *militaria fortitudinem bellicam, quâ ſe militiamque Romanam adverſus hoſtes tueri prædicabat, indicant.* Sed illa ad Veteranorum Cæſarauguſtam in coloniam deductorum originem ſpectant, quorum typum Æbutius & Lucretius Duumviri, ut ſe ab illis oriundos indicarent, cælari curaverunt. *Æbutia* gens, Conſularis, cui *Sextus* prænomen à numero dictum. Sextus Æbutius accuſavit A. Cæcinam defendente Cicerone, vir nefarius & impudens. *Lucretia* gens, in patricias & plebeias diviſa eſt.

Hic nummus potiùs ad minimum quàm ad ſecundum modulum pertinens, à Cl. Morellio Specim. tab. 17. vulgatus, pro raro habendus.

C. C. A. CLEMENTE ET LVCRETIO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Clemente & Lucretio Duumviris.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Alter ecce ſignorum militarium in Cæſarauguſtæ nummo typus; an ſub iiſdem Duumviris, ut ſuperior, percuſſus? *Clemens* enim Sex. Æbutii cognomen eſſe poteſt, & *Lucretius* idem Duumvir; ſæpe enim iidem Duumviri ſub diverſa nominum forma perhibentur: an verò *Clemens* alterius ſit Duumviri cognomen, & *Lucretius* idem Duumvir? an duo alii penitus Duumviri, quorum poſterior ejuſdem gentis Lucretiæ, & ille Clemens à Veteranis illis Cæſarauguſtam colonis traductis originem trahunt?

Hic nummus mediocris formæ pro raro habendus.

TI. CAESAR. DIVI AVG. F. AVGVSTVS. PON. MAX. TR. P. XXXIII. Figura equeſtris Tiberii baſi prægrandi impoſita.

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. *Colonia Cæſarea Auguſta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Hunc nummum vulgavit Seguinus pag. 120. edit. 2. De ſignis militaribus in poſtica parte percuſſis plurima quidem, ſed de figura equeſtri in antica ne verbum protulit. Tribunitia Tiberii poteſtas XXXIII. in nummo ſignata, ſtatuam illam equeſtrem à Cæſarauguſtanis ipſi erectam ob Sejanum viam ad dominationem ſibi quærentem ſublatum, arguit: anno enim U. C. 784. CHr. 31. in quo uterque Conſulatum geſſit, Tiberius cùm Tribunitiam poteſtatem XXXIII. ageret, miſſis litteris Sejanum in Senatu accuſavit, quo damnato & occiſo multa Tiberio à Senatu decreta ſunt, ut inquit Dio lib. 58. pag. 629. Καὶ δεσποτείας τινὸς ἀπηλλαγμένοι. *Quoniam dominio exonerati eſſent.* Hinc ſacra facta, ſtatuæ & aræ paſſim à privatis etiam & per Italiam & alias urbes erectæ, ab iis præſertim qui Sejano florenti ſtuduerant, ipſique ſtatuas antea poſuerant, ut Tiberii, non Sejani in gratiam, ea feciſſe viderentur. Signa militaria ad Veteranos in Coloniæ ſupplementum deductos ſpectant.

Hic nummus primæ magnitudinis eximiæ raritatis eſt.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS PON. MAX. TR. P. XXXIII. Figura ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam.

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. II. VIR. LEG. IV. LEG. VI. LEG. X. *Colonia Cæſarea Auguſta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus Duumviri. Legio Quarta, Legio Sexta, Legio Decima.* Vexillum inter duo ſigna militaria.

Nummus ſuperior ſtatuam equeſtrem Tiberii, hic verò ſub iiſdem Duumviris percuſſus ſedentem exhibet. Tribunitia XXXIII. poteſtas ſignata, illas Imperatori ob Sejanum interemptum erectas à Cæſarauguſtanis nos edocet; Senatus diem quo Sejanus occiſus eſt, feſtum à Magiſtratibus & Pontificibus celebrari juſſit, teſte Dione l. 58. p. 629. Εορτὴν τε διά τε τῶν ἀρχόντων καὶ διὰ τῶν ἱερέων ἁπάντων (ὃ μὴ πώποτε ἐγεγόνει) ἄχθῆναι. *Feſtus dies ab omnibus Magiſtratibus & Pontificibus, quod nunquam antè factum, celebraretur.* Cæſarauguſtani Tiberio gratulantes, primi inter Hiſpaniæ populos, ob Sejanum ſublatum, ſtatuas ipſi erexerunt; ut Bilbitani Sejano adulantes, ipſius nomen & conſulatum cum Tiberio in nummis primi appoſuerant. De Catone & Vettiaco Duumviris dictum eſt, ut & de Legionibus Quarta, Sexta, & Decima, quarum partem ex Veteranis ſelectam, & Cæſarauguſtam pro colonis ab Auguſto tranſmiſſam, in ejus nummis vidimus.

Hic nummus majoris moduli, olim in cimelio Emin. Card. Maximi, rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

CALAGURIS.

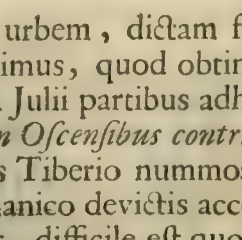

TI. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS IMP. VIII. Caput Tiberii laureatum.

MV. C. I. C. RECTO. C. CELERE. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia, Caio Recto, Caio Celere Duumviris.* Bos.

Calagurim, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbem, dictam fuiſſe *Juliam* ob quoddam beneficium à Julio Cæſare acceptum, in Auguſto diximus, quod obtinuiſſe videtur, cùm in bello contra Pompeii Legatos Afranium & Petronium illa Julii partibus adhæſiſſet, ut ipſe ait de Bello civ. *Interim Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi, mittunt ad eum Legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur.* Calaguris Tiberio nummos dedicat cum titulo Imperatoris VIII. quem ille Arminio & Cheruſcis à Germanico devictis accepit; ſed cùm diu octavum Imperatoris titulum, & alium deinceps non habuerit, difficile eſt quo U. C. anno cuſus ſit nummus, pronuntiare. *Rectus* & *Celer* Duumvirorum ſunt cognomina, quorum ignorantur familiæ. L. Fulvius Rectus, VI. vir Auguſtalis, in inſcriptione in Hiſpania reperta apud Gruterum pag. 237. 1. perhibetur. *Celer* verò cognomen plurimis familiis vulgare. Bos, Municipiorum ſymbolum eſt.

Hic nummus mediæ formæ obvius & vulgaris.

IMP. CAESAR TI. AVGVS. DIVI AVGVSTI F. Caput Tiberii laureatum.

MV. C. I. L. FVLV. SPARSO. L. SATVRNINO. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia, Lucio Fulvio Sparſo, Lucio Saturnino Duumviris.* Bos.

Julius Cæſar narrat, Calaguritanos cum Oſcenſibus fuiſſe contributos, de Bello civ. lib. 1. *Interim Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi.* *Fulvia* gens, plebeia, in multas familias diviſa eſt. Fulvius Sparſus apud Senecam Controv. lib. 10. inter illuſtres Declamatores

tores recenſetur. Alter Fulvius Sparſus apud Gruterum pag. 237. 2. laudatur. *Saturninus* verò Duumvir, ad quam pertineat familiam, cùm plurimæ eo cognomine uſæ ſint, revocare incertum eſt. Bos, Coloniæ ſymbolum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 71. vulgatus, tritus & obvius eſt.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Tiberii ſine laureâ.
L. VAL. FLAVO. T. VAL. MERVLA. AED. *Lucio Valerio Flavo, Tito Valerio Merulâ Ædilibus.* Caput bovis.

Nummus non Duumvirorum, ſed Ædilium nomina exhibet, ideo ipſis ut Duumviris conceſſâ cudendæ monetæ facultas. Iidem ſunt in Coloniis quàm Romæ Magiſtratus. Denarios ſub Ædilibus Curulibus Romanis in Plætoria, Plancia, Plautia, & Sulpitia familiis videas apud F. Urſinum. Ædilium etiam officium erat ludos publicos exhibere, &c. teſte Cicerone 1. de Legibus ex Leg. XII. Tabul. *Suntoque Ædiles curatores urbis, annonæ, ludorumque ſolennium*, &c. Caput bovis ad ludos Megalenſes in Auguſti nummis à Calaguritanis in Matris Idææ Peſſinunte Romam advectæ honorem, & in memoriam P. Scipionis Naſicæ de ſe bene meriti, qui eam hoſpitio exceperat, quotannis celebratos ſpectare diximus, quorum renovationem hoc in nummo ipſi Tiberio gratulantes exhibuerunt. Uterque Ædilis ex Valeria gente, priori quidem *Flavus* cognomen à capillitio, poſteriori *Merula* à ſtudio Merularum impoſitum.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

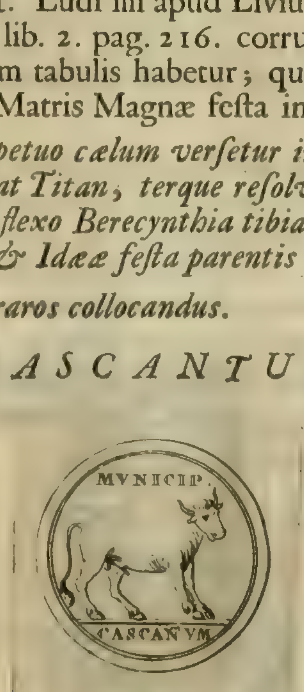
MV. CAL. I. TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
C. RECTO. C. CELERE. II. VIRI. *C. Recto, C. Celere Duumviris.* Caput bovis.

Caius Rectus & Caius Celer Duumviri nummum ſuprà ſignarunt cum bove Municipii ſolito ſymbolo; in hoc verò caput bovis ſacrificiorum inſigne, ad memoriam ludorum Megalenſium, ſicut Ædiles, pariter indicandam exhibent. Ludi illi apud Livium lib. 9. Dec. 3. pridie Id. Apriles edebantur; ſed obſervavit Pighius Ann. lib. 2. pag. 216. corruptum eſſe ipſius locum, & prid. Non. April. ſubſtituendum, uti in Feſtorum tabulis habetur; quibus adſtipulatur Ovidius Faſt. 4. poſt 3. April. menſis diem, Berecynthiæ Matris Magnæ feſta incipere canit.

Ter ſine perpetuo cælum verſetur in axe,
Ter jungat Titan, terque reſolvat equos,
Protinus inflexo Berecynthia tibia cornu
Flabit, & Idææ feſta parentis erunt.

Hic nummus minimæ formæ inter raros collocandus.

CASCANTUM.

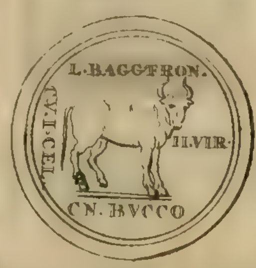
TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
MVNICIP. CASCANTVM. Bos.

Caſcantum, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis trans Iberum, quam Antoninus Pius in Itiner. à Mediolano ad Leugas VII. geminam inter Cæſarauguſtam & Calagorram collocat. *Cæſarea Auguſta* M. *p.* XLVI. *Caſcantenſes* M. *p.* L. *Calagorra* M. *p.* XXIX. Caſcantenſes Plinius lib. 3. cap. 3. inter populos

pulos Latinorum veterum recenſet. *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritanos*, &c. Sed nummus Caſcanto urbi Municipii titulum tribuit. Bos in hoc nummo non tanquam major hoſtia pro ſalute Tiberii inſculptus eſt, ut videtur P. Harduino pag. 118. ſed pro Municipii ſymbolo. Boves autem ad ſacrificia ſpectantes, infulâ ſeu mitrâ, ut alibi dictum, ornati ſunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis vulgaris eſt.

C E L S A.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. V. I. CEL. L. BAGG. FRON. CN. BVCCO. II. VIR. *Colonia Victrix Julia Celſa. Lucio Baggio Frontone, Cneo Bucco Duumviris.* Bos.

Celſa, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium, Colonia à Julio Cæſare deducta eſt, ut indicat *Juliæ* nomen. *Victrix* à felici quodam eventu, ut Oſca & Tarraco, aut à Julii victoriis dicta. Prior Duumvir L. Baggius renuntiatur, in altero Auguſti nummo ejuſdem Celſæ Lucius etiam Baggius inſcribitur, unde filius hic, aut alter ejuſdem familiæ, cujus cognomen Fronto à fronte derivatum. De Baggia gente apud hiſtoriæ ſcriptores nulla mentio. Alterum Duumvirum Cn. Buccum ex Pompeia gente ſuſpicamur, quòd L. Pompeius Buccus in nummo Auguſti à Celſenſibus cuſo nominetur.

Hic nummus ſecundi moduli vulgatus à Patino pag. 71. pro raro habendus.

C L U N I A.

TI. CAESAR. AVG. F. AVGVSTVS IMP. Caput Auguſti nudum.

CLVNIA. C. AEM. METO. L. COR. MATE. L. CAEC. PRAES. C. CAND. IIII. VIR. *Clunia. Caio Æmilio Metæco, Lucio Cornelio Materno, Lucio Cæcilio Præſente, Caio Candido Quartumviris.* Bos.

Clunia, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Durium fluvium in Celtiberis ita celebris, ut non modò apud Plinium inter ſeptem provinciæ conventus numeretur lib. 3. cap. 3. *Nunc univerſa provincia dividitur in conventus ſeptem, Carthaginenſem, Tarraconenſem, Cæſarauguſtanam, Clunienſem*, &c. ſed ita populo frequens, ut nummi Quartumviros pro civium multitudine illam habuiſſe declarent. *Æmilia* gens, patricia. *Metæcus* dicitur, qui de una civitate in aliam migravit habitandi animo. *Cornelia*, in patricias & plebeias diſtincta. *Maternus*, à matre cognomen. *Cæcilia* gens, plebeia. *Præſens*, cognomen vulgare. *C. Candidus*, à colore corporis, ex altero Cluniæ nummo ad Cæliam gentem pertinere videtur. Bos Municipiorum inſigne.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius eſt.

CLVNIA. CN. POMP. M. AVO. T. ANTO. M. IVL. SERAN. IIII. VIR. *Clunia. Cneo Pompeio, Marco Avonio, Tito Antonio, Marco Julio Serano Quartumviris.* Bos.

Cluniæ

Cluniæ meminit Dio, quam Metellum oppugnantem rebelles Hiſpanos fudiſſe narrat lib 3. pag. 115. Πολιορκοῦντι δ' αὐτῷ Κλουνίαν ἐπελθόντες, ἀμύνης ἐγένοντο, καὶ ἐκείνην μὲν περιεποιήσαντο *Eundem ipſi Cluniam oppugnantem aggreſſi ſuperarunt, & ipſam ceperunt.* *Pompeia* gens, plebeia: *Avonia* pariter; Sext. Avonius Curator Vici Fortunæ Mammoſæ perhibetur apud Grut. p. 251. *Antonia* & *Julia* in patricias & plebeias diviſæ. *Seranus* cognomen à ſero, pro ſemino ſeu planto, ſumpſit, quòd agrum cùm ſereret, abſens Dictator electus eſt. Plin. lib. 18. cap. 3. cujus etiam meminit Virgil. Æneid. 6.

Et te ſulco, Serane, ſerentem.

Hic nummus ſecundi moduli, vulgatus à Patino pag. 71. rarus eſt.

CLVNIA. L. RVF. T. CONSI. TI. LONG. P. ANTO. IIII. VIR. *Clunia. Lucio Rufo, Tito Conſidio, Tiberio Longo, Publio Antonio Quartumviris.* Bos.

Illa eſt urbs Clunia, in qua Galba Proconſul Hiſpaniæ ſecundiſſimis auſpiciis & ominibus tum Sacerdotis Jovis cùm Virginis Honeſtæ confirmatus Imperium contra Neronem arripuit, ut adſtipulatur Suetonius in Galba. Eorum ſententia erat, *Oriturum quandoque ex Hiſpania principem dominumque rerum.* Quartumviri modò cognomina tantùm aſſumunt, ut L. Rufus & Tib Longus; modò familiarum nomina exhibent. *Conſidia* gens, plebeia. *Antonia* autem, in patricias & plebeias diviſa eſt.

Hic nummus mediocris formæ inter raros computandus.

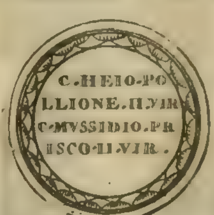

CLVNIA. C. ARR. T. CAEL. P. RES. C. CAEL. CAND. IIII. VIR. *Caio Arrio, Tito Cælio, Publio Reſtituto, Caio Cælio Candido Quartumviris.* Bos.

Omnes Cluniæ nummi bovem Coloniarum & Municipiorum ſymbolum exhibent, quamvis ipſa nec Municipii nec Coloniæ titulum in iis gerat. Ptolemæus illam *Coloniam* nominat lib 2. cap. 6. Κλουνία Κολωνία, *Clunia Colonia.* Goltzius in Theſauro pag. 239. COL. CLVNIA. P. Harduinus pag. 120. nummum Cimelii Regii citat, in quo MVN. CLVN. ſed ejuſmodi nummus non obſervatur. *Arria* gens, plebeia. *Cælia*, in patricias & plebeias diviſa, cujus alter Duumvir, *Titi* prænomen, poſterior autem *Caii* cum cognomine *Candidi* à corporis colore, ad prioris diſtinctionem, præfert. Tertius ex Quartumviris *Publii* prænomen, & *Reſtituti* cognomen tantùm habet; unde ejus familia, ignoratur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro numerandus.

CORINTHUS.

TI. CAESAR. CORINTHI. Caput Tiberii ſine laurea.

C. HEIO POLLIONE ITER. C. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. *Caio Heio Pollione iterum, Caio Muſſidio Priſco Duumviris.* Corona ex apio contexta.

Corinthii Tiberio gratulantes, nummos dedicarunt: hic coronam ex apio ad ludos Iſthmicos ſpectantem exhibet. Ipſi in honorem Neptuni, ut Plutarcho videtur, aut ut tradit Pauſanias, in Melicertis memoriam quinto quoque anno in Corinthi Iſthmo celebrabantur, quorum victores Nemæorum imitatione coronam ex apio quàm priùs ex pinu reportabant. Plutarchus in Timol. p. 248. Οἱ γὰρ Κορίνθιοι στεφανοῦσι τοὺς Ἰσθμιονικῶντας ἱερὸν καὶ πάτριον στέμμα τὸ σέλινον νομίζοντες· ἐπὶ γὰρ τότε τῶν Ἰσθμίων, ὥσπερ νῦν τῶν Νεμέων, τὸ σέλινον ἦν στέφανος, οὐ πάλαι δὲ ἡ πίτυς γέγονεν. *Corinthii enim qui ſacram arbitrantur & patriam*

apii coronam, eâ victores Iſthmiorum ludicro coronant. Nam Iſthmiorum eâ etiam tum ætate, ut nunc Nemæorum, apium corona erat, non ita dudum ſucceſſit pinus. C. Heius Pollio Duumvir hoc in nummo iterum vocatus, prima vice ſub Auguſto magiſtratum geſſiſſe videtur, ex ejus nummo ab una parte caput Auguſti, & ex altera Julii fundatoris effigiem exhibente. *Heia* gens, plebeia videtur, ut & *Muſſidia*, quam è Sabinis oriundam arbitratur Pighius in Indice ad Annales Romanorum. *Pollio* cognomentum ab arte: Polliones ſeu Pilliones dicebantur portitores mortuorum, Gloſſ. Iſidor. *Priſcus*, quòd natu major eſſet.

Hic nummus minimi moduli, ex muſeo D. Dron Can. S. Thomæ de Lupara, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

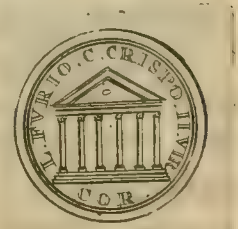

TI. CAESARE II. VIR. COR. *Tiberio Cæſare Duumviro, Corinthus.* Caput Auguſti ſine laurea.

M. AEMIL. LABEONE. II. VIR. D. D. *Marco Æmilio Labeone Duumviro, decreto Decurionum.* Caput Tiberii nudum.

Singularis eſt non modo hic nummus ob Auguſti & Tiberii hinc & inde effigies, ſed quòd Tiberius Corinthi Duumvir imperante Auguſto renuntietur; quod munus Cæſar non renuit, ipſi quippe Imperatores Duumviratum non dedignati ſunt, ſi Spartiano fides, qui Hadrianum in ejus vita Duumvirum etiam fuiſſe narrat, ut & ſummos multarum urbium magiſtratus geſſiſſe. In antiquis Gruteri Inſcriptionibus pag. 491. 10. Tiberius ipſe *Quinquennalis* perhibetur. Summis autem urbium dignitatibus, ad quas Imperatores honoris causâ nominabantur, ipſi alios præficiebant, qui Præfecti Decurionatus ſeu Quinquennalitatis Cæſaris appellabantur, ſervato tamen in actis ubique Imperatoris nomine, ſed illi poſt initum magiſtratum in titulis Præfecti nomen præferebant, teſtes obviæ inſcriptiones antiquæ. *Æmilia* gens, patricia majorum gentium. *Labeo* cognomen à labiorum vitio.

Hic nummus minimi moduli rariſſimus eſt.

TIBERIO CAESARI. Caput Tiberii laureatum.

COR. L. FVRIO. C. CRISPO. II. VIR. *Corinthi. Lucio Furio, Caio Criſpo Duumviris.* Templum ſex columnarum.

Laurea circa caput Tiberii nummum ipſi tandem Imperatori percuſſum arguit; & templum in parte averſa, non Dei cujuſdam patrii eſt, ſed Auguſto poſt ejus apotheoſim ædificatum videtur, cujus ſimilis ſtructura in Auguſti radiati nummo perhibetur pag. 47. Corinthii Juliæ gentis beneficiorum memores, templum Auguſto Julii fundatoris filio ædificarunt; quod in nummis Tiberii ſucceſſoris, in obſequii memoriam, ſub Furio & Criſpo Duumviris exhibuerunt. *Furia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. Alterius Duumviri familia ignoratur. *Criſpus* ejus cognomen à capillis criſpis dictum.

Hic nummus tertiæ magnitudinis pro raro habendus.

DERTOSA.

C. I. A. D. TI CAES. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Tiberius Cæſar.* Caput Tiberii laureatum.

C. I. A. D. AVG. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Auguſtus.* Caput Auguſti radiatum.

Ad

Ad Tiberium pertinet nummus, in cujus averſa parte Dertoſani Hiſpaniæ Tarraconenſis Auguſti inter Deos relati radiatâ coronâ inſignis effigiem ob accepta ab eo beneficia exhibuerunt: nomen enim *Auguſtæ*, quod aſſumpſit Dertoſa, illam ab eo novis colonis frequentatam fuiſſe indicat. Nummum ad Dertonam Liguriæ revocat P. Harduinus pag. 136. ſed nummi Imperatorum in Italiæ Coloniis ſignati vix ac ne vix quidem reperiuntur, quod eis monetæ cudendæ facultas haud conceſſa videatur, cùm frequentes Hiſpaniæ Coloniarum nummi cum Auguſti & Tiberii effigie occurrant: quod confirmat in iſto rudis illius provinciæ nummorum forma. Dertoſani Tiberio gratulantes, quòd Auguſtus in Deorum numerum à Senatu relatus eſſet, utrumque in nummo, illum laureâ ut Imperatorem, hunc radiis ornatum ut Deum exhibuerunt. Dionem de Auguſti apotheoſi loquentem audias lib. 56. pag. 600. Τότε δὲ ἀθανατίσαντες αὐτόν. *Tum verò inter immortales Deos eum indigitarunt.*

Hic nummus medii ferè moduli inter rariores & elegantes adſcribendus.

E M E R I T A.

IMP. TI. CAESAR. AVGVSTVS PON. MAX. Caput Tiberii laureatum.
AVGVSTA EMERITA. in al. COL. AVGVSTA EMERITA. Porta urbis cum duobus fornicibus hinc & inde turri ornata.

Emerita, urbs eſt Luſitaniæ ad Anam fluv. Deciani Martialis Poëtæ amici patria, ut ipſe innuit lib. 1. epiſt. 62.

Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades,
Emerita Deciano meo.

Emeritenſibus familiarum adjectiones conceſſit Imperator Otho, ut narrat Tacitus Hiſt. lib. 1. *Eadem largitione civitatum quoque ac provinciarum animos aggreſſus, Hiſpalenſibus & Emeritenſibus familiarum adjectiones.... dedit.* Emeritenſes fundatoris Auguſti ſtudioſiſſimi, ut urbem ſuam ejus ſucceſſoris Tiberii clientelæ commiſiſſe denotarent, ipſius proſpectum in ejus nummis ſignarunt.

Hic nummus majoris quidem moduli præſtantiſſimus; alter verò minoris à Patino vulgatus pag. 71. rarus eſt.

C. A. E. AETERNITATI. AVGVSTAE. *Colonia Auguſta Emerita. Æternitati Auguſtæ.* Templum quatuor columnis ſuffultum.

Nulla extat in hoc opere Colonia, quæ tam varias pro una littera diverſo modo in nummis ſcripta interpretationes receperit; erroneas quidem ante genuinam exponere placuit. Eques Patinus lib. Num. Impp. pag. 74. primus nummum cum epigraphe C. A. I. ſubſtituendo I pro E, vulgavit, cujus interpretationem non ſatis aſſecutus, mutatâ iterum litterâ E in T, ſub *Coloniæ Auguſtæ Tiberii* nomine ad Ratisbonam referre conatus eſt. Comes Mediobarbus p. 70. alterum ex P. Cattanei muſeo cum litteris C. A. R. ſuppoſitâ etiam R pro E protulit, & *Colonia Auguſta Rauracorum* reddidit. P. Harduinus in his Tiberii nummis, Patini nec Mediobarbi ſententiam ſequutus, novas tentavit explicationes; priorem quidem Patini nummum cum his vocibus C. A. I. ad Gaditanam Coloniam ſub *Coloniæ Auguſtæ Juliæ* appellatione pag. 176. revocavit; alterum verò à Mediobarbo allatum C. A. R. *Coloniam Aſtam Regiam* pag. 80. expoſuit, ſed fruſtra. Varia hæc nummorum interpretatio ob illos ab iis non inſpectos, ſed in alterius fidem deſcriptos orta, indicat quàm cautè eorum libri, qui nec Principum nec antiquariæ rei ſtudioſorum cimelia ſæpe ſæpius perluſtrarunt, legendi ſint. Sed ad veram nummi lectionem revertamur.

Non unum Tiberii nummum integerrimum cum hac epigr. AETERNITATI AVGVSTAE, & litteris ſub templo tetraſtylo C. A. E. contrectavimus; ſed alterum ejuſdem Tiberii, in cujus averſa parte Livia & eædem voces, vulgavimus p. 51. quas *Coloniam Auguſtam Emeritam* interpretati ſumus, præſertim cùm nummos ejus urbis Juliæ & Tiberio ſeorſim percuſſos obſervaverimus.

mus. Emeritenſes Coloniæ fundatoris memores, cùm datam à Senatu Tarraconenſibus condendi poſt Auguſti apotheoſim templi facultatem intellexiſſent, eorum exemplum imitati, *Æternitati Auguſtæ* alterum dedicarunt, quod, ut Tiberii filii adoptivi benevolentiam ſibi conſervarent, in illius nummis repræſentarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, inter rariores numerandus.

ERGAVICA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
ERGAVICA. In corona quercea.

Ergavica, urbs Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi, inter celebres à Livio recenſetur Decad 5. lib. 10. *Ergavica inde nobilis & potens civitas.* Illa in nummis Municipium perhibetur; ſed cùm Ergavicenſes apud Plinium lib. 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum numerentur, Municipium ſine ſuffragio urbem fuiſſe factam ſuſpicamur. Corona quercea ob cives à Tiberio ſervatos ſignata eſt.

Hic nummus minimi moduli pro raro computandus.

MV. ERGAVICA. C. COR. FLORO. C. CAE. ALACRE. II. VIR. *Municipium Ergavica. Caio Cornelio Floro. Caio Cæcilio Alacre Duumviris.* Bos.

Ergavica modò cum ſolo nomine, modò cum *Municipii* titulo inſcribitur; in hoc verò nummo & Duumviros ſuos ſignat, quos alii Municipes Latinorum veterum à Plinio recenſiti non exhibent, hi omnes Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritani, Leonicenſes, Oſicerdenſes, Cæſarauguſtani conventus ſunt. *Cornelia* gens in varias ſtirpes diviſa eſt, nullaque latiùs ſparſa. *Florus*, à florum ſtudio vocatus. De *Cæcilia* dictum eſt. *Alacer*, à ſenſuum univerſorum vigore nuncupatus. Bos Municipiorum inſigne eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros numeratur.

GRACCURIS.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVNICIP. GRACCVRIS. Bos vittatus ſeu infulâ ornatus.

Graccuris, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis, nomen habet à Tib. Sempronio Graccho Scipionis Africani genero, ejus citerioris Proconſule circa annum U. C. 574. ante CHriſtum. 179. cùm antè *Illurcis* appellaretur, ut tradit Sextus Pompeius. *Graccuris, Iberiæ regionis urbs dicta à Gracc͏ho Sempronio, quæ antea Illurcis appellabatur.* Ille autem Celtiberis victis ac deditis leges pacis dedit, & Graccurim urbem in Hiſpania conſtituit, quæ facta eſt Municipium, & quidem ſine ſuffragio, cùm inter Latinorum veterum populos Graccuritani à Plinio lib. 3. cap. 3. recenſeantur. *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritanos, Leonicenſes, Oſicerdenſes.* Bos vittatus ſacrificia pro decennalibus Tiberii, vel ob ſublatum Sejanum perpetrata denotat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores adſcribendus.

ILLERGAVONIA.

TI. CAESAR DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MV. H. I. ILLERGAVONIA. DERT. *Municipium Hibera Julia Illergavonia Dertoſanorum.* Navis expanſo velo.

Antiquarii nummum hunc ad Dertoſam Hiſpaniæ hactenus retulerunt, quam *Municipium Hiberam Juliam Illergavoniam Dertoſam* tot nominibus inſignem vocarunt; ſed DERT. *Dertoſanorum* explicandum putamus. *Illergavonia*, urbs eſt, imò gemina, una cis Hiberum, altera trans fluvium, quorum populos hinc & inde extendit Ptolemæus lib. 2. cap. 6. quod innuere videtur Jul. Cæſar lib. de Bell. civil. dum inquit: *Illurgavonenſes, qui flumen Iberum attingunt.* Urbs verò quæ in eodem littore cum Dertoſa eſt, *Illergavonia Dertoſanorum* ad alterius diſtinctionem videtur dicta; Dertoſa enim & Illergavonia duæ urbes prorſus diſtinctæ ſunt; illa in nummis *Colonia*, hæc *Municipium* vocata, *Hibera* dicta eſt, quòd flumen Hiberum eam alluat; *Julia* verò à Julio Cæſare, in cujus partes illa tranſiit in bello contra Pompeii Legatos, ut ipſe tradit loco citato: *Tranſiit etiam cohors Illergavonenſis ad eum cognito civitatis conſilio.* Navis velo expanſo ejus ſitum indicat.

Hic nummus mediocris formæ inter raros habendus.

ILLICI.

TI. CAESAR DIVI AVGVSTI F. AVGVSTVS. Caput Tiberii ſine laurea.
C. I. IL. A. M. AEMILIVS SEVERVS. T. COELIVS PROCVLVS II. VIR. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Marcus Æmilius Severus, Titus Cœlius Proculus Duumviri.* Aquila & vexillum inter duo ſigna militaria.

Illici Plinio, *Illice* Melæ; *Illicias* Ptolemæo, urbs eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis ad amnem qui in Tader fluvium illabitur, non longè à mari. Plurimæ Coloniæ nudum tantùm *Coloniæ* nomen habebant; aliæ ſoli tributum ſolvebant, ſed Illice in hoc nummo *Immunis* perhibetur; ideo Illicitani juris Italici dicuntur apud Paulum lib. 2. de Cenſ. *Idem jus Valentini & Illicitani, Barcenonenſes quoque ibidem immunes ſunt.* Vide de Illici in Auguſto. Aquila & vexillum quando inter duo ſigna militaria occurrunt, idem quod duæ aquilæ legionariæ denotant, de quibus in ſequenti nummo. De *Æmilia* gente ſæpius dictum eſt. *Severus* cognomen ab aſperitate morum. *Cœlia*, plebeia eſt, ſed conſularis. *Proculus* Plutarcho in Coriolano dicitur, qui natus eſt patre peregrinante à natura procul: Valerio lib. 14. qui patre ſene, quaſi procul ætate progreſſo.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter rariores reponendus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVG. P. M. Caput Tiberii nudum.
C. I. I. A. L. TER. LON. L. PAP. AVIT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Lucius Terentius Longus, Lucius Papius Avitus Duumviri Quinquennales.* Duæ aquilæ legionariæ vexillo intermedio.

Aquila legionaria in Coloniarum nummis pro militum Legionis in urbem deductorum ſymbolo ponitur; ſed quando duæ occurrunt, Veteranos ex duabus Legionibus in eam tranſmiſſos indicant: quod idem obſervandum de aquila cum vexillo inter duo ſigna militaria, ut in ſuperiori ejuſdem Illicis nummo & paſſim in aliis. Terentius & Papius ſigna illa ad originem ſuam indicandam cælaſſe videntur, quod illi à Veteranis in Coloniam deductis eſſent oriundi. *Terentia* gens, à *Tereno* voce Sabina, quæ molle ſignificat, ex Varrone, plebeia eſt. *Longus* cognomen à longo corporis habitu. *Papia*, pariter plebeia, ſed conſularis. *Avitus* cognomen plurimis familiis vulgare.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter elegantiores numerandus.

C. I. I. A. L. TER. LON. L. PAP. AVIT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Lucius Terentius Longus, Lucius Papius Avitus Duumviri Quinquennales.* Duæ figuræ togatæ ſtantes, manus ſuper aram jungentes, in imo IVNCTIO.

Mutilum apud Patinum pag. 75. & Mediobarbum pag. 70. reſtitue ut ſuprà nummum.

Ad Illicem urbem pertinere nummum iidem quàm in ſuperiori Quinquennales Duumviri indicant; Eques Patinus quid ſibi velint duæ illæ figuræ, ſe ignorare fatetur: nos Germanicum & Druſum Cæſares Tiberii filios eſſe arbitramur, quos cùm eſſent patrueles & adoptione fratres, Illicitani junctis invicem manibus arâ adoptionis intermediâ ipſorum fidei teſte tanquam concordes exhibuerunt. Druſus bonæ indolis erat, ut ait Tacitus Annal. l. 4. de illo & Germanici filiis loquens: *Druſus (quamquam arduum ſit, eodem loci & potentiam & concordiam eſſe) æquus adoleſcentibus aut certè non adverſus habebatur.* Tales occurrunt in nummis M. Aurelius & L. Verus adoptione fratres, cum epigraphe CONCORDIA AVGVSTORVM, nihil aliud voce hac IVNCTIO denotante.

Hic nummus minoris moduli, à Patino vulgatus pag. 75. rariſſimus eſt.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii nudum.

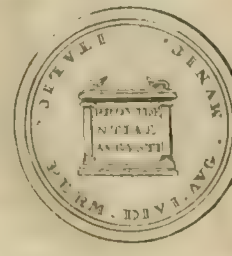
C. I. I. A. M. IVLIVS SETTAL. L. SESTI. CELER II. VIR. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Marcus Julius Settalus, Lucius Seſtius Celer Duumviri.* Ara cui inſcriptum SAL. AVG. ſupra eam duo palmæ rami.

In memoriam Auguſti hanc aram ab Illicitanis repræſentatam refert Patinus pag. 70. *Cui*, ait, SAL*uti* AVG*uſtæ inſcriptum erat*, *è qua palmæ prodeunt*, *quas narrat Dio ibi natas eſſe.* Nonnulli hanc Tiberio erectam putant ob ſublatum Sejanum, de quo Patinus ipſe inſcriptionem Pighii Annal. 3. lib. 12. profert ab Interamnenſibus poſitam.

Julia gens in patricias & plebeias diviſa eſt. De *Settali* cognomine nulla mentio. *Seſtia*, patricia eſt, ex Livio. *Celer*, à celeritatis officio, vel ab equitibus, vel, ut Valerius Antias prodidit, à Fabio Celere primo eorum Præfecto.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ apud Patinum p. 72. nec rarus nec obvius eſt.

ITALICA.

TI. CAESAR AVGVSTVS PON. MAX. IMP. Caput Tiberii nudum.

MVN. ITALIC. PERM. DIVI. AVG. *Municipium Italica* aut *Italicenſe*, *permiſſu Divi Auguſti.* Ara ſupra quam inſcriptum PROVIDENTIAE AVGVSTI.

Italica,

Italica, urbs Hiſpaniæ Bæticæ ad Bætim fluvium ſita, ut innuit Strabo lib. 3. pag. 141. Μετὰ δὲ ταύτας Ἰτάλικα καὶ Ἴλιπα ἐπὶ τῷ Βαίτι. *Secundùm has Italica & Ilipa ſupra Bætim ſitæ.* Italicenſes hanc aram Tiberii Providentiæ ob Sejanum ſublatum non dedicarunt, ſed potiùs Auguſto poſt ejus apotheoſin ab iis erecta videtur, ut indicat Auguſti nummus cum *Divi* titulo, quem conſule pag 37. Italicenſes ob poteſtatem cudendæ monetæ ab Auguſto acceptam, beneficii memores, ipſius Providentiæ aram dedicarunt, cujus ectypum etiam in nummis Tiberii ſucceſſoris iidem ſignarunt, appoſitâ PERM. DIVI AVG. epigraphe. Interim notandum eſt, omnes Italicenſium nummos Auguſto, Liviæ, Tiberio, Druſo, & Germanico cuſos, PERM. AVG. ſemper exhibere, quod P. Harduino minimè favet, qui nummum ab una parte ITALICA, & ab altera BILBILIS habentem, ad Italicam pertinere contendit.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 67. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt; ſed primæ formæ ex D. Dron, raritatis eximiæ eſt.

LÆLIA.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
LAELIA. Spica.

Lælia, urbs Bæticæ provinciæ, de qua abunde in Lucii Cæſaris nummo dictum eſt, qui pariter ſpicam ad denotandam frumenti in hac regione ubertatem, exhibet.

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

OSCA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. aliis TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
VRBS VIC. OSCA. aliis V. V. OSCA D. D. aliis V. V. OSCA. QVIETO ET PEREGRINO II. VIR. *Urbs Victrix Oſca, Quieto & Peregrino Duumviris.* Eques decurrens cum haſta.

Oſca in Hiſpania Tarraconenſi, inter civium Romanorum populos à Plinio lib. 3. relata, *Urbs* per excellentiam in nummis appellatur: quem titulum illam habuiſſe putat Ant. Auguſtinus, quòd *Magna* apud Plutarchum in Sertorio nominetur; cujus ſententiæ favet Julius Cæſar, qui eam pariter inter magnas urbes quæ partibus ſuis in bello contra Pompeii Legatos adhæſerunt, recenſet lib. 1. de Bello civ. *Magnis*, ait, *quinque civitatibus ad amicitiam adjunctis.* Hæc Cæſaris amicitiam cum Tarracone conſequuta, beneficium aliquod ab eo accepit, unde utraque *Victricis* nomen urbibus de Julio bene meritis familiare accepit, quòd earum deditione & exemplo, ut Cæſar addit loco cit. multæ longinquiores civitates ab Afranio deſciverint, & Cæſaris amicitiam ſequutæ ſint: hinc Cæſaris victoria ſine certamine. *Quietus* & *Peregrinus* Duumvirorum ſunt cognomina, nec ex iis poſſunt eorum familiæ cognoſci; idque notandum, Oſcæ Duumviros ferè ſemper per ſola cognomina deſignari, & Oſcenſes figuram equeſtrem urbis inſigne in nummis perpetuò præferre.

Hic nummus ſecundi moduli cum Duumvirorum cognominibus, pro raro habendus; cæteri obvii & vulgares.

OSICERDA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVN. OSICERDA. *Municipium Oſicerda.* Bos.

Oſicerda, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis eſt, cujus populi *Oſſigerdenſes* Plinio dicti lib. 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum recenſentur. *Latinorum veterum Caſcantenſes*, *Ergavicenſes*, *Graccuritanos*, *Leonicenſes*, *Oſſigerdenſes.* Municipium in nummis, ut Caſcantum, Ergavica & Graccuris, perhibetur. *Bos*, ait P. Harduinus pag. 372. *ibi inſculptus*, *vel eſt deductæ Coloniæ index*, *vel ea litatum hoſtia Auguſto ab Oſicerdenſibus ſignificat.* Verùm cùm Oſicerda Colonia non ſit, bos in ejus nummo depictus, Coloniæ index eſſe nequit; cùmque nec infula nec vitta ſit ornatus, ad ſacrificia nequaquam ſpectat, ſed in Municipiis pro vulgari eorum ſymbolo ſignatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, *à Patino pag.* 71. *vulgatus*, *non obvius eſt.*

SAGUNTUM.

TI. CAESAR DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
SAG. L. SEMP. GEMINO. L. VAL. SVRA. II. VIR. *Saguntum. Lucio Sempronio Gemino*, *Lucio Valerio Sura Duumviris.* Triremis.

Saguntum, aliis *Saguntus*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, à mari M. paſſ. apud Livium, III. autem millia apud Plinium remota videtur: ille Decad. 3. lib. 1. *Jam Saguntum ſumma vi oppugnabatur*; *civitas longè opulentiſſima ultra Iberum fuit ſita paſſus mille ferme à mari: oriundi à Zacyntho inſula dicuntur*, *unde ipſi nomen Saguntus.* Illa nec Colonia, nec Municipium, ſed civium Romanorum oppidum perhibetur à Plinio lib. 3. cap. 3. diſtinguitur enim ab eo Colonia, & Urbs civium Romanorum. *Valentia Colonia*, III. M. *paſſ. à mari remota*, *flumen Turium*, *& tantumdem à mari Saguntum civium Romanorum oppidum*, *fide notabile.* Triremis in Sagunti & Valentiæ nummis earum in mari potentiam aut ſitum arguit, nec, ut videtur P. Harduino pag. 429. *Triremis ideo inſculpta eſt*, *quòd ex Zacyntho inſula Colonia deducta ſit.* Quod ipſe P. Harduinus ex Patino, ut iſte ex Ant. Auguſtino hauſit. De *Sempronia* & *Valeria* gentibus abunde, ut de *Gemini* & *Suræ* cognominibus. *Gemini* cognomen à geminorum partu; *Suræ* verò à pilæ ludo dictum eſt.

Hic nummus mediocris moduli, *à Patino pag.* 70. *vulgatus*, *haud frequens eſt.*

SEGOBRIGA.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVG. IMP. VII. in aliis IMP. VIII. Caput Tiberii nudum.
SEGOBRIGA. In quercea.

Segobriga, urbs gemina Hiſpaniæ Tarraconenſis, altera in Valentino regno ad Turulim fluvium, altera in regno Caſtellæ ad montis Oroſpedæ radices & Duratonam fluvium: hæc *Sepulveda* quibuſdam;

buſdam; illa *Cabezza del Griego*, aliis *Segorue*. Sed quæ Celtiberorum urbs, imò ipſorum caput à Plinio lib. 3. cap. 3. dicitur, & à Strabone lib. 3. p. 162. & à Ptolemæo lib. 2. c. 6. Numantiæ proxima ponitur, cùm inter urbes ſtipendiarias ab eodem Plinio recenſeatur, ad eam nummi pertinere minimè videntur, ſed potiùs ad alteram veteris Latii jure donatam, cui ut plurimis aliis Hiſpaniæ urbibus facultas cudendæ monetæ conceſſa. De utriuſque Segobrigæ ſitu ambigitur, & non parva inter recentiores de ipſa contentio. Quercea corona ob cives ſervatos Tiberio dicata eſt cum titulo IMP. VII. quem ſub Auguſto meruerat ob vaſtatam cum Germanico Germaniam, paulò poſt Auguſti mortem in Tiberii gloriam percuſſus eſt: nam IMP. VIII. deinde ab exercitu ob Cheruſcos cum Arimino à Germanico devictos ſalutatus eſt, quamobrem nummus poſterior ſignatus videtur.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, ab Ant. Auguſtino dial. 7. & à Patino pag. 71. vulgatus, frequens & obvius eſt.

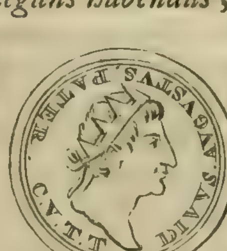
TARRACO.

TI. CAESAR. AVG. F. PONT. TR. P. XII. IMP. V. Caput Tiberii nudum.
C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* in laurea.

Tarraco, urbs Hiſpaniæ citerioris, de qua in Auguſto, provinciæ caput, Tiberio nummum profert, in quo Tribunitiam ejus poteſtatem XII. cum titulo IMP. V. conjungit; ad cujus intelligentiam pauca quædam de Tribunitia poteſtate Tiberio ab Auguſto conceſſa, ſunt delibanda. Auguſtus Caium & Lucium à ſe adoptatos Imperio deſtinaverat; & licèt illum Conſulem deſignaſſet, & huic ſacerdotia contuliſſet, Tiberio tamen Tribunitiam poteſtatem communicavit anno U. C. 748. ante CHr. 6. ut narrat Dio l. 6. p. 554. Βουληθεὶς δὲ τρόπον τινὰ μᾶλλον αὐτοὺς σωφρονίσαι, τῷ Τιβερίῳ τήν τε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἐς πέντε ἔτη ἔνειμε. *Ut verò aliqua ratione modeſtiores eos efficeret, Tiberio Tribunitiam poteſtatem in quinquennium conceſſit.* Tiberius inde ad res Orientis componendas miſſus, Rhodi ſubſtitit, ex qua anno U. C. 755. octavo abhinc anno Romam reverſus eſt, ex Suetonio cap. 14. *Rediit octavo poſt ſeceſſum anno magnâ nec incertâ ſpe futurorum, quam & oſtenſis & prædictionibus ab initio ætatis conceperat.* Quod revera ſucceſſit; nam Caio & Lucio mortuis anno 757. adoptatus eſt ab Auguſto eodem anno, & VI. Tribunitiam poteſtatem abhinc numeravit, & deinceps ad XII. uſque, qua P. Corn. Dolabellâ & C. Junio Silano Coſſ. in Germaniam anno U. C. 763. miſſus, eam depopulatus eſt, & Ariminum Quintilii Vari clade inſolentem repreſſit, quamobrem ab exercitu Imperator V. proclamatus fuit, ut exhibet hic nummus. Tarraconenſes ideo Tiberio gratulantes, lauream tanquam hoſtium victori percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli rarus & elegans habendus, ſed primæ formæ rariſſimus.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. V. T. *Colonia Victrix Tarraco.* in aliis C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.

Duo occurrunt nummi à Tarraconenſibus percuſſi, uterque hinc Auguſtum, inde Tiberium profert: in altero caput Auguſti laureatum, Tiberii verò nudum viſitur; in hoc Tiberii effigies laureata, ex altera parte Auguſti imago radiatâ coronâ inſignis exhibetur. De priori in Auguſto egimus, cùm ad illum pertineat ob Tiberii adoptionem, ideo Imperator inſcribitur, & Tiberius Cæſaris tantùm nomen præfert: poſterior autem, de quo nobis hìc ſermo, ad Tiberium ſpectat ob Auguſti conſecrationem, de qua Dio lib. 56. pag. 600. Τότε δὲ ἀθανατίσαντες αὐτὸν, καὶ θιασώτας, οἱ καὶ ἱερὰ, ἱέρειάν τε τὴν Λιουΐαν, Ἰουλίαν τε, τὴν καὶ Αὐγοῦσταν ἤδη καλουμένην ἀπέδειξαν. *Tum verò eum inter immortales Deos indigitarunt, & Flamines cum ſacris, & ſacerdotem Liviam, quæ tunc Juliæ Auguſtæque cognomenta acceperat, conſtituerunt.* In cujus rei memoriam Tarraconenſes ex una parte Auguſtum cum *Divi* titulo & corona radiata ornatum, & ex altera Tiberium ipſum ut Imperatorem laurea inſignem exhibuere.

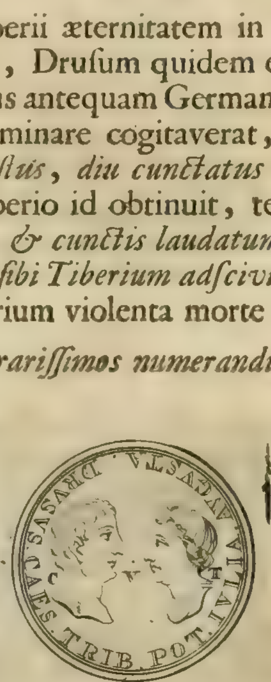
Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habetur.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. DRVSVS GERMANICVS CAESARES. *Colonia Victrix Tarraco. Druſus Germanicus Cæſares.* Capita Druſi & Germanici adverſa.

Tarraconenſes Tiberio per filios Imperii æternitatem in Cæſarum familia augurantes, illum ex una parte, filios ex altera ſignaverunt, Druſum quidem ex ſanguine ortum, Germanicum verò in adoptionem ipſi datum: ſed Auguſtus antequam Germanicum daret Tiberio adoptandum, Germanicum Cæſarem ſibi ſucceſſorem nominare cogitaverat, ut tradit Suetonius in Caligula cap. 4. *Sic probatus & dilectus à ſuis ut Auguſtus, diu cunctatus an ſibi ſucceſſorem deſtinaret, adoptandum Tiberio dederit.* Sed Livia pro Tiberio id obtinuit, teſte Tacito Ann. l. 4. *Nam dubitaverat Auguſtus Germanicum ſororis nepotem, & cunctis laudatum, rei Romanæ imponere: ſed precibus uxoris evictus, Tiberio Germanicum, ſibi Tiberium adſcivit.* Sed nec Druſo, nec Germanico Imperium ceſſit; uterque enim ante Tiberium violenta morte ſublatus eſt.

Hic nummus mediocris moduli inter rariſſimos numerandus.

TI. CAES. AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. Caput Tiberii laureatum.
C. V. T. IVLIA. AVG. DRVSVS CAES. TRIB. POT. *Colonia Victrix Tarraco Julia Auguſta. Druſus Cæſar Tribunitia poteſtate*, in aliis *iterum.* Capita Juliæ ſeu Liviæ, & Druſi Tiberii filii adverſa.

Hunc nummum Tarraconenſes Tiberio gratulantes cuderunt, quòd Imperii ſucceſſorem Druſum filium Tribunitia poteſtate ipſi communicata deſignaſſet Tiberius anno U. C. 774. C. Sulpitio & D. Haterio Coſſ. de qua Tacitus Annal. lib. 3. *Famâ moderationis partâ, quòd ingruentes accuſatores repreſſerat, mittit litteras ad Senatum, quis poteſtatem Tribunitiam Druſo petebat.* Idcirco Tarraconenſes in poſteriori parte Druſum ipſum ſignaverunt; ſed Julia ex adverſo ab iis videtur addita, lætantibus quòd priſtinam ſanitatem recuperaſſet; nam adverſa valetudine hoc anno laboravit, quam ob rem Tiberius ad urbem feſtinavit, apud eundem Tacitum: *Sub idem tempus Juliæ Auguſtæ valetudo atrox, neceſſitudinem Principi fecit feſtinati in urbem reditus, ſincera adhuc inter matrem filiumque concordia, ſine occultis odiis.* Eſtque nummus hujus concordiæ argumentum. Supplicationes & ludi magni pro Juliæ ſalute decreti ſunt.

Hic nummus mediocris moduli, apud Ant. Auguſtinum dial. 7. & Patinum pag. 73. vulgatus, inter rariſſimos collocatur.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco. Æternitatis Auguſtæ.* Templum decem columnarum.

Tarraconenſibus à Senatu fuiſſe permiſſum, ex Taciti Ann. l. 1. in Auguſto diximus, ut ipſi templum poſt ejus apotheoſim conſtruerent, quod ſummâ magnificentiâ perfectum ſub *Æternitatis Auguſtæ* titulo dedicarunt; & ut illius diuturnam memoriam conſervarent, non modo ex una parte caput Auguſti radiatum, *Divi*que nomine inſignem, & ex altera hujus templi figuram in nummis

nummis exhibuerunt; ſed Tiberium ejus ſucceſſorem ex una parte, & templum ipſum ex altera repræſentarunt. Spartianus Hadrianum hoc Auguſti delubrum reſtituiſſe tradit. *Tarracone hiemavit, ubi ſumptu ſuo ædem Auguſti reſtituit.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiſſimos & rariſſimos numerandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* Ara ſupra quam palma arbor.

Hiſtoriam enatæ palmæ ſuper aram à Tarraconenſibus Auguſto dicatam in ipſius nummis ex Quintiliano retulimus; cùm autem illi *Æternitatis Auguſtæ* templum Senatus Romani permiſſu condidiſſent, hanc aram ex palma Æternitatis ſymbolo in ea enata, tanquam alterum Auguſti æternitatis monumentum modò cum Auguſti capite radiato, modò cum Tiberii adoptivi ejus filii effigie exhibuerunt.

Hic nummus majoris moduli pro rariſſimo habendus.

TURIASO.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVN. TVR. DIVVS AVGVSTVS. *Municipium Turiaſo.* Caput Auguſti radiatum.

Turiaſo, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis, *Municipium* in nummis perhibetur; jus verò ſuffragii habuiſſe videtur, cùm Turiaſones inter populos civium Romanorum à Plinio lib. 3. cap. 3. numerentur. *Ex his civium Romanorum..... Turiaſones.* Hi Tiberio gratulantes, quòd Auguſtus inter Divos eſſet relatus, in averſa ejus nummi parte illius effigiem percuſſerunt.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino vulgatus pag. 66. inter raros collocatur.

MVN. TVR. DIVVS AVGVSTVS. *Municipium Turiaſo. Divus Auguſtus.* Figura capite radiato ſedens, dextrâ globum, ſiniſtrâ haſtam puram.

Statua illa ſedens, Auguſti eſt, quam Turiaſones ipſi poſt ejus apotheoſim poſuerunt: Auguſtus autem corona radiata divinitatis ſymbolo ornatus eſt; haſtam puram Deorum inſigne gerit; globum verò dextrâ, ut cum Jove cælum regens, teſte Manilio.

Cælumque replevit
Quod regit Auguſtus ſocio per Signa Tonante.

Conſecrationis decernendæ honos penes Senatum erat: quo autem ritu, & quibus cæremoniis Imperatores ab eo inter Divos reponerentur, lege Comm. Onuphrii in 2. Faſt. lib.

Hic nummus majoris moduli elegantiſſimus & rariſſimus eſt.

TI. CAESAR AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii laureatum.
MVN. TVR. M. ANT. MVSO. C. MARI. VEGETO. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Marco Antonio Muſo, Caio Mario Vegeto Duumviris.* Bos.

Bos, ſolemne eſt Municipiorum ſymbolum. De *Antonia* gente dictum eſt. *Maria* gens, plebeia quidem, ſed conſularis. De prioris Duumviri cognomine *Muſus* nulla mentio; alter verò *Vegetus*, à bono animi ſeu corporis habitu dictus, cujus cognominis mentio apud Gruter. pag. 351. 6.

ALLIO VEGETO FRATRI
MEMMIAE VXORI OPTIMAE.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro adſcribendus.

TI. CAESAR AVG. F. IMP. PONT. M. Caput Tiberii laureatum.
MVN. TVR. L. CAEC. AQVIN. M. CEL. PALVD. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Lucio Cæcilio Aquino, Marco Celio Paludato Duumviris.* Bos.

Ant. Auguſtinus Dial. 7. legit perperam L. CAEC. AQVINI. M. GEL. PAL. VAL. *Lucio Cæcilio Aquiniano, Mario Gellio Palatino Valeriano*; ſed cum Seguino & Mediobarbo legendum ut ſuprà.

Bos iterum, ut in ſequentibus nummis, pro Municipiorum inſigni ponitur. *Cæcilia* gens, plebeia, à Cæcade Æneæ comite; à Cæculo autem qui condidit Præneſte, Feſtus. De *Aquini* cognomine vide Seguinum edit. 2. pag. 90. *Celia*, *Cælia* & *Cœlia*, eadem videtur, plebeia pariter, ſed conſularis. *Paludatus* cognomen ab ornamento militari, quod Tarquinium à Thuſcis devictis ſumpſiſſe refert Florus lib. 1.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino vulgatus pag. 66. nec rarus nec obvius eſt.

TI. CAESAR AVGVST. F. IMP. VII. Caput Tiberii laureatum.
MVN. TVR. C. CAEC. SERE. M. VAL. QVAD. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Caio Cæcilio Sereno, Marco Valerio Quadrato Duumviris.* Bos.

Hic nummus cum IMP. VII. epigraphe circa caput Tiberii laureatum, illum noviſſimo ejus principatu cuſum arguit: hunc enim titulum vivente Auguſto ob vaſtatam Germaniam & Ariminum repreſſum obtinuerat. De *Cæcilia* gente habes in ſuperiori nummo. *Serenus* cognomen à ſerendo dictum volunt, quòd id maximè tempus ſationi aptum ſit. *Valeria* gens in patricias & plebeias diviſa; cognomen à corporis habitu mediocri, quod neque nimiùm procerum eſt, neque nimiùm humile, ſed medio quodam temperamento decorum.

Hic nummus mediocris moduli non obvius eſt.

TI. CAESAR AVG. F. IMP. PONT. M. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. M. PONT. MARSO. C. MARI. VEGETO. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Marco Pontio Marſo, Caio Mario Vegeto Duumviris.* Bos.

Frequentes ſunt Turiaſonum nummi Tiberio percuſſi, in quibus haud mediocris eorum diligentia in Duumvirorum nominibus deſcribendis obſervatur. Superior autem nummus C. Marium Vegetum cum M. Antonio Muſo Duumviros ſimul retulit; hic eundem C. Marium Vegetum cum M. Pontio Marſo exhibet; alter in magiſtratu mortuus eſt, vel alter ſubinde ſuffectus videtur. De *Maria* gente & *Vegeti* cognomine ſuprà dictum eſt. *Pontia*, an patricia, an plebeia, incertum; ſed conſularis. Pontius Nigrinus ſub Tiberio Conſul anno U.C.790. recenſetur. *Marſus*, ex Marſorum Italiæ gente ortus; Vibius Marſus, Germani Legatus, apud Tacitum perhibetur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

TI. CAESAR AVG. F. AVGVSTVS IMP. VIII. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVRIASO. MA. SVLP. LVCAN. M. SEMP. FRONT. *Municipium Turiaſo. Manio Sulpitio Lucano, Marco Sempronio Frontone* circa coronam quercеam, in qua II. VIR. *Duumviris.*

Hic nummus Imperatoris VIII. titulum præfert, qui Tiberio ob Cheruſcos unà cum Arimino à Germanico devictos delatus eſt: qua de re Tacitus Annal. lib. 2. *Miles in loco prælii Tiberium Imperatorem ſalutavit, ſtruxitque aggerem, & in modum trophæorum arma, ſubſcriptis victarum gentium nominibus, impoſuit.* Germanico autem mortuo Tiberius nullum ampliùs Imperatoris titulum conſequutus eſt, ex Suetonio cap. 37. *Hoſtiles motus, nullâ poſtea expeditione ſuſceptâ, per Legatos compeſcuit.* Corona quercea fuit Imperatori ob cives in hoc Germanico bello ſervatos dicata. *Sulpicia* gens, patricia. *Lucanus* cognomen plurimis familiis vulgare, an ex populis Italiæ Lucanis? *Sempronia*, patricia primùm, deinde ad plebem traducta, plebeia facta eſt. *Fronto* à fronte dictus.

Hic nummus mediocris moduli inter raros numeratur.

TI. CAESAR AVGVST. F. IMP. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVRIASO. Q. VAR. Q. PONT. PLA. *Municipium Turiaſo. Quinto Varo* aut *Vario, Quinto Poncio Planco* circa lauream, in qua AED. *Ædilibus.*

Nummos ab Ædilibus in Calaguritano Municipio percuſſos jam vulgavimus. Ædilitas inter minores magiſtratus quotannis creandos recenſebatur; hic ad ſummum honoris faſtigium primus in urbe gradus erat, ex Cicerone lib. 3. de Leg. *Olleis. quei. ad. honoris. amplioris. gradum. is. primus. adſcenſus. eſto.* Nam illius munificentia plerumque viam muniebat ad Præturam & Conſulatum; Ædilibus autem erat togæ prætextatæ, ſellæ curulis, juris imaginum honos. *Varus* prioris Duumviri vel eſt cognomen, Romanis valde frequens; vel eſt *Varius* gentis nomen, cujus familia plebeia. Q. Varius Sucronenſis Hiſpanus, cognominatus eſt Hybrida, propter jus civitatis. *Pontius*, alter Turiaſonis Duumvir, in nummo anteriori prodiit, cognomine *Marſus*, ex eadem ut videtur familia; hic verò *Plancus*. Dicti ſunt autem *Planci*, qui ſupra modum pedibus plani ſunt, id eſt qui pedes imos graciles habent planoſque æqualiter, quaſi tabellas quæ plancæ vocantur.

Hic nummus minimæ formæ inter raros reponendus.

TI. CAESAR. AVG. F. IMP. PON. Caput Tiberii laureatum.
TVRIASO in area. RECTO ET MACRINO AED. circa ambitum.

Nummus hic cudendæ monetæ penes Ædiles in Municipiis ut Romæ monumentum eſt, ideo Turiaſones Ædilium nomina tantùm in muneris editi memoriam inſcripſerunt; quo functi Ædilitii vocabantur, ut qui Conſulatum geſſit, Conſularis; & Duumviratum, Duumviralis. *Rectus* & *Macrinus* Ædilium cognomina ſunt, quorum familiæ ignorantur. *Rectus* quidem à bonis moribus dictus: *Macrinus* verò idem videtur quod *Macer*, à tenui corporis habitu.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

UTICA.

TI. CAES. DIVI AVG. F AVG. IMP. VII. Caput Tiberii laureatum.
M. MVN. IVL. VTICEN. *Municipes Municipii Julii Uticenſis.* In area verò D. D. P. P. *Decuriones poſuere.* Figura muliebris velata ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam puram.

Hic nummus ad Utican provinciæ Africæ urbem littoralem ſpectat, cujus voces M. MVN. IVL. VTICEN. interpretamur, *Municipes Municipii Julii Uticenſis:* legitur enim in epigraphe antiqua alterius MunicipiiNumidiæ apud Grut. pag. 302. I.

MVNICIPES MVNICIPI. T. AELII HADRIANI AVG. CIVILITANI.

Utica in nummis Muncipii dignitate ornatur, quod confirmat A. Gellius l. 16. c. 12. in Orat. quam D. Hadrianus in Senatu de Italicenſibus Municipibus habuit: *Mirarique ſe oſtendit, quòd & ipſi Italicenſes, & quædam alia Municipia antiqua, in quibus Uticenſes nominat, cùm ſuis moribus legibuſque uti poſſent, in jus Coloniarum mutari geſtiverint.* Cognomen *Julium*, à Julio Municipium factum arguit; in mercedem, quòd ipſi Uticæ in bello civili contra Pompeium faviſſet, ut innuit Dio cap. 43. pag. 212. Καὶ ὁ μὲν ἐκ τούτου τήν τε Οὔτικην, ὑποπτευθεῖσαν τὰ τοῦ Καίσαρος φρονεῖν, καὶ ὀλίγου, καὶ ἀνάστατον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπὶ τούτῳ γενομένην. *Deinde cùm Utica in ſuſpicionem veniſſet, quòd Cæſaris rebus cuperet, parùmque abeſſet, quin reliqui eam ob id everterent.* Uticenſes Cæſar ipſe amiciſſimos vocat Comm. de Bell. civ. l. 2. *Uticenſes verò pro quibuſdam Cæſaris in ſe beneficiis illi amiciſſimi.* Et Hirtius de Bell. Afric. devictis Scipione, Juba Rege, & aliis Pompeii fautoribus ait: *Illis gratias egiſſe, circiterque noctem luminibus accenſis Uticam pervenit, atque extra oppidum ea nocte manſit, poſtero die mane oppidum introiit, concioneque advocata, Uticenſes incolas cohortatus, gratias pro eorum ſtudio erga ſe agit.* Nummus Uticam deinde Municipium conſtituiſſe nos docet, ſed ſine ſuffragio, ut videtur, cùm Dio Auguſtum illis, poſtquam Lepido Triumviratus principatum ademiſſet, receptâ Africâ anno U. C. 718. civitatem dediſſe tradat lib. 49. pag. 401. Καὶ τοὺς Οὐτικησίους, πολίτας ἐποιήσατο. *Uticenſibus civitatem dedit.*

A quo Utica Municipii titulum acceperit, magna eſt inter viros eruditione ſingulares Illuſtr. Spanhemium, & P. Noriſium contentio: ille Diſſert. 9. pag. 768. Municipium eam à Julio Cæſare ex *Julii* nomine; hic verò Cenot. Piſ. pag. 23. ab Auguſto conſtitutam tradit, Dionis verbis fretus, *Uticenſibus civitatem dedit. Julii* nomen, Julii Municipium indicat. Municipium Utica ſine ſuffragio à Julio conſtituta, ab Auguſto jus civitatis accepit, id eſt, pleno jure Uticenſes, Romani cives cum ſuffragio facti ſunt; ſed cùm urbes de immunitatum antiquitate plerumque diſceptarent, prioris fundatoris nomen conſervare ſolebant. D. D. P. P. *Decuriones poſuere*, de ſtatua Liviæ ſeu Juliæ, de qua mox dicturi, intelligendi ſunt.

Hic nummus minimi moduli in Theſauro Regio, inter rariſſimos adſcribendus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVST. IMP. VIII. Caput Tiberii ſine laurea.

C. VIB. MARSO. PR. COS. NE. in aliis NER. CAE. Q. PR. A. M. GEMELLVS. F. C. *Caio Vibio Marſo Proconſule, Nerone Cæſare Quæſtore Provinciali, Aulus Memmius Gemellus fieri curavit.* Figura muliebris velata ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam, in area D. D. P. P. *Decuriones poſuerunt.*

Ad Uticam pertinet nummus, etſi nomen urbis deſit. Figura ſedens, ſtatua eſt Liviæ ſeu Juliæ, quemadmodum in ſuperiore nummo, ab Uticenſibus decreto Decurionum publicè poſita. Uticenſes, ut Tiberio gratularentur, matris Auguſtæ ſtatuam dedicarunt: plurimi enim illi primis Tiberii imperii temporibus delati ſunt honores, teſte Dione lib. 57. pag. 609. Αἵ τε ἐπιστολαὶ αἱ τοῦ Τιβερίου, καὶ τὸ ἐκείνης ὄνομα χρόνον τινὰ εἶχον, καὶ ἐγράφετο ἀμφοῖν ὁμοίως. *Quinetiam epiſtolis Tiberii, nomen matris aliquandiu adſcriptum fuit, litteræque ad Tiberium datæ, Liviæ etiam inſcribebantur.* Cùm antè pag. 600. dixiſſet: Προσέθηκα δὲ τὸ τῆς Λιβίας ὄνομα, ὅτι καὶ αὐτὴ τῶν πραγμάτων, ὡς καὶ αὐταρχοῦσα ἀντεποιεῖτο. *Liviæ porrò nomen addidi, quòd ipſa etiam, quaſi Imperatrix, rebus ſeſe ingeſſit.* Qua de re Uticenſes ſtatuam publicam, C. Vibio Marſo Proconſule, & Nerone Cæſare Quæſtore provinciæ, Juliæ dedicarunt: ſed cùm tres annos Vibium Marſum Africæ ex ſequentibus nummis præfuiſſe docemur, de ipſius in hac provincia Proconſulatu, & Neronis ſub eo Quæſtura inquirendum videtur.

C. Vibius Marſus Germanici Legatus fuit, cùm hic in Syria anno U. C. 771. mortuus eſt, ut innuit Tacitus Annal. lib. 2. *Conſultatum inde inter Legatos, quique alii Senatorum aderant, quiſnam Syriæ præficeretur, & cæteris modicè niſis inter Vibium Marſum & Cn. Sentium diu quæſitum, dein Marſus ſeniori & acriùs tendenti Sentio conceſſit.* L. Apronius in Proconſulatu Africæ jam anno præcedenti M. Furio Camillo, qui Numidas duce Tacfarinate ſubegerat, ex Tacito, ſucceſſit anno U. C. 772. L. Apronius contra Numidas felici prælio pugnavit, & in fugam eos vertit anno 773. Mota rurſus Africa incurſu Tacfarinatis, C. Junius Blæſus Apronio ſucceſſit anno 774. Blæſus prorogatâ ſibi provinciâ Tacfarinatem fratre ejus capto profligavit anno 775. Tiberius Druſo filio mortuo, Neronem & Druſum Senatui hoc ipſomet anno commendavit, apud eundem Hiſtoricum: *Hi vobis, Nero & Druſe, parentum loco, ita nati eſtis, ut bona malaque veſtra ad Rempublicam pertineant.* Anno 776. Dolabella Proconſul Africam ſortitus, bellum Numidicum confecit: illam per tres annos adminiſtraſſe videtur, cùm Vibius Marſus anno 778. in cauſa Smyrnæorum ſententiam in Senatu dixerit, ex eodem Tacito: *Cenſuitque Vibius Marſus, ut Marco Lepido, cui ea provincia obvenerat, ſuper numerum legaretur qui templi curam ſuſciperet.* Anno autem 779. Marſus, ut opinamur, Africam obtinuit, & Quæſtores anno primo Neronem & Druſum Cæſares habuit.

Cùm ſors & conjunctio ejuſdem provinciæ neceſſitudinem quandam afferret, Nero Cæſar Quæſtor Caii Vibii patris Germanici Legati factus eſſe videtur; cujus honoris causâ moti Uticenſes, ejus Quæſturæ in nummis meminerunt, NE. CA. Q. PR. *Nerone Cæſare Quæſtore Provinciali*, Ita Fulv. Urſinus circa Antonii caput in nummo Fam. Valeriæ M. BARBAT. Q. P. *Marco Barbato Quæſtore Provinciali.* Duumvir, cùm per prænominis A. tantùm, & nominis M. initiales litteras inſcribatur, A. *Aulum*, quòd familiarum prænomen peculiare ſit, interpretati ſumus; & M. *Memmium*, quòd hoc cognomen Memmiæ genti vulgare. M. autem Memmius Gemellus Prætor anno U. C. 695. perhibetur; ſi quidem ad aliam revocent familiam per M. inchoatam, nos repugnantes non habebunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis è muſeo noſtro, inter elegantiores collocandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. IMP. VIII. Caput Tiberii nudum.

C. VIB. MARSO. PR. COS. DR. CAE. Q. PR. T. C. RVFVS. F. C. In area, D. D. P. P. *Caio Vibio Marſo Proconſule, Druſo Cæſare Quæſtore Provinciali, Titus Cæcilius Rufus fieri curavit. Decuriones poſuere.* Figura muliebris ſedens ut ſuprà.

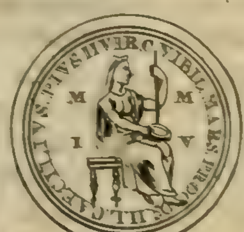
Hujus nummi interpretationem Angelonus pag. 28. edit. 2. audacior Patino, qui eam p. 66. præteriit, aggreſſus eſt, *Caio Vibio Marſo Proconſule, Druſo Cæſare Quæſtore Populi Romani, Titus*

Titus Criſpinus Rufus fieri curavit, *decreto Decurionum Populi Patrenſis*. Etſi rem integram V. Cl. non attigerit, laudandus tamen ejus conatus. Druſum Cæſarem *Quæſtorem Populi Romani*, pro *Quæſtore Provinciali* nominat. Quæſtoris dignitas, primus erat honoris gradus, deinde Ædilitas, poſtea Prætura, denique Conſulatus, ampliſſimus magiſtratus. Quæſtores erant quidem Urbani, & Provinciales; ſed Druſus Quæſtor erat Marſi Africæ Proconſulis, ideo Quæſtor Provincialis in nummo renuntiatur. Utriuſque Quæſtoris, Urbani & Provincialis, memoria in nummis occurrit, Urbani quidem in gente Neria apud Fulv. Urſinum, NERI. Q. VRB. *Nerius Quæſtor Urbanus*: Provincialis vero in Valeria circa caput Antonii, M. BARBAT. Q. P. *Marcus Barbatus Quæſtor Provincialis*.

Vibium Marſum Africæ Proconſulem anno U. C. 779. CHriſt. 26. obtinuiſſe, & Neronem Cæſarem ejus Quæſtorem factum, ex ſuperiori nummo novimus: hic verò Druſi ejus fratris Quæſturam in primo Vibii Marſi Proconſulatus anno exhibet; ſed cur Duo Quæſtores ſub eodem Proconſule, quod licitum narrat Dio lib. 53 pag. 505. Ενα μὲν οἱ ἐστρατηγηκότες καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων σφίσιν, ἢ καὶ τῶν ὑποδεεστέρων τρεῖς δὲ οἱ ὑπατευκότες ἐκ τῶν ὁμοτίμων, οὓς ἂν καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ δοκιμάσῃ. *Unicum quidem Prætorius ex ſui aut inferioris ordinis hominibus: tres autem Conſularis ex ejuſdem dignitatis jure accipit, qui ipſi Imperatori probentur.* Eoſdem Druſo, quos fratri Neroni honores à Senatu decretos tradit Tacitus Annal. lib. 4. *Druſus ex Germanici liberis togam virilem ſumpſit, quæque fratri ejus Neroni decreverat Senatus, addita.* Uticenſes autem, ut Neronis Quæſturam honoris causâ per Cæcilium Gemellum in nummis conſignarunt, in hoc etiam Druſi fratris dignitatem curante Cæcilio Rufo notaverunt. Obiter verò notandum, quod Angelonus Titum hunc Rufum, Criſpinum pro Cæcilio appellat, non animadvertens V. Cl. Criſpinum & Rufum duo eſſe cognomina.

Litteræ F. C. inſcriptionis circa ambitum reſiduæ, *fieri curavit*, interpretati ſumus, ut ſimiles in hoc M. Antonii nummo, M. OPPIVS CAPITO PRAEF. CLAS. F. C. & in altero, L. ATRATINVS PRAEF. CLAS. F. C. Cæteræ in area voces DD. PP. apud Antiquarios, *Decuriones poſuere*, explicari ſolent, quas perperam Angelonus *Decreto Decurionum Populi Patrenſis* reddidit; quem ſequutus eſt Sert. Urſatus de Not. Rom. p. 133. Patinus verò p. 66. inquit: *Quid ſignificent duplex* DD. *decreto Decurionum conjiciunt, ſed duplici* PP. *nihil tribuunt.*

Hic nummus mediocris moduli inter rariores adſcribendus.

M. M. I. V. C. VIB. MARSO PR. COS. II. L. CAECILIVS. PIVS. II. V. *Municipes Municipii Julii Uticenſis*, *Caio Vibio Marſo Proconſule ſecundùm*, *Lucius Cæcilius Pius Duumvir.* Figura velata ſedens ut ſuprà.

Primus Uticenſium nummus hanc M. MVN. IVL. VTICEN. epigraphen præfert, quam *Municipes Municipii Julii Uticenſis* interpretati ſumus: hic eandem per litteras initiales exhibet, cum eadem Juliæ ſtatua, ut in illo nummo ſignata; ſed hic ſecundum C. Vibii Marſi Proconſulatus annum denotat, de quo altum eſt apud hiſtoriæ ſcriptores ſilentium, præſertim cùm Africa hoc tempore omnino eſſet pacata. De *Cæcilia* gente dictum eſt. *Pius* cognomen huic familiæ vulgare fuit, quod obtinuit Q. Metellus Numidici F. teſte Val. Maximo lib. 5. cap. 2. quia patrem lacrymis & precibus aſſiduis ab exilio revocaverat.

Hic nummus mediæ formæ pro raro notandus.

M. M. I. V. C. VIBIO MARSO. PR. COS. II. SEX. TADIVS. FAVSTVS. II. VIR. *Municipes Municipii Julii Uticenſis. Caio Vibio Marſo Proconſule ſecundum*, *Sextus Tadius Fauſtus Duumvir.* Figura muliebris velata, ut ſuprà.

Apud Mediobarbum pag. 70. pro S. IVNIVS FAVSTVS repone SEX. TADIVS FAVSTVS. En alterum Vibii Marſi Proconſulatus anni ſecundi monumentum; Sextus Tadius Uticæ Duumvir, vel ad Vibii Marſi benevolentiam ſibi conciliandam, illius nomen in nummo appoſuit, vel ut nummum Proconſulis permiſſu ſignatum indicaret: nam Africæ Proconſules ejuſmodi facultatem conceſſiſſe, ex Apronii & Dolabellæ nummis infrà deſcribendis docemur. Interim obſervandum, in

in Uticenſium nummis Duumvirorum nomina non ſimul ſociata reperiri, ſed quemque ſeorſim nummum percutere. *Sextus*, à numero dictus. *Tadia* gens, an patricia vel plebeia, incertum eſt. Q. & P. Tadii citantur à Cicerone in Verr. Sex. Tadius, Sex. F. Legatus Propr. Africæ memoratur à Grutero pag. 471. 6. *Fauſtus*, cognomen à favore dictum ſcribit Valerius.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros aſſervandus.

C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. CASSIVS FELIX. A. II. VIR. DD. PP. *Caio Vibio Marſo Proconſule tertium, Caius Caſſius Felix, Augur* vel *Auguſtalis, Duumvir. Decuriones poſuere.* Statua Liviæ ſedentis ut ſuprà.

Nummus Vibio Marſo Africæ Proconſulatum ad tertium annum fuiſſe prorogatum nos edocet; ſed an poſtea Vibius Marſus ſub Claudio Syriæ Præſes extiterit, aut alius hujus nominis à Tacito memoratus, non omnino liquet. *Vibia* gens, plebeia, ſed conſularis, in plurimas ſtirpes diſtincta; à Vibone Brutiorum oppido nomen accepiſſe quidam autumant. *Marſus* cognomen à Marſis Italiæ populis, illudque Octaviis & Domitiis commune. Duumvir, ſub quo cuſus eſt nummus, Caius Caſſius Felix A. appellabatur. *Caſſia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. *Felix*, cognomen à fortuna. C. Caſſius Felix memoratur à Grutero pag. 240. Littera A. vel *Augur*, vel *Auguſtalis* explicari poteſt; uterque in Municipiis & Coloniis perhibetur, ut patet ex ſequentibus inſcriptionibus: tota autem Colonia, ut placet M. Velſero Rer. Aug. Vindel. lib. 5. Decurionibus, Auguſtalibus, & Colonicis conſtabat.

L. OCTAVIO. L. F. CAM.
RVFO. TRIB. MIL. LEG. IIII.
SCYTHICÆ. PRAEF. FAB.
BIS. DVOMVIRO. QVINQ. EX
S. C. ET. D. D. AVGVRI. EX. D. D.
CREATO.
QVI. LAVATIONEM. GRATVITAM
MVNICIP. INCOLEIS.
Grut. p. 444. 7.

FAVSTVS
VI. VIR. ET. AVGVST.
QVI. INTER. PRIMOS
AVGVSTALES
A. DECVRIONIBVS
AVGVSTALIS FACTVS EST
VIRIAE MAXIMAE
VXORI CARISSIMAE.
Grut. p. 419. 5.

Hic nummus mediocris moduli pro raro numeratur.

C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. CAELIVS. TAX. AV. II. VIR. DD. PP. *Caio Vibio Marſo Proconſule tertium, Caius Cælius Taxillus Augur* vel *Auguſtalis, Duumvir. Decuriones poſuere.* Figura velata ſedens ut ſuprà.

Cùm Vibius Marſus Africæ Proconſul tertiùm in nummo perhibeatur, nos aliquot dubium movet, an ille forte Africam habuerit, & triennio Senatus auctoritate Proconſulatum geſſerit, præſertim cùm nullius belli tunc in Africa ſit mentio: illa quidem Conſularis erat provincia ab Auguſto Senatui Populoque conceſſa, cujus annua erat Præfectura, & quam ante quintum annum à geſto in Urbe magiſtratu inire non erat licitum; ſed Auguſti decreta paulatim imminuta & mutata ſunt: Tacituſque Annal. lib. 3. narrat Junium Blæſum Sejani avunculum, Africæ Proconſulem à Tiberio datum fuiſſe. *Et de Africa decretum ut Cæſar legeret, cui mandata foret.* Et paulo poſt: *M. Lepidum & Junium Blæſum nominavit; ex queis Proconſul Africæ legeretur.* Sed nec ille Blæſus, nec Marſus in Faſtis Conſules renuntiantur; an vero illi ſuffecti fuerint, & ideo omiſſi? Caius Cælius, qui tertio Proconſulatus Vibii Marſi anno, ut in ſuperiori nummo Caſſius Felix Duumvir etiam perhibetur, aut ejus collega, aut alter alteri ſuffectus eſt. *Cælia* gens, plebeia, ſed conſularis. *Taxillus* à tali vitio, ut *axilla* ab ala. *Augur* vel *Auguſtalis* ut ſuperior Duumvir.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, in Cimelio Ducis Cænomanenſium, inter elegantiores numerandus.

M. M. I. V. C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. SALVSTIVS IVSTVS II. VIR. *Municipes Municipii Julii Uticenſis, Caio Vibio Marſo Proconſule tertiùm, Caius Saluſtius Juſtus Duumvir.* Eadem figura ſedens.

Apud Patinum pag. 66. pro C. SALLVS RVSIVS, repone C. SALVSTIVS IVSTVS, ut apud Mediobarbum pag. 70.

Uticenſes in nummis modò litteras initiales M. M. I. V. urbem ſuam indicantes, modò has DD. PP. ad ſtatuam Liviæ ſpectantes ſignarunt. De illis cùm ambigeret Patinus, hæc ait: *Quid ſignificent duplex* DD. *decreto Decurionum conjiciunt; ſed duplici* P. P. M. M. *&* I. V. *nihil tribuunt, ſicut inſcriptionis parti.* P. Harduinus pag. 515. nummi explicationem hoc modo aggreſſus eſt: C. VIBIO MARSO PR. COS. III. M. M. I. V. *nummus apud Patinum, cujus ille notas expedire ſe minimè poſſe profitetur, nos ſic interpretamur, Caio Vibio Marſo Proconſule tertiùm Municipes Juliæ Valentiæ.* Sed nummus ad Municipium Uticenſe, ut Vir pereruditus alterum Tiberii pag. 519. revocat, & non ad Coloniam Valentiam, pertinet.

Caius Saluſtius Juſtus Duumvir etiam in tertio Vibii Marſi Proconſulatus anno nominatur, ita ut tres eodem anno reperiantur; ſed uno ex Duumviris mortuo, alter ipſi videtur ſuffectus, vel non idem Proconſulatus ac Duumvirorum magiſtratus initium fuit: Duumviri enim media anni Proconſulatus parte Duumviratum perficere; & alii duo alterum perficere potuerunt, & ſic non modò tres, ſed quatuor Duumviri prodibunt. *Saluſtia* gens, à ſale ſive à ſalute derivata. *Juſtus*, cognomen à probitate.

Hic nummus mediocris moduli pro raro habendus.

INCERTA.

TI. CAESAR. AVG. F. Caput Tiberii ſine laurea.

L. A. FAVSTVS. D. C. BASSVS. II. VIR. DD. PP. *Lucius Antiſtius Fauſtus, Decimus Cæcilius Baſſus Duumviri. Decuriones poſuere.* Statua ſedens ut ſuprà.

Uticenſibus nummum hunc tribuere nobis non placuit, etſi litteræ DD. PP. in illis exhibeantur, cùm aliis Coloniis convenire poſſint, & ſimilis Liviæ ſtatua in ſequentibus nummis ſignata ſit, adde quod Uticenſium Duumviri ſimul non renunciantur. Ad *Antiſtiam* gentem priorem Duumvirum revocavimus, licèt pleraque familiarum nomina per litteram A inchoantia, ad alias ſpectare non negemus, ſed id ſuaſit Lucius Antiſtius Fauſtus apud Gruterum citatus ex baſi Romæ eruta, pag. 241. Alterum verò Duumvirum ad *Cæciliam* retulimus potiùs quàm ad aliam gentem per C incipientem, quia illa in ſuperiori Uticenſium nummo inter Duumviros recenſetur. *Fauſtus* cognomen ut Felix à fortuna dictum videtur. *Decimus* autem à numero.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

Caput Tiberii nudum ſine epigraphe.

P. S. S. C. C. LOLLI. M. DOM. II. VIR. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes. Caius Lollius, M. Domitius Duumviri.* Statua Liviæ ſedentis velatæ, dextrâ pateram, lævâ haſtam puram, ut in ſuperioribus.

Alterum jam nummum ſub C. Lollio & M. Domitio Duumviris percuſſum cum iiſdem litteris P. S S. C. & ſimulacro Auguſti ſupra baſim ſtante, inter incerta Auguſti numiſmata retulimus; hic verò

verò Liviæ ſedentis ſtatuam exhibet : ſed cùm nulla in his nummis circa caput epigraphe Auguſtum vel Tiberium certò denominet, uterque nummulus forſan Tiberium ob naſi in hoc eminentiam repræſentat, præſertim quia Lollius & Domitius in hoc ſimpliciter Duumviri appellantur, & in altero inter Incerta Auguſti deſcripto, ipſi Duumviri iterum dicti ſunt, ita ut in primo magiſtratu Liviæ ſtatuam, in ſecundo autem Tiberii ſimulacrum publicè poſitum in nummis ſignarint. Notas P. SS. C. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes* interpretati ſumus. Suffetes autem, ſummi apud Carthaginem fuere Magiſtratus, non diſſimiles Conſulibus, de quibus loquentem audias Livium Decad. lib. 4. *Senatum itaque Suffetes, quod velut Conſulare imperium apud eos erat, vocaverunt.* Itaque Suffetes, *Sophetim*, id eſt *Judices*, vòcantur ab Hebræis ſummi Magiſtratus, quos Judæorum Rempublicam adminiſtraſſe legimus à morte Joſuæ uſque ad Reges electos. *Lollia* & *Domitia* gens, utraque plebeia.

Hic nummulus inter raros & elegantes numeratur.

TI. CAE. DIVI. AVG. F. AVGVST. COS. IIII. Caput Tiberii nudum.

PERMIS. P. DOLABELLAE. PROCOS. C. P....... *Permiſſu Publii Dolabellæ Proconſulis......* Figura muliebris velàta ſedens cum patera & haſta, ut ſuprà.

Nummus hic in extrema inſcriptionis parte detritus, urbis nomen in qua cuſus erat, forſan gerebat, ſignatum tamen in Africa P Dolabellæ dignitas arguit : ille enim Proconſul ejus provinciæ anno U. C. 776. Junio Blæſo ſucceſſit, ex Tacito Annal. 4. *Quia Cæſar poſt res à Blæſo geſtas, quaſi nullis jam in Africa hoſtibus, reportari nonam Legionem juſſerat, nec Proconſul ejus anni P. Dolabella retinere auſus eſt.* Dolabella ex Corneliorum gente Conſulatum iniit anno U.C. 762. cum Junio Silano ſub Auguſto, apud Tacitum & Dionem; quod confirmat inſcriptio vetus in arcu Tiburtino Aquæductus Cælii montis.

P. CORNELIVS P. F. DOLABELLA COSS.
C. IVNIVS. C. F. SILANVS FLAMEN MARTIALIS
EX S.C.
FACIVNDVM CVRAVERVNT. IDEMQVE PROBAVERVNT.

Is Tiberii Legatus Proprætore fuit in Dalmatia, etiamſi hæc provincia Populo Romano fuiſſet ab Auguſto conceſſa: nam, ut rectè ait Dio lib. 55. pag. 505. Ἐπειδὴ τινὲς αὐτῶν οὐ καλῶς ἦρχον, τῷ αὐτοκράτορι καὶ ἐκεῖνα προσετέθησαν. *Cum nonnulli eorum male geſſiſſent magiſtratum ſuum, Imperatori iſtæ quoque provinciæ ſunt adjectæ.* Vetus apud Sponium Inſcriptio pag. 181. Jaderæ in Dalmatia reperta Dolabellam anno U. C. 772. hanc provinciam adminiſtraſſe nos docet, cùm Tiberius eſſet deſignatus Conſul IIII.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F.
AVGVST. IMP. PONTIF. MAX.
TRIB. POTEST. XX. COS. III.
DESIGNAT. IIII. LEG. XI.
P. CORNELIO DOLABELLA
LEG. PROPR.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

DRUSUS CÆSAR.

DRUSUS Tiberii ex Vipſania Agrippina filius, à patre Tribunitiam poteſtatem adeptus, Anagniam &. Calagnam Colonias ex Municipiis, teſte Frontino lib. de Coloniis, conſtituit. *Anagnia muro ducta Colonia juſſu Druſi Cæſaris, populus deduxit.* Et paulò pòſt: *Calagna muro ducta Colonia, juſſu Druſi Cæſaris, populus deduxit.* Utraque Italiæ urbs nullos Imperatoribus nummos percuſſit.

DRUSI *nummi primæ magnitudinis non obſervantur; ſecundæ & tertiæ formæ, raritatis eximiæ ſunt & elegantiæ.*

ITALICA.

DRVSVS CAESAR TI. AVG. F. Caput Druſi nudum.
MVNIC. ITALIC. PER. AVG. *Municipium Italica* vel *Italicenſe, permiſſu Auguſti.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Italica, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, de qua in Auguſto, Livia & Tiberio dictum eſt, Trajani & Hadriani Imperatorum, ut & Silii Poëtæ natalibus illuſtris, à Scipione pro militibus vulneribus debilibus condita eſt, nomenque tulit *Italicæ* ab Italia, Municipii titulo urbs poſtea donata eſt; ſed cùm ob bella civibus eſſet exhauſta, novis ab Auguſto frequentata videtur, Veteranis Legionum, quarum nomina hactenus ignorantur, in eam tranſmiſſis; cujus rei memores Italicenſes, aram *Providentiæ Auguſti* poſt ejus mortem erexerunt. Duumviri autem qui hunc Druſo nummum percuſſerunt, ſigna hæc militaria ad originem ſuam indicandam cælari curaverunt. Interim obſervandum, cudendæ monetæ facultatem ipſis ab Auguſto conceſſam, in omnibus Italicæ nummis eſſe his notis PER. aut PERM. AVG. deſignatam.

Hic nummus ad ſecundam formam accedens, è muſeo noſtro, eximiæ raritatis & elegantiæ cenſendus.

INCERTA.

DRVSO CAESARI. Caput Druſi nudum.
PERMISSV L. APRONI. PROCOS. III. *Permiſſu Lucii Apronii Proconſulis tertiùm.* Caput Mercurii petaſo ornatum, pone quod caduceus.

Nummum hunc in Africa provincia percuſſum arguit ejus inſcriptio, *Permiſſu L. Apronii Proconſulis:* is enim in Africæ Proconſulatu Marco Camillo ſucceſſit, teſte Tacito Annal. 3. *Quæ poſtquam L. Apronio (nam Camillo ſucceſſerat) comperta.* Sed cùm illum ex nummo per tres annos Africam adminiſtraſſe noſcamus, de illius geſtis inquirendum. L. Apronius ſub Auguſto anno U. C. 760. Conſul ſuffectus cum A. Vibio Habito, à Pighio Ann. lib. 18. ex Tabulæ Capitolinæ fragmento renuntiatur, deinde anno 766. Germanici Cæſaris in Germania Legatus fuit, Vell. Paterculo

terculo lib. 2. poſtea Furio Camillo, qui Tacfarinatem rebellem vicerat, in Proconſulatu anno 770. ſucceſſit, cui per tres annos, ut docet nummus, præfuit, cùm anno 772. Tacfarinas denuo per latrocinia bellum moveret, eum Apronius prælio vicit, & in deſerta compulit. Sed in qua urbe cuſus ſit nummus, pronunciare difficile videtur: ſi tamen conjecturæ locus ex ſimili Mercurii capite in Tiberii nummo apud Leptim magnam ſignato, ad Leptim parvam ſpectare ſuſpicamur. Illa in nummis ΛΕΠΤΙΣ inſcribitur, hæc Colonia Romana nummos exhibet cum epigraphe COL. VIC. IVL. LEP. utraque Mercurium ob idem urbium nomen, concordiam & ſitum venerata videtur.

Hic nummus ſecundi moduli, in Gaza Chriſtinæ Reginæ, raritatis eximiæ & ſingularis præſtantiæ habendus.

DRVSVS CAESAR. Caput Druſi nudum.
Deæ ſimulacrum inſtar metæ in templo, ante quod area ſine epigraphe.

Nullam quidem adverſa hujus nummi pars inſcriptionem præfert, ſed cùm pars ejus anterior Latinè ſcripta ſit, in aliqua urbe Latii jure donata percuſſus videtur: ſi verò rectè opinamur ex templo Veneris Paphiæ in eo inſculpto, à Communi Cypriorum ſignatus eſt. At reclamat omnis Antiquariorum cœtus; nummi Galbæ, Veſpaſiani, Sept. Severi & Caracallæ cum ſimili templo & Græca ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ epigraphe refragantur: quid tum, non-ne numiſmata argentea, quæ vocant *Maxima*, manibus noſtris quotidie teruntur, à Communi Aſiæ Latinè ſcripta, COM. ASIAE. imò inſignis Claudii nummus in Theſauro Regio à Cypriis ipſis cuſus reconditur, in quo circa caput TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. & in averſa parte circa ambitum ΕΠΙ ΚΟΜΙΝΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ ΑΝΘΥΠΑ. in area verò ΚΥΠΡΙΩΝ legitur.

Eques Patinus nummum pag. 80. vulgavit, & de Veneris Paphiæ templo eruditè diſſeruit; ſed cur Cyprii hoc templum in Druſi nummo ſignaverint, cauſam indagare nobis liceat, illam verò Tacitus Ann. 3. ſuppeditare videtur, cùm tradit Cyprios anno U. C. 773. jus aſyli defendiſſe tribus delubris, quorum vetuſtiſſimum Paphiæ Veneri auctor, Ærias: illud enim Cyprii in Druſi nummo, tum ut templi formæ dignitatem indicarent, cùm ut patris ejus benevolentiam ſibi conciliarent, percuſſerunt, Druſo præſertim gratulantes, quòd hoc anno à Tiberio Tribunitiam poteſtatem tanquam ad Imperium deſignatus recepiſſet. De Venere in nummo ſequenti.

Hic nummus minimi moduli inter rariores collocandus.

DRVSVS CAESAR. Caput Druſi nudum.
Jupiter ſtans, dextrâ aquilam, ſiniſtrâ baculo innixa, ex adverſo templum idem Veneris Paphiæ, ſine epigraphe.

Alter prodit nummus à Cypriorum Communi in honorem Druſi Cæſaris ſignatus, in cujus averſa parte Jupiter & Venus in templo, duo præcipua inſulæ numina, & in eorum nummis frequentia: Jupiter enim in Veſpaſiano & Trajano ſæpe occurrit cum epigraphe ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ. Ille videtur *Salaminius* dictus apud Tacitum Annal. 3. cùm narrat Cyprios tribus delubris jus aſyli defendiſſe. *Exin Cyprii tribus delubris, quorum vetuſtiſſimum Paphiæ Veneris auctor, Ærias, poſt filius ejus Amathus Veneri Amathuſiæ, & Jovi Salaminio, Teucer Telamonis patris irâ profugus poſuiſſent.* De templo Veneris Paphiæ multa jampridem nummorum ſcriptores Ericius Venetus, Triſtanus, Patinus, & P. Harduinus dixerunt. Area Veneris templo addita videtur ad indicandum quoddam, de quo Plinius lib. 2. cap. 6. loquitur, miraculum. *Celebre fanum habet Veneris Paphos, in cujus quandam aream non impluit.* P. Harduinus pro area aram ſubſtituit ob verba Taciti lib. 2. Hiſt. p. 34. Templum Veneris Rex Ærias condidit, ex eodem Tacito. *Conditorem templi Regem Æriam vetus memoria.* Deæ inſtar metæ in medio templi cernitur ſimulacrum, de quo idem Hiſtoricus. *Simulacrum Deæ non effigie humana*, &c. Ad templi latera in area videntur duo altaria ignita, de quibus forſan Tacitus loco cit. *Precibus & igne puro altaria adolentur, nec ullis imbribus quanquam in aperto madeſcunt.*

Hic nummus minimæ formæ inter rariores & elegantiores recenſendus.

GERMANICUS CÆSAR.

GERMANICI *nummi primæ formæ non obſervantur; ſecundæ & minimæ cum ſola ejus effigie, rariſſimi ſunt; at cum Druſo ex adverſo, faciliùs parantur.*

CÆSARAUGUSTA.

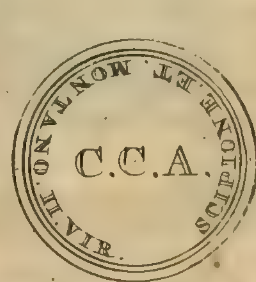

C. C. A. GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. *Colonia Cæſarea Auguſta. Germanicus Cæſar Tiberii Auguſti filius.* Caput Germanici nudum.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

Salduba, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, mutato nomine, ab Auguſto *Cæſarauguſta* vocata, & Colonia facta eſt Immunis, teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Cæſarauguſta*, *Colonia Immunis.* Hæc nummum Tiberio Imperatori ſimul & Germanico Cæſari ab illo Auguſti juſſu adoptato, & ſocio principatus vehementer expetito, dedicavit, ut innuere videtur Suetonius in Tiberio cap. 25. *Simulavit & valetudinem*, *quo æquiore animo Germanicus celerem ſucceſſionem*, *vel certè ſocietatem principatus*, *operiretur.* Sed ille Tiberio ſuſpectus, in Syriam miſſus eſt, ubi Piſonis & Plancinæ uxoris artibus periit.

Hic nummus ſecundi moduli, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

GERMANICVS CAESAR C. CAESARIS PATER. Caput Germanici nudum.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta*, in area: SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Scipione & Montano Duumviris*, circa ambitum.

Cæſarauguſtani nummum hunc in Germanici memoriam, Caligulæ filio adulantes, ad illius imitationem percuſſerunt, cùm ipſe in nummis patris effigiem cælari juſſiſſet. Teſtes ſunt eorum aurei & argentei denarii, in quibus hinc Germanicus, inde Caligula. Ipſius in parentes pietatem extollit Suetonius in ejus vita c. 15. *At in memoriam patris Septembrem menſem*, *Germanicum appellavit.* Scipio & Montanus Duumviri, Auguſti, Agrippæ, Germanici & Agrippinæ effigies in nummis ſuis Caligulæ gratulantes percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores collocandus.

CORINTHUS.

GERMANICVS CAESAR. Caput Germanici nudum.
C. HEIO POLLIONE ITER. L. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. *Caio Heio Pollione iterum, Lucio Muſſidio Priſco Duumviris.* In corona ex apio contexta.

Ad Corinthum pertinet nummus, etſi urbis nomen in eo deſit: ſimilis enim ſub iiſdem Duumviris cum CORINTI epigraphe circa caput Tiberii percuſſus rem ipſam denotat: hunc autem ſignavere Corinthii, cùm Germanicus in Syriam proficiſceretur. Achaiam autem ille appulit, ubi ſecundum Conſulatum Neapoli accepit anno U. C. 770. CHr. 17. ut tradit Tacitus Annal. 2. *Sequens annus Tiberium tertiò, Germanicum iterùm Conſules habuit; ſed eum honorem Germanicus inivit apud urbem Achaiæ Neapolim, ubi paucos dies inſumpſit reficiendæ claſſi.* Ideo Corinthii & Tiberio & Germanico eundem typum ſub iiſdem Duumviris percuſſerunt. Corona apii hoc anno ludos Iſthmicos, de quo in Tiberio abunde in hunc nummum diximus pagg. 73. & 74. forſan celebratos indicat. De Heio Pollione & Muſſidio Priſco, ibidem.

Hic nummus minimi moduli à Patino pag. 85. vulgatus inter inſigniores recenſendus.

ITALICA.

GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. Caput Germanici nudum.
MVNIC. ITALIC. PER. AVG. *Municipium Italica* vel *Italicenſe, permiſſu Auguſti.* Aquila legionaria; & vexillum inter duo ſigna militaria.

Signa militaria in nummis Druſi Cæſaris ab Italicenſibus in memoriam originis Veteranorum Italicam ab Auguſto tranſmiſſorum cælata diximus: eundem typum Italicenſes Germanico pariter Cæſari proferunt, utrique blandientes, Druſo quidem, quòd naturæ jure ipſe Tiberii filius, foret Imperii hæres; Germanico verò, quòd is Auguſti juſſu à Tiberio adoptatus, Druſo ſocius datus ſit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ex muſeo noſtro, inter rariſſimos collocandus; alter ferè ſimilis à Patino pag. 84. vulgatus.

OSCA.

GERMANICVS CAES. P. C. CAESAR. AVG. GERM. Caput Germanici nudum.
V. V. OSCA. C. TARRACINA. P. PRISCO. II. VIR. *Urbs Victrix Oſca, Caio Tarracina, Publio Priſco Duumviris.* Eques decurrens.

Oſca, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, de qua in Auguſto fol. 55. dictum, nummum hunc in Germanici memoriam, Caligulæ filio gratulans, percuſſit, ei dato Imperatoris patris nomine. Exoptatus autem Caius Imperium adeptus eſt ob Germanici memoriam, ſi Suetonio fides. Figura equeſtris, urbis inſigne eſt, ut & quibuſdam aliis Hiſpaniæ oppidis, ob equorum abundantiam, vel equitatus Hiſpanici præſtantiam. C. Tarracina & P. Priſcus ex quibus familiis oriundi ſint, non facile eſt pronuntiare; an prior ab urbe Italiæ Tarracina originem traxerit, incertum. *Priſcus* is dicebatur, qui natu major eſſet.

Hic nummus mediocris moduli rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

ROMULEA COLONIA.

GERMANICVS CAESAR. TI. AVG. F. Caput Germanici nudum.

COL. ROM. PERM. AVG. *Colonia Romulea, permiſſu Auguſti.* Clypeus votivus in laurea.

Colonia Romulea vel *Romulenſis*, eadem quæ *Hiſpalis*, urbs eſt Hiſpaniæ Bæticæ ad Bætim fluvium, in quam Julius Cæſar bellum contra Pompeios gerens ingreſſus eſt, quemadmodum legitur apud Hirtium de Bello Hiſp. *Cæſar cùm à Gadibus ad Hiſpalim ſe recepiſſet, in ſequenti die concione advocata, commemorat.* Illa in veteri Inſcriptione IVLIA ROMVLEA apud Grut. pag. 257. dicitur, unde forſan *Juliam Romanam* à Julio Cæſare nuncupatam ait Iſidorus lib. 15. Orig. cap. 1. ut refert P. Harduinus pag. 198. Clypeus in laurea eſt, & non patera, ut putat Mediobarbus pag. 74. votivus quidem: clypei ſiquidem in Deorum templis ſuſpendebantur & vovebantur. Livius Dec. 4. lib. 5. *Ex ea pecunia clypea inaurata in faſtigio Jovis ædis poſuerunt.* Et ut ex nummis Auguſti argenteis, in quibus clypeus cum his litteris CL. V. id eſt *clypeus votivus*, inter aquilam legionariam & ſigna militaria cum hac epigr. SIGNIS RECEPTIS, conſtat clypeum votivum in templo Martis Ultoris ob recepta à Parthis ſigna militaria conſecratum à Populo Romano fuiſſe: ſic arbitramur clypeum à Colonia Romulenſi cuſum fuiſſe propter aquilam legionariam Varianæ Legionis per Germanicum receptam, ut tradit Tacitus Ann. 2. *Alterius conſecrati memoriam Dux Malovendus nuper in deditionem acceptus, propinquo loco defoſſam Varianæ Legionis aquilam modico præſidio ſervari indicat. Miſſa extemplo manus, quæ hoſtem à fronte eliceret, alii qui terga circumgreſſi recluderent humum, & utriſque adfuit fortuna.* Corona laurea ob Germanici victorias addita eſt.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ eſt & elegantiæ.

DRVSVS CAESAR. GERMANICVS CAESAR. Capita adverſa Druſi & Germanici Cæſarum.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulea, permiſſu Divi Auguſti.* Caput Tiberii laureatum.

Romulei hinc Tiberium, inde Druſi & Germanici filiorum capita ad ipſorum concordiam indicandam ſignarunt, cùm ille proprius ſanguinis, hic verò adoptivus eſſet ipſius filius, pro illis aula diſcors, parentes diviſi, & uxores inter ſe diſceptantes, tamen ipſi concordes erant, ut tradit Tacitus lib. 2. *Sed fratres egregiè concordes, & proximorum certaminibus inconcuſſi.*

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores adſcribitur, à Patino vulgatus pag. 75. ſub Auguſti nomine, quem in Indice eſſe Tiberii agnoſcit: nummum pariter Mediobarbus pag. 52. Auguſto refert, qui Tiberio tribuendus.

GERMANICO
CAESARI. TI. F. AVG. NEP.
Q. AVGVRI. COS. DESIGNAT.
D. D.

Athenis exſcripſi.

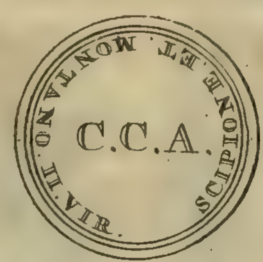
AGRIP-

AGRIPPINA.

AGRIPPINÆ *nummi primæ magnitudinis non obſervantur; ſecundæ & minimæ, eximiæ raritatis & elegantiæ habendi.*

CÆSARAUGUSTA.

AGRIPPINA. M. F. MAT. C. CAESARIS AVGVSTI. Caput Agrippinæ.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta* in area. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. circa ambitum.

Cæſarauguſtani Caligulæ adulantes, qui nummos ad memoriam parentum renovandam percuti juſſerat, eorum etiam effigiem in ſuis ſignari curaverunt. Ecce Agrippina Imperatoris mater prodit, ut ante Germanicum ejus patrem ſub iiſdem viris Scipione & Montano vulgavimus. Caius autem pietatem erga matrem demonſtravit; nam Tiberio funerato, inquit Suetonius cap. 15. *confeſtim Pandateriam & Pontias ad transferendos matris fratriſque cineres feſtinavit, tempeſtate turbidâ, quò magis pietas emineret: adiitque venerabundus, ac per ſemet in urnas condidit.* De Duumviris jam egimus.

Hic nummus ſecundi moduli, à Triſtano t. 1. *pag.* 50. *vulgatus, præſtantiſſimus eſt.*

CARTHAGO.

AGRIPPINA. C. CAESARIS AVG. MATER. Caput Agrippinæ.
C. I. C. GENIVM. *Coloniæ Juliæ Carthaginenſis Genium.* Fortuna ſtolata ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Has litteras initiales C. I. C. ad Coloniam Juliam Carthaginem in Julii nummis pag. 2. revocavimus. Carthaginenſes Agrippinam tanquam Deam colentes, urbem ſuam ſub ejus genii tutela poſitam denotant, ipſam ſub Fortunæ effigie *Genium* appellantes, ut ipſi Antoninum Pium pariter *Genium P. Romani* infrà in nummis vocarunt. Genius, Deus erat loci, ſub cujus nempe tutela locus erat. Hic ſeminudus cum pallio effingebatur, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ. Sæpe etiam Fortuna pro Genio colebatur, cui etiam cornucopiæ datum, ad loci ubertatem procurandam: Fortuna enim idem eſſe cum Genio videtur; etenim unicuique ſuus Genius dicitur, ita & unicuique ſua Fortuna. Depingebatur quidem Fortuna, teſte Lactantio lib. 3. cum cornucopiæ & gubernaculo, tanquam ipſa opes tribuere putaretur, & humanarum rerum regimen obtinere.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ eſt & præſtantiæ.

OSSA
AGRIPPINAE. F. M. AGRIPPAE
DIVI AVG. NEPTIS. VXORIS
GERMANICI. CAESARIS
MATRIS. C. CAESARIS. AVG.
GERMANICI. PRINCIPIS.

Exſcripſi Romæ in area Capitolina.

NERO ET DRUSUS CÆSARES.

NERONIS & DRUSI *fratrum nummi ſeorſim non reperiuntur, eorum effigies in nummis mediocris formæ à Caligula reſtitutis, in equis tantùm habentur, ſed eorum capita in Coloniis reperiuntur, quæ perrara ſunt.*

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. NERO CAESAR. DRVSVS CAESAR. II. VIR. *Coloniæ Cæſareæ Auguſtæ, Nero Cæſar, Druſus Cæſar, Duumviri.* Capita Neronis & Druſi adverſa.
TI. CAESAR. DIVI. AVGVSTI. F. AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii laureatum.

Cæſarauguſtæ Hiſpaniæ Tarraconenſis percuſſus eſt hic nummus in honorem Neronis & Druſi fratrum, Germanici filiorum, quos Tiberius mortuo Druſo filio Patribus commendavit. De Nerone quidem Tacitus Annal. lib. 4. *Aderantque juveni modeſtia ac forma Principe viro digna, notis in eum Sejani odiis ob periculum gratiora.* Quem tandem Tiberius Sejani inſidiis circumventum in Senatu accuſavit, damnatumque in Pontiam inſulam relegatum necavit. Druſus verò eoſdem quàm fratri honores à Senatu decretos petente Tiberio recepit; ſed ejuſdem Sejani artibus hoſtis judicatus, Imperatoris juſſu in ima palatii parte occiſus eſt. Ambo tanquam Cæſares & ſucceſſionis proximi, à Cæſarauguſtanis Duumviri honorarii vocati ſunt; cujus rei index hic nummus, in quo Coloniæ Cæſarauguſtæ Duumviri perhibentur. Hadrianus Imperator apud Spartianum, *per Latina oppida Dictator, Ædilis, & Duumvir fuit.* Hi verò Duumviri ordinarii pro ſe Præfectos nominabant. Qua de re mox uberiùs.

Hic nummus ſecundi moduli, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

CARTHAGO NOVA.

NERO ET DRVSVS CAESARES. Q. C. V. I. N. C. *Nero & Druſus Cæſares Quinquennales Coloniæ Victricis Juliæ Novæ Carthaginis.* Capita adverſa Neronis & Druſi.
TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii nudum.

Mutilam hanc Neronis & Druſi circa eorum capita epigraphen apud Patinum pag. 77. & Mediobarbum pag. 75. lege ut ſuprà.

De Carthagine Nova Hiſpanienſi & ejus cognominibus abunde dictum eſt in Auguſto, quam à Pœnis conditam retulimus, illius expugnationem à Scipione legas apud Livium Decad. 3. lib. 7. ubi ſitum ejus naturâ tutum fusè deſcribit; eam tamen uno die captam narrat Florus lib. 2. *Eodem quippe quo obſeſſa eſt die capta eſt; omenque Africanæ victoriæ fuit, quòd tam facilè capta eſt Hiſpana Carthago.* Hiſpanæ civitates Germanici memoriam in filiis venerantes, plurimos iis honores detulerunt: nam ut Cæſarauguſta Neronem & Druſum Duumviros urbis ſuæ nominavit, Carthago

Nova

Nova illos Quinquennales fecit. De Quinquennalibus jam diximus. Hæc dignitas Imperatoribus etiam honoris causâ deferebatur, ut de Hadriano Spartianus. *In patria ſua Quinquennalis, & item Adriæ Quinquennalis.* Ad quem magiſtratum ſuo in loco gerendum ipſimet Quinquennales pro ſe nominabant aliquem; ille verò qui alteri ſufficiebatur, in titulis ſuis ſe Quinquennalitatis Imperatoris Præfectum unà cum reliquis dignitatibus appellabat; cujus rei teſtimonium feliciter apud Gruterum hæc legitur inſcriptio pag. 491. quæ Tiberium in quadam Italiæ civitate Quinquennalem, imò Neronem & Druſum Cæſares Quinquennales etiam nominat.

. . . IPO. LIO. L . . .
. . . ARRIO. SALANO . . .
PRAEF. QVINQ. TI. CAESARIS.
PRAEF. QVINQ. NERONIS. ET. DRVSI.
CAESARVM. DESIGNATO. TVB. SAC. PR.
AED. III. AVGVRI. INTERREGI.
TRIB. MILIT. LEG. III. AVGVST.
LEG. X. GEMINAE. PRAEF. EQVIT.
PRAEF. CASTROR. PRAEF. FABR.
OPPIA. VXOR.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores reponendus.

ROMULEA COLONIA.

NERO CAESAR. DRVSVS CAESAR. Capita Neronis & Druſi adverſa.
COL. ROM. PERM. DIVI. AVG. Caput Tiberii laureatum.

Romulei Hiſpaniæ Bæticæ nummos cum Tiberio ex unà parte, & ex altera Druſum & Germanicum filios, ut aliis per alios gratularentur, ſignarunt. His verò Imperii ſucceſſoribus è vivis ſublatis, eundem Tiberium, non autem Auguſtum, ut putat Mediobarbus pag. 52. & 75. cum Germanici filiis Cæſaribus ab eo nuncupatis in poſteriori parte exhibuerunt. Utrique Tiberius honores à Senatu petierat, diem utriuſque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit; ſed Tiberius haud unquam domui Germanici mitis cum Pontifices pro incolumitate Principis vota ſuſcepiſſent, Neronem quoque & Druſum iiſdem Diis commendaſſent, valde commotus eſt Tiberius, ut tradit Tacitus Annal. lib. 4. *Tum verò æquari adoleſcentes ſenectæ ſuæ impatienter indoluit.* Patefacta ex eo interiore animi ſui nota, ut ait Suetonius in ejus vita cap. 54. illos omnium criminationibus obnoxios reddidit, & miſeros Principes ad Imperium natos, famè judicatos hoſtes necavit.

Hic nummus mediocris moduli rariſſimus eſt.

NERONI CAESARI
GERMANICI. F.
TI. AVGVSTI N. DIVI AVG.
PRON. FLAMINI. AVGVSTALI
SODALI AVGVSTATI. &c.
Grut. p. 237. 1.

DRVSO CAESARI GERMA
NICI CAESARIS F. TI.
AVG. N. DIVI. AVG. PRON.
PRAEFECT. VRBI
AVGVSTALI.
Grut. p. 237. 2.

C A L I G U L A.

MINTURNAM Coloniam à C. Cæſare deductam refert Frontinus; an de Caligula, ambigi poteſt: ipſe Coloniis & Urbibus Hiſpaniæ facultatem cudendæ monetæ ademiſſe videtur, cùm nullos poſt eum nummos per totam Imperatorum ſeriem in Hiſpania percuſſos invenias. Caius quidem provincias Imperii auxit, non bello nec victoriis ſuis, ſed Ptolemæi conſobrini Mauritaniæ Regis cæde, regnum ejus dividens in Cæſarienſem & Tingitanam, ut tradit Plinius lib. 5. cap. 1. *Principio terrarum Mauritaniæ appellantur uſque ad C. Cæſarem Germanici filium regna, ſævitiâ ejus in duas diviſa provincias.*

CALIGULÆ *nummi primæ magnitudinis rariſſimi, ſecundæ & tertiæ non obvii ſunt.*

A C C I S.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

COLON. ACCI. *Colonia Accitana.* Duæ aquilæ legionariæ inter duo ſigna militaria.

Accitanos Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Gemellenſes* apud Plinium vocatos ob veteranos duarum Legionum gemini nominis VI. milites in eorum urbem deductos, in Auguſto diximus: ideo duas aquilas legionarias duarum Legionum ſymbola ad hanc originem denotandam in nummo ſignarunt, quem Caligulæ ut ex Julia familia oriundo blandientes obtulerunt, quòd ipſi à Julio Cæſare Coloni primùm facti, deinde ab Auguſto nova iterum Veteranorum acceſſione aucti eſſent.

Hic nummus ſecundi moduli, ex muſeo noſtro, inter rariores collocandus.

B I L B I L I S.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

MVN. AVG. BILBILIS. C. CORN. REFEC. M. HELV. FRONT. *Municipium Auguſta Bilbilis, Caio Cornelio Refecto, M. Helvio Frontone* circa ambitum: II. VIR. in quercea.

Bilbilitani Hiſpaniæ Tarraconenſis Auguſto & Tiberio in nummis coronas tum laureas, tum querceas obtulere; laureas quidem ob victorias, querceas verò ob cives ſervatos. Senatus Caligulæ nummum percuſſit cum quercea, in cujus medio S. P. Q. R. P. P. OB CIVES SERVATOS, quod exoptatiſſimus Princeps Imperium adeptus, urbi cives reſtituerit apud Suetonium cap. 15. *Pari popularitate damnatos relegatoſque reſtituit; criminumque, ſi qua reſidua ex priore tempore manebant, omnium gratiam fecit.* Bilbilitani Romanorum exemplum imitati, pariter querceam in Caligulæ nummis adulantes ſignarunt. *Cornelia* gens cognomine *Caldi* jam in Auguſto memorata eſt; hic verò Cornelius Duumvir ex altera forſan ſtirpe, *Refectus* appellatur. *Helvia* gens, an

an patricia, vel plebeia, incertum. M. Helvius ex Hiſpania citeriore anno U. C. 568. Romam ovans ingreſſus eſt. *Fronto* cognomen à fronte.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 93. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

CÆSARAUGUSTA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Bos mitratus.

Cæſaraugustani Tarraconenſis provinciæ bovem in nummis ad denotanda pro Caligulæ ſalute à ſe perpetrata ſacrificia, cuderunt. Illius morbi meminit Dio lib. 59. pag. 645. Μετὰ δὲ τοῦτο νοσήσας, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέθανε. *Pòſt morbo conflictatus, mortem evaſit.* An non potiùs ob gaudium adventus ejus ad Imperium; nam in provinciis remotis, ex morbo convaleſcentia, potiùs quàm morbus ipſe noſcitur: Romam autem acclamante & plaudente populo ingreſſus eſt, teſte Suetonio c. 14. *Tantâ publicâ lætitiâ, ut tribus proximis menſibus, ac ne totis quidem, ſupra centum ſexagintà millia victimarum cæſa tradantur.*

Hic nummus mediocris formæ, nec rarus nec obvius eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. Caput Caligulæ laureatum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta*, in area. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. *Liciniano & Germano Duumviris*, circa ambitum.

Nihil exhibet nummus præter Duumvirorum nomina, quorum prior ex Licinia gente in aliam adoptatus, producto Licinii nomine dictus eſt Licinianus; ut Claudius, qui apud Dionem lib. 55. pag. 567. adoptatus, ſe nominavit Claudianum: Κλαυδιανὸν ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ Κλαυδίου, διὰ τὴν ἐς τὸ τοῦ Αὐγούστου γένος ἐκποίησιν ὀνομάσας. *Adoptatus enim in familiam Auguſti, Claudianum ſe pro Claudio nuncupabat. Germanus* cognomen eſt; Caſſiæ genti datur ex Inſcript. Romæ inventa apud Gruterum pag. 846. 5.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 92. vulgatus, rarus eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Liciniano & Germano Duumviris.* Colonus agens boves.

Saldubam, mutato nomine *Cæſarauguſtam* ab Auguſto, cùm in eam Coloniam deduxiſſet, vocatam fuiſſe diximus, in cujus rei memoriam Cæſarauguſtani ad originem ſuam indicandam colonum boves agentem, Coloniæ ſymbolum, ſignarunt, ſub iiſdem Liciniano & Germano Duumviris.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 92. vulgatus, non obvius eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Liciniano & Germano Duumviris.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Cæſarauguſta, Colonia ab Auguſto deducta, colonos ex trium IV. VI. & X. Legionum Veteranis accepit, ut nos ejus Imperatoris nummi docuerunt; idcirco ſigna militaria in nummis, ad indicandam Coloniæ originem, percuſſerunt: ſed cùm ſuprà colonum boves agentem, civium deductorum inſigne, ſigna verò, militum ſymbolum dixerimus; ideo Duumviri alterutrum typum ad colonorum originem ſuam denotandam ſignare ſolebant. Porrò ex diverſis coloni & ſignorum militarium iconibus, alterum ex Duumviris à civibus deductis, alterum verò à veteranis tranſmiſſis genus traxiſſe ſuſpicamur. *Licinianus* nomen eſt Liciniæ gentis productum. *Germanus* cognomen, an ex germine deductum, vel ex Germania deſumptum.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Ill. Spanhemio diſſert. 2. pag. 120. ab Eq. Patino pag. 92. & in 2. edit. Angelonii ab erudito viro Jo. Petro Bellori in Emendat. pag. 37. vulgatus, inter rariſſimos collocandus.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. PATER PATRIAE. Caput Caligulæ ſine laurea.

C. C. A. TITVLLO ET MONTANO. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Titullo & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

En colonus iterum ad Cæſareæ Coloniæ deductæ originem indicandam ſub Titullo & Montano Duumviris percuſſus; ſed cùm tantùm ſint cognomina, eorum familias noſcere non facile eſt. *Titullus* cognomen eſt Munatiæ gentis apud Gruterum pag. 852. 2. & Vibiæ pag. 863. *Montanus* verò Curtiæ, Juliæ, Juniæ, & Vatiniæ apud Glandorpium in Onomaſt. Julius Montanus Poëta citatur apud Ovidium de Pont. Hi verò Duumviri nummos ad memoriam Agrippæ renovandam cum ejus effigie pag. 140. percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Scipione & Montano Duumviris.* Colonus agit boves.

Montanus in Cæſarauguſtæ nummis modò cum Titullo, modò cum Scipione Duumvir conjungitur; ideo Titullus Scipioni, aut Scipio Titullo ſuffectus videtur. *Scipio* fuit Corneliorum cognomen, cui P. Cornelius initium dedit, quòd patrem luminibus orbum vice ſcipionis regeret; primus id cognominis eſt ſortitus, & deinceps ad poſteros ſuos tranſmiſit. Cæſarauguſtani ſub his Duumviris nummos in memoriam Auguſti, Agrippæ, Germanici, & Agrippinæ reſtituerunt, ut Caligulæ blandirentur, qui ex una parte cujuſque eorum effigiem, & ex altera ſuam excepto M. Agrippa avo ſuo percuſſerat.

Hic nummus mediocris moduli obvius, à Mediobarbo pag. 79. inter incerta collocatus, Cæſarauguſtæ reſtituendus.

C A R T H A G O N O V A.

C. CAES. AVG. GERMANIC. IMP. P. M. TR. P. COS. Caput Caligulæ laureatum.
SAL. AVG. CN. ATEL. FLAC. CN. POMP. FLAC. II. VIR. Q. V. I. N. C. *Salus Auguſta. Cneo Atellio Flacco, Cneo Pompeio Flacco Duumviris Quinquennalibus Victricis Juliæ Novæ Carthaginis.* Caput muliebre.

Apud Patinum pag. 90. vocem AT. EL. conjunge, & mutilam lege ut ſuprà. Apud Mediobarbum pro ATTEI. repone ATEL. & hæ litteræ Q. V. I. N. C. interpungantur.

Juliam Auguſtam Tiberii matrem ſub *Salutis Auguſtæ* nomine in nummis tum ſenatuſconſulto percuſſis, tum in Coloniis ſignatam vidimus: cùm verò hoc muliebre caput eodem ferè modo capillos habeat, quo his temporibus matronæ Romanæ adornatos gerebant, Caligulæ uxoris effigiem potiùs exhibere putavimus, quàm Salutis Deæ caput, viderint porro eruditi. Carthaginenſes Hiſpaniæ, quò quæſitior eſſet erga Caligulam eorum adulatio, Cæſoniam in nummis ſub *Salutis Auguſtæ* nomine forſan percuſſerunt. Suetonius cap. 27. *Cæſoniam ardentiùs & conſtantiùs amavit, ut ſæpe chlamyde peltaque & galea ornatam, & juxtà adæquitantem, militibus oſtenderit, amicis verò etiam nudam.* In nummis Goltzii Theſaurii ΚΑΙΣΩΝΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ perhibetur. De *Novæ Carthaginis Victricis* & *Juliæ* cognominibus ſæpius dictum; illa aliquando ſine Coloniæ titulo, ut in Auguſto obſervatur. Uterque Duumvir Quinquennalis eodem prænomine *Cnei* ornatur, quos ab inſigni aliqua re quaſi γοναῖς, vel à γίνεσθαι, id eſt à generatione futura eſſe dictos, auctores locupletiſſimi ſunt Valerius & Pompeius. Ambo idem *Flacci* cognomen habent; ſic vocati, qui aures latas habent, & ob magnitudinem deorſum reflexas. *Atelliæ* gentis meminit Gruterus pag. 961. CN. ATELLI. CN. L. HILARI. *Pomponia*, plebeia eſt.

Hic nummus ſecundi moduli, inter rariores numeratur.

E R G A V I C A.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
MV. ERGAVICA. C. TER. SVRA. A. LIC..... II. VIR. *Municipium Ergavica, Caio Terentio Sura, Aulo Licinio..... Duumviris.* Bos.

Ergavica, urbs Celtiberorum in provincia Tarraconenſi, inter Latinorum veterum populos recenſetur à Plinio lib. 3. cap. 3. *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes*, &c. Hi omnes in nummis Municipii titulo inſigniuntur; unde Municipia illa Hiſpanica ſine ſuffragio Reipublicæ tempore facta fuiſſe ſuſpicamur. Ergavicenſes Caligulæ blandientes, nummos ſuos, ut Auguſto & Tiberio, cum bove Municipiorum ſymbolo percuſſerunt. *Terentia* gens à *Tereno* voce Sabina, quæ *molle* ſignificat, Varroni dicta, plebeia eſt, ut & *Licinia*. De *Sura* cognomine paſſim. Alterum Duumviri Licinii cognomen temporis injuria deletum eſt.

Hic nummus mediocris formæ inter raros & elegantes numerandus.

O S C A.

C. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. P. COS. Caput Caligulæ laureatum.
V. V. OSCA. *Urbs Victrix Oſca.* Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Epigraphe COS. circa caput Caligulæ, nummum initio ejus Imperii ab Oſcenſibus percuſſum arguit: cùm enim ille, ob memoriam Germanici patris exoptatus, Romam profectus, ſe omnia ex arbitrio Senatus adminiſtraturum profeſſus eſſet, omnium ſuffragio Conſul ſtatim deſignatus eſt, & ex Kal. Julii an. U. C. 790. Conſulatum iniit cum Claudio avunculo, ut narrat Dio lib. 59. pag. 644. Ἐψηφίσθη μὲν οὖν καὶ παραχρῆμα αὐτὸν ὑπατεῦσαι, καταλυθέντων τῶν τε Προκούλου καὶ τοῦ Νιγρίνου τῶν τότε ἀρχόντων... οὕτω δὴ αὐτὸς ὑπάτευσε τὸν Κλαύδιον τὸν θεῖον προσλαβών. *Confeſtim ei Conſulatus abrogatus, Proculo & Nigrino decretus eſt, ... ipſe deinde Conſulatum iniit, collegâ aſſumpto Claudio patruo.* Eques decurrens, urbis inſigne eſt, de quo in Auguſto & Tiberio dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt.

C. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. POT. COS. Caput Caligulæ laureatum.
V. V. OSCA. C. TARRACINA. P. PRISCO. II. VIR. *Urbs Victrix Oſca, Caio Tarracina, Publio Priſco Duumviris.* Eques ut ſuprà decurrens, dextrâ haſtam.

Superior urbis Oſcæ nummus forſan ut hic ſub Caio Tarracina & Publio Priſco Duumviris videtur percuſſus; eadem enim eſt in utroque circa ambitum capitis epigraphe, & idem in averſa parte typus: tunc autem temporis Duumviri modò nomina ſua, modò ſine iis nummos ſignabant; ipſi ſunt C. Tarracina & P. Priſcus, quorum nummos Germanici effigiem, ut Caligulæ gratularentur, renovantes jam antè vidimus. De Oſca, & de ejus cognominibus in Auguſto dictum eſt. *Urbs* quidem per excellentiam dicebatur, *Victricis* autem nomen à Julio Cæſare accepit. Duumvirorum familiæ ignorantur; prior *Tarracina* forſan ex urbe Italiæ Tarracina originem deduxit; unde cognomen *Priſcus* verò datum eſt ei qui priùs natus eſſet.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus eſt, ab Ant. Auguſtino dial. 7. vulgatus, & Angelonio edit. 2. p. 37. à Jo. Pet. Bellorio. Chriſtinæ Reginæ Antiquario additus eſt.

SEGOBRIGA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. P. P. Caput Caligulæ laureatum.
SEGOBRIGA. In corona quercea.

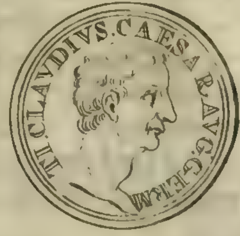
Segobrigenſes Hiſpaniæ Tarraconenſis coronam querceam jam Tiberio obtulerunt; an mos eorum, ut ſolebant Bilbilitani, Imperatoribus in nummis coronas dedicare? an verò illi Romanos imitati, qui Caligulæ querceam cum hac epigraphe S. P. Q. R. P. P. OB CIVES SERVATOS percuſſerunt? Suetonius in ejus vita cap. 15. *Pari popularitate damnatos relegatoſque reſtituit; criminumque, ſi qua reſidua ex priori tempore manebant, omnium gratiam fecit.* Dio autem lib. 59. pag. 644. Ἔπειτα τοὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὄντας ἀπέλυσεν· ὧν εἷς ἦν Λούκιος Πομπώνιος ἑπτὰ ὅλοις ἔτεσιν ἐν τῷ οἰκήματι μεθ' ὑπατείαν κακωθείς, τά τε ἐγκλήματα τῆς ἀσεβείας (οἷσπερ καὶ τὰ μάλιστα πονουμένους σφᾶς ἑώρα) κατέλυσε, καὶ τὰ γράμματα τὰ περὶ αὐτῶν ὅσα ὁ Τιβέριος κατελελοίπει, συνθήσας κατέκαυσεν. *Deinde eos qui in carcere erant, dimiſit, inter quos Lucius Pomponius ſeptem totos annos à Conſulatu ſuo ibi miſerè habitus: actiones læſæ pietatis erga Principem, quibus urbem maximè vexari videbat, ſuſtulit; libelloſque de iis à Tiberio relictos, congeſtos exuſſit.* Senatus cives à tyrannide æquè ac bello ſervatos reputans.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt, minimæ, obvius.

IMP. CAES. CAIVS. PONT.
MAX. TRIB. P. P. . . . . .
. . . . P. P. PROC. . . . .
. . . . ND. . . . . S.

Grut. 188. 7.

C L A U D I U S.

CLAUDIUS in omnibus Orbis partibus, Europa, Africa, & Aſia Colonias conſtituit, quas hìc recenſere in gratiam Lectoris non injucundum fore putavimus, licèt ex illis unica tantùm in hac nummorum ſerie deſignata nobis ſuperſit, alphabetico ordine eas pro more noſtro exponimus; *Apron* in Thraciam, *Archelaim Cæſaream* in Cappadociam, *Cæſaream* in Mauritaniam Cæſarienſem, *Camalodunum* in Britanniam, *Claudiam Lugdunenſem* in Galliam, *Claudiopolim* in Iſauriam, *Lixon* in Mauritaniam Tingitanam, *Londinum* in Britanniam, PTOLEMAIDEM in Phœniciam Palæſtinam, *Ruſucurium* in Mauritaniam Cæſarienſem, civitate honoratum, *Sabarum* in Noricum, *Salonam* in Liburniam, *Sæpinum* in Samnium, & *Traductam Juliam* in Mauritaniam Tingitanam deduxit.

CLAUDII *nummi primæ formæ non obſervantur; ſecundæ & minimæ, obvii & vulgares.*

B A B B A.

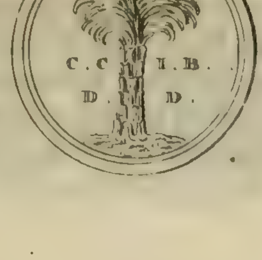
TI. CLAVD. CAESAR. AVG. Caput Claudii laureatum.

C. C. I. B. DD. PVBL. *Colonia Campeſtris Julia Babba, Decreto Decurionum publico,* in corona quercea.

Cùm hunc nummum Eq. Patinus pag. 100. Cibyræ in Lycaonia tribuiſſet, quam Coloniam nemo dixerit, & cujus ſunt nummi cum epigr. ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ, ſimilis Patini nummus cum palma arbore in noſtras manus incidit, ejuſque litteras initiales C. C. I. B. punctis diſtinctas obſervavimus, nummoque tum ex iis litteris, tum ex palma ad Africam revocato, *Coloniam Campeſtrem Juliam Babbam* ſumus interpretati, & Sponio amico noſtro benignè communicavimus; uti meminit Com. Mediobarbus pag. 85. *Babba* urbs eſt Mauritaniæ Tingitanæ, Colonia à J. Cæſare facta, ut indicat *Juliæ* nomen. Cùm verò Plinius lib. 5. cap. 1. eam Auguſti Coloniam nominat, *In mediterraneo*, inquit, *altera Auguſti Colonia eſt Babba, Julia Campeſtris appellata*, intelligendum hoc eſt de immunitatibus ab Auguſto huic urbi conceſſis, aut de colonis in ipſam iterum deductis, ſervatâ nempe ad antiquitatem indicandam *Juliæ* appellatione, ut idem evenit in hac provincia apud eundem Plinium, cives Tingis urbis in Juliam Cetrariam Hiſpaniæ in oppoſitum littus tranſmiſſi, *Julii* nomen habuerunt; ita Tingitani ex Julia Traducta in avitas ſedes à Claudio qui Tingim Coloniam deduxit, urbs *Tingis*, non *Claudia*, ſed *Julia Traducta*, antiquo nomine conſervato, appellata eſt.

Corona quercea à Babbenſibus in nummis ob cives bello Mauritanico à Claudio ſervatos ſignata eſt. Querceam Romani in faſtigio Palatinæ domus in Imperatoris honorem ſuſpendebant, qualem jam Claudio in nummis percuſſerant, & appoſuerant, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 17. *Atque inter hoſtilia ſpolia navalem coronam faſtigio Palatinæ domus juxta civicam fixit.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino p. 150. vulgatus, inter rariores locandus.

TI. CLA. GER. CAES. Caput Claudii laureatum.
C. C. I. B. D. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, decreto Decurionum.* Palma arbor.

Babbæi plurimos Claudio nummos percuſſerunt, ei gratulantes ob victoriam contra Mauros rebellantes. Mauritania Bogudis regnum, Jubæ filio pro Numidia in provinciam P. Romani redacta, ab Auguſto conceſſa eſt, eàque potitus eſt Ptolemæus Jubæ filius: ipſo verò Caligulæ juſſu occiſo, Mauri ob ejus cædem Ædæmone liberto regio duce rebellarunt, quos Claudius tandem per Legatos domuit, & Mauritaniam à Caligula jam diviſam, in duas provincias commutavit, ut tradit Dio lib. 60. pag. 671. Πϱαχθέντων δὲ τούτων, ὁ Κλαύδιος διχῇ τοὺς Μαύρους τοὺς ὑπηκόους ἔνειμεν, ἔς τε τὰ περὶ Τίγγιν, καὶ ἐς τὰ περὶ Καισάρειαν, (ἀφ᾽ ὧνπερ καὶ ὀνομάζονται) καὶ δύο ἄρχουσιν ἱππεῦσι προσέταξε. *His actis, Claudius Mauros ſubditos in duas provincias diviſit, unam ad Tingim, alteram ad Cæſaream, unde nomina quoque ambabus indita, duobus iis equitibus præpoſitis.* Palmam arborem ad Babbenſium originem à Tyriis Phœnicibuſque deductam revocat P. Harduinus pag. 86. Φοῖνιξ autem Græcè palma eſt, unde Phœnices dicti ob palmarum in hac regione abundantiam.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 100. vulgatus, inter rariores numeratur.

C. C. I. B. D. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, decreto Decurionum.* Taurus natans in aquis.

In ſuperiori nummo Babbenſes, ut ſe à Phœnicibus ortos denotarent, palmam arborem in nummis inſculpſerunt: in hoc verò Jovem ſub tauri natantis effigie cùm Europam Agenoris Phœnicum Regis filiam raperet, exhibuerunt, atque inde taurum in aquis pariter à ſe cultum, ac bovem Apim ab Ægyptiis indicarunt. Hyginus illum inter aſtra conſtitutum, cujus priorem tantùm partem apparere narrat Poëm. aſtron. lib. 2. *Hic dicitur inter aſtra conſtitutus, quòd Europam incolumen tranſvexit Cretam.*

Hic nummus minimæ formæ rariſſimus eſt æſtimandus.

BERYTUS.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus* vel *Berytenſis.* Colonus agens boves.

Berytus, urbs Phœniciæ littoralis, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, & novis colonis ab Auguſto frequentata, unde illi *Juliæ* & *Auguſtæ* cognomina, Claudio nummos dedicat, ei forſan gratulans, quòd Romanos Ptolemaïdem ejuſdem provinciæ urbem colonos deduxerit; quam ob rem colonum boves agentem, Coloniæ ſymbolum, pro typo exhibet, ut ſe Romanam pariter Coloniam eſſe demonſtret.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores collocandus.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Claudii laureatum.
V. VIII. Duæ aquilæ legionariæ ſignis militaribus innixæ.

Etſi nummus nullum urbis nomen præferat, ad Berytum tamen pertinere nos docuit alter Auguſti nummus pag. 11. cum iiſdem aquilis legionariis & earum nominibus v. *Macedonica*, & VIII. *Auguſta*, quarum Veteranos ab Auguſto Berytum colonos deductos fuiſſe diximus; quod confirmat Strabo lib. 16. pag. 755. Βηρυτὸς δὲ κατεσπάσθη μὲν ὑπὸ Τρύφωνος, ἀνελήφθη δὲ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων, δεξαμένη δύο τάγματα ἃ ἵδρυσεν Ἀγρίππας ἐν αὐτῇ. *Berytus verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis inſtaurata,*

rata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis. Patinus pag. 98. nummum mutilum vulgavit cum epigraphe VII. quem ideo exhibere VII. & XI. Legiones à Senatu *Claudianas*, *fideles*, *Pias* vocatas arbitratus eſt; nec ille nummus ad Coloniam Patrenſem, uti putat Com. Mediobarbus pag. 85. pertinet. Superior quidem nummus cum colono, Claudio dicatus eſt, ad indicandam à Julio Cæſare Coloniæ deductionem: hic verò Coloniæ ex Veteranis Legionum ab Auguſto miſſis ſupplementum denotat.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 98. vulgatus, inter rariores reponendus.

CASSANDRIA.

TI. CLAVD. CAES. AVG. GERM. Caput Claudii laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDREN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Claudii laureatum.

Caſſandria, urbs Macedoniæ, olim *Potidea* à Caſſandro Antipatri filio de nomine ejus appellatâ eſt, teſte Pauſania Eliac. 5. pag. 333. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Κάσσανδρος κατήγαγε μὲν Ποτιδεάτας ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, ὄνομα δὲ οὐ τὸ ἀρχαῖον τῇ πόλει, Κασσάνδρεια δὲ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ. *Reſtituit quidem Potideatas Caſſander, ſed quæ Potidea fuit, amiſſo vetere nomine, Caſſandria nuncupata eſt à conditore.* Hæc in Pallene peninſula ſita, Colonia facta eſt; ut aſſerit Plinius lib. 4. cap. 10. *In Pallenenſi Iſthmo quondam Potidea, nunc Caſſandria Colonia.* Nomen *Juliæ* illam à Julio Cæſare deductam arguit; *Auguſtæ* verò appellatio, ab Auguſto colonis iterum frequentatam.

Jupiter Ammon in nummo à Caſſandrenſibus ut præcipuus Peninſulæ Deus exhibetur; de ejus cultu Aphyti Caſſandriæ finitima audias Pauſaniam Lacon. 3. pag. 195. Λέγεται δὲ καὶ Λυσάνδρῳ Ἀφυτιν τὴν ἐν τῇ Παλλήνῃ νύκτωρ ἐπιφανέντα Ἄμμωνα προαγορεύειν ὡς ἄμεινον ἐκείνῳ τε ἔσοιτο καὶ τῇ Λακεδαίμονι πολέμου πρὸς Ἀφυταίους παυσαμένοις· καὶ οὕτω τὴν πολιορκίαν διέλυσεν ὁ Λύσανδρος, καὶ Λακεδαιμονίοις τὸν θεὸν σέβειν προήγαγεν ἐς πλέον. Ἀφυταῖοι δὲ τιμῶσιν Ἄμμωνα οὐδὲν ἧσον ἢ οἱ Ἀμμώνιοι Λιβύων. *Quin & Lyſandrum Aphytin in Pallene oppidum oppugnantem, per nocturnum viſum monitum ab Ammone, melius Lacedæmoniis eventurum, ſi Aphytæos deſiſſent bello vexare, & obſidionem ſolviſſe, & Ammonis religioſius colendi auctorem tradunt. Venerantur certè Ammonem Aphytæi cultu nihilo minore, quàm Ammonii ipſi in Libya.*

Caſſandrenſes Claudio gratulantes, nummum cudiſſe videntur, quòd provinciam Macedoniam ab Auguſto P. Romano adſcriptam, ſed à Tiberio ablatam ipſi reddidiſſet, de quo Suetonius in Claudio cap. 25. *Provincias Achaiam & Macedoniam, quas Tiberius ad curam ſuam tranſtulerat, Senatui reddidit.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CORINTHUS.

TI. CLAVDIVS CAES. AVG. Caput Claudii laureatum.

COR. TI. CLAVD. OPTATO. II. VIR. *Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro.* Figura militaris in cippo, dextrâ vexillum.

Corinthus, urbs Achaiæ, de qua ſæpiùs, Claudio nummos dedicavit ob ipſius erga ſuam provinciam benevolentiam, cujus meminit Suetonius in ejus vita cap. 4. *Et in commendanda Patribus conſcriptis Achaia, gratam ſibi provinciam ait, communi ſtudiorum commercio.* Figura militaris in cippo cum vexillo, fortè in memoriam recuperatæ ſub eo aquilæ militaris, quæ ex clade Variana ſola adhuc reſtabat, de qua Dio lib. 60. pag. 670. *Eodem anno Sulpicius Galba Chattos vicit, ac P. Gabinius Gauchos: qui inter alia, quæ laudi ipſi eſſent, militarem aquilam, quæ ſolâ clade Varianâ adhuc ſupererat, recuperavit, quibus utriſque verum Imperatoris nomen Claudio partum eſt.* Idem ferè typus in plurimis argenteis denariis, ob vota Marti nuncupata pro ſalute & reditu Auguſti, ſignatus eſt; forſan etiam pro ſalute & reditu Claudii ex Britannia redeuntis paria vota ſuſcepta ſunt: bis enim jactatus maris procellis, Maſſiliam appulit, & iter per Galliam fecit; Senatus ei ob res in Britannia geſtas, triumphum, ludos annuos, arcum & alia decrevit. Amicus noſter ad deductæ Coloniæ ſymbolum vexillum tanquam aræ impoſitum exiſti-

mat. *Tiberius Claudius Optatus*, an Claudii libertus, Corinthi Duumvir creatus. In Indice Gruteriano TI. CLAVDIVS AVG. LIB. CORINTHVS memoratur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

CLAVD. CAES. AVG. Caput Claudii laureatum.

COR. OCTAVIO LVSCINO II. VIR. ITER. *Corinthi, Octavio Luſcino Duumviro iterum.* Templum ſex columnarum in rupibus.

Rupes ſupra quam templum viſitur, Acrocorinthus eſt, ſtadiorum trium & dimidiati altitudine ad perpendiculum, ſub cujus radice in plano, inſtar menſæ, jacet oppidum Corinthus; mons ille mœnibus olim circumdatus, arcis uſum præbuit. In ejus aditu templum Veneri dicatum eſt, ut ex Strabone & Pauſania diximus, quod in hoc nummo exhibere videtur Duumvir ille gentis Octaviæ in memoriam, quòd Octavius Julii Cæſaris ex ſorore nepos in Juliam familiam adoptatus fuerit. Julia gens enim à Venere originem duxiſſe gloriabatur, ut Julius Cæſar ipſe apud Suetonium cap. 6. *A Venere Julii, cujus gentis familia eſt noſtra. Octavia* gens, antiquiſſima. *Luſcinus* cognomen à luſco videtur diminutivum ab oculi pravitate.

Hic nummus minimi moduli, nec rarus nec obvius, à Jo. Petro Bellorio in 2. edit. Angelonii pag. 43. vulgatus eſt cum voce CINO, *quam alterius Duumviri nomen fuiſſe exiſtimat.*

CLAVD. CAES. Caput Claudii laureatum.

COR. OCTAVIO LVSCINO. II. VIR. ITER. *Corinthi, Octavio Luſcino Duumviro iterum.* Pegaſus ſupra montem.

Alter ecce nummus ſub eodem Octavio Luſcino Duumviro percuſſus, ad Corinthum ſpectans. Mons ille non Parnaſſus eſt, ut ratus eſt Com. Mediobarbus pag. 85. qui detritam vidit ejus epigraphen, ſed Acrocorinthus, ubi Pegaſus bibens ad Pirenen fontem, captus eſt à Bellerophonte, ut narrat Strabo lib. 8. pag. 379. Δι' αὐτῆς ἡ τὸ παλαιὸν ὑπολιπέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν, καὶ κατάρρυτον ποιεῖν τὸ ὄρος. Ενταῦθα δέ φασι πίνοντα τὸν Πήγασον ἁλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου πλωὸν ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς Μεδούσης ἀναπταλέντα κατὰ τὴν Γοργοτομίαν. *Aut antiquitus exundaſſe Pirenen, & montem irrigaſſe. Ibi Pegaſum, cùm biberet, captum aiunt eſſe à Bellerophonte, volucrem equum, qui ex collo Meduſæ, cùm Gorgo amputaretur, extiterit.* Unde ad urbis antiquitatem in nummis Pegaſus ſignatus eſt, & monetam olim Corinthiam, *Pullum* apud Jul. Pollucem vocatam, quod inſculptum haberet Pegaſum, alicubi diximus.

Hic nummulus inter raros & elegantes reponendus.

PATRÆ.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii nudum.

COL. A. A. P. LIBERIS AVG. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, liberis Auguſti.* Caput pueri inter duo capita muliebria, cornucopiæ hinc & inde impoſita.

Colonia Patrenſis Achaiæ caput, ut aliquo modo ſe Imperatori gratam præberet ob ſingularem erga provinciam affectum, quam Suetonius Patribus conſcriptis commendaſſe narrat, poſtquam ipſam iis reddidiſſet, ut liquet ex Dione lib. 60. pag. 680. Τήν τε Αχαΐαν καὶ τὴν Μακεδονίαν αἱρετοῖς ἄρχουσιν, ἐξ ὅπερ ὁ Τιβέριος ἦρξε, διδομένας ἀπέδωκεν ὁ Κλαύδιος τότε τῷ κλήρῳ. *Achaiam & Macedoniam jam inde à principatu Tiberii Præſidibus electis adminiſtratas, ſorti reddidit.* Nummos ſuos Claudio & ejus liberis dedicavit. Caput puerile, Britannicus eſt infelix ille Princeps, & à ſiniſtris Octavia ejus ſoror,

ſoror, quos ex Meſſalina Claudius ſuſtulit; à dextris Antonia eſt, quam ex Ælia Petina antè habuerat: utramque viris traditam anno U. C. 795. narrat Dio in Claudii vita pag. 668. Τὰς γοῦν θυγατέρας ἐν τῷ ἔτει τούτῳ, τὴν μὲν ἐγγυήσας Λουκίῳ Ἰουνίῳ Σιλανῷ, τὴν δὲ ἐκδοὺς Γναίῳ Πομπηίῳ Μάγνῳ. *Filias duas eodem hoc anno, unam L. Junio Silano, alteram Cn. Pompeio Magno nuptum tradens.* Antonia Cn. Pompeio Magno, deinde Fauſto Syllæ nupſit, quos Claudius interfici juſſit: Octavia verò Silano deſponſata quidem, ſed illo à Vitellio Cenſore è Senatu ob ſororis amores falsò objectos moto, morique poſtea coacto, Neroni anno U. C. 805. uxor data eſt, omnes hi liberi Claudio patri, ex Tacito Annal. lib. 12. ſuperſtites.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Octavio Strada Rudolphi II. Imp. Antiquario pag. 37. ab Ill. Spanhemio diſſert. 7. pag. 647. à Patino pag. 99. & à Jo. Petro Bellorio in Angelonio pag. 42. vulgatus, inter rariſſimos numerandus.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERMANICVS. Caput Claudii laureatum.
COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, viceſima-ſecunda,* ſubauditur *Legio.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Patinus pag. 96. narrat Legionem viceſimam ſecundam ab Auguſto in Ægypto conſtitutam, hoc monimentum ſui erga Principem Claudium amoris erexiſſe. Sponius Itin. tom. 2. pag. 17. Claudii ævo hanc Legionem Patris commoratam putat, hæc inquit: *Ce qui m'apprit que la vingt-deuxieme Legion étoit pour lors à Patras.* Sed Patrenſes ad Coloniæ originem ex Veteranis Legionis vigeſimæ-ſecundæ, cognomine *Primigeniæ*, ab Auguſto deductæ indicandam nummum cuderunt. Euſebius in Chronico anno U. C. 740. Corn. Lentulo & Licinio Craſſo Coſſ. Patras conſtitutas tradit. Ἀποικίας εἰς Πάτρας καὶ Βηρυτὸν Ῥωμαῖοι ἐξέπεμψαν. *Colonias Patras & Berytum Romani deduxerunt.* Auguſtus Veteranos vigeſimæ-ſecundæ, quam in Ægypto collocaverat, colonos Patras tranſmiſit: Legio enim in Ægypto uſque ad Veſpaſiani tempora morata eſt, qui ea uſus eſt in bello Judaïco, deinde ab Hadriano, ut videtur, in Germaniam traducta fuit. Spartianus in vita Didii Juliani; *Poſt Præturam Legioni præfuit in Germania vigeſimæ-ſecundæ Primigeniæ.*

Hic nummus mediocris moduli, ab Erizzo pag. 88. *& à Patino pag. 99. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.*

P H I L I P P I.

TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. P. M. TR. P. IMP. Caput Claudii nudum.
COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Duæ figuræ baſi inſiſtentes, altera virilis paludata, dextram elevans; lævâ ad latus; altera muliebris ſeminuda cum pallio, dextrâ coronam ſupra caput prioris imponens; in baſi DIVVS AVG.

Philippi, urbs & Colonia Macedoniæ ad Pangæi montis radices; priùs *Crenides*, deinde à Philippo Rege de nomine ſuo appellata eſt, teſte Diodoro lib. 16. pag. 413. Μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν ἐπὶ πόλιν Κρηνίδας, ταύτην μὲν ἐπαυξήσας οἰκητόρων πλήθει, μετωνόμασε Φιλίππους, ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεύσας. *Hinc ad Crenidas profectus urbem habitatorum frequentiâ amplificatam, de nomine ſuo Philippos nuncupavit.* Nomen *Juliæ*, Coloniam à Julio conſtitutam, ut *Auguſtæ*, ab Auguſto colonis iterum deductam arguit. Dio auctor eſt hunc extorres in eam tranſmiſiſſe l. 51. p. 445. Τοὺς γὰρ δήμους ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τοὺς τὰ τοῦ Ἀντωνίου φρονήσαντας, ἐξοικίσας τοῖς μὲν στρατιώταις, τάς τε πόλεις καὶ τὰ χωρία αὐτῶν ἐχαρίσατο, ἐκείνων δὴ τοῖς μὲν πλείοσι τό, τε Δυῤῥάχιον, καὶ τοὺς Φιλίππους, ἄλλά τε ἐποικεῖν ἀντέδωκε. *Nam eos conventus Italiæ, qui Antonii rebus ſtuduiſſent, extorres egerat, militibuſque agros eorum donaverat: extorrium autem pleriſque Dyrrachium, Philippos, & alia oppida habitanda conceſſit.* Nomen *Juliæ* tantùm ut antiquiùs in veteri lapide præfert apud Sponium Miſcell. 5. pag. 173. Patinus pag. 99. duas figuras paludatas in nummo ſcalpi curavit, Julium Cæſarem & Auguſtum eſſe ex epigraphe baſi impoſita exiſtimans: *Duo illi viri militari habitu non alii mihi videntur, quàm Julius Cæſar & Auguſtus. Conjecturam firmat* DIVVS AV*Guſtus baſi inſcriptus.* Sed conſtanter mulier ſupra figuræ militaris

caput

caput coronam ſuſtinet; titulus verò ad ſolum Auguſtum pertinet, & quidem poſt ejus mortem ipſi conceſſus: ideo ejus effigiem à Philippenſibus ob Coloniæ reſtaurationem publicè erectam; mulierem verò ſeminudam ipſum coronantem, urbis Genium arbitramur: in plurimis autem Græcis nummis ſæpe Genius Imperatoribus coronam imponit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus, vulgatus ab Ill. Spanhemio cum figura muliebri diſſert. 2. pag. 57. ſed deinde Patini typum pag. 99. in Julian. Cæſſ. pag. 221. ſequutus eſt.

PTOLEMAIS.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Claudii nudum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Colonus agens boves, pone quatuor ſigna militaria, in aliis quinque.

Ptolemais, urbs quatergemina, una Æthiopiæ ſub Ægypto, altera Cyrenaica, tertia Ægypti in Thebaide, quarta Phœniciæ littoralis, ad quam pertinet hic nummus. Hæc autem Coloniam accepit à Claudio, teſte Plinio lib. 5. cap. 19. *Colonia Claudii Cæſaris Ptolemais, quæ quondam Ace.* Hoc nomen ſortita eſt ab Hercule, ſi Stephano credendum. Πτολεμαῒς πόλις Φοινίκης, ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἀκὴ, ἀπὸ τῆς ἰάσεως τῆς γενομένης δήγματος Ἡρακλεῖ ὑπὸ ὄφεως. *Ptolemais urbs Phœniciæ, priùs Ace vocabatur, ex curatione morſus inflicti Herculi à ſerpente.* Colonus agens boves, deductæ à civibus coloniæ ſymbolum eſt: ſed ſigna illa circumſtantia veteranos Legionum milites in eam ſimul etiam tranſmiſſos arguunt. Patinus nummum cum ſimili typo vulgavit pag. 100. quem nos etiam vidimus, cui poſt vocem COL. pro detritis litteris PTOL. ſubſtitutæ erant CL. & interpretatus eſt *Colonia Claudianopolis*, quam Amm. Marcellinus in Iſauria locat. P. Harduinus p. 414. Patini inſcriptioni COL. CL. addit PTOL. & reddit, *Colonia Claudii Ptolemais.* Interim Lectorem monere debemus, nos Claudii & Neronis nummos Ptolemaide cuſos tractaſſe, in quibus legitur COL. PTOL. & non COL. CL. PTOL.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter rariores reponendus.

MESSALINA.

Essalinæ nummi ex omni metallo & forma, eximiæ & ſingularis elegantiæ ſunt & raritatis, aurei nec argentei; imò & ærei ſenatuſconſulto cuſi, non obſervantur. Senatus auctoritatis ſuæ adhuc nimiùm ſtudioſus, Imperatorum uxoribus nummos non dedicabat; & ſi Dioni fides adhibenda, Meſſalina Auguſtæ nomen ſerò habuit lib. 60. pag. 673. Η τὴν Μεσσαλίναν Αὐγοῦσαν ἐπικληθῆναι ἐφῆκεν. *Neque Meſſalinæ Auguſtæ nomen dari paſſus eſt.* Hunc verò titulum forſan Senatus poſt Britannicam expeditionem cum aliis honoribus ab ipſo ei tributis conceſſit, quem Coloni ipſi blandientes in ejus nummis impoſuerunt.

MESSALINA. AVG. CYTHERONTE. II. VIR. *Meſſalina Auguſta, Cytheronte Duumviro.* Caput Meſſalinæ.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii ſine laurea.

Nummulus Meſſalinæ in Colonia cuſus locum hîc habere debet, præſertim cùm rariſſimam ejus effigiem exhibeat, etſi urbis nomen non præferat, ſolo Duumviri Cytherontis nomine inſcripto; hoc verò cognomen in altero Auguſti nummo in Colonia ſignato legitur, cui urbis pariter nomen deeſt, VICTORIA AVG. CYTHERONTE ET POLLIONE. II. VIR. ITER. circa Victoriam gradientem: forſan occurret aliquando nummus, in quo nomen urbis additum ſit, ut nonnunquam in aliis obſervatum eſt. Interim ſi conjecturæ locus eſt, illum Corinthi cuſum ſuſpicamur ob Pollionis cognomen in hac ſola Colonia vulgare.

Hic nummus minimæ formæ eximiæ raritatis eſt.

AGRIPPINA.

IULIA Agrippina, Germanici & Agrippinæ filia, Cn. Domitio nupſit, ex quo Neronem Imp. tulit; deinde Claudii Cæſaris patrui uxor, primum locum inter principes fœminas tenet; nam ſi ambitionem coërcere potuiſſet, Imperio digna erat, & hic locum habere debet ut Coloniæ fundatrix, teſte Tacito Ann. 12. *Sed Agrippina quo vim ſuam ſociis quoque nationibus oſtentaret, in oppidum Ubiorum, in quo genita erat, Veteranos Coloniamque deduci imperat, cui nomen inditum ex vocabulo ipſius.* Vocaturque ex eod. Tacito & Plinio, *Colonia Agrippinenſis.*

CORINTHUS.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.
COR. MA. ACILIO...... II. VIR. *Corinthi. Manio Acilio...... Duumviro.* Figura togata ſtans, dextrâ pateram, lævâ ſcipionem.

Agrippina junior ab Agrippina matre titulo *Auguſtæ* diſtinguitur, quem hæc non obtinuit Germanico ejus marito *Cæſare* tantùm vocato, filia verò eo donata eſt, anno Claudii Imperii 10 & U. C. 802. ſi Tacito fides Ann. 12. *Augetur & Agrippina cognomento Auguſtæ.* Corinthii hinc matrem, inde filium togatum, & ſcipione eburneo Proconſularis Imperii ſymbolo ornatum exhibent, de quo Tacitus Ann. 16. *Virilis toga Neroni maturata, quo capeſſendæ Reip. habilis videretur, & Cæſar adulationi Senatus libens ceſſit, ut 20. ætatis anno Conſulatum Nero iniret, atque interim deſignatus, Proconſulare Imperium extra urbem haberet. Manius* dictus eſt, qui mane eſt ortus. Cognomen *Acilii* detritum. *Acilia* gens, plebeia.

Hic nummus minimæ formæ inter rariſſimos computandus.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.
COR. MA. ACILIO...... II. VIR. *Corinthi, Manio Acilio...... Duumviro.* Figura togata ſtans, dexterâ pateram porrigit figuræ muliebri pariter ſtanti, & ſerpentem gerenti.

En alter nummus cum capite Agrippinæ ex una parte & Nerone ſtante ex altera, ſub eodem Duumviro percuſſus, cui addita eſt Salutis effigies ſerpentem præ manibus gerens: cùm autem Neronem morbo lethali laboraſſe non legamus, exiſtimandum potiùs Duumvirum Acilium, cujus nomen Fulv. Urſinus ab ἀκέομαι, id eſt *ſano*, derivat, ad originem ſuam indicandam, Salutem Deam in hoc nummo ſignaſſe, tanquam ſalutis Imperatoriæ conſervatricem: huic verò Deæ Nero pateram porrigit, ut ei ſacra faciens.

Hic nummus tertiæ magnitudinis pro elegantiſſimo numerandus.

AGRIP-

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. Q. FVLVIO. L. ANNIO. II. VIR. *Corinthi*, *Quinto Fulvio*, *Lucio Annio Duumviris.* Venus nuda in curru marino, quem Triton concham gerens, & una ex Nereidibus tibiam inflans, ducunt.

Corinthii Agrippinæ, penes quam tota Imperii poteſtas videbatur, adulantes, quaſi alteram Venerem formâ excellentem in curru triumphantem ſignarunt, ut tutelarem urbis Deam, quam in Cenchris altero urbis navali colebant, ut tradit Pauſanias in Corinth. Εν δὲ Κεγχρέιαις Αφροδίτης τέ ἐςι ναὸς, ἢ ἄγαλμα λίθȣ. *In ipſis Cenchreis Veneris delubrum, & marmoreum ſignum.* Veneris effigies variis modis depingitur, ut illa ſub diverſis nominibus nuncupatur, ſed hæc ex maris ſpuma genita, Aphrodite, Pelagia, & Anadyomene dicta eſt. *Fulvia* gens & *Annia*, utraque plebeia eſt.

Hic nummus minimi moduli elegantiſſimus eſt.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. Q. FLACCO II. VIR. in aliis, Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Corinthi*, *Quinto Flacco Duumviro*, in aliis *Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Typus idem.

Q. Fulvius ſuperiorem nummum cum collega L. Annio Duumviro Agrippinæ obtulit, alios verò ſeorſim modò cum *Fulviæ* familiæ ſuæ nomine, modò cum ſolo *Flacci* cognomine eidem conſecravit, in quibus eadem Venus in curru à Tritone & una ex Nereidibus ducitur. Triton Neptuni & Salaciæ marinæ Nymphæ filius eſt, quem fingunt Neptuni tubicinem, Ovid. Met. 2.

Cæruleos habet unda Deos, Tritona canorum.

Nereides ſunt maris Nymphæ, & Doridis filiæ, quarum nomina apud Heſiodum in *Theogonia* enumerantur.

Flaccus cognomen *Fulviæ* genti peculiare: primus hujus nominis Q. Fulvius Flaccus Conſul an. U. C. 489. extitit. Fulviam gentem ab Hercule Tuſculo deductam tradunt, illamque ab eodem jam laboribus perfuncto ſacra accepiſſe, Cicero docet in orat. pro domo ſuo.

Uterque nummus minimæ formæ, rariſſimus eſt, prior à Patino in Sueton. pag 292. vulgatus, ab eodem in Theſ. Mauroceno pag. 94. in poſteriori pro Q. PVB. FLACCO *lege* Q. FVL. FLACCO.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. M. SILANO. II. VIR. *Corinthi*, *Marco Silano Duumviro.* Typus idem.

Ecce ſub altero Duumviro Silano à Corinthiis iterum ſignatus ille triumphus Veneris Anadyomenes ita cognominatæ, quòd ex mari exiret: an ipſi Agrippinæ adulantes, quòd Nero filius tabulam alteram Veneris exeuntis è mari ſubſtituerit in locum illius eraſæ, quam olim Auguſtus in delubro Divi Julii patris dedicaverat, forſan in matris gratiam, quòd illa Juliæ nomen gereret, foretque ex ipſa Juliæ gentis familia; ea namque Germanici filia, ille Tiberii filius adoptivus, Tiberius Auguſti, Auguſtus verò Julii Cæſaris: ſed Plinium audias de hac tabula loquentem lib. 35. *Venerem exeuntem è mari D. Auguſtus dedicavit in delubro patris Cæſaris, quæ Anadyomene vocatur: hujus enim inferiorem partem corruptam qui reficeret, non poterat inveniri, verùm ipſa injuria ceſſit in gloriam artificis, conſenuit hæc tabula carie, aliaque pro ea Nero in principatu ſubſtituit ſuo, Dorothei manu.* Corinthii Venerem quidem Pelagiam illam in nummis triumphali ferè modo è mari exeuntem repræſentarunt.

Silanus cognomen eſt Juniæ gentis, Claudii tempore ſatis notæ, familiare: nomen *Silanus* accipitur hìc per *i* latinum & *l* unum, pro *Syllanus*, ut alii proferunt, ut non à *Sylla*, ſed à *Silo* derivatum. *Silus* autem appellatur à naſo ſursùm verſus repando, apud Feſtum.

Hic nummus minimi moduli in Cimelio Barberino, rariſſimus eſt.

PATRÆ.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COL. A. A. P. GENIVM. *Coloniæ Auguſtæ Aroæ Patrenſis Genium.* Duæ figuræ togatæ dextras ſibi jungentes.

Patrenſis Colonia memor, quòd Achaia Provincia Claudio olim tam grata eſſet, nummos Agrippinæ ejus uxori dedicat, in cujus averſa parte ipſum Claudium dextram cum Nerone jungentem in adoptionis monimentum exhibet: ille enim, ut inquit Suetonius in vita Neronis cap. 7. *undecimo ætatis anno à Claudio adoptatus eſt.* Amicus noſter duas illas figuras ſtantes Neronem & Britannicum eſſe exiſtimat, ſed uterque hic togatus eſt, nec Britannicus ex eodem Suetonio togam virilem adhuc acceperat, in Claudio cap. 43. *Sub exitu vitæ obvium ſibi Britannicum complexus hortatus eſt ut creſceret... cumque impubi teneroque adhuc, quando ſtatura permitteret, togam dare deſtinaſſet*, ſed frequens eſt adoptantis & adoptati dextras jungentis typus; ſic Nerva cum Trajano, Trajanus cum Hadriano, M. Aurelius cum L. Vero in eorum nummis exhibentur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter rariſſimos & elegantiſſimos recenſendus.

IVLIAI. AVG.
AGRIPPINAI.
GERMANICI.
CÆSARIS F.
TI. CLAVDI. CAISAR.
AVGVSTI.
PATRIS PATRIAE.

Grut. 236. 9.

N E R O.

NERO, ut inquit Suetonius, *cùm augendi propagandique Imperii neque voluntate ulla, neque ſpe motus unquam fuiſſet, Ponti modò regnum concedente Polemone, item Alpium, defuncto Cottio, in provinciæ formam redegit.* Colonias verò in Italia conſtituit *Antium* & *Atinam* in Latio, *Beneventum* in Herpiniis, *Capuam* & *Nuceriam* Campaniæ additis Veteranis firmavit; *Puteoli* urbs in Campania jus Coloniæ & cognomentum ab eo adepta eſt; *Sæpinum* in Samnium deduxit: Legiones etiam tres inſtituit, *Primam Italicam*, *Primam Claſſicam*, & *Hiſpanam*, à Galba poſtea exauctoratam.

NERONIS *nummi primæ magnitudinis hactenus non obſervati ſunt; ſecundæ & minimæ formæ, obvii & frequentes.*

B A B B A.

NERO CLAVDIVS CAESAR. Caput Neronis nudum.
C. C. I. B. EX CONS. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba ex conſenſu Decurionum.* Caput barbatum, ante quod ſerpens.

Babba, urbs Cæſareæ Tingitanæ, ut plurimos Claudio, à quo beneficium quoddam accepiſſe videtur, nummos dedicavit, ita Neroni ſuos conſecrat; & cùm hic tantùm Cæſaris nomen præferat cum capite nudo, ac ſine corona, nummum in adoptionis ejus monimentum percuſſum arbitramur. Tacitum audias de illius adoptione loquentem Annal. lib. 22. *L. Domitius adoptione, mox in imperium & cognomentum Neronis adſcitus.... verùm inclinatio populi ſupererat ex memoria Germanici, cujus illa reliqua ſoboles virilis.* Caput illud barbatum, Æſculapii eſt, quem ſerpens Salutis ſymbolum denotat: is enim in nummo ſignatus ad indicandum ejus apud Babbenſes cultum, uti Jovem ſub tauri figura in Claudii nummis illi percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli inter rariores collocandus, vulgatus ex Muſeo Sangenoveſæo in Seguini edit. 2. pag. 318. *nunc in Theſauro Regio aſſervatur.*

NERO CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Neronis nudum.
C. C. I. B. EX CONS. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, ex conſenſu Decurionum.* Pons cum tribus fornicibus.

Babba in Mediterraneis à Lixo littorali oppido remota, teſte Plinio lib. 5. cap. 1. *Ab Lixo* XL. M. *in Mediterraneo altera Auguſti Colonia eſt, Babba Julia Campeſtris appellata*, ſita eſt ad Guarguam amnem, à Baroniſo monte, ſi fides V. Cl. Drapper in Tabulis nuper de Africa editis, exortum, in quo Nero pontem exſtruxiſſe videtur, cujus ectypum Babbenſes ad munificentiſſimi Principis

cipis memoriam in nummis ſuis conſignarunt. Jam annotavit P. Harduinus pag. 86. Triſtanum hunc nummum pag. 216. cum epigraphe mutila EX CON. CC. II. perperam *ex conſenſu civitatum Campaniæ duarum* interpretatum eſſe.

Hic nummus minimi moduli, à Triſtano tom. 1. pag. 216. vulgatus, inter rariſſimos adſcribendus.

NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. GER. Caput Neronis radiatum.

C. C. I. B. EX CONSENSV D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, ex conſenſu Decurionum.* Bos cornupeta.

Bos in hoc nummo non quietus, ut Coloniæ ſymbolum, non infulâ inſignis, nec vittis ornatus pro ſacrificiis, ſed cornupeta, κορυπτίλος, qui cornibus ferire paratus; ideo non ſacrificandus, ut putat Patinus pag. 115. ſed ludos indicat à Babbenſibus in honorem Neronis de ſe benemeriti Principis ad ejus imitationem editos. Nero quippe, ut indicat Dio lib. 61. pag. 693. Romæ ludos & taurorum ſpectacula exhibuit: Ἐν τέ τινι θέᾳ ἄνδρες ταύρους ἀπὸ ἵππων συμπαραθέοντες σφίσι, κατέστρεφον. *Per id tempus editum eſt ſpectaculum, in quo homines in equis inſidentes, magno curſu atque impetu in tauros facto, eos occiderunt.* Tales typi in argenteis Auguſti nummis cum bove cornupeta & epigraphe IMP. X. in aliis IMP. XII. obſervantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 115. vulgatus, inter elegantiores annumeratur.

CARTHAGO Africæ.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua, decreto Decurionum.* Colonus agens boves.

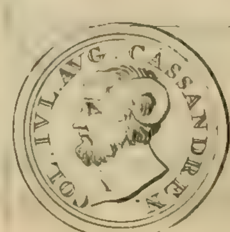
De Carthagine Africæ in Julio & Agrippina majore dictum eſt. Illa in nummo *Antiqua* perhibetur, ad diſtinctionem Carthaginis Hiſpanicæ, quæ *Nova* appellata eſt. De illius antiquitate narrat Euſebius in Chron. quam poſt Romam 70. annis à Didone Tyria conditam, imò ante Romam 72. annis tradit Juſtinus lib. 18. cap. 6. *Condita eſt urbs hæc* LXXII. *annis antequam Roma.* Et ſaltem 50. ſi credas Appiano in Lybic. unde Virgilius Æneid. 1.

Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago.

Carthaginenſes Neroni nummos dicarunt, ipſi forſan gratulantes, quòd edictum de condendis urbibus in Africa ex finibus Carthaginenſis provinciæ in Ægyptum uſque promulgaverit, ut vetus apud Gruterum inſcriptio nos edocet. Typus coloni boves ducentis, in memoriam Coloniæ à Julio Cæſare deductæ, à quo Nero originem ducebat, ſignatus videtur.

Hic nummus ad tertiam potiùs quàm ad ſecundam formam ſpectans, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

CASSANDRIA.

NERO CLAVDIVS CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. P. P. Caput Neronis radiatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis.

Titu-

Titulum *Patris Patriæ* Neronem initio Imperii recuſaſſe narrat Suetonius cap. 8. *Ex immenſis quibus cumulabatur honoribus, tantùm Patris patriæ nomine recuſato propter ætatem.* Caſſandrenſes Macedoniæ, qui Claudio, ut dictum eſt, ob provinciam Populo Romano redditam gratulantes, nummos dedicarunt, Neroni quoque filio ejus adoptivo & ſucceſſori obſequium pariter his monumentis teſtantur. *Julii* dicuntur ob deductam à Julio Cæſare Coloniam; *Auguſtani* verò, ob colonos ab Auguſto iterum in eam tranſmiſſos, à quo forſan juris Italici facti ſunt, ut eos fuiſſe tradit Paulus lib. 2. de Cenſibus: *In provincia Macedoniæ Dyrracheni, Caſſandrenſes, Philippenſes, Dienſes, Stobenſes, juris Italici ſunt.*

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 115. *vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.*

CORINTUS.

NERO CLAVD. CAESAR. Caput Neronis ſine laurea.
COR. TI. CLAVDIO OPTATO II. VIR. *Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro.* Bellerophon capiſtro Pegaſum retinens.

Hic Neronis nummus cum Cæſaris nomine & ſine corona à Corinthiis vivente Claudio percuſſus eſt, præſertim cùm ſub eodem Tiberio Claudio Optato Duumviro alter huic Imperatori dedicatus ſit. Corinthus nummos Neroni adhuc Cæſari dedicavit ob ejus adoptionem, & matrimonium cum Octavia Claudii filia, quorum meminit Dio lib. 60. pag. 686. Ὁπότε δὲ ὁ Κλαύδιος τὸν Νέρωνα τὸν υἱὸν αὐτῆς εἰσεποιήσατο, τότε καὶ γαμβρὸν ἐποιήσατο. *Quo tempore Claudius Neronem Agrippinæ filium adoptavit, generum eum quoque ſibi fecit.* Jure autem hoc civili Imperium ad Neronem ſpectavit. Tiberius Claudius Optatus Claudii libertus fuiſſe videtur: multi enim Tiberii Claudii cognominati ſunt apud Gruterum, Claudii Imperatoris liberti, Optatuſque liberti cognomen apud eum perhibetur pag. 64. 1. Bellerophon cùm Pegaſo, ad urbis antiquitatem indicandam, in nummo cælatus eſt. Vide in Julio.

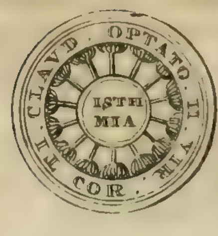
Hic nummus minimæ formæ, à Patino in Suetonio pag. 299. *vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.*

NERO CLAVD. CAES. Caput Neronis ſine laurea.
COR. C. IVLIO POLYAENO II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyæno Duumviro.* Bellerophon capiſtro Pegaſum retinens.

Eadem epigraphe, & caput idem Neronis nudum, vivente etiam Claudio nummum Neroni Cæſari percuſſum indicant, & quidem eodem anno U. C. 807. cùm Claudius III. Idus Octobris mortuus ſit, Claudio Optato & Julio Polyæno ſimul Duumviris, ut ex ſequentibus conjicimus nummis. Alii Bellerophontem Glauci filium memorant. Hyginus fab. 157. eum Neptuni ex Eurynome Nyſi filia filium tradit; ſed Palæphatus de Fab. lib. 1. hiſtoriam narrat. *Verùm ergo ita habet, Bellerophontes Phrygius vir erat genere quidem Corinthius, bonus pulcherque ſatis: hic cùm navigium ſibi præparaſſet, maritima circumquaque loca deprædabatur; nomen autem navis Pegaſus erat, ut nunc quoque ſuum cuilibet navigio nomen inditum eſt. Nomen autem id Pegaſi navigio magis quàm equo aptum fuiſſe videtur, &c. quo ex facto fabula conficta eſt.* Corinthii fabularum amatores, Bellerophontem civem ſuum, ſeu Regis ſui filium, ſibi vendicarunt. C. Julius Polyænus Duumvir originem habere videtur à quodam Græco Julii Cæſaris liberto, quod prænomen & nomen Juliæ gentis denotant. *Polyænus* cognomen, id eſt *multa laude dignus.*

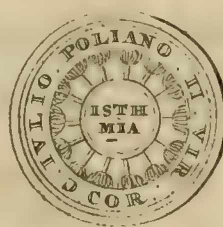
Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt, à Patino in Suetonio pag. 299. *in quo legendum jam monuit P. Harduinus* POLYAENO *pro* POLYRENO, *ut apud Mediobarbum pag.* 95.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.
COR. TI. CLAVDIO OPTATO II. VIR. *Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro.* Corona ex apio, in qua ISTHMIA.

En alter nummus ſub eodem Ti. Claudio Optato Duumviro Neroni dicatus cum Auguſti nomine, ipſoque laureâ inſigni; unde cùm idem Duumvir Claudio Imperatori & Neroni Cæſari deinde Auguſto nummos percuſſerit, eum Corinthi Duumviratum geſſiſſe anno U. C. 805. conjicimus, quo Claudius regnavit, cùm Nero Cæſar eſſet, Claudio verò III. Idus Octobris mortuo, Nero Imperium adeptus, Auguſtus appellatus eſt. Corona illa ex apio contexta, in cujus area hæc vox ISTHMIA, certamina Iſthmica quinto quoque anno celebrata, hoc anno exhibita arguit, quorum præmium erat ex apio arido, cùm priùs Iſthmionicæ pinu coronarentur; de quo Pindarus Od. 2. Epod. 1. Ιν' ἐν ἀγῶσι βαρυκτύπε θάλησε Κορινθίοις σελίνοις. *Quo pacto in certamine Neptunus decoratus fuerit Corinthiacis apiis.*

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.
COR. C. IVLIO POLYAENO. II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyæno Duumviro.* Corona ex apio, in qua ISTHMIA.

Ex iiſdem nummis Neroni Cæſari, deinde Auguſto, tum ſub Tib. Claudio Optato & C. Julio Polyæno cum ſimilibus typis percuſſis, illos ſimul eodemque anno Corinthi Duumviratum geſſiſſe arbitramur. *Iſthmia* certamina ſunt appellata, quia in Iſthmo quinque tantùm millium ſpatio, ubi Corinthus erat ſita, in honorem Neptuni celebrabantur, ut Plutarcho videtur in Theſeo; vel in Palæmonis honorem, ut ex Archiæ Poëtæ Græco epigrammate colligitur, quod etiam hodie extat in Anthologia: iſta verò certamina ſub his Duumviris celebrata videntur, cùm Nero in Græciam profectus eſt. *Polyænus* cognomen in Græcia vulgare. Polyænus Sardianus Sophiſta vixit ſub Caligula; alter Orator ſcripſit ſub divis fratribus octo Strategematum libros.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter raros numeratur.

NERO CLAVD. CAES. AVG. GERM. TR. P. IMP. P. P. Caput Neronis laureatum.
COR. P. VINICIO II. VIR. *Corinthi, Publio Vinicio Duumviro.* Nero togatus ſtans, dextram porrigit, lævâ volumen, à dextris mulier ſtolata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Figura muliebris illa, quæ pateram gerit cum cornucopiæ ante Neronem, videtur eſſe Genius Corinthi, tutelam urbis ipſi committens. Populi Imperatoribus & eorum uxoribus adulantes, illos ſæpe Genios appellabant, ut ex nummis liquet GEN. COL. COR. *Genio Coloniæ Corinthi*, & aliarum urbium teſtimonio; imò apud eos maximum fuit juramentum *per Principis Genium*, ut planè Juriſconſulti & Tertullianus oſtendunt. Genius, Deus erat, qui præpoſitus eſſe ac vim habere omnium rerum gignendarum credebatur; ideo illi cornucopiæ dabant, ad rerum omnium ubertatem indicandam. *Vinicia* gens, plebeia, ſed Conſularis. Vide Fulv. Urſinum in *Vinicia.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores locandus.

NERO CLAVD. CAESAR AVG. Caput Neronis laureatum.

GEN. COL. COR. Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Genio Coloniæ Corinthi, Quinto Flacco Duumviro.* Genius ſeminudus ſtans, pallio ad cruris medium circumvoluto, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Nero in hoc nummo, ut Genius Populi Romani depingi ſolet, exhibetur, de quo Martianus lib. 2. de Nuptiis Mercurii & Philolog. *Sed quoniam,* inquit, *unicuique ſuperiorum Deorum ſinguli quique deſerviunt, & illorum arbitrio iſtorumque comitatur, & generalis omnium præſul, & ſpecialis ſingulis mortalibus Genius admovetur, quem etiam præſtitem, quòd præſit gerundis omnibus, vocaverunt: nam & populi Genio, cùm generalis poſcitur, ſupplicant.* Genius pateram gerit ex una manu, & ex altera cornucopiæ, quòd veteres exiſtimarent nihil oportere populum guſtare quàm ſacrificio facto Deo abundantiæ auctori: ideo ut plurimùm in nummis additur ara ſertis ornata, & Genio res ſacra fiebat mero & floribus, unde Horatius in Epiſt.

Floribus & vino Genium memorem brevis horæ.

De Fulvio Flacco Duumviro in Agrippina Neronis matre diximus.

Hic nummus minimæ formæ non obvius eſt.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. Q. FVL. FLACCO II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Sol coronâ radiatâ inſignis quadrigas agit, dextrâ flagrum.

Sol ut Tutelaris Corinthi Deus, aut Nero ſub Solis figura in hoc nummo exhibetur; de Sole Pauſanias in Corinthiacis: Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν· Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντος τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe; diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cùm Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet.* Corinthii verò forſan adulati ſunt Neroni, quem populi Apollinem vocabant, ut teſtatur Dio lib. 61. p. 699. Καὶ ἦν ἀκούειν πῶς αὐτῶν λεγόντων, Ὁ καλὸς Καῖσαρ, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Αὔγουστος. *Tum licebat audire, qui ita dicerent: Quàm pulcher Cæſar, Apollo, Auguſtus.* Apollinem Græci etiam Φοῖβον, hoc eſt *Solem,* appellant: nam, ut cantabat Nero, ſic etiam aurigabat, ſi Suetonium audias in ejus vita cap. 24. *Mox & ipſe aurigare, atque etiam ſpectari voluit.* Et paulò poſt: *Aurigavit quoque plurifariam, Olympiis verò decem viginti, quamvis idipſum in Rege Mithridate, carmine quodam ſuo reprehendiſſet.* Plurimi ſunt nummi ſub Fulvio Flacco Duumviro Neroni & ejus familiæ percuſſi.

Hic nummulus inter rariores & elegantiores recenſendus.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. Q. FVLV. L. ANNIO II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio, L. Annio Duumviris.* Venus in curru marino, quem ducit Triton concham gerens, cum una ex Nereidibus tibiam inflante.

Eundem typum in Agrippinæ matris nummis ad ejus honorem à Q. Fulvio & L. Annio Duumviris ſignatum ſuprà diximus. Venus Corinthi culta ab antiquis, Amorum, Gratiarum & Pulchritudinis Dea habita eſt, ita ut ipſi exhibuerint ſub Veneris figura Agrippinam formâ decoram, ut

tradit

tradit Dio lib. 60. pag. 686. Καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἀδελφιδῆν Ἀγριππῖναν ἔγημε, τὴν τοῦ Δομιτίου τοῦ Νέρωνος ἐπονομασθέντος μητέρα, καὶ τὰ καλὴ ἦν. *Paulòque pòſt fratris ſui filiam Agrippinam matrem Domitii cognomento Neronis, uxorem duxit, formâ inſignem.* Is vero nummus à Corinthiis primis Imperii Neronis temporibus percuſſus eſt, cùm is maximè matrem venerabatur, ut narrat Suetonius in Nerone cap. 9. *Matri ſummam omnium rerum publicarum privatarumque permiſit.* De Fulvio & Annio Duumviris dictum eſt in Agrippina.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter rariores collocatur.

NERO CAE. GERM. AVG. Caput Neronis radiatum.
COR. TI. CLAVDIO. II. VIR. Q. ADV. AVG. *Corinthi, Tiberio Claudio Duumviro Quinquennali, Adventus Auguſti.* Nero togatus ſtans, dextram extendens, lævâ volumen.

Corinthii Neronis in eorum urbem adventum in nummis ad æternam rei memoriam ſignarunt his notis, ADV. AVG. *Adventus Auguſti.* Suetonius in ejus vita cap. 19. *Peregrinationes duas omnino ſuſcepit, Alexandriam & Achaiam: ſed Alexandrina, ipſo profectionis die, deſtitit.* Ideo togatus, & non paludatus in nummo exhibetur, quoniam in pace tantùm togæ uſus erat; hæc toga à tegendo, quod corpus tegat, dicta: ſuperimponebatur autem tunicæ; laxa erat, & in ſinum multis criſpulis ſubſtracta ſuccingebatur. Sic togâ ornatus exhibetur Hadrianus in nummis ob ejus peregrinationes cuſis. Nummos jam ſuprà ſub Tib. Claudii Optati Duumviratu percuſſos vulgavimus; in hoc Duumvir Quinquennalis perhibetur. Duumviralis tandem Cenſoriam dignitatem accepit, penes quam etiam erat monetæ cudendæ facultas, ut & penes Duumviros; quod confirmat noſtram de Neronis ſtatua à Duumviris Quinquennalibus poſita ſententiam.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores ponendus.

NERO CLAVD. CAESAR AVG. GERM. IMP. Caput Neronis laureatum.
COR. ADVENTVS AVG. *Corinthi, Adventus Auguſti.* Navis prætoria.

Corinthii navem, ſupra quam Nero ad eorum urbem appulerat, ad æternam rei memoriam in nummis cum epigraphe ADVENTVS AVG. inſculpere voluerunt. Opinari quidam poſſent navem ab illis ideo depictam eſſe, quia triremium inventio ipſis potiſſimum adſcribitur, juxta Thucydidem; ſed falſam eorum opinionem inde conjicimus, quòd Patrenſes eundem typum cum ſimili epigraphe percuſſerint. Triremis prætoria eſſe videtur, etiamſi tres ejus remorum ordines propter ſcalptoris negligentiam ſignati in nummis non obſerventur. Naves quibus Imperatores vehebantur, utplurimum, ut in Hadriani & Gordiani Pii nummis, ex tribus remorum ordinibus erant compoſitæ, eaſque noſtris utiliores aſſerit vir cl. Raph. Fabrettus, qui de iis eruditè diſſeruit de Col. Trajan. cap. 5. Prætoria navis, ut claſſis princeps ignem cæteris præfert, à qua diſcedere etiam in tempeſtate, niſi data facultate, nuſpiam licet.

Hic nummulus frequens eſt & obvius.

NERO CLAVD. CAES. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.
COR. C. IVLIO POLYAENO II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyæno Duumviro.* Navis prætoria cum remigantibus.

Hic nummus Neronis in urbem adventum, dum ille portum ingreditur, exhibet. Remigantes in triremi prætoria conſpiciuntur, & ut loquitur Virgilius Æneidos lib. 5.

Triplici conſurgunt ordine remi.

De

De Neronis in Græciam peregrinatione audias Dionem lib. 63. pag. 719. Τά τε γὰρ ἄλλα, καὶ κατασκόπους ἑκατέρωσε ἔπεμψεν· ἐς ἣ δὴ τὴν Ἑλλάδα ἐπεραιώθη, οὔ τί γε ὡς Φλαμινῖνος, οὐδ' ὡς Μόμμιος, ἢ καὶ Ἀγρίππας καὶ Αὔγουστος οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπί τε ἡνιοχήσει καὶ κιθαρῳδήσει, κηρύξει τε καὶ τραγῳδίας ὑποκρίσει. *Sed miſſis utroque exploratoribus, in Græciam tranſiit, non ut majores ejus fecerant, Flamininus, Mummius, Agrippa, Auguſtus; ſed ut currus agitaret, citharâ caneret, præconis officio fungeretur, & tragœdias ageret.* Julium Polyænum Corinthi Duumviratum geſſiſſe ex ſuperioribus nummis annotavimus, & quidem cum Claudio Optato collega, ut ex iiſdem typis ab utroque percuſſis opinamur.

Hic nummus minimæ formæ, apud Patinum in Suetonio pag. 299. vulgatus, inter rariores collocandus.

COR. L. CAN. AGRIPPA. AED. *Corinthi, Lucius Caninius Agrippa Ædilis.* Templum quatuor columnis ſuffultum.

L. Caninius Agrippa in Ædilitatis munere, quo Corinthi functus, nummos etiam in Neronis honorem percuſſit. De Ædilium officio, & iis permiſſa cudendæ monetæ facultate, in Calaguritanis Tiberii nummis abunde dictum eſt: licèt verò ipſi Ædiles magiſtratus minores ordinarii quotannis crearentur, quo quidem anno cuſum fuiſſe hunc nummum, affirmare difficile videtur. Tacitus anno U. C. 808. poteſtatem Ædilium à Nerone cohibitam ac diminutam tradit Annal. lib. 13. *Cohibita arctiùs & Ædilium poteſtas, ſtatutumque quantum Curules, quantum Plebei pignoris caperent, vel pœnæ irrogarent.* Cùm verò circumventos fraude ab Ædilibus mulctatos fuiſſe, pecuniamque mulctatitiam operibus publicis faciundis applicatam, ex Livio & aliis colligamus, hoc templum à Caninio Ædili mulctatitiâ pecuniâ reſtauratum, ob ſuperius Neronis in Ædiles ſtatutum, in hoc nummo conjecturæ locus eſt. De *Caninia* gente dictum eſt in Auguſto, de qua conſule Fulv. Urſinum. *Agrippa* cognomen datum eſt ei qui cum labore matris natus ſit; ex prænomine quidem in cognomen tranſiit.

Hic nummus minimi moduli inter rariſſimos & elegantiſſimos computandus.

P A T R Æ.

NERO CLAVDIVS CAESAR. Caput Neronis nudum.

COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis vigeſima-ſecunda.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Patrenſis Colonia Achaiæ provinciæ Neroni gratulans ob ejus à Claudio adoptionem, eundem typum ac Claudio patri adoptivo percuſſit, aquilam ſcilicet legionariam inter duo ſigna militaria, ad Veteranorum Legionis vigeſimæ ſecundæ primigeniæ in urbem ab Auguſto traductorum originem indicandam. Legiones nomina & cognomina à variis eventibus indita habuerunt, ut videtur Onuphrio in Imp. Rom. ut *Prima*, *Secunda*, & deinceps, ab iis qui eas inſtituerunt, ut *Auguſta* & *Claudiana*, &c. vel à provinciis devictis, ut *Gallica* & *Macedonica*; vel à locis in quibus primò inſtitutæ ſunt, ut *Italica* & *Fretenſis*; aut à Diis, ut *Apollinaris* & *Minervia*; vel poſtremò ab aliis eventibus, ut *Gemina*, *Victrix* & *Primigenia*. Fortunæ primigeniæ templum in Colle Quirinali fuiſſe refert Livius Decad. 5. lib. 5.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt.

NERO CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.

C. P. ADVENTVS AVGVSTI. *Colonia Patrenſis*, *Adventus Auguſti.* In aliis, C. P. ADVEN. AVG. CLEANDER..... *Colonia Patrenſis*, *Adventus Auguſti*, *Cleander.* Navis cum remigantibus.

Triremis prætoria cum epigraphe ADVEN. AVG. à Colonia Patrenſi in memoriam adventus Neronis in urbem, in nummo percuſſa eſt. Dio Neronem in omnibus Græciæ urbibus, exceptis Athenis & Lacedæmone, certaſſe tradit lib. 163. pag. 721. Ἠγωνίσατο δὲ ἐν πάσι ὁμοίως πόλει ἀγῶνα ἐχούσῃ πλὴν Ἀθηνῶν καὶ Λακεδαιμονίων· ταύταις γὰρ μόναις οὐδὲ ἐπεφοίτησε τὴν ἀρχήν. *Certavit in omnibus urbibus in quibus fiebant certamina*, *Athenas & Lacedæmonem excipio*, *quas urbes prorſus non adiit.* Nero in illa peregrinatione pro armis milites, quos Neronianos vocavit, citharas, plectra & perſonas ferre juſſit: nam ille vocem exercere, meditari cantilenas, & alia ejuſmodi facere conſueverat, ut in certamine citharœdorum victor, in Cæſarum certamine victus diſcederet. De magnificentia Patrarum Odei (quod eſt ac ſi Cantilenarium dixeris) Pauſaniam audias in Achaicis. Κεκόσμηται δὲ ἐς ἄλλα τὸ ᾠδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἕλλησι, πλὴν γε δὴ τοῦ Ἀθήνησι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερῆρκε κατασκευήν. *Exornatum Odeum illud eſt omnium*, *quæ in Græcia ſunt*, *magnificentiſſimum*, *excepto duntaxat eo quod Athenis eſt: illud enim & magnitudine*, *& ornamentorum inſignibus facilè ſuperat quorumvis operum ſplendorem.* Cleander in nummo inſcriptus, magiſtratum obtinere videtur ſub quo percuſſus eſt nummus; ſed cùm Patrenſes Duumviros & alios magiſtratus in nummis exhibuiſſe nondum viderimus, nummus integrior expectandus.

Uterque nummus ſecundi & minimi moduli, *rarus eſt.*

NERO CAESAR AVG. GERM. IMP. Caput Neronis laureatum.

C. P. CLEANDRO. P. Q. CO... DO... *Colonia Patrenſis*, *Cleandro.* Detritæ ſunt litteræ. Nero togatus ſupra baſim columnæ, dextrâ extensâ, lævâ cartam involutam.

Statua hæc baſi impoſita, à Patrenſibus Neroni videtur locata ob libertatem univerſæ Græciæ ab illo conceſſam, teſte Suetonio in ejus vita cap. 24. *Provinciam univerſam libertate donavit*; *ſimulque judices civitate Romana & pecunia grandi: quæ beneficia è medio ſtadio Iſthmiorum ſua ipſa voce pronuntiavit.* Quem magiſtratum geſſerit Cleander ille, ſub quo hic & ſuperior nummus cuſi ſint, ex epigraphe exeſa pronuntiare non potuimus. *Cleander* cognomen, idem ſonare videtur quod *celebris vir.* Cognomina Græca ſæpe ſæpius compoſita obſervantur; Latina verò ſimplicia, præter *Agricola* & *Publicola.*

Hic nummus minimæ formæ, *olim juris noſtri*, *inter rariores reponendus.*

NERO CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis radiatum.

GEN. COL. NER. PAT. *Genius*, vel *Genio Coloniæ Neronianæ Patrenſis.* Genius ſeminudus cum pallio ſtans, dextrâ pateram ſuper arulam, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Hic nummus Coloniæ ut & Romæ adulationis erga Neronem monumentum eſt. Senatus Genio Auguſti nummos dedicaverat; Patrenſes Neronem *Coloniæ Genium* appellarunt, quem *Tutelarem* ſeu *Topicum Deum* Veteres vocaſſe diximus: ita Imperatorem ut Deum colentes; ſiquidem templum Genio Auguſti dicatum narrat Suetonius in ejus vita cap. 60. *Et cuncti ſimul ædem Jovis Olympii Athenis antiquitus inchoatam perficere communi ſumptu deſtinaverunt*, *Genioque ejus dedicavere.* Patrenſes ab Auguſto inter cæteros Græcos libertate donatos narrat Pauſanias in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι. *Et ſolis certè Patrenſibus*, *ex Achæis omnibus*, *ut ſua liberalitate uterentur*, *conceſſit.* At verò tanti beneficii quaſi obliti, pro Auguſtæ Coloniæ nomine Neronianam appellarunt, plus videlicet Neroni, qui totam provinciam; quàm Auguſto, qui ſolam eorum urbem liberam pronunciaverat, debere ſe profitentes. De Genio, vide in Agrippina ſeniore.

Hic nummus ſecundi moduli, *ab Illuſtriſſimo Epiſcopo Pamienſi Theſauro Regio utpote eximiæ raritatis additus eſt.*

C. P. IVPITER LIBERATOR. *Colonia Patrenſis, Jupiter Liberator.* Jupiter nudus ſtans, dextrâ aquilam, lævâ haſtam.

Patrenſes hanc Jovi Liberatori ſtatuam poſuerunt ob provinciæ libertatem Neronis beneficio recuperatam, quam ideo in ejus nummis ſignarunt. Sic Ζεὺς ἐλευθέριος ab Athenienſibus cultus eſt, quòd eos à Medis liberaſſet: ſic Platenſes, quòd Græci Perſas deleviſſent, Jovi Eleutherio templum conſtruxerunt. De libertate Græciæ à Nerone conceſſa loquentem audias Pauſaniam in Achaicis pag. 428. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐς Νέρωνα ἡ βασιλεία περιῆλθε ἡ Ῥωμαίων, καὶ ἐλεύθερον ὁ Νέρων ἀφίησιν ἁπάντων, ἀλλὰ γῆν πρὸς δῆμον ποιησάμενος τὸν Ῥωμαίων, Σαρδὼ γὰρ τὴν νῆσον ἐς τὰ μάλιστα εὐδαίμονα ἀντὶ Ἑλλάδος σφίσιν ἀντέδωκεν. *Multis poſt ætatibus cùm ad Neronem Romanorum Imperium perveniſſet, is Græciæ, ſine Romani Imperii detrimento, ſuam reddidit libertatem: pro ea enim Sardiniam prædivitem inſulam in provinciæ formam redegit.* Jupiter variè depingitur, modò nudus, modò pallio tectus, modò veſte ornatus, juxta varia ejus attributa & nomina.

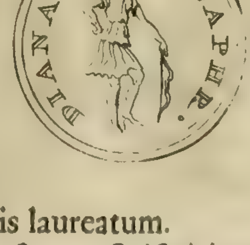
Hic nummus mediocris magnitudinis, à Morellio in Specim. pag. 53. vulgatus, inter rariores collocatur.

NERO CLAVD. CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.
C. P. HERCVLI AVGVSTO. *Colonia Patrenſis, Herculi Auguſto.* Hercules ſtans, dextrâ innixus clavâ, lævâ ſpolia leonis.

Nero in nummis ſenatuſconſulto percuſſis ut Apollo citharam pulſans ſignatur: in hoc Patrenſi ut Hercules quaſi omnium certaminum victor. Hic verò nummus Dionis locum de pompa Neronis triumphali percelebrem non parum illuſtrat, cùm ille è Græcia reverſus, in Capitolium totâ urbe coronatâ, lychniſque ac ſuffimentis plenâ aſcenderet. Πάντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτῶν τῶν βουλευτῶν, ὅτι μάλιστα συμβοώντων, Ὀλυμπιονῖκα οὐά, Πυθιονῖκα οὐά, Αὔγουστε, Αὔγουστε, Νέρωνι τῷ Ἡρακλεῖ, Νέρωνι τῷ Ἀπόλλωνι. *Acclamabant omnes & Senatores primis, Ova Olympionica, Ova Pythionica, Auguſte, Auguſte, Neroni Herculi, Neroni Apollini.* Hercules autem certaminum Olympiorum inſtitutor perhibetur, etſi variæ ſint de iis ſententiæ, magis tamen recepta in eum refertur: qua de re in Commentariis in Pindari Olympia copioſè agitur, & ab Iſaacio in Lycophronem. Quidam Philoſophum Herculem putavere, & idcirco illi clavam aſſignant, per quam Philoſophia ſignificatur; & leonis pellem, per quam prudentia; quibus rebus Hercules animi monſtra edomuit, & vanas cogitationes.

Hic nummus mediocris formæ inter elegantiſſimos reponendus.

IMP. NERO CAESAR. Caput Neronis laureatum.
DIANA LAPHRIA. Diana venatrix ſtans, ſiniſtrâ innixa arcu.

Etſi nummus urbis nomen non præferat, ad Patrenſes tamen illum pertinere Dianæ Laphriæ nomen arguit, à Laphrio viro Phocenſi, qui illam in Calydone erexerat, ei inditum. Sunt qui vocatam malint Laphriam, quòd ipſius deæ ira adversùs Ceneum ſingulis annis ἐλαφροτέρα fieret, id eſt levior ac facilior: alii non à Laphrio denominatam tradunt, ſed per ſyncopen, quaſi λαφυρείαν, quòd illa ferat capita & ferarum ſpolia. Diana Laphria Patris in arce fanum habebat, in quo ejus ſignum Ætolis ereptum, ab Auguſto cùm Patrenſem coloniam ille deduxit, conceſſum, ut tradit Pauſa-

Pauſanias in Achaic. pag. 432. Καλυδῶνος γὰρ καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης ὑπὸ Αὐγούστου βασιλέως ἐρημωθείσης, καὶ τὸ Αἰτωλικὸν οὕτω τὸ ἄγαλμα τῆς Λαφρίας οἱ Πατρεῖς ἔσχον. *Calidonem enim atque adeò cæteram Ætoliam cùm pervaſtaſſet Auguſtus, Ætolicum hoc Laphriæ ſimulacrum Patrenſibus datum.* Patrenſes Neroni blandientes, abavi Auguſti munus in nummis cælari curaverunt. Sic Auguſtum nominat Tacitus Annal. 13. *Divo Auguſto abavo Neronis.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Morellio in Specim. pag. 65. inter rariſſimos collocatur.

PTOLEMAIS.

NERO CLAVD. CAESAR GERM. Caput Neronis laureatum.

COL. PTOL. DIVOS. CLAVD. *Colonia Ptolemais, Divos Claudius.* Colonus agens boves, cum quatuor ſignis militaribus.

Ptolemais, urbs Phœniciæ, à Claudio Cæſare Colonia deducta, nummos ſuos fundatori cum colono & ſignis militaribus Coloniæ conſtitutæ ſymbolis memor percuſſit, eundem typum Neroni ſucceſſori in Claudiam familiam adoptato, ut ejus ſibi benevolentiam conciliet, dedicat, appoſito in imo ad majorem adulationem, DIVOS CLAVD. titulo, ut ſignificarent Claudium inter Deos Neronis curâ relatum. Ejus conſecrationis meminit Suetonius in vita Claudii cap. 45. *Funeratus eſt ſolemni Principum pompa, & in numerum Deorum relatus.* Et Tacitus Ann. 12. *Cæleſteſque honores Claudio decernuntur, & funeris ſollenne perinde ac divo Auguſto celebratur.* Privignus Nero filio Britannico prælatus, Imperator in caſtris ſalutatus eſt; ſententiam militum ſecuta ſunt Patrum conſulta: & addit idem Hiſtoricus loco laudato: *Nec dubitatum eſt apud provincias.* Ideo Ptolemaidenſes nummos Neroni proferunt.

Hic nummus minimæ & mediæ formæ, inter rariores enumerandus.

IMP. NERO CL. CAESAR AVGVST. GERMANICVS
PONT. MAX. TRIB. POT. V. IMP. IV. P. P.
PVBLICO EDICTO IN EXITV MAVRITANIAE NVMIOLAE
PROVINCIAE CARTHAGINENSIS IN AEGYPTVM VSQVE
EMISSO CADVCEATORE ET PRAECONE MANDATVM NO
STRVM EXEQVENTE IN MARMOREIS POSTEA COLVM
NIS VBIQVE SCVLPTO EDICTO IMPERO ET VOLO OM
NES POPVLOS REGIONIS DESERTAE VAGOS ET ERRA
BVNDOS QVI LATISSIMMO TERRARVM CARDINE A MON
TE ATHLANTE IN AETHIOPIAM VSQVE SE PROTENDVNT
ET LONGISSIMO AB OCEANO PATRIAE DESERTAE AD
ERYTHRAEVM MARE SPATIO SE EFFVNDVNT PAGOS VI
COS OPPIDA ET VRBES RITV AFRICAE ET LYBIAE CONDERE
MORE CIVIVM AGERE, ALIOQVIN EOS CVM CONIVGIBVS
LIBERIS AC OMNI PATRIAE FORTVNA PRO CAPTIVIS VBIQVE
HABERI VILIA VELVTI MANCIPIA COMMVTARI ET DISTRA
HI PER TOTVM LATE ORBEM ROMANVM MANDO ET IVBEO.

Ex Geraldini Itiner. an. 1631. edito.

O C T A V I A.

OCTAVIÆ *nummi eximiæ ſingularitatis & præſtantiæ ſunt, præſertim cum ſola ejus effigie; unicus minimi moduli hactenus in Theſauro Regio obſervatus eſt.*

CORINTHUS.

OCTAVIAE NERONIS AVG. Caput Octaviæ.

GEN. COL. COR. Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Genius Coloniæ Corinthi, Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Figura muliebris ſtolata ſtans, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Apud P. Harduinum pag. 124. pro IVL. FLACCO II. VIR. repone Q. FVL. FLACCO II. VIR.

Corinthii ſub Fulvio Flacco Duumviro nummos Neroni & Agrippinæ matri, ſed rariſſimum ſignarunt Octaviæ ejus uxori ipſi à Claudio collocatæ, ut ait Suetonius in Claudio cap. 27. *Octaviam Neroni privigno ſuo collocavit.* Hanc Nero poſt Claudii mortem ſpernere cœpit, ut refert idem Hiſtoricus in ejus vita cap. 35. *Octaviæ conſuetudinem citò aſpernatur.* Eique Acten ſervam prætulit, teſte Dione lib. 61. pag. 692. Ἡ γὰρ δὴ Ἀκτὴ ἐπέπρατο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀγαπηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος, ἔς τε τὸ τοῦ Ἀττάλου γένος ἐσήχθη, καὶ πολὺ καὶ ὑπὲρ τὴν Ὀκταουίαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἠγαπήθη. *Fuerat autem Acte empta ex Aſia, cujus amore Nero ita captus erat, ut eam retulerit in familiam Attali, & Octavia uxore multò cariorem habuerit.* Deinde mortuâ Agrippinâ, ut ſterilem Octaviam dimiſit, & Poppææ nupſit, teſte Tacito Annal. 14. *Igitur accepto Patrum conſulto exturbat Octaviam, ſterilem dictitans. Exin Poppææ conjungitur.* Duodecimo die poſt divortium Octaviæ, adſerente Suetonio, illa in Pandatariam inſulam relegata, paulò pôſt anno ætatis 20. mori jubetur, ejuſque caput amputatum Poppæam vidiſſe narrant. Muliebris figura in averſa nummi parte, ipſa Octavia eſt, pro urbis Genio poſita. De Fulvio Duumviro dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ, à Cl. V. Camellio Chriſtinæ Reginæ Antiquario dono datus Seguino noſtro, nobis Romæ præſentibus, ſingularitatis eximiæ eſt.

INCERTA.

NERO CLAVD. CAESAR. IMP. OCTAVIA AVGVSTI. Capita Neronis & Octaviæ adverſa. Nero Solem ſub capite, Octavia Lunam creſcentem habet.

NERO CLAVD. CAES. AVG. IMP. VOLVMNIO LVRINO II. V. in aliis, LVRINO VOLVMNIO. Caput Neronis nudum cum ſceptro per tranſverſum.

Nummum Octaviæ cum Neronis effigie Colonia quædam, non appoſito ſuo ſed Duumvirorum nomine, percuſſit; illa ſunt, *Lurinus & Volumnius*, pro quibus Triſtanus tom. 1. pag. 239 ex Occonis nummo neſcio quid de Urano & Volumno Diis quibuſdam ariolatus eſt. Patinus nummum

vidit,

vidit, & tamen Triſtani ſententiam pag. 114. ſequutus eſt : ſed Spanhemius veram nummi epigraphen Diſſert. 7. pag. 619. explanavit. *Lurinus* cognomen eſt, parum notum. *Volumnia* gens, plebeia, ſed Conſularis & Cenſoria. Viſitur alter nummus in Cimeliis ſub iiſdem Duumviris ſignatus, ex una parte caput Claudii nudum cum inſcriptione, DIVVS CLAVDIVS VOLVMNIO LVRINO II. VIR. ex altera parte caput Neronis juvenile ſine laurea, cum hac epigraphe, NERO CLAV. CAESAR. LVRINO VOLVMNIO. II. VIR. unde auguramur utrumque nummum primis Imperii Neronis temporibus percuſſum, hunc quidem in memoriam Claudii conſecrationis privigno curante decretæ, illum verò in concordiæ Auguſti & Auguſtæ monumentum, quos ut præcipua mundi lumina tanquam Imperio neceſſaria, appoſito ſub capite Neronis Sole, & Lunâ ſub Octaviæ effigie exhibuerunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores collocandus.

POPPÆA.

POPPÆÆ *Neronis ſecundæ uxoris numiſmata quidem Græca reperiuntur; ſed in Coloniis percuſſa, hactenus non obſervata ſunt.*

G A L B A.

GALBA Legiones duas inſtituit, unam cognomine *Victricem*, quæ Romæ pro Othone contra Vitellium ſtetit; alteram VII. nomine *Galbianam*, ab eo in Pannonia collocatam : ſed ob breve Imperii tempus, veriſimile eſt ipſum Colonias non deduxiſſe. Exauctoravit quidem in Africa Legionem III. Auguſtam, ſed totam ob rebellionem.

GALBÆ *nummi, eximiæ raritatis ſunt & elegantiæ, præſertim ex ære medio; ex majori, hactenus non obſervati ſunt.*

B A B B A.

IMP. GALBA CAESAR. Caput Galbæ.
C. C. I. B. EX CONS. DEC. *Colonia Campeſtris Julia Babba, ex conſenſu Decurionum.* Victoria gradiens, dextrâ lauream, lævâ palmam.

Mors Neronis omnibus grata varios animorum motus pro Galba excitavit, præcipuè apud Legiones & apud populos, evulgato Imperii arcano : poſſe Principem alibi quàm Romæ fieri, ingens novis rebus materia. In Africa Clodius Macer, in Germania Fonteius Capito aliquid moliti ſunt. Tacitus de aliis provinciis loquens, Hiſtor. lib. 1. *Duæ*, inquit, *Mauretaniæ, Rhetia, Noricum, Thracia, & quæ aliæ Procuratoribus cohibentur, ut cuique exercitui vicinæ, ita in favorem aut odium contactu valentiorum agebantur.* Tandem utraque Mauretania Galbam electum probavit, ſi quidem ille uni L. Albino eas provincias regendas dederit, eodem Hiſtorico teſte hiſt. lib. 2. *Albinus à Nerone Mauretaniæ Cæſarienſi præpoſitus, additâ per Galbam Tingitanæ provinciæ adminiſtratione, haud ſpernendis viribus agebat.* Babbenſes Numidiæ Tingitanæ Neronis ſtudioſi, tandem ipſius extorſiones & rapinas experti, Galbæ partes ſecuti ſunt, Victoriamque coronam dextrâ geſtantem ob Clodium Macrum in Africa per Garucianum Procuratorem interemptum, in ejus nummis percuſſerunt.

Hic nummulus Rhegii, in Muſeo P. Cattanei aſſervatus, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

C O R I N T H U S.

SVL. GAL. CAESAR. AVG. Caput Galbæ ſine laurea.
COR. L. CAN. AGRIPPAE. II. VIR. *Corinthi, Lucio Caninio Agrippæ Duumviro.* Templum quatuor columnarum, & plurimis aliis circumdatum, gradibuſque ornatum.

Nil mirum ſi Corinthus, quæ ob libertatem Græciæ conceſſam nummos, ut vidimus, Neroni conſecravit, alios Galbæ in ejus locum electo devoveat, cùm ille provinciam rapinis & ſacrilegiis vexaverit, ſi Tacito fides Annal. 15. *Enimverò per Aſiam atque Achaiam non dona tantùm, ſed ſimulacra numinum abripiebantur, miſſis in eas provincias Acrato ac Secundo Carrinate.* Corinthii

Galbæ

Galbæ benevolentiam præcipuè ſibi conciliare ſtudebant, cùm ipſe ab Iſthmiorum ludorum Judicibus pecuniam quam dederat Nero repeteret, ut tradit Dio lib. 63. pag. 721. Καὶ τοῖς Ἑλλανοδίκαις τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, ἃς ὕστερον Γάλβας παρ' αὐτῶν ἀπήτησεν, ἔδωκε. *Quamobrem dedit Hellanodicis decies ſextercium, quam ſummam ab eis Galba poſtea repetivit.* L. Caninius Agrippa templum hoc curâ ſuà reſtitutum cùm Ædilis eſſet, Neroni dedicavit; idem Duumvir, ſeu ut Corinthi ſuperbiſſimum, ſeu ut Tutelari urbis Numini conſecratum, in Galbæ nummis iterum cælavit.

Hic nummus minimi moduli, apud Patinum pag. 127. vulgatus, inter rariſſimos & elegantiſſimos collocatur.

PATRÆ.

IMP. GALBA. Caput Galbæ nudum.

COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, vigeſima-ſecunda*, ſubauditur *Legio.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Colonia Patrenſis, quæ ſe *Neronianam* pro *Auguſtæ* nomine ob beneficia à Nerone accepta vocaverat, priſtina cognomina ſub Galba recepit. Nero enim quamvis Græciam liberam pronunciaſſet, ipſam tamen expilavit, ſi Dioni fides lib. 53. pag. 720. Πᾶσαν μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐλεηλάτησε, καίπερ ἐλευθέραν ἀφείς. *Græciam depopulatus eſt, licèt eam liberam reliquerit.* Legas apud Pauſaniam quæ omnibus ſingulis urbibus abſtulit, & inter ejus ſacrilegia, Delphici templi ſpolia ex eodem diſcas lib. Phocic. pag. 620. Ἔμελλε δὲ ἄρα οὐδὲ τὸ Νέρωνος ἐς πάντα ὀλιγωρίας ἀπειράτως ἕξειν ὃς τὸν Ἀπόλλωνα πεντακοσίας θεῶν τε ἀναμὶξ ἀφείλετο, καὶ ἀνθρώπων εἰκόνας χαλκᾶς. *Non poſtremò Neronis impietatem Apollinis donaria effugere potuerunt: is enim quingentas æneas partim deorum, partim verò hominum ſuſtulit imagines.* Patrenſes, Nerone mortuo, ſucceſſori Galbæ gratulabundi, nummos ſuos conſecrarunt. De Legionum ſignis & epigraphe XXII. Veteranos Legionis vigeſimæ-ſecundæ Patras tranſmiſſos indicantibus, in Claudio dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ, apud Patinum pag. 127. vulgatus, inter rariſſimos & elegantiſſimos reponendus.

IMAGINVM DOMVS
AVG. CVLTORIBVS SIGNVM
LIBERTATIS RESTITVTAE
SER. GALBAE IMPERATORIS AVG.
CVRATORES ANNI SECVNDI
C. TVRRIANVS POLYBIVS
L. CALPVRNIVS ZENA
C. MVRDIVS LALVS
C TVRRANIVS FLORVS
C. MVRDIVS DEMOSTHENES.

In ſiniſtro latere.

DEDIC. IDIB. OCTOBR.
C. BELLICO NATALE
P. CORNELIO SCIPIONE. COS.

Apud Grut. p. 238. 12.

OTHO.

O T H O.

VIx Otho Imperium arripuit, quin alter Imperator Vitellius in Germania à Legionibus electus ſit. Provinciis itaque & Legionibus in utriuſque partes diviſis, cùm ſors pro Vitellio ſteterit, Otho poſt tres menſes potiùs Imperio oſtenſus quàm datus eſt.

OTHONIS *nummi eximiæ raritatis & elegantiæ habentur.*

INCERTA.

IMP. M. OTHO CAES. AVG. Caput Othonis laureatum.
S. C. id eſt, *Senatuſconſulto*, in laurea.

Hæc nota S. C. nummorum ſymbolum eſt Romanorum: hic tamen omnium Antiquariorum conſenſu extra urbem percuſſus eſt, licèt nec Coloniæ, nec Municipii nomen præferat; hic tamen locum habere debet, præſertim cùm Latina epigraphe gaudeat, quam ſine conceſſo cudendæ monetæ jure gerere profectò non poſſet. Sed in qua urbe, ſeu in qua provincia cuſus ſit, inquirendum.

Nummi in omnibus ferè Imperatoribus uſque ad Gallienum cum S. C. in laurea obſervantur, extra Romam ſignati: ab Auguſto quidem uſque ad Trajanum cum epigraphe Latina circa caput: à Trajano verò uſque ad Gallienum cum inſcriptione Græca, quos in Syria ex ipſorum forma, & incredibili copia quæ in hac regione ad hanc uſque diem è terræ viſceribus eruitur, percuſſos augurati ſumus; noſtram verò ſententiam confirmant ſimiles ferè Macrini & Diadumeniani cum iiſdem vocibus S. C. & Δ. Ε. Huic provinciæ facultas cudendæ monetæ, quam ſub Regibus ſuis habebat, tum relicta videtur, cùm Pompeius illam redegit in provinciam; ſed ut à Senatu id juris conceſſum Syriæ fuerat, in nummis S. C. notam poſuit, & quidem in laurea, ut Populum Romanum omnium gentium victorem denuntiaret. Quis neſcit Syriam pro Othone contra Vitellium ſtetiſſe, & Mucianum ipſius provinciæ Rectorem Legiones in ea collocatas ſacramento illius Imperatoris adegiſſe? accedat teſtis luculentus Tacitus hiſt. lib. I. *Judaicum exercitum Veſpaſianus, Syriæ Legiones Mucianus ſacramento Othonis adegere: ſimul Ægyptus omneſque verſæ in Orientem provinciæ nomine ejus tenebantur.* Unde nummi Othonis in Ægypto cum epigraphe ΑΥΤ. ΜΑΡΚ. ΟΘΩΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. & L. A. id eſt, anno primo, percuſſi in Cimeliis aſſervantur.

Sed Amicus inſtat, quid indicent litteræ Græcæ in ejuſmodi nummis Imperatorum, qui S. C. in laurea notam exhibent, aliquando obſervatæ; illas modò eſſe Monetarii notas, modò Imperii annos deſignare, modò litteras nominis urbium initiales indicare autumant. Si verò nobis conjicere liceat, meras eſſe Monetariorum notas, & nummos illos cum S. C. in laurea Antiochiæ percuſſos ſuſpicamur, in qua duæ nummorum cudendorum officinæ fuiſſe videntur, una pro Syriæ Præſide, quæ nummos Græcos pro totius provinciæ uſu ſignaret; altera urbis, quæ Latinam epigraphen uſque ad Trajanum, & poſtea Græcam propter rationes nobis ignotas cum S. C. nota ſibi à Senatu conceſſa: cui ſententiæ ſuffragari videntur omnes Antiochiæ nummi à tempore quo illa deducta eſt à Caracalla Colonia uſque ad Gallienum, qui ſemper hanc S. C. notam in area ad antiquam cudendæ monetæ facultatem ſibi à Senatu con-

ceſſam indicandam cælavere, ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. S. C. id eſt, Ἀντιοχέων μητροπόλεως κολωνίας *ſenatuſconſulto.*

Hic nummus mediæ formæ, apud Octavium de Strada pag. 43. *Patinum pag.* 134. *in Num. præſtant. Impp. Rom. à nobis edito pag.* 25. *eximiæ raritatis eſt, & inter majores ſæpe collocatur.*

V I T E L L I U S.

VITELLII *nummi in Coloniis, Municipiis, & aliis exteris urbibus percuſſi, hactenus non obſervati ſunt, licèt ille per ſex menſes imperaverit; ſed civile bellum forſan obſtitit.*

A. VITELLIVS. L. F.
IMPERATOR
COS. PERP.

Grut. pag. 239. 1.

VESPASIANUS.

VESPASIANVS ad Imperium evectus, ejus jura augere ſtudens, Colonias deduxit *Abellam* Municipium in Campaniam, *Cæſaream* in Palæſtinam, *Deultum* & *Flaviopolim* in Thraciam, *Icoſium*, quod Latii jure donavit ex Plinio, in Mauretaniam Cæſarienſem, *Nolam* in Campaniam ex Frontino, *Panormitanæ* Coloniæ territorium Veteranis & familiæ ſuæ aſſignavit. Euſebius in Chronico an. CHr. 69. ait, *Colonias deduxit*. Achaiam, Lyciam, Rhodum & Samnium inſulas, & Byzantium libertate privavit; Thraciam, Ciliciam & Commagenam ditionis Antiochi Regis in provinciarum formam redegit; non autem Thraciam, ut ex Suetonio legitur cap. 8. ſicut ex Regis Commagenæ nummis in ſecundo tomo de Syriæ Præſidibus aliquando ſumus demonſtraturi. Veſpaſianus tres Legiones inſtituit, II. *Auxiliariam* in Germania, IV. *Flaviam Felicem* in Syria, XVI. *Flaviam Felicem Fidelem* in Germania inferiore.

VESPASIANI *Coloniarum nummi ſecundæ & minimæ formæ hactenus obſervati, inter rariores collocantur.*

ANTIOCHIA Syriæ.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. Caput Veſpaſiani laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebre turritum.

Ad Antiochiam Syriæ Triſtanus & Patinus hunc nummum revocant; P. verò Harduinus illum ad Antiochiam Piſidiæ Coloniam ex ejus epigraphe Latina pertinere contendit, ſed hæc in nummis *Colonia Antiochenſis* in omnibus ſuis nummis inſcribitur; illa verò Latii jure tantùm, ut in Othonis nummo diximus, nomen urbis nudum apponit, ut & Abdera, Ebora, Oſca, & aliæ urbes hac immunitate gaudentes. Antiochenſes inter primos Veſpaſiano à Legionibus Imperatori electo adhæſere, ut ex Tacito hiſtor. lib. 2. eruitur. *Ante Idus Jul. Syria omnis in eodem ſacramento.* Et ut apud eos duæ, ut diximus, monetæ cudendæ erant officinæ, pecunia ad bellum contra Vitellium gerendum in urbe ſua ſignata eſt, ex eodem Hiſtorico: *Prima belli cura, agere delectus, revocare veteranos, deſtinantur validæ civitates exercendis armorum officinis: apud Antiochenſes aurum argentumque ſignatur.* Nil mirum ſi Antiochia pro ſolita S. C. nota, quam ad indicandam facultatem ſibi à Senatu cudendæ monetæ conceſſam apponebat, urbis nomen in moneta novi Imperatoris percuſſerit. Caput muliebre turritum, urbium principum ſymbolum eſt, eas fortiſſimis mœnibus cinctas indicans.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 142. *vulgatus, tritus & obvius eſt.*

CASSANDRIA.

IMP. CAES. VESPASIANO. Caput Veſpaſiani laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis cornutum.

Caſſandria urbs Macedoniæ, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, ab Auguſto Colonis iterum ſeu Veteranis frequentata, de qua in Nerone dictum eſt, Ammonem Tutelarem Deum, cujus ab Ægypto cultum receperunt, exhibet. Jupiter ſic appellatus eſt, qui in deſertis Libyæ ſub arietis forma colebatur, ideo cornu arietino inſignis eſt, cujus appellationis ratio hæc fuiſſe traditur. Cùm Liber Pater per deſertum Libyæ exercitum duceret, univerſa jam Aſia devicta & ſiti admodum laboraret, imploraſſe à Patre auxilium dicitur: quo facto, apparuiſſe ei extemplò arietem, quem dum fugientem proſequitur, perveniſſe illo duce ad fontem amœniſſimum; quapropter voti compotem, exiſtimaſſe arietem illum fuiſſe Jovem, eique templum miræ magnitudinis in arena conſtituiſſe, & Deum vocaſſe Ammonem, hoc eſt, Jovem Arenarium.

Hic nummus minimæ molis inter rariores adſcribendus.

PHILIPPI.

IMP. CAESAR VESPASIANVS AVG. Caput Veſpaſiani laureatum.

COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Duæ ſtatuæ ſtantes, baſi impoſitæ, una muliebris coronam alteri militari ſuper caput imponens, DIVVS AVG. in baſi.

Philippi, urbs eſt Macedoniæ, quam Philippus Alexandri M. pater condere juſſit, ut innuit Pauſanias in Eliacis pag. 352. Πατρὶς ἦν αὐτῷ νεωτάτη τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πόλεων, καλουμένη ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου. *Patria ei Macedoniæ civitatum recentiſſima, cui à Philippo Amyntæ filio nomen* Sed cur Macedoniæ Coloniæ Veſpaſiano nummos ſuos potiſſimùm dedicarint, nulla videtur cauſa, niſi forſan quòd illi provinciæ non auxerit tributa, ut aliis auxiſſe narrat Suetonius in ejus vita cap. 16. *Non enim contentus omiſſa ſub Galba vectigalia revocaſſe, nova & gravia addidiſſe, auxiſſe tributa provinciis, nonnullis & duplicaſſe.* Macedones enim liberi à Populo Romano fuerant facti, ſi Livium audias Decad. 5. lib. 5. *Omnium primum liberos eſſe jubere Macedonas, habentes urbes eaſdem, agroſque, utentes legibus ſuis, annuos creantes Magiſtratus, tributum dimidium ejus, quod pependiſſent Regibus, pendere Populo Romano.* Duas illas figuras ſupra baſim, cui DIVVS AVG. inſcriptum eſt, poſitas, in Claudio Genium urbis coronam Auguſti capiti imponere diximus. Holſtenius nummum perperam ad Philippopolim Macedoniæ revocat not. in Stephan. pag. 346.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ill. Spanhemio in Cæſſ. Julian. pag. 221. vulgatus, inter elegantiores ponendus.

STOBI.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. IIII. CENS. Caput Veſpaſiani laureatum.

MVNIC. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans, dextrâ extensâ, lævâ haſtam.

Stobi, aliàs Stobos, urbs Macedoniæ vetus, teſte Livio Decad. 4. lib. 10. *Haud procul Stobis vetere urbe.* A Plinio civium Romanorum dicitur lib. 4. cap. 10. *Oppidum Stobi civium Rom.* quo nomine ſæpe Municipia ille deſcribit. Sic autem Stobi in nummis appellatur: perperam igitur apud Stephanum, Στόβος πόλις Μακεδονίας Ῥωμαίων ἐποικος. *Stobos urbs Macedoniæ, Romanorum Colonia.* Quis verò Municipes fecit Stobenſes? An Auguſtus, qui plurimas in Macedoniam, ut patet ex nummis, Colonias deduxit? an potiùs Veſpaſianus, cui & filiis Macedonia ipſa nummos dedicavit? Sed ſi mihi conjicere liceat, templum in Auguſti honorem exſtructum auguror, quòd plurima in provinciis ipſi dicata fuerint, ut narrat Aur. Victor de Cæſar. *Huicque uti Deo Romæ provinciiſque*

vinciiſque omnibus per urbes celeberrimas vivo mortuoque templa, ſacerdotes & collegia ſacravere. Macedonia per urbium ſuarum erga Imperatorem ſtudium Veſpaſiano gratulari videtur, quòd ademptâ Achaiæ conterminæ libertate, ipſi ſervaverit. Suetonium audias loquentem in ejus vitâ cap. 8. *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samnium libertate ademptâ, item Tracheam Ciliciam, & Comagenem ditionis regiæ uſque ad id tempus, in provinciarum formam redegit.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 142. *vulgatus, rarus eſt.*

MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Mulier ſuccincta capite turrito ſtans, dextrâ victoriam, lævâ cornucopiæ, hinc & inde armorum ſpolia.

Mulier hæc ſuccincta & turrita, Genius Stoborum videtur; corona ex turribus conflata, urbis ſymbolum, ut cornucopiæ, Genii præſertim urbani inſigne eſt. Victoriam illa gerit ob Judæam devictam, cujus armorum ſpolia hinc & inde indices ſunt de Judæa ſubacta. Xiphilinus pag. 318. Καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὸ μὲν τοῦ αὐτοκράτορος ὄνομα ἀμφότεροι ἔλαβον, τὸ δὲ δὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ οὐδ' ἕτερος ἔσχε, καίτοι τά τε ἄλλα αὐτοῖς, ὅσα ἐπὶ τηλικαύτῃ νίκῃ εἰκὸς ἦν, καὶ ἀψῖδες τροπαιοφόροι ἐψηφίσθησαν. *His de cauſis uterque Imperatoris nomen obtinuit; neuter tamen Judaïcus cognominatus eſt, licèt alia multa, ut par erat tam magna parta victoria, atque imprimis arcus triumphales eis decreti ſint.* Stobenſes Imperatori gratulantes, Judæorum victoriæ monumenta in nummis percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ rariſſimus eſt.

IMP. CAESAR VESPASIANVS
AVG. PONTIF. MAX. TRIB.
POT. VI. IMP. XIII. COS. VI.
DESIG. VII. CENSOR. VIAS
FACIENDAS CVRAVIT.

Thyatiræ in Aſia minori ſupra columnam exſcripſi.

T I T U S.

TITUS cum patre omnium Imperii curarum particeps fuit, communicatâ ipſi à Veſpaſiano Tribunitiâ poteſtate, cùm ille ex Judæa victor anno Imperii ejus ſecundo rediiſſet; Coloniæ verò *Flaviæ* gentis nomine deductæ ſunt. Solus ille duos annos tantùm regnavit, quo tempore etiam Colonias conſtituit, ex Dione lib. *66.* pag. 756. Ὁ δ' οὖν Τίτος τοῖς μὲν Καμπανοῖς δύο ἄνδρας ἐκ τῶν ὑπατευκότων οἰκιστὰς ἔπεμψε. *Titus ad Campanos miſit duos viros Conſulares, qui Colonias eò deducerent.* Solum CÆSARENSIVM Palæſtinæ, quos Veſpaſianus pater Colonos fecerat, immune interpretatus eſt.

TITI *nummi primæ magnitudinis hactenus non reperiuntur; ſecundæ, rariſſimi; minimæ, inter elegantiores habendi, exceptis Antiochiæ Syriæ numiſmatibus.*

ANTIOCHIA Syriæ.

T. CAES. IMP. TR. P. Caput Titi laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebre turritum.

Antiochenſes Syriæ nummos ſuos Tito dedicant, ipſi gratulantes, quòd Veſpaſianus pater illum Imperii conſortem Tribunitiâ poteſtate ei communicatâ fecerit; cujus rei meminit Suetonius in Tito cap. *6.* *Eidem collega & in Tribunitia poteſtate, & in ſeptem Conſulatibus fuit.* Memores erant adhuc ejus in urbem ſuam adventus, quo die magnam lætitiam teſtati ſunt, ſi Joſepho fides de Bello Jud. lib. 7. cap. 14. Ὁ δὲ τῶν Ἀντιοχέων δῆμος, ἐπεὶ πλησίον ὄντα Τίτον ἐπυνθάνοντο μένειν μὲν ἐντὸς τειχῶν ὑπὸ χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον. *Civitatis autem Antiochenſium populus, poſtquam Titum adventare cognovit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non ſuſtinebat.* Caput turritum, urbium celebrium vulgò ſymbolum eſt, de quo dictum in Veſpaſiano.

Hic nummus minimi moduli, à Triſtano tom. 1. *pag.* 300. *& à Patino pag.* 150. *vulgatus, obvius & tritus eſt.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

T. CAES. IMP. PONT. Caput Titi laureatum.
COL. ANT. *Colonia Antiochenſis.* Colonus agens boves, dextrâ vexillum gerit, in vertice nummi creſcens Luna.

Antiochia, urbs multiplex, ſed nulla alia præter Antiochiam Piſidiæ Coloniæ Titi tempore deducta erat, de qua Plinius lib. 5. cap. 27. *Inſidens verticem Piſidæ, quondam Solymi appellati, quorum Colonia Cæſarea, eadem Antiochia.* Nomen *Cæſareæ* eam vel à Julio, vel ab Auguſto conſtitutam denotare videtur. Colonus agens boves, & vexillum gerens, cives ex Urbe & ex Veteranis in eam tranſmiſſos indicat. Luna creſcens in nummi vertice ſpectat ad Deum Lunum, cujus erat

erat ſummus Antiochiæ Piſidiæ cultus, de quo Strabo lib. 12. p. 577. Ην δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερωσύνη τῆς Μηνὸς Αρκαίου, πλῆθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χωρίων ἱερῶν. *Fuit ibi etiam ſacerdotium Menſis Arcæi, multitudinem hierodulorum habens & ſacrorum locorum.* Non audiendus ergò P. Harduinus pag. 55. qui hunc nummum ad Antium Latii Coloniam revocat. Colonus ad originem indicandam ſignatur, dextrâ vexillum gerit, quod aræ imponebatur poſt ſacrificium, in quo vexillum Legionis deducendæ imponebatur, ita ut rectè Hyginus. *Multis Legionibus contigit bellum feliciter tranſigere, & ad laborioſam agriculturæ requiem, primo tyrocinii gradu pervenire: nam cum ſignis & aquilis, & primis ordinibus ac Tribunis deducebantur.*

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores reponendus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

TITO FLAVIO VESPASIANO. Caput Titi laureatum.
COL. CAESARIA. LIB. ΦΛΑ. *Colonia Cæſaria Libera Flavia.* Caput muliebre turribus ornatum.

Cæſarea, urbs Palæſtinæ maritima, olim *Apollonia* Plinio, poſtea *Stratonis Pyrgos* Joſepho, tandem mutato nomine *Cæſarea* in honorem Auguſti ab Herode Judæorum Rege appellata eſt, ex eodem Hiſtorico Antiq. lib. 15. cap. 13. Τὸ πάλαι μὲν καλούμενον Στράτωνος Πύργον, Καισάρειαν δ' ὑπ' αὐτοῦ προσαγορευθέν. *Olim Stratonis Turrim dictam, ipſe Cæſaream appellavit.* Colonia facta eſt à Veſpaſiano, teſte Paulo lib. 2. de Cenſib. *Divus Veſpaſianus Cæſarienſes Colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici eſſent, ſed tributum hic remiſit capitis. Sed Divus Titus etiam ſolum immune factum interpretatus eſt.* Unde Cæſarea beneficii memor, *Flaviæ* nomen accepit, & *Liberam* ſe in nummis inſcripſit. Caput muliebre, principum urbium ſymbolum eſt.

De litteris ΦΛΑ. quædam apud Antiquarios videtur controverſia. Ill. Spanhemius Diſſ. 9. pag. 784. noſtrum Titi ex Gaza Chriſtinæ Reginæ, quem contrectavimus, nummum vulgavit, & ad Cæſaream Palæſtinæ, liberam à Flaviis pronuntiatam, utroque cognomento hac epigraphe inſignem, pertinere retulit: at P. Harduinus pag. 48. ſupra Caracallæ nummum à Triſtano tom. 2. p. 168. prolatum, in quo corruptè legitur, COL. CAESAREA. EIN. ΛΛΦ. vocem EIN. interpretatus eſt, ANT. & nummum ad Cæſaream Antiochiam Piſidiæ revocavit; has verò litteras ΛΛΦ. ad æræ urbis an. 531. ob idque Spanhemium reprehendit, quòd in Titi nummo voces ΦΛΑ. *Flavia* reddiderit. *Sed*, inquit, *neque illud* ΛΛΦ. *de Alphæa Diana accipi oportet, ut ipſe putat, nec de Flaviæ prænomine, ut alii volunt.* P. Harduini æra 531. in Titi nummo haud ſtare poteſt; anteverteret enim Alexandri M. in illas provincias expeditionem: adde quòd idem æræ annus in Tito, qui in Caracalla, eſſe nequit; ſed ad rem aliquo modo componendam, litteras ΦΛΑ. etſi idiomatis diverſi, in Tito *Flavia* interpretandas cum Ill. Spanhemio arbitramur. In Caracalla verò, ſeu potiùs in Elagabalo, ut annotavit P. Harduinus, æræ Cæſareæ Palæſtinæ, Aradiis, & Tripolitis ſimul convenire poteſt, ſed non Cæſareæ Antiochiæ Piſidiæ, cui perperam nummum, ut ſuo loco dicemus, tribuit.

Hic nummus minimi moduli, pro rariſſimo & elegantiſſimo habendus eſt.

STOBI.

T. IMPER. TR. POT. COS. VI. Caput Titi laureatum.
MVNIC. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans, dextrâ extensâ, lævâ haſtam.

Stobenſes Macedoniæ nummos ut Veſpaſiano, ita & Tito filio dedicarunt: hic verò in ejus Conſulatu VI. ſignatus eſt, quem ille cum patre VIII. geſſit, de quo Suetonius. *Eidem collega & in Tribunitia poteſtate & in ſeptem Conſulatibus fuit.* Hoc verò U.C. anno 830. nummi argentei & aurei tum patris Coſ. VIII. tum Titi Coſ. VI. cum colono boves agente, Colonias à Veſpaſiano & filio deductas arguunt. De Stobis & hoc templo in Veſpaſiano dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro raro & eleganti recenſendus.

T. CAESAR. IMP. DOMITIANVS CAESAR. Capita Titi laureati, & Domitiani ſine laurea; adverſa.
MVNICIP. STOBEN. *Municipium Stobenſium.* Templum cum figura; ut ſuprà.

T. VESPAS. DOM. CAES. Eadem capita adverſa.
MVN. STOB. *Municipium Stobenſium.* Templum idem ſine figura.

Stobenſes Flaviæ genti devoti, in his nummis Titum & Domitianum fratres exhibent, prior vivo patre, alter imperante Tito videtur ſignatus, uterque ad æternitatem Imperii, ſeu ad fratrum concordiam indicandam, etſi Suetonius Domitianum à ſtruendis Tito inſidiis nunquam deſiſtere tradiderit, ipſe nec occidere, neque ſeponere, ac ne in minore quidem honore illum habere ſuſtinuit; ſed ait in ejus vita cap. 9. *Nonnunquam ſecretò lacrymis & precibus orans, ut tandem mutuo erga ſe animo vellet eſſe.* Templum in quo nulla figura, idem videtur ac alterum, cùm ejuſdem fabricæ & idem columnarum ordo ſit.

Prior nummus ſecundi moduli, poſterior minimi, in muſeo noſtro uterque, inter elegantiſſimos computandus.

IMP. TITO. CAESARI. DIVI. VESPASIANI. F.
VESPASIANO. AVG. PONTIFICI. MAXIMO
TRIB. POT. X. IMP. XVII. COS. VIII. P. P.
PRINCIPI. SVO. S. P. Q. R.
QVOD. PRAECEPTIS. PATRIS. CONSILIISQVE. ET
AVSPICIS. GENTEM. IVDAEORVM. DOMVIT. ET
VRBEM. HIEROSOLYMAM. OMNIBVS. ANTE. SE
DVCIBVS. REGIBVS. GENTIBVSQVE. AVT. FRVSTRA
PETITAM. AVT. OMNINO. INTENTATAM. DELEVIT.

DOMI-

DOMITIANUS.

QUAMVIS Domitianus Imperium per quindecim annos tenuerit, nullas tamen Colonias ſeu ex plebe ſeu ex Veteranis ab eo deductas legimus; an revera nullæ ſint, an Hiſtoricorum incuriâ neglectæ, non conſtat: nummi verò, *Corinthum* ob accepta à Domitiano beneficia *Flaviæ* nomen ſumpſiſſe, nos edocent. Legionem unam nomine *Minerviam* ab eo conſtitutam auctor eſt Dio.

DOMITIANI *nummi primæ magnitudinis inter elegantiſſimos reponendi; ſecundæ & minimæ formæ, obvii & vulgares.*

ANTIOCHIA Syriæ.

CAESAR DOMIT. COS. II. Caput Domitiani laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebre turritum.

Antiochenſes Flaviæ gentis ſtudioſiſſimi, tum Veſpaſiano, qui urbem, ex Chronico Alexandrino, *collapſam reſtituit*; tum Tito, qui, ex eodem, *in ea poſuit Cherubim ex ære, Seraphimque, Salomonis donum, quos in templo Hieroſolymitano ceperat*, nummos percuſſere: hunc verò Domitiano ipſi gratulantes ſignarunt, ob adeptum ſecundum Conſulatum, quem ille Veſpaſiani imperii anno quarto, & U. C. 826. cum Valerio Meſſalino geſſit. Caput turritum, ut in patre & fratre, ad indicandam urbem primariam validis mœnibus eſſe munitam.

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribitur.

BERYTUS.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. FEL. BER. *Colonia Felix Berytus.* In aliis, COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Colonus agens boves.

Apud Berytum Phœniciæ convenerunt ii, qui Veſpaſianum Imperatorem contra Vitellium appellarunt; ibi de bello contra ipſum gerendo à Legionum Syriacarum Ducibus, & Judaïci exercitus Legatis actum eſt, ut tradit Tacitus Hiſtor. II. *Conſilium de ſumma rerum Beryti habitum, illuc Mucianus cum Legatis Tribuniſque, & ſplendidiſſimo quoque Centurionum ac militum venit.* Berytenſes ideo Flaviæ genti devoti nummum Domitiano ob expeditionem ejuſdem Germanicam, de qua Suetonius cap. 2. inquit: *Expeditionem quoque in Galliam Germaniaſque neque neceſſariam, & diſſuadentibus paternis amicis, inchoavit, tantùm ut fratri ſe & operibus & dignatione*

adæquaret. Ob id *Germanici* nomen in nummo præfert. Colonus agens boves, ad deductæ Coloniæ originem ſpectat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro numeratur.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. PR. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Caput Serapidis cum calatho inſigne.

Ad Cæſaream Palæſtinæ pertinet nummus, quam Veſpaſianum Coloniam deduxiſſe in Tito diximus, unde illi *Flaviæ* cognomen. Sed cur *Prima* vocitetur P. Harduinus in Notis ad Plinium lib. 5. pag. 567. habet: *Prima vocatur, quòd primæ Legionis milites Colonos haberet.* Sed cùm Legio prima in Germania inferiore ab Auguſto conſtituta, in Italiam bello civili Vitelliano contra Othonem veniſſet, eadem deinde à Veſpaſiano devicta, per Illyricum diſperſa eſt; proindeque credibile non eſt, Veteranos illius à Veſpaſiano in Coloniam fuiſſe deductos, ſed potiùs Emeritos Legionum quæ in bello Judaïco cum eo militaverunt. Prima ergo *Cæſarea* dicta videtur; quòd illa metropolis ſeu caput Palæſtinæ ſit, ut innuit Tacitus hiſtor. lib. 2. *Haud dubia deſtinatione diſceſſere, Mucianus Antiochiam, Veſpaſianus Cæſaream; illa Syriæ, hæc Judææ caput eſt.*

Caput Serapidis in plurimis Cæſareæ nummis ipſius in ea cultum ab Ægyptiis conterminis acceptum forſan denotat; Serapidem verò Sinope Alexandriam Ptolemæi Soteris curâ advectum narrant Tacitus & Plutarchus. De illius autem calatho loquitur Macrobius Saturn. cap. 20. ubi Serapin non alium eſſe quàm Solem tradit. *Cujus*, inquit, *vertex inſignitus calatho, & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat; quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore recipiuntur.*

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

CORINTHUS.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. Caput Domitiani laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Pegaſus.

Nullos Corinthiorum nummos Veſpaſiano vel Tito percuſſos obſervavimus; an illi, quòd Achaiæ libertatem à Nerone conceſſam ipſe ſuſtulerit, indignati, Pauſanias in Achaicis pag. 429. Οὐεσπασιανοῦ γὰρ μετὰ Νέρωνα ἄρξαντος, ἐς ἐμφύλιον στάσιν προήχθησαν, καὶ σφᾶς ὑποτελεῖς τε αὖθις ὁ Οὐεσπασιανὸς εἶναι φόρων καὶ ἀκούειν ἐκέλευσεν ἡγεμόνος, ἀπομεμαθηκέναι φήσας τὴν ἐλευθερίαν τὸ Ἑλληνικόν. *Nam cùm Imperii gubernacula poſt Neronem Veſpaſianus teneret, is Græcos quaſi patrio morbo ſeditione laborantes, coërcuit, & annuo vectigali impoſito, Romanis Magiſtratibus parere juſſit, quòd diceret, libertate uti Græcos jam didiciſſe.* Magnus verò nummorum numerus Domitiano percuſſus, libertatis reſtitutæ, aut vectigalis remiſſionis videtur index. De Pegaſo in Auguſti nummis dictum eſt; ille ad antiquitatem urbis indicandam ſignatus, utpote ad Bellerophontis filii Glauci Ephyræ quondam Regis tempora ſpectans.

Hic nummus minimæ formæ obvius eſt.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. Caput Domitiani laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Chimæra.

Chimæ-

Chimæram in memoriam Bellerophontis herois ſui in nummo, ad indicandam pariter urbis ſuæ antiquitatem, cuderunt Corinthii. Ille monſtrum hoc ex triplici forma Pegaſo inſidens interfecit. De Chimæra Lucretius de rerum natura lib. 5.

Quî fieri potuit, triplici cum corpore, ut una,
Prima leo, poſtrema draco, media ipſa Chimæra?

Chimæra verò, mons eſt Lyciæ ignivomus, in cujus cacumine leones habitant; in medio, ubi paſcuis abundat, capræ; in radicibus autem ſerpentes: hinc factus eſt locus fabulæ. Et quoniam Bellerophontes Glauci Ephyræ, ſeu Corinthi Regis filius, montem hunc habitabilem reddidit, Chimæram fingitur occidiſſe. Servius in Virgil. Æneid. 6.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocatur.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. TR. P. Caput Domitiani laureatum.
COR. PERM. IMP. *Corinthi permiſſu Imperatoris.* In corona quercea.

Cudendæ monetæ facultas Corinthiis cum libertate provinciæ à Veſpaſiano videtur ablata, ſiquidem eam ipſis à Domitiano filio reſtitutam nummi ſignificent, & quidem ad ampliorem ipſorum nummorum magnitudinem, ſi conjecturæ locus, cùm pauci primæ magnitudinis antea percuſſi ſint: an ſub ipſius tantùm imperio conceſſa permiſſio ſit, Antiquariorum diſquiſitioni relinquimus, cùm in ſequentibus Auguſtis ad Gallienum uſque, etſi obvii ſint, non ampliùs obſerventur. Corona quercea ob cives à Domitiano ſervatos à Corinthiis dedicata eſt.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus eſt.

IMP. CAESAR. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. Caput Domitiani laureatum.
PERM. IMP. GERM. *Permiſſu Imperatoris Germanici.* In corona ſpicea.

Corona ſpicea in nummo Domitiani à Corinthiis cuſa eſt, ipſi gratulantes, quòd ſummopere annonæ providerit: frequentes enim hujus Imperatoris nummi ſenatuſconſulto percuſſi cum epigraphe, ANNONA AVGVST. ſub diverſis typis, ille patrem imitatus, de quo narrat Tacitus hiſt. 4. *Tum celerrimas navium frumento onuſtas ſævo adhuc mari committit: quippe tanto diſcrimine urbs nutabat, ut decem haud amplius dierum frumentum in horreis fuerit, cùm à Veſpaſiano commeatus ſubvenere.* Cujus rei memor Domitianus, vites exſcindere juſſerat, ut frumentum ubique ſereretur; ut innuit Suetonius in ejus vita cap. 6. *Ob ſummam quondam ubertatem vini, frumenti verò inopiam, exiſtimans nimio vinearum ſtudio negligi arva, edixit, Ne quis in Italia novellaret.*

Hic nummus primæ magnitudinis eximiæ raritatis habendus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. TR. P. Caput Domitiani laureatum.
PERM. IMP. *Permiſſu Imperatoris.* Neptunus inſidet ſcopulis, quibus dexterâ innixus, pedibus Delphinum calcat, lævam extendens verſus mulierem ulnis puerulum complectentem.

Neptunus ut tutelare Corinthi numen in eorum nummis exhibetur; in hoc Ino Athamantis infelix uxor, ulnis natum geſtans, & opem Neptuni implorans. Ad rem. Naſo, 4. Metam.

Sparſiſque fugit malè ſana capillis,
Teque ferens parvum nudis, Melicerta, lacertis.

Et, paucis interjectis:

Imminet æquoribus ſcopulus; pars ima cavatur
Fluctibus, & tectas defendit ab imbribus undas;
Summa rigent, frontemque in apertum porrigit æquor:
Occupat hunc (vires inſania fecerat) Ino,
Seque ſuper pontum, nullo tardante timore,
Mittit, onuſque ſuum.

Scopulus ille, uti dictum, petra Moluris eſt, juxta Pauſaniam, pag. 87. qui & ibi delphinis, Melicertam excipientis, meminit; præter Nonnum, 10. Dionyſiac. & Lucianum, in dialogis Marinis.

Hic nummus, majoris moduli, ſingularis eſt elegantiæ.

IMP. CAES. DOMITIANVS AVG. GERM. P. P. Caput Domitiani laureatum.

C. L. I. COR. PERM. IMP. *Colonia Laus Julia Corinthus, permiſſu Imperatoris.* Imperator in quadrigis, dextrâ ramum oleæ, ſiniſtrâ ſceptrum gerit.

Corinthii Domitianum triumphantem in nummis percuſſerunt, ad imitationem Senatus, qui ejuſmodi nummos ob duos triumphos ipſi decretos ſignavit. Illorum meminit Suetonius in ejus vita cap. 6. *De Cattis Daciſque poſt varia prælia duplicem triumphum egit.* Ad quem eorum pertineat hic nummus, incertum eſt: Romæ verò percuſſi priorem in ejus Conſulatu XI. anno Imperii 5. U. C. 839. alterum in XV. Conſulatu, Imperii 9. U. C. 843. aſſignant.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ rariſſimus eſt, ſecundæ à Patino in Suetonio pag. 431. *vulgatus eſt.*

IMP. CAES. DOMITIANVS AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. IVL. FLAVIA. AVG. COR. *Colonia Julia Flavia Auguſta Corinthus.* Neptunus ſedens, dextrâ delphinum, ſin. tridentem.

Corinthus plurimis à Domitiano adſtricta beneficiis, aſſumpto *Flaviæ* cognomine, *Juliæ* nomen, quod à Julio Coloniæ fundatore acceperat, adjunxit, ſicque *Colonia Flavia Auguſta Corinthus* vocata eſt. Figura ſedens in averſa parte, Neptunus eſt, Tutelaris Corinthi Deus, non autem Jupiter, ut Com. Mediobarbus pag. 140. refert. Delphinus quem lævâ gerit, ſolemne Neptuni ſymbolum eſt, de quo Hyginus Poët. Aſtron. lib. 2. *Qui Neptuno ſimulacrum faciunt, delphinum aut in manu, aut ſub pede ejus conſtituere videmus; quod Neptuno gratiſſimum eſſe arbitrantur.* Qua verò de cauſa Delphinus inter aſtra ſit collocatus, Eratoſthenes apud eundem Hyginum narrat.

Hic nummus minimi moduli inter rariſſimos numerandus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. FLAV. AVG. COR. *Colonia Flavia Auguſta Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo decertans contra Chimæram.

Summæ Corinthiorum erga Domitianum adulationis eſt hic nummus : illi enim ſublato *Juliæ* fundatoris Coloniæ nomine, urbem ſuam à Domitiano privilegiis, immunitatibus & libertate donata, *Coloniam Flaviam Auguſtam* à Flavio Domitiano tanquam altero ejus fundatore nuncuparunt. Bellerophon ad antiquitatem urbis indicandam in nummo ſignatus eſt : idque obſervandum in Corinthiorum nummis, à Domitiano ad Gallienum uſque non ampliùs Duumvirorum nomina ſignari.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiſſimos reponendus.

P A T R Æ.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GER. TR. P. V. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATRENS. *Colonia Aroe Auguſta Patrenſis.* In aliis voces LEG. XXII. additæ. Colonus agens boves.

Nulli Coloniæ Patrenſis Achaicæ urbis primariæ nummi Veſpaſiano & Tito ejus filio dicati, hactenus obſervati ſunt; an quòd Veſpaſianus Græciæ libertatem ademerit, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 8. *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Sarnium libertate ademptâ.... in provinciarum formam redegit.* Sed plurimi cum Domitiani effigie occurrunt, an quòd provinciæ libertatem reſtituerit, aut plurima contulerit in urbem beneficia, quam Auguſtus libertate & plurimis præterea jam decoraverat honoribus, teſte Pauſania in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι. *Et ſolis certè Patrenſibus ex Achæis omnibus, ut ſua libertate uterentur conceſſit.* Unde illa memor, *Auguſtæ* nomen accepit. Colonus in hoc nummo, ad originem Coloniæ indicandam cuſus eſt; in aliis verò epigraphe LEG. XXII. Veteranos Legionis vigeſimæ ſecundæ, cognomine *Primigeniæ*, cum Colonis Romanis & aliarum urbium in eam tranſmiſſos arguit.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 163. vulgatus, frequens eſt; alii in quibus voces LEG. XXII. *rariſſimi ſunt.*

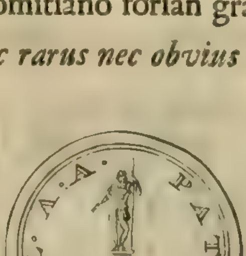

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. TR. P. V. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, vigeſima-ſecunda*, ſubauditur *Legio.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Hic nummus anno quinto Imperii Domitiani à Patrenſi Colonia percuſſus eſt, cùm de Cattis & Germanis triumphavit, in cujus victoriæ memoriam ſigna militaria Veteranorum ſymbolum potiùs quàm alium typum cælavit. Sed quia quamplurimi reperiuntur in Conſulatu V. nummi Domitiano dedicati, num ob libertatem toti Græciæ ab ipſo hoc anno reſtitutam, aut immunitates Coloniæ conceſſas, id factum fuerit, ſuſpicari quis poſſet. De Legione vigeſima-ſecunda in Claudio dictum eſt. Illa ab Auguſto in Ægypto collocata eſt, cujus veterani milites Patras Coloni deducti ſunt. In veteribus inſcriptionibus *Auguſta Pia Fidelis* nominatur, à Veſpaſiano ad bellum Judaïcum ducta; ideo Coloni ab ea originem ducentes, Domitiano forſan gratulati ſunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Columna Cochlidis, ſupra quam figura paludata coloſſica, dextrâ demiſsâ ſcipionem, ſiniſtrâ haſtam.

Adeò frequentes Achaiæ Coloniarum nummi in Domitiani honorem occurrunt, cùm nec ejus patri nec fratri, ob libertatem forſan ab ipſis Græciæ ademptam, percuſſi ulli reperiantur, ut eandem à Domitiano ipſi redditam exiſtimemus, in cujus beneficii perenne monumentum Patrenſes columnam hanc egregia Domitiani in Germanos & Dacos facinora exhibentem erexerint. Amicus noſter illam Auguſto Coloniæ fundatori potiùs dicatam exiſtimat: verùm ſi res ita foret, idem certè columnæ typus vel in Claudii vel Neronis nummis hujus Coloniæ frequentiſſimis obſervaretur; Antiquariorum tamen diſquiſitioni ſententiam noſtram de reſtituta Achaiæ à Domitiano libertate ſubmittimus, plurima enim nummi, de quibus ſilent Hiſtorici, nos edocent.

Hic nummus mediæ formæ, à me ter obſervatus, & in Itiner. Cl. Weheler Eq. Angli vulgatus, inter elegantiſſimos reponendus.

IMP. CAES. DOM. AVG. GER..... Caput Domitiani laureatum.

GEN. COL. A. A. PATREN. *Genio Coloniæ Auguſtæ Aroe Patrenſis.* Genius nudus ſtans cum ſtrophio, dextrâ pateram ſuper ara, lævâ cornucopiæ.

Genius, ex Varrone & Feſto, ab antiquis pro Deo qui vim haberet omnium rerum gignendarum, colebatur; ideo illi cornucopiæ datur, ipſique ſacra fiebat mero, quare ille ex patera vinum ſupra aram effundens depingitur. Alii Genium eſſe putaverunt uniuſcujuſque loci Deum: ita Patrenſes Genium in nummis exhibuerunt, eum ut Tutelarem Coloniæ Deum colentes, forſan Domitiano de Colonia benemerito adulantes, eum Coloniæ Genium appellarunt, ut alterum Deum Tutelarem, cùm jam ille apud Suetonium in ejus vita cap. 13. Deus appellari vellet. *Pari arrogantiâ cum Procuratorum ſuorum nomine formalem dictaret epiſtolam, ſic cœpit: Dominus & Deus noſter ſic fieri jubet.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mutilus à Patino pag. 163. *ſub Genio Col. Antiochenſis vulgatus, inter raros adſcribitur.*

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. PATR. NEPTVNO. *Colonia Patrenſis, Neptuno.* Neptunus ſtans nudus, pede ſaxo impoſito, dextrâ delphinum, lævâ tridentem gerit.

Urbes maritimæ Neptunum ut maris Deum præcipuè coluerunt, quem idcirco Patrenſes apud Pauſaniam, Πελαγαῖον & Ἀσφαλιαῖον, *Pelagæum & Aſphaliæum* ſeu Tutelarem appellarunt. Huic templum erexerunt juxta portum, ut ipſe tradit in Achaicis pag. 438. Πρὸς δὲ τῷ λιμένι Ποσειδῶνός τε ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν ὀρθὸν λίθου. *Proximè ad portum Neptuni ædes eſt, cum ſigno marmoreo, cujus rectus eſt ſtatus.* Tridentem pro ſceptro gerit, & delphinus ipſi gratus, ejus eſt, ut Jovi aquila, ſymbolum. Populi præcipua in nummis exhibere numina ſoliti erant, ideo Patrenſes Neptunum in ſuis percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 163. *vulgatus, inter raros collocatur.*

IMP. CAES. DOMIT. GERM. AVG. Caput Domitiani laureatum.

DIANA LAPHR. *Diana Laphria.* Diana venatricis habitu ſtans, dextrâ ad latus oppoſitâ, ſiniſtrâ arcui innixa; in aliis canis & arula.

Dianam cognomine Laphriam, à Patrenſibus cultam, in Nerone diximus; ſignum ejus erat venatricis habitu, ut refert Pauſanias in Achaicis pag. 433. Τὸ μὲν δὴ σχῆμα τοῦ ἀγάλματος, θηρευούσῃ ἐστιν, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ πεποιημένη. *Præfert ſignum venatricis habitum, ex ebore verò & auro eſt fabricatum.* Dianæ anniverſarium ſacrum patrio ritu, cujus deſcriptionem loco citato videre eſt, Patrenſes faciebant. Illa ſub diverſo cognomine eadem quæ Venatrix Smyrnæ, ut in nummis viſitur, ut ait idem Pauſanias in Meſſenicis pag. 275. Τὸ μὲν δὴ τῆς Λαφρίας ἀφίκετο ὄνομα ἔς τε Μεσσηνίους καὶ ἐς Πατρεῖς Ἀχαιῶν μόνους. Ἐφεσίαν δὲ Ἄρτεμιν πόλεις τε ὀνομάζουσιν αἱ πᾶσαι. *Et tunc quidem Meſſenii, & ex Achæis Patrenſes duntaxat Laphriæ nomen uſurparunt: Epheſiam quidem Dianam urbes propè cunctæ eodem celebrant cognomine.*

Hic nummus ſecundi moduli inter raros adſcribendus.

P H I L I P P I.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIII. Caput Domitiani laureatum.

COL. IVL. AVG. PHILIPP. *Colonia Julia Auguſta Philippenſis.* Duæ figuræ baſi impoſitæ, quarum altera muliebris, virili alteri paludatæ coronam imponit.

Philippenſes Macedoniæ nummos ut Veſpaſiano, ſic Domitiano cum eodem typo percuſſerunt, cùm ille Conſulatum XIII. & Tribunitiam poteſtatem V. ageret, in qua de Cattis & Germanis triumphavit, ipſi haud dubiè eam ob rem gratulantes; ſed Auguſti Principis erga ſe munificentiſſimi ſtatuam ut rem aliis Imperatoribus qui ab illo Auguſti nomen acceperunt, gratam exhibere videntur: ab Auguſto enim Philippenſis Colonia juris Italici facta eſt, cujus meminit Celſus lib. 25. Digeſt. *Colonia Philippenſis juris Italici eſt.*

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 163. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

S T O B I.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Templum quatuor columnarum, in cujus medio figura paludata ſtans.

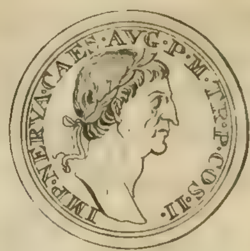
Stobi, urbs Pelagoniæ regionis in Macedonia eſt, cujus meminit Livius Decad 4. lib. 3. *Circa Stobos Pelagoniæ improvisò hoſtes oppreſſit.* Stobenſes verò Flaviæ genti ſtudioſiſſimi videntur, quippe Veſpaſiano patri, Tito, & Domitiano nummos percuſſerunt. Templum Auguſto dicatum potiùs quàm Veſpaſiano arbitramur, cùm plurimæ illi per omnes provincias erectæ ſint ædes, apud Hiſtoricos; huic verò ſeu Flaviæ genti à Domitiano, apud Suetonium in ejus vita cap. 5. Romæ unicum exſtructum ſit: *Novam autem excitavit ædem in Capitolio, Cuſtodi Jovi, & Forum quod nunc Nerva vocatur. Item Flaviæ templum gentis.*

Hic nummus mediæ formæ inter rariores collocandus.

IMP. DOMITIANVS VESP.
CAES. AVG. GERM. P. M.
OPVS. PATERN. NEQVITIA
PVBLICANOR. INFECTVM
EA. GENTE. MALE. MVLCTATA
ET. OMNI. IN. POSTERVM
MVNERE. PVBLICO. PRIV.
CONFICI. IVSSIT.

Emeritæ apud Grut. 155. 1.

N E R V A.

BREVE Imperii Nervæ tempus, & quidem procelloſum, ad Colonias deducendas haud opportunum fuiſſe videtur; illum tamen narrat Frontinus Verulæ in Latio Coloniæ agrum limitibus Gracchanis in nominibus aſſignatum, Colonis reddidiſſe.

NERVÆ *nummi eximiæ raritatis & elegantiæ ſunt; primæ formæ, hactenus non obſervantur.*

B E R Y T U S.

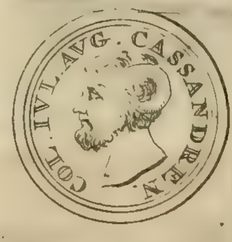
NERVA. CAES. AVG. Caput Nervæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Colonus agens boves.

Berytenſes Phœniciæ inter Colonos Romani Imperii Nervæ primi nummos dedicarunt, ipſi gratulantes, quòd extincto crudeli Imperatore, bonus gubernacula ſuſceperit: nam, ut inquit Eutropius lib. 8. *Reſpublica ad proſperrimum ſtatum rediit, bonis Principibus ingenti felicitate commiſſa: Domitiano enim exitiali tyranno Nerva ſucceſſit; vir in privata vita moderatus & ſtrenuus, nobilitatis mediæ, qui ſenex Imperator factus, æquiſſimum ſe præbuit; magis adhuc populis Trajani adoptione gratus.* Colonus, ad originem deductæ Coloniæ indicandam ſignatus eſt.

Hic nummus mediæ formæ inter rariſſimos reponendus.

C A S S A N D R I A.

IMP. NER. CAES. AVG. Caput Nervæ laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDREN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis.

Caſſandria Macedoniæ urbs eſt, de qua in Claudio, Nerone, & Veſpaſiano dictum eſt, ejus etiam meminit Juſtinus lib. 24. *ultrò virum in urbem ſuam Caſſandream invitat.* Caſſandrenſes Nervæ gratulabundi, nummos percuſſerunt, quòd Imperator eſſet electus Domitiano occiſo, qui, ut refert Eutropius lib. 7. *Ad ingentia vitia progreſſus, libidinis, iracundiæ, crudelitatis, avaritiæ, tantum in ſe odium concitavit, ut merita & patris & fratris aboleret.* Frequens eſt in Caſſandrenſium nummo Ammonis caput, cujus ex Ægypto cultus in Græciam allatus eſt; ille enim pro Jove in Libya habebatur, de quo Lucanus l. 3.

Pro Jove te Libyci coluerunt corniger Ammon.

Monendus interim Lector, ne nummum Nervæ apud Erizzum pag. 170. cum epigraphe COL. IVL. COSSA, & Ammonis capite, ad Coſſam Hetruriæ revocet, ille eſt noſter Caſſandrenſis, in quo vox AVG. exæſa eſt, & COSSA pro CASSANDR. perperam legit Antiquarius, quem errorem hauſit Occo pag. 189. & ab eo Triſtanus tom. 1. pag. 365. ab hoc Comes Mediobarbus pag. 146. ut & nuper P. Harduinus pag. 127.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiores numeratur.

PA-

PATRÆ.

IMP. NERVA AVGVST. Caput Nervæ laureatum.

COL. A. A. PATRENS. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Colonus agens bovem & vaccam, lævâ vexillum.

De Colonia Patrenſi ab Auguſto deducta nobis frequens eſt mentio, cui multa ille beneficia contulit, teſte Pauſania in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι, ἔδωκε δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα γέρας σφίσιν, ὁπόσα τοῖς ἀποίκοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι. *Et ſolis certè Patrenſibus ex Achæis omnibus, ut ſua libertate uterentur conceſſit; atque alia in eam civitatem beneficia contulit, quibus à ſe deductas Colonias Romani afficere conſueverunt.* Coloniæ autem Romanæ ſub initium cujuſque Imperatoris, ut eorum benevolentiam ſibi conciliarent, ipſis nummos immunitatum ſuarum conſervandarum gratiâ offerre ſolebant, quam ob rem Caſſandrenſes Nervæ ſuos cum deductionis ſymbolo exhibent.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt.

IMP. NERVAE. CAESARI. AVG.
PONTIFICI.
MAX. TRIBVNIC. POTEST. COS. III.
P. P. FORO. CL. CENTRON.

Ex Sponio Miſcell. pag. 185.

TRAJANUS.

LICET nulli Coloniarum quas deduxit Trajanus, nummi in tota hac Imperatorum ſerie hactenus reperti ſint; quia tamen ex terræ viſceribus plurimi quotidie eruuntur, occurrere poterunt nonnulli, qui Colonias aut ab Hiſtoricis aut in marmoribus expreſſas, ab ipſo conſtitutas exhibeant, en earum, quæ nobis ſuperſunt, nomina, *Apulenſis*, Ciernenſium, *Napocenſis*, & *Paraliſenſium* in Dacia, *Ulpia Tamucas* in Numidia, *Ulpia Trajana* in Gallia Belgica, *Ulpia Trajana Hadrumetina* in Byzacena Africæ provinciæ, *Ulpia Trajana Zarmis-Ægethuſa* in Dacia. Duas etiam Legiones inſtituit, II. *Trajanam Fortem* in Ægypto hiemantem, alteram XXX. *Ulpiam* in Germania: Trajanus enim inter cæteros Imperatores Romani Imperii limites longiſſimè propagavit.

TRAJANI *nummi primæ magnitudinis, rariſſimi & elegantiſſimi habendi ſunt; mediæ & minimæ, obvii & frequentes.*

BERYTUS.

IMP. CAES. NER. TRAIAN. AVG. GERM. Caput Trajani laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus* aut *Berytenſis*. Neptunus ſtans hìc nudus, in aliis cum ſtrophio, dextrâ delphinum, lævâ tridentem gerit, pede ſupra proram, in aliis ſupra ſaxum impoſito.

Berytenſes Phœniciæ Trajano nummos paulò poſt ejus adoptionem, & ante Dacicam expeditionem, cùm Germanici tantùm nomen haberet, gratulantes percuſſerunt. Neptunus, de quo in Auguſto pag. 11. dictum eſt, ut Tutelare Coloniæ Numen in eo ſignatum eſt; ille tridentem pro ſceptro gerit, unde apud Ovid. Met. 11.

Quumque tridentigero humidi genitore profundi.

Palæphatus de fab. narrat. ait illum tridentem ferre, quòd aquarum natura triplici virtute fungatur, id eſt liquida, fœcunda, & potabili.

Hic nummus minimi moduli, frequens & obvius eſt.

IMP. CAES. NER. TRAIAN. AVG. GERM. DAC. COS. VI. Caput Trajani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus*. In aliis, COL. BER. diverſæ ſunt epigraphæ. Colonus agens boves.

Hic nummus in Conſulatu VI. Trajani à Berytenſibus percuſſus eſt, cùm ille in Syriam bellum contra Parthos geſturus venit; hunc verò Conſulatum iniit anno U. C. 867. CHr. 114. cum Vergiliano Pedone, qui Antiochiæ, poſtquam Trajanus ex Armenia victor rediiſſet, terræ motu extinctus eſt, ut ex Dione novimus lib. 68. pag. Ων εἷς καὶ ὁ Πέδων ὁ ὕπατος ἐγένετο, καὶ εὐθὺς τε γὰρ ἀπέθανε. *In eorum numero fuit Pedo Conſul, qui ſtatim mortuus eſt.* Berytenſes Trajano de Armenia capta gratulan-

gratulantes, nummos ei dedicarunt : ipſi verò cùm ſe primis Imperii temporibus Colonos fuiſſe deductos gloriarentur, Coloniæ conſtitutæ typum in nummis plerumque exhibuerunt.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, à Patino pag. 179. *vulgatus, obvius eſt.*

IMP. CAES. TRAIANO. AVG. COS. VI. Caput Trajani laureatum.
COL. BER. *Colonia Berytus.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

En alter Coloniæ Berytenſis deductionis ſeu potiùs ſupplementi typus, ut in Auguſto pag. 11. diximus, eodem Conſulatus Trajani VI. tempore quo ſuperior nummus, in ejus honorem cuſus eſt : nàm cùm Berytenſes à Julio Cæſare Coloni conſtituti fuiſſent, in eorum urbem Legionum V. Macedonicæ & VIII. Auguſtæ Veterani ad Coloniæ ſupplementum ab Auguſto tranſmiſſi ſunt, in cujus rei memoriam ipſi duas aquilas legionarias, ad indicandas duas illas Legiones, in nummis exhibent. Sed cur in illis modò colonus, modò aquilæ ſignantur, id auctoritate Magiſtratuum, qui à civibus in Coloniam deductis, aut qui ab illis Veteranis in ſupplementum traductis originem trahunt, fieri exiſtimamus.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 179. *nec rarus nec obvius eſt.*

IMP. CAES. NER. TRAIANO. OP. AVG. GER. DAC. ..... Caput Trajani laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Mulier ſeminuda & turrita in templo tetraſtylo, dextrâ baculum in crucem efformatum, lævâ cornucopiæ, ad ſiniſtras icuncula alata columnæ impoſita ei coronam porrigit.

Berytenſes in ſuperioribus Trajani nummis typos ad Coloniæ fundationem ſpectantes exhibuerunt ; in hoc tutelarem Deam Aſtarten ſub Genii figura ex templo ipſi condito ſignant : caput ejus, quale urbis Genio familiare, turritum eſt, cui cornucopiæ, ut gignendarum rerum vim habenti tribuunt. Aſtarten verò Syrorum Deam (nam alii Atergatim, alii Decerto nominatam volunt) Cicero 3. de nat. Deor. fuiſſe exiſtimat, cui hæc figura ſatis convenire videtur, cui an Cupido alatus, vel Victoria, coronam porrigit, videant Antiquarii.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. II. P. P. Caput Trajani laureatum.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREN. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Victoria ſtans, dextrâ coronam, ſiniſtrâ palmam.

Cæſarea Palæſtinæ, priùs Stratonis Pyrgos, ab Herode Judæorum Rege in Auguſti honorem dicta eſt, qui eam ædificiis plurimis ornavit, quaſi eam condidiſſet, ut innuere videtur Amm. Marcellinus l. 14. *Cæſaream, quam ad honorem Octaviani Principis exædificavit Herodes.* Illa nummum Trajano cum victoriæ ſigno percuſſit ob Germaniæ victorias, propterea quod ei Germa-

nici nomen delatum eſt, cum Romam anno Imperii ſui 2. rediiſſet. Victoriæ pennas addunt & palmam, ut ex Claudiano de laudibus Stiliconis liquet.

Ipſa duci ſacras victoria panderet alas.
Et palma viridi gaudens.

Hic nummus minimi moduli pro raro numeratur.

IMP. CAES. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESARENSIS. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Figura togata ſtans ſacrificat ſuper tripodem, lævâ cornucopiæ.

Alter eſt Cæſareæ Palæſtinæ nummus in Trajani honorem, ſed diverſo tempore cuſus, ſi verò conjecturæ locus, cùm ille in Syriam venit, quod indicat *Dacici* cognomen, & ſacrificantis habitus; nam etſi aperto capite ſacra faciat, rectè id tanquam Imperator & non Pontifex Maximus exequi potuit, ut notat Cl. Raph. Fabrettus de Col. Traj. cap. 6. pag. 169. imò à Cæſarenſibus tanquam urbis Genius depictus eſt. Cornucopiæ ejus Dei ſymbolum gerit. De vana urbium erga Imperatores adulatione, aliàs dictum eſt, qui eos urbis ſuæ Genios tanquam tutelares Deos pro vel minimo beneficio nominabant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mihi dono datus à D. Ricaut Juniore cive Maſſilienſi, inter rariores adſcribendus.

DEULTON.

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. III. P. P. Caput Trajani laureatum.

C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton.* Caput bovis.

Deulton urbs Traciæ, Colonia à Veſpaſiano deducta eſt, ut Flaviæ & Pacenſis nomina illi ab eo indita arguunt, illud nomen gentis ſuæ, alterum ob ſingularem erga Deam Pacem ejus cultum: Pax enim Græcis εἰρήνη, Dea ab antiquis habita eſt, teſte Juvenali.

Ut colitur Pax, atque Fides.

Veſpaſianus Romæ templum Pacis magnificentiſſimum, foro proximum, à Claudio inchoatum conſtruxit. Ab eo Veteranos Deulton deductos innuit Plin. lib. 4. cap. 11. *Deulton, cum ſtagno quod nunc Deulton, Veteranorum.* Huic nomen Pacenſis, non *Paciferæ*, nec *Pacificæ*, ut quidam putarunt Antiquarii, eſſe monuit P. Harduinus pag. 137. Caput bovis, ſacrificium aut votum pro Trajano indicat: in templis enim boum capita appendere ſolebant. Vide Patinum p. 222. forſan pro ejus in Dacos expeditione, quam in hoc tertio Conſulatu aſſignat Com. Mediobarbus pag. 140. eam tamen quarto tantùm Conſulatu ſuſcepiſſe videtur.

Hic nummus tertii moduli pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. NER. TRAIANVS AVG. GERM. in aliis IMP. CAES. TRAIAN. AVG. COS. VI. Caput laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier velata & turrita, montibus inſidens, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvium brachiis expanſis.

Pto-

Ptolemaidenſes Phœniciæ, de quibus in Claudio & in Nerone dictum eſt, nummos Trajano, cùm Imperium eſſet adeptus, quòd *Germanici* nomen arguit, modo in Syria ad bellum Parthicum properanti, quod Coſ. VI. denotat, percuſſerunt. In utroque Genius urbis eſt; turri ornatur, ut hæc muris fortibus cincta; ſcopulis inſidet, ut montibus ex parte terræ undique circumdata; dextrâ ſpicas gerit, ut iis abundans: in magno enim campo ſita eſt; pede fluvium Beleum calcat, ut ipſi proxima, quæ omnia apud Joſephum lib. de bell. Jud. 2. cap. 17. videre eſt. Πρόσεστι ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος κατὰ τὸ μέγα πεδίον ἐκτισμένη, περιέχεται δὲ ὄρεσιν..... ἀπὸ δὲ τῆς ἄστεως ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλεος ποταμὸς παραρρέει παντάπασιν ὀλίγος. *Eſt autem hæc civitas Galilææ littoralis in magno campo ſita, circumdatur autem montibus.... Ab ea autem urbe diſtans duobus ſtadiis præterlabitur fluvius; quem vocant Beleum, exiguus prorſus.*

Uterque nummus ſecundæ magnitudinis inter raros adſcribendus.

STOBI.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM...... Caput Trajani laureatum.

MVNICIP. STOBENSIVM. Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans, ſiniſtra haſtam.

Stobenſes Pelagiæ regionis in Macedonia, de quibus in Veſpaſiano, Tito & Domitiano dictum eſt, nummos Trajano in obſequii monumentum dedicant. Is Princeps ab omnibus deſideratus eſt, &, ut narrat Eutropius lib. 8. *Per orbem terrarum Deo proximus, nihil non venerationis meruit & vivus & mortuus.* Stobenſes in averſa nummi parte templum Auguſto dicatum cuderunt, forſan ut duos Imperatores, quorum memoria apud poſteros grata erat futura, exhiberent; quippe idem auctor ſub Imp. Valente refert loco laudato. *Hujus tantum memoriæ delatum eſt, ut uſque ad noſtram ætatem non aliud in Senatu Principibus acclametur: Niſi felicior Auguſto, melior Trajano.* Adolphus Occo figuram paludatam, Palladem eſſe exiſtimavit, ſed conſtanter hæc figura ſine galea, ſed paludata, in Veſpaſiano cum eodem templo, ut in hoc nummo, conſpicitur. Ille in detrito nummo pag. 194. SIDOBENSIVM aut SIOBENSIVM legit, Triſtanus ex eo tom. I. pag. 401. SINOPENSIVM auguratus eſt, Comes Mediobarbus pag. 163. & Triſtani SINOPENSIVM, & veram STOBENSIVM epigraphen profert.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro ponendus.

TROAS.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Caput turritum, pone quod vexillum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Helleſponto adjacens, paucis milliaribus à Trojæ antiquæ rudeṙibus extructa, ab Alexandro M. dicta *Alexandria*, ab Auguſto Colonia deducta eſt, ut ex Strabone liquet lib. 13. pag 593. Καὶ δὴ Ἀλεξανδρεία καὶ διέμεινε, καὶ ηὔξησε, νῦν δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Et quidem hæc Alexandrea duravit & crevit, nunc etiam Romanorum Coloniam excepit.* Nomen *Dacici* nummum à Troadenſibus Trajano, ob Daciam Imperio Romano acquiſitam gratulantibus percuſſum indicat. Caput turritum, urbem mœnibus circundatam arguit; vexillum ad Legionis Veteranos in eam tranſmiſſos ſpectat. In Goltzii Theſauro vigeſima prima eſt; ſed cùm nulla hujus nominis in provinciis ab Auguſto conſtituta ſit, ideo non omnino huic Antiquario fides adhibenda.

Hic nummus minimæ formæ inter raros computatur.

IMP. NER. TRAIAN. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum puerulis.

Cùm plurimos Troadenſium nummos Trojano dicatos obſervemus, ſicut & plurimarum Aſiæ Minoris urbium, nobis conjecturæ locus eſt, ipſum urbem Troadem in memoriam Trojæ antiquæ, ex qua Romanos originem habere decantatum eſt, in Syriam profecturum adiiſſe, cùm Aſiam eum peragraſſe novimus apud Dionem lib. 68. pag. 778. Καὶ διὰ τοῦτ' ἐπειδὰν εἰς τὴν Συρίαν ἔλθῃ πάντα τὰ προσήκοντα ποιήσει. Καὶ οὕτω διανοίας ὤν, ἐπί τε τῆς Ἀσίας καὶ ἐπὶ Κιλικίας, τῶν τε ἐχομένων ἐθνῶν, ἐς Σελεύκειαν ἐκομίσθη. *Ideoque ſe poſtquam in Syriam veniſſet, facturum omnia, cùm fieri par eſſet. In hac ſententia perſiſtens, Aſiam Ciciliamque finitimis cum provinciis peragravit, ad Seleuciam adpulit.* Lupa cum puerulis plerumque in Coloniarum Romanarum nummis ſignatur, tanquam ad Romæ originem ſpectans.

Hic nummus minimi moduli pro raro computatur.

PLOTINAE. AVG. CONIVGI. AVG.	IMP. CAESARI. DIVI. NERVAE. F. MERVAE TRAIANO OPTIMO AVG. GERMANIC. DACICO. PONT. MAX. TR. POT. XVIII. IMP. VIII. COS. VI. P. P. PROVIDENTISSIMO PRINCIPI SENATVS. P. Q. R. QVOD ACCESSVM ITALIAE. HOC. ETIAM. ADDITO. EX. PECVNIA. SVA PORTV. TVTIOREM. NAVIGANTIBVS. REDDIDERIT.	DIVAE MARCIANAE AVG. SORORI. AVG.

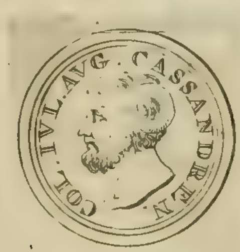
Exſcripſi Anconæ in portu ad arcum Trajani.

P L O T I N A.

PLOTINÆ *nummi ex minima forma hactenus obſervati, eximiæ raritatis ſunt.*

CASSANDRIA.

PLOTINA AVGVSTA. Caput Plotinæ.
COL. IVL. AVG. CASSANDREN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis.

Caſſandria, urbs Macedoniæ, de qua ſæpius dictum eſt, Plotinam venerata, ei nummos ſuos dedicat. De Plotina hæc habet Dio lib 68. p. 771. Καὶ οὕτω γε ἑαυτὴν διὰ πάσης τῆς ἀρχῆς διήγαγεν, ὥστε μηδεμίαν ἐπηγορίαν σχεῖν. *Ea quidem ſic ſe geſſit in principatu, ut juſta reprehenſione caruerit.* Cur Jupiter Ammon in Caſſandriæ nummis percuſſus ſit, à nobis dictum. Illius Dei cultum in Macedonia ob Alexandrum Magnum receptum fuiſſe ſuſpicari quis poſſet. Macedones eum Jovis Ammonis filium prædicabant: cùm enim adeundi Ammonis Libyci oraculum cupido ipſum inceſſiſſet, ut quæ ad genus fortunamque ſuam pertinerent, certiùs cognoſceret, aut ſaltem ſe noviſſe jactaret, ingredientem Ammonis templum, ſtatim Antiſtes ut Jovis Ammonis filium ſalutavit. Ille lætus Dei adoptione, hocce patre natum cenſeri juſſit.

Hic nummus minimi moduli, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

CORINTHUS.

PLOTINA AVGVSTA. Caput Plotinæ.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Iſis faria utraque manu velum explicat.

Corinthii Plotinæ ad expeditionem Parthicam cum Trajano proficiſcenti nummos dedicant: ut enim Trajanus in Syriam iter faciens Athenas inviſit, teſte Dione lib. 68. p. 778. Στρατεύσαντος δ' αὐτοῦ ἐπὶ Πάρθους, καὶ ἐς Ἀθήνας ἀφικομένου. *Hac verò expeditione contra Parthos inſtitutâ cùm Athenas adpelleret.* Mihi liceat illum.cùm oram legeret, Corinthum etiam profectum, ſuſpicari Iſidis cultum apud Corinthios receptum, ex ejus templis in illorum urbe conditis novimus ex Pauſania lib. 2. Κατὰ δὲ τὸ ἕτερον πέρας τοῦ λιμένος Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἴσιδος ἱερά. *In altero verò portus cornu, Æſculapii & Iſidis fana.* Imò duo alia in Acrocorintho memorat ibid. Ἐς δὴ τὸν Ἀκροκόρινθον τοῦτον ἀνιοῦσιν, ἔστιν Ἴσιδος τεμένη, ὧν τὴν μὲν Πελαγίαν, τὴν δὲ Αἰγυπτίαν αὐτῶν ἐπονομάζουσιν. *Qui in Acrocorinthum aſcendunt, fana duo Iſidis videant, alterum Pelagiæ, alterum verò Ægyptiæ cognomento.* Iſis velum explicat, quod velorum navium inventrix perhibeatur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

INCERTA.

TRAIANVS AVG. Caput Trajani laureatum.

PLOTINA. AVG. MARCIANA. AVG. Capita Plotinæ & Marcianæ adverſa.

Præſtantiſſimus eſt hic nummulus, à nobis Theſauro Regio additus, in aliqua Colonia, cùm nullam s. c. notam præferat, percuſſus Plotinæ Trajani uxoris, & Marcianæ ejus ſororis effigies repræſentat, quarum nummi inter ſingulariſſimos collocantur, ita ut utriuſque ex media forma nulli Senatuſconſulto ſignati, imò primæ magnitudinis, Marcianæ tantùm poſt ejus apotheoſim reperiantur.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ eſt.

HADRIANUS.

SPARTIANUS, qui Hadriani vitam accuratè ſcripſit, multas civitates nomine *Adrianopolis* illum appellaſſe narrat; ſed Colonias deduxiſſe non meminit licet Euſebius in Chron. eum in Libyam plurimas miſiſſe v. imperii ſui anno, tradat. En quæ nobis tum à nummis, tum à marmoribus ſuppeditantur AELIA CAPITOLINA in Palæſtina, Municipium *Ælium Cœlium* in Numidia. *Hadriana Juvavienſis* in Norico, *Ælia Hadriana Gemellina* in Numidia, ex Ligorii nummis, ſed ſuſpectus admodum ille Antiquarius, *Ælia Thenitis*, & *Aelia Hadriana Zama* in eadem provincia. Hadrianus in Spartiano, *multum beneficiorum in provinciis Africanis attribuit.*

HADRIANI *nummi primæ magnitudinis rari ſunt, cæteri frequentes & obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hrdriani laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Aelia Capitolina.* Templum diſtylum, in quo tres figuræ. Jupiter ſedet inter Palladem & urbis Genium ſtantes.

Apud Seb. Erizzum pag. 218. pro COL. APO. repone COL. AEL. CAP. nulla eſt Colonia Apollonia, hæc pariter delenda in Mediobarbo, apud quem pag. 185. pro COL. HEL. CAP. lege COL. AEL. CAP. & in ſuperiore, Hadriano perperam attributo reſtitue COL. AEL. CAP. COMM.

Hadrianus Judæos res novas molientes compreſſit. Apud Spartianum: *Lycia denique ac Palæſtina rebelles animos efferebant.* Et paulò pòſt, *Marcio Turbone Judæis compreſſis.* Hadrianus eos Jeſorolyma expulit, & in illam Coloniam deduxit, quam de nomine ſuæ gentis Æliam appellavit, vide Jornandem lib. 1. de regn. & temp. ſucc. *Hieroſolymam propriis reparavit expenſis... Si quidem ſuo de nomine Æliam appellans, nulli Judæorum ingredi permiſit.* Templum, Jovis eſt Capitolini, in quo ſedet ille; hoc Jeroſolymæ ædificari juſſit Hadrianus, teſte Xiphylino in ejus vita pag. 356. Ἐς δὲ τὰ Ἱερωσόλυμα πόλιν αὐτοῦ ἀντὶ τῆς κατασκαφείσης οἰκίσαντος, ἣν καὶ Αἰλίαν Καπιτωλίναν ὠνόμασε, καὶ ἐς τὸν τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τόπον, ναὸν τῷ Διὶ ἕτερον ἀντεγείραντος. *Cùm autem in urbem Hieroſolymam, quæ everſa fuerat, quamque* AELIAM CAPITOLINAM *appellavit, Coloniam deduxiſſet, ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curaviſſet.* Pallas & urbis Genius Jovi adſtant.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino vulgatus pag. 195. inter rariores collocandus.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Caput Solis radiatum.

Judæis Jeroſolyma expulſis, & ipsâ Coloniâ Romanorum conſtitutâ, plerique eorum Dii in eam recepti ſunt, ut innuere videtur Xiphylinus in vita Hadriani pag. 356. Ἰουδαῖοι γὰρ δεινόν τι ποιούμενοι, τὸ ἀλλοφύλους τινὰς ἐς τὴν πόλιν σφῶν οἰκισθῆναι, καὶ τὸ ἱερὰ ἀλλότρια ἐν αὐτῇ ἱδρυθῆναι. *Judæis graviter ferentibus, quòd exteræ nationes in urbem ſuam habitatum veniſſent, quòdque in ea fieri externa ſacra viderentur.* Solis caput, Æliæ cultum ut in Syria indicat. Coloni Hadriano fundatori & patrono nummos ſuos beneficiorum memores dedicarunt.

Hic nummulus inter elegantiores numerandus.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Aquila legionaria.

Hadrianus Jeroſolymam evertit, & mutato nomine, de gente ſua *Æliam* appellavit, ut refert Suidas in Except. Cæſ. vit. Ὁ γὰρ Ἀδριανὸς καθεῖλε τὴν πόλιν ἄρδην.... καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐπέθηκε τοῖς λειψάνοις τῆς πόλεως, Αἰλίαν αὐτὴν προσαγορεύσας. *Hadrianus enim urbem Hieroſolymam funditus evertit ..... Imperator autem urbis reliquias de nomine ſuo appellavit.* Aquila legionaria Veteranos cujuſdam Legionis Jeroſolymam cum civibus Romanis in Coloniæ ſupplementum unà traductos arguit. Legionis nomen forſan aliquando alter amplior nummus ſuppeditabit.

Hic nummus infimi moduli pro rariſſimo habendus.

BERYTUS.

IMP. TRA. HADRIANVS AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. BER. *Colonia Berytus* aut *Berytenſis.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Berytenſes Phœniciæ Hadriano nummos percuſſerunt, non primis imperii ipſius temporibus, cùm ille in Syria Imperator ſalutatus eſt, quia ille in hoc *Pater patriæ* renuntiatur; quod nomen in aliud tempus diſtuliſſe narrat Spartianus. *Patris patriæ nomen delatum ſibi ſtatim, & interim poſtea, diſtulit: quod hoc nomen Auguſtus ſerò meruiſſet.* Illud Euſebius anno tantùm imperii ſui undecimo recepiſſe tradit in Chron. *Imperator Hadrianus Pater patriæ appellatur, & ejus uxor, Auguſta.* Anno verò inſequenti Syriam luſtravit. Duæ aquilæ legionariæ ad denotandos ex Quintæ Macedonicæ & Octavæ Auguſtæ Legionum Veteranis Colonos, ut in Auguſto diximus, Berytum tranſmiſſos.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 195. vulgatus, obvius & tritus eſt.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Mulier turrita ſeminuda ſtans in templo quatuor columnarum, dextrâ baculum, lævâ cornucopiæ, ad ſiniſtras icuncula alata, columnæ impoſita, ei coronam porrigit.

Aſtarte Dea in Trajani nummis exhibetur, eandem in templo Berytenſium nummi Hadriano percuſſi repræſentant. Hæc ſub variis nominibus colebatur in Syria viciniſque provinciis, etiam in Parthia, modò Decerto, modò Atergatis, modò Venus appellata, ut indicat Iſidorus Characenus in Parthiæ Periegeſi. Ἔνθεν Βεσηχάνα πόλις, ἐν ᾗ ἱερὸν Ἀταργάτη. *Tum Beſechana urbs, in qua templum Atergati.* Illam Aſcalonitarum nummi in ſuperiore parte mulier cum infima piſcis exhibent, ut & narrat Manilius in Aſtron. lib. 4.

Piſcibus Euphrates datus eſt, ubi piſcis amator,
Cùm fugeret Typhona Venus, ſubſedit in undis.

Hyginus

Hyginus Fabulam narrat Aſtron. 2. *Diogenites Erithracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem veniſſe, & eodem repente Typhona giganta apparuiſſe, Venerem autem cum filio in flumen ſe projeciſſe.* Forſan ille eſt aliger columnæ impoſitus, qui matri coronam porrigens depingitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CÆSAREA Palæſtinæ.

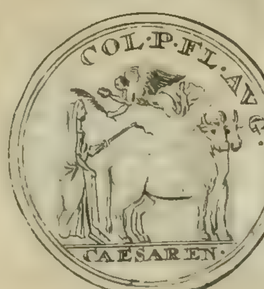
IMP. TRAIA. HADRIANO. CA. AV. Caput Hadriani laureatum.

C. P. F. AV. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea* vel *Cæſarenſis.* Figura muliebris ſuccincta & turrita ſtans, dextrâ caput humanum, lævâ baculum oblongum, pede ſupra fluvii figuram impoſito.

Cæſarea Palæſtinæ nummum hunc Hadriano primis imperii ejus temporibus, ob Trajani nomen quod tunc aſſumebat, percuſſiſſe videtur; in averſa ejus parte Aſtarte ſeu Venus eſt, paululùm veſtitu à Berytenſi, de qua ſuprà dictum eſt, diverſa, turribus quidem ornata, ut ipſa tanquam urbis tutelaris Dea, ſed caput dextrâ ſuſtinet, & pedem fluvii figuræ imponit. Nullus eſt Cæſareæ fluvius proximus, urbis enim ſitum apud Joſ. l. 3. de Bell. Jud. c. 14. videre eſt. Cùm autem Cæſarea Veneris cultum à Byblo Phœniciæ accepiſſet, Deam hanc cum iiſdem inſignibus quæ gerit, in hac urbe percuſſit: itaque fluvius ille Adonis eſt Byblo proximus, & caput illud papyraceum eſt, cujus hiſtoriam narrat Lucianus de Dea Syria. Κεφαλὴ ἑκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλώουσα τὸν μεταξὺ πλόον; ἑπτὰ ἡμερέων, καὶ μιν οἱ ἄνεμοι φέρουσι θείῃ ναυτιλίῃ, τρέπεται δ' οὐδαμᾶ, ἀλλ' ἐς μούνην τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, καὶ ἔστι τὸ σύμπαν θῶμα. *Caput unoquoque anno ex Ægypto Byblum defertur, ſeptem diebus, quantum ſpatii ex illa in hanc eſt, enatans: ipſumque venti divina quadam navigatione ferunt: nec uſquam aliò vertitur, ſed ſolam Byblum perfertur, totaque res ea eſt admiranda.* Illud caput cùm Byblum appulit, anniverſaria Adonidis celebrantur, in quibus plangitur ille mortuus, & poſtea reviviſcens canitur; de quo idem Lucianus. Ἔνι δὲ καὶ ἄλλο θῶμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ οὔρεος, ἐς τὴν ἅλα ἐκδιδοῖ, οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἄδωνις ἐπικέαται. ὁ δὲ ποταμὸς ἑκάστου ἔτεος αἱμάσσεται, καὶ τὴν χροιὴν ὀλέσας, ἐσπίπτει ἐς τὴν ἅλα θάλασσαν, καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθεα. *Porro etiam alia res admiranda eſt in terra Bybliorum, fluvius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluvio nomen eſt Adonis. Hic quotannis cruore inficitur, amiſſoque colore in mare dilabitur, tempuſque lugendi Bybliis indicat.* Hæc omnia in gratiam Veneris, quæ Adonin amaſium fleviſſe perhibetur; ideo illa ut tutelaris Dea, turrita depingitur; caput tenet, fluviumque premit, in Adonionum memoriam. Gratius Poeta lib. de Venatione.

Flet adhuc, & porro flebit Adonin
Victa Venus.

Hic nummus infimæ molis, nec rarus nec obvius, à Patino vulgatus pag. 195. *eſt, cujus epigraphe,* COL. FLAVI. CAESAR. *ut in Theſauro Mauroceno pag.* 98. C. I. P. CAESAR. *repone* C. P. F. AV. CAESAR.

IMP. TRAIAN. HADRIANO. CAES. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. P. FL. AVG. CAESAREN. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Colonus agit boves, Victoria per aërem volitans coronam & lauream gerit.

Nummus hic Cæſareæ eodem quo ſuperior tempore cuſus ob adoptivum Trajani nomen. Colonus ad originem Coloniæ indicandam ſignatus eſt: Victoria coronam ferens levis cujuſdam victoriæ contra Parthos monumentum videtur; alter enim occurrit Hadriani Conſulis cum VICTORIA AVGVSTI S. C. & Victoria ſtante, utraque manu trophæum: ſed ille, ut ait Spartianus in ejus vita, *Adeptus Imperium, ad priſcum ſe ſtatim morem inſtituit, & tenendæ per orbem terrarum paci operam intendit. Nam deficientibus his nationibus, quas Trajanus ſubegerat.... omnia trans Euphratem ac Tigrim reliquit.*

Detritum hoc numiſma Com. Mediobarbus ob mutilam epigraphen ad incerta revocavit COL T. FLAV. Eques verò Urſatus de Nob. Rom. pag. 105. COL. T. ELAVI. interpretatus eſt, *Colonia Trajana Elavia*, Siciliæ Caſtellum. In utroque reponendum COL. P. FL. AVG. CAESAREN.

Hic nummus primæ magnitudinis inter raros locum habet.

CORINTHUS.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
C. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Jovis Capitolini laureatum.

Corinthii ob beneficia ab Hadriano in urbem ſuam collata plurimos ipſi nummos percuſſerunt; primas tenet hic cum capite Jovis Olympii, cujus erat apud illos cultus & templum, de quo Pauſanias lib. Corinth. pag. 92. Ὑπὲρ δὲ τὸ θέατρόν ἐστιν ἱερὸν Διὸς Καπετωλίου φωνῇ τῇ Ῥωμαίων, κατὰ Ἑλλάδα δὲ γλῶσσαν, Κορυφαῖος ὀνομάζοιτ' ἄν. *Supra theatrum, templum eſt Jovis, quem Capitolinum Romanorum voce, Græcâ linguâ Coryphæum rectè appellaris.* Κορυφαῖος, id eſt ſupremus, quem Cicero appellat Optimum Maximum. *Quo circa*, inquit, *te Capitoline, quem propter beneficia Pop. Romanus Optimum, propter vim, Maximum appellavit.*

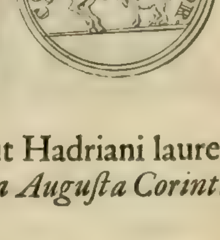
Hic nummus mediocris moduli in rariorum numero collocandus.

IMP. CAES. TRAIANVS AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Solis radiatum.

Sol alter tutelaris Corinthi Deus perhibetur, cui ex Briarei ſententia Acrocorinthus adjudicatus eſt, apud Pauſaniam in Corinth. pag. 86. Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν. Βριαρέων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ, δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντος τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe: diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cum Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet.* In Acrocorintho ideo colebatur, & ipſi aræ erant erectæ, eodem Hiſtorico teſte pag. 93. Μετὰ δὲ αὐτὰ Ἡλίῳ πεποίηνται βωμοί. *Sunt deinceps Solis aræ.* Coronatur radiis, unde illi nomen apud Heſychium, Ἀφήτωρ, id eſt Emiſſor, ab emittendis radiis quaſi ſagittis.

Hic nummulus nec rarus nec obvius eſt.

IMP. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo contra Chimæram decertans.

Bellerophon Glauci Corinthi Regis filius in ejus urbis nummis frequens occurrit, quem patri ſucceſſiſſe ſibi perſuadere nequit Pauſanias lib. 2. pag. 91. Βελλεροφόντην δὲ οὐκ αὐτοκράτορα ὄντα βασιλεύειν, εἶναι δὲ ἐπὶ Προίτῳ καὶ Ἀργείοις ἐγώ τε πείθομαι. *Neque verò Bellerophontem regnum Corinthiorum unquam poſſediſſe, ſed in Prœti Argivorum Regis poteſtate fuiſſe, & ut ipſe credam facilè adduci poſſum.* Illum tamen in exilium miſſum fuiſſe agnoſcit in eodem lib. pag. 145. Βελλεροφόντην δὲ ἐλθεῖν ἐς Τροιζῆνα γυναῖκα αἰτήσοντα Αἴθραν παρὰ Πιτθέως, πρὶν δὲ γῆμαι, συμβῆναι οἱ φυγεῖν ἐκ Κορίνθου. *Addunt Træzenem veniſſe Bellerophontem, cùm uxorem ſibi à Pittheo Æthran popoſciſſet: verùm ita accidiſſe, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur.* Bellerophon in Iſthmicis Corinthi ludis apud Hyginum fab. 373.

fab. 373. equo vicit, ideo equum volantem conſcendiſſe dixerunt, & Pegaſo eum donarunt. Summo autem honore Corinthi colebatur, cùm in ea, teſte eodem Pauſania loco citato, templum haberet pag. 88. Ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος. *In eo Bellerophontis fanum eſt.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis obvius & frequens.

HADRIANVS AVGVSTVS. Caput Hadriani laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Diana Venatrix ſuccincta ſtans, Lunam creſcentem in capite habet, dextrâ cervo admotâ, & lævo cubito columnæ impoſito haſtam gerit.

An Corinthii Hadriano adulantes in ejus nummis Dianam venatricem percuſſerint, quod ille venationibus magnopere delectaretur, aut quòd ipſi Dianam colerent, videant eruditi. Corinthi duo ejus ſigna conſpiciebantur, referente Pauſania lib. 2. in foro unum. Ἔστιν δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς (ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστά ἐστι τῶν ἱερῶν) Ἄρτεμίς τε ἐπίκλησιν Ἐφεσία, καὶ Διονύσου ξόανα ἐπίχρυσα πλὴν τῶν προσώπων. *In foro, ubi plurima ſunt templa, Diana eſt Epheſia cognomento, & Liberi Patris ſigna duo lignea, inaurata.* Alterum in via qua ad Lechæum rectà iter eſt. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῆς εἰσόδου Ποσειδῶν, καὶ μετ' αὐτὸν Ἄρτεμις θηρεύουσα ἕστηκε. *Ad lævam aditus Neptunus, ſecundùm eum venatricis habitu Diana ſtat.* Plurimis Diana nominibus à venatione deſumptis donatur à Græcis, quia ipſi præeſſe creditur. Θηροφόνος & Θηροκτόνος, Fericida, Ἀγροτέρα, Venatrix, Ὀρεία, Montana, & Φιλόθηρος, Sectatrix ferarum. Dianæ cervus erat ſacer, de quo Servius comm. Æn. 6. *Agamemnon Dianæ cervum occidit ignarus; unde irata Dea, flatus ventorum removit.*

Hic nummus infimæ magnitudinis, in rariorum numero collocatur.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. LAVS. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Fortuna ſtolata ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ gerit.

Fortunam Deam antiqui credidere, hinc illud Juvenalis Sat. 10.

Sed te
Nos facimus, Fortuna, Deam, cœloque locamus.

Quot illa habuerit ſub variis cognominibus Romæ templa, vide apud P. Victorem de Reg. urbis. Corinthi etiam unum ipſi ædificatum narrat Pauſanias lib. 2. Ἔστι δὲ καὶ Τύχης ναός, ἄγαλμα ὀρθὸν Παρίου λίθου. *Eſt præterea Fortunæ ædes, cujus ſignum recto ſtatu, è Pario lapide.* Fortuna teſte Lactantio lib. 3. effingebatur cum cornucopiæ & gubernaculo, tanquam opes tribuere, & humanarum rerum regimen obtinere putaretur.

Hic nummus minimæ formæ, pro raro ſervandus.

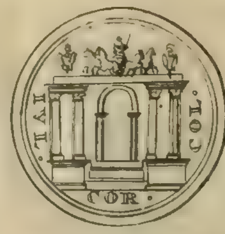
IMP. CAES. TRAI. HADRIANO. Caput Hadriani laureatum.

COL. L. IVL. COR. In aliis COL. LAVS. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum exaſtylum in vertice montis.

Nummum hunc cum mutila epigraphe COL. V. IVL. C. pro COL. LAVS. IVL. COR. vulgavit Triſtanus tom. 1. pag. 483. quem *Colonia victrix Julia Calaguris*, deinde dubius, *Colonia victrix Julia Conſtantia* etiam interpretatur. P. Harduinus pag. 119. Triſtanum arguens, illum ad *Coloniam Victricem Juliam Celſam* revocat; Mediobarbus eum pag. 185. rectè Corintho tribuit. Templum in vertice montis, Veneris eſt, quod in Acrocorintho collocat Pauſanias in Co-

rinthiacis pag. 93. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸ Ἀκροκόρινθον, ναός ἐστιν Ἀφροδίτης. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu, delubrum eſt Veneris.* Corinthii autem quidquid memoria dignum haberent, in nummis ſignarunt.

Hic nummus minimæ formæ, obvius & tritus eſt.

IMP. CAES. HADR. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. LAVS. IVL. AVG. COR. *Colonia Laus Julia Auguſta Corinthus.* Arcus ſupra quem Imperator in quadrigis, hinc & inde trophæum.

Triſtanus tom. 1. pag. 184. nummum hunc deſcripſit, in cujus averſa parte porticum, vel anteriorem templi partem, vel fortè arcum triumphalem Corinthi in Hadriani honorem erectum, ineſſe dubius protulit. Patinus pag. 195. templum exiſtimat; an num potiùs balnearum fontem ſuſpicari debeamus, quas Imperator impenſis ſuis Corinthi fieri curavit, teſte Pauſania lib. 2. p. 96. Λουτρὰ δὲ ἔστι μὲν πολλαχοῦ Κορινθίοις, καὶ ἄλλα, τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, τὸ δὲ βασιλέως Ἀδριανοῦ κατασκευάσαντος. *Balneæ verò paſſim Corinthiis, & aliæ è publica pecunia extructæ, & quas impenſa ſua Hadrianus Imperator exædificavit.* Sæpe enim ædificia Imperatorum munificentià condita in nummis repræſentabantur.

Hic nummus infimi moduli, in rariorum ſerie computandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. HADRIANVS AV. Caput Hadriani laureatum.

COL. H. LEG. H. *Colonia Heliopolis. Legio Heliopolis.* Duæ Fortunæ ſtantes, ſeſe brachiis amplexantes, illa dextrâ temonem, hæc alterum lævâ tenet.

Ad Heliopolim Cæleſyriæ Coloniam pertinet hic nummus; nec audiendi Triſtanus & Patinus, qui nummos cum ſimili epigraphe COL. HEL. de Colonia Helvia in Picenum à Pertinace deducta interpretantur. Heliopolis à Julio Colonia conſtituta eſt, & ab Auguſto in eam tranſmiſſi ſunt ad Coloniæ ſupplementum Veterani eodem tempore quo Berytum v. Macedonicæ & VIII. Legionum milites traducti fuere, ut indicat perrarus noſter Philippi ſenioris nummus, de quo infrà: ideo ad originem Coloniæ demonſtrandam COL. HEL. LEG. H. *Colonia Heliopolis*, & *Legio Heliopolis*, viſuntur in nummo ſignatæ, quod noſtram de bipartito Colonorum, civium nempe & veteranorum, diſcrimine ſententiam confirmat. Hæ verò figuræ ſeſe mutuò amplexantes, utrumque hoc Colonorum genus exponunt, & quidem ſub geminæ Fortunæ effigie, quæ pro loci genio ſæpe in nummis exhibetur. Itaque Heliopolitani originis ſuæ memores, Genium Coloniæ, & Genium Legionis Hadriano in Syria moranti dedicarunt.

Hic nummus infimæ magnitudinis, nobis Romæ à V. Cl. Auguſtino Scilla cive Meſſanenſi dono datus, eximiæ raritatis habendus.

PATRÆ.

HADRIANVS AVG. COS. III. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. A. A. PATRENS. Templum ſex columnarum, in quo Jupiter ſedens.

Colonia Patrenſis, primaria Achaiæ propriæ civitas, ob Hadriani in provinciam adventum gratulabunda, nummos ei conſecrat. Spartianus inquit: *Poſt hoc per Aſiam, & in Inſulas ad Achaiam navigavit.*

navigavit. Et paulò poſt: *Et in Achaia quidem etiam illud obſervatum ferunt, quòd cùm in ſacris multis cultros haberent, cum Hadriano nullus armatus ingreſſus eſt.* Templum illud ſuperbiſſimum, Jovis Olympii videtur eſſe, cujus meminit Pauſanias in Achaic. pag. 436. Ἐςι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ Διὸς ναὸς Ὀλυμπίȣ, αὐτός τε ἐπὶ θρόνȣ. *In foro Jovis Olympii templum eſt: ſedet ipſe in ſolio.* Adulatores Græci ipſum Hadrianum Olympium indigitarunt, teſtes ſunt Laodicenſium & Epheſiorum nummi, ΚΑΙϹΑΡ ΑΔΡΙΑΝΟϹ ΟΛΥΜΠΙΟϹ, ut in baſi ejus ſtatuæ inſcriptum Smyrnæ legimus, ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡΙ. ΑΔΡΙΑΝΩΙ. ΟΛΥΜΠΙΩΙ. ΣΩΤΗΡΙ ΚΑΙ ΚΤΙΣΤΗΙ.

Hic nummus ſecundæ formæ, pro raro computandus.

PELLA.

IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANVS. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Figura nuda rupibus inſidens, dextram verſus caput admovet, lævo cubito fiſtulæ muſicæ vel campeſtris innixo.

Pella urbs eſt Macedoniæ juxta Erigonis & Axii confluentes, in tumulo ſita, à Philippo Rege, quòd in ea educatus fuiſſet, ampliata, de qua Strabo in Excerp. l. 7. p. 330. τὴν Πέλλαν ȣ̓̃σαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μῆκος ηὔξησε τραφεὶς ἐν αὐτῇ. *Pellam prius parvam, Philippus in longitudinem auxit, in ea educatus.* Nomen *Juliæ* Coloniam à Julio conſtitutam, & *Auguſtæ* ab Auguſto, deinde Colonis auctam arguit. Appianus narrat Julium Cæſarem de condendis Coloniis in memoriales tabellas retuliſſe, ſed eo paulò pòſt ab inimicis occiſo, filium ipſius Cæſarem Auguſtum tabellis compertis Colonias illas condidiſſe, unde forſan plurimis nomen *Juliæ* & *Auguſtæ*, tanquam ab his auctoribus tributum eſt. Figura hæc nuda montibus inſidens, ab Eq. Patino pag. 195. & ab Ill. Spanhemio Not. in Cæſſ. Juliani Imp. pag. 400. ſignata eſt. De figura uterque ne verbum quidem, ſed hic montes rectè ad urbis ſitum revocat, quem graphicè deſcribit Livius Dec. 5. lib. 5. *Sita eſt in tumulo* &c. cujus etymologiam cum nomine egregiè congruentem Vir pereruditus ex Ulpiano refert ad Orat. de falſ. Leg. Πέλλη ἡ πατρὶς Φιλίππȣ ἐκλήθη διὰ &c. ἢ περὶ τȣ̀ς πέλας τȣ̀ς λίθȣς, ἢ τὴν Μακεδόνων φωνήν. Figuram verò Apollinem ſuſpicamur, qui coronam ob relatam de Marſia confidente nimiùm æmulo victoriam ſibimet imponit, & ipſius fiſtulæ tanquam exuviæ vel trophæo innititur. Apollo nudus & juvenis depingitur, quem Pellæ cultum arguit caput ejus laureatum, in Pellenſium nummis apud Goltzium tab. 23. cælatum.

Hic nummus ſecundi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

PHILIPPI.

IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANVS AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. AVG. IVL. PHILIP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Statua virilis militari habitu coronatur à muliere: utraque figura ſupra baſim, in qua legitur DIVVS AVG. *Divus Auguſtus.*

De Philippenſi Macedoniæ Colonia in Claudio, Veſpaſiano, & Domitiano dictum eſt, ejus mentio in Dig. lib. 36. tit. de Senatuſc. Trebon. *Rebellianus ſi caverit Coloniæ Philippenſium, ſi ſine liberis morietur, quantacunque pecunia ex hereditate de bonis meis ad eum pervenit, eam pecuniam omnem ad Coloniam Philippenſium perventuram.* Macedoniam Hadrianum luſtraſſe indicat nummus ejus cum epigraphe ADVENTVI AVG. MACEDONIAE; illamque beneficiis devinxiſſe, alter cum hac RESTITVTORI MACEDONIAE arguit; ſi quidem Spartianus in vita Hadriani tradit. *In omnibus pene urbibus & aliquid ædificavit & luſus edidit.* Philippenſes ſtatuam Auguſti, pro ſolito nummorum ſuorum typo repræſentare conſueverunt.

Hic nummus mediocris magnitudinis, pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier turrita inſidens ſcopulis, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvii natantis effigies.

Nummus ad Ptolemaidem Phœniciæ pertinet, cujus ſitum in Trajano videas; & qua de cauſa montibus inſidet mulier, pedeque fluvium calcat. Ille Belus à Plinio lib. 5. cap. 19. dictus eſt; ubi primùm compertum fuiſſe vitrum tradit. Beleus verò à Joſepho lib. 2. de bel. Jud. cap. 9. qui mirabilem metalla in vitrum commutandi vim huic attribuit, fluvius è palude Lendevia à radicibus Carmeli profluit. Nomen *Patris patriæ*, quod ſero Hadrianus accepit, nummum ipſi à Ptolemaidenſibus cùm in Phœniciam venit, percuſſum denotat. Figura muliebris, urbis eſt Genius, ut in Trajano dictum eſt.

Hic nummus mediæ formæ inter raros numeratur.

IMP. TRA. HADRIANVS. AVG. P. P. Caput Trajani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Colonus agit boves, quatuor adſunt ſigna militaria.

Ptolemais, priùs Ace ab Hercule dicta, Ptolemaidis deinde nomen à Ptolemæo Ægypti Rege accepit, illaque Rhodophorus, Macchab. lib. 3. ad aliarum hujus nominis urbium diſtinctionem appellata eſt; hanc verò Coloniam à Claudio deductam diximus, adſtipulante Plinio: idcirco Colonus ad originem ejus indicandam cælatur. Signa verò militaria, cujuſdam Legionis, cujus nomen ignoratur, Veteranos in eam tranſmiſſos arguunt.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt.

IMP. TRA. HADRIANVS AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Fortuna ſtolata ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Frequentes Ptolemaidenſis Coloniæ nummi Hadriano dicati beneficium quoddam ſingulare ipſi ab eodem collatum indicant; munificentiſſimus enim erat is Princeps, de quo Sex. Aur. Victor. *Cùm oppida univerſa reſtitueret, augeret ordinibus.* Suidas Excerpt. Cæſ. vit. Καὶ πόλεσι πολλὰ, καὶ δήμοις ϗ ἰδιώταις χαρίσασθαι. *Quin multis rebus publicis, tum privatis hominibus multa eſt largitus.* Id omninò confirmat rariſſimus & elegantiſſimus nummus ipſi ſenaconſulto percuſſus cum hac epigraphe, LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM. Fortuna in averſa parte ut Dea Ptolemaide culta ſignatur, illa quidem ſtans dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ, CONSERVATRIX appellari videtur ex ſtatua ejuſmodi attributis ornata, in cujus baſi, Romæ in domo Marcelli Capiſuci, legitur.

NVM. DOM. AVG.
SACRVM FORTVNAE CONSERVATRICI. HORREOR.
GALBINIANORVM. M. LORINVS FORTVNATVS. MAGISTER.
S. P. B. N.

Fortunam quidem veneratus fuiſſe Hadrianus videtur, ſi quidem Romæ ei templum condidiſſe narrat Athenæus lib. 8. pag. 361. Ἔτυχεν δὲ οὖσα ἑορτὴ, τὰ παρίλια μὲν πάλαι καλούμενα, νῦν δὲ Ῥωμαῖα, τῇ τῆς πόλεως Τύχῃ ναοῦ καθιδρυμένου ὑπὸ τοῦ παντ᾽ ἀρίστου καὶ μουσικωτάτου βασιλέως Ἀδριανοῦ. *Celebrabantur enim Parilium dictæ quondam feriæ, nunc Romanas appellant, exſtructo & dicato Fortunæ urbis templo ab optimo & humaniſſimo Imperatore Hadriano.*

Hic nummus infimæ molis pro raro habendus.

SINO-

SINOPE.

IMP. CAES. HADRIANVS. AVG. Caput Hadriani laureatum.
C. I. F. S. AN...... *Colonia Julia Felix Sinopenſis anno......* Caput modio inſigne.

Sinope, urbs Ponti Aſiatici, de qua Stephanus, Σινώπη πόλις διαφανεστάτη τοῦ Πόντου, *Sinope urbs Ponti celeberrima*, & quidem vetuſtiſſima. Ovid. Pont. I.

Urbs antiqua fuit Ponti celebrata Sinope.

Diſcrepantes auctorum ſententias de ipſius conditoribus legas apud Euſtathium ad Periegetæ v. 775. Illa diu ſuis legibus vixit, tandem à Pharnace Mithridatis Magni avo expugnata, deinde à Lucullo ipſo Mithridate expulſo capta, Colonia facta eſt, teſte Strabone lib. 12. pag. 545. Νυνὶ δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Nunc Romanorum accepit Coloniam.* Appianus de bel. Mithr. à Lucullo liberam factam narrat. Λούκουλλος δὲ τὴν πόλιν εὐθὺς ἐλευθέραν ἠφίει. *Lucullus eam civitatem mox fecit liberam*, à quo tempore modò æram in nummo Gordiani Pii computat, ubi Colonia *Romana* & *Julia* inſcribitur: in aliis verò ubi *Julia* tantùm dicitur, epocham ab anno U. C. 705. ſub Julio dinumerat, quòd primùm à Lucullo deducta ſit, & à Julio poſtea devicto Pharnace Mithridatis filio Colonis iterum frequentata. Hic paternum regnum recuperare fugato Domitio tentaverat. De quo Hirtius de bel. Alex. *Pharnaces, rebus ſecundis elatus, multa oppida expugnavit; bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit.* Tum Jul. Cæſar relicta Ægypto ad eum pervenit, eoque victo & fugato, inquit Dio lib. 42. pag. 207. Τὴν χώραν ὅσην τῶν τε Ῥωμαίων, καὶ τῶν ἐνόρκων σφίσιν ἀποτετμημένος ὁ Φαρνάκης ἦν, ἐκομίσατο, καὶ αὐτὴν πᾶσιν ὡς ἑκάστοις τοῖς ἀπολέσασιν ἔδωκε. *Receptis omnibus quæ vel Romanis, vel eorum ſociis Pharnaces ademerat, ſingula iis qui amiſerant reſtituit.* Quo tempore *Juliæ* nomen accepit, & æram in M. Aurelii & Caracallæ nummis ſignat, in hoc verò Hadriani typo illa prò dolor! temporis injuriâ detrita eſt.

Caput modio ornatum, Jovis eſt, ſeu Ditis, quem Ægyptii Serapidem vocarunt, poſtquam ejus ſtatua ex urbe Sinope Alexandriam aſportata eſt; Ptolemæus enim Soter Ægyptii Imperii fundator, cùm hanc urbem templis exornaſſet, & ea dedicare vellet, ſomnio admonitus eſt, ut ex Ponto Dei ſtatuam afferri curaret, quod officium Timotheo commiſit, teſte Tacito lib. Hiſt. 4. *Timotheus quæſitis qui in Pontum meaſſent, cognoſcit urbem illic Sinopem, nec procul templum vetere inter accolas fama Jovis Ditis.* Cujus ſtatuam cùm à Scydrothemide Rege accepiſſet, ut inquit Plutarchus de Iſide & Oſiride pag. 362. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν κομισθεὶς τὸ παρ' Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ Πλούτωνος ἐκτήσατο τὸ Σεράπιν. *Allatus Alexandriam, Serapidis nomen, quo Ægyptii Plutonem afficiunt, invenit.* De ejus modio alicubi diximus.

Hic nummus tertiæ magnitudinis elegantiſſimus eſt.

TROAS.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. TROAD. *Colonia Troadenſis.* Caput muliebre turritum, pone quod vexillum.

Troas, urbs Phrygiæ minoris non longè à Trojæ antiquæ ruderibus, Alexandri juſſu condita, tandem Coloniam Romanam ab Auguſto accepit, ut nomen *Auguſtæ* in plurimis ejus nummis arguit. Vexillum ſeu labarum, Veteranorum cujuſdam Legionis in eam tranſmiſſorum index eſt. Goltzius nummum Titi refert cum epigraphe COL. TROIAS ANTIGONIA ALEXAND. LEG. XXI. qui Legionis XXI. Veteranos indicaret, ſed cautè huic auctori fides adhibenda, cùm nullus nummus Antigoniæ Troadis nomina hactenus tulerit, nec Legionis XXI. ulla ſit mentio in Auguſto, ſed XXI. *Rapax* à Claudio tantùm ſit conſtituta. Troadenſes nummum Hadriano dicarunt ob balnea & aquæductus quibus urbem ornavit, ut tradit Philoſtratus in vita Herodis Sophiſtæ.

Hic nummus minimi moduli pro raro & eleganti habendus.

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI. PART.
F. DIVI. NERVAE. NEP. TRAIAN.
HADRIANO. AVG. PONT. MAX.
TR. P. VIII. COS. III. P. P.

Grut. 248. 10.

S A B I N A.

SABINÆ *nummi minimæ formæ hactenus obſervati, inter rariſſimos collocantur.*

CORINTHUS.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.
COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Æſculapius ſtans, dextrâ baculum cui ſerpens involutus.

Corinthii de Hadriano bene meriti Sabinæ ipſius uxori ſuos etiam nummos dedicarunt; forſan Æſculapium in hoc cuderunt, quòd huic numini ob adverſam Auguſtæ valetudinem ſacra feciſſent in ejuſdem Dei templo Corinthi exſtructo, cujus meminit Pauſanias lib. 5. pag. 93. Πρὸς τούτῳ τῷ γυμνασίῳ ναοὶ θεῶν εἰσὶ, ὁ μὲν Διὸς, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγεία λευκοῦ λίθου. *Conjuncta ſunt cum ipſo ferè gymnaſio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Æſculapii: Æſculapius ipſe & Hygia candido lapide.* Ejus imago deſcribitur ut in nummo apud Albricum de Deorum imag. *Æſculapius Deus Medicinæ putatur, cum barba valdè prolixa, indutus habitu Medici, cujus manus baculum cum ſerpente geſtabat intorto.* Phornutus de nat. Deor. ſerpentem ei appingi narrat, quòd ægrotantes & revaleſcentes è morbis quaſi reviviſcant, ac ſenectutem exuant; baculum verò, ad indicandum, quòd niſi tali curâ erigamur ac confirmemur, continuò ad imbecilliorem valetudinem æquo citiùs prolapſuri ſimus.

Hic nummus infimæ magnitudinis elegantiſſimus eſt.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.
COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon capiſtro Pegaſum retinens.

Per Sabinam beneficium quoddam ab Hadriano accepiſſe Corinthii ſignificantur ex nummorum in ejus honorem cuſorum multitudine. Cùm autem urbes inter ſe de generis vetuſtate ſæpius diſceptarent, illæ in nummis Heroes ſuos ſignare ſolebant, ideo Bellerophontem civem ſuum, cùm Pegaſum in Pireneo fonte aquantem fræno ſiſteret, frequenter cuderunt. Hyginus Bellerophontem Neptuni ex Eurynome Nyſi filia genitum tradit fab. 157. ſed Pauſanias eum Glauci Corinthii filium memorat, de quo fabulam confixerunt antiqui, ejuſque contra Chimæram expeditionem enarrarunt: ſed Palæphatum, Fulgentium, & alios Mythologos ea de re conſule, quibus Βελλερόφων, quaſi Βουληφόρος, ſapientiæ conſiliator dictus eſt.

Hic nummus minimi moduli inter rariſſimos collocandus.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.
C. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer ſupra Delphinum, pone quem arbor.

Ad urbis etiam antiquitatem ſpectat hic nummus. Puer, Melicerta eſt; arbor, pinus, juxtà quam inventum ejus cadaver à Delphino fuit in Iſthmum deportatum: ſic ejus narrant hiſtoriam. Melicerta filius fuit Athamantis Æoli Thebarum Regis, hic Nephelen uxorem duxit, ex qua Hellen & Phryxum genuit, ſed cùm Nephele furore à Baccho percita, in ſilvas abiiſſet, Athamas liberis ſuis Inum Cadmi filiam ſuperinduxit novercam, cujus operâ priores filii fugâ patris iram declinarunt; quapropter Juno irata, furias in Athamantem immiſit, qui raptum Lærchum ex filiis alterum, ſaxo illiſerit, quo facinore Ino perterrita, cum Melicerta altera prole fugiens, ſe ex rupe in mare præcipitem dedit, Melicerta à Delphino exceptus eſt, & in Iſthmum deportatus, juxtaque pinum inventus. Siſyphus Corinthi Rex, ejus patruus, mutato Melicertæ nomine Palæmonem illum appellavit, divinoſque ei honores decrevit, poſtmodum verò ludos Iſthmicos in nepotis memoriam inſtituit, in quibus victores pinu coronati ſunt. Vide Pauſaniam in Attic. pag. 83.

Hic nummus infimæ molis, à Patino pag. 206. vulgatus, inter elegantiores reponitur.

Æ L I U S.

ÆLII *Cæſaris nummi, tantæ raritatis & elegantiæ ſunt, ut unicus minimi moduli hactenus in Gaza Chriſtinæ Reginæ obſervatus ſtudioſè recondatur.*

L. AELIVS. CAESAR. Caput Ælii Cæſaris nudum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput prolixâ barbâ ornatum cum pileo oblongo & parte ſuperiore lato & rotundo.

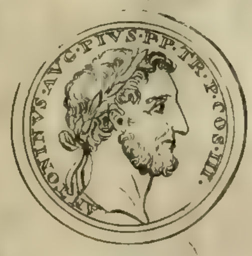
Corinthii ut Ælio Cæſari ab Hadriano adoptato & ſucceſſori deſtinato gratularentur, nummos percuſſerunt, ſignato in averſa parte Æſculapio, cùm ille tenuis eſſet valetudinis, de quo Spartianus in vita Hadriani. *Commodus autem præ valetudine ne gratias quidem in Senatu agere potuit Hadriano de adoptione.* Et in ipſius vita : *Hîc valetudinis adeo miſeræ fuit, ut Hadrianum ſtatim adoptionis pœnituerit.* Dio ægritudinem ejus narrat. Κόμμοδον μὲν Λέκιον, καί τοι αἷμα ἐμοῦντα, Καίσαρα Ῥωμαίοις ἀπέδειξε. *L. Commodum quamvis ipſe quoque ſanguinem evomeret, Cæſarem Romanis deſignavit.* Dedicatum Æſculapio Corinthi templum in Sabina diximus; barbâ prolixâ inſignis ille depingitur, ut ſenex Medicus, qui ſcientiâ & experientiâ valere debeat; caput verò ejus pileo tectum, quod ad corporis ſanitatem maximè conferat.

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

L. AELIO. CAES. DIVI. HADRIANI
AVG. F. COS. II. F.

Exſcripſi Romæ in Caſtello S. Angeli ad Molem Hadriani.

ANTONINUS PIUS.

ANTONINUS Pius Tribunitiam poteſtatem XXIV. attigit, & plurima teſte Julio Capitolino per Legatos ſuos bella geſſit, quæ ut plurimum deducendarum Coloniarum cauſæ ſunt, Hiſtorici tamen nullas ab eo conſtitutas memorant: quædam autem in nummis & marmoribus cum *Æliæ* nomine occurrunt, ſed utrum illæ ab Hadriano aut ab Antonino in Æliam gentem adoptato deductæ ſint, diſtinguere non facile eſt; teſtes ſint Æliæ Oeæ in Africa Coloniæ nummi, niſi quis dixerit Colonias ad Antoninum ſpectantes Æliæ Antonianæ nomen gerere debuiſſe.

ANTONINI *nummi primæ magnitudinis rariſſimi ſunt; ſecundæ & minimæ, obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

T. AEL. ANTONINO AVGVSTO. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. AELIA. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Bacchus ſtans, dextrâ poculum, lævâ thyrſum, ad pedes Panthera.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Antonino Pio filio ejus adoptivo & ſucceſſori gratulans, nummos cum ſimulacris Deorum, quos ipſa colebat, percuſſit, inter eos hîc Bacchus exhibetur. Urbs autem nova vicinorum populorum numina recepiſſe videtur: Bacchus enim apud Syros in ſumma erat veneratione, & jam ſacra ei facere ſub Antiocho Deo Epiphane coacta fuerat Jeroſolyma, ut meminit Macch. lib. 2. cap. 6. *Judæi ducebantur Jeroſolymæ, cum amara neceſſitate in die natalis Regis ad ſacrificia, & cùm Liberi ſacra celebrarentur, cogebantur hæderâ coronati Libero circuire.* Bacchus vas dextrâ gerit, quod Cotylum nominat Athenæus lib. 11. cap. 8. pag. 418. Οἶνον ἐξέσπενδε κοτύλῳ. Πάμφιλος δ' ποτηρίου φησὶν εἶναι γένος, ἴδιον δ' εἶναι Διονύσου. *Cotylo vinum libavit. Pamphilus eſſe putat poculi quidem genus, ſed Baccho peculiare.* Siniſtrâ verò thyrſum ſeu haſtam, cujus mucro hæderâ lambente porrectus eſt. Panthera ipſi comes attributa, & ut loquitur Philoſtratus Imag. lib. Παρδάλις τοῦ Θεοῦ σύμβολον. *Panthera Bacchi ſymbolum.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 220. vulgatus, inter raros computatur.

T. AEL. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum. In aliis capita Antonini Pii & M. Aurelii adverſa.

COL. AELIA. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Caput barbatum calatho ſeu modio inſigne.

Caput illud Serapidis eſt, cujus cultum Ælia Capitolina ab Ægyptiis recepit: eorum enim ſupremum erat numen, Tacito de Alexandrinis loquente Hiſt. 4. *Monitu Serapidis Dei, quem dedita ſuperſtitionibus gens ante alios colit,* quod confirmat B. Auguſtinus, Serapidis in Ægyptum adventum, non ut in Hadriano ex Tacito & Plutarcho diximus, narrans. *His,* inquit, *temporibus*

bus Rex Argivorum Apis, navibus tranſvectus in Ægyptum, cùm ibi mortuus fuiſſet, factus Serapis, omnium maximus Ægyptiorum Deus. Macrobius ejus calathi meminit Satur. l. 1. cap. 20. *Eidem Ægypto adjacens civitas, quæ conditorem Alexandrum Macedonem gloriatur, Serapin atque Iſin cultu pæne attonitæ venerationis obſervat, omnem tamen illam venerationem ſoli ſe illius nomine teſtatur impendere, vel dum calathum capiti ejus infingunt, &c.* Et paulò pòſt: *Cujus vertex inſignitus calatho & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore rapiuntur.*

Miratur P. Harduinus pag. 562. Holſtenium Not. in Stephan. hunc nummum Coloniæ Æliæ Capitolinæ ad Capitoliadem Cœleſyriæ oppidum pag. 159. revocaſſe, ſed magis miror eruditum Patrem pag. 13. ejuſdem Capitoliadis Sept. Severi nummum cum epigraphe ΚΑΠΙΤΩ. ΙΕΡ. ΑΣ. ΑΥ. Καπιτωλιας· ἱερᾶς ἀσύλȣ αὐτονόμȣ. Coloniæ Æliæ Capitolinæ attribuiſſe.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

T. AEL. ANTONINVS. AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.
C. A. C. *Colonia Ælia Capitolina.* Figura muliebris ſuccincta tutulata ſeu turrita, dextrâ caput humanum, lævâ haſtam, pede ſemifiguram premit.

C. A. C. *has notas*, inquit P. Harduinus, *quas ante nos expedire nemo tentavit, ſic interpretamur*, COLONIA ASIDO CAESARIANA. Laudandus quidem illius conatus, ſed genuina explicatio COLONIA AELIA CAPITOLINA eſt.

Figura illa turrita ſeminuda ſtans cum omnibus his attributis, in Cæſareæ Palæſtinæ nummis Hadriano cuſis expreſſa eſt; Jeroſolyma autem Aſtarten ſeu Venerem, quam Cæſarea provinciæ caput colebat, facta Colonia recepit. Illa originem ex Byblo Phœniciæ urbe habet, de qua abunde in Hadriano pag. 155. diximus, & quod legere non erit forſan injucundum. Poſterior nummus templum hujus Deæ exhibet, cui Salomon Rex, uni pellicum ſuarum obſequi volens, olim altaria condidiſſe fertur.

Hic nummus minimæ molis, rarus eſt & elegans; ſed poſterior ſecundæ, inter rariores reponendus.

T. AEL. ANTONINVS AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.
C. A. C. *Colonia Ælia Capitolina.* Aſtarte ſeu Venus ut ſuprà, in templo tetraſtylo.

Inſignis ille nummus non modò Veneris, ſeu Aſtartis cultum Æliæ Capitolinæ receptum, ſed illam ipſi templum erexiſſe nos docet, cujus figuram nobis in nummis ad æternam rei memoriam exhibet. Judæos Æliam ingredi vetuit Hadrianus, ex Euſebio in Chronico. *Ex quo tempore etiam introeundi eis Jeroſolymam licentia ablata.* Iis verò hanc Antoninus Pius conceſſiſſe videtur, ſaltem iis circumciſionem permiſit, ut tradit Modeſtinus Leg. circumcid. ff. ad Legem Corneliam. *Circumcidere Judæis filios ſuos tantùm reſcripto D. Antonini Pii permittitur.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores adſcribendus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

ANTONINVS AVG. PIVS. TR. P. P. P. COS. IIII. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. CAES. ANTIOCH. MENSIS. *Colonia Cæſarea Antiochia. Menſis.* ſed malè apud Mediobarbum pag. 206. *Nemeſis.* Figura ſtolata ſtans, capite Phrygio in capite, Creſcente Luna dorſo impoſita, dextrâ haſtam, lævâ victoriolam, ad pedes gallus gallinaceus.

Antio-

Antiochia, urbs multiplex; hæc autem quæ Colonia ſub Antonino Pio perhibetur, non ad Antiochiam Syriæ ſub Caracalla tantùm deductam, ſed ad Piſidicam pertinet. Plinius lib. 5. cap. 27. *Inſident vertice Piſidæ, quondam Solymi appellati, quorum Colonia Cæſarea, eadem Antiochia.* Nomen *Cæſareæ* ab Auguſto conſtitutam arguit; nam Strabonis ejus ſitum deſcribentis ævo jam Coloniæ titulo gaudebat: ſic enim ille lib. 12. pag. 577. Πρὸς ἄρκτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρυ δὲ μέρυς Αντιόχεια ἡ πρὸς Πισιδίᾳ καλυμένη, ἡ μὲν ἐν πεδίῳ κειμένη πᾶσα, ἡ δ᾽ ἐπὶ λόφου ἔχυσα ἀποικίαν Ρωμαίων. *Verſus Septentrionem Philomelium, ad Meridiem Antiochia quæ vocatur; illa in campo, hæc in colle ſita, & Coloniam habens Romanam.* Illa videtur Antiochia, quam arſiſſe ſub Antonino refert Capitolinus: *Et Narbonenſis civitas, & Antiochia oppidum, & Carthaginenſe forum arſit.* Antiochia reſtaurationis memor, munificentiſſimo Principi nummos dedicat. Figura; cui creſcens Luna dorſo impoſita, & gallus ad pedes, Deus Lunus eſt, cujus nomen MENSIS in nummo ſcriptum legitur, ut ſubolevit Patinus, pro quo legit P. Harduinus uno verbo ANTIOCHENSIS, pro ANTIOCH. MENSIS. Ejus Dei in hac urbe cultum memorat idem Strabo loco laudato. Ης δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερωσύνη τὶς Μηνὸς Ασκαίυ πλῆθος ἔχυσα ἱεροδύλων καὶ χωρίων ἱερῶν. *Fuit ibi etiam ſacerdotium Menſis Aſcæi, multitudinem hierodulorum habens & ſacrorum locorum.* Antiqui Lunum & Lunam colebant, quòd, ut inquit Macrobius Saturnal. lib. 3. cap. 8. *eadem & mas æſtimatur & fæmina.* Gallus gallinaceus ei tributus eſt, quòd Latonæ matri parturienti adfuerit, ob id gratiſſimus ipſi ex Æliano dicitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, apud Patinum pag. 218. *vulgatus, elegans & rarus eſt.*

BERYTUS.

ANTONINVS. AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus ſtans, dextrâ delphinum, lævâ tridentem, pede ſaxo, in aliis proræ impoſito.

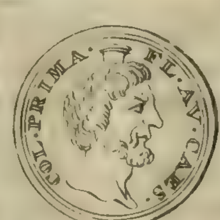
Berytenſis Colonia nummos Antonino Pio Imperatori munificentiſſimo dedicat; plurima enim beneficia in provincias ab eo collata, Pauſanias narrat in Arcadicis. Καὶ ὧν ἔργων κατεσκεύασεν ἔν τε τῇ Ελλάδι, καὶ περὶ Ιωνίαν, καὶ περὶ Καρχηδόνα, τὲ καὶ ἐν τῇ γῇ Σύρων. *Qua operum magnificentia Græciam, Ioniam, Syriam, & poſtremò Carthaginem exornarit.* Berytus Antonino Pio *Patris patriæ* titulum tribuit, de quo Capitolinus in ejus vita: *Patris patriæ nomen delatum à Senatu, quod primò diſtulerat, cum ingenti gratiarum actione recepit.* Neptunus in nummo cuſus Beryti cultum huic numini præſtitum indicat: illam enim urbem à Saturno conditam narrat Stephanus. Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Χρόνυ. *Berytus urbs Phœniciæ opus Saturni.* Ut confirmat Nonnus Dionyſ. 41.

Καὶ Βερόης ναίεσκον πόλιν πρωτόσπορον ἕδριν·
Ην Χρόνος αὐτὸς ἔδειμε.
Et Beroes habitabant urbem primò ſeminatam;
Quam Saturnus ipſe ædificavit.

Neptunum ejus filium aquis imperantem, urbs tutelarem Deum elegit, de cujus tridente & delphino dictum in Auguſto.

Hic nummus ſecundæ & tertiæ magnitudinis tritus & vulgaris.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. T. AEL. ANTONINO AVG. Caput Antonini laureatum.

COL. PRIMA. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea* vel *Cæſarenſis.* Caput Serapidis cum calatho.

Cæſareæ Palæſtinæ percuſſus eſt hic nummus, quam à Veſpaſiano Coloniam accepiſſe alibi diximus; in ea Serapis ſignatus, ipſius in hac urbe cultum indicat. Per Serapin autem Veteres univerſam Mundi molem & ipſa rerum principia intellexerunt, aërem ſcilicet, aquam, & terram; per aërem ſeorſum Jovem, per aquam Neptunum, & per terram Plutonem interpretati: ſed uni Serapidi omnia eorum attributa, calathum, tridentem, & cerberum dederunt: per calathum ejus

capiti

capiti impoſitum, Jovem; per tridentem, Neptunum; & per cerberum, Plutonem agnoſcunt. Serapis autem idem eſt cum Jove apud Diodorum, eundem cum Plutone exiſtimat Plutarchus. Serapidis cultores vocat Chriſtianos Hadrianus Imp. in epiſt. ad Servianum, apud Phlegontem, forſan quòd unum colerent Deum. *Illi qui Serapin colunt, Chriſtiani ſunt; Serapi, qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt..... Unus illis Deus eſt, hunc Chriſtiani, hunc Judæi, hunc omnes venerantur & gentes.*

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 220. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. T. CAES. ANTONINO. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. PRIMA. F. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea* vel *Cæſarenſis.* Apollo ſtans, dextrâ ſerpentem, læva innixa tripodi.

Cæſaream Palæſtinæ in Auguſti Cæſaris honorem ab Herode vocatam jam antè diximus. Joſephus Antiq. Jud. lib. 15. cap. 13. nominis hujus cauſam Auguſti ſtatuam in templo poſitam tradit. Κἀν τῷ μέσῳ κολωνός τις, ἐφ' ꙋ νεὼς Καίσαρος ἄποπτος τοῖς εἰσπλέουσιν, ἔχων ἀγάλματα, τὸ μὲν Ῥώμης, τὸ δὲ Καίσαρος, ἥπε πόλις αὐτὴ, Καισάρεια καλεῖται. *Extante in medio tumulo, in quo templum Cæſaris à longè conſpicuum adnavigantibus, & in eo ſtatuæ, Romæ altera, altera Cæſaris, unde Cæſareæ nomen.* An Apollo in gratiam Auguſti, cui ſummus Deus erat, apud Cæſaream receptus ſit? an verò idem Apollo, cujus erat magnus Antiochiæ cultus, longè antè in Syriam tranſlatus à Seleuco Nicatore, qui ſe ipſius filium prædicabat, Antiquariorum diſquiſitioni permittimus: cùm enim Apollinem quatuor artibus præfuiſſe exiſtimaverit antiquitas, illum modò ut Citharœdum cum lyra, modo ut Medicum cum lauro, modo ut Jaculatorem cum ſagitta, poſtremò ut Vatem cum tripode deſignavit; in hoc autem nummo tanquam Medicus & Vates; ſerpens enim ſanitatis ſymbolum, tripus verò vaticiniorum inſtrumentum eſt, imò ſerpens Apollinis etiam ſymbolum. Hinc apud Delphos, Draco ſub tripode vocem ederis, juxta Lucianum: unde plures etiam nummi, de quibus loquitur Ill. Spanhemius Diſſ. 3. p. 175. in quibus occurrunt tripodes ſerpente involuti, aliquando etiam ſuprà tripodem erecti.

Hic nummus minimæ formæ inter raros adſcribendus.

CARTHAGO Africæ.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum.

C. I. C. A. GENIO. P. R. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua, Genio Populi Romani, decreto Decurionum.* Genius ſeminudus ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Carthaginem Africæ urbem, à Jul. Cæſare Coloniam in ejus nummis deductam diximus, unde has notas C. I. C. *Colonia Julia Carthago* interpretati ſumus: additur in hoc A. id eſt *Antiqua*, & non *Auguſta*, ut in Treb. Gallo videbimus. Illa beneficentiæ Antonini Pii, qui ejus forum reſtituerat, memor, nummos ipſi percuſſit. De fori Carthaginenſis incendio Capitolinum in Ant. Pio audias. *Et Narbonenſis civitas, & Antiochenſe oppidum, & Carthaginenſe forum arſit: quæ omnia mirifice inſtauravit.* Carthaginenſes ad Romanorum imitationem, qui in nummis Antonini GENIVS POPVLI ROMANI inſcripſerant, cùm ipſi Coloni eſſent Romani, Antonino tanquam Genio ſuo nummos blandientes dedicarunt, illi temone, mari ſymbolo, cùm ad littus eſſent, pro ſceptro Romæ inſigni, attributo. Cave ne has notas cum P. Harduino pag. 108. *Colonia Julia Cæſarauguſta* interpreteris. Cæſarauguſta urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis nunquam dicta eſt *Julia* in obviis ejus nummis, ſed per has litteras C. C. A. ſemper exhibetur, aut integrè CAESARAVGVSTA.

Hic nummus primæ magnitudinis, inter rariſſimos collocandus.

COELLI vel COILLU.

IMP. CAES. T. AEL. ANTONINVS. Caput Antonini Pii nudum.
AEL. MVNICIP. COEL. in aliis COIL. *Ælium Municipium Coelli* ſeu *Coillitanum.* Prora navis, in aliis cornucopiæ deſuper.

Cullu Plinio, *Chulli Municipium* Antonino Pio, Κέλλε Ptolemæo, urbs eſt Numidiæ littoralis ad Ampſacum fluvium, ad quam nummus pertinere videtur. Hæc autem urbs *Municipii* epigraphen gerit, & ab Antonino Pio in Itinerario ſuo hoc titulo donata fuit cum prænomine *Ælii* ab Ælio Hadriano patre adoptivo, aut ab ipſomet Imperatore ipſi conceſſo. In marmore apud Gruterum pag. 372. 2. producitur cum inſcriptione MVNICIPES MVNICIPI. T. AELI. HADRIANI. AVG. CIVILITANI. quod idem eſſe videtur, etiamſi marmor Præſidi provinciæ Byzacenæ ſub Conſtantino Magno dedicatum ſit. Prora navis ad indicandum urbis ſitum ſignatur. Cornucopiæ fructuum & frugum in agro ubertatem arguit. Polybius in Excerpt. pag. 175. tradit Maſſiniſſam Numidiæ Regem illam omni fructuum & frugum genere fertilem reddidiſſe. Τῆς γὰρ Νομαδίας ἁπάσης ἀχρήςε τὸ πρὸ τοῦ χρόνον ὑπαρχούσης καὶ νομιζομένης ἀδυνάτε τῇ φύσει πρὸς ἡμέρους καρποὺς ὑπάρχειν, πρῶτος καὶ μόνος ὑπέδειξε. διότι δύναται πάντας ἐκφέρειν τοὺς ἡμέρους καρποὺς, οὐδ' ὁποίας ἧττον, ἑκάςῳ τῶν καρπῶν ἐν διαςάσει μυριοπληθεῖς ἀγροὺς κατασκευάσας παμφόρους. *Cùm omnis Numidia antea temporis infructuoſa eſſet, nec gignendis fructibus ullatenus idonea eſſe crederetur, ipſe primus ac ſolus demonſtravit, nullum eſſe fructum quem producere illa non poſſet eadem fertilitate qua cæteræ regiones, cùm ipſe agros innumerabiles ſingulis fructuum generibus per intervalla conſitos, feraciſſimos reddidiſſet.*

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

CORINTHUS.

ANTONINVS. AVG. PIVS. Caput Antonini Pii nudum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ſedens, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

Corinthii Antonino Hadriani de ipſis bene meriti filio adoptivo & ſucceſſori gratulantes, nummos ſuos conſecrarunt; rebellionis cujuſdam tamen in eorum provincia meminit Capitolinus in ejus vita. *In Achaia*, inquit, *etiam & in Ægypto rebelliones repreſſit.* Neptunus, frequens Corinthiorum nummorum typus, utpote Tutelaris eorum Deus. Ejus in Lechæo templum memorat Pauſanias in Corinth. p. 88. Εςι δὲ ἐν Λεχαίῳ μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν, καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν. *In Lechæo Neptuni templum eſt cum ſigno æneo.* Delphinum narrat Fulgentius ob nuptias Neptuni cum Amphitrite pro mercede inter ſidera collocatum. De tridente Neptuni ſæpius dictum. Porro Lilius Giraldus de hiſt. Deor. ſyntagm. 5. pag. 141. ſe legiſſe tradit Græcum epigramma, quod Corinthi in Iſthmo poſitum fuit, quo & Τελαινοκεράτορα appellatum obſervavit.

Hic nummus minimæ formæ obvius & frequens.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mulier ſtans, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ pomum gerit.

Mulier illa ſtans, Venus eſt, cui templa ſub diverſis nominibus, & ſtatuas poſuerunt Corinthii, ut tradit Pauſanias lib. 2. Primum eſt in Cenchreis. Εν δὲ Κεγχρείαις Αφροδίτης τέ ἐςι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθȣ. *In ipſis Cenchreis Veneris delubrum, & marmoreum ſignum.* Alterum eſt in ſuburbio. Πρὸ ῆ τ̃ πόλεως κυπαρίσσων ἐςὶν ἄλσος ὀνομαζόμενον Κράνειον. Ενταῦθα Βελλεροφόντȣ τέ ἐςι τέμενος, καὶ Αφροδίτης ναὸς Μελανίδος. *Maximè ſuburbanus eſt cupreſſorum lucus, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum eſt, & Veneris Melanidis delubrum.* Signum Veneris in foro eſt. Εςι καὶ ἄγαλμα Αφροδίτης, Ερμογένȣς Κυθηρέȣ ποιήσαντος. *Et eſt Veneris ſignum, Hermogenis Cytherii opus.* Tertium in Acrocorintho, quem Solem Veneri conceſſiſſe narrant Corinthii, ejus eſt templum. Ανελθȣ̃σι ῆ ἐς τ̀ Ακροκόρινθον ναός ἐςιν Αφροδίτης, ἀγάλματα δὲ, αὐτή τε ὡπλισμένη, ἡ Ηλιος, ἡ Ερως ἔχων τόξον. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrum eſt Veneris, ſigna in eo, ipſa Dea armata, Sol, & Amor arcum tenens.* Venus Divinitatis haſtam, & pomum aureum tenet, quod ob formæ præſtantiam Paris ipſi dedit. Corinthii Venerem in Antonini Pii nummo, Fauſtinæ ejus uxori blandientes, ſignarunt, in cujus honorem Romani nummos cum epigraphe VENERI AVGVSTAE, & eodem typo inſcripſerant.

Hic nummus mediocris formæ, in rariorum numero collocandus.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer ſtans ſupra Delphinum.

Frequens eſt Melicertæ typus in Corinthiorum nummis ad antiquitatem eorum indicandam: ille mutato nomine Palæmon dictus eſt, Latinis Portunus, quòd portubus præeſſe putetur. Virgilius Æneid. 2.

Qui Melicerta priùs, Portunus ritè vocatur.

P. Victor duas fuiſſe Romæ Portuni ædes narrat, alteram ad pontem Æmilii, alteram inter Apollinem Cœliſpicem, & Herculem Olivarium: an harum aliquam reſtituerit Antoninus Pius, in cujus rei memoriam Corinthii in ipſius Imperatoris nummis Palæmonem ſignarint. Rectus ille ſupra delphinum viſitur, qualem effictum in Neptuni templo narrat Pauſanias lib. 2. pag. 83. Τῷ δὲ ἅρματι Αμφιτρίτη καὶ Ποσειδῶν ἐφεςήκασι· ἡ παῖς ὀρθός ἐςιν ἐπὶ δελφῖνος ὁ Παλαίμων, ἐλέφαντος ῆ καὶ χρυσȣ̃, ἡ ȣ̃τοι πεποίηνται. *In curru ſtant Amphitrite & Neptunus; & rectus delphini inſiſtit Palæmon puer, ebore & auro, hæc etiam expolita.* De Delphinis fabula dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis tritus & vulgaris eſt.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Menſa ſupra quam puer delphino ſubſtratus eſt, pone eum arbor.

Menſa hæc ad ludos ſpectat, ſæpe lebetes ſeu urnæ cum palmæ ramis ſupra menſas pro ſacris certaminibus in nummis exhibentur; Corinthii verò pro urna Melicertam Delphino ſubſtratum ad Iſthmicos ludos indicandos repræſentarunt: hi in Melicertæ honorem à Siſypho Rege ſunt inſtituti, cùm ille nepotis corpus à Delphine in Iſthmum expoſitum offendiſſet, teſte Pauſania l. 2. p. 86. Ες τȣ̃τον τ̀ τόπον ἐκκομισθῆναι τ̀ παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγȣσι· κειμένῳ δὲ ἐπιτυχόντα Σίσυφον θάψαι τὲ ἐν τῷ Ισθμῷ, καὶ τ̀ ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τ̃ Ισθμίων. *Eò enim evectum puerum memorant: quem cùm offendiſſet expoſitum Siſyphus, & humarit in Iſthmo, & Iſthmicos in ejus honorem ludos inſtituerit.* Arbor pone Delphinum pinus eſt, juxta quam inventum eſt Melicertæ corpus, in cujus memoriam Iſthmicorum ludorum victores pinu coronati ſunt, vide infrà in M. Aurelii & L. Veri nummis, in quibus ISTHMIA.

Hic nummus mediocris inter inſigniores numerandus.

DIUM.

IMP. CAES. ANTONINVS. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. IVL. AVG. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Auguſta Dienſis. Decreto Decurionum.* Minerva galeata ſtans; dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam gerit.

Dium, urbs Macedoniæ littoralis, inter Halicmonis & Baphyri oſtia ſita eſt, de qua loquitur Livius Decad. 5. lib. 3. *Sed cùm ad Dium per littora cum equitibus vagaretur Rex Perſeus.* Urbem hanc Julius Cæſar Coloniam conſtituit, ut nomen *Juliæ* denotat, quam deinde Auguſtum Colonis iterum frequentaſſe *Auguſtæ* appellatio arguit, unde *Colonia Julia Auguſta Dienſis* dicta eſt. Hæc Antonino Pio in obſequii monimentum nummos dedicat, in quibus Minervam, quam Macedones cognomine *Alcidam* coluere, ſignaſſe videtur. Illius meminit Livius ead. Decad. lib. 2. de Perſeo agens. *Ipſe centum hoſtiis ſacrificio regaliter Minervæ, quam vocant Alcidam, confecto, cum purpuratorum & ſatellitum manu profectus Citium eſt.* Minerva haſtam gerit; unde Pallas ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ δόρυ, id eſt, à vibranda ſeu concutienda haſta, appellata eſt.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores recenſetur.

OEA.

IMP. ANTONINVS AVG. P. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.
C. A. O. A. F. *Colonia Ælia Oea*, vel *Oeenſis Auguſta Felix.* Caput mulieb. turritum.

Hanc interpretationem cum P. Harduino communicatam, & ab eo tanquam ex ſe pag. 368. vulgatam, nobis hîc vendicare liceat. Oea Melæ, Oeea autem Plinio, Antonino Pio, & Amm. Marcellino, urbs Africæ littoralis, Colonia Romana fuit, ut legitur in Itiner. Ant. Pii. *A Macomadibus in Alexandriam Oeea Colonia* M. P. XXVIII. Nomen *Æliæ*, ab Hadriano aut Antonino Pio, quibus gentis hæc appellatio communis eſt, deductam indicat; ſed Holſtenius in Annot. ad Ortelium pag. 134. nummum profert rem penitùs dirimentem, cui cum *Æliæ* cognomine conjuncta eſt *Antoninæ* appellatio: ut teſtatur nummus, in quo duo boves terram exarantes cum hac inſcriptione, COLONIA AELIA ANTONINA OEA AVGVSTA. Quanta lux hiſtoriæ ex nummis affulget! Oeenſes beneficii memores Fundatori nummos cum capite turrito, urbis ſcilicet Genio, percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ, quem Regio Theſauro addidimus cum ſexcentis aliis, à D. Clotomont Nob. Gallo Alexandria Ægypti redeunte, & nuper à Turcis capto, dono nobis datus, eximiæ raritatis eſt.

PATRÆ.

IMP. ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Apollo nudus ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ lyræ cippo impoſitæ innixâ.

Patrenſes paucos dedicarunt Antonino Pio nummos, an propter excitatam in Achaia rebellionem, cujus meminit Capitolinus in ejus vita : *In Achaia etiam atque in Ægypto rebelliones repreſſit.* Apollo in averſa parte ſignatus, ejus in urbe cultum arguit : pateram ille gerit ob ſacrificia ipſi pro Imperatore facta. Apollinis templum in foro Corinthi locat Pauſanias in Achaic. pag. 136. Ἱερόν τε Ἀπόλλωνος πεποίηται, καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς γυμνὸς ἐσθῆτος, ὑποδήματα δὲ ὑπὸ τοῖς ποσίν ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ κρανίου βέβηκε βοός. *Apollini etiam fanum dedicarunt : Dei nudum eſt ex ære ſignum, pedibus tantùm calceatis, quorum altero bovis calvæ inſiſtit.* Paulò pòſt ejus ſtatuam in Odeo eſſe poſitam tradit idem auctor. Ἔχεται δὲ τῆς ἀγορᾶς τὸ ᾠδεῖον, καὶ Ἀπόλλων ἐνταῦθ' ἀνάκειται θέας ἄξιος. *Cum foro Odeum conjunctum eſt, in eo Apollinis ſimulacrum eximiâ admodum ſpecie.* Lyræ innixus eſt Apollo, cæleſtis harmoniæ imaginem demonſtrans, unde apud Phornutum de Nat. Deor. Muſicus & Citharœdus inducitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros collocandus.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Mercurius ſedet in templo diſtylo, dextrâ extensâ, lævâ caduceum gerit, pro pedibus aries.

Mercurius ſedens in nummis Patrenſium frequens occurrit, hic verò Antonini Pii, & alter Commodi illum in templo diſtylo exhibent, ex quibus hunc Deum apud ipſos cultum fuiſſe novimus, etiamſi nulla illius apud Pauſaniam in Patrarum urbis deſcriptione mentio ſit. Aries Mercurio comes additur, ut in Corinthiorum nummis, eâdem forſan ratione quam ipſe Pauſanias affert in Achaïcis, quòd Mercurius præ cæteris greges tueri & augere exiſtimetur : vulgò enim Paſtorum Deus appellatus eſt, imò apud eundem ſcriptorem Κριοφόρος, arietem ferens, hoc nomine à Tanagræis cultus, quòd circa urbis eorum muros arietem geſtans, illos peſtilentiâ liberarit, ut ipſe narrat lib. 9. pag. 574. Τοῦ μὲν ἐς τὴν ἐπίκλησιν λέγουσιν, ὡς ὁ Ἑρμῆς σφίσιν ἀποτρέψαι νόσον λοιμώδη περὶ τό τε τεῖχος κριὸν περιενέγκων. *Superioris quidem cognominis eam eſſe cauſam dicunt, quòd peſtilentiam Mercurius averterit, circumlato in murorum ambitum ariete.* Mercurius caduceum ſiniſtrâ gerit, virgam nimirum, cui impliciti ſunt duo ſerpentes, pacis causâ : hinc Legati, qui de pace mittuntur, Caduceatores nominati.

Hic nummus mediocris moduli pro raro habendus.

TROAS.

IMP. ANTONINVS AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Troas, urbs Phrygiæ minoris, ab Alexandro Magno, unde *Troas Alexandri*, ſeu *Alexandria*, ut pluribus narrat Q. Curtius, paucis tantùm milliaribus in Auſtrum à Trojæ ruderibus diſtans, Colonia Romanorum facta eſt, teſte Strabone lib. 13. pag. 593. Νῦν δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Nunc etiam Romanorum Coloniam excepit.* Ab Auguſto deductam arguit nomen *Auguſtæ.* Ipſa beneficiorum Hadriani memor, Antonino Pio filio adoptivo gratulans ob aliquam victoriam, nummos ſignavit; ſed cùm ille ex Capitolino plurima bella per Legatos ſuos geſſerit, quænam illa fuerit, non facile eſt pronunciare.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt.

IMP. ANTONINVS. AVG. P. P. Caput Antonini laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila volitans caput bovis unguibus tenet.

Aquilæ caput bovis unguibus gerentis typus in Troadenſis Coloniæ nummis frequens ſignatus, ad veterem aliquam urbis hiſtoriam ſpectare videtur. Jo. Malela Antiochenus in Chronico inedito narrat, Seleucum de loco urbis condendæ dubitantem, Jovi Caſſio ex oraculo ſacrificaſſe, aquilam verò parte carnis ſacrificii ablatâ, in Pieriæ emporium tranſtuliſſe, ubi urbem de nomine Seleuciam condidit. Aquila caput bovis rapiens, Troadi condendæ idem augurium videtur. Strabo enim urbem à veteri Troja remotam, imò ſæpe locum mutaſſe, & tandem Oraculi juſſu ubi nunc eſt tradit poſitam. Καὶ ἄλλοι δὲ ἱστοροῦσι, πλεάκις μεταβεβληκέναι τόπους τὴν πόλιν, ὕστατα δ' ἐνταῦθα συμβῆναι κατὰ χρησμὸν μάλιστα. *Alii etiam narrant ſæpius urbem hanc locum mutaviſſe, & tandem ibi poſitam ubi nunc eſt, maximè Oraculi juſſu.* Patinus capita boum cum anteriore illorum parte templis appendi ſolita refert; ſed hîc aquila caput bovis tenet, templis appendi haud conſueta.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 221. *vulgatus, pro raro habendus.*

FAUSTINA.

FAVSTINÆ *Senioris nummi ex omni modulo, eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ, ſolus hic ex ære majori & minori hactenus obſervatus eſt.*

CORINTHUS.

FAVSTINA AVGVSTA. COR. *Fauſtina Auguſta Corinthi.* Caput Fauſtinæ Senioris.
ANTONINVS AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

Corinthii beneficiorum ab Hadriano acceptorum memores, Antonino Pio ejus filio adoptivo, de ſe etiam bene merito, nummos non modò dedicarunt, ſed huic blandientes, Fauſtinæ ejus uxori conſecrant, ambos in eodem nummo, Antoninum ab una parte, Fauſtinam ab altera ſignantes, quòd eodem tempore ille *Patris patriæ* appellationem, hæc verò *Auguſtæ* nomen receperint, ut innuit Capitolinus in vita Antonini: *Uxorem Fauſtinam, Auguſtam appellari à Senatu permiſit, Pii appellationem recepit.* Uterque titulum ſibi à Senatu conceſſum in nummo præfert.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ rariſſimus eſt.

DIVAE FAVSTINAE.
IMP. CAESAR. T. AELI.
HADRIANI. ANTONINI.
AVG. P. P.
D. D.

Ap. Gruter. pag. 260. I.

M. AURELIUS.

COLONIAS ſub M. Aurelio deductas paucas novimus, etiamſi Aur. Victor ſic de ipſo loquatur : *Multæ ſub eo urbes conditæ, deductæ, repoſitæ, ornatæque.* Capitolinus vicum *Hahale* in Cilicia, in quo Fauſtina uxor obiit, Coloniam conſtituiſſe tradit, quam *Fauſtinopolim* vocatam narrant. Ex marmoribus *Aurelianæ Laureacenſis*, & *Aureliæ Antoninæ Ovilabis* in Norico nobis ſupereſt monumentum : his verò nummi *Aureliam Singaram*, & AVRELIAM CARRHENAM in Meſopotamia addunt. Ulpianus lib. 22. Dig. *de ſtatu hominum*, inquit : *In orbe Romano qui ſunt ex conſtitutione Imp. Antonini cives, Romani effecti ſunt.* Cui adſtipulatur Aur. Victor ſuprà laudatus in ejus vita : *Data cunctis promiſcue civitas Romana.* Id confirmat Cujacius de M. Aurelio, qui apud Dionem lib. 55. duas conſtituit Legiones II. & III. *Italicam*, illam in Norico, hanc verò in Rhætia hiemantem.

M. AURELII *nummi primæ magnitudinis, eximiæ ſunt raritatis ; ſecundæ & minimæ formæ, vulgares & obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAESAR. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Jupiter ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam, pro pedibus aquila.

Ælia Capitolina, priùs Jeroſolyma dicta, quam ab Hadriano Coloniam deductam diximus, plurimos M. Aurelio nummos, gratulans quòd bello Parthico per L. Verum Imperii conſortem ſuſcepto Syriam à vaſtatione liberaſſet, ſignavit. Vologæſus enim Rex, ut narrat Capitolinus in ejus vita, *bellum quod paratum ſub Pio, Marci & Veri tempore indixit, fugato Atidio Corneliano, qui Syriam tunc adminiſtrabat.* Jupiter Capitolinus in averſa nummi parte exhibetur, ut ſupremus urbis Deus, à quo nomen illa ferebat. Jovis ſtatuam jam Caligula in templo Jeroſolymitano per Petronium ponere ſtatuerat, ſi Jornandi lib. 1. de reg. ſucc. fides : ſed ipſi Titus Judæos didrachmum pendere juſſit, teſte Dione in Veſp. Καὶ ἀπ᾽ ἐκείνȣ δίδραχμον ἐτάχθη τȣ̀ς τὰ πάτρια αὐτῶν ἔθη περιςέλλοντας τῷ Καπιτωλίῳ Διῒ καὶ ἔτος ἀποφέρειν. *Ab eodem Tito juſſi ſunt quotannis didrachmum pendere Jovi Capitolino qui patrias leges eorum tuerentur.* Æliæ Templum Jovis ab Hadriano exſtructum in ipſius nummis obſervavimus.

Hic nummus mediæ magnitudinis inter raros numeratur.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum, *in aliis* capita Antonini Pii & M. Aurelii, *in aliis* capita M. Aurelii & L. Veri etiam adverſa.

COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Caput Serapidis modio ornatum.

Serapidis

Serapidis cultum apud Æliam Capitolinam ex Alexandria receptum, in Antonino Pio diximus, qui Deus etiam apud Ægyptios erat peregrinus, cujus templum extra muros locatum narrat Macrobius Saturnal. I. *Nullum itaque Ægypti oppidum intra muros ſuos aut Saturni aut Serapis fanum recepit.* Ad Æliæ Capitolinæ urbem pertinet idem M. Aurelii nummus ſub prava COL. PAPIÆ..... epigraphe à Triſtano tom. I. p. 631. vulgatus, quem ille ad Papiam Cæſarienſem Mauretaniæ revocat : hunc ſecutus eſt Com. Mediobarbus pag. 229. nummum verò P. Harduinus pag. 380. ad Puppiam Proconſularis Africæ urbem pertinere fruſtra contendit.

Hi nummi ſecundæ & minimæ formæ pro raris & elegantibus habendi.

IMP. CAESAR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Trophæum.

Trophæum illud in nummo Æliæ ſignatum, ad bellum Parthicum ſpectare videtur ob Meſopotamiam recuperatam. Hæc à Trajano acquiſita, & ab Hadriano Parthis relicta eſt : illam verò provinciam quater amiſſam, & quater recuperatam tradit Rufus in Breviario. Primò ab Hadriano Parthis redditam recepit L. Verus, eam Commodus iterum perdidit, recuperavit Severus ; tertiò à Perſis Valeriano capto occupatam, reſtituit Odenatus ſub Gallieni auſpiciis ; quarto ſub Caro deperditam, Diocletiani temporibus Galerius Maximianus Imperio reſtituit. Trophæum, limitum propagatorum monumentum eſt ; arboris autem truncus ramis ejus amputatis, in excelſiſſimo loco hoſtium ſpoliis ornatus erigebatur. Bellum licèt à L. Vero geſtum ſit, iidem honores M. Aurelio redditi ſunt, ſi Capitolinum audias. *Partumque eſt ipſi nomen Armenici, Parthici, Medici, quod etiam Marco Romæ agenti delatum eſt.*

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores collocandus.

IMP. ANTONINVS AVG. IMP. L. AVR. VERVS AVG. M. Aurelii & L. Veri capita adverſa.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Aſtarte in templo tetraſtylo.

Ælia utrique Imperatori M. Aurelio & L. Vero nummos dedicat, *tunc quia*, inquit Capitolinus, *primùm Romanum imperium duos Auguſtos habere cœpit.* Uterque ideo *Imperatoris* nomen gerit, uterque coronâ laureâ inſignis conſpicitur ; nummus quidem ob bellum Parthicum utrique cuſus, Lucio quidem, quod ad Euphratem uſque progreſſus ſit ; Marco verò, quod Romæ omnia quæ ad bellum eſſent neceſſaria, rite diſpoſuiſſet & ordinaſſet. Templum in Aſtartis honorem exſtructum eſt , cujus ſimulacrum in ejus aditu viſitur, de quo in Antonino Pio dictum eſt ; Aſtarte verò à pleriſque Venus cœleſtis habetur.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis ob molem reputandus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.
COLONIAE. ANTIOCHIAE. Lupa cum puerulis.

Cæſaream Antiochiam Piſidiæ Coloniam ſub Antonino Pio arſiſſe, ex Capitolino diximus : hæc

hæc à munificentiſſimo Principe reſtaurata, ipſi non modò nummos, ſed & M. Aurelio ab eo adoptato, & Cæſare nuncupato percuſſit. *Adoptionis lex*, inquit Capitolinus, *hujuſmodi data eſt : ut quemadmodum Antoninus ab Hadriano adoptabatur, ita ſibi ille adoptaret M. Antoninum fratris uxoris ſuæ filium, & L. Verum Ælii Veri, qui ab Hadriano adoptatus fuerat, filium.* Lupam ubera Romulo & Remo præbentem in nummo ſignarunt Antiochenſes, ut ſe Romanos & ejuſdem originis eſſe indicarent ; hicque typus pro Coloniæ Romanæ ſymbolo frequens exhibetur.

Hic nummus minimi moduli obvius & tritus eſt.

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.
COLONIAE ANTIOCHEAE. Aquila alis expanſis.

Nummus ab iiſdem Antiochenſibus Piſidiæ, non autem Syriæ, ut tradit Patinus pag. 234. M. Aurelio adhuc Cæſari percuſſus eſt. Ille quamvis adoptatus ab Antonino Pio, vivente adhuc Hadriano, nondum Cæſaris nomen niſi poſt Hadriani mortem adeptus eſt, anno ſcilicet U. C. 891. CHriſt. 138. de quo Capitolinus : *Adhuc Quæſtorem & Conſulem ſecum Pius Marcum deſignavit, & Cæſaris appellatione eum donavit.* Tribunitiam verò poteſtatem tantùm poſt nuptias Fauſtinæ in ſecundo Conſulatu anno U. C. 899. CHriſt. 146. accepit, ut inquit idem Capitolinus : *Poſt hæc Fauſtinam duxit uxorem, & ſuſceptâ filiâ, Tribunitia poteſtate donatus eſt.* Imperator demum poſt Antonini Pii mortem eſt appellatus. Aquila, Imperii Romani ſymbolum, ad Coloniæ dignitatem ſpectat. Antiochenſes autem in ſuperiori nummo lupam cum puerulis ad Romanorum originem ; aquilam in hoc, ad eorumdem potentiam indicandam, ſeu ut ſolemne Romæ ſymbolum percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli obvius & frequens eſt.

BERYTUS.

IMP. CAESAR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum, aquilæ velut impoſitum, in area COL. *Colonia.*
IMP. CAES. L. AVREL. VERVS. AVG. Caput L. Veri laureatum, aquilæ velut impoſitum, in area BER. *Berytus* vel *Berytenſis.*

Colonia Berytenſis nummum belli Parthici tempore percuſſiſſe videtur, M. Aurelio & L. Vero gratulabunda ob Parthos per Syriam graſſantes, Romanorum armis longè propulſos. Nummus utrumque laureatum, Auguſtum, & Imperatorem aquilæ ſuperimpoſitum exhibet : nam M. Aurelius L. Verum Imperii participem fecerat, teſte Capitolino. *Fratrem ſibi participem in Imperio deſignavit : quem L. Aur. Verum Commodum appellavit, Cæſaremque atque Auguſtum dixit, atque ex eo pariter cœperunt Remp. gerere. Tuncque primùm Romanum Imperium duos Auguſtos habere cœpit.* Ideo uterque laureatus eſt in nummo, & uterque Auguſtus : nam Cæſares laureâ non coronabantur. Uterque Imperatoris nomen gerit, & ideo uterque aquilæ ſuperimponitur, ut ambo Imperii Romani participes ; aquila enim, ut diximus ſuprà in Antiochiæ nummis, Imperii Romani ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 241. vulgatus, inter rariores numerandus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.

COL. P. F. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Variæ ſunt epigraphæ. Apollo ſtans dex. ramum, al. ſerpentem, lævo cubito tripodi incumbit.

Cæſarenſes Palæſtinæ nummos M. Aurelio Cæſari, ut Principi ad Imperium deſignato, percuſſerunt, quippe, teſte Capitolino, *formandus ad regendum ſtatum Reip. patris actibus intererat.* Eadem in M. Aurelio quæ in Antonino Pio patre Apollinis imago, aut propter cultum hujus numinis ex Syriæ Regibus derivatum, aut propter Auguſtum ejuſdem Apollinis ſtudioſiſſimum, in cujus honorem urbs quondam *Stratonis Turris*, mutato nomine *Cæſarea* vocata eſt. Apollo Antiochiæ cultus, Daphnæus, id eſt Laureus vel Laurifer, dicebatur, cui ſuperbiſſimum Antiochus Deus Epiphanes templum exſtruxit, ex Amm. Marcellino lib. 22. idemque Apollinis typus, qui in Romanis Imperatoribus, in Syriæ Regum nummis exhibetur.

Hic nummus minimi moduli pro raro cenſendus.

IMP. M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Caput Serapidis calatho inſigne.

In ſuperiori nummo M. Aurelius dictus eſt *Cæſar*, in hoc verò *Imperatoris* nomen gerit, ille à Cæſarenſibus ad Imperium deſignato, hic ad illud evecto, in obſequii monumentum percuſſus eſt: Serapis ideo in eo cælatus, quòd hoc numen Cæſareæ potiſſimùm coleretur; non verò, ut putat Triſtanus tom. 1. pag. 631. quòd Marcus ſummopere Serapidem veneraretur, juxta mentem Capitolini, qui narrat Imperatorem *juvenum nobilium ſacra Serapidis à vulgaritate Peluſiæ ſubmoviſſe.* Serapis enim Ægyptiis maximus erat Deus, ut inquit Macrobius Saturnal. 1. *Nam Serapis, quem Ægyptii Deum maximum prodiderunt.* Hic à Syris ob viciniam receptus eſt. Variæ ſunt de hoc Deo opiniones; alii Jovem, Plutonem, Oſirim antiquiſſimum Ægyptiis numen, Æſculapium, & Nilum; alii cum Apide confundunt. Libet hìc Ruffini verba ſubtexere, quæ calathum Serapidis capiti impoſitum clariſſimè explicant. *Alii Jovem putant, cujus capiti modius ſuperpoſitus, vel quia cum menſura modoque cuncta indicet moderari, vel vitam mortalibus frugum liberalitate præberi.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

AVRELIO. CAES. ANTONINO. P. P. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Hercules clavæ innixus quieſcit.

Opportuna Cæſarenſibus nummorum M. Aurelio Imperatori cudendorum occaſio ſeſe obtulit, vel dum L. Verus ejus collega in Syria pro bello Parthico morabatur, vel cùm Marcus ipſe in Syriam ob Avidii Caſſii rebellionem profectus eſſet. Hercules in nummo ſignatus, ſui cultum in urbe Cæſarenſi denotat, forſan ex urbe Tyro proxima accitus. Ille creditus eſt Jovis & Aſteriæ Latonæ ſororis filius, quem Tyrii maximè venerabantur: quidam multos Hercules fuiſſe volunt. Varro quatuor & quadraginta collegit; Cicero tantùm ſex enumerat. Theologorum autem vetus fuit

fuit opinio, per Herculem, Solem ſignificari: unde & illi duodecim certamina attributa ſunt; quòd videlicet duodecim Signa Sol percurrat.

Hic nummus mediocris formæ rarus & elegans eſt.

IMP. M. AVR. ANTONIN. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PR. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Colonus agens boves.

Cæſaream Palæſtinæ Caput à Tacito vocatam, & inde à Veſpaſiano *Primam* fuiſſe cognominatam, in Domitiani nummis diximus: illam quidem *Maximam Judææ civitatem* appellat Joſephus de bello Jud. lib. 3. cap. 28. & affectu quodam Romanos dilexiſſe narrat. Κἀκεῖθεν ἐς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τῆς τε Ἰουδαίας πόλιν, καὶ τὸ πλέον ὑφ᾽ Ἑλλήνων ἐποικουμένην· ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιὰν, καὶ τὸν στρατηγὸν, μετὰ πάσης φιλοτιμίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ἐπιχώριοι, κατ᾽ εὔνοιαν μὲν τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. *Veſpaſianus inde in loca maritima Cæſaream pervenit, Judææ maximam civitatem, & quæ majorum incolarum partem Græcos haberet. Igitur exercitum & rectorem indigenæ omni favore ac benignitate ſuſcipiunt, affectu quidem quo Romanos diligerent.* Hoc Cæſarenſium erga Romanos ſtudium Veſpaſianum forſan excitavit, ut in eorum urbem Coloniam Romanam deduceret. Colonus, conſtitutæ Coloniæ ſymbolum eſt.

Hic nummus minimi moduli, inter raros & elegantes adſcribendus.

CARTHAGO Africæ.

M. AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.

C. I. C. A. DD. *Colonia Julia Carthago Antiqua, Decreto Decurionum.* Lupa cum Romulo & Remo.

Carthago Africæ nummos M. Aurelio Cæſari in gratiam Antonini Pii percuſſit, à quo reſtauratum ex Capitolino diximus forum urbis incenſum. De ejuſdem Imperatoris munificentia in hanc urbem loquitur Pauſanias lib. 8. pag. 526. Καὶ ὧν ἔργων κατασκεύασεν ἔν τε τῇ Ἑλλάδι, καὶ περὶ Ἰωνίαν, καὶ περὶ Καρχηδόνα, καὶ ἐν γῇ τῇ Σύρων, τὰ δὲ μὲν ἄλλοι ἔγραψαν ἐς τὸ ἀκριβέστατον. *Qua operum magnitudine Græciam, Ioniam, Syriam, & poſtremò Carthaginem exornarit, ab aliis accuratiſſimè ſcriptum.* Littera A. *Antiquam* potiùs quàm *Auguſtam* interpretati ſumus ob nummum Treboniani Galli, in quo duo A. A. ſubſequenter ſcripta ſunt, C. I. C. A. A. P. *Colonia Julia Carthago Antiqua Auguſta Pia,* quæ alio modo explicari poſſe non videtur. Carthaginenſes Lupam cum puerulis ſignarunt, ut ſe Romanos indicent, cùm illa ſit urbis Romæ ſymbolum.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores numerandus.

MAP. AYP. ΦΙΛΩΡ. M. A. AIP. Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Φιλωρωμαίοι μητροπόλεως πρώτης αρ᾽. *Marco Aurelio Philoromæi metropoleos primæ anno* 101. Caput M. Aurelii nudum.

AYP. KAPPHNΩN. ΦΙΛΩΡ. M. A. Αὐρηλίων Καρρηνῶν Φιλωρωμαίων μητροπόλεως πρώτης. Caput in Creſcente Luna. Apud P. Harduinum pag. 241. malè KAPPHNΩN ΦΙΛΩΡΩΜΕΩΝ.

Ad Carrhenos Meſopotamiæ ſpectat hic M. Aurelii nummus, quorum urbs ad Chaboram fluvium ſita, Colonia, bello Parthico per L. Verum confecto ſub fratribus Imperatoribus, conſtituta eſt, ut *Aureliæ* nomen, & *Coloniæ* titulus in nummis infrà deſcribendis indicant. Carrheni ſe *Aurelios* in grati animi monumentum, & forſan Philoromæos appellaverunt, ſed potiùs hæc no-

menclatio illis videtur tributa, aut ab ipſis Auguſtis M. Aurelio & L. Vero, vel ab Imp. Nerone, ſub quo æram dinumerare cœperunt, cùm videlicet inter Romanos recenſiti ſunt, & Vologæſes amicitiam cum his redintegravit, ut innuit Tacitus de Tiridate ejus fratre loquens Hiſtor. 13. *Mittebatque Oratores, qui ſuo Parthorumque nomine expoſtularent, cur datis nuper obſidibus, redintegratâ amicitiâ, quæ novis quoque beneficiis locum aperiret.* Itaque ſi anni 101. ad annum U. C. 809. quo Vologæſes victus à Corbulone obſides tradidit, adjiciantur, annum Romæ 919. quo Colonia deducta eſt, conficient. Carrheni cum Coloniæ dignitate, provinciæ Meſopotamiæ primatum accepiſſe videntur, & ſe Metropolitas primos inſcribunt, retento Græco idiomate ſeu ob longum urbis receſſum, ut in his tractibus pleraſque Colonias obſervamus, ſeu quòd Colonia jus Italicum non habuerit. Caput in Creſcente Luna Deus Lunus eſt, Carrhis maximè cultus, cujus meminit Spartianus in Caracalla: *Atque inde Carrhas Luni Dei gratiâ veniſſet.*

Hic nummulus inter rariſſimos collocandus.

CORINTHUS.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ſtans ſeminudus cum ſtrophio, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem.

Corinthus plurimos quidem M. Aurelio & L. Vero nummos percuſſit, cùm uterque Imperator in eorum urbem veniſſet, Verus quidem cùm ad bellum Parthicum proficiſceretur, Aurelius verò cùm ex eadem provincia ad reprimendam Avidii Caſſii rebellionem rediret. Neptunus ut Tutelaris Corinthiorum Deus in nummis eorum cælatur, cui Iſthmus erat ſacer, ut tradit Pauſanias lib. 2. p. 86. Ἀπὸ μὲν τούτου λέγουσιν εἶναι τὸν Ἰσθμὸν Ποσειδῶνος. *Ex eo Iſthmum Neptuni fuiſſe narrant.* Unde videtur apud eundem Hiſtoricum p. 102. dictus *Iſthmius.* Μετὰ δὲ Ἀράτου ἡρῷον, ἔστι μὲν Ποσειδῶνι Ἰσθμίῳ βωμός. *Poſt Arati monumentum ara eſt Iſthmio Neptuno dicata.* De delphino ipſi conſecrato pag. 11. & de ejus tridente pag. 146. vide quæ diximus.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ante aram, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

In ſuperiori nummo Neptunus ſtat, in hoc verò ſedet, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem in utroque gerit. Duo ei templa exſtructa narrat Pauſanias lib. 2. unum in Iſthmo, de quo pag. 86. Ἐλθόντι δὲ ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερόν. *Quà ad ipſum Dei fanum aditus eſt.* Alterum in navali Lechæo pag. 88. Statius:

Curva Palæmonio ſecluditur unda Lechæo.

Ἔστι δὲ ἐν Λεχαίῳ μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν. *In Lechæo Neptuni templum eſt cum ſigno æneo.* An ſignum in uno ſedens fuerit, an in altero ſtans, an verò ex illis duobus ſignis, quæ refert idem Pauſanias p. 87. in antica prioris templi parte poſitis, alterum ſteterit, alterum verò ſederit. Καὶ ἀγάλματά ἐστιν ἐν τῷ προνάῳ δύο μὲν Ποσειδῶνος. *In antica ejus parte (Pronaon appellant) Neptuni ſigna duo.* Vel illæ Neptuni imagines ad ſcalptoris libitum efficțæ ſunt.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus in quadrigis, dextrâ tridentem, lævâ victoriolam.

Neptunus variis modis depictus prodit, nunc ſedens, ut pacatus & tranquillus; modò rectus, ut commotus; nunc nudus, modò ſtrophio imo & veſte coopertus, aliquando in quadrigis, modò in concha à marinis equis tractus. Corinthii forſan Græco more Imperatoribus adulantes, eorum geſta ſub Deorum ſuorum ſimulacris repræſentarunt: nihil enim fruſtra in nummis percuſſum eſt. Victoriola in Neptuni manu ad M. Aurelii victoriam, ob quam triumphans ſpectare videtur. M. Aurelius ſub Neptuni figura in quadrigis exhibetur, dextrâ ut Neptunus tridentem, ſiniſtrâ ut Imperator Victoriam gerens. Licèt enim M. Aurelius navalem victoriam obtinuerit, hic tamen tanquam Tutelaris Deus, qui ipſe Neptunus erat, exhibetur.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros recenſetur.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Solis radiis ornatum.

Sol alter Corinthi urbis Tutelaris Deus perhibetur, Neptunus enim & Sol de Corinthi protectione diſputarunt, quos conciliaſſe Briareum narrat Pauſanias l. 2. p. 86. attributo nimirum Neptuno Iſthmo, Soli verò Acrocorintho: Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν· Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ, δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντα τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. Ἀπὸ μὲν τούτου λέγουσιν εἶναι τὸν Ἰσθμὸν Ποσειδῶνος. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe: diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cùm Iſthmum Neptuno, Sòli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet, ex eo Iſthmum Neptuni fuiſſe.* Sol idem eſt cum Apolline, ut ait Macrobius Saturnal. 1. cap. 23. *Ad Apollinis poteſtatem refertur, qui idem atque Sol eſt.* Dicitur autem Apollo ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὰς ἀκτῖνας, hoc eſt, à jaculando radios: ideo ipſius caput iis ornatur, & ejus ſimulacrum arcu & ſagittis decoratur, ut per eas vis emiſſa radiorum intelligatur.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Sol radiatus in quadrigis, dextrâ flagrum, lævâ habenas equorum.

Solem currus moderatorem nummus exhibet, qualem forſan illum Corinthi depictum ſupra quoddam veſtibulum notat Pauſanias lib. 2. p. 89. Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐξιόντων τὴν ἐπὶ Λέχαιον, προπύλαιά ἐστι, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἅρματα ἐπίχρυσα, τὸ μὲν Φαέθοντα Ἡλίου παῖδα, τὸ γὲ Ἥλιον αὐτὸν φέρον. *Cùm è foro exieris Lechæum verſus, veſtibula videas, & ſuper ipſis inauratos currus duos, quorum altero Phaëton Solis filius, altero Sol ipſe vehi videtur.* Equorum nomina ſunt *Pyrous*, id eſt igneus ſeu rubeus, *Eous*, id eſt ab Aurora, *Aëthon*, id eſt ſplendidus, & *Phlegon*, id eſt flammeus. Sol flagrum tenet ut auriga, teſte Macrobio Saturnal. 1. cap. 23. *Simulacrum enim aureum ſpecie imberbi inſtat, dextrâ elevatâ cum flagro in aurigæ modum.* Synhodus Apollo inſcriptione marmorea Lanuvii legitur, quæ à M. Aurelio Auguſto poſita fuit. Ex Lil. Giraldo ſyntagm. 7. pag. 217.

Hic nummus ſecundæ formæ rarus & elegans eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bacchus ſtans cum ſtrophio, dextrâ poculum, lævâ thyrſum, pro pedibus panthera.

Corinthios Bacchum veneratos indicat nummus hic Dei ſimulacrum repræſentans. Duo ejus ſigna in foro urbis locata fuiſſe tradit Pauſanias lib. 2. p. 88. Εϛιν ὖν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς (ἐνταῦθα γὰρ πλεῖϛά ἐϛι τῶν ἱερῶν) Αρτεμίς τε ἐπίκλησιν Εφεσία, καὶ Διονύσου ξόανα ἐπίχρυσα πλὴν τῶν προσώπων. *In foro, ubi plurima ſunt templa, Diana eſt Epheſia cognomento, & Liberi Patris ſigna duo lignea, inaurata.* Horum alterum Lyſium, alterum Baccheum nominant. Bacchus poculum gerit, in quo vinum, cujus uſum, & vitis plantandæ rationem docuiſſe ferunt. Cùm autem vinum rixas & lites excitet, thyrſus hæderâ ornatus Baccho datus eſt ex Macrobio Saturn. 1. cap. 19. *Quod oſtendit vinculo quodam patientiæ obligandos impetus furoris: habet enim hædera vinciendi obligandique naturam.* Panthera Baccho comes additur, ſi Fulgentio fides, Mythol. lib. 2. *Quòd vino efferatæ mentes mulceantur, unde & Lyæus dicitur, quaſi lenitatem præſtans.*

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mercurius ſedens, dextrâ extenſâ, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

Jam antea in Antonino Pio diximus Mercurium Corinthi cultum, quem ſedentem in templo diſtylo exhibet illius nummus. Hujus Dei fanum in foro eſt; & ejuſdem ſedentis ſignum in via quà ad Lechæum itur, collocat Pauſanias lib. 2. pag. 89. Αὖθις δ' ἰὖσιν ἐπὶ Λεχαίου τὴν εὐθεῖαν, χαλκοῦς καθήμενός ἐϛιν Ερμῆς, παρέϛηκε δὲ οἱ κριός. *Rurſus in via quà ad Lechæum rectà iter eſt, Mercurius ex ære ſedens viſitur, cui adſiſtit aries.* Deus hic pro inſigni caduceum gerit. Virga erat ipſi ab Apolline data, cui duo ſerpentes additi ſunt, quòd nimirum ille in Arcadiam proficiſcens, duos ſerpentes inter ſe pugnantes virgâ interpoſitâ dicto citiùs diremerit; unde ab eo *Caduceatores* dicti ſunt Legati pro pace miſſi, ut innuit Amm. Marcellinus lib. 21. *Caduceatoribus miſſis ex more.* Mercurius autem Deorum Nuncius perhibetur. Cæſar lib. 3. de bell. civ. *Bonis nunciis aſſicit homines Mercurius, & nunciis præeſt.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules nudus ſtans, dextrâ clavam, ſin. ſpolia leonis.

Hercules inter Deos quos Corinthii cultu proſecuti ſunt, adnumeratus videtur; ejus ſignum verſus Lechæum ultra veſtibula poſitum narrat Pauſanias lib. 2. p. 89. Ολίγον δὲ ἀπωτέρω τῶν προπυλαίων εἰσιοῦσιν ἐν δεξιᾷ, ἐϛιν Ηρακλῆς χαλκοῦ. *Ultra propylæa ingreſſis, ad dextram eſt Hercules æneus.* Quis fuerit ille Hercules, Græcus videtur: Diodorus enim lib. 4. tres enumerat, Græcum, Ægyptium, & Cretenſem. Cicero de Nat. Deor. ſex profert; ſed Varroni ſunt quadraginta tres. Herculi clava ut inſigne ejus tribuitur, ut & ſpolia leonis, de quibus Diodorus Hiſtor. l. 1. p. 14. Ομοίως δὲ τό, τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν τῷ παλαιῷ πρέπειν Ηρακλεῖ, διὰ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μήπω τῶν ὅπλων εὑρημένων τοὺς ἀνθρώπους τοῖς μὲν ξύλοις ἀμύνεσθαι τοὺς ἀντιταττομένους, ταῖς δὲ δοραῖς τῶν θηρίων σκεπαστηρίοις χρῆσθαι. *Ad eundem modum clava & leonis exuviæ Herculi antiquo congruunt, quia nondum inventis illo tempore armis, homines ſecum congreſſos lignis repellebant, & belluarum coriis pro tegumentis utebantur.* Alii Herculem portentoſi cujuſdam leonis ab ipſo in Nemea ſilva occiſi ſpolia geſtare narrant.

Hic nummus mediocris formæ rarus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules ſtans, dextrâ ſuper femora, brachio ſiniſtro clavæ ſaxo impoſitæ innixo cum ſpoliis leonis.

Paululum diverſus à ſuperiore Hercule prodit alter in Corinthiorum nummis; num forſan diſſimili modo ſculpta erant duo ejus in urbe ſigna, quorum meminit Pauſanias lib. 2. alterum verſus Lechæum, alterum juxta theatrum. De priori ſuprà, de altero hæc idem Hiſtoricus p. 92. Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλινίτιδος πρὸς τῷ θεάτρῳ σφίσιν ἐστίν· καὶ πλησίον ξόανον γυμνὸν Ἡρακλέους, Δαιδάλου δὲ αὐτὸ φασιν εἶναι τέχνην. *Templum verò Minervæ Frænatricis juxta theatrum eſt, & ei proximum Herculis nudo corpore ligneum ſignum, quod à Dædalo factum tradunt.* Hercules innixus clavæ poſt tam multos labores exantlatos quieſcens repræſentatur, quem ob fortitudinem & gloriam inter Deos relatum tradunt.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino vulgatus pag. 236. inter raros computatur.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer nudus inequitans Delphinum.

Puer ille in Corinthiorum nummis frequens, Melicerta eſt Athamantis Thebarum Regis & Inus filius, quem illa mariti iram fugiens in mare præcipitavit. Uterque numen marinum creditur, de quibus Virg. 4. Georg. & Ovid. 4. Metam.

Principe Thebarum ſatus eſt Melicerta Athamante:
Hic materque Ino finguntur numina Ponti.

Melicertam excepit Delphinus, quem in Iſthmum Corinthi detulit, cui divini honores delati, & Iſthmici ludi decreti ſunt, teſte Pauſania lib. 1. p. 84. Ἐξενεχθέντος δὲ ἐς τὸν Κορινθίων Ἰσθμὸν ὑπὸ δελφῖνος (ὡς λέγεται) τοῦ παιδὸς, τιμαί τε ἄλλαι τῷ Μελικέρτῃ δίδονται μετονομασθέντι Παλαίμονι, καὶ τῶν Ἰσθμίων ἐπ' αὐτῷ τὸν ἀγῶνα ἄγουσι. *Puerum quidem à delphine exceptum, cùm in Corinthiorum Iſthmum fuiſſet expoſitus, mutato nomine, ex Melicerte Palæmonem appellatum: eique cum alios habitos honores, tum verò Iſthmicos ludos decretos.*

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 236. vulgatus, frequens eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer delphino rectus inſiſtens.

Melicerta in nummo repræſentari videtur, qualc ejus ſignum in via quà ad Lechæum rectà iter erat, fuiſſe narrat Pauſanias l. 2. p. 89. Αὖθις δ' ἰοῦσιν ἐπὶ Λεχαίου τὴν εὐθεῖαν, χαλκοῦς καθήμενός ἐστιν Ἑρμῆς...... Μετὰ δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ, Ποσειδῶν καὶ Λευκοθέα, καὶ ἐπὶ δελφῖνός ἐστιν ὁ Παλαίμων. *Rurſus in via quà ad Lechæum rectà iter eſt, Mercurius ex ære ſedens viſitur...... Poſt Mercurii ſignum Neptunus & Matuta & Delphino inſiſtens Palæmon.* Ejuſmodi Melicertæ figuram in templo Neptuni ab Herode Athenienſi poſitam narrat idem Pauſanias, de qua in Antonino Pio diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 236. vulgatus, obvius eſt.

M. ANTONINVS AVG. TR. P. XXIIX. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Delphinus ſub arbore, cui incumbit puer.

Melicertam mortuum Delphino incumbentem eodem pene modo quo tranſlatus fuit in Iſthmum, nummus exhibet: arbor verò videtur eſſe pinus, juxta quam à Delphino fuit appoſitus, ut poſtmodum ibidem inventus, cujus rei meminit Pauſanias l. 2. p. 86. Προῖοῦσι γὰρ ἡ πίτυς ἄγει τι ἐμοῦ ἐπεφύκει παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Καὶ Μελικέρτου βωμός ἦν. Ες τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι, &c. *Operis index eſt pinus, quæ in ipſo adhuc littore ſe progredientibus oſtendit. Fuit hoc in ipſo loco & Melicertæ ara; eò enim à delphine evectum puerum memorant*, &c. Tribunitia poteſtas XXIIX. nummum arguit à Corinthiis ſignatum ad obſequium ipſorum erga M. Aurelium denotandum, promulgatâ videlicet M. Avidii Caſſii in Syria rebellione. Corinthii autem Imperatori gratulantes, quod hoſtis ſublatus eſſet, nummum hunc ipſi percuſſerunt: nam ut habet Vulcat. Gallicanus in ipſius vita: *Amor Antonini hoc maximè enituit, quòd conſenſu omnium, præter Antiochenſes, Avidius interemptus eſt.* Utinam nummi omnes Tribunitiam poteſtatem uniuſcujuſque Imperatoris exhiberent.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, ab Ill. Spanhemio Diſſ. 3. pag. 196. *vulgatus, nec obvius nec rarus eſt.*

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum rotundum quatuor columnis ſuffultum, hinc & inde Delphino ornatum, in cujus medio Melicerta Delphino ſubſtratus eſt, propè verò arbor.

Divinos Melicertæ honores, eumque vocatum Palæmonem, & inter portuum Præſides relatum, jam antè diximus, de quo Virg. Georg. 1.

Votaque ſervati ſolvent in littore nautæ
Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ.

Templum Corinthi in ipſius honorem erectum tradit Pauſanias l. 2. p. 87. Τοῦ περιβόλου δέ ἐστιν ἐντὸς Παλαίμονος ἐν ἀριστερᾷ ναός· ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ Ποσειδῶν, καὶ Λευκοθέα, καὶ αὐτὸς ὁ Παλαίμων. *Intra templi ſeptum ad ſiniſtram eſt Portuni ædes: in qua ſigna ſunt, Neptunus, Leucothea, & ipſe Portunus.* Duo Delphini ad templi ornamentum videntur additi, & nummus valde Pauſaniæ locum illuſtrat.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino vulgatus pag. 236. *inter raros & elegantes reponendus.*

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo decertans contra Chimæram.

Jam prodiit Bellerophon in nummis decertans contra Chimæram, quem Corinthiorum heroem fuiſſe diximus, utpote Glauci Ephyræ Regis filium, cùm priùs Corinthus Ephyra vocaretur Stephano. Η αὐτὴ ἐκαλεῖτο Εφύρα. *Eadem nominabatur Ephyra.* Bellerophonti templum etiam Corinthii erexerunt, ſi Pauſaniæ fides, quod collocat extra portam Diogenis Sinopenſis in ſuburbio, p. 88. Πρὸ δὲ τῆς πόλεως κυπαρίσσων ἐστὶν ἄλσος ὀνομαζόμενον Κράνειον. Ενταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος. *Maximè ſuburbanus eſt cupreſſorum lucus, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum eſt.* Vide in Nerone pag. 171. de Bellerophontis cum Chimæra certaminis affabulatione.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 236. *obvius eſt.*

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Bellerophonti ſuccedit Pegaſus, quo ille à Minerva ſibi dato ad decertandum contra Chimæram uſus eſt. Fulgentius Myth. lib. 3. Pegaſum ex Meduſæ ſanguine procreatum narrat; Hyginus verò Fab. 15. ex Meduſa Gorgonis filia & Neptuno natum tradit. *Ex Meduſa Gorgonis filia & Neptuno nati ſunt Chryſaor & equus Pegaſus.* Inter aſtra illum collocatum aiunt, cùm Bellerophon ad cœlum evolare contendens, timore permotus, deſpiciens ad terram, decidiſſet, ejus ſignum Corinthii cum Bellerophonte, in via qua ad Lechæum itur, repræſentarunt, teſte Pauſania lib. 2. p. 90. Θέας δὲ μάλιστα ἄξια παρὰ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἔπεστι, καὶ τὸ ὕδωρ ὃ διʼ ὁπλῆς ἵππου ῥεῖ τοῦ Πηγάσου. *Spectatu digniſſima ſunt, ubi à Dianæ ſigno diſceſſeris, Bellerophontes, & ex ipſa Pegaſi equi ungula manans aqua.* Sed illi non modò ſignum Pegaſi in urbe ad ejus memoriam, ſed etiam in nummis poſuerunt, Troëzenios imitati, qui teſte Plutarcho tridentem in iis ſculpſerunt ob Neptuni à ſe culti reverentiam. Pollux Corinthi monetam, Pullum fuiſſe vocatam, quòd Pegaſum haberet inſculptum, tradit.

Hic nummus mediocris formæ tritus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Chimæra. Diverſi ſunt typi.

Chimæra ad hiſtoriam Bellerophontis ſpectat, & ad antiquitatem urbis denotandam in nummo ſignata eſt: Chimæram, monſtrum narrant; caput & pectus leonis, ventrem capræ, & caudam leonis habentem, de qua Lucret. lib. 5.

Quî fieri potuit, triplici cum corpore, ut una
Prima leo, poſtrema draco, media ipſa Chimæra?

Hyginus Fab. 151. Chimæram ex Typhone gigante & Echidna natam ſcribit: aliis verò mons eſt, aliis navis. Fulgentius Mythol. 3. qui per Bellerophontem ſapientiam interpretatur, Chimæram quaſi κῦμ' ἔρωτος definit, id eſt fluctuatio amoris. Sic Bellerophontes occidit Chimæram.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino p. 236. vulgatus, frequens & obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura virilis ſeminuda ſtans, dextrâ malleum, ſiniſtrâ forcipes geſtat.

Ferrea hæc inſtrumenta quæ tenet illa figura ſeminuda, Cabyrum aut Vulcanum Cabyrorum patrem exhibere ſuadebant; ſed cùm apud Corinthios nullum eorum cultum ex Pauſania obſervaremus, unum ex Cyclopibus eſſe ſuſpicati ſumus, inter quos tres præcipuè celebrantur à Poëtis. Virgil. lib. 8. Æneid.

Ferrum exercebant vaſto Cyclopes in antro,
Brontesque, Steropeſque, & nudus membra Pyracmon.

Cyclopes autem Neptuni & Amphytrides filii exiſtimantur, & Apollodorus Neptunum ab iis tridentem accepiſſe tradit lib. 1. de Deorum orig. *Cyclopes Neptunum tridente condonarunt.* Cùm autem Neptunus urbis Deus eſſet tutelaris, Corinthii ideo ejus filios forſan venerati ſunt, & iis ſacra fecerunt, tradente Pauſania lib. 2. pag. 83. Καὶ δὴ ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον Κυκλώπων καλούμενος βωμός, καὶ θύουσιν ἐπʼ αὐτοῦ Κύκλωψι. *Eſt etiam vetus quam Cyclopum appellant aram, ad quam Cyclopibus divinam-*

rem faciunt. Strabo illos in Græciam, ubi plurima eorum opera fuere, è Lycia Bellerophontis ævo adſcitos narrat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores recenſendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans in templo baſi prægrandi ſuperimpoſito, ambabus clypeum tenet.

Venerem à Sole Acrocorinthi tutelam accepiſſe diximus, in cujus aditu ejus templum locat Pauſanias lib. 2. p. 93. Sed cùm ejus figura ſex columnis ornata frequens in nummis occurrit, hoc templum duabus ſolùm inſigne ipſi igitur convenire nequit : alia verò ſunt in urbe Veneris fana apud eundem Hiſtoricum, alterum in urbe, alterum in ſuburbio, hoc Melanitidis Veneris, illud in Cenchreis. Ἐν δὲ Κεγχρείαις Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς, καὶ ἄγαλμα λίθου. *In ipſis Cenchreis eſt Veneris delubrum, & marmoreum ſignum.* Venus plurimis cognominibus apud auctores appellatur, 82. colligit Lil. Giraldus, inter quas, *Victrix* dicta, videtur eſſe noſtra, cujus ædem Porphyrion fuiſſe ait Romæ in theatro Pompeii. Sic autem illa ſeminuda depingitur in nummis S. C. cuſis cum epigraphe VENERI VICTRICI, in quibus M. Aurelium ſub Martis ſpecie ad bellum properantem retinere videtur. Corinthii Romanorum exemplo Imperatori nummum cum Veneris Victricis effigie ſignarunt, ipſi per uxorem Fauſtinam tanquam alteram Venerem gratulantes. Venus ſcutum gerit ſeu ut Victrix, ſeu tanquam eorum inventrix, teſte Colutho de raptu Helenæ. Vide infrà in Lucilla.

Hic nummulus inter rariores collocandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura muliebris turrita & ſtolata ſtans, dextrâ extensâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Mulier turrita urbem ipſam Corinthum ſeu Genium urbis deſignat ; corona ex turribus compoſita urbis ſymbolum eſt ; patera & cornucopiæ, illius Genii inſignia ſunt : figura ſtolata eſt Romano more, ipſa enim Corinthus Colonia Romanorum conſtituta eſt, annoſque 217. ab ejus deductione dinumerat Pauſanias cùm Æliaca ſcriberet. p. 287. Κορινθίων μὲν γὰρ οἱ νῦν νεώτατοι Πελοποννησίων εἰσὶ, καὶ σφίσιν ἀφ' οὗ τὴν γῆν παρὰ βασιλέως, ἔχουσιν εἴκοσι ἔτη καὶ διακόσια τριῶν δέοντα ἦν ἐς ἐμέ. *Siquidem hujus ætatis Corinthii omnium maximè novi in Peloponneſo ſunt. Abhinc enim annos fermè ducentos decem & ſeptem, Colonia hæc ab Imperatore Romano deducta eſt.* Pauſanias autem ſub M. Aurelio florebat. Additis igitur illis 117. annis ad annum U. C. 710 quo Corinthus Colonia à Julio Cæſare condita eſt, annum U. C. 227. M. Aurelii Tribunitiam poteſtatem XXVII. annumque illius Imperii XII. conſtituent, nam ille ex eodem Pauſania Olymp. 235. regnare cœpit, quod Euſebius in Chronico confirmat.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino pag. 236. vulgatus, rarus eſt & elegans.

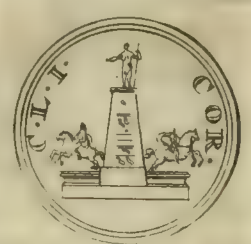

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Homo nudus ſtans, dextrâ victoriolam ut videtur, lævâ palmam, pone eum arbor & Melicerta delphino ſubſtratus.

Nummus hic ad ludorum Iſthmicorum in Melicertæ inſtitutorum originem, ut putamus, ſpectat. Vir nudus, Athleta eſt Iſthmionica, cujus victoriæ, ipſius ſimulacrum & palma ſymbola ſunt. Arbor, pinus illa, ſub qua inventum Melicertæ corpus, & ex qua coronabantur horum ludorum victores.

victores. Melicerta Delphino ſubſtratus ſignatur, ad indicandum in ipſius honorem ludos eſſe inſtitutos, de quibus loquentem audias Pauſaniam lib. 2. p. 86. Ες τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι· κείμενον δ' ἐπιτυχόντα Σίσυφον θάψαι τε ἐν τῷ Ισθμῷ, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τῶν Ισθμίων. *Eò enim evectum puerum memorant: quem cùm offendiſſet expoſitum Siſyphus, & humarit in Iſthmo, & Iſthmicos in ejus honorem ludos inſtituerit.* Siſyphus autem Melicertæ erat patruus, nam hujus pater Athamas & Siſyphus Æoli filii recenſentur. Pinu coronatos fuiſſe Iſthmicos victores affirmat Pauſanias ipſe lib. 8. fol. 531. Εν Ισθμῷ δὲ ἡ πίτυς, καὶ τὰ ἐν Νεμέᾳ σέλινα ἐπὶ τοῖς Παλαίμονος καὶ τοῖς Αρχεμόρου τοῖς παθήμασιν ἐνομίσθησαν. *In Iſthmo autem pinum, in Nemea apium ad Palæmonis, & Archemori caſus teſtandos dari inſtitutum eſt.* Corinthii nummum eo anno quo illi ludi celebrati ſunt, in M. Aurelii honorem percuſſiſſe videntur.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Obeliſcus ſupra quem icuncula nuda ſiniſtrâ haſtam, hinc & inde figura equeſtris paludata veluti decurrens.

Ad ludos Iſthmicos hunc nummum pertinere duximus. Obeliſcus & equites veluti decurrentes, certamen equeſtre in Hippodromo perſuadebant; ſed cum equites paludati ſint, & baſibus impoſiti videantur, ſtatuas ſuſpicati ſumus M. Aurelio & L. Vero dicatas, obeliſco interpoſito, in quo eorum geſta fuerint inſculpta. Uterque Imperator de Corintho bene meritus eſſe videtur, cùm tam multos Corinthii in eorum honorem nummos percuſſerint, & ſi fuiſſet in urbe Hippodromus, Pauſanias qui accuratè res ejus deſcripſit, ejus haud dubie meminiſſet.

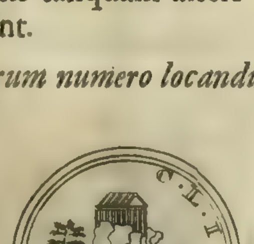
Hic nummus ſecundi moduli rariſſimus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victimarius ſtans coram ara taurum immolaturus, ante eum mons, in cujus vertice templum.

Nummus in memoriam ſacrificii cujuſdam ſignatus eſt, quod primò ob aliquam M. Aurelii victoriam, vel ob ejus decennalia aut vicennalia celebrata, confectum ſuſpicati ſumus. Sed templum Veneris, quod Pauſanias in Acrocorintho ædificatum narrat, ſacrificium potiùs in Fauſtinæ honorem perpetratum eſſe perſuaſit; ea quippe à Corinthiis altera Venus exiſtimata eſt, & in cujus nummis ſenatuſconſulto percuſſis eadem ſæpe ſæpius ſub Veneris Felicis, Genitricis, & Victricis ſimulacro exhibetur. Fauſtina autem mortua eſt in eo itinere, quo ea unà cum M. Aurelio redibat. Porrò huic multos ille honores detulit, teſte Capitolino: *Petiit à Senatu ut honores Fauſtinæ ædemque decernerent, laudata eadem..... novas puellas Fauſtinianas inſtituit in honorem uxoris mortuæ. Divam etiam Fauſtinam à Senatu appellatam gratulatus eſt.* Corinthii beneficiorum Imperatoris memores, Auguſtæ inter Deas relatæ tanquam alteri Veneri in ipſius templo ſacra fecerunt, cujus memoriam in nummis conſignarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in rariorum numero locandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum quatuor columnarum à latere poſitum in vertice montis prærupti, ad ejus radices hinc & inde porta, à dextris arbor, & altera in imo nummi.

Mons ille, Acrocorinthus eſt; templum autem Veneri dicatum, cujus frequens typus in Corinthi nummis viſitur. Hinc & inde porta ad radices montis, duas eſſe ad Acrocorinthi aſcenſum vias indicare videtur. Arbores an in eo loco ſitas oſtendat nummus, incertum eſt; an verò duæ illæ ſint, quas Corinthi cultas memorat Pauſanias, pinum ſcilicet, quæ in nummis cum Melicerta frequenter ſignatur; & alteram Penthei, de qua in ſequenti nummo, dijudicent Antiquarii.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 236. vulgatus, inter rariores adſcribendus.

IMP. M. ANTONINVS. AVG. ARME. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Arbor ſuper aram quadratam.

Hanc arborem aræ impoſitam P. Harduinus pag. 125. ad hiſtoriam Penthei revocat, quem Pauſanias in Corinthiacis tradit ad montem Citherontem profectum, ut fœminarum operta ſacra ſpecularetur, in arborem aſcendiſſe, atque inde omnia conſpicatum; quod cùm Bacchæ animadvertiſſent, impetu facto viventem eum laceraſſe, ac membratim diſcerpſiſſe memorantur. Corinthii redditum ſibi poſtea oraculum narrant apud Pauſaniam lib. 2. pag. 89. Ἀνευρόντας τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἴσα τῷ θεῷ σέβειν. *Ut eam arborem quærerent, & inventæ divinos honores haberent.* Sed Patinus pag. 236. ad Melicertam pertinere nummum exiſtimat, de quo in Vero.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgatus p. 236. inter elegantiores numerandus.

ISTHMIA. in corona ex pinu contexta.

Hic nummus etiamſi urbis nomen non habeat, ad Corinthum tamen ſpectare videtur, in cujus Iſthmo certamina Iſthmica celebrabantur, quæ à Theſeo in honorem Neptuni, vel à Siſypho in Palæmonis memoriam inſtituta, in Nerone diximus; quod conciliare videtur Plutarchus, cùm ea initium habuiſſe ex Melicerta, deinde ob Neptunum ampliata demonſtret in Theſeo pag. 11. φιλοτιμηθεὶς ἄγειν τοὺς Ἕλληνας· ὁ γὰρ ἐπὶ Μελικέρτῃ τεθεὶς αὐτόθι, νυκτὸς ἐδρᾶτο, τελετῆς ἔχων μᾶλλον ἢ θέας καὶ πανηγυρισμοῦ τάξιν. *Quod enim ludicrum in Melicertes honorem conceptum nocte illic peragebatur, in tia potiùs, quàm ſpectaculum & celebritas publica cenſebatur.* De Iſthmicorum ludorum celebrationis tempore controverſum videtur; plurimi πενταετηρικὸν agonem ut alios exiſtimant, alii τριετηρικὸν, hoc eſt, tertio quoque anno celebratum putant: quod Pindarus Nem. Od. 6. Ep. 2. & Græca quoque ad ipſum ſcholia comprobant. Ariſtides etiam Rhetor de Iſthmo Corinthiaco pag. 102. loquens, id pereleganter explicat. Iſthmia verò Juliani Imp. temporibus intra quinque annos duplicia, hoc eſt bis celebrata videntur, ut ille teſtatur in Epiſt. pro Argivis: Πρὸς δὲ τούτοις Ἠλεῖοι μὲν καὶ Δελφοὶ διὰ τὰς πολυθρυλλήτους πενταετηρίδας ἅπαξ ἐπιτελεῖν εἰώθασι· διπλᾶ δέ ἐστι Νέμεα παρὰ τοῖς Ἀργείοις, καθάπερ Ἴσθμια παρὰ Κορινθίοις. *Præterea Elei & Delphi propter nobiles illas Olympiadas ſemel duntaxat pecunias conferre ſolent: at duplicia ſunt Nemea apud Argivos, ſicut & Iſthmia apud Corinthios.* De corona pinea in L. Vero infrà.

Hic nummus mediocris moduli pro raro notandus.

HIPPO REGIUS.

AVR. ANTONINVS. CAES. Caput Marci Aurelii ſine laurea.
C. G. I. H. P. A. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia Auguſta.* Ceres gradiens ambabus facem accenſam gerit.

Ad

Ad Hipponem Africæ urbem littoralem nummum revocavimus, cujus litteras initiales C. G. I. H. P. A. ſic interpretati ſumus, *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia Auguſta.* Hippo urbs, *Colonia* ab Antonino Pio in Itiner. nominatur : *A Tingitanis Carthagine .... Hippona Regio Colonia* P. XXXII. Urbs illa quidem *Gemina* Straboni, altera *Hippo Regius*, altera *Hippo Diarrhytos*, id eſt irriguus, lib. 17. pag. 832. Καὶ οἱ δύο Ἱππῶνες, ὁ μὲν πλησίον Ἰτύκης, ὁ δ' ἀποτέρω πρὸς τῇ Τρητῷ μᾶλλον, ἄμφω βασίλεια. *Et duo Hippones, alter Uticæ proximus, alter remotior, & Trito propinquior, ambæ regiæ.* Unde in nummo *Gemella* perhibetur. Hæc *Julia* dicitur, à Julio Cæſare, ut ejus nomen indicat, deducta, quales plurimæ ab eo in Africa conſtitutæ recenſentur, Julia Babba, Julia Banaſa, Julia Carthago, Julia Conſtantia, & Julia Leptis. *Piæ* nomen ob Colonos iterum ab Antonino Pio miſſos, vel ob quoddam acceptum ab eo beneficium, aſſumpſiſſe videtur. Capitolinus enim in ejus vita inquit : *Multas etiam civitates adjuvit pecuniâ, ut opera vel nova facerent, vel vetera reſtituerent.* Memores Hipponenſes M. Aurelio ab Antonino adoptato nummos ſuos dedicarunt. Ceres in nummo ſignata, Hippone cultam fuiſſe indicat. Tertullianus Africanam Cererem ſummo cultu & continentiâ celebratam à viduis mulieribus narrat lib. 2. ad uxorem. *Cæterùm*, inquit, *Africanæ Cereri viduas aſſiſtere ſcimus.* Et alibi : *Fœminas verò Cereris Africanæ, cui etiam & ſponte abdicato matrimonio adſeneſcunt.* Ceres tædas utrâque gerit, filiam Proſerpinam raptam quærens, ut fabula eſt notiſſima.

P. Harduinus pag. 189. C pro G ſubſtituendo, has litteras C. C. I. H. P. interpretatus, *Colonia Concordia Julia Hadrumetina Pia*, Patinum, Mediobarbum & alios hoc arcanum latuiſſe gloriatur : at non illis felicior contra ipſos Gruterum producit, cùm ex eo Hadrumetina Colonia à Trajano deducta ſit, & *Ulpia Trajana* appelletur, ut teſtis eſt ipſa Gruteriana inſcriptio pag. 362. COLONIA CONCORDIA VLPIA TRAIANA AVGVSTA FRVGIFERA HADRVMETINA. Hippo verò *Colonia Gemella Julia* & *Pia* in nummo nominata eſt.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

PARIUM.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PARIA. IVL. AVG. *Colonia Pariana Julia Auguſta.* Mulier ſtolata ſtans cum calatho in capite, dextrâ ſignum militare, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Parium, urbs Myſiæ ad Propontidem, à Pariis inſulæ maris Ægæi condita, ut ex Strabone liquet lib. 10. pag. 487. Ὑπὸ δὲ Παρίων ἐκτίσθη Θάσος, καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. *Parii Thaſum condiderunt, & Parium urbem in Propontide.* Colonia dicitur à Plinio lib. 5. cap. 32. *Parium Colonia, quam Homerus Adraſtiam appellavit.* A Julio Cæſare deducta, *Juliæ* nomen habet, ut docet inſcriptio vetus à Sponio Miſcell. ſect. 5. pag. 173. laudata.

DIVI IVLI FLAMINI
C. ANTONIO M. F.
VOLT. RVFO FLAMIN.
DIVI AVG. COL. CL. APRENS
ET COL. IVL. PHILIPPENSIS
EORVMDEM ET PRINCIPI
ITEM COL. IVL. PARIANAE.

Auguſtæ verò nomen præfert, utpote veteranis iterum Colonis frequentata ab Auguſto; quod ſignum militare eorum ſymbolum à muliere dextrâ geſtatum arguere videtur. Illa urbs ſeu urbis Genius eſt, cornucopiæ præ manibus habens. P. Harduinus pag. 381. nummum hunc ſub PARLAIS COL. epigraphe vulgavit, quam in Lycaonia fruſtra quærit.

Hic nummus mediæ formæ, olim in cimelio Card. de Maſſimi, mihi dono datus ab excell. Hieronymo Corrari Nobili Veneto, eximiæ raritatis & præſtantiæ eſt.

PATRÆ.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Hercules ſtans ſiniſtro brachio clavæ innixo, ut Farneſius.

De Colonia Patrenſi ſæpius dictum eſt. Patrenſes quidem M. Aurelio ſimul & Vero collegæ blandientes, plurimos utrique nummos percuſſerunt. Hercules in nummo ſignatus, ſui cultum apud Patrenſes celebratiſſimum indicat. Clavam gerit, quâ pro armis utebatur; ſpoliis leonis ornatur, quippe leo ab eo occiſus, primum ac præſtantiſſimum fuit ejus factum, unde Auſonius Idyll. 19.

Prima Cleonæi tolerata ærumna leonis.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli nec obvius nec rarus eſt.

IMP. CAE. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Diana venatrix, dextrâ facem, ſiniſtrâ haſtam, ad pedes canis venaticus.

Diana hæc, Laphria eſt, quam Patrenſes ſummo cultu venerabantur, ut in Nerone & Domitiano diximus. Ejus ſimulacrum Calydone Ætoliæ ab Auguſto vaſtata, Patras tranſlatum eſt; Pauſanias lib. 4. p. 275. inquit: Καλυδωνίοις ἡ Ἀρτεμις (ταύτην γὰρ θεῶν μάλιστα ἔσεβον) ἐπίκλησιν εἶχε Λαφρία. *Calydonii Dianam imprimis colunt, cognomento Laphriam.* Venatricis habitu effictaeſt, cui haſta & canis tribuuntur, quia venationi præeſſe dicitur; alii quòd illa canes feros domuerit, de quo Tibullus:

Sola feros Hecates perdomuiſſe canes.

Tædam dextrâ gerit, cùm eadem ſit ac Luna, unde DIANA LVCIFERA in nummis cum face pariter ardente inſcribitur. Hecate, Luna, Diana à pleriſque una eademque habita eſt, unde à Poëtis ipſa *Triformis* & *Tergemina* appellatur, de qua Claudianus.

Tria virginis ora Dianæ.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 234. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

COL. A. A. PATRE. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris in curru à duobus cervis tracto, ſiniſtrâ habenas.

Plurimi hanc figuram bijuges cervos agentem, eſſe Dianam exiſtimant, inter quos Eques Patinus de re nummaria bene meritus; ſed illa nec Luna creſcente, nec pharetrâ ornata eſt, imò nulla Dianæ attributa præfert. Virgo igitur eſt, quæ in anniverſario ſacro, quod Dianæ Laphriæ patrio ritu Patris celebrabatur, ſacerdotio fungens, in bijugo cervorum curru vehebatur, cujus rei teſtis luculentus eſt Pauſanias in Achaicis p. 433. Πρῶτα μὲν δὴ πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι, καὶ ἱερωμένη παρθένος ὀχεῖται τελευταία τῆς πομπῆς ἐπὶ ἐλάφων ὑπὸ τὸ ἅρμα ἐζευγμένων. *Pompam Deæ magnificentiſſimo apparatu tranſmittunt; in ea virgo quæ ſacerdotio fungitur, poſtremo omnium cervorum bijugo curru invehitur.* De celebri illo Dianæ ſacrificio, vide quæ apud hunc auctorem narrantur. Utinam extarent magno Antiquariorum bono ejus Aſiatica, Syriaca, & quæ de Phœnice ſcripſit, à Stephano Byzantino memorata.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 234. vulgatus, inter rariſſimos numerandus.

IMP. M. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PAT. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Minerva galeata ſtans in templo diſtylo, dextrâ extenſâ, ſiniſtra haſtam, pro pedibus hinc noctua, inde clypeus.

Minerva Jovis filia, ex ejus cerebro ſine matre procreata dicitur, quam Patris templum habuiſſe indicat nummus, ut Pauſanias in Achaicis confirmat pag. 436. Τῦ περιβόλυ δέ ἐςιν ἐντὸς τῆ Λαφρείας, καὶ Ἀθηνᾶς ναὸς ἐπίκλησιν Παναχαΐδος· ἐλέφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσῦ. *Intra Laphriæ ambitum, Minervæ etiam ædes eſt, cognomento Panachædis, cujus ſignum ex auro & ebore.* Panachæis vocata eſt, quia ejus templum commune omnibus Achæis fuit. Haſtam Minerva gerit, ut refert idem Pauſanias in Attic. Η δὲ Ἀθηνᾶ δόρυ, *Minerva haſtam tenet.* Noctua ei tribuitur, quâ illa maximè delectabatur, quæque in ejus tutela erat, ut tradit Fulgentius Mythol. lib. 2. *In hujus etiam tutela noctuam volunt, quòd Sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem poſſideat.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 234. ſub COL. BER. *nomine vulgatus, inter raros recenſendus.*

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Roma galeata inſidens clypeo, dextrâ victoriolam, coronatur ab Imperatore paludato ſtante, lævâ haſtam gerente.

Patrenſes M. Aurelio gratulantes, in ipſius victoriæ monimentum hunc nummum ſignarunt: ſed quo modo Imperator ad Reip. gloriam ſua egregia belli facinora revocabat; ille enim Romam ſpoliis inſidentem, tanquam hoſtium victricem coronat; Marcus autem Remp. ita gerebat, ut publica res ab ipſo geri, non privata perſpiceretur, quod inſinuaſſe Commodo filio videtur in bello Marcomannico apud Capitolinum in ipſius vita. *Ab eo primùm petiit, ut belli reliquias non contemneret, ne videretur Remp. prodere.* Ideo provincias Romanas ingenti moderatione ac benignitate tractavit, & ne ærario in bellis à ſe ſuſceptis exhauſto ipſis aliquid ad reliquias Marcomannici belli conficiendas extra ordinem imperaret, in foro Trajani auctionem ornamentorum imperialium fecit, itaque in amore omnium Remp. adminiſtravit.

Hic nummus mediocris moduli inter rariores collocandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Caput muliebre turritum.

Muliebre caput turritum in nummis tum Cybeles, cùm urbium ſymbolum notat: Cybele enim ipſa creditur Terra, ideò corona turrita ipſi tribuitur, ad indicandas ſuperpoſitas terræ eſſe civitates, quas inſignitas turribus eſſe videmus: urbes autem omnes coronâ turritâ non ornantur, ſed tantùm inſigniores, ac potiſſimum Metropoles: ſed Patrenſis Colonia ab Auguſto deducta, & ex oppidis vicinis ejus juſſu aucta, Achaiæ Metropolis effecta eſt, ſoliſque Patrenſibus ut ſua libertate uterentur conceſſit Auguſtus, Pauſania auctore in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι. *Et ſolis certè Patrenſibus ex Achæis omnibus, ut ſua libertate uterentur conceſſit.* Alia in eam civitatem beneficia contulit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in rariorum numero numerandus.

IMP. CAE. M. AVREL. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Lupa puerulis ubera præbet.

Plurimæ

Plurimæ Romanorum Coloniæ ad originem indicandam in nummis lupam cum Romulo & Remo cælavere. Ejus lupæ his gemellis ad Tyberis ripam mammas præbentis fabulam nemo neſcit, de qua Ovid. Faſtor. lib. 2.

Lacte quis infantes neſcit creviſſe ferino.

Roma à Romulo, qui prius Romus vocabatur, appellata eſt, teſte Servio : ut autem pro Romo Romulus diceretur, blandimenti gratiâ factum eſt ; ſed urbs Romula haud nominata eſt, ne nominis diminutio urbis majeſtati aliquid detraheret : licèt autem non conveniat inter ſcriptores de Romæ nomine, à quo urbs, & qua de cauſa illud invenerit, receptiſſima tamen hæc eſt opinio.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Signa hæc Legionum militaria ad Legionem XXII. primigeniam ſpectant, cujus veteranos milites Patras ab Auguſto Colonos miſſos fuiſſe numiſmatum fide novimus. Duumviri autem, ſub quorum magiſtratu cuſa fuit moneta, ut originem ſe ex iis habere denotent, illa ſignarunt, aut ut antiquitatis ſuæ memoriam renovarent. Urbes autem ante Cæſariana tempora id genus inſignium in nummis, unde origines ſuas indicarent, exhibentes videre eſt apud Ill Spanhemium diſſ. 9. p. 883. *Pegaſus* in nummis Syracuſanorum, Corinthum ; *Palma* Carthaginenſium, Tyrum ; *Minotaurus* Tauromenitarum, Cretam ; *Noctua* Megaræ, Athenas ; *Quadrangularis area* Dyrrachenſium, Corcyram ; Diana Maſſilienſium, Phocæam indicant.

Hic nummus minimæ formæ inter raros computatur.

PHILIPPI.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONIN. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Julia Auguſta Philippi*, vel *Philippenſis.* Auguſti ſtatua in baſi, ab altera muliebri coronata.

Hic typus in Philippenſis Coloniæ nummis frequens, imò ferè in omnibus, ſi Commodi nummum excipias, in quo lupa cum puerulis, nomen *Juliæ*, Coloniam à Julio Cæſare conſtitutam arguit ; *Auguſtæ* vero appellationem ab Auguſto habuit, qui teſte Dione in eam extorres Italiæ conventuum Antonii partes ſequutos, tranſmiſit, ut in Claudio diximus. Auguſti vero ſtatuam à Philippenſibus publicè poſitam ob jus Italicum iis ab illo conceſſum, in Domitiano retulimus. Philippi Macedoniæ urbs duobus quidem civilium bellorum præliis celebris, ut habet Lucanus lib. 1.

Æmoniæ hinc urbem veteres dixere Philippos :
Hic bis Romano maduerunt ſanguine campi eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius & frequens.

SINOPE.

M. AVR. VERO. CAES. Caput M. Aurelii ſine laurea.

C. I. F. S. ANNO CCIIII. *Colonia Julia Felix Sinope, anno* 204. Figura muliebris ſine brachiis, in terminum deſinens, in imo hinc ramus, inde caduceus.

Ad Sinopen Ponti Aſiatici urbem, de qua in Hadriano diximus, nummus pertinet : illa hunc M. Aurelio adhuc Cæſari ſignare videtur in memoriam ipſius adoptionis ab Antonino Pio Hadriani juſſu factæ, ut narrat Spartianus in Ælii Cæſaris vita. *Poſt hunc denique Hadrianus diu anceps quid faceret, Antoninum adoptavit, Pium cognomine appellatum : cui conditionem addidit, ut ipſe ſibi Marcum & Verum Antoninos adoptaret.* Sinopenſes Hadriani beneficiis fuerunt devincti; ille enim aquæductum ſub Trajano incœptum perfeciſſe videtur, de quo Plinius lib. 10. Epiſt. *Neque enim dubitandum puto, quin aqua perducenda ſit in Coloniam Sinopenſem.* Urbs illa autem aquâ plurimùm indigebat, Plinius quippe eo loco valde ſitientem Coloniam eam dicit.

Quid figura muliebris illa telamonum more ſine brachiis repræſentet, dictu foret difficile ſine Taciti auxilio lib. 4. qui in Ptolemæi Soteris ſomnio de arceſſendo ex Sinope Jove ſeu Sinopite Deo, ubi Dianam ſeu Proſerpinam indicat his verbis, *Timotheus quæſitis qui in Pontum meaſſent, cognoſcit in Ponto eſſe Sinopen, nec procul templum vetere inter accolas fama Jovis Ditis; namque & muliebrem effigiem aſſiſtere, quam plerique Proſerpinam vocant.* Proſerpina, eadem quæ Diana. Ptolemæus autem legatos & dona ad Scydrothemidem Sinopenſibus imperantem mittit, præcepitque iis, ut Pythium Apollinem adirent, unde Oraculi ſors non ambigua, ait Tacitus ibid. *Irent, ſimulacrumque ſui patris reveherent, ſororis relinquerent.* Nemo neſcit Apollinis ſororem eſſe Dianam. Itaque legati ſtatuam Jovis abſtulerunt, & Dianæ ſimulacrum apud Sinopenſes manſit, quod illi in hoc nummo cælarunt : ſed Amicus reclamat, quænam iſta Dianæ figura ?

Dianæ tres à Cicerone de Nat. Deor. commemorantur, inter quas notior eſt Jovis & Dianæ filia, quam vario modo populi venerati ſunt, diverſoque modo ejus figuram exhibuerunt, unde diverſa illius nomina, quæ centum & octo recenſet Lilius Giraldus ſyntagm. 12. Sinopites noſtra non multùm à Diana Epheſia & Magneſia, quas norunt Antiquarii, differt : ſed ſi conjicere licet, nomen habet Priapinæ, ſic apud Plutarchum in Lucullo p. 499. appellatæ. Λέγεται γὰρ Ἀρτέμιδος χόλῳ Πριαπίνης ὁ χειμὼν ἐμπεσεῖν τοῖς Πόντικοις συλήσασιν αὐτῆς τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ξόανον ἀνασπάσασι. *Fama tenet Dianæ Priapinæ irâ fuiſſe tempeſtatem illam Ponticis immiſſam, quòd fanum ejus ſpoliaſſent, & ſignum loco moviſſent.* Ejus forma ſine brachiis in truncum deſinit, qualem videre eſt in nummis Priapum hortorum Præſidem, de quo Horatius in ſermone de ipſo,

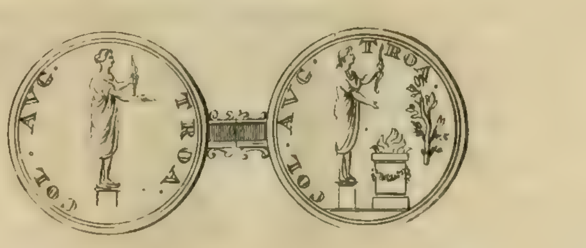
Olim truncus eram ficulnus, & inutile lignum,
Cùm faber incertus, ſcamnum faceret-ne Priapum,
Maluit eſſe Deum.

Ejuſmodi muliebres figuras ex Vitruvio Caryatides appellant à Cary Peloponneſi urbe, in qua Diana Caryatis ſumma veneratione colebatur.

De æra urbis in nummo ſignata nobis ſupereſt dicendum. Sinope epocham geminam in nummis computavit, unam à libertate conceſſa, alteram à Colonia deducta : poſteriorem in hoc M. Aurelii numiſmate & in altero Caracallæ exhibet : antiquiorem verò in Gordiano Pio ſignat. Sinope, Ponto poſt Mithridatis mortem in provinciam redacto, Romanis ſubdita eſt, quam Pharnaces Domitio Calvino Julii Cæſaris in Ægypto tunc morantis Legato, in Armenia devicto diripuit, & Pontum avitum patris regnum occupavit, de quo Hirtius bell. Alex. *Multa oppida expugnavit, bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit.* Cæſar Sinopes calamitatum miſertus, Pharnace fugato, & receptâ provinciâ, illi dato *Juliæ* nomine, Coloniam conſtituit anno U. C. 706. cui ſi addideris annos 204. in nummo ſignatos, efficient U. C. 909. quo M. Aurelius ab Antonino Pio adoptatus, Tribunitiam poteſtatem IX. Plautio Silvano & Sentio Augurino Coſſ. agebat, cùm Antoninus Pius XVIII. gereret.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, in muſeo noſtro, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

TROAS.

M. ANTONINVS AVG. P. P. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura in cippo, pone dorſum arcus, dextrâ pateram, lævâ arcum.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Eadem figura in cippo, ante quam ara ignita, & pone lauri ramus.

De Colonia Troadenſi diximus in Antonino Pio. Figuram baſi in utroque nummo impoſitam, alii Apollinem, alii Dianam ejus ſororem arbitrantur; ſed cùm de Diana in Troadis hiſtoria apud

auctores nulla ſit mentio, Apollinem eſſe arbitramur. Apollo autem Trojam muro cum Neptuno cinxiſſe dicitur; unde Virgilius Georgic. lib. 3.

Et Trojæ Cynthius auctor.

Hyginus fab. 113. tradit Apollinem in obſidione urbis Trojanis opitulatum, & Achillem ſub Alexandri figura occidiſſe. Apud Stephanum: Ἰλιεὺς ὁ Ἀπόλλων ἐν Τροίᾳ. *Ilieus Apollo in Troja.* Callimachus hymn. in Apollinem, arcum & pharetram ei tribuit:

Χρύσεα τῷ πώλλωνι, τότ' ἐνδητὸν ἥ τε ἐπιπορπὶς,
Ἡ τε λύρη, τό τ' ἄεμμα τὸ Λύκτιον, ἥ τε φαρέτρη.
Aurea ſunt Apollini & indumentum & fibula,
Et lyra, & arcus Lyctius, & pharetra.

Ara ignita ante Apollinis ſimulacrum, ſacrificia ipſi pro M. Aurelio perpetrata indicat. Lauri ramus ſignatus eſt, ut Apollini ſacer, vel ob ejus erga Daphnem in laurum converſam amores, vel ob vaticinia, cùm laurus ad aſpirationem & afflatum, & ut Græci dicunt, enthuſiaſmon conferat, quemadmodum Sophocles in Caſſandra docet.

Uterque nummus ſecundæ formæ, à Patino p. 235. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. M. AV. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura ſenilis nuda ſtans, dextra elata, humero lævo utrem hircinum.

Figuram ſenilem cum utre hircino in Troadenſium nummo Panem, exiſtimat Ill. Spanhemius in Julian. Cæſ. obſerv. pag. 361. ſed Pan in nummis fiſtulam gerit, & ſæpius cum hircinis pedibus effingitur: hic verò utrem hircinum gerit, ideo Silenum eſſe ſuſpicamur. Satyrum eſſe exiſtimat Holſtenius Not. in Stephan. pag. 331. Silenus pædagogus & nutricius Bacchi dicitur, teſte Horatio in Poët.

An cuſtos famulusque Dei Silenus alumni.

Ille utrem hircinum, in quo vinum reponebatur, vel ut vino indulgens geſtat; vel ut Maximus Tyrius Diſſ. 30. cùm Φίλοινον vocat, quòd vites coluerit: illas autem Sileno attribuit Neptunus apud Julianum in Cæſar. Ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ τοι γὰρ οὖν ἀμπέλων μᾶλλον, ἢ τῶν ἐμῶν πηγῶν, ἄξιόν ἐστιν σοι δεδιέναι. *Tuis igitur te vineis quàm me meis fontibus timere magis convenit.* Silenus manum verſus ſidera erigit, quem inter ipſa relatum tradit Aratus, quod confirmat Virgil. in Bucol.

Sidera qui petiit, nutrit Silenus Iacchum.

Silenum Troade cultum indicat hic M. Aurelii nummus; ſed conſulendus alter egregius Alexandri Severi typus.

Hic nummus minimæ formæ, ab Ill. Spanhemio in Julian. Cæſar. pag. 362. vulgatus.

FAUSTINA.

FAUSTINÆ *Junioris nummi minimæ formæ hactenus obſervati, eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ.*

CÆSAREA Palæſtinæ.

FAVSTINA AVGVSTA. Caput Fauſtinæ M. Aurelii.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREA. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Venus ſeu Aſtarte ſtans, dextrâ caput Serapidis, lævâ haſtam, pedibus figura Fluvii emergens.

Ad Cæſaream Palæſtinæ urbem pertinet nummus, quam olim Stratonis Turrim, de Cæſaris Auguſti nomine Rex Herodes Cæſaream nominavit, & Coloniam Veſpaſianus deinde conſtituit. Hunc in Fauſtinæ honorem percuſſerunt Cæſarenſes, cùm illa in Syriam cum M. Aurelio ob Avidii Caſſii rebellionem veniſſet, in cujus reditu obiit, ut narrat Capitolinus in vita M. Aurelii. *Fauſtinam uxorem ſuam in radicibus Montis Tauri in vico Hahale exanimatam ſubito morbo amiſit.* De Veneris ſeu Aſtartes cultu ex Byblo urbe Cæſaream allato, vide quæ in Hadriano p. 155. diximus. Illa caput Serapidis tenet, ex Bocharto. Cæſarenſes Veneris typum in Fauſtinæ nummo cuderunt, Senatum imitati, qui eam in ſuis nummis ſub Veneris nominibus repræſentarunt.

Hic nummus minimi moduli, eximiæ raritatis, à Patino pag. 249. vulgatus, in quo pro capite Victoriam, & pro Fluvii figura captivum perperam cælavit, illum ſequutus eſt P. Harduinus p. 111. *qui nummorum indices & libros ſolùm tranſcripſit, nulla autem ferè rei nummariæ ſtudioſorum Cimelia obſervavit, nec cum iis ſermo vel commercium.*

FAVSTINAE.
AVG.
DIVI. PII.
FILIAE.
COL. SARMIZ.

Apud Grut. pag. 250. 9

L. VERUS.

LUCIUS Verus, Meſopotamiâ poſt Parthicum bellum quadriennio feliciter confectum recuperatâ, CARRHAS & Singaram ipſius provinciæ urbes Imp. M. Aurelii collegæ conſenſu conſtituit Colonias, collocatis in ipſis militibus veteranis, ut illæ Imperii Romani contra Parthos eſſent propugnacula, quibus *Aureliæ* gentis ſuæ nomina impoſuit.

L. VERI *nummi primæ formæ, raritatis eximiæ ſunt; ſecundi & minimi moduli, frequentes & obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAES. M. ANTON. IMP. CAES. L. VERVS. Capita adverſa M. Aurelii & L. Veri.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Nepotibus gratulatur ob victorias à L. Vero de Armenis, Medis & Parthis relatas, quod confirmat Capitolinus in vita Veri. *Partumque eſt ipſi nomen Armenici, Parthici, Medici, quod etiam Marco Romæ agenti delatum eſt.* Ideò Marcus & Lucius ambo in anteriori nummi parte exhibentur. Victoria graditur, tanquam ad alias pergens, & provincias à Parthis occupatas mox receptura, coronam victoris præmium geſtat, palmam verò victoriæ ſymbolum. In certaminibus palmam ſignum eſſe placuit victoriæ: quoniam ingenii ejuſmodi lignum eſt, ut urgentibus opprimentibuſque non cedat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores adſcribendus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

L. AVREL. CAESAR. Caput Lucii Veri ſine laurea.
COLONIAE ANTIOCHEAE. Aquila alis expanſis.

Antiochenſes Piſidiæ beneficiorum ab Antonino Pio acceptorum memores, teſte Capitolino, nummos ipſi & filiis ejus adoptivis percuſſerunt. De illis in Antonino & M. Aurelio diximus, in hoc L. Verus *Cæſaris* nomen ut M. Aurelius præfert, is enim Ælii Cæſaris filius in Aureliam gentem tranſiit à M. Aurelio adoptatus, cui Cæſaris & Auguſti nomen tantùm mortuo Antonino Pio dedit. De L. Vero inquit Capitolinus in ejus vita, *nec aliud ei honorificentiæ ad nomen adjunctum eſt, quàm quòd Auguſti filius appellatus eſt.* Idque idem Hiſtoricus confirmat in M. Aurelio. *Poſt exceſſum D. Pii à Senatu coactus regimen publicum capere, fratrem ſibi participem in imperio deſignavit, quem L. Aurelium Verum Commodum appellavit, Cæſaremq; atque Auguſtum dixit.* Sic

Cæſaris

Cæſaris nomen tanquam ſecundi faſtigii titulum non habuit, ideò nulli ipſius nummi cum Cæſaris nomine Senatuſconſulto percuſſi, nec aurei nec argentei reperiuntur. Aquilam Imperii Romani ſymbolum in M. Aurelio diximus, ideò Antiochenſes illam etiam in Vero ſignant, ut utrumque Imperii participem denotent.

Hic nummulus ob Cæſaris nomen inter raros reponendus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAES. L. AV. VERVS. AVG. Caput L. Veri ſine laurea.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREA. Caput Serapidis modio inſigne.

Cæſarenſes Palæſtinæ nummos Vero gratulantes, quòd in Syria ad bellum Parthicum veniſſet, cudiſſe videntur. De illo Dio lib. 71. pag. 802. Ὁ οὖν Λούκιος ἐλθὼν εἰς Αντιόχειαν, καὶ πλείστους στρατιώτας συλλέξας, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν ἡγεμόνων ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει ἐκάθητο διατάττων ἕκαστα, καὶ τὰς τοῦ πολέμου χορηγίας ἀθροίζων. *Lucius, ut venit Antiochiam, comparato maximo militum numero, & optimis ducibus delectis, ipſe in oppido remanſit, ut inde conſtitueret omnia, & commeatum militibus compararet.* Serapis modio ornatus in nummo percuſſus eſt, ut Deus veneratione ſingulari apud Cæſarenſes cultus, quem ex Ægypto receptum in Domitiano diximus, cùm Veſpaſianus Cæſaream Coloniam fecit, forſan ob ægros qui ad eum Serapidis monitu venerant, ſanatos, de quo Tacitus Hiſtor. 4. *Ex plebe Alexandrina quidam oculorum tabe notus, genua ejus advolvitur, remedium cæcitatis expoſcens gemitu, monitu Serapidis Dei, quem dedita ſuperſtitionibus gens ante alios colit, precabaturque Principem, ut genas & oculorum orbes dignaretur reſpergere oris excremento. Alius manu æger, eodem Deo auctore, ut pede ac veſtigio Cæſaris calcaretur, orabat.* Veſpaſianus ut ſibi Serapidem de Imperii firmitate propitium redderet, conſuluiſſe narrat Suetonius in ejus vita cap. 7. *Hic cùm de firmitate Imperii capturus auſpicium, ædem Serapidis, ſubmotis omnibus, ſolus intraſſet: ac propitiato multùm Deo, tandem ſe convertiſſet.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CARRHÆ.

ΑΥΤ. Κ. Λ. ΑΥΡ. ΟΥΗΡΟϹ. Caput Lucii Veri laureatum.
ΚΟΛ. ΑΥΡ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Κολωνία Αυρήλια Καῤῥηνῶν. *Colonia Aurelia Carrhenorum.* Aſtrum in creſcente Luna.

Carrhas ſub Auguſtis M. Aurelio & L. Vero fratribus Coloniam ob Aureliæ nomen conſtitutam jam antè diximus, ambo enim adoptati ſunt in Aureliam Antonini Pii gentem, ille ex Annia familia, hic ex Ceionia ſeu ex Ælia gente. Carrheni in grati animi monumentum utrique Imperatori nummos percuſſerunt. Creſcens Luna ad Dei Luni cultum Carrhis obſervatum ſpectat, de quo Spartianus in Caracalla. *Et quoniam Dei Luni fecimus mentionem, ſciendum doctiſſimis quibuſque id memoriæ traditum, atque ita nunc quoque à Carrhenis præcipuè haberi, ut qui Lunam fœmineo nomine ac ſexu putaverit nuncupandam, is addictus mulieribus ſemper inſerviat: at verò qui marem Deum eſſe crediderit, is dominetur uxori, neque ullas muliebres patiatur inſidias.* Aſtrum verò in creſcente Luna, Sol eſſe videtur, à quo Luna lumen accipit, ideo à Tragicis, inquit Theon in comment. ad Aratum, Solis filia, Luna vocata eſt.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores numerandus.

C O E L L U.

IMP. L. AVREL. VERVS AVG. Caput L. Veri laureatum.

AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum.* Lupa cum puerulis.

Coellu Numidiæ littoralem urbem Municipii dignitatem ob nomen *Ælium* ab Hadriano ipſi impoſitum obtinuiſſe, in ejus nummis diximus. Coellutani L. Vero gratulantes, quòd Ælio Cæſare ejus patre ad Imperium à fundatore ſuo deſignato, & in ipſamet adoptione mortuo ipſe tandem per alteram adoptionem ad Imperii ſocietatem venerit, nummos ſuos ei dedicarunt. Lupa cum puerulis, Romanæ gentis ſymbolum eſt, quam Municipes ſignant, ut muneris honorarii cum P. Romano participes. Coloniæ autem Lupam tanquam proprium inſigne ſibi vendicant: Municipes enim & legibus ſuis utebantur; Coloni verò ex urbe Roma propagati, jura inſtitutaque omnia P. Romani non ſui arbitrii habebant.

Hic nummus minimi moduli inter rariores recenſendus.

C O R I N T H U S.

IMP. CAES. L. AVR. VERVS. AVG. Caput Veri ſine laurea.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Jupiter ſeminudus ſtans, dextrâ pateram, lævâ innixa columnæ, pro pedibus aquila.

Frequentes Corinthiorum nummi cum effigie L. Veri occurrunt, quos illi in ejus honorem, quòd cùm ad bellum Parthicum proficiſceretur, in eorum urbe moratus ſit, memores percuſſerunt, de quo Capitolinus in ejus vita. *Nam quum interfecto legato, cæſis legionibus, Syriis defectionem cogitantibus, Oriens vaſtaretur, ille in Apulia venabatur, & apud Corinthum, & inter ſymphonias & cantica navigabat.* Jupiter in adverſa nummi parte Capitolinus eſt, Græcè Coryphæus vocatus, id eſt Supremus, à Romanis autem Optimus Maximus; cujus cultum Coloni ex Urbe Corinthum tranſmiſerunt: ejus templum ſupra theatrum fuiſſe conſtructum narrat Pauſanias lib. 2. de quo in Hadriano diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mars barbari caput pede premit, dextrâ haſtam, humeris trophæum.

In memoriam belli Parthici à L. Vero confecti percuſſus videtur hic nummus, Mars enim pede barbarum calcat, & trophæum gerit, illud autem in excelſo provinciarum acquiſitarum loco ad rei memoriam erigebatur. Corinthii Romanos imitati, qui ſuis in nummis ſimilem Martis typum Vero dedicarant, percuſſerunt; Romani quidem exiſtimabant in præliis Martem ſibi adeſſe, eum quippe ſui generis auctorem faciebant teſte Livio Dec. 1. lib. 1. *Ea belli gloria eſt Populo Romano, ut cùm ſuum, conditoriſque ſui parentem Martem potiſſimum ferat.* Ideo frequens in eorum nummis ad bella & victorias ſpectantibus repræſentatur.

Hic nummus medii moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura tunicata capite radiato gradiens, dextrâ flagrum.

Figura gradiens radiata, Sol eſt dextrâ gerens flagrum. De Solis cultu apud Corinthios in M. Aurelio egimus. In ejus tutela Acrocorinthus dicitur apud Pauſaniam lib. 2. Solis diverſa videntur eſſe ſimulacra, Occidentis meminit l. 10. p. 643. Δύσις τε Ἡλίου, καὶ Διόνυσός τε, καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Θυϊάδες, τὰ μὲν δὴ πρόσωπα αὐτῶν Ἀθηναῖος Πραξίας μαθητὴς Καλάμιδός ἐστιν ἐργασάμενος. *Sol Occidens, Liber Pater, fœminæ quæ Thyiades dicuntur: horum omnium ſignorum ora elaboravit Athenienſis Praxias Calamidis diſcipulus.* Orientis imago capite radiato cum flagro in nummis frequens occurrit, qualem apud Heliopolitas Syriæ memorat Macrobius 1. Saturn. *Simulacrum enim aureum ſpecie imberbi inſtat dextrâ elevatâ cum flagro in aurigæ modum.* Forſan Sol Oriens in hoc Veri nummo cum flagro alludere videtur Imperatori ad Parthos ex Orientis provinciis depellendos properanti, nulli enim typi in nummis ſine cauſâ, quæ nobis arcanum, ſignabantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura ignuda capite radiato in curru quatuor agit equos, dextrâ flagrum.

De Solis ſtatua in curru, Corinthi Lechæum verſus ſupra veſtibulum locata, vide in M. Aurelio pag. 261. cui Imperatori ſimilem nummum cuderunt Corinthii: verùm ut Solem gradientem cum flagro, ad L. Verum Parthos fugantem alludere ſuſpicati ſimus, ita Sol quadrigas agens, in utroque Imperatore cuſus referri videtur ad eorum de Oriente triumphum, quaſi per eos Oriens triumpharet. De utriuſque Auguſti triumpho loquitur Capitolinus in vita Marci. *Petiitque Lucius ut ſecum Marcus triumpharet.* Et paulò pòſt: *In triumpho autem liberos Marci utriuſque ſexus ſecum vexerunt.* Sol caput gerit radiatum, ut diximus, unde Apollo dictus eſt, ut Plato ſcribit, ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὰς ἀκτῖνας, hoc eſt, *à jaculando radios.*

Hic nummus ſecundi & minimi moduli obvius.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mercurius ſedens, dextrâ extenſa, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

Idem Mercurii typus jam in M. Aurelio prodiit, de cujus ſtatua ſedente in via quà ad Lechæum itur jam ſatis diximus, ut de ejus templo in foro exſtructo, cujus iconem in Antonino Pio p. 172. protulimus. Juxta Mercurium arietem collocatum tradit Pauſanias, quòd ille præter reliquos Deos, curare Paſtores, & opibus augere videatur, unde dictus eſt Nomius, Paſtorum Deus; Heſiodus illum in Theogonia cum Hecate ſtabulis præfuiſſe narrat.

Ἐσθλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι σὺν Ἑρμῇ ληΐδ' ἀέξειν,
Βουκολίας τ' ἀγέλας τε, καὶ αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν,
Ποίμνας τ' εἰροπόκων γ' ὀΐων, θυμῷ γε θέλουσα.

Hoc eſt, ut Mombricius Mediolanenſis reddidit apud Lilium Giraldum ſyntag. 9. pag. 203.

Quid quod Mercurio comes it, ſtabuliſque capellas,
Armentumque ferax, & oves augere putantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ap. Patinum pag. 256. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Æſculapius & Hygæa ſtantes, ille baculo, cui ſerpens involutus, innixus eſt, hæc ſerpentem paſcit.

Æſculapius Medicinæ Inventor, ſeu Medicæ artis ampliator, eamque ob rem in Deorum numerum receptus fertur, cui comes Salus, ſeu Hygeia filia adſtat. Utriuſque ſimulacra in templo Æſculapii apud Corinthios fuiſſe tradit Pauſanias lib. 2. p. 93. Πρὸς τούτῳ τῷ γυμνασίῳ ναοὶ θεῶν εἰσιν, ὁ μὲν Διός, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ· τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγεία λευκοῦ λίθου. *Conjuncta ſunt cum ipſo ferè Gymnaſio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Æſculapii: Æſculapius ipſe & Hygæa è candido lapide ſunt.* Corinthii pro Veri ſalute ſacrificia Æſculapio forſan fecerunt, cùm ille ad Parthicum bellum contendens in Apulia ægrotaſſet, cujus morbi meminit Capitolinus in vita Veri. *Morbo implicitus, apud Canuſium ægrotabat: quò ad eum inviſendum frater contendit.* In reſtitutæ ſalutis memoriam Corinthii Æſculapium & Hygæam in nummo cælaſſe videntur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Melicerta Delphino inequitans, in aliis ipſi inſtans Delphino, in aliis eidem ſubſtratus.

Vario modo effingitur Melicerta Athamantis filius à Delphino Corinthum delatus, modò ſtans ſuper ipſum, modò ipſi inſidens quaſi vivus, modò ſtratus ſuper ipſum ut mortuus & ab eo delatus, de quo Pauſanias lib. 2. Καὶ Μελικέρτου βωμός ἐστιν. Ἐς τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι. *Fuit hoc in ipſo loco & Melicertæ ara: eò enim à Delphine evectum puerum memorant.* Deus ut erat ille patrius, nec ex aliis gentibus adſcitus, nil mirum ſi tam frequenter & variis modis in nummis à Corinthiis repræſentetur.

Hi nummi ſecundi moduli frequentes & triti; minimi verò, rari habentur.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Melicerta Delphino ſubſtratus juxta arborem in templo tetraſtylo, hinc & inde Delphini figura.

De hoc nummo in M. Aurelio diximus: exhibet ille figuram templi in honorem Melicertæ ſub Palæmonis nomine in Iſthmo conſtructi, de quo loquitur Pauſanias lib. 2. Arbor, videtur pinus illa ſub qua inventus eſt Melicerta, in cujus memoriam inſtituti à Siſypho Ephyræ ſeu Corinthi vetuſtiſſimo Rege ludi Iſthmici, quorum victores pinu ad rei monumentum coronabantur. Vide Ill. Spanhemium Diſſ. 3. pag. 196. qui blandos quorundam puerorum, & Delphinum eos geſtantium amores recenſet.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 256. vulgatus, pro raro notandus.

C. L. I. COR.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo decertans contra Chimæram.

Ita frequens in Corinthiorum nummis depictus occurrit Bellerophon contra Chimæram decertans, ut de illo vix nova referre poſſimus. Pauſanias eum exulem ante nuptias Corinthum veniſſe narrat lib. 2. pag. 145. Βελλεροφόντην δὲ ἐλθεῖν ἐς Τροιζῆνα γυναῖκα αἰτήσοντα Αἴθραν παρὰ Πιτθέως πρὶν δὲ γῆμαι, συμβῆναί οἱ φυγεῖν ἐκ Κορίνθου. *Addunt Træzenem veniſſe Bellerophontem, cùm uxorem ſibi à Pittheo Æthran popoſciſſet: verùm ita accidiſſe, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur.* Sed quid egregium Bellerophon Corinthi fecerit, non narrat Pauſanias; illum verò Corinthiorum regnum nunquam obtinuiſſe, quin potiùs ipſum penes Prætum Argivorum Regem ſemper fuiſſe, eodem libro contendit. Apollodorus Bellerophontem Glauci filium, ob cædem imprudenter factam Corintho pulſum, ad Prætum Argivorum Regem confugiſſe tradit: res adeò antiquas detegere non facilè eſt. Erizzus pag. 345. ad Perſeum pro Bellerophonte nummum revocat, & *Colonia Latina Julia*, pro *Col. Laus Julia* interpretatur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, ab Erizzo vulgatus non ita obvius eſt, quàm ſecundæ.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans, ambabus clypeum tenet, pro pedibus Cupido.

Corinthii Venerem ſummâ religione colebant, cui plurima templa condiderunt teſte Pauſania lib. 2. pag. 88. Unum memorat in Cenchreis. Ἐν δὲ Κεγχρεαῖς Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου. *In ipſis Cenchreis Veneris delubrum & marmoreum ſignum.* Alterum in ſuburbio ſub nomine Veneris Melanidis, id eſt Nigellæ. Ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος, καὶ Ἀφροδίτης ναὸς Μελανίδος. *In eo Bellerophontis fanum eſt, & Veneris Melanidis delubrum.* Tertium verò in Acrocorintho p. 93. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον, ναός ἐστιν Ἀφροδίτης· ἀγάλματα δέ, αὐτή τε ὡπλισμένη. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrum eſt Veneris: ſigna in eo, ipſa Dea armata.* Hæc Venus victrix eſſe videtur, ut ipſa quæ clypeum porrigit Cupidini, Corinthiis Lucillæ alteri Veneri alludentibus, in cujus gratiam typum hunc in L. Veri mariti honorem ſignarunt, uti ſimilem in Lucillæ uxoris nummis, de quibus ſuo loco agemus, percuſſerunt.

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Imperator eques decurrens barbarum jam humi proſtratum haſtâ impetit.

L. Verus eques barbarum proſternens à Corinthiis depingitur ob bellum Parthicum ab eo ſuſceptum: talis in nummis Senatuſconſulto percuſſis exhibetur. Solebant autem Romani Imperatores diverſo modo equites repræſentare, pro variis eorum geſtis: cùm aliquis ſolito equi gradu incedit, *profectio* eſt Auguſti; accelerato paſſu, ejus *expeditio*; captivum proſternens, *virtus* Imperatoris; denique lento gradu, *adventus* ejus in urbem. Licèt autem Verus luxuriæ ſe dederit, & maximam belli partem per legatos confecerit; Capitolinus tamen narrat in ejus vita, illum ad Euphratem impulſu comitum ſuorum ſecundo profectum eſſe, unde Armeniaci & Parthici nomina adeptus eſt. De illo narrat Rufus in Breviario: *Ex his Antoninus junior ad expeditionem*

Parthicam profectus eſt ; multaque & ingentia adverſus Perſas feliciter geſſit, &c. Erat autem ex Dione robuſtus & ad rem militarem aptior.

Hic nummus mediocris moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Verus in curru triumphali quadrigas agens.

Nummus hic, L. Veri de Parthis triumphi monumentum eſt, de quo Capitolinus in ejus vita. *Confecto ſanè bello, regna Regibus, provincias verò comitibus ſuis regendas dedit. Romam inde ad triumphum invitus, quod Syriam quaſi regnum ſuum relinqueret, rediit, & pariter cum fratre triumphavit.* Verus autem eodem auctore in Marci vita, petierat à Senatu, ut ſecum Marcus triumpharet. Domitis multa cæde hoſtibus habebatur triumphus à Senatu decretus ; quantùm fuerit apud Romanos celebratus, legas apud Livium, Tacitum, & alios hiſtoriæ Romanæ auctores, quorum ſcripta collegit Wolfangus Lazius comment. lib. 9. cap. 3. ubi de illo fusè diſſeruit.

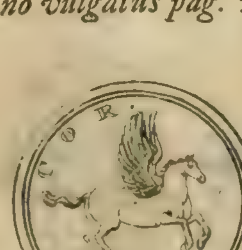
Hic nummus mediocris formæ inter elegantiores reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Chimæra.

Chimæra in memoriam Bellerophontis Corinthiorum herois ab iis in nummis ſignatur : quid verò per eam antiqui intellexerint, non facilè eſt inſtituere. Strabo lib. 14. pag. 665. Lyciæ montem indicare videtur. Περὶ ταῦτα μυθεύεται τὰ ὄρη, τὰ περὶ τὴν Χιμαίραν. *Huic monti Fabula Chimæræ affingitur.* Cui adſtipulari videtur Servius ad lib. 6. Æneid. *Revera Chimæra mons eſt Lyciæ, cujus hodieque ardet cacumen, juxta quod ſunt leones : media autem pars hujus paſcua habet, quæ capris abundant : ima verò montis, ſerpentibus plena ſunt. Hunc montem Bellerophontes habitabilem fecit : unde Chimæram dicitur occidiſſe, quæ ore leo, poſtremis partibus draco, media capra fuerit.* Apollodorus Chimæram ab Amiſodaro enutritam fuiſſe ſcribit, quod etiam cecinit Homerus lib. 16. Iliad. unde nonnulli navem piraticam fuiſſe exiſtimarunt. Apud Plutarchum de virtutib. mulier. Bellerophontes dicitur Chimarum quendam Amiſodari ducem, qui Lycios navibus piraticis infeſtabat, proſtraviſſe. Chimari navis, inquit, Ἔπλει δὲ πλοίῳ λέοντα μὲν ἔχοντι, πρώραθεν ἐπίσημον, ἐκ δὲ πρύμνης δράκοντα. *Ejus navis in prora leonis : in puppi, draconis habebat inſigne.* Paulò pòſt addit : ſunt qui affirment, Chimæram illam Poëtarum fabulis nobilitatam, montem omninò fuiſſe Soli oppoſitum.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino vulgatus pag. 256. obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Bellerophontis contra Chimæram victoriæ inſigne eſt Pegaſus à Corinthiis ad antiquitatem urbis indicandam percuſſus : ille juxta fabulam, equus fuit alatus, à Bellerophonte captus, quo uſus eſt in expeditione contra Chimæram. Sed Palæphatus de fab. narr. navem fuiſſe exiſtimat. *Nomen autem Pegaſus erat, ut nunc quoque ſuum cuilibet navigio nomen eſt inditum : nomen autem Pegaſi navigio magis, quàm equo aptum fuiſſe videtur.* Bellerophontes igitur navi, cujus *Paraſemon* erat equus alatus, vectus, prædatoriam navem cognomine Chimæram, cui in prora leo, & in puppi draco, expugnavit : alteram navem nomine Chimæram Gyas Æneæ dux habebat in ludicro apud

Hyginum

Hyginum fab. 273. Ex hoc igitur Bellerophontis facto, fabula de Pegaſo & Chimæra conficta eſt.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Leo in pedes poſteriores recumbens.

Quid Leo in Corinthiorum nummis repræſentet, pronunciare maximè dubitavimus; ſed cùm illos quidquid in urbe inſignius habuerint, in iis exhibere noverimus, nummum ad Laïdis illius formoſæ mulieris memoriam ſpectare augurati ſumus, de qua Pauſanias lib. 2. p. 88. Θαυμασθῆναί τε οὕτως παρὰ Κορινθίοις, ὡς ἀμφισβητεῖν σφᾶς καὶ νῦν ἔτι Λαΐδος. *Tantæ verò fuit Corinthiis admirationi, ut nunc etiam de Laïde certent.* Ille autem Hiſtoricus ſepulcri Laïdis antè meminit, cui Leænam inſculptam narrat. Καὶ τάφος Λαΐδος, ᾧ δὴ λέαινα ἐπίθημά ἐστι. *Laïdis etiam ſepulcrum, cui Leæna inſcalpta eſt.* Fulcimenta duo illa parva, quorum priori Leænæ pedes anteriores, poſteriori verò poſteriores inſiſtunt, ſubſtratum Laïdis, ſimulacrum forſan denotant. Corinthii memoriam formoſiſſimæ mulieris renovaſſe videntur in gratiam Imperatoris amoribus indulgentiſſimi, de quo tradit Capitolinus. *Fuit voluptuarius, & nimis lætus, & omnibus deliciis, ludis, jocis decenter aptiſſimus.*

Hic nummus mediocris formæ inter rariſſimos reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum tetraſtylum à latere in rupibus.

De fano Veneris in Acrocorintho ſæpiùs ex Pauſania dictum eſt, quod confirmat Strabo lib. 8. pag. 279. Ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης. *In ſummo vertice fanum habet Veneris.* De cujus divitiis & celebritate paulò antè loquitur idem auctor loco citato. Τό, τε τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀνετίθεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ διὰ ταῦτα οὖν πολυωχλεῖτο ἡ πόλις, ἐπλουτίζετο. *Et fanum Veneris Corinthi ita fuit locuples, ut plures quàm* CIↃ. *habuerit ſacrorum famulas meretrices, quas Deæ viri muliereſque dedicarunt. Ob hæc igitur & magna hominum multitudo ea in urbe & divitiæ fuerunt.* Corinthii hoc Veneris templum in nummis Veri ſignaſſe videntur, quòd ille Venerem maximè coleret: libidini enim illum plurimum deditum fuiſſe tradit Capitolinus in ejus vita. *Ubi verò in Syriam profectus eſt, non ſolùm licentiâ vitæ liberioris, ſed etiam adulteriis & juventutis amoribus infamatus eſt, ſiquidem tantæ luxuriæ fuiſſe dicitur.*

Hic nummus ſecundi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Ara ſupra quam arbor.

Hæc eſt arbor quam in M. Aurelio P. Harduinus ad Penthei factum, Patinus verò ad Melicertæ hiſtoriam ſpectare pronunciaverunt. Pauſanias in Corinth. utrique favere videtur. Arbor ex ara emicans, pro P. Harduino certat; nam auctor narrat, oraculum Corinthios monuiſſe, *ut eam arborem quærerent, & inventæ divinos honores haberent.* Ara igitur exſtructa eſt, cui arboris ſimulacrum ſuperimpoſitum videtur. Conſtat etiam ex eodem Hiſtorico, Melicertæ corpus juxta pinum arborem inventum, & ibi aram erectam. *Operis index eſt pinus, quæ in ipſo adhuc littore ſe progredientibus oſtendit, fuit hoc ipſo in loco & Melicertæ ara.* Ob pinum illam ramis ipſius Ludorum

dorum Iſthmicorum in Melicertæ memoriam inſtitutorum coronabantur victores, & frequens in nummis Melicerta Delphino incumbens juxta arborem depingitur; hæc verò aræ impoſita, pinus eſt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, in Vero rarior, quàm in M. Aurelio habendus.

IMP. CAES. L. AVR. VERVS. AVG. Caput Veri laureatum.
ISTHMIA. In corona ex pinu contexta.

Comes Mediobarbus pag. 233. rectè monet Eq. Patinum non in hoc nummo lauream à L. Vero Iſthmicis ludis relatam eſſe, ſed pineam coronam Iſthmicorum ludorum præmium. At quia coronam alteram ex apio in Neronis nummis pro ludis Iſthmicis obſervavimus, unde illa coronarum mutatio obvenerit, nobis inquirendum videtur. Cùm primùm Iſthmici ludi in Palæmonis honorem inſtituti ſunt, eorum victores pinu coronabantur ob corpus Melicertæ prope pinum arborem repertum, deinde ad Nemeorum imitationem, Herculis gratiâ apium obrepſit, ſed aridum, nam viridi inſigniebantur Nemei: denuò pinus redintegrata eſt, ut apud Plutarchum Sympoſ. lib. 5. p. 676. ſubjicit Lucianus. Ὡς ἡ μὲν πίτυς ἦν στέμμα τῶν ἀγώνων πάτριον, ἐκ δὲ Νεμέας κατὰ ζῆλον ἡ τοῦ σελίνου ξένος ὢν ἐπεισῆλθε δι' Ἡρακλέα, καὶ κρατήσας ἠμαύρωσεν ἐκεῖνον, ὡς, ἱερὸν ἐπιτήδειον, εἶτα μέντοι χρόνῳ πάλιν ἀνακτησαμένη τὸ πάτριον γέρας ἡ πίτυς ἀνθεῖ τῇ τιμῇ. *Ut pinea fuit apud majores noſtros Iſthmiorum corona: apium autem è Nemea imitatione quadam, alienum cùm eſſet, huc obrepſit Herculis gratiâ, pinuſque ſuo loco expulſa eſt, habito apio pro re his ſacris idonea: aliquantò poſt tempore pinus recuperavit priſtinam dignitatem, & nunc eſt in ſummo flore atque honore.* Sed cum Neronis tempore apio ex nummis coronarentur victores, & Plutarchi ætate pinus eſſet recepta, id ſub Domitiano qui Græciæ reſtituiſſe videtur libertatem, factum conjicere nobis liceat. Vide quæ de Corintho in hoc Imperatore diximus.

Hic nummus ſecundi moduli pro raro habendus.

PATRÆ.

IMP. CAES. L. AVREL. VERVS. AVG. Caput L. Veri laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Hercules ſiniſtrâ axillâ clavæ cippo impoſitæ innixâ.

Jam prodiit hic Herculis typus à Patrenſibus in M. Aurelii honorem percuſſus, qui ejus cultum Patris denotat, licèt nulla ſit in urbis deſcriptione de ipſius ſtatuæ vel templi apud Pauſaniam mentio, ille autem Hiſtoricus Herculem Minervæ ope in periculis ſervatum in Arcadia, ab ea in Deorum conſortium introductum fuiſſe, in Lacon. tradit, cui à Marathoniis divinos honores tributos in Atticis ſcribit p. 61. Μαραθώνιοι, φάμενοι πρώτοις Ἑλλήνων σφίσιν Ἡρακλέα θεὸν νομισθῆναι. *Marathonii Herculi ſacra ſe primos inſtituiſſe dictitant.* Varro Hercules quatuor & quadraginta numero colligit.

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Diana venatricis habitu gradiens, creſcentem Lunam in capite gerit, dextrâ facem, lævâ haſtam, pro pedibus canis venaticus.

De

De Diana Laphria apud Patrenſes culta paſſim diximus; ſed ut Dianæ imagines vario modo effingebantur, hæc venatricis habitu depicta erat, ob venationis ſtudium, quæ cùm Delo in Agram terræ Atticæ regiunculam prope Neſſum amnem veniſſet, ibi primam venationem exercuit, ab eo loco dicta eſt Ἀγροτέρα Ἄρτεμις, quòd ibi templum ipſi exſtructum fuit cum ejus ſtatua arcum tenente. Alii Agreſtem interpretantur, quæ apud Pollucem Venatrix Diana dicitur; unde illi comes canis, quòd canes Dianæ ſacri ſint, ut tradit Phornutus de Nat. Deor. *Quòd commenti ſint illam arcu inſignem ſemper venari. Cui concinit & illud, quod huic canes ſacros eſſe putarint, qui ad venatum accommodati ſunt, ac ad cuſtodiam & ad latratum nati.* Facem gerit, quòd illa dicta ſit Luna, cujus orbis lucidus noctu circumfuſum aërem illuminat.

Hic nummus minimæ formæ pro raro notandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura virilis nuda ſacrificans ſuper aram, dextrâ pateram, ſiniſtram imponens capiti cujuſdam ſimulacri in quadratam formam deſinentis.

Triſtanus figuram virilem illam nudam ad Athletam Mercurio Palæſtrarum Præſidi ſacrificantem tom. 1. pag. 687. revocat. Cùm autem Græci antiquas urbium ſuarum hiſtorias renovare in nummis conſueverint, de Euripylo nummum interpretari nobis liceat. Lege integram Herois hujus in Pauſaniæ Achaicis fabulam. Euripylus in Trojæ excidione cùm arcam inveniſſet, eâ apertâ ſtatim ut ſimulacrum conſpexit, mentis impos factus, Delphos perrexit, & ab oraculo reſponſum accepit, ipſum quo in loco homines offendiſſet peregrino ritu ſacrum facientes, furoris morbo liberatum iri, ſi ibi arcam expoſitam dedicaret, & ipſe ſedem ſuam ſtatueret. Ventis Patras delatus, incidit in tempus quo puer & virgo ad Triaclariæ Dianæ aram mactarentur. Fortuitus rei eventus Euripylum & ſacri infamia oppidanos liberavit. Patrenſes illum ex patriis antiquitatis monimentis norunt, ipſi parentalia faciebant anniverſaria poſt Liberi Patris ſacrum. Deo autem qui in arca fuerat abditus, cognomen erat Æſymnetes. Nil mirùm ſi Patrenſes ut Corinthii qui Bellerophontis memoriam in plurimis nummis renovarunt, Euripyli pariter hiſtoriam in ſuis conſignarint, ille Diis gratias agens ob uſum mentis recuperatum, ſimulacro Liberi Æſymnetis cui manum imponit dedicato, ſacrificat.

Hic nummulus à Triſtano tom. 1. pag. 687. vulgatus, pro rariſſimo numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Roma galeata inſidens ſpoliis, dextrâ victoriam, lævâ haſtam, coronatur ab Imperatore paludato ſtante.

Patrenſis Colonia L. Verum Romæ ut Deæ coronam imponentem ob bellum Parthicum exhibet, tanquam ipſius ope victoriam de hoſtibus retuliſſet: Roma enim jamdudum divino nomine & cultu fuerat decorata. Teſtes ſunt Græci veteres nummi, in quibus ΘΕΑ ΡΩΜΗ, *Dea Roma*, inſcribitur, & Auguſti vulgare numiſma cum templi effigie & inſcriptione, ROM. ET AVG. *Romæ & Auguſto*, qui honor huic Deæ gentium habitus videtur ab Antonino Pio, cujus nummi nos docent illum ſuperbiſſimum ROMAE AETERNAE templum erexiſſe, quâ de re Patrenſes in patris memoriam M. Aurelio & L. Vero gratulantes, illos in nummis ſuis Romam immortalem coronantes exhibuerunt, quam ut Deam in bello invocaverant. Vide in erudita Illuſtr. Spanhemii diſſertatione 5. quid ille de ſacro Senatu & de Dea Roma protulerit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt & conſpicuus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Ad Coloniæ Patrenſis originem indicandam illa ſigna militaria cælari in Claudio Nerone, Veſpaſiano & aliis diximus. Cujuſnam Legionis Veterani Patras miſſi fuerint, ignoraremus, ſi ampliores nummi inter ſigna hanc XXII. epigraphen, quæ nos 22. Primigeniam docent, non prætuliſſent, quam inſcriptionem nummus iſte forſan, cùm minimæ ſit formæ, omiſit, quamobrem colligendi ſunt ii omnes ex eadem urbe percuſſi, ut quæ in his deſunt, per alios innoteſcant, optandumque eſſet ut novus nummorum ſcriptor Goltzium imitaretur, qui omnes ejuſdem urbis typos exponeret, unde multa quæ Hiſtoricos fugerunt, antiquitatis ſtudioſi recuperarent.

Hic nummulus inter raros locum habere meretur.

IMP. CAESARI.
L. AVRELIO. VERO. AVG.
ARMENIACO. MEDICO. PARTHICO.
MAX. TRIB. POT. VII. IMP. IMP. VIII.
COS. III. P. P. DIVI. ANTONINI. PII. F.
DIVI. HADRIANI. NEPOTI. DIVI.
TRAIANI. PARTHICI. PRONEPOTI.
DIVI. NERVAE. ABNEPOTI. DEC. DEC.

Exſcripſimus Mediolani in vico ad Columnam.

MAGNAE MATRI.
LVCILLA.
AVG.

Apud Grut. pag. 1065. 8.

L U C I L L A.

LUCILLÆ L. *Veri uxor nomen habuit Anniæ à Fauſtina matre, Annia Fauſtina dicta, ad diſtinctionem matris, quæ Galeria Fauſtina appellabatur. Ejus nummi ex omni modulo eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ, cùm unicum tantùm Romæ in Gaza Barberina obſervaverimus.*

CORINTHUS.

LVCILLA AVGVSTA. Caput Lucillæ Auguſtæ.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans, ambabus clypeum tenet, pro pedibus Cupido.

Venus victrix in Corinthiorum nummis ob Lucillæ matrimonium cuſa videtur, illa M. Aurelii filia L. Vero Imperii conſorti juncta eſt, de qua Capitolinus in vita Marci. *Filiamque ſuam Lucillam fratri deſpondit.* Cùm autem Verus in Syria ad bellum Parthicum moraretur, illam ad ipſum pater miſit, Veruſque Epheſum, ut Lucillam reciperet, venit. Idem Hiſtoricus : *Medio belli tempore & Civicam patruum Veri & filiam ſuam nupturam ſorori ſuæ eandem locupletatam, Brunduſium uſque deduxit, & ad eum miſit.* Et in Veri vita : *Epheſum etiam rediit, ut Lucillam uxorem miſſam à patre Marco ſuſciperet.* Corinthii Romanos imitati, qui Lucillam formâ conſpicuam ſub Veneris victricis effigie ſignarunt, ut denotarent Lucillam Venerem, Verum alterum Martem à militaribus laboribus per blanditias & delinimenta amatoria revocaſſe, unde clypeum illa victrix, & non ſpeculum, ut quidam putant, Cupidini oſtendit, quod cùm id magnis Imperatoribus ac ſummis Ducibus contingeret, veteres per Veneris & Martis fabulam deſignare voluerunt. Venus autem victrix in nummis Romanis ſæpe cum clypeo, galea & haſta occurrit ; ſed præcipuè forſan clypeum gerere videtur, quod illa clypeos facere docuerit, ut ait Homerus hymno ad Venerem: Coluthus etiam de raptu Helenæ, Venerem ſcutorum Reginam appellat.

Hic nummus ſecundi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

C O M M O D U S.

COmmodus M. Aurelio patre mortuo cum Barbaris pacem iniit, & è Germania urbanæ tranquillitatis cupidiſſimus Romam reverſus, Imperii fines non ampliavit, nec Colonias extra urbem deduxit. Ipſam contentus, Romam æternam, felicem Coloniam, Orbem terrarum appellare: *Volebat enim*, inquit Dio, *urbem ſuam eſſe Coloniam videri. Ad hæc ei ſtatua aurea mille librarum cum tauro & vacca facta eſt.* Nummi cum eodem typo ſenatuſconſulto ſignati ſunt, cui addita eſt epigraphe, COL. L. AN. COMM. P. M. &c. *Colonia Lucii Antonini Commodi Pontificis Maximi, &c.* Ælia tamen Capitolina ob beneficia ab eo accepta ſe Commodianam nuncupavit, ut urbis nummi ſuperſtites exhibent, COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.*

COMMODI *nummi ex ære magno ſunt rariſſimi; mediæ & minimæ formæ, obvii.*

B E R Y T U S.

L. AVR. COMMODVS CAES. Caput Commodi ſine laurea.
COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus ſtans, pede ſaxo, in aliis proræ impoſito, dextrâ Delphinum ſuſtinet, lævâ tridentem gerit.

Berytus urbs eſt Phœniciæ, & Romanorum Colonia, ut ex Joſepho videre licet de bell. Jud. lib. 7. cap. 8. Μετὰ τοῦτο Καῖσαρ εἰς Βηρυτὸν ἧκεν, ἡ δέ ἐστιν ἐν τῇ Φοινίκῃ, πόλις Ῥωμαίων ἄποικος. *Poſtea Cæſar Berytum venit, hæc autem eſt civitas Phœniciæ provinciæ, Colonia Romanorum.* Berytenſes autem nummum hunc Commodo Cæſari gratulantes ſignarunt, quando cum patre ob Avidii Caſſii rebellionem in Syriam venit, forſan & Berytum appulit, dum in Ægyptum iter faceret. De Commodi in Syriam profectione loquitur Lampridius in ejus vita. *Et eo tempore quo Caſſius à Marco deſcivit, profectus eſt, commendatus militibus, cum patre in Syriam & Ægyptum, & cum eo Romam rediit.* Neptunus tutelaris eſt urbis deus, in Berytenſis Coloniæ nummis frequens, de quo dictum eſt in Auguſto pag. 11. & paſſim.

Hic nummus minimæ formæ obvius & tritus.

M. COMMODVS ANTONINVS AVG. Caput Commodi laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Aſtarte ſeminuda ſtans, capite tutulato, pede proræ impoſito, dextrâ baculum, à ſiniſtris Victoria ſupra columnam ei coronam porrigit.

Alterum prodit Beryti urbis tutelare numen Aſtarte dea, Venus à plurimis exiſtimata, variiſque nominibus celebrata. A Macrobio Architis dicitur lib. Saturn. cap. 21. *Apud quos Veneris Architidis*

chitidis & Adonis maxima olim veneratio viguit, quam nunc Phœnices tenent. De hac Dea varias opiniones lege apud Lucianum in opuſculo de Dea Syria. Turrita eſt ut Beryti Genius, ſub cujus tutela urbs poſita eſt : pedem proræ navis imponit, ad denotandum urbis ſitum : ſcipionem oblongum gerit, ipſius ſymbolum : ſeminuda eſt, qualis Venus depingitur, cui Victoria columnæ impoſita coronam porrigit ob regni fines ejus auxilio ampliatos.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter obvios relegandus.

IMP. COMMODVS ANTONINVS AVG. Caput juvenile Commodi laureatum.
COL. BER. SEC. SAEC. *Colonia Berytus, Securitati Sæculi.* Eadem Aſtarte in templo tetraſtylo.

Colonia Berytus gratulans Commodo, quòd vitarit inſidias, ejus ſecuritati tanquam ſæculi nummos inſcripſit. Caput Imperatoris juvenile nummum percuſſum ſuadet poſt primas, quas ei Herodianus à Quintiano ſtructas narrat inſidias l. 1. p. 473. Λαβόντα ἐγχειρίδιον ὑπὸ κόλπῳ, καιρὸν φυλάξαντα καὶ τόπον ἐπιτήδειον, ἐπιπεσεῖν τε τῷ Κομμόδῳ καὶ φονεῦσαι. *Perſuaſitque uti pugionem in ſinu celans, tempuſque locumque caperet, factoque repente impetu Commodum occideret.* Plurimi ob id conjurati, & omnes quantulacumque ſuſpicione attacti, ſupplicio affecti ſunt. Lampridius narrat Commodum ob Perennem ab hinc duobus annis ejus juſſu ſublatum, Felicem fuiſſe appellatum, quòd ejuſdem Perennis inſidias effugerit. Berytenſes forſan Aſtarten urbis Tutelarem Deam ſignarunt, cujus patrocinio Commodum commendaverant.

Aſtartis figuram Deæ Securitati tribuit Triſtanus in Elagabalo, quem ſequutus eſt Harduinus pag. 91. Goltzius mutilum hunc Triſtani nummum COL. BER. SEC. interpretatus erat, *Colonia Berytus Secundanorum.* cui Sert. Urſatus pag. 9. addit : *Hoc eſt inquam ſecundæ legionis milites deducti.*

Hic nummus mediocris, à Triſtano ſub Elagabali nomine vulgatus tom. 2. pag. 326. inter rariores adnumerandus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

COMMODVS AVGVSTVS. Caput Commodi laureatum.
COL. PRIMA FL. AVG. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Diverſæ ſunt inſcriptionis epigraphæ. Caput Serapidis calatho inſigne.

Cæſarea Palæſtinæ urbs primaria eſt; cujus ſitum Joſephus appoſitè deſcribit de bel. Jud. lib. 3. cap. 27. Ἀλεεινὴ δ᾽ ἦν κἀκείνη χειμῶνος ὥρᾳ, καθόσον ἦν πνιγώδης θέρους ὑπὸ καύματος πεδιὰς οὖσα καὶ παράλιος. *Erat autem illa quoque aprica per hyemem quantum æſtatis caloribus æſtuoſa, ut in planitie ſita atque maritima.* Serapidis imago in Cæſareæ nummis frequens à Cæſarenſibus cultum ejus numen indicat, quod ipſos ex Ægypto recepiſſe augurati ſumus ob viciniam provinciæ ; ſed licèt Serapis proprius & peculiaris eſſet Ægyptiorum deus, nihilominus in Græcia multiſque in locis cultus fuit, in primis Athenis teſte Pauſania, & Romæ in circo Flaminio, nova urbis regione, ut P. Victor ſcribit. Idem Serapis cum Plutone à plurimis exiſtimatus eſt. De ejus calatho loquitur Macrobius lib. 1. Saturn. c. 20. *Calathum*, inquit, *ejus capiti infingunt.* Et paulò pòſt : *Cujus vertex inſignitus calatho, & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat : quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore rapiuntur.* Alii calathum, modium appellant, & ad Oſiridem agriculturæ inventorem ſpectare contendunt.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ vulgaris & obvius, à Patino pag. 261. vulgatus eſt.

CARRHÆ.

ΚΟΜΜΟΔΟϹ. ϹΕΒ. Caput Commodi laureatum.

ΚΑΡ. ΚΟ. ΜΗ. ΠΟΛ. Κάῤῥα Κολωνία Μητρόπολις. Aſtrum ſeu Sol in creſcente Luna ſupra baſim ad ornamentum.

Carrhæ, urbs Meſopotamiæ antiquiſſima, ſi quidem Abraham olim ac Tarrhi ejus patris domicilio inſignis perhibetur apud Joſephum Antiq. lib. 1. cap 7. p. 15. Θάῤῥυ δὲ μισήσαντος τὴν Καλδαίαν διὰ τὸ Αῤῥάνου πένθος, μετοικίζονται πάντες εἰς Χαῤῥὰν τῆς Μεσοποταμίας· ὅπου δὲ Θάῤῥον τελευτήσαντα θάπτουσιν, ἔτη βιώσαντα πέντε καὶ διακόσια. *Cæterùm cùm Tharrus exoſam haberet Chaldæam propter luctum Aranis, omnes ſimul migraverunt Carrhas Meſopotamiæ, ubi etiam Tharrum defunctum ſepelierunt, anno exactæ vitæ ducenteſimo-quinto.* Carrheni autem apud ſe conſtitutæ à Divis fratribus Coloniæ memores, Commodo Marci filio nummos ſuos conſecrarunt, in quibus Solem in creſcente Luna ob ſingularem Dei Luni cultum cælarunt, de quo in Marco & Vero ſuprà diximus, ut & de Græca in nummo epigraphe.

Hic nummus minimi moduli inter rariores adſcribendus.

CARTHAGO Africæ.

IMP. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum.* Triremis cum remigantibus.

Carthago quondam Romæ æmula, diu jacens, Colonia Romana à Julio Cæſare conſtituta eſt, qui eam reſtituit, uti tradit Pauſanias in Corinth. p. 85. Ἀνοικίσαι δὲ καὶ Καρχηδόνα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ. *Nam & Carthaginem etiam Cæſar reſtituiſſe dicitur.* Deinde ita aucta & ampliata eſt, ut Mela, qui Claudii temporibus floruit, de ipſa dixerit lib. 1. cap. 7. *Jam quidem iterùm opulenta, etiam nunc tam priorum exordio rerum, quàm ope præſentium clarior.* Carthaginenſes Commodo nummos dedicaſſe videntur gratulabundi, quòd eorum urbem *Alexandriam Commodianam Togatam* vocaſſet, uti narrat Lampridius in ejus vita. *Ridiculè etiam Carthaginem* ALEXANDRIAM COMMODIANAM TOGATAM *appellavit.* Cùm Carthaginem, ſi Alexandrina frumenta ceſſaſſent, annonam urbi ſuppeditare poſſe exiſtimaret, Togatam quidem Alexandriam illam vocavit, quòd cùm Carthago eſſet Colonia, Romanorum more cives ejus togæ uſum habebant. Navis vel urbis ſitum in littore, vel claſſem ad obſequium Imperatoris paratam indicat.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores numerandus.

COELLU.

IMP. CAES. MAR. COMMOD. Caput Commodi laureatum.

AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellitanum.* Dimidia navis, ſupra quam cornucopiæ. P. Harduinus pag. 13. legit AEL. MVNIC. COMM. pro COEL. & nummum perperam ad Æliam Capitolinam revocat.

Coellu urbs eſt Numidiæ littoralis, de qua dictum eſt in Antonino Pio, ab Hadriano Æliæ gentis nomen habuiſſe Ælium ob beneficia ipſi conceſſa, aut jus Municipiorum ei forſan collatum, quorum

quorum memores Coellutani, Commodo ejus pronepoti nummos conſecrarunt, vel ipſi gratulantes quòd in Africam ſe venturum pronunciaſſet, cujus meminit Lampridius in ejus vita : *Simulavit ſe & in Africam iturum, ut ſumptum itinerarium exigeret.* Vel quòd claſſem Africanam inſtituiſſet ad frumenta tranſmittenda, unde Africæ & Numidiæ provinciis ingens lucrum. Commodus etiam cùm ſpectacula edere profiteretur, Numidas jaculatores collegit, teſte Herodiano in ejus vita p. 483. Συνῆσαν δὲ παιδεύοντες αὐτὸν Παρθυαίων οἱ τοξικὴν ἀκριβοῦντες, καὶ Μαυρουσίων οἱ ἀκοντίζειν ἄριστοι. *Erantque cum illo aſſiduè Parthorum lectiſſimi ſagittarii, ac Numidæ præſtantiſſimi jaculatores.* Dimidia navis in Coellutani Municipii nummis frequens urbis ad mare ſitum, ut cornucopiæ fructuum frugumque in ipſius agro ubertatem arguit.

Hic nummus minimæ molis pro raro & conſpicuo habendus.

CORINTHUS.

IMP. L. AVR. COM. Caput Commodi laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Neptunus ſtans pede proræ impoſito, dextrâ Delphinum, ſiniſtrâ tridentem gerit.

IMP. M. AVR. COM. ANTON. AVG. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ſedens, dextrâ Delphinum, lævâ tridentem.

Corinthus cùm M. Aurelii & L. Veri plurimùm fuiſſet ſtudioſa, Commodo Marci filio ad Imperium evecto nummos ſuos dedicavit, cui in urbem ex Germania redeunti plurimùm gratulati fuerant Romani, ut narrat Herodianus in ejus vita p. 471. Τοιοῦτον δὴ θεασάμενοι τὸν βασιλέα οἱ Ῥωμαῖοι δυσφημίαις τε παντοδαπαῖς καὶ στεφάνων καὶ ἀνθέων βολαῖς ὑπεδέχοντο. *Talem igitur Imperatorem conſpicati, fauſtis ominibus acclamationibuſque & coronarum florumque ſparſionibus exceperunt.* Neptunus ut tutelaris Corinthiorum Deus in ipſorum nummis exhibetur, de quo legas Pauſaniam in Corinthiacis, & quæ de ipſo in ſuperioribus nummis ſparſim diximus. Diodorus Siculus, cur maris Deus appellatus ſit, narrat Hiſtor. 5. Τῶν δὲ ἄλλων θεῶν φασὶ Ποσειδῶνα μὲν πρῶτον χρήσασθαι τὴν κατὰ θάλασσαν ἐργασίαις, καὶ στόλους συστήσασθαι, παραδόντος αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην τοῦ Κρόνου. διὸ καὶ παραδίδοσθαι τοῖς ἐπιγινομένοις τοῦτον κύριον ὑπάρχειν τῶν κατὰ θάλασσαν πραττομένων, καὶ θυσίαις ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων τιμᾶσθαι. *Inter alios porrò Deos (aiunt) Neptunus maris negotia primus tractare cœpit, claſſemque inſtituit, præfecturam hanc à Neptuno adeptus : ideoque fama apud poſteros increbuit, quæ in mari geruntur, in hujus poteſtate & arbitrio eſſe, & propterea ſolennibus eum ſacris Nautæ honorant.*

Hic nummus minimi moduli obvius & tritus eſt.

IMP. M. COMMODVS ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus nudus ſtans, dextrâ pateram ſupra aram juxta arborem.

Neptunus tutelaris Corinthi Deus pateram ſuper aram tenet, ad indicandum ſibi ſacrificium à Corinthiis pro Imperatoris Commodi ſalute & ſecuritate perpetratum ad urbis Romæ forſan imitationem, de qua loquitur Herodianus lib. 1. pag. 477. Καὶ σωτήρια τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος μετὰ τῆς ἑορτῆς ἐπανηγύριζε. *Sed & populus omnis pro Imperatoris ſalute diem lætabundus celebrabat.* Commodus autem inſidiis Quadrati nobiliſſimi locupletiſſimique adoleſcentis, Perennis Prætorii Præfecti, deinde Materni militis, facti perditorum hominum ducis petitus eſt, quas cùm evitaſſet, *Felix* appellatus eſt, primuſque Imperatorum hoc nomen in titulis tulit. Arbor juxta quam ſacrificat Neptunus, pinus eſſe videtur, ad denotandum Neptuni templum in quo ſacrificia fuerant confecta ; nam alterum erat in Lechæo, alterum in Iſthmo, juxta quod pinus erant conſitæ.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro & conſpicuo habendus eſt.

IMP. M. COMMODVS ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mercurius inſidens rupibus, dextrâ extensâ, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

Pauſanias ad Mercurii pedes arietem poni tradit apud Corinthios, quòd ille greges tueri crederetur; ideò illum ſtabulis præeſſe in M. Aurelii & Veri nummis ex Heſiodo diximus. Unde Mercurius apud Giraldum dictus eſt Nomius, quoniam & paſtorum Deus: quin & ei bucolicum carmen conſecratum Donatus in Commentariis ait, ut Daphnidis patri paſtorum principi. Mercurius ſcopulis inſidens, ipſius templum in Acrocorintho ſignificare videtur, licèt ejus nulla mentio habeatur apud Pauſaniam, qui ipſius ædem cum ſigno erecto in foro collocat.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Melicerta ſupra Delphinum extenſus juxta arborem.

Puer ille Delphino ſubſtratus, in Corinthiorum nummis obvius & frequens, Melicerta eſt, cujus hiſtoriam narrat Pauſanias in fine lib. 1. Arbor ei comes adjungitur, quòd ejus cadaver juxta pinum fuit à Siſypho repertum, & cùm Iſthmici ludi fuiſſent ab eo in ipſius honorem inſtituti, victores ludorum in illius memoriam pinu coronabantur. Polybius Hiſt. lib. 2. pag. 101. narrat Romanos an. U. C. 525. à Corinthiis Iſthmiorum ludorum participes factos ob primam eorum ad ipſos legationem. Ρωμαῖοι μὲν εὐθέως ἄλλους πρέσβευτας ἐξαπέστειλαν πρὸς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους· ὅτε δὴ καὶ Κορίνθιοι πρῶτον ἀπεδέξαντο, μετέχειν Ρωμαίους τοῦ τῶν Ισθμίων ἀγῶνος. *Legati deinceps alii ad Corinthios atque Athenienſes miſſi fuere à Romanis: eoque primum tempore à Corinthiis decretum eſt, ut Iſthmici ludicri participes Romani fierent.* Vide quæ paſſim de Melicerta ſuprà diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis vulgaris & tritus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Pegaſus, vulgaris eſt Corinthi typus, de quo in ſuperioribus nummis abundè dictum eſt, imò etiam & in Coloniis Corinthiorum ſæpè percuſſus, qualem videre eſt in Corcyreorum & Syracuſanorum nummis, ut jam annotavit illuſtriſſimus Spanhemius Differt. 3. retentis à filiabus matris inſignibus, iis denique publicis monumentis ad memoriam originis arguendæ ſignatis. An revera fuerint Pegaſi, alata illa monſtra, mera fabula eſt; ſed velocibus equis nomen id tributum videtur, ſicut & in Circenſibus ludis apud Romanos narrat idem auctor. Cùm autem Bellerophon Corinthi Heros celeri quodam uſus eſſet equo, de eo facta eſt eadem propè fabula, ipſique aliger equus eſt attributus.

Hic nummus minimi moduli tritus & frequens eſt.

COMMODO CAES. AVG. FIL. GERM. Caput Commodi juvenile ſine laurea.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria ſtans, dextrâ coronam, ſiniſtrâ palmam.

Nummus in honorem Commodi adhuc Cæſaris percuſſus eſt, & ad victoriam Germanicam ſpectat, unde *Germanici* nomen Commodo à patre communicatum, cùm res contra Germanos feliciter geſſiſſet, ut colligere eſt ex Capitolino in vita Marci. *Pannonias ergo Marcomannis, Sarmatis, Vandalis, ſimul etiam Quadis extinctis, ſervitio liberavit, & Romæ cum Commodo, quem jam Cæſarem fecerat, filio, ut diximus, ſuo triumphavit.* Typum huic ferè ſimilem ſignavit ob eandem cauſam Senatus Romanus, in cujus poſteriori parte legitur, COMMODVS CAES. AVG. GERM. in poſteriori verò VIC. GER. Victoria clypeum tenet trunco arboris impoſitum, in quo S. C. viſitur, æternum Germanicæ victoriæ monimentum.

Hic nummulus inter rariores collocandus.

IMP. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria dextrâ bigas agit, ſiniſtrâ palmam gerens.

Hunc Victoriæ bigas agentis typum non ad aliquam in bello, ſed in ludis victoriam auguramur; an in memoriam agonis Capitolini, quo tempore conjurationem Perennis contra Commodum detectam narrat Herodianus in ejus vita pag. 474. Ἐγνώσθη δὲ ἡ ἐπιβουλὴ παραδόξῳ τρόπῳ· ἱερὸν ἀγῶνα τελοῦσι Ῥωμαῖοι Διὶ Καπετωλίῳ. *Proditæ autem ſunt inſidiæ incredibili quodam modo: ludos Romani Jovi Capitolino faciunt*, &c. An verò quòd Imperator in certamine curuli, cui ſe vehementer dederat, victor fuiſſet, ut innuere videtur Xiphilinus pag. 377. Τοῦ γὰρ Κομμόδου ἁρματηλασίαις καὶ ἀσελγείαις ἐκδεδωκότος ἑαυτὸν, καὶ τῶν τῇ ἀρχῇ προσηκόντων οὐδὲν (ὡς εἰπεῖν) πράττοντος. *Cùm enim Commodus ſe ſtudio agitandorum curruum, & libidinibus cujuſvis generis dedidiſſet, nec quidquam ferè ageret eorum quæ ad principatum ſpectarent.* Corinthii Imperatori adulantes, Victoriam in bigis exhibuerunt, qualem in Adrianopolitanorum, Pergamenorum & aliorum Græcorum nummis obſervamus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro & præſtanti computandus.

GERME.

IMP. M. AVR. COM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
COL. AVG. F. GERMENO. *Colonia Auguſta Felix Germenorum.* Lupa puerulis ubera præbet.

Mirum in modum Antiquariorum ingenia torſit hic nummus ſub voce contracta GERMENO, pro integra GERMENORVM. Primus eum vulgavit Triſtanus tom. I. p. 716. ſub nomine GERMENO, & de antiqua regione urbis Romæ parùm feliciter interpretatur, ut annotavere Spanhemius Diſſ. 9. pag. 767. & Luc. Holſtenius Not. in Stephan. pag. 84. cujus verba hic referre liceat: *Ingenio ſuo abutitur vir egregius, dum numiſma iſtud de urbe Roma exponit.* Sed Spanhemius & Holſte-

Holſtenius illud revocant ad Germen Helleſponti urbem, quam Coloniam ex Ptolemæo memorant, cùm Geographus ille Germen Coloniam in Galatia deſcribat, ut jam vidit eruditus P. Harduinus p. 184. Germe quidem urbs gemina, una Helleſponti, teſte Stephano. Γέρμη πόλις Ἑλλησποντία πλησίον Κυζίκου. *Germe urbs Helleſpontia prope Cyzicum.* Altera urbs Galatiæ prope Peſſinuntem apud Ptolemæum lib. 5. cap. 4. Γέρμα Κολωνία. Utriuſque urbis gentile nomen *Germenus*, unde nummi obvii cum epigraphe ΓΕΡΜΗΝΩΝ ad Germen Helleſponti urbem ſpectant. Qui verò Latina epigraphe COL. GERMENO gaudent, ad Germen Galatiæ Coloniam pertinent, cujus meminiſſe videtur Notitia Græc. Epiſcop. in hac provincia ſub voce Γερμοκολωνείας. Vulgaris eſt in hoc tractu Coloniarum inſcriptionis uſus, Colonia AVG. F. Germenorum, ut & Colonia IVL. AVG. F. COMANORVM in Caracalla. *Auguſtæ* nomen, Coloniam ab Auguſto deductam indicat, & non à Veſpaſiano, vel Domitiano, quod denotari putat Holſtenius loco cit. per litteram F. quæ hîc non *Flavia*, ſed *Felix* exponenda eſt, in honorem Commodi, qui teſte Lampridio: *Quum occidiſſet Perennem, appellatus eſt Felix.* Quod cognomen primus omnium Imperatorum tulit. Lupa cum puerulis, Romanarum Coloniarum inſigne eſt.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Theſauro Regio, ut & ſimilis Romæ in Gazophylacio Cardinalis Carpinei, eximiæ raritatis habendus.

IMP. COM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
COL. GERMEN. *Colonia Germenorum.* Aquila cippo impoſita inter duo ſigna militaria.

Germe urbs Galatiæ in Bithyniæ & Phrygiæ confinio inter Peſſinuntem & Ancyram, Colonia ab Auguſto deducta, ut diximus, ex omnibus Imperatoribus ſoli Commodo nummos ſignavit; ſed cùm diverſos ipſi typos dedicaverit, beneficium quoddam ab Imperatore accepiſſe conjecturæ locus eſt. Urbs in Notitia Epiſcoporum Epiſcopalis, ſub Archiep. Peſſuntino uno verbo Γερμοκολωνεία, hodieque adhuc extat: *Girmaſti* nomine dicta eſt, teſte Leunclavio. Aquila inter ſigna militaria, Veteranos cujuſdam Legionis, cujus nomen ignoratur, ab Auguſto in eam tranſmiſſos indicat.

Hic nummus minimi moduli, è Cimelio Ill. Harlæi Procuratoris Generalis in Theſaurum Regium evectus, inter elegantiſſimos reponendus.

HIPPON.

IMP. CAES. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Ceres gradiens, utrâque manu facem.

Similis in M. Aurelio vulgatus eſt nummus, quem ad Hipponem Regium Africæ littoralis urbem revocavimus, ideò *Gemellam* nuncupatam, quòd alia urbs ſit hujus nominis Hippon Diarrhytos, id eſt *Irriguus.* Nomen alterum *Juliæ* præfert, ut Colonia à Julio Cæſare cum plurimis aliis in Africa conſtituta; *Piæ* verò alterum, ob collata Antonini Pii erga ſe beneficia: quapropter memor, M. Aurelio Cæſari filio ejus adoptivo nummos, ut & Commodo ipſius nato & ſucceſſori dedicat. De Cereris Africanæ cultu ex Tertulliano in M. Aurelio diximus: cùm autem illa ſit frugum Dea ab antiquis exiſtimata, & Africa frumento abundet, nil mirum ſi Hipponenſis Colonia Cererem ſit venerata. Hujus urbis D. Auguſtinus fuit Epiſcopus.

Hic nummulus inter rariores numeratur.

C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Lupa cum pueruliſ Romulo & Remo.

Hipponenſis Colonia Commodo per nummos gratulari videtur, quòd claſſem Africanam inſtituerit, quæ ſubſidio eſſet, ſi fortè Alexandrina frumenta defeciſſent. Hanc, ut tradit Lampridius in ejus vita, Commodianam Herculeam vocavit. *Quum claſſem quoque Africanam Commodianam Herculeam appellaſſet.* In cujus memoriam Senatus Romanus ipſi nummum percuſſit cum epigraphe, PROVIDENTIAE AVG. Commodus ſub Herculis effigie, pede proræ impoſito, ſpicas ab Africa Elephantis proboſcide ornata accipit. Lupa cum puerulis in nummo ſignatur, ut Coloniæ Romanæ inſigne, originem à Romulo & Remo indicans, de qua hæc narrat Livius Dec. 1. lib. 1. *Tenet fama, cum fluitantem alveum, quo expoſiti erant pueri, tenuis in ſicco aqua deſtituiſſet, lupam ſitientem ex montibus qui circa ſunt, ad puerilem vagitum curſum flexiſſe : eam ſummiſſas infantibus adeò mitem præbuiſſe mammas, ut linguâ lambentem pueros magiſter regii pecoris invenerit.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter præſtantiores reponendus.

PATRÆ.

IMP. M. COM. ANTONINVS. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Jupiter ſedens, dextrâ victoriam, lævâ haſtam.

Patrenſes Jovem Olympium colebant, cui apud Pauſaniam in Achaïcis templum erexerunt, ut in Hadriano pag. 158. diximus. Ille ſedens Victoriam dextrâ gerit, ob prælium aliquod à Commodi Legatis feliciter geſtum, ut innuere videtur Lampridius in ejus vita. *Victi ſunt ſub eo tamen, quum ille ſic viveret, per Legatos Mauri, victi Daci, Pannoniæ quoque compoſitæ : in Britannia, in Germania & in Dacia imperium ejus recuſantibus provincialibus.* Patrenſes Jovem Victoriam geſtantem exhibuerunt, quaſi Commodus eam Jovis ope reportaſſet.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus.

M. COMMODVS. ANT. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Mercurius ſedens in templo diſtylo, dextrâ extenſâ, lævâ caduceum, pro pedibus aries.

Nulla eſt à Patrenſibus Mercurii culti, nulla ejus ſtatuæ aut ædis apud Pauſaniam mentio ; nummus tamen in templo ejus ſignum exhibet, quod Pharæ ditioni Patrenſium ab Auguſto adjectæ ſumma cum religione colebant ſub *Agoræi* ſeu *Forenſis* cognomine, ut idem Pauſanias lib. 7. pag. 440. tradit. Ἑρμῆς τε ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ λίθου πεποιημένον ἄγαλμα, ἔχων καὶ γένεια. *In medio Mercurii ſignum marmoreum cum barba.* Καλεῖται μὲν δὴ Ἀγοραῖος, παρὰ δὲ αὐτῷ καὶ χρηστήριον καθέστηκε. *Cognomen ei eſt Agoræo, quod idem omnino eſt ac ſi Forenſem dicas.* Forſan Mercurio templum à Patrenſibus poſt Pauſaniæ peregrinationem ædificatum aut reſtitutum eſt, alias antiquitates narrat Sponius Miſc. ſect. 10. pag. 364.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt & conſpicuus.

AVG. COM. ANTO. AVG. Caput Commodi laureâ inſigne.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Æſculapius ſtans, dextrâ ad latus appoſitâ, ſiniſtrâ baculo, cui ſerpens involutus eſt, innixâ.

Æſculapium apud Patrenſes cultum docet Pauſanias in Achaïcis, ubi refert ſignum ejus in areà ex adverſa fori regione ſita, & templum illius ſub arce exſtructum. De ſigno ſic loquitur: Τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πλὴν ἐσθῆτος, λίθου τὰ ἄλλα. *Ibi Æſculapii ſignum, præter veſtem, è marmore fabricatum.* De templo hæc habet: Ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Πατρεῦσιν Ἀσκληπιοῦ· τοῦτο τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν πυλῶν ἐστιν ἐγγὺς αἳ ἐπὶ Μεσάτιν ἄγουσιν. *Eſt etiam apud Patrenſes ſupra arcem, ad eam partem per quam exeunt qui Meſſatin iter habent, Æſculapii templum.* Patrenſes Æſculapium in nummis Commodi forſan percuſſerunt ob ingentem peſtem quæ Romam depopulabatur, de qua Herodianus loquens, multa pro Commodi ſalute ſacrificia perpetrata commemorat.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 261. vulgatus, rarus eſt & elegans.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Apollo muliebri habitu ſtans, dextrâ arcum, ex adverſo Venus victrix ſeminuda, pariter ſtans, utrâque manu clypeum.

Patrenſes hoc in nummo Apollinem & Venerem ſimul in nummo percuſſerunt, Commodo & Criſpinæ blandientes, quòd ille Apollo *Palatinus* & *Monetalis* dici voluerit, ipſa *Venus* in nummis ſæpè vocata ſit, apud Patrenſes etiam, teſte Pauſania in Achaic. pag. 439. Templa Apollini & Veneri in eodem loco erant erecta, & iis in urbe communis erat arca. Τὸ δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης πρὸς τῷ λιμένι δέ ἐστι τέμενος, λίθου μὲν πρόσωπον, καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ εἴργασται. Ἔστι δέ σφισι καὶ ἄλσος ἐπὶ θαλάσσῃ, δρόμους τε ἐπιτηδειοτάτους, καὶ ἐς τὰ ἄλλα δίαιταν ἡδεῖαν ὥρᾳ παρεχόμενον θερινῇ· ἐν τούτῳ τῷ ἄλσει καὶ ναοὶ θεῶν Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης πεποίηνται, λίθου καὶ τούτοις τὰ ἀγάλματα. *Eſt ſacra etiam Apollini & Veneri communis area, cum ipſo ferè portu conjuncta: ſimulacris os, manus, & imi pedes è marmore; reliquæ partes è ligno ſunt. Eſt etiam in ipſa maritima ora lucus, in quo curricula luculenta & æſtivæ ſtationes valdè elegantes. In eodem luco Apollinis & Veneris delubra ſpectantur cum ſignis marmoreis.* Apollo & Venus ambo ex Jove nati ſunt, ille ex Latona, hæc ex Dione Nympha.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris ſedens; dextrâ haſtam juxta quam clypeus, coronatur ab Hercule lævâ clavam tenente.

Patrenſes Commodo adulantes, eum, ut Romani, ſub Herculis effigie repræſentarunt, cùm ille ſe Herculem appellari juſſiſſet, teſte Herodiano in ejus vita p. 483. Εἰς τοσοῦτον τε μανίας καὶ παροινίας προὐχώρησεν, ὡς πρῶτον μὲν τὴν πατρῴαν προσηγορίαν παραιτήσασθαι, ἀντὶ δὲ Κομμόδου καὶ Μάρκου υἱοῦ Ἡρακλέα τε καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν κελεύσας καλεῖσθαι, ἀποδυσάμενός τε τὸ Ῥωμαῖον καὶ βασίλειον σχῆμα, λεοντῆν ὑπεστρώννυτο, καὶ ῥόπαλον μετὰ χεῖρας φέρειν. *Eóque vecordiæ petulantiæque proceſſit, ut paternum primò cognomen repudiaret, ac pro Commodo Marci filio, Herculem ſe Jovis filium juſſerit appellari, depoſitoque principum Romanorum cultu, leonis pellem ſubſterneret, manuque clavam gereret.* Coronam imponit Romæ tanquam Deæ, cui Antoninus Pius ejus avus templum in urbe ſub titulo ROMAE AETERNAE erexerat: cujus Imperatoris ſtudioſi Patrenſes, in rei memoriam, M. Aurelium, L. Verum, & Commodum cum eodem ferè typo coronam Romæ imponentem exhibuerunt.

Hic nummus ſecundi moduli inter raros reponendus.

COL.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Caput muliebre turritum, pone quod cornucopiæ.

Caput muliebre turritum in nummis, ſolenne eſt urbium Principum ſymbolum, quod Patris convenit, ſi Straboni fides lib. 8. pag. 387. Μετὰ δὲ τούτοις Πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. *Poſteà ſequuntur Patræ, urbs memorabilis.* Patrenſes cùm olim apud Pauſaniam floruiſſent, inſigni verò clade pluribus præliis acceptâ fortunis propè omnibus everſis per agrum diſperſi ſunt, Auguſtus vel quòd ad navium appulſum Patras valde eſſe appoſitas judicaret, vel aliâ quacunque de causâ eos in urbem remigrare juſſit, urbemque Coloniam Romanam conſtituit, eaque Achaiæ caput effecta eſt, Cornucopiæ fertilitatem agri indicat.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt.

IMP. CAES. M. AVR. COMMODVS. AVG. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris turrita ſtans, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Figura muliebris illa Genium urbis repræſentat pro ſalute Imperatoris ſacrificium perpetrans, ob ingentem forſan peſtilentiam per totam Italiam & Romæ præſertim ſævientem, ita ut Commodo perſuaſum ſit Laurentum ſecedere, teſte Herodiano. Συνέβη δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ λοιμώδη νόσον κατασχεῖν τὴν Ἰταλίαν, μάλιστα δὲ τὸ πάθος τῇ Ῥωμαίων πόλει ἤκμασεν, ἅτε πολυανθρώπῳ τε οὔσῃ καὶ τοὺς πανταχόθεν ὑποδεχομένῃ. Τότε ὁ Κόμμοδος συμβουλευσάντων αὐτῷ τινῶν ἰατρῶν εἰς τὴν Λαύρεντον ἀνεχώρησεν. *Per idem tempus accidit, ut ingens Italiam quidem univerſam peſtilentia occuparet : ſed in civitatem Romanam vehementiùs tamen ſæviret, utpote quæ & per ſe populo abundaret, & advenas toto orbe confluentes exciperet. Tum Commodus (ita ſcilicet quidam medicinæ periti perſuaſerant) Laurentum ſeceſſit.* Cornucopiæ, ſolenne eſt Genii ſymbolum, utpote qui rerum gignendarum vim habere perhibeatur, vel ad indicandam ſoli feracitatem.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius eſt.

IMP. ANTONINVS. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Colonus agens boves, dextrâ vexillum.

Patrenſes ad originem Coloniæ indicandam, modò Colonum, modò ſigna militaria in nummis percuſſerunt : imò in hoc illa conjungunt ; Colonus enim dextrâ ſignum militare, ſiniſtrâ aratrum ducit ; illud Coloniæ militaris, hoc plebeiæ ſymbolum. Veteranos Legionis vigeſimæ-ſecundæ, cognomine *Primigeniæ*, Patras tranſmiſſos, ex nummis accepimus. Pauſanias verò, multitudine ex oppidulis vicinis ab Auguſto in hanc urbem remigrare juſsâ, eandem ab eo Coloniam conſtitutam tradit in Achaïcis pag. 432. Καὶ ἐς τὰ ἄλλα γέρας σφίσιν, ὁπόσα τοῖς ἀποίκοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι. *Atque alia in eam civitatem beneficia contulit, quibus à ſe deductas Colonias Romani afficere conſueverunt.* Hæc autem ex ſeptem pagis frequentata eſt, teſte Strabone.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino pag. 261. vulgatus, inter obvios relegandus.

AV. COM. ANTO. AVG. Caput Commodi laureatum.
· COL. A .A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Patrenſis Coloniæ ſitum deſcribit Plinius lib. 4. cap. 4. *Patræ Colonia, in longiſſimo Promontorio Peloponneſi condita; ex adverſo Ætoliæ & fluminis Eveni.* Illa ſigna militaria, in originis Coloniæ ex Veteranis conſtitutæ memoriam cælata ſunt; Auguſtum emeritos Legionis vigeſimæ-ſecundæ milites Patras traduxiſſe nos edocuerunt nummi cum epigraphe XXII. ſignis militaribus ornati; Auguſtus enim, qui Lepidi & M. Antonii Legiones partim in ſuas adſciverat, poſt provinciarum cum populo diviſionem, plurimos milites exauctoravit, in Coloniaſque deduxit, ut ex plurimis nummis colligimus, quorum rariores nobis Legionum nomina exhibuerunt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter obvios collocatur.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Coloniæ Romanæ Lupam cum gemellis, ad originem indicandam, in nummis cudere conſueverunt, ut eadem jura habere dicerentur cum Roma, quæ Romulum à Lupa nutritum jactabat, de quo Meſſala Corvinus lib. de Aug. Progenie inquit: *Regio edicto in Tybridis alveo exponuntur gemini. Fama eſt in Lupam geminos lambentem, regium paſtorem Fauſtulum caſu quodam incidiſſe, qui uxori Laurentiæ nutriendos dedit.* Unde Roma pro inſigni Lupam cum puerulis ejus ubera ſugentibus exhibuit, de quibus Virgilius lib 8. in Æneæ clypeo ſignatis.

Geminos huic ubera circum
Ludere pendentes pueros, & lambere matrem
Impavidos, illam tereti cervice reflexam
Mulcere alternos & fingere corpora linguâ.

Hic nummus minimæ molis pro vulgari notandus.

IMP. M. COMM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura paludata Coloſſi ferè magnitudine ſupra columnam baſi rotundæ & prægrandi impoſita.

Colonia Patrenſis ab Auguſto deducta eſt, ideò columnam hanc ipſi dicatam ſuſpicati ſumus; ſed cùm plurimos Patrenſes illi, ut & Claudio & Neroni, nummos dedicarint, in quibus typus ille non eſt percuſſus, Domitiano ob reſtitutam Græcis libertatem à Veſpaſiano patre ademptam, fortaſſe erecta eſt. Græcis beneficium à Romanis bis, imò ter declaratum eſt. Plutarchus, Quintium Flamininum & Neronem liberos ſuis legibus illos pronuntiaſſe, Quintium verò per præconem, Neronem verò pro tribunali in foro concionem ad populum habentem tradit: Veſpaſianus ipſis infenſus libertatem abſtulit; Domitianus iis benevolus illam iterum reſtituit, & Græcorum imitatione, Romæ ludos conſtituit, teſte Suetonio cap. 4. *Inſtituit & quinquennale certamen, Capitolino Jovi triplex, muſicum, equeſtre, gymnicum.* Togamque Græcorum aſſumpſit in eorum celebratione: *Certamini præſedit crepidatus, pupureâque amictus togâ Græcanicâ.* An verò columna hæc Auguſto Coloniæ fundatori, vel Domitiano libertatis Græciæ reſtauratori tribuenda ſit, penès eruditos ſit judicium, opus quidem illud inſigne fuiſſe videtur, ut in Auguſtorum nummis repræſentetur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro rariſſimo adſcribendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroë Patrenſis.* Proſpectus urbis, in cujus vertice tria templa, in imo duæ triremes in mari, in cujus littore ſtatua baſi impoſita, in medio duplicis columnarum ordinis ædificium.

Patras urbem aſpectu decoram fuiſſe utpotè in clivo conditam oportet, ut proſpectus ejus in nummis exhibeatur, imò ejus inter cæteras Peloponneſi urbes grata celebratur habitatio apud Ciceronem epiſt. lib. 7. ad Curionem 28. *Erat enim multò domicilium hujus urbis aptius humanitati & ſuavitati tuæ, quàm tota Peloponneſus, nedum Patræ.* In ſuperiori nummi parte templa urbis celebriora, in ima ædificium quoddam columnis ornatum, quod Circum ſeu ſtadium Sponius in 2. tom. Itin. pag. 12. fuiſſe putat, de quibus non meminit Pauſanias in urbis deſcriptione: ſed cùm aſpectu digniora in nummo repræſententur, Odeum in theatri formam exſtructum, quod ille auctor magnificentiſſimum tradit in Achaïcis, apud Patras extitiſſe, potiùs ſcalptum fuiſſe exiſtimamus. Κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ ᾠδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἕλλησι, πλὴν γε δὴ τοῦ Ἀθήνῃσι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερῆρκε κατασκευήν. *Exornatum Odeum illud eſt omnium, quæ in Græcia ſunt, magnificentiſſimè, excepto duntaxat eo quod Athenis eſt: illud enim & magnitudine & ornamentorum inſignibus facile ſuperat.* In imo duæ conſpiciuntur triremes, cùm urbs ſit littoralis & portu ornata, ut idem Pauſanias innuit p. 432. Αὔγουστος δὲ ἢ τοῦ παρέπλου νομίζων κεῖσθαι καλῶς τὰς Πάτρας. *Auguſtus deinde, vel quòd ad navium appulſum Patras valdè eſſe appoſitas judicaret.* Patrenſes in rei memoriam Auguſti ut Coloniæ fundatoris ſtatuam in littore poſuiſſe videntur, præſertim cùm hæc figura paludata ſit.

Hic nummus mediocris moduli, licet paululùm diverſus à Sponio lib. Itin. pag. 172. vulgatus, eximiæ raritatis habendus.

PHILIPPI.

IMP. L. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
COL. AVG. IVL. PHILIP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Lupa puerulis ubera præbens.

Philippi, urbs eſt Macedoniæ, quæ olim *Datus* nominata eſt, & antè etiam *Crenides*, id eſt *fontes*, quòd ii crebri circa eum tumulum ſcaturiant; à Philippo Alexandri M. patre de nomine ſuo appellata, teſte Appiano de Bel. Civ. l. 4. qui ſitum ejus deſcribit. Φίλιππος δὲ ὡς εὐφυὲς ἐπὶ Θρᾷκας χωρίον ὠχύρωσέ τε καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ Φιλίππους προσεῖπεν. Ἔστι τε, δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου περικρήμνου, τοσαύτη τὸ μέγεθος, ὅσον ἐστὶ τοῦ λόφου τὸ εὖρος. *Hunc locum, ut opportunum bello adverſus Thraces gerendo, Philippus muniit, & appellavit de ſuo nomine. Sita eſt urbs in prærupto tumulo, totam ejus latitudinem occupans*, &c. Lupa cum puerulis ſolenne eſt Coloniarum ſymbolum, de quo paſſim.

Hic nummus minimæ formæ pro raro & conſpicuo numerandus.

TROAS.

COMMODO CAESARI. AVG. F. GERM. SARM. Caput Commodi nudum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo ſtans in cippo, dextrâ pateram, lævâ arcum, in aliis ad imum baſis ara ignita, ponè quam laurus.

Troadenſes Commodo Cæſari patre vivente nummos dedicarunt; nam M. Aurelius tribunitiam poteſtatem ipſi communicaverat, nummis & Capitolino teſtibus. *Commodum deinde ſibi Collegam in tribunitiam poteſtatem junxit.* Frequens Apollinis in Troadenſium nummis typus ſummâ veneratione in eorum urbe cultum docet, de quo in M. Aurelio dictum eſt; Apollo quidem in aliarum urbium nummis lauri ramum aut lyram gerit, & tripus ei comes ut plurimum datur, ſed Troadenſes illi arcum præſertim tribuunt.

Hic nummus mediæ & tertiæ magnitudinis pro raro habendus.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Silenus ſtans, dextrâ elatâ, humero lævo utrem hircinum gerit.

Similem Sileni in Troadenſium nummis M. Aurelio dicatis typum jam vulgavimus, ideò Silenum ut Deum ab iis cultum docemur; ille quidem non modò in Troadenſi Colonia, ſed in plurimis Syriæ & Africæ urbibus ſignatus exhibetur. Pauſanias Sileno templum in Eleorum urbe exſtructum narrat lib. 6. p. 391. Ἔστι δὲ καὶ Σιληνοῦ ναὸς ἐνταῦθ', ἰδίᾳ τῷ Σιληνῷ καὶ οὐχ' ὁμοῦ Διονύσῳ πεποιημένος. *Templum ibidem Silenus habet proprium, non (ut multis in locis) cum Libero Patre commune.* Silenus autem plurimùm commendatur à Diodoro lib. Hiſtor. 3. p. 148. Φασὶ δὲ καὶ παιδαγωγὸν καὶ τροφέα συνέπεσθαι κατὰ τὰς στρατείας αὐτῷ Σιληνὸν, εἰσηγητὴν, καὶ διδάσκαλον γενόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα συμβάλλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετὴν τε καὶ δόξαν. *Pædagogus Bacchi (porrò aiunt) ac nutritor, bellorumque ſocius erat Silenus, optimorum auctor ac magiſter ſtudiorum, qui multùm Baccho ad virtutem & gloriam commodavit.* Nil mirùm ſi talis vir pro Deo cultus ſit.

Hic nummus ſecundi moduli rarus eſt & conſpicuus.

IMP. CAE. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

COL. AVG. TROAD. Figura nuda, pede ſaxo impoſito, dextrâ ramum gerit, lævâ ſuper femur.

Triſtanus figuram hanc nudam in nummo Criſpinæ Commodi uxoris, ad Sibyllam Herophilen revocat, de qua egregiè diſſeruit tom. 1. pag. 751. Herophile autem Æditua ſeu Sacerdos fuit, cujus ſepulcrum in Troade regione narrat Pauſanias: ſed quædam partis virilis nota in illa figura Apollinem manifeſtat, quem ſummo honore apud Trojanos cultum ſæpius diximus: ille in eo corporis ſtatu, quo oracula edebat, depictus videtur. Lauri ramum gerit, utpotè ad divinationem conferentem, ideò ipſi ſacram ferunt. Porphyrius Philoſophus ex lauri crematæ ſtrepitu futura colligere tradit: fragoſius enim combuſta, felicitatem; contrà ſi tacitè conflagraſſet, triſtia portendere credebatur.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum puerulis.

Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis typus, ſolenne eſt Coloniarum Romanarum ſuam hoc modo originem indicantium inſigne: ſed Troas jure & merito hoc ſymbolum ſignare poteſt, cùm ea ſe originis parentem jactet: Romulus enim & Remus ab Ænea Trojano ortum ducebant, ut canit Virgil. Æneid. 1.

Ilia Mavorti peperit te, Romule, eodem
Teque Remum partu, Romæ qui mœnia condis.

In

In hujus rei memoriam Livius Decad. 1. lib. 10. an. U. C. 457. Q. Ogulinum & Cn. Ogulinum Ædiles curules Lupæ cum puerulis ſimulacrum Romæ poſuiſſe narrat. *Ad ficum Ruminalem ſimulacra infantium, conditorum Urbis ſub uberibus Lupæ poſuerunt.* Inde idem ſignum in omnium ditionis Romanæ urbium foro erectum eſt, & Coloniæ plurimæ in nummis illud cælarunt.

Hic nummus minimæ formæ vulgaris eſt.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens.

Similem typum in Troadenſium nummis Caracallæ dicatis vulgavit Triſtanus tom. 2. pag. 180. ubi tradit equum paſcentem, non modò urbem ſuis legibus & jure Latii utentem tanquam Coloniam Romanam indicare, ſed & ejus ſolum paſcuis abundans, ideò equis alendis idoneum arguere. Patinus eandem Lupam in Commodo pag. 262. ad ſoli fertilitatem & equorum velociſſimorum proventum revocat : ſed equus ille liber & ſolutus Troadenſes liberos & omni publico onere immunes arguit, quibus Imp. Claudius tributa in perpetuum remiſſa declarat, unde locus Taciti lib. 12. mirè illuſtratur. *D. Junio, Q. Haterio Coſſ. ſexdecim annos natus Nero, Octaviam Cæſaris filiam in matrimonium accepit. Utque ſtudiis honeſtis, & eloquentiæ gloria innoteſceret, cauſâ Ilienſium ſuſceptâ, Romanum Trojâ demiſſum, & Juliæ ſtirpis auctorem Æneam, aliaque haud procul fabulis vetera facundè exſecutus impetrat, ut Ilienſes omni publico onere ſolverentur.* Per equum paſcentum non intelligendus tantùm vehicularis curſus remiſſus, cujus causâ Nervæ nummus cælatus eſt, in quo duæ mulæ paſcentes conſpiciuntur, ſed intelligenda præterea remiſſa quæcumque provinciarum onera, ſumptuſque omnes qui tum in Magiſtratuum & Legatorum adventu, tum in Proconſulum comitatu fieri ſolebant, de quibus eruditè Ill. Spanhemius Diſſ. 9. loquutus eſt.

Hic nummus minimi moduli obvius & frequens eſt.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens, & arbor.

Equus paſcens, ad urbem ab omnibus tributis immunem indicandam ſignatus eſt. Alexander Magnus Troadem urbem liberam & tributi immunem eſſe primus voluit, cùm à pugna ad Granicum in eam aſcendiſſet, teſte Strabone lib. 13. p. 593. ἐλευθέραν τε κρῖναι, καὶ ἄφορον. *Inter liberas quoque & tributi immunes retuliſſe.* Cumque illa in Alexandri ſucceſſorum poſſeſſionem ceſſiſſet, Senatus Populuſque Romanus Seleuco Regi amicitiam & ſocietatem ita demum pollicitus eſt, ſi conſanguineos ſuos Ilienſes ab omni onere immunes præſtitiſſet ; deinde cùm Romani contra Antiochum Magnum ejus filium bellum gererent, ingreſſi Aſiam, Ilium venerunt, &, ut ait Juſtinus lib. 31. c. 8. *Mutua gratulatio Ilienſium ac Romanorum fuit ; Ilienſibus Æneam, cæteroſque cum eo Duces à ſe profectos, Romanis ſe ab his procreatos referentibus, tantaque lætitia omnium fuit, quanta eſſe poſt longum tempus inter parentes & liberos ſolet.* Ilium à Fimbria incenſum eſt, ſed ut ait Strabo loco cit. Sylla. τοὺς δ᾽ Ἰλιέας παρεμυθήσατο πολλοῖς ἐπανορθώμασι. *Ilienſes multis beneficiis refecit atque conſolatus eſt.* Julius Cæſar ſimul & Alexandrum imitatus eſt. Χώραν τε δὴ προσένειμεν αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἀλειτουργησίαν αὐτοῖς συνεφύλαξε, καὶ μέχρι νῦν συμμένουσιν ἐν τούτοις. *Itaque & agrum iis attribuit & libertatem, publicarumque operarum immunitatem eis ſervavit, quâ conditione etiamnum manent.* De arbore quid ſentiamus, in ſequenti nummo videre eſt.

Hic nummus infimæ molis inter raros adſcribendus.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens, arbor & Silenus.

Troadenſes per equum paſcentem, urbis immunitatem, & per Silenum, ipſorum erga eum venerationem indicant. Arbor, ſi conjecturæ locus, ad Apollinem ſpectat, cujus ſimulacrum in eorum nummis frequens, de quo ſuprà abundè dictum eſt; namque ſi hæc ad equum paſcentem pertineret, equus ſine arbore non tam frequenter occurreret. Eligant Antiquarii eruditi, utri faveant ſententiæ. Troadem ſuprà Julio Cæſari gratam fuiſſe diximus; is enim ut cognationem cum Ilienſibus confirmaret, ad eorum patrocinium acriter animum appulit; nam originem à Venere trahere ſe jactabat: Auguſtus verò ejus ſucceſſor in Juliam gentem adoptatus, in patris memoriam Troadem Romanorum Coloniam conſtituit, ut arguit ejus *Auguſtæ* nomen. Claudius ipſi immunitates reſtituit, & eam in perpetuum liberam pronunciavit. Poſſidemus rariſſimum nummum hoc tempore ab Ilienſibus percuſſum, in quo ex una parte exhibetur caput Auguſti radiatum, ante quod icuncula Minervæ cum epigraphe ΘΕΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΙΛΙΕΩΝ. ex altera caput Claudii nudum ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. ille ut Coloniæ Fundator, hic verò tanquam urbis immunitatum Reſtaurator.

Hic nummus ſecundi moduli in rariorum numero collocandus.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila per aëra volitans unguibus caput bovis gerit.

Idem aquilæ unguibus caput bovis gerentis typus in Antonini Pii nummis jam prodiit, quem ad augurium condendæ Troadis ubi nunc eſt, retulimus, freti auctore Strabone, qui Oraculi juſſu rurſus alio in loco ædificatam, & ab eo in quo primùm condita fuerat, XXX. ferè ſtadiis diſſitam narrat. Aquila pariter, cùm Seleucus de loco condendæ urbis anxius ſacrificaret, bovis immolandi partem verſus mare abſtulit, ubi Oraculi juſſu Seleuciam Rex ædificavit. Idem ferè fuiſſe videtur pro Troade rurſus ædificanda augurium, quod confirmare videtur ſequens Criſpinæ nummus, in quo urbis renovator ſacrificat coram Apolline, & ipſamet aquila cum eodem bovis capite in nummi vertice cælata apparet.

Hic nummus minimæ formæ inter raros aſſervandus.

CRISPINA.

CRispina, cognomen fuit uxoris Commodi Imperatoris ex Bruttia gente: illum filiam Bruttii Præſentis bis Conſulis uxorem duxiſſe narrat Capitolinus; ΒΡΟΤΤΤΙΗ autem ipſa vocatur in Græco Numiſmate Theſauri Regii.

Crispinæ *nummi ſecundæ & minimæ formæ rariſſimi ſunt, primæ hactenus non inſpecti.*

TROAS.

CRISPINA AVGVSTA. Caput Criſpinæ.

COL. AVG. I. TROAD. *Colonia Auguſta Julia Troadenſis.* Figura militaris paludata ſtans, ſacrificat ſupra tripodem, cui involutus ſerpens ante ſimulacrum Apollinis cippo impoſiti, lævâ arcum gerentis, in vertice aquila unguibus caput bovis.

Ad Coloniam Troadenſem pertinet hic Criſpinæ nummus: ſed figura illa militaris ſacrificans ante Apollinem urbis tutelarem Deum, non eſt Commodus Criſpinæ maritus, tùm quòd ille poſt partum imperium Troadem non adierit, cùm ſimilis typus in aliis Imperatoribus occurrat; ſed hic nummus ſententiam noſtram de condendæ novæ Trojæ urbis augurio confirmat ob aquilam caput bovis per aëra gerentem: Strabo enim lib. 13. Trojam novam, ubi nunc eſt, ex antiquæ ruderibus Oraculi juſſu ædificatam tradit; quæ omnia exhibere videtur nummus, in quo dum conditor urbis de loco ubi eam conſtitueret, anxius coram Apolline tutelari Trojæ veteris Deo ſacrificat, aquila cum bovis capite in illius vertice ſignata eſt, quæ in eodem loco ad quem hanc ſacrificii partem detuliſſet, novam urbem ædificandam monet: unde Troadenſes in conditæ urbis novæ memoriam, modo ſolam aquilam bovis caput unguibus per aëra gerentem, modò illam cum conditore ſacra ante Apollinem faciente percuſſerunt.

Hic nummus mediocris inter præſtantiſſimos & elegantiſſimos reponendus.

CRISPINA AVGVSTA. Caput Criſpinæ Auguſtæ.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo nudus humero, repandâ dextrâ lauri ramum tenet, pede ſaxo ſeu cippo impoſito.

Nummum hunc in Commodo ad Herophilen Sibyllam à Triſtano tom. 1. p. 751. revocatum eſſe diximus; ſed pluribus huic ſimillimis inſpectis virum non fœminam eſſe deprehendimus, Apollinemque tutelarem Troadis Coloniæ Deum pronuntiamus. Nudus ille ſæpe in nummis depingitur, præſertim quando de vaticinio agitur, quia veritas nuda eſt; at cùm autem Apollo & Sol idem ſit, Chryſippus Apollinem dictum ait, ab α, τὸ ἄνδὲ, id eſt *non*, particula privativa, καὶ πολλοὶ, quòd non multi, ſed ſolus claritatem obtineat: ideo Fulgentius Myth. lib. 1. Vatem Apollinem eſſe tradit.

dit. *Hanc etiam divinitatis Deum voluerunt, quòd Sol omnia manifeſtet.* Vates quâ ratione factus ſit ille, ex veterum fabulis docet Lucanus lib. 5. verſ. 83.

Ut vidit Pæan vaſtos telluris hiatus
Exhalare ſolum, ſacris ſe condidit antris,
Divinam ſpirare fidem, ventoſque loquaces,
Incubuitque adyto, vates ibi factus Apollo.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli pro rariſſimo in Criſpina habendus.

PERTINAX, DID. JULIANUS, PESCENNIUS, ET ALBINUS.

IN Coloniarum nummis à nobis triginta annorum ſpatio quo nummos per totum terrarum orbem collegimus, hactenus non obſervati ſunt.

Quum PERTINAX Imperium Rom. per quatuor menſes tenuerit, quumque præterea Græcus cum ejus effigie nummus in remota Tomitarum urbe cuſus à nobis Theſauro Regio ſit additus, ſpes non abjicienda videtur nummos in ejus honorem à Coloniis ſignatos aliquando recuperandi.

DID. JULIANI brevius quàm Pertinacis Imperium ultra duos menſes & ſex dies non extenſum vix ſperare ſinit, nummos ejus in Coloniis cuſos à nobis eſſe reperiendos.

PESCENNIUS annum & dimidium imperavit in Syria electus: nummos à Græciæ, Aſiæ & Syriæ Coloniis ipſi ſignatos fuiſſe credibile eſt; unum in Gaza Parmenſi in Colonia Cæſarea Palæſtinæ cælatum D Joſeph Magnavacca Bononienſis Antiquarius nobis indicavit, quem ut ſuſpectum P. Pedruſius S. J. Cimelio Præfectus nobis & aliis oſtendere renuit, ne vir aliàs eruditiſſimus, in noſcendis nummis parum verſatus videretur, habet nummus ille ex capitis parte ΑΥΤ. Κ. Γ. ΠΕCΚ. ΝΙΓΡΟC. ΙΟΥC. C. ex adverſa COL. P. F. AVG. CAESAR, cum capite Serapidis.

CL. ALBINUS ut Cæſar & Imperator per tres annos & octo menſes regnavit, ſed in GALLIA, BRITANNIA, ET GERMANIA, ubi Coloniæ nummos cudere non erant ſolitæ.

INDEX

INDEX
AUCTORUM VETERUM.

Ælianus, 167
Albricius, 162
Ammianus Marcellinus, 110. 147. 171. 178. 182.
Anthologia, 118
Anonymus Geographus Ravennas, 46
Antonini Itinerarium, 34. 43. 47. 71. 169. 171. 189
Apollodorus, 131
Appianus, 8. 22. 31. 37. 41. 68. 116. 159. 161. 219
Aratus, 194
Aſconius Pædianus, 48
Athenæus, 161. 165
Auguſtinus, 165. 214
Auſonius, 190
Callimachus, 194
Capitolinus, 165. 167. 168. 169. 172. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 187. 189 191. 195. 196. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 207. 213. 220.
Celſus, 143
Cicero, 3 6. 16. 19. 26. 36. 52. 71. 85. 89. 113. 147. 156. 178. 182. 193. 219.
Chronicon Alexandrinum, 137
Claudianus, 148. 190
Coluthus. 186. 207
Commentator Pindari, 123. 188
Curtius, 171
Digeſta Juris Civilis, 159
Dio Caſſius, 2. 6. 7. 10. 11. 13. 14. 15. 17. 19. 21. 34. 40. 41. 42. 44 45. 47. 50. 51. 52. 54. 57. 61. 65. 66. 67. 70. 73. 75. 81. 86. 87. 88. 91. 101. 104. 106. 107. 108. 109. 111. 116. 117. 119. 120. 121. 122. 123. 128. 134 137. 146. 150. 151. 164. 175. 192. 197. 202. 208.
Dio Chryſoſtomus, 27
Diodorus Siculus, 27. 29. 109. 168. 182. 211. 220
Dionyſius Halycarnaſſenſis, 17
Donatus, 212
Euſebii Chronicon, 1. 11. 17. 40. 65. 109. 116. 131. 153. 154. 166. 186.
Euſtathius in Dionyſ. Perieget. 161
Eutropius, 44. 45. 144. 149
Faſti Capitolini, 27
Florus, 22. 35. 36. 38. 84. 98. 144
Frontinus Colon. 63. 92. 100. 131. 144
Fulgentius, 162. 169. 182. 185. 191. 223
Gellius, 19. 37. 86
Gratius, 155
Herodianus, 209. 211. 213. 216. 217
Heſiodus, 199. 212
Heſychius, 156
Hieronymus, 24
Hirtius, 21. 86. 96. 161
Homerus, 201
Horatius, 29. 31. 39. 60. 119. 193. 194
Hyginus, 11. 34. 39. 106. 117. 135. 140. 155. 156. 162. 185. 203.
Inſcriptiones Antiquæ, 91. 136. 160
Joannes Antiochenus, 173
Jornandes, 153. 175
Joſephus, 134. 135. 149. 155. 160. 168. 179. 208. 209. 210.
Iſaacius, 123
Iſidorus, 74. 96
Iſidorus Characenus, 154
Julianus Apoſtata, 188. 194
Julius Cæſar, 13. 23. 38. 44. 46. 70. 77. 79. 86. 182
Juſtinus Trogi, 16. 144. 221
Juvenalis, 148. 157
Lactantius, 97. 157
Lampridius, 208. 210. 211. 215
Lapis Ancyranus, 1. 9. 11
Livius, 4. 7. 8. 19. 21. 24. 25. 34. 35. 46. 71. 76. 80. 96. 98. 121. 132. 143. 159. 171. 198. 215. 221.
Lucanus, 1. 29. 3[illegible]. 144. 192. 224
Lucianus, 155. 168. 209
Lucretius, 139. 185
Machabæorum ſcriptor, 160. 165
Macrobius, 64. 138. 166. 167. 176. 178. 181. 182. 199. 208. 209.
Manilius, 83. 155
Martialis, 12. 65. 75
Martianus, 119
Maximus Tyrius, 194
Mela, 36. 42. 46. 77. 171. 210
Meſſala Corvinus, 4. 218
Modeſtinus, 166
Nicolaus Damaſcenus, 10
Nonni Dionyſiaca, 167
Notitia Epiſcop. Græcorum, 214
Nummi Antiqui, 19. 160. 170. 171. 186. 205. 208. 212. 213. 214. 215. 222.
Oroſius, 28
Ovidius, 18. 26. 71. 102. 113. 146. 161. 192
Palæphatus, 117. 147. 162
Paulus J. C. 12. 76. 117. 135
Pauſanias, 2. 32. 33. 73. 107. 113. 119. 122. 123. 124. 128. 132. 138. 141. 142. 143. 145. 150. 156. 157. 158. 159. 162. 167 169. 170. 172. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 190. 191. 198. 199. 200. 201. 203. 205. 209. 210. 212. 215. 217. 219. 220.
Philoſtratus, 165
Phlegon Trallianus, 168
Phornutus, 162. 172. 205
Pindarus, 119. 188
Plato, 199
Plinius, 1. 5. 10. 14. 17. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 36. 41. 42. 43. 44. 47. 53. 61. 63. 64 71. 72. 76. 77. 79. 80. 83. 93. 94. 100. 103. 105. 107. 110. 112. 113. 115. 131. 132. 134. 148. 160. 167. 171. 189. 218.
Plinius Junior, 193
Plutarchus, 3. 4. 7. 14. 16. 19. 27. 31. 37. 73. 77. 79. 118. 138. 161. 165. 168. 188. 202. 204. 218.
Polyænus, 118
Polybius, 169
Pollux, 31. 108. 185. 205
Pomponius Feſtus, 7. 16. 41. 64. 76. 84. 103. 114. 142
Porphyrius, 65. 220
Probus, 13. 16
Prudentius, 19. 24. 35
Ptolemæus, 13. 29. 48. 58. 59. 73. 77. 81. 169. 214
Quintilianus, 45. 53
Ruffinus, 178
S. Rufus, 176. 201
Salluſtius, 4
Seneca Philoſophus, 39. 70
Servius, 45. 139. 157. 202
Silius Italicus, 18. 61
Solinus, 8. 44
Sophocles, 194
Spartianus, 74. 83. 98. 99. 109. 153. 154. 155. 159. 164. 180. 197.

Statius, 180
Stephanus Byzantius, 133. 161. 167. 190. 213
Strabo, 1.8. 11. 12. 13. 14. 22. 28. 29. 33. 39. 41. 42 43. 45. 46. 52. 56. 58. 60. 63. 79. 81. 106. 108. 135. 149. 161. 167. 172. 189. 202. 203. 217 221. 222. 223.
Suetonius, 1. 9. 15. 23. 28. 39. 44. 61. 63. 64 67. 81. 85. 94. 95. 97. 99. 100. 101. 103. 104. 105. 107 108. 114. 115. 117. 119. 122. 124. 125. 131. 133. 134. 135. 137. 139. 140. 141. 142. 143. 197. 218.
Suidas, 19. 65. 154. 160
Tacitus, 5. 23. 25. 40. 45. 50. 59. 63. 66. 67. 75. 78. 82. 85. 87. 89 91. 92. 93. 95. 96. 98. 99. 109 112. 115. 121. 124. 125. 127. 130. 131. 137. 138. 139. 161. 165. 179. 180. 193. 197. 221.
Tertullianus, 118. 189. 214
Theon, 197
Thucydides, 120
Tibullus, 190
Valerius Max. 7. 17. 20. 27. 67. 77. 89. 103
Varro, 16. 18. 19. 22. 41. 68. 78. 103. 142. 178. 182. 204.
Vegetius, 64
Velleius Paterculus, 26. 59. 68. 93
P. Aur. Victor. 23. 133. 170. 175 209
Sex. Aur. Victor. 160
Virgilius, 11. 19. 30. 38. 73. 116. 120. 170. 183. 184. 185. 194. 218. 220.
Vitruvius, 193
Ulpianus, 1. 159. 175
Vopiſcus, 14
Vulcatius, 184
Xiphilinus, 133. 154. 213

INDEX AUCTORUM RECENTIORUM.

JO. Fr. Andreas, 25
J. Angelonus, 87. 88
Begerus, 52
Jo. Pet. Bellorius, 102. 104. 108. 109
Sam. Bochartus, 46. 195
Ant. Auguſtinus, 12. 22. 24. 28. 29. 36. 37. 44. 48. 56. 79. 80. 84.
Caſaubonus, 28
Cujacius, 175
Drapper, 115
Seb. Erizzus, 93. 144. 153. 201
Jo. Faber, 25
Raph. Fabrettus, 2. 16. 33. 41. 120. 148
Glandorpius, 65. 102
Goltzius, 39. 73. 103. 149. 161. 206. 209
Gruterus, 17. 18. 25. 27. 34. 41. 44. 47. 49. 53 54. 56. 58. 62. 66. 70. 73. 74. 84. 86. 89. 96. 99. 101. 102. 103. 104. 108 114. 116. 117. 128. 143. 159. 161. 169. 174. 195. 206.
P. Harduinus, S. J. 2. 4. 12. 13. 28 29. 33. 53. 61. 72. 73. 75. 80. 90. 93 96. 106. 110. 116. 118. 131. 135. 138. 1.34. 148. 158. 166. 167. 169. 171. 176. 179. 188. 189. 195. 203. 209. 210. 214.
Holſtenius, 33. 57. 132. 166. 171. 194. 209. 214
Ligorius, 32
Geraldinus, 124
Leunclavius, 213
Lilius Giraldus, 169. 181. 186. 193. 199. 212
Mediobarbus, 16 17. 18. 20. 22. 23. 28. 30. 32. 34. 35. 36. 37. 48. 59. 75. 78. 84. 88. 90. 96. 98. 99. 105. 107. 108. 117. 140.
Paul. Merula, 24. 25. 35
Ambr. Morales, 41
Morellius, 33. 57. 69. 123. 124
P. Noriſius Auguſtinianus, 1. 21. 37. 41. 46 57. 58. 87.
Occo, 16. 17. 18. 125. 145. 149
Onuphrius Panvinius, 64. 68. 83. 121
Patinus, 2. 5. 12. 31. 35. 43. 66. 69. 75. 78. 81. 88 90. 93. 98. 103. 105. 107. 109. 110. 116. 131. 148. 155. 158. 177. 188. 191. 195. 203. 204. 221.
Pighius, 35. 36. 66. 71. 78 92
Reſendius, 5 33
Rodericus Carus, 59
Scaliger, 33
Seguinus, 7. 16. 25. 40. 42. 48. 50. 52. 69. 84
Sigonius, 27. 68
Spanhemius, 15. 35. 86. 126. 132. 135. 159. 168. 192. 194. 200. 205. 212. 213. 221.
Sponius, 32. 33. 37. 39. 91. 109. 145. 189. 215. 219
Oct. Strada, 109. 1 0
Triſtanus, 2. 4. 5. 29. 52. 68. 71. 93. 116. 126. 131. 144. 149. 158 176. 178. 205. 209 213. 220. 221. 223.
Jo. Vaillant Hiſt. Syr. 58. 96. 97. 128. 133. 150. 164
Velſerus, 89
Volfangus Lazius, 202
Urſatus, 88. 156. 209
Urſinus, 4. 5. 21. 24. 25. 26. 31. 35. 36. 87. 88. 112. 118. 121.
Weheler, 142

INDEX
RERUM ET VERBORUM
MEMORABILIUM.

A

A Littera, Augur vel Auguſtalis explicata, 89
Abdera Hiſp. Bœticæ urbs à Pœnis condita, 63
Abelbalus Berytiorum Rex, 65
Abella Municipium in Campania, Colonia à Veſpaſiano deducta, 131
Accis urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, 9
Colonia à Julio Cæſare deducta, *ibid.*
unde Gemella dicta, *ibid.* 64
Achaia Provincia M. Antonio ceſſit, 6
Claudio Imperatori grata, 114
libertate à Veſpaſiano privata, 131
ipſi à Domitiano reſtituta, 139
Acheron flu. è lacu Acheruſia profluens, 14
Acilia gens, plebeia, à verbo *ἀκείομαι* ſano. 31
Acratus à Nerone ad Achaiam & Aſiam diripiendam miſſus, 127
Acrocorinthus mons & arx urbis Corinthi, 32. 170
ſtadiorum trium & dimidiati altitudine, 108
Soli attributus, 109. in ejus tutela, 194
Acte, ſerva ex Aſia empta, 125
à Nerone Octaviæ uxori prælata, *ibid.*
Adonidis anniverſarium Bybli celebratum, 155
Adonis flu. Byblo proximus, ex Libano ortus, *ibid.*
Adoptati ſuæ gentis nomen producunt, 50
Adventus Auguſti, eques lento gradu, 201
Æbutia gens patricia, 7. 69
Ædæmon Ptolemæi Mauritaniæ Regis libertus Mauros ad rebellionem excitat, 106
Ædiles Saranus & Libo, primi Ludos ſcenicos Romæ celebrarunt, 26
Ædilibus togæ prætextatæ, ſellæ curulis, & juris imaginum honos conceſſus, 85
Ædilitas, gradus ad Præturam, 88
inter minores magiſtratus quotannis creandos annumerata, 85
Ædilitii Ædilitatis munere functi, 86
Ædilium cura ex lege, & unde illi dicti, 26. 71
Ægyptus & Orientis provinciæ pro Othone contra Vitellium, 129
Ælia Capitolina urbs Palæſtinæ Colonia ab Hadriano deducta, 153. Antonino Pio, 165. Aurelio, 175. L. Vero nummos percuſſit, 196
ſe Commodianam ob beneficium à Commodo acceptum appellavit, 208
Ælia Hadriana Gemellina, Colonia ab Hadriano in Numidiam deducta, 153
Ælia Hadriana Zama, Colonia ab Hadriano in Numidiam deducta, *ibid.*
Ælia Thænitis, Colonia ab Hadriano in Numidia conſtituta, *ibid.*
Ælium Municipium Coellutanum in Numidia ab Hadriano factum, *ibid.*
Ælius Cæſar ab Hadriano adoptatus, 165
Æmilia gens patricia, 3. 72
Æmilius, à dulci facundia & lepore, 3
Æra Antiochenſium Syriæ cum annis, 134. in nummis Titi ſtare nequit, 135
Sinopenſium in nummis M. Aurelii, 193
Æræ anni Corinthi urbis, 186
Ærias Veneris templum apud Cyprios condidit, 93
Æſculapii Caput in nummis Coloniæ Babbenſis, 115
Æſculapius Medicinæ inventor, 200
in Deorum numerum receptus, *ibid.*
in nummis Corinthiorum ſignatus, 162
in Patrenſium nummis Commodo ſignatis, 215
cum Hygeia in L. Veri nummis Corinthi cuſis, 200
Æſymnetis Liberi ſignum apud Patrenſes, 205
Æthon, id eſt ſplendidus, Solis equus, 181
Æthra Præti Argivorum Regis uxor, 156
Afranius Pompeii M. legatus, 36
Africa Proconſularis provincia, 89
poſt pugnam Philippenſem Antonio ceſſit, 8
frumento plurimo abundat, 214
elephantis proboſcide ornata depingitur in nummis, *ibid.*
Agenor Phœnicum Rex, Europæ pater, 106
Agra terræ Atticæ regiuncula, 205
Agrippa, qui cum labore matris natus, 32. 121
Vipſaniæ gentis cognomen, 32
M. Agrippa tres habuit uxores, 55
Aſiæ & Syriæ præfectus, *ibid.* in Syria moratur, 12
ex ea reverſus an. U. C. 741. *ibid.* Colonos militares Aug. juſſu Beryti conſtituit, 21. 106. ob Trib. poteſtatem ante filios in nummorum ordine locatus, 55
Auguſto filios Caium & Lucium adoptandos permittit, 57
Agrippa Poſtumus ab Auguſto adoptatur, 44
Agrippina Marci filia, Caligulæ mater, 97
Germanico nupſit, 55
obiit in inſula Pandateria, 97
ejus reliquiæ à Caligula Romam relatæ, *ibid.*
Agrippina junior, Julia dicta, 113
Germanici & Agrippinæ ſenioris filia, 112
forma inſignis, 119. altera Venus in Corinthiorum nummis, 113. 119. ſub ſalutis effigie depicta, 113. Cn. Domitio nupta, ex cujus matrimonio Nero natus, 112. Claudio patruo deinde collocata, *ibid.* Auguſtæ nomen, *ibid.* hoc titulo in nummis, à matre diſtincta, *ibid.* penes eam tota imperii poteſtas, 113. Coloniæ in Germania fundatrix, 112
Alabandenſium nummus rariſſimus, 57
Alacer, cognomen à ſenſuum omnium vigore, 77
Albanum urbs Latii, 3
L. Albino utraque Mauritania à Galba conceſſa, 127
Albinus, cognomen ab Albo diminutivum, 27
Albogalerus à galea, 41
Alexander M. Troadem urbem liberam primus pronuntiavit, 221. Ammonis Lybici oraculum adit, 151
Alexandria Ægypti ab Alexandro M. condita, 165
Serapin & Iſim colit, *ibid.*
Alexandrinus quidam oculorum tabe à Veſpaſiano ſanatus, 197
Alitia gens incerta, 7
Alliaria gens incerta, 17
Aluſitiæ gentis apud auctores nulla mentio, 31
Amathus Veneris templum apud Cyprios ædificari juſſit, 93
Ambracius Sinus in Epiri littore, 14
Amiſodarus Rex Lyciæ Chimæram nutrivit, 202
Ammonis Jovis cultus in Ægypto, 132
Amphytrite Oceani filia, Neptuni uxor, 140
ejus ſignum Corinthi in Neptuni templo, *ibid.*
Ampſacus fluv. Numidiæ, 169
Anagnia ex Municipio Colonia à Druſo facta, 63
Anas fluvius Luſitaniæ, 33. 75
Annia gens plebeia, 5. 113
Ancyra urbs Galatiæ, 215
Anni 43. ad conſulatum gerendum ex lege requiſiti, 24
Anniverſarium Adonidis Bybli celebratum, 155
Dianæ Laphriæ apud Patrenſes, 190
Annuum vectigal Græcis à Veſpaſiano impoſitum, 139
Anteon vel Anton, Herculis filius, 21

ab

ab eo Antoniorum familia, *ibid.*
Antiſtia gens eadem quæ Anteſtia, plebeia, 22
Antiochia Piſidiæ urbs, Colonia ab Auguſto deducta, 167. nummos Tito dedicavit, 134
ſub Antonino Pio arſit, 167
M. Aurelio nummos cuſit, 177. L. Vero, 197
Antiochenſes Syriæ primi Veſpaſiano adhæſere, 131
Flaviæ gentis ſtudioſiſſimi, 137
pro Avid. Caſſio contra M. Aurelium ſteterunt, 184
Coloni ſub Caracalla facti, 167
Antiochus Deus Epiphanes Rex Syriæ, 165
ſuperbiſſimum Antiochiæ templum condidit, 178
Antilles templi Ammonis Dei Alexandrum M. Jovis filium ſalutavit, 151
Antiſtius Auguſti legatus in Hiſp. Tarraconenſi, 35
Antium urbs Latii Colonia à Nerone deducta, 115
Antonia gens in patricias & plebeias diviſa, 21. 73
Antonia Claudii filia ex Ælia Pætina, 109
Cn. Pompeio M. nupſit, deinde Fauſto Syllæ, 109
Antoninus Pius bella per legatos geſſit, 165
in Achaia, & in Ægypto rebelliones repreſſit, 169
multas civitates pecunia adjuvit, 189
operum magnificentia Græciam, Ioniam, & Syriam ornavit, 167
Tribunitiam poteſtatem XXIV. attigit, 165
M. Antonius Triumvir Colonias deduxit lege Triumvirali, 6
Antoninus Hipparchus Duumvir Corinthi, 60
Apex Pontificis maximi ornamentum, 10. 47
Aphytis urbs in Pallene inſula, 107
in ea Jovis Ammonis cultus, *ibid.*
Apis Argivorum Rex, Alexandriæ mortuus, 166
Apium in Nemæis ludis præmium, 204
Apollo ἀπὸ τοῦ *πάλλειν τὰς ἀκτῖνας*, hoc eſt à jaculando radios dictus, 109. 199
Apollo & Sol idem, 223
quatuor artibus præeſt, 168
vates exiſtimatus, 223
oracula reddit, 220
oracula reddentis more ſignatus in Commodi nummis, 220. in Criſpina, 223
duos ſerpentes inter ſe pugnantes virga interpoſita diremit, 182
Trojæ urbis muros fecit, 194
Achillem in bello Trojano interfecit, *ibid.*
Cæliſpex Romæ vocatus, 170
Ilienſis cognominatus, 194
Monetalis in nummis Commodi, 216
Palatinus in iiſdem, *ibid.*
Pythius appellatus, 193
Sinhodus, Lanuvii dictus, 181
Antiochiæ Syriæ cultus, 168
ex ea in alias Syriæ urbes receptus, 177
in nummis Patrenſium ſignatus, 172
cum Venere in iiſdem Commodo cuſis, 216
in Pellenſium nummis, 159
in Troadenſium nummis M. Aurelii, 193. Commodi, 220
peculiariter in iis arcum gerit, *ibid.*
L. Apronius Germanici legatus, 92
ſub Auguſto Conſul, *ibid.*
Africæ Proconſul, 87
Apros Colonia in Thraciam à Claudio deducta, 105
Apulenſis Colonia in Dacia à Trajano facta, 146
Aqua luſtralis, 26
Aquæductus apud Sinopenſes à Trajano inchoatus, ab Hadriano perfectus, 193
Aquæ Sextiæ in Gallia Colonia, 26
Aquila Imperii Romani ſymbolum, 177. 197
in nummis Antiochiæ Piſidiæ M. Aurelio cuſis, 177. L. Vero, 196
carnis partem in ſacrificio unguibus rapit, 173
caput bovis in Troadenſium nummis, 222
Troadis condendæ augurium, 173
Aquila legionaria ex clade Variana recuperata, 107
legionis inſigne, 64
militaris Coloniæ deductæ ſymbolum, 2
duæ in nummis ſignatæ, veteranos in Coloniam tranſmiſſos ex duabus legionibus indicant, 11
ipſæ cum vexillo, idem arguunt, 37
eadem cippo impoſita inter duo ſigna militaria in nummis Germanorum Commodo cuſis, 214
in Patrenſium nummis M. Aurelio dicatis, 192
L. Vero, 206. M. Commodo, 217
Aquinum Colonia, 6
Aquinus, an cognomen, 7
Ara in Coloniæ deductione ad quid erecta, 19
Cyclopibus Corinthi dicata, 188
ab Illicitanis Auguſto, 78
ab Italicenſibus eidem, 79
à Tarraconenſibus ejuſdem æternitati, 45
Providentiæ Auguſti, 37
Aratrum, Coloniæ deductæ ſymbolum, 5
Arbor ſuper aram in Corinthiorum nummis M. Aurelio cuſis, 188. L. Vero, 203
Archelais Colonia in Cappadociam à Claudio deducta, 105
Archemori caſus, 187
Architis, cognomen Veneris, 209
Arcus à Corinthiis in Auguſti honorem extructus, 30
Arca templi apud Cyprios in qua non pluit, 93
Aries in Libya Bacchum ad fontem ducit, 132
Mercurio cur comes datus, 172
Armenia Aſiæ regio notiſſima, 21
Armeniaci nomen M. Aurelio & L. Vero à Senatu delatum, 196
Arminius à Germanico devictus, 81
Armorum ſpolia ob Judæam devictam in Stobenſium nummis, 132
Aroë dicta Colonia Patrenſis, 40
Arria gens, plebeia, 24. 73
Aſdrubal Carthaginem novam condidit, 27
Aſpergillum, ex qua re factum, 41
Aſta urbs & Colonia Hiſp. Bœticæ, 10
Aſtarte, Venus appellata, 154. 176
Syrorum Dea, 147
Beryti tutelare numen, 147. 208
Cæſareæ Palæſtinæ tutelaris dea, 195
ejus cultus in illam ex Byblo allatus, *ibid.*
ejus veſtitus Beryti & Cæſareæ paulò diverſus, 155
Aſtigi urbs & Colonia Hiſp. Bœticæ, 10
Aſturica urbs & Colonia Hiſp. Tarracon. *ibid.*
Atellæ gentis mentio apud Gruterum, 103
Atergatis eadem quæ Derceto & Aſtarte, 147
Athamas Thebarum Rex, 163
Athenæ, civitas Græciæ celeberrima, 209
Athleta in nummis Corinthiorum M. Aurelio ſignatis, 186
Atidius Cornelianus Syriæ Rector ſub M. Aurelio, 176
Atina urbs Latii, Colonia à Nerone facta, 115
Atlas mons Africæ altiſſimus, 140
Atratinus M. Antonii Legatus, 8
claſſis Præfectus, 88
Attubi urbs, nunc Claritas Julia, 46
Augurium urbis Troadis condendæ, 222
Auguſta Illici, urbs & Colonia, 36
D. Auguſtinus Hipponenſis Epiſcopus, 214
Auguſtus in Pontificum collegium adſcriptus, 10
Flamen Martialis creatus, 19
Pontifex Maximus factus, 47
Lepido Triumviratus principatum non ademit, 9
Lepidi & Antonii legiones in ſuas partim adſcivit, 218
in plurimas Colonias centum & viginti homines tranſtulit, 9
Colonias duodetriginta in Italiam deduxit, *ibid.*
Veteranos V. Macedonicæ & VIII. Auguſtæ Berytum Colonos tranſmiſit, 1
Carthaginem Colonis iterum frequentavit, 3
Emeritenſibus quadringenta jugera dedit, 34
Patrenſibus plurima contulit beneficia, 145
eorum urbem deduxit Coloniam, 191
Troadenſis Coloniæ fundator, 222
Tarracone morbo correptus, 45
in eadem urbe bis conſulatum iniit, 61
Hiſpania pacata novos cives in ejus urbes & Colonias traduxit, 46
viam Conſulum tempore inchoatam Gades uſque ſtravit, 34

à Senatu ſolus Rempublicam gerere coactus, 54
provincias cum ipſo partitus eſt, ibid.
ipſi cudendæ monetæ facultatem reliquit, 54
Patris patriæ nomen univerſo conſenſu accepit, 23
poſt 17. annos conſulatum 12. recepit, 16
cenſum à Julio Cæſare abolitum reſtituit, 28
M. Agrippam ſibi æquavit, 59
Juliam filiam ipſi collocavit, ibid.
ipſo mortuo illam Tiberio dedit, 47
Caium & Lucium ipſius filios adoptavit, ibid.
Caio ſacerdotium detulit, 31
Caio & Lucio mortuis Tiberium adoptavit, 47
Apollinis ſtudioſiſſimus, 178
tabulam Veneris in templo Julii patris dedicavit, 113
in quadrigis à Patrenſibus cælatus, 52
coronatur à Genio in Philippenſium nummis, 109
Monarchiæ Romanæ fundator, 1
Cælum cum Jove regere dictus, 83
Avidius Caſſius Syriæ Rector ſub M. Aurelio, 178
ab eo deſcivit, 208
Avitus cognomen Romanum, 78
Avonia gens, plebeia, 73
Aurelia Carrhena in Meſopotamia Colonia à M. Aurelio conſtituta, 175
Aureliana Laurea cenſis in Norico, ibid.
Aurelia Antoniniana Ovila, ibid.
Aurelia Singara in Meſopotamia, ibid.
M. Aurelius uxoris Antonini Pii fratris filius, 177
ab Ant. Pio Hadriani juſſu adoptatus, 193
Cæſaris nomen vivo Hadriano non tulit, 177
Tribun. poteſtatem poſt Fauſtinæ nuptias accepit, ibid.
Imperatoris nomen poſt Ant. Pii mortem habuit, ibid.
regnare incœpit Olymp. 235. 186
L. Verum Imperii participem fecit, 177
Romæ omnia ad bellum Parthicum neceſſaria diſpoſuit, 176
Canuſium Apuliæ Verum ægrotantem inviſit, 200
ipſi ut Vero, pro bello Parthico iidem honores reddidit, 176
Duas conſtituit legiones, 175
bellum Marcomannicum geſſit, 191
auctionem ornamentorum Imperialium pro eodem bello in Trajani foro fecit, ibid.
Corinthum adiit, 180
in Syriam ob Avidii Caſſii rebellionem venit, 178
Ægyptum luſtravit, 208
Marcomannos, Sarmatas, Vandalos, & Quados repreſſit & vicit, 213
res contra Germanos iterum feliciter geſſit, ibid.
Pannonias ſervitio liberavit, ibid.
Commodo Tribunitiam pot. communicavit, 220
provincias Romanas ingenti moderatione tractavit, 191
egregia ſua facinora ad Reip. gloriam revocavit, ibid.
ſub Neptuni figura in quadrigis repræſentatus apud Corinthios, 109
Serapidem magnopere coluit, 208
cives Romanos qui ſunt in orbe omnes pronunciavit, 175
Axilla, cognomen ab alæ vitio, 89
Axius Macedoniæ fluvius, 158

B

Babba urbs Mauritaniæ Tingitanæ, 106. 115
Ad Garguam amnem ſita, ibid.
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 106
Julia Campeſtris appellata, ibid.
Claudio nummos conſecravit, 105. 106. Neroni, 115. Galbæ, 127
Bacchi duo ſigna in foro Corinthi, 182
Bacchus dictus Lyæus quaſi lenitatem præſtet, ibid.
vitis plantandæ rationem docuit, ibid.
in nummis Æliæ Capitolinæ cælatus, 153
in Corinthi nummis, 182
apud Syros in ſumma veneratione, 165
Baculus ſerpente involutus, Æſculapii ſymbolum, 162
Bæbia gens plebeia, 22
Baggia, ſeu Baccia gens, nullibi memorata, 28. 72
Baphyrus, Macedoniæ fluvius, 171
Barbatia gens, à Barbati cognomine, 31
Barbatus, cognomen Valeriæ gentis, 31. 88
Idem, ac Barbula à barba deſumptum, ibid.
Baroniſus, mons Mauritaniæ Tingitanæ, 115
Baſſus, cognomen Duumviri, 5
Beleus fluv. Phœnices prope Ptolemaidem, 149
metalla in vitrum commutans, 160
Belitani Hiſpaniæ cives Romani, 28
Bellerophontis Hiſtoria apud ſcriptores ambigua, 201
Glauci Ephyræ Regis filius, 31. 117
Neptuni ex Eurynome Niſi filia, ibid.
Phrygius vir genere Corinthius, ibid.
ob cædem fratris Corintho pulſus, 201
in exilium miſſus, 156
exul ante nuptias Corinthum venit ex Pauſania, 201
equum conſcendere primus docuit, unde depictus cum equo alato, 31
in Iſtmicis ludis equo vicit, unde equum volantem conſcendiſſe dixerunt, 156
Pegaſum ad Pyrenen fontem aquantem ſiſtit, 162
cum capiſtro retinet in nummis, 117
contra Chimæram decertat, 141. 235
in nummis Julii Cæſaris, M. Aurelii, 176. L. Veri, 201
montem Chimæram in Lycia habitabilem reddidit, 139
Corinthiorum heros, 113
ab iis ſummo honore cultus, 157
ad urbis antiquitatem arguendam cuſus, 117
pro Perſeo ab Erizzo creditus, 201
Βελλερόφων quaſi Βουληφόρος, ſapientiæ conciliator, 162
Bellia gens, incerta, 31
Belo ſeu Belon, urbs Hiſpaniæ Bœticæ, 46
Berecynthiæ matris feſta, 71
Berytus urbs littoralis, 1. 11
à Saturno condita, 65. 167
à Tryphone Syriæ Tyranno diruta, 106
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 1
ab Auguſto Veteranis militibus frequentata anno U.C. 740. 109
Juliæ & Auguſtæ nomina præfert, 1
jure Italico donata ab Auguſto, 11
in ea actum eſt de bello Veſpaſiani contra Vitellium, 138
nummos dicavit Julio Cæſari, 2. Auguſto, 10. 11. Tiberio, 65. Claudio, 106. Domitiano, 138. Nervæ, 144. Trajano, 146. 147. Hadriano, 154. Ant. Pio, 167. M. Aurelio, 177. L. Vero, ibid. Commodo, 208
Beneventum urbs in Hirpinis, Colonia à Nerone facta, 115
Bibulus M. Antonii præfectus, 8
Bilbilis urbs Hiſpaniæ Tarrac. in Celtiberis, 12. 100
municipium in nummis, 12. 13
Auguſta ab Auguſto cognominata, 13
nummos dicavit Auguſto, 11. 12. 13. Tiberio, 65. 66. Caligulæ, 100
Blæſus Sejani avunculus Africæ, Proconſul, 89
Bœtica Hiſpaniæ provincia, Colonis à Julio frequentata, 46
ab Auguſto conceſſa Pop. Romano,
Bœtis Hiſpaniæ Bœticæ fluvius, 37
Bogud Mauritaniæ Rex, 105
Bos Municipiorum inſigne, 22. 26
fertilitatem etiam indicat, 16
infulatus ad ſacrificia ſpectat, 26. 67
cornupeta, ludos indicat, in Nerone, 116
Bos apis ab Ægyptiis cultus, 106
Botrus in nummis Juliæ Traductæ, 58
vini abundantiam arguit, ibid.
Bovis caput in Calaguris nummis ludos indicat in Auguſto, 26. in Tiberio, 68
pro ſacrificio in Trajani nummis à Deultanis cuſis, 148
Briarei ſententia de Corinthi tutela, 156
Britannicus Claudii filius, 108
patre vivo virilem togam non accepit, 114
Brocchus dictus eſt, cui dentes prominebant, 22
Brontes, unus ex tribus Cyclopibus. 115

Brunduſium urbs Italiæ in maris Adriatici littore, 205
Buccus cognomen Pompeiæ gentis, 30
Bucolicum carmen Mercurio conſecratum, 212
Buthrotum urbs Epiri littoralis, 13
Colonia ab Auguſto deducta, *ibid.*
Byblus urbs Phœniciæ littoralis, 155

C

C & K pro eadem littera uſurpata, 27
Caduceatores dicti ſunt legati de pace, 172
Caduceus poſt caput Mercurii in Tiberii nummis, 93
ejus inſigne & ſymbolum, 93. 172
Cæcas, Æneæ comes, 3. 84
Cæcilia gens, plebeia, 3
à Cæcade dicta, 84
Cæculus, Præneſte condidit, 3
Cæſarauguſta urbs Hiſp. Tarraconenſis, 94
olim Salduba vocata, *ibid.*
Colonia ab Auguſto deducta, 14
Veteranos ex tribus legionibus accepit, 102
nummos Auguſto dicarunt plurimos, 14. & *ſeqq.* Liviæ, 50. Agrippæ, 55. Tiberio, 67. & *ſeqq.* Germanico, 94. Agrippinæ ſen. 97. Neroni & Druſo Cæſaribus, 98. Caligulæ, 100. & *ſeqq.* Liviæ ſtatuam poſuit, 67
Neronem & Druſum Cæſares urbis ſuæ Duumviros nominavit, 98
ſacrificia pro Caligulæ ſalute perpetravit, 101
Cæſarea urbs Mauritaniæ ſub Jubæ junioris ditione, 106
Colonia à Claudio deducta, 105
Cæſarea urbs Palæſtinæ littoralis, 135
olim Apollonia & Stratonis Pyrgos vocata, *ibid.*
ejus ſitus, *ibid.*
ipſi nullus fluvius proximus, 155
in honorem Auguſti ab Herode Judæorum Rege Cæſarea nominata, 135
Judææ caput, *ibid.*
regionis maxima, 179
Colonia à Veſpaſiano facta, 131
cur Primæ nomen in nummis, 139
Flaviæ gentis cur appellatio, 135
illius ſolum immune à Tito dictum, 134
nummos dicavit Tito, 134. Domitiano, 137. Trajano, 147. 148. Hadriano, 155. Ant. Pio, 167. 168. M. Aurelio, 177. 178. 179. Fauſtinæ jun. 195. L. Vero, 196. Commodo, 209
Cæſarienſes Palæſtinæ cultum Veneris ſeu Aſtartes à Bybliis acceperunt, 155
eorum erga Romanos ſtudium, 179
Cæſares, laureâ in nummis non coronabantur, 177
Cæſaris nomen, ſecundi faſtigii titulus, 197
Cæſonia Caligulæ uxor ſub Salutis effigie, 103
Cajus ſeu Gajus, prænomen à gaudio patrum, 17. 67
Cajus Agrippæ F. ab Auguſto adoptatus, 58
Coſ. deſignatus in Armeniam profectus eſt, 21
in Cilicia deceſſit, *ibid.*
Calaguris urbs Hiſp. Tarraconenſis, *ibid.*
Julio Cæſari contra Pompeii legatos adhæſit, 23
Julia à Julio Cæſare vocata, 23
ludi ſcenici in ea à Scipione Naſica inſtituti, 26
iidem à Valerio & Sextio Ædilibus renovati, *ibid.*
ejus cives inter armigeros ad corporis cuſtodiam ab Auguſto admiſſi, 23
Calagna urbs Latii, Colonia à Druſo Cæſare facta, 63
Calathus, Serapidis inſigne, 166
quid denotat, 166. 209
Caldus cognomen Corneliæ gentis, 100
idem Semproniæ, 13
Caligula ex Julia familia oriundus, 100
Germanici & Agrippinæ filius, *ibid.*
exoptatus ad imperium ob patris memoriam, 95
omnia ex Senatus arbitrio adminiſtraturum ſe profeſſus eſt, 104
Cives urbi reſtituit, 100
Conſulatum iniit cum Claudio patruo, 104
libellos de actionibus Tiberii exuſſit, *ibid.*
morbo conflictatus mortem evaſit, 101
Romam convaleſcens plaudente populo rediit, *ibid.*
Auguſti templum dedicavit, 15
Jovis ſtatuam in templo Hieroſolymitano poni decrevit, 175
Ptolemæum Mauritaniæ Regem conſobrinum ſuum occidere juſſit, 100
ejus regnum in duas Provincias diviſit, *ibid.*
Cæſoniam uxorem ardenter amavit, 103
parentum effigies in nummis reſtituit, 55
nummos cum Auguſti imagine percuſſit, 15
in matrem Agrippinam pius, 97
Agrippæ avi memoriam oderat, 55
Calvinus, cognomen gentis Sextiæ, 26
Calydon, urbs Ætoliæ, 190
Camalodunum Colonia à Claudio in Britanniam deducta, 105
Candidus, cognomen à corporis colore, 73
Caninia gens conſularis, 18. 121
Caninius Agrippa Ædilis templum Corinthi reſtituit, 128
Canis, cur Dianæ comes, 190. 205
Canius civis Gaditanus, 75
Cantabri Hiſpaniæ populi, 28
Canuſium, Apuliæ urbs, 200
Capeduncula, vas à capiendo dictum, 41
Capella, cognomen Antiſtiæ gentis, 41
Capita Druſi & Germanici ad concordiam eorum arguendam ſignata, 96
Capito, à capitis vitio dictus, 25
cognomen Mariæ gentis, *ibid.*
Capitolienſes Hadriano fundatori nummos percuſſerunt, 153
Caprarius, cognomen ob ingenii tarditatem, 65
Capricornus, capri pars cum cauda piſcis, 39
Zodiaci ſignum, *ibid.*
Auguſti ſymbolum, *ibid.*
Caprilia gens, à Capris dicta, 19
Capua urbs Veteranis à Nerone firmata, 115
Caput Oſiridis quotannis ex Alexandria Byblum per mare delatum, 155
Caput muliebre turritum, urbium principum ſymbolum, 131
Caput pileo tegitur ad ſanitatem conſervandam, 164
Carbo cognomen ab arte, 36
Caracalla Luni Dei inviſendi gratiâ Carrhas venit, 179
P. Cariſius Auguſti legatus in Luſitania, 35
Carrhæ urbs Meſopotamiæ antiquiſſima, 210
æram ſub Nerone inchoavit, 180
Colonia ſub M. Aurelio & L. Vero deducta, 197
Metropolis in nummis dicta, 180
nummos percuſſit M. Aurelio, 179. L. Vero, 197. & Commodo, 210
Carrinas cognomen, 68
Carrilia gens incerta, *ibid.*
Carteia urbs Hiſpaniæ Bœticæ, 46
Carthago urbs Africæ littoralis, 2
Tyriorum Colonia, 192
à Didone condita, 116
Romæ quondam æmula, 210
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 1
in nummis Antiqua nominata, 116
operum magnificentiâ ab Ant. Pio exornata, 167
nummos conſecravit Julio Cæſari & Auguſto, 1
Agrippinæ ſen. 97. Neroni, 116. Ant. Pio 168. Commodo, 209
Carthaginenſe forum ſub Ant. Pio arſit, 167
Carthaginenſes Agrippinam ſen. tanquam Deam coluerunt, 97
Carthago urbs Hiſpaniæ citerioris littoralis, 8
à Pœnis condita, 98
Aſdrubalis opus, 27
illius ſitus à Livio fusè deſcriptus, 98
à Scipione expugnata, 7. 98
Colonia à Julio facta, 27
in nummis Nova appellata, 116
Neronem & Druſum Cæſares urbis ſuæ Quinquennales nominavit, 99
nummos percuſſit Auguſto, 27. Druſo & Neroni Cæſaribus, 98. Caligulæ, 103

Carya urbs Peloponneſi, 193
Caryatides figuræ muliebres ſine brachiis, *ibid.*
Caſcantum, urbs & Municipium Hiſp. Tarraconenſis, 71
Caſſandria, urbs Macedoniæ, 107
olim Potidea, *ibid.*
à Caſſandro de nomine ſuo vocata, *ibid.*
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 103
ab Auguſto Colonis iterum frequentata, 117
juris Italici ab eo facta, *ibid.*
nummos Claudio percuſſit, 106. Neroni, 116. Veſpaſiano, 131. Nervæ, 144. Plotinæ, 151
Caſſia gens, patricia & plebeia, 17. 89
Caſſilinum, Colonia à M. Antonio deducta, 20
Caſſius Longinus Tiberii progener. 40
Cata Sabini dicunt acuta, 68
Cato Porciæ gentis cognomen à verbo cata, *ibid.*
Caunus, mons Hiſpaniæ Tarraconenſis, 47
Celer cognomen à celeritatis officio, 39. 70. 78
Celſa urbs Hiſpaniæ Tarrac. ad Iberum flu. 28
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 72
Celtiberi Hiſpaniæ Tarrac. populi, 12
Cenſores primi Romæ Poſtumius Albinus & Camillus, 28
eorum habitus & inſigne, *ibid.*
ipſis facultas cudendæ monetæ conceſſa, 120
Cenſus agendi mos, 28
Ceres frugum dea ab antiquis credita, 189
cur duabus tædis accenſis Proſerpinam filiam quærit, *ibid.*
ejus in Africa peculiaris cultus, 189. 214
in nummis M. Aurelii à Carthaginenſibus cuſis, 189. in Commodo ab Hipponenſibus dicatis, 214
Cethegus cognomen Corneliæ gentis unde dictus, 29
Cetratæ cohortes in Bœtica, 46
Cervus Dianæ ſacer. 153
Chaboras Meſopotamiæ flu. in Euphratem labitur, 179
Chaldæa Aſiæ majoris regio verſus Babylonem, 210
Cherubim & Seraphim Salomonis dona urbi Antiochenſium Syriæ, 137
Cheruſci Germaniæ populi à Germanico victi, 81
Chimæra Typhonis gigantis ex Ecnida filia, 185
Lyciæ mons ignivomus, 139. 202
omnino Soli oppoſitus, 202
monſtrum cujus caput Leo, venter Capra, cauda Serpens, 185
ab Amiſodaro Lyciæ Rege enutrita, 202
Navigii genus, *ibid.*
unde illius fabula conficta, 203
in Corinthiorum nummis ob memoriam Bellorophontis victoriæ, 139
in nummis M. Aurelii cuſa, 266. L. Veri, 202
Chimarus Amiſodari dux, *ibid.*
Chriſtiani Serapidis cultores ab Hadriano appellati, 168
Chryſaor Meduſæ filius ex Neptuno, 185
Chryſus fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, 9
Ciernenſium Colonia in Daciam à Trajano deducta, 146
Cilicia Romanorum Provincia, 131
Trachea ditionis Antiochi Commagenæ Regis in provinciam à Veſpaſiano redacta, 131
Circumciſio Judæis ab Ant. Pio permiſſa, 166
Civem unum mavult ſervare Scipio, quàm mille hoſtes perdere, 14
Civica Pompeianus L. Veri patruus, 207
Civitas Romana cunctis promiſcuè à M. Aurelio data, 175
Clava, Herculis inſigne, 182
ipſi ob philoſophiam tributa, 123
Claudia Lugdunenſis Colonia in Galliam à Claudio deducta, 105
Claudianus adoptione dictus ex gente Claudia, 101
Claudiopolis urbs Iſauriæ, 110
Colonia à Claudio deducta, 105
Claudius Neroni dextram porrigit, 114
bis procellis jactatus Maſſiliam appulit, 107
ipſi ob res feliciter in Britannia geſtas plurimi honores, à Senatu decreti, *ibid.*
Mauros per Legatos devicit, 106
Achaiam patribus commendat, 108
de ipſa bene meritus, 107
in omnes orbis partes colonias deduxit, 105
III. Id. Octob. deceſſit, 118
inter divos Neronis cura relatus, 124
Troadenſis Coloniæ immunitatum reſtaurator, 222
Claudius Optatus Claudii libertus, 108. 117
Duumvir Quinquennalis, 120
Cleander idem quod celebris vir, 122
cognomen Coloniæ Patrenſis magiſtratus, *ibid.*
Clemens cognomen Duumviri, 69
Clodius Æneæ ſocius, 16
Clodius Macer in Africa Proconſul, 127
nova ſub Nerone molitur, *ibid.*
per Garucianum Galbæ Procuratorem interemptus, *ibid.*
Clunia urbs Hiſp. Tarr. ad Durium flu. 72
Clypei in templis apponi pro votis ſoliti, 96
Clypeus votivus propter aquilam Varianæ legionis receptam, *ibid.*
ob recepta à Parthis ſigna militaria, *ibid.*
Cneius cognomen ob inſigne nævi, 17. 103
Cœlia gens, plebeia, ſed conſularis, 53
Coëlu ſeu Coillu urbs Numidiæ littoralis, 169
Municipium Ælium vocatum, 198
ab Hadriano conſtitutum, 169
nummos dicavit Ant. Pio, 168. Vero, 198. Commodo, 210
Cognomina à majore & à minore pecore, 65
Græca ſæpius compoſita, Latina verò ſimplicia, 122
Cohors in 50. manipulos dividitur, 64
Coloni togâ ut Romani utebantur, 210
jura inſtitutaque P. Romani non ſui arbitrii habebant, 198
Coloniæ Colonicis & Auguſtalibus conſtabant, 82
earum deducendarum mos & ritus, 134
effigies & ſimulacra majeſtatis P. Romani, 53. 82
ante Marii tempora ex civibus togatis tantùm deductæ, 68
eo quo ipſa Roma adminiſtrationis genere rectæ, 53
Cenſores in iis dicti Quinquennales, *ibid.*
plurimæ nudum Coloniæ nomen habentes, 13
matris inſignia in nummis retinebant, 212
Syriacæ Duumvirorum nomina in nummis haud apponebant, 57
in Ægypto nullæ conſtitutæ, 8
in Africa plurimæ à Julio factæ, 114
cenſum Romam mittebant, 53
Juliæ dictæ à Julio Cæſare factæ, 46
Auguſtæ ab Auguſto, *ibid.*
Juliæ verò ſimul & Auguſtæ à Julio primùm conſtitutæ, deinde ab Auguſto colonis frequentatæ, *ibid.*
Coloniarum nummi poſt Caligulam nulli, 55
earum nomina in nummis, 56
Accitana Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 9. Tiberio, 63. Caligula, 100
Ælia Capitolina Palæſtinæ in Hadriano, 153. Ant. Pio, 165. M. Aurelio, 175. L. Vero, 196
Antiochenſis Piſidiæ in Tito, 134. Ant. Pio, 167. M. Aurelio, 177. L. Vero, 196
Apamena Bithyniæ,
Aſturica Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 10
Babbenſis Numidiæ in Claudio, 106. Nerone, 115. Galba, 127
Berytenſis Phœniciæ in Julio, 1. Auguſto, 10. Tiberio, 65. Claudio, 106. Domitiano, 137. Nerva, 144. Trajano, 146. Hadriano, 154. Ant. Pio 167. M. Aurelio, 177. Commodo, 208
Buthrotum Epiri in Auguſto, 14
Cæſarauguſta Hiſp. Tarr. in Auguſto, 14. Livia, 50. M. Agrippa, 55. Tiberio, 67. Germanico, 94. Agrippina ſen. 97. Nerone & Druſo, 98. Caligula, 101
Cæſarea Palæſtinæ in Tito, 134. Trajano, 147. Hadriano, 155. Ant. Pio, 167. M. Aurelio, 178. Fauſtina jun. 195. L. Vero, 197. Commodo, 209
Carthago Antiqua Africæ in Julio, 2. Agrippina ſen. 97. Nerone, 116. Ant. Pio, 168. M. Aurelio, 179. Commodo, 210
Carthago Nova Hiſpaniæ in M. Antonio, 8. Auguſto, 26. Nerone & Druſo, 98. Caligula, 103
Carrhenorum Meſopotamiæ in M. Aurelio, 179. L. Vero, 197.

197. Commodo, 210
Caſſandrenſis Macedoniæ in Claudio, 107. Nerone, 116. Veſpaſiano, 132. Nerva, 144. Plotina, 151
Celſa Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 28. Tiberio, 72
Corinthus Achaiæ in Julio, 2. M. Antonio, 6. Auguſto, 30. Caio & Lucio, 60. Tiberio, 73. Germanico, 95. Claudio, 107. Agrippina jun. 112. Nerone, 117. Octavia, 125. Galba, 128. Domitiano, 139. Sabina, 162. Ælio Cæſare, 164. Ant. Pio, 169. Fauſtina ſen. 187. M. Aurelio, 180. L. Vero, 198. Lucilla, 207. Commodo, 212
Dertoſa Hiſpaniæ Tarrac. in Auguſto, 33. Tiberio, 75
Deulton Thraciæ in Trajano, 148
Dienſis Macedoniæ in Ant. Pio, 171
Emeritenſis Luſitaniæ in Auguſto, 34. Livia, 51. Tiberio, 75
Germanorum Galatiæ in Commodo, 213
Heliopolitana Cæle-Syriæ in Hadriano, 158
Hipponenſis Africæ in M. Aurelio, 189. Commodo, 215
Illicitana Hiſp. Tarracon. in Auguſto, 36. Tiberio, 77
Nemauſenſis Galliæ Narbonenſis in Agrippa, 80
Norbenſis Luſitaniæ in Caio & Lucio, 61
Oeenſis Africæ littoralis in Antonino Pio, 171
Panormitana Siciliæ in Auguſto, 32. Livia, 52
Pariana Myſiæ in M. Aurelio, 189
Patrenſis Achaiæ in Auguſto, 40. Livia, 52. Claudio, 108. Agrippina jun. 114. Nerone, 121. Galba, 128. Domitiano, 141. Nerva, 145. Hadriano, 158. Ant. Pio, 172. M. Aurelio, 190. L. Vero, 204. Commodo, 215
Patricia Hiſp. Bœticæ in Auguſto, 38
Pellenſis Macedoniæ in Hadriano, 159
Philippenſis Macedoniæ in Claudio, 109. Veſpaſiano, 132. Domitiano, 143. Hadriano, 159. M. Aurelio, 192. Commodo, 219
Ptolemaidenſis Phœniciæ in Claudio, 110. Nerone, 124. Trajano, 149. Hadriano, 160
Romulea Hiſp. Bœticæ in Auguſto, 42. Livia, 52. Germanico, 96. Nerone & Druſo, 100
Ruſcino Galliæ Narbonenſis in Auguſto, 43
Sinopenſis Ponti Aſiatici in Hadriano, 161. M. Aurelio, 193
Tarraconenſis in Hiſp. citeriore in Auguſto, 43. Caio & Lucio, 61. Tiberio, 81
Troadenſis Phrygiæ min. in Trajano, 149. Hadriano, 161. Ant. Pio, 172. M. Aurelio, 193. Commodo, 220
Valentia in Julio, 4
Lupam cum puerulis Romæ inſigne ſibi attribuunt, 198
Coloniarum nummos cum litteris initialibus interpretari haud facile, 61
quas Julius deducere conſtituerat earum nomina in ejus tabulis memorialibus ab Auguſto inventa ſunt, 159
quibuſdam monetæ cudendæ facultas ab Auguſto conceſſa, 43
Italicis haud videtur data, *ibid.* 102
Colonus conſtitutæ Coloniæ ſymbolum, 2. 102
Columna Domitiano Corinthi erecta, 142
Commagena in Prov. Romanam in Veſpaſiano redacta, 131
Commodus M. Aurelii filius, 208
militibus à patre commendatus, *ibid.*
Germanici nomen ipſi à patre communicatum, 213
in Syriam patrem comitatus eſt, 208
patre mortuo cum barbaris pacem iniit, *ibid.*
ex Germania rediens plurimis exclamationibus à P. Rono exceptus, 211
Parthis ſagittariis & Numidis jaculatoribus ſemper ſtipatus, 211
Pannoniam, Germaniam, & Daciam per legatos compoſuit, Mauros vicit, 215
in Africam ſe iturum ſimulavit ut ſumptum itinerarium exigeret, 211
Carthaginem Alexandriam Commodianam togatam ridiculè appellavit, 210
plurimos conjuratos ſupplicio affecit, 209
ob ſublatum Perennem Felix cognominatus, *ibid.*
hunc titulum primus Imperatorum tulit, 214
Herculem ſe appellari juſſit, 216
à Patrenſibus ſuo ejus figura repræſentatus, *ibid.*
Romam orbis terrarum Coloniam vocavit, 208
pacis amantiſſimus, Imperii fines non ampliavit, *ibid.*
Compoſitus à compoſito diminutivum cognomen, 38
Concordiæ nomen unde in Coloniarum nummis, 61
Conditor Troadis urbis in ejus nummis ſacrificans, 223
Congiarium cur à Tiberio datum, 100
Conſidia gens, plebeia, 73
Conſulatus Tiberii tertius à Bilbilitanis cur in ejus nummis inſcriptus, 66
Conſulem iterum nominare ante decem annos ex lege non licebat, 24
Conſecrationis decernendæ honos penes Senatum, 83
Corbulo Neronis in Syria legatus, 180
Corcyrei Corinthiorum Coloni, 212
Corduba urbs, in nummis Colonia Patricia, 40
Cordus, dictus ultra tempus legitimum in utero geſtatus, 53
Corinthus urbs Græciæ celeberrima, prius Ephyra dicta, 31. 184
à Romanis capta & deleta, 60
Colonia à Julio Cæſare deducta, 2
Laus Julia nominata, 3
Triremium inventores ejus cives, 120
fabularum amatores, 117
quidquid in urbe inſignius, in nummis cudit, 157. 203
Imperatorum geſta ſub deorum ſimulacris aliquando repræſentavit, 181
Duumvirorum nomina ſignare ſolita, 30
cur unum tantum aliquando cælavit, 31
à Domitiano ea non amplius ſcripſit, 114
M. Antonii partes contra Auguſtum ſequuta eſt, 3
Neronis adventum in nummis cudit, 120
nummos Veſpaſiano & Tito cur non conſecravit, 138
Domitianum triumphantem exhibuit, 140
pro Veri ſalute ſacrificia perpetravit, 200
Cornelia gens in patriciam & plebeiam diviſa, 29
Cornelius Lentulus Conſul. an. U. C. 740. 109
Cornucopiæ, ubertatem loci indicat, 97
Corona victoris præmium, 196
Civica ob cives ſervatos, 46. 47
Laurea ob victoriam in prælio, 96
navalis ob maris certamina, 21
quercea ob cives ſervatos, 197
ipſa in faſtigio domus Palatinæ ſuſpenſa, 105
radiata pro apotheoſi, 75
Spicea ob annonæ curam, 139
turrita, urbium principum ſymbolum, 133
ex apio in ludis Iſthmicis, 73. 118. 204
ex pinu in iiſdem, 204
ſub Domitiano ipſa recepta, *ibid.*
unde ipſa mutatio, *ibid.*
Corticata, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, 59
Coryphæus Jupiter, 198
Cotylum, Bacchi vas, 165
Craneo, nomen ſuburbii Corinthi, 170
Crenides, urbs Macedoniæ à Rege Philippo dicta, 109
Creſcens Luna ob Dei Luni cultum, 192
in Antiochiæ Piſidiæ nummis, 167
in Carrhenis M. Aurelii, 180. L. Veri, 197. & Commodi, 210
Criſpina Bruttii Præſentis filia, Commodi uxor, 223
Criſpus, cognomen à capillis criſpis, 74
Crocodilus cur palmæ alligatus, 56
Cybele pro terra credita, ideo turrita, 192
Cybira, urbs Lycaoniæ, Coloniæ titulo perperam à Patino donata, 105
Cyclopes Neptuni ex Amphytrite filii, 186
è Lycia in Græciam acciti, *ibid.*
Cyclops in Corinthiorum nummis M. Aurelio cuſis, 185
Cyprii jus aſyli tuentur, 93
Cytheron Duumviri cognomen, 111

D. D.

D

D. voces, *Decreto Decurionum* explicatæ, 88
DD. PP. *Decuriones poſuere*, *ibid.*
Dacici nomen in Troadenſium nummis Trajano tributum, 149
Daphnæus cur Apollo dictus, 172
Dea metæ inſtar in Cypriorum nummis, 93
Decerto, eadem quæ Atergatis, aut Aſtarte, 147
Decianus Emeritenſis, Martialis Poëtæ amicus, 75
Decimæ Legionis Veterani in Coloniam Patriciam traducti, 42
Dei veſana nomenclatio, Auguſto data, 45
Delphinorum erga pueros amor, 200
Delphinus Neptuni ſymbolum, 140
ipſi conſecratus, 11. 180
Melicertæ corpus excipit, 183
inter aſtra collocatus, 140. 169
Delphinus verſus Amphytritem à Neptuno miſſus, 139
Denarii Romani ſub Ædilibus Curulibus cuſi, 71
Dertona, urbs Italiæ in Liguria, 33
Dertoſa, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 33. 74
Colonia à Julio Cæſare deducta, 33
Deulton, urbs Thraciæ, 131
Colonia à Veſpaſiano deducta, *ibid.* 148
Dianæ tres à Cicerone commemoratæ, 193
centum & octo apud auctores recenſentur, *ibid.*
varia earum apud Græcos nomina, 157
diverſæ apud populos earum imagines, 205
Apollinis ſoror, 193
Caryatis, ab urbe Carya Peloponneſi, 193
Corinthi ejus duo ſigna, 141
Laphriæ ſignum Venatricis habitu, *ibid.*
ab Ætolis ereptum, & Patrenſibus ab Auguſto conceſſum, 123
ejus anniverſarium apud Patrenſes, 143. 190
Priapina in nummis Sinopenſium M. Aurelio cuſis, 193
Triclaria apud Patrenſes vocata, 205
Venatrix cur appellata, 205
in Patrenſibus nummis M. Aurelio dicatis, 190. & L. Vero, 205
Smyrnæ culta, 43
cur facem gerit, *ibid.*
Diales Flamines cum apice capitis ornamento, 41
Didius Julianus legionis 109. Primigeniæ Præfectus, *ibid.*
Dii cur Æterni dicti, 45
Dives, gentis Bæbiæ cognomen, 22
Divi titulus, apotheoſis ſymbolum, 45
Divi, qui Dei ex hominibus facti, 45
Divini honores arbori apud Corinthios habiti, 188
Dium, urbs Macedoniæ littoralis, 171
Colonia à Julio conſtituta, *ibid.*
Dolabella, Corneliæ gentis cognomen, 91
P. Dolabella legatus Tiberii proprætor in Dalmatia, *ibid.*
Africæ Proconſul bellum Numidicum confecit, 87
Domitia gens in patricias & plebeias diviſa, 17. 29
Domitianus quando Conſulatum cum Val. Meſſalino geſſit, 137
legionem Minerviam conſtituit, *ibid.*
de Cattis in conſulatu XI. triumphavit, 140
De Dacis in conſulatu XV. *ibid.*
edixit ne quis in Italia novellaret, 140
Dominus & Deus appellari voluit, 142
Jovis ſtatuam in templo Jeroſolymitano poni juſſit, *ibid.*
à ſtruendis fratri inſidiis nunquam deſtitit, 136
Græcis libertatem reſtituit, 138
De Corinthiis bene meritus eſt, 140
De Colonia Patrenſi idem, 142
Romæ Græcorum more ludos inſtituit, 219
ipſorum togam aſſumpſit, *ibid.*
Imperium per 15. annos tenuit, 137
Domitii, ſinguli ſingulis geniti feruntur, 29
Cn. Domitius L. Domitii & Antoniæ min. filius, 40
avus Imp. Neronis, 120
Domitius Calvinus Jul. Cæſ. in Ponto legatus, 193
Draco vocem edens ſub tripode, 149
Druſus Tiberii & Vipſaniæ Agrippinæ filius, 92
Imperii ſucceſſor Tr. pot. accepta deſignatus, 138
adoleſcens bonæ indolis, 78
veneno ſublatus eſt, 65
Druſus Germanici filius, 88
Vibii Marci Africæ Proconſulis Quæſtor, *ibid.*
Sejani inſidiis petitus, Tiberii juſſu occiditur, 98
Duumvir Coloniæ, erat ut Romæ Conſul, 7
tribus menſibus ante magiſtratum deſignabatur, 24
Duumviralis, Duumviratus munere functus, 120
ejus dignitas ad Cenſoriam gradus, *ibid.*
Durius Hiſpaniæ Tarraconenſis fluvius, 72
Dyrrachenſes Corcyræorum Coloni, 192

E

Ebora, urbs Luſitaniæ, 33
Emerita, Luſitaniæ urbs, Colonia ab Auguſto facta, 34
jugera quadringenta ab eo accepit, *ibid.*
ipſius ſtudioſiſſima, 75
ejus æternitati templum conſecravit, *ibid.*
Luſitaniæ legati ſedes, 36
Eous Solis eques, nomen habens ab Aurora, 181
Epheſus, urbs Ioniæ littoralis, 207
Ephyra, nomen Corinthi vetus, 31
Eques decurrens, Hiſpaniarum urbis inſigne, 12. 38. 43
Equitatus Hiſpanorum à Jul. Cæſare laudatus, 38
Equorum in Hiſpania abundantia, 12
Equus paſcens in nummis Troadenſium Commodo cuſis, 221
tributorum remiſſionis ſymbolum, *ibid.*
idem cum arbore, *ibid.*
idem cum arbore & Sileno, 222
Ergavica, urbs Hiſp. Tarrac. apud Celtiberos, 76
Municipii titulo donata, 103
ejus cives inter populos Latinorum veterum recenſiti, *ibid.*
Erigon, Macedoniæ fluvius, 159
Euripilus, mentis impos factus, 205
Delphis oraculum conſulit, *ibid.*
Patris ſanitatem recuperat, *ibid.*
ejus ſignum in Patrenſium nummis L. Vero cuſis, *ibid.*
Europa à Jove ſub figura Tauri rapta, 106
Exercitus Judaicus in bello civili pro Othone ſtetit, 129
Expeditio Aug. cum equite lento gradu incedente in nummis depingitur, 201
Extorres Italiæ in Coloniam Philippenſem ab Auguſto tranſmiſſi, 109

F

Fabia gens patricia, 18
Fabii ab agrorum foſſione Fodii priùs dicti, *ibid.*
Auguſti ævo, novi omnes, & non ex antiqua Fabiorum gente, 21
Raph. Fabrettus Columnam Trajanam feliciter interpretatus eſt, 2
Fabricia, gens conſularis, 19
Fabula Chimæræ unde conficta, 102
Pegaſi unde inventa, 212
Fadia, gens plebeia, 19
Faliſca, urbs & Colonia Hetruriæ, 6
Fanum heroi conſecratum, ἡρῷον appellatur, 134
Fauſtina ſenior, Ant. Pii uxor, 174
à Corinthiis in nummis ſignata, *ibid.*
Fauſtina junior M. Aurelii uxor, 187
à Corinthiis altera Venus exiſtimata, *ibid.*
ex Syria cum M. Aurelio rediens, interiit, *ibid.*
ipſi plurimi honores à Senatu delati, *ibid.*
inter Deas relata, *ibid.*
Fauſtulus, cognomen à favore, 89
Fauſtulus Paſtor regius, *ibid.*
Fauſtus Sylla Antoniæ Claudii maritus, 109
ſoceri juſſu occiſus, *ibid.*
Felix, cognomen à Fortuna, 89
Commodo inter Imperatores primum datum, 214
Femoria tria, Siciliæ ſymbolum, 13

Feneſtella, gentis Valeriæ cognomen, 17
Fenia gens, parum nota, 25
Feſtum die Sejani cædis à Senatu celebrari juſſum, 70
Ficus Ruminalis, arbor prope quam Romulus & Remus inventi, 221
Fida ſemper Romanis Panormus, 39
Flaccus, ab auribus latis vel quibus ſunt immobiles, 32
cognomen Fulviæ genti peculiare, 113
Q. Flamininus Græcos pronunciavit liberos, 218
Flaviopolis urbs Thraciæ, Colonia à Veſpaſiano conſtituta, 131
Flavus, à capillitio dictus, 16. 22. 71
Cognomen Bœbiæ gentis, 22. & Clodiæ, 16
Florentia, urbs & Colonia Hetruriæ, 6
Fœminis principibus nummi ſub virtutum nominibus initio Imperii tantùm percuſſi, 48
Fonteius M. Antonii præfectus, 8
Fonteius Capito nova in Germania molitus eſt, 127
Formiæ urbs & Colonia Latii, 6
Fortuna pro Dea ab antiquis habita, 157
pro Genio culta, 97
Conſervatrix vocata, 160
cum gubernaculo & cornucopiæ depicta, 97
opes tribuere credita, *ibid.*
gemina in Heliopolitanis nummis Hadriano percuſſis, 157
Forum Julii, aliàs Illiturgi in Hiſp. Bætica, 46
Forum Julii, urbs & Colonia Galliæ Narbonenſis, 5
Fronto, à fronte dictus, 72. 100
cognomen Corneliæ gentis, 30
Fuſia gens, plebeia, 8
Fulmen, conſecrationis & divinitatis ſymbolum, 15. 42
Fulvia, gens plebeia, 113
à fulvo colore dicta, 23
ab Hercule Tuſculano à quo ſacra accepit, deducta, 113
Fulvia M. Antonii uxor, 8
Fulvius Sparſus, inſignis declamator, 39. 70
Furia gens in patricias & plebeias diviſa, 33. 74
Furius Camillus Africæ Proconſul Numidas profligavit, 87

G

G pro C. in nummis, 27
Gabinius Gauchos vicit, 107
Gades urbs Hiſp. Bæticæ, 34
Galba Proconſul Hiſp. Imperium Cluniæ accepit, 73
ab utraque Mauritania Imperator proclamatus, 127
legionem I. Hiſp. à Nerone conſtitutam exauctoravit, 115
legionem III. Aug. in Africa exauctoravit, 127
legiones, duas unam Victricem, & VII. Galbianam conſtituit, *ibid.*
pecuniam Iſthmiorum ludorum judicibus à Nerone conceſſam repetiit, 128
Gallia Narbonenſis M. Antonio ab Auguſto permiſſa, 8
Gallus gallinaceus Luno & Lunæ ſacer, 167
parturientibus adeſt, *ibid.*
Garucianus Galbæ in Africa Procurator, 127
Gemellæ nomen, unde Coloniæ Hipponenſi, 189
Gemellus, cognomen ab ortu, 67
Genius, Deus loci ſeu tutelaris creditus, 97. 122
omnium rerum creandarum vim habens, 122
ipſi res ſacræ ex mero & floribus fiebat, *ibid.*
ſæpe coronam Imperatori in nummis imponit, 110
P. Romani in Carthaginenſibus, 168
ſub turritæ mulieris forma in Corinthiis, 186
idem in Parianis M. Aurelio percuſſis, 189
idem in Patrenſibus Commodo ſignatis, 216
montibus inſidens in Ptolemaidenſibus Trajani, 149
Germanici nomen Commodo à M. Aurelio communicatum, 213
Germanicus Tiberio adoptandus ab Auguſto datus, 65
Imperii ſocius vehementer expetitus, 94
Druſi patruelis & adoptione frater, 78
Tiberio ſuſpectus, in Syriam mittitur, 94
conſulatum ſecundum apud Nicopolim Achaiæ init, 95
Piſonis & Plancinæ artibus circumventus, veneno perit in Syria, 65. 82. 94
ejus effigies in Caligulæ nummis, 94
Germanorum Præfectus cum Duumviri dignitate inſcriptus, 16
Germanus, Caſſiæ gentis cognomen, 101
unde ortum, 102
Germe urbs Gemina, una Helleſponti, altera Gallatiæ, 213
Gallatica, Colonia ab Auguſto deducta, *ibid.*
à Commodo quoddam accepiſſe videtur beneficium, *ibid.*
Glaucus Rex Ephyræ ſeu Corinthi, 31. 138
Glaucus Deus marinus, 184
Graccuris urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, 76
à Graccho nomen habens, *ibid.*
Græcia libera à Nerone pronuntiata, 122
jam ante à Quintio Flaminino dicta, 218
Grania gens, plebeia, 22
Graniſcos urbs Hetruriæ, Colonia ab Auguſto deducta, 63
Gyas Æneæ dux, Chimæram navim conſcendit, 202

H

Hadriana Juvavienſis Colonia in Noricum ab Hadriano deducta, 153
Hadrianus in Syria Imperator ſalutatus, 154
Patris patriæ nomen ſibi delatum diſtulit, *ibid.*
animum plus paci quàm bello intendit, 155
Auguſti templum Tarracone reſtituit, 82
Macedoniam luſtravit, 159
Græciam adiit, *ibid.*
Judæos res novas molientes repreſſit, 153
Jeroſolymam penitus avertit, 154
Æliam Coloniam ingredi Judæos prohibuit, 166
in Phœniciam profectus eſt, 160
L. Ælium adoptavit, 164
Duumvir renunciatus in Colonia, 74
per oppida Dictator, Ædilis, & Duumvir, 98
Quinquennalis in patria ſua, 99
Idem Adriæ in Piceno Coloniæ, 98
multa beneficia Africanis contulit, 153
balnea impenſis ſuis Corinthi ædificari juſſit, 158
aquæductum apud Sinopenſes perfecit. 193
Troadem Coloniam balneis & aquæductibus ornavit, 161
in omnibus pene urbibus & aliquid ædificavit & luſus edidit, 159
munificentiſſimus princeps, 160
Locupletator orbis terrarum in nummis Romanis vocatus, *ibid.*
in Græcis, Olympius dictus, 159
Fortunam coluit, 160
Venationibus maximè delectatus eſt, 157
Hahale pagus Ciliciæ, Colonia à M. Aurelio cur conſtituta, 175
Halicmon Macedoniæ fluvius, 171
P. Harduinus S. J. erud. notis Plinium illuſtravit, & de re nummaria bene meritus, 2
Haſta pura, divinitatis ſymbolum,
Haterius Conſul an. U. C. 774. 82
Hecate eadem ac Luna, 190
ſtabulis præeſſe credita, 199
Heia gens, plebeia, 74
Heius Pollio, Duumvir Corinthi, *ibid.*
Hellanodicis Græciæ quid à Nerone conceſſum, 128
Heliopolis Cœleſyriæ Colonia à quo conſtituta, 159
nummos Hadriano percuſſit, *ibid.*
Helles, Athamantis Thebarum Regis filius, 163
Helvia gens, incerta, 100
Helvia Colonia in Picenum à quo deducta, 158
M. Helvius ex Hiſp. citeriore ovans Romam ingreſſus eſt, *ibid.*
Heraclitus, Juliæ gentis cognomen, 6
Hercules, quadraginta à Varrone numerati, 178. 204
à quibus tres crediti, Græcus ſcilicet, Ægyptius, & Cretenſis, 182

Jovis

Jovis & Aſteriæ filius, 178
Minervæ ope in periculis ſervatus, 204
ab ipſa in Deorum conſortium introductus, ibid.
ob fortitudinem & gloriam inter Deos relatus, 183
primi honores divini à Marathoniis ipſi tributi, 204
Philoſophus exiſtimatus, 123
illum Theologi Solem intellexerunt, 178
ipſi duodecim certamina pro Solis ſignis tributa, ibid.
Olympiorum certaminum inſtitutor, 123
Leonem in Nemea ſilva occidit, 183
Olivarius Romæ cognominatus, 170
Cæſareæ Palæſtinæ cultus, 179
in Corinthiorum nummis cælatus, 182
ejus ſignum Corinthi verſus Lechæum, 181
alterum in eadem urbe verſus theatrum, 183
Romam coronat in Patrenſium nummis, 216
ut Farneſius in ipſis depingitur, 204
maxima ejus apud Tyrios veneratio, 178
auctor Antoniæ gentis, 21
idem Fabiæ, 18
Herodes Judææ Rex Cæſaream urbem de Cæſaris Auguſti nomine appellavit, 195
Herodes Athenienſis Melicertæ ſignum Corinthi in templo Neptuni poſuit, 204
Herophyle Apollinis æditua, 220
Hibera, urbs Hiſp. Tarrac. Illergavonia dicta, 77
Hipparchus Antonii libertus, primus partes ejus deſeruit, 3
Hippia gens, incerta, 13
Hippius cur cognominatus Neptunus, 32
Hippo, urbs Africæ littoralis gemina, 214
Regius, Colonia à Julio conſtituta, 189
Hiſpalis, urbs Hiſp. Bæticæ, 42
Colonia Romulea vel Romulenſis dicta, 96
à Julio Cæſare deducta, ibid.
Hiſpalus Celtiberorum Rex, 27
Hiſpalus Juniæ gentis cognomen, ibid.
Hiſpania equis optimis abundat, 38
equos feros & verſicolores alit, 12
ejus equitatus à Julio Cæſare laudatus, 38
ipſius præſtantia, 95
præ cæteris provinciis bellatrix, 38
prima ejus Colonia, Corduba, 41
Colonis à Julio Cæſare frequentata, 5. 47
Auguſto ceſſit, 8
Ab eo pacata, 42
in tres provincias ab eodem diviſa, 35
ipſi facultas cudendæ monetæ à Caligula adempta, 6
Hiſpani togati, cives Romani, 45
Hiſtoriæ lux quanta ex nummis, 171
Homerus Parium in Propontide, Adraſtiam vocat, 189
Homines initio coriis pro tegumentis utebantur, 183
ante armorum uſum, ligna adhibebant, 182
inter Deos relati, ſecundi ordinis habentur, 37
Honores Liviæ plurimi delati, 51
Hygeia Æſculapii filia, 129

I

JAdera, urbs & Colonia Dalmatiæ, 91
Iberus Hiſpaniæ fluvius, 8. 15. 22. 28. 33
Icoſium, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, 131
à Veſpaſiano jure Latii donata, ibid.
Idæa mater Peſſinunte Romam aſportata, 26
Jeroſolymam Hadrianus propriis expenſis reparavit, 154
Ilerda, urbs Hiſp. Tarraconenſis, ibid.
Cæſarauguſtanorum foro ſubjecta, ibid.
Ilergetes Hiſpaniæ populi, 93
Illergavonia, urbs Hiſp. gemina, 77
Illici, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 36
Colonia, à quo deducta, 77
juris Italici facta, 36
immunis dicta in nummis, 77
Illiturgi, urbs, Forum Julii à Julio Cæſare, 46
Illurcis, urbs Hiſp. Tarraconenſis, poſtea Graccuris dicta, 76
Ilybirris fluv. ex Pyrena fluens, 43
Indulgentiæ vox, pro permiſſione in nummis, 52
Infula ex lineis filamentis bovi ad pompam impoſita, 67
Ino Cadmi filia, Athamantis Thebarum Regis uxor ſecunda, 163
mariti iram fugiens ſe præcipitem in mare dedit, 183
Leucothea, maris Dea vocata, ibid.
Imp. V. titulus Tiberio ob Ariminum in Germania repreſſum conceſſus, 81
VII. ob vaſtatam cum Germanico Germaniam, 81
VIII. ob Cheruſcos cum Arimino devictos, 85
Imperatores cur ſe Pontifices Maximos dixere, 34
aperto capite & cooperto ſacrificant, 148
Duumviratum in Coloniis non reſpuerunt, 118
ſæpe in nummis pro Geniis habiti, ibid.
quo ritu inter Divos reponebantur, 83
Imperium Romanum quo jure Neroni ceſſit, 117
Jo. Petrus Bellorius Chriſtinæ Reginæ Antiquarius, de re nummaria bene meritus, paſſim, 104
Joza, vocabulum Punicum, 67
Iſis velorum inventrix, 151
gemina apud Corinthios culta, ibid.
Iſthmici ludi, an in Neptuni an in Melicertæ honorem inſtituti, 73. 118
ſic dicti, quod in Iſthmo Corinthi celebrarentur, 118
an intra quinque annos bis celebrati, an verò tertio quoque anno, ibid.
eorum præmium cur modò apium, cur modò pinus, ibid.
Iſthmionicæ ipſorum victores, dicti, 200
Iſthmus Neptuno ſacer, 180
Italiæ Colonis an facultas cudendæ monetæ conceſſa, 33
Italica, urbs Hiſpaniæ ad Bætim flu. 37
à Scipione condita, ibid.
Municipii titulo ab Auguſto donata, ibid.
ejus nummi fere omnes cum his vocibus PERM. AUG. 80
Trajani & Hadriani natalibus inſignis, 92
Itucci urbs Bæticæ, nunc Virtus Julia, 47
Judæi didrachmum pendere à Tito juſſi, 175
eorum victoriæ monumenta in nummis Stobenſium, 133
ex urbe Jeroſolyma expulſi, 153
ipſis circumciſio ab Antonino Pio permiſſa, 165
Judæorum magiſtratus, 91
Julia gens in patricias & plebeias diviſa, 4
ejus origo à Venere, 4. 108
Julia Auguſti filia, M. Agrippæ uxor, 4. 55
Julia Agrippæ filia L. Paulo nupſit, ibid.
Julia Babba à quo Colonia deducta, 189
Banaſa Africæ urbs à Julio conſtituta, ibid.
Calaguris à Julio denominata, 21
Carthago à quo deducta, 189
Conſtantia, olim urbs Offet, 46
à quo Colonia facta, 189
Leptis, à quo Colonia conſtituta, ibid.
Traducta, urbs Bæticæ, 46
Cetraria à Cetratis Bæticæ cohortibus, ibid.
Joza idem ſonat ac Traducta, ibid.
Traducta Mauritaniæ Tingitanæ Colonia à Claudio conſtituta, 105
Julii Genius, olim Vergentum, 47
Julius Cæſar originem à Venere trahere ſe jactabat, 222
Reip. Romanæ fundamenta evertit, 1
Pharnacem Mithridatis filium vicit, 161
cenſendi Populi Romani morem abrogavit, 28
cives bellis diſperſos Romam revocavit, 1
Hiſpalim urbem occupavit, 96
Hiſpaniam provinciam ſibi peculiarem conſtituit, 21
eam Colonis frequentavit, ibid.
Bæticam præſertim ipſis replevit, 46
Colonias quas deducere deſtinaverat, in tabellis memorialibus ſcripſit, 159
octoginta millia hominum in tranſmarinas deduxit, 1
Carthaginem Africæ Coloniam fecit, 210
cognationem cum Ilienſibus confirmavit, 222
Troadenſibus libertatem conceſſit, 221
Julius Montanus Poëta, 102
Junianus nomen à Junio productivum, 50

Junianus cohortis Cæſarianæ Præfectus, ibid.
Junianus Lupus Duumvir, ibid.
Junius Blæſus Africæ Proconſul, 87
Junonis templum apud Illicitanos, 50
Jupiter variè depictus, 123
in deſertis Libyæ ſub arietis forma cultus, 133
Ammon dictus & Arenarius, ibid.
in nummis Coloniæ Caſſandrenſis, 107
Pallenes inſulæ præcipuum numen, ibid.
illius cultus ex Ægypto in Græciam tranſlatus, 122
ſub bovis natantis ſpecie in Babbenſium nummis, 106
Capitolinus Romæ Optimus Maximus, 156
idem apud Græcos Coryphæus, 198
in Æliæ Capitolinæ nummis, 176
ejus caput in Corinthiis, 156
Caſſius cognominatus, 173
Europam Agenoris filiam rapit, 105
præcipuum Cypri inſulæ numen, 93
in Corinthiorum nummis L. Vero cuſis, 198
in Patrenſibus Commodo dicatis, 215
ſub Ditis effigie in Sinopenſibus, 119
Juramentum per principis Genium, 118
Jus aſyli à Cypriis defenſum, 93
Juſtus, cognomen à probitate, 90
Juventia gens, conſularis, 16

L

Labeo, à labiorum vitio, 74
cognomen Antiſtiæ gentis, 22. Furiæ, 74
Labyrinthus, carcer dictus, 40
Lælia, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, 59
à Scipione in Lælii ſocii gratiam condita, ibid.
Lælii duo utriuſque Scipionis amici, ibid.
Laidis ſepulcrum Corinthi, 203
Languidus, gentis Vettiæ cognomen, 20
Laphrius vir Phocenſis, à quo Laphria Diana, 123
Latona Dianæ mater, 167
Laurentum urbs Latii verſus littus Tyrreni maris, 217
Laurus cur Apollini ſacra, 194
triumphis dicata, 15
fulmine cur non tangitur, ibid.
Leæna Laidis ſepulcro inſculpta, 203
Learchus Athamantis Thebarum Regis filius, 163
Lechæum, unum è Corinthi navalibus, 203
Legio prius 4000. hominum ad 6200. conſcripta, 64
in decem cohortes diviſa, ibid.
I. in Germania inferiore ab Auguſto conſtituta, 138
I. Claſſica à Nerone facta, 115
I. Hiſpana à Galba exauctorata, 115
I. Minervia à Domitiano conſtituta, 137
I. Italica à Nerone conſcripta, 115
II. Auxiliaria à Veſpaſiano inſtituta, 131
II. Italica à M. Aurelio facta, 175
II. Trajana Fortis à Trajano, 146
III. Auguſta à Galba exauctorata, 127
III. Gallica à Jul. Cæſare conſtituta, 64
III. Italica à M. Aurelio, 175
IV. Flavia Felix à Veſpaſiano, 131
IV. Scythicæ Veterani Cæſarauguſtam Coloni tranſmiſſi, 16
V. Macedonicæ Veterani Berytum Coloni traducti, 1. 11
ejuſdem pars, Heliopolim miſſi, 11
pars etiam in Coloniam Patriciam traducti, 42
VI. Ferratæ Veterani Accim Coloni deducti, 10
ejuſdem pars Cæſarauguſtam, 15
VI. Victricis Veterani Cæſarauguſtam Coloni tranſmiſſi, 16
VI. an Ferratæ an Victricis Ruſcinonem Coloni traducti, 43
VII. Galbiana in Pannonia locata, 127
VIII. Auguſtæ Veterani ab Auguſto in Coloniam Berytum miſſi, 1. 11. 147
ejuſdem pars Forum Julii traducta, 5
pars etiam Heliopolim tranſmiſſa, 11
X. Ferratæ Veterani Cæſarauguſtam Coloni miſſi, 16
pars altera in Coloniam Patriam deducti, 42
X. Victrix in Syria locata, ibid.
XVI. Flavia Felix Fidelis à Veſpaſiano conſtituta, 131
XXI. Rapax à Claudio conſcripta, 161
XXII. Primigenia ab Auguſto in Ægypto collocata, 109
ejus Veterani Patras Coloni ab Auguſto miſſi, 206
à Veſpaſiano ad Bellum Judaicum ducta, 142
XXX. Ulpia Trajana à Trajano conſtituta, 146
Legiones duæ à Galba inſtitutæ, 12
Germanicæ Vitellium elegere Imperatorem, ibid.
Syriacæ pro Othone ſacramento adactæ, 129
earum nomina à variis eventibus dicta, 121
Lendevia palus à Carmeli radicibus profluens, 160
Leo ab Hercule occiſus, primum ejus factum, 190
Leonicenſes Hiſp. Tarraconenſis populi, 36. 76
Lepidus, cognomen ab orationis lepore, 69
Lepidus Pontificatum Maximum per vim invaſit, 34
Carthaginem Colonis orbavit, 2
Leptis urbs Africæ gemina, 93
Leucas urbs inſulæ maris Ionii, 7
Leucothea, Dea marina, 184
Liber Pater exercitum per Libyæ deſertum duxit, 132
ipſi circuire Judæos coëgit Antiochus Epiphanes, 165
apud Patrenſes Æſymnetes dictus, 205
Liberalitas Julia à quo dicta, 33
Libertas toti Græciæ à Nerone conceſſa, 122
à Veſpaſiano adempta, 141
à Domitiano reſtituta, ibid.
Libertatis effigies olea coronata, 36
Licinia, gens plebeia, 13. 23
Licinianus ex Licinia gente adoptatus dictus, 101
Licinius Craſſus Conſul an. U.C. 740. ibid.
Lituus, baculus eſt aduncus, 41
Augurum inſigne, 47
Livia in Juliam familiam adoptata, 51
Genitrix orbis dicta in nummis, 52
Mater patriæ in iis nominata, ibid.
ipſa tanquam Venus ſic appellata, ibid.
ſub Pietatis effigie ſignata, 50
ſub ſalutis imagine, 103
ſub Dianæ nomine à Græcis, 50
ſæpe etiam Hρα, 36
ſolatii causâ ſtatuis donata, 51
ejus ſtatua à Cæſaraugustanis dicata, 67
ſe Imperium Tiberio dediſſe jactabat, 51
à Claudio Nepote conſecrata, ibid.
Lixos Colonia à Claudio ubi conſtituta, 105
Lollia gens, plebeia, 91
Londinum, Colonia à Claudio deducta, 105
Longus, cognomen à longo corporis habitu, 78
Lucanus, cognomen plurimis familiis commune, 85
Lucilla M. Aurelii filia, 207
L. Vero nuptura Brunduſium uſque à patre ducta, ibid.
Epheſi à L. Vero excepta, ibid.
ipſi tanquam Veneri alludunt Corinthii, 201
Lucina partuum præſes, 52
Lucius, prænomen ejus qui lucis initio natus, 16
Lucius Cæſar in Juliam gentem ab Auguſto adoptatus, 58
ad exercitum Hiſpanicum miſſus, Maſſiliæ interiit, 59
Lucretia gens, in patricias & plebeias diviſa, 69
Lucullus Sinopen liberam pronunciavit, 161
Ludi, & ſupplicationes pro Liviæ morbo decreti, 82
Ludi Iſthmici omni quinquennio celebrati, 118
eorum victores pinu coronabantur, 163
Megalenſes prid. Id. April. edi ſoliti, 71
in matris Idææ inſtituti, 26
iidem ac Scenici, ibid.
Lugdunum, urbs & Colonia Galliæ, 4
Luna, eadem quæ Diana, 190
Solis filia vocata, 198
Lumen à ſole accipit, ibid.
mas & fœmina, 167
Lunus deus in Luna creſcente, 180
in Antiochiæ Piſidiæ nummis depictus, 167
Carrhis maximè cultus, 180
Lupa cum puerulis, Romæ urbis inſigne, 179
ab Ædilibus ejus ſimulacrum in urbe poſitum, 221
Coloniarum ſymbolum, 221

in

in Antiochiæ Piſidiæ nummis, 177
in Carthaginenſibus Africæ, 179
in Coillutanis Numidiæ L. Vero cuſis, 198
in Germanis Galatiæ Commodo dicatis, 213
in Hipponenſibus ejuſdem Imp. 215
in Patrenſibus M. Aurelii, 191
in Philippenſibus Commodi, 219
in Troadenſibus Trajani, 150. & Commodi, 221
Lupercus, cognomen à buccinatoribus luporum pelles gerentibus, 16
Lurinus, cognomen Duumviri, 125
Luſcinus à luſco diminutivum, 75
cognomen gentis Fabriciæ, 19
Luſitania Auguſti provincia, 35
Luſtralis aqua à Cenſoribus populo data, 28
Lutatia gens, plebeia, ſed conſularis, 11
Lycia provincia libertate à Veſpaſiano privata, 131
Lyra Apollinis inſigne, 172

M

Macedonia provincia P. Romano aſcripta, 107
à Tiberio ablata, *ibid.*
à Claudio ei reddita, 117
Macedones Alexandrum M. Jovis filium prædicabant, 151
Minervam appellant Alcidam, 171
liberi à Romanis facti, 132
Macrinus cognomen, idem ac macer, 86
Malonendus dux in deditionem acceptus, 96
Manipulus milites 25. comprehendit, 64
Manius, dictus eſt qui mane ortus, 18
Manlia gens in patricias & plebeias diſtincta, 27. 37
Marathonii primi divinos honores Herculi tribuerunt, 204
Marcella Octaviæ filia, M. Agrippæ uxor ſecunda, 55
Marcellus Cordubam condidit, 40
Marcianæ nummus cum adverſo Plotinæ capite, 152
Marcius Tubo Hadriani legatus, 153
Marcomannicum bellum à M. Aurelio geſtum, 191
Maria gens, plebeia, ſed conſularis, 23. 48. 84
Marius Aquilam pro ſigno militari dicavit, 64
Sex. Marius Hiſpaniarum ditiſſimus, 23
Mars Romanorum parens, 199
ipſis adeſſe in præliis creditus, *ibid.*
ab Accitanis cultus, 64
in Corinthiorum nummis L. Vero cuſis, 199
unde ipſius Dei fabula, 207
Marſus, cognomen ex Marſorum gente Italiæ, 85
cognomen Domitiorum & Octaviorum, 82
Martialis poëta Bilbilis Municeps, 12. 65
Marullus, cognomen vulgare, 38
Maſſiniſſa Numidiæ Rex fertile regnum reddidit, 169
Maſſilia Phocæorum Colonia, 59
in ea Lucius Cæſar obiit, 59
Mater Patriæ, Livia in nummis dicta, 52
Maternus perditorum hominum dux inſidias Commodo ſtruit, 210
Mauritania Jubæ filio pro Numidia ab Auguſto conceſſa, 106
in duas provincias à Caligula diviſa, *ibid.*
ob Ptolemæi Regis cædem rebellavit, *ibid.*
utraque Cæſarienſis & Tingitana Galbam Imperatorem acclamavit, 127
Medicus cum prolixa barba, ut ſenex depictus, 164
Megalenſes ludi in matris Idææ honorem inſtituti, 26
Megarenſes Athenienſium Coloni, 192
Melaria urbs Hiſp. Bæticæ, 46
Melicerta Athamantis Thebarum Regis filius, 163
in mare præceps cum matre datus, 183
à Delphino exceptus, 163
ab ipſo in Iſthmum delatus, 183
ejus corpus juxta pinum repertum, 170
divini honores ipſi decreti, 16
inter portuum præſides relatus, 143
illi ara apud Corinthios dicata, 200
templum in eorum urbe extructum, 184
variis modis in nummis repræſentatus, 200
inſidens Delphino in M. Aurelio, 183. in L. Vero, 200
rectus ſupra delphinum in Ant. Pio, 170. in M. Aurelio, 183
ſubſtratus delphino prope arborem in Sabina, 163. in M. Aurelio, 183. & in Commodo, 212
eo modo juxta menſam in Ant. Pio, 170
in templo in M. Aurelio, 184. in Vero, 200
cur ita frequens in Corinthiorum nummis, *ibid.*
Memmius Gemellus quando Prætor urbis, 87
Menia gens, incerta, 7
Menſa in Corinthiorum nummis ad ludos Iſthmios, 170
Menſis, idem ac Deus Lunus, 166
Mercurius Deorum Nuncius appellatus, 182
Paſtorum Deus, 172
unde Nomius dictus, 199
Agoræus cur appellatus, 215
ſtabulis præeſſe creditus, 212
paſtores curare & opibus augere, 199
κριοφόρος, id eſt arietem ferens, unde dictus, 172
Palæſtrarum præſes, 205
ſedens in Corinthiorum nummis M. Aurelio dicatis, 182. L. Vero, 199. & Commodo, 212
in templo apud Patrenſes in Ant. Pio, 172. & Commodo, 215
à Tanagræis cultus, 172
ejus caput petaſo ornatum, 92
Meretrices fœminæ in Veneris templo famulæ, 203
Merula, cognomen à merularum ſtudio, 71
Meſopotamia à Vero recuperata, 196
quater amiſſa, quater recuperata, 176
Meſſalina, ſero Auguſtæ nomen habuit, 111
Metallinum, urbs & Colonia in Luſitania, 33. 61
Metellus Hiſpanos rebelles ad Cluniam fudit, 73
Metellus Numidici filius, unde Pius dictus, 88
Minerva Jovis filia, ex ejus cerebro nata, 191
Pegaſum Bellerophonti tradidit, 2
Herculis in periculis ſervatrix, 204
in Dienſium nummis Ant. Pio cuſis, 171
à Macedonibus culta, *ibid.*
in Patrenſium nummis cum templo M. Aurelio dicatis, 191
Minotaurus cur in Tauromenitarum nummis, 192
Minturna Colonia, an à Caligula deducta, 100
Miſenum, urbs Campaniæ, 5
Mœtecus, qui de una civitate in aliam migrat, dictus, 72
Monetæ cudendæ jus, ſummæ poteſtatis nota, 54
ejus ſignandæ Ædilibus conceſſa, 26. 121
ipſa penes Cenſores, 28. 120
Coloniis ſub Auguſto adempta, 54
cudendæ facultas à Proconſulibus data, 88
ejus ſignandæ apud Antiochenſes gemina, 129
Corinthiis à Domitiano jus cudendæ illius reſtituta, 102
ipſa Corinthiaca Pullus appellata, 108
Montanus, Curtiæ, Juliæ, Juniæ, & Vatiniæ gentis cognomen, 102
Terentiæ etiam, 37
Mucianus Syriæ Præſes, 129
Mundi univerſa machina per Serapin intellecta, 167
Municipes legibus ſuis utebantur, 198
Municipia in nummis Imperatorum,
Ælium Coillutanum in Ant. Pio, 169. L. Vero, 198. Commodo, 210
Bilbilis in Auguſto, 12. Tiberio, 65. Caligula, 100
Calaguris in Auguſto, 21. Tiberio, 70
Caſcantum in Tiberio, 71
Clunia in Tiberio, 72
Ergavica in Auguſto, 35. Tiberio, 76. Caligula, 103
Graccuris in Tiberio, 76
Ilerda in Auguſto, 36
Illergavonia in Tiberio, 77
Italica in Auguſto, 37. Livia, 51. Tiberio, 78. Druſo, 92. Germanico, 96
Oſca in Auguſto, 38. Tiberio, 78. Germanico, 95. Caligula, 103
Oſicerda in Tiberio, 80

Stobenſe in Veſpaſiano, 132. Tito, 135. Domitiano, 143. Trajano, 149
Turiaſo in Auguſto, 47. Livia, 53. Tiberio, 83
Uticenſe Julium in Tiberio, 86
Muſſidia gens, plebeia, 74
Muſus cognomen, alibi non memoratum, 84

N

NÆvia gens, plebeia, 14
Napocenſis Colonia in Dacia à Trajano conſtituta, 146
Narbonenſis civitas ſub Ant. Pio arſit, 167
Navis Prætoria in Corinthiorum nummis, 120
ab ea recedere, niſi datâ facultate, nefas, *ibid.*
Navis dimidia, frequens Coellutani municipii inſigne, 169
urbis ſitum denotat, 210
Nautæ Neptunum cur ſacrificiis honorent, 211
Nemauſus, urbs Galliæ Narbonenſis, 56
Colonia ab Auguſto deducta, *ibid.*
Nemæa certamina in Herculis honorem inſtituta, 204
Nephele Athamantis Thebarum Regis uxor, 163
Neptunus Saturni & Opis filius, 10
tridentem pro ſceptro gerit, 142
illum à Cyclopibus accepit, 185
unde Τελαινοκράτωρ appellatus, 169
in Orbis diviſione mare obtinuit, 10
maris negotia primus tractare cœpit, claſſemque inſtituit, 73
Iſthmius appellatus, 180
Pelagæus & Aſphaliæus dictus, 145
Cur maris Deus nominatus, 211
Primus equos domuit, & artem equitandi docuit, 37
Beryti tutelare numen, 10. 146
nudus ſtans in Auguſto, 10. Trajano, 146. Ant. Pio, 167. Commodo, 208
Corinthi tutelaris Deus, 140. 180. 211
innixus rupibus ex adverſo Amphytrite in Domitiano, 140
ſedens dextrâ Delphinum in eodem, 142. Ant. Pio, 169. M. Aurelio, 180. Commodo, 211
ſtans cum Delphino & tridente in M. Aurelio, 180. L. Vero, 198. Commodo, 212
Nereides Maris & Doridis filiæ, 113
Nero ex Julii Cæſaris familia, 116
Claudii privignus, ab ipſo prælatus filio, 125
in Claudiam familiam adoptatus, 116
Octaviam Claudii filiam, duxit uxorem, 125
ipſi toga virilis maturè conceſſa, 112
eloquentiæ gloria Ilienſium cauſam ſuſcepit, 214
ei conſulatum inire anno 20. permiſſum, 109
In caſtris Imperator ſalutatus, 124
Patris Patriæ titulum imperii initio recuſavit, 117
nummus ejus cum Octavia uxore, 126
eam poſt Claudii mortem citò aſpernatus, 125
matri ſummam rerum omnium permiſit, 120
Acten ſervam uxore cariorem habuit, 125
Ponti regnum concedente Polemone in Provinciæ formam redegit, 115
Item Alpes defuncto Rege Cottio, *ibid.*
edictum de condendis in Africa urbibus promulgavit, 116
Ædilium poteſtatem coërcuit, 121
tres legiones inſtituit, 115
tabulam Veneris in delubro Julii Cæſaris pro eroſa ſubſtituit, 113
ludos & taurorum ſpectacula Romæ exhibuit, 116
cantavit & aurigavit, 119
in Græciam profectus eſt, 118
pro armis in itinere citharas & plectra & perſonas militibus dedit, 122
in citharædorum certamine victor, *ibid.*
in omnibus Græciæ urbibus, Athenis & Lacedæmone exceptis, certavit, 122
Græcos liberos pronuntiavit, 218
templum Delphicum ſpoliavit, 128
Achaiam rapinis & ſacrilegiis vexat, 127
ejus pompa Romæ, ob reditum è Græcia, 123
ut Genius urbis in Corinthiacis, 119
ut Apollo à Romanis ſignatus in nummis, *ibid.*
pontem in Africæ Colonia Babba ædificari juſſit, 115
ſub Solis figura in iiſdem, *ibid.*
ut Apollo in Patrenſibus, 123
Romæ & à populis Apollo vocatus, 119
ut Genius in Patrenſium nummis, 122
illius mors omnibus grata, 127
Nero Cæſar Germanici filius, 98
Vibii Marſi in Africa Quæſtor, 87
juvenis modeſtus, cui forma principe digna, 98
Quinquennalis cum fratre Druſo, Carthagine nova in Hiſpania honoris causâ nominatus, *ibid.*
Sejani inſidiis petitus, in Pontia inſula relegatus eſt, & tandem occiſus, 98
Nerva optimus princeps Domitiano ſucceſſit, 144
nummus ipſi ob vehicularem curſum remiſſum, Romæ ſignatus, 221
breve ejus fuit Imperium, 144
Neſſus amnis in Atticæ terræ regione, 205
Nicerea gens, incerta, 14
Noctua in Megarenſium nummis, 192
cur in Minervæ tutela, 191
Nola urbs Campaniæ, Colonia à Veſpaſiano deducta, 131
Nomen Liviæ aliquandiu Tiberii epiſtolis aſcriptum, 51
Nomina Romanorum ſemper in ius deſinentia, 68
Nomius, cur Mercurius appellatus eſt, 199
Nonius Baſſus Corinthi Duumvir, 3
Norba, urbs & Colonia Luſitaniæ, 61
P. Noriſius Vir. erud. Cænotaphia Piſana nummis illuſtravit, 46
Novia gens, plebeia, 48
à novenario numero dicta, 3. 48
Nuceria, Veteranis militibus à Nerone firmata, 115
Numidæ, præſtantiſſimi jaculatores, 211
Numidia infructuoſa, à Maſiniſſa Rege fertilis reddita, 169
Auguſto ceſſit poſt Lepidi mortem, 8
Nummi Coloniarum ad Romanarum familiarum notitiam perutiles, 21
nulli in Hiſpania poſt Caligulam, 55
Corinthiorum cur frequentes Domitiano cuſi, 138
Principibus fæminis imperii initio rarò ſignati, 48
Syriaci, cur cum nota S. C. 129
Nummorum uſus in litteris eorum initialibus explicandis apprime neceſſarius, 61
Nummus Coloniæ Antiochiæ in Piſidia perperam ad Antium revocatus, 115
Trajani à Berytenſibus cum VI. conſulatu cuſus, 147
Fauſtinæ ſenioris cum *Veneri Auguſtæ* epigraphe, 170
Græcus eximius noſter cum Auguſti capite, & in altera parte Claudii effigies, 222
Maximus argenteus, cum epigraphe COM. ASIAE, 93
Cum *Providentia Aug.* inſcriptione, Romæ Commodo cuſus, 215
ſecuritati Commodi à Berytiis ſignatus, 209
cum Trib. pot. xxiix. in Corinthiacis M. Aurelii, 184

O

OBeliſcus in nummis Corinthiorum M. Aurelio dicatis, 187
Octavia gens, antiquiſſima, 108
gemina à C. Octavio Rufo defluxit, 32
Octavia, Auguſti ſoror Antonio nupſit, 8
in ſacrario Julio poſt mortem publicè expoſita, 45
Octavia, Claudii filia ex Meſſalina, 108
Silano deſponſata, Neroni uxor data, 109
à Nerone poſt patris mortem ſpreta, 125
ut ſterilis ab eo dimiſſa, *ibid.*
12. die poſt divortium in Pandatariam inſulam relegata, *ibid.*
anno ætatis 20. mori juſſa eſt, *ibid.*
pro Genio in Corinthiorum nummis cuſa, *ibid.*
Octavianus, nomen ex Octavio productum, 32
Octa-

Octavius in Juliam familiam adoptatus, 108
Odeum Patris magnificentiſſimum, 122. 219
Oea urbs Africæ littoralis, 165
Colonia à quo deducta, *ibid.*
Ant. Pio nummos conſecravit, *ibid.*
Ogulinus uterque, Q. & Cn. Ædilis Curulis lupæ ſignum cum pueris, Romæ poſuit, 221
Olea in luſtratione pro aſperſorio uſurpata, 27
Olyſipo Luſitaniæ Municipium, 33
Omnes Tiberii in conſulatu collegæ, morte violenta perierunt, 66
Operibus publicis faciundis applicata pecunia multatitia, 121
Oppius M. Antonii Præfectus, 8
Præfectus claſſis, *ibid.*
Optabilius Tiberio ſubrogari in conſulatu quam cum illo gerere, 66
Oriens ſub M. Aurelio & L. Vero vaſtatus, 198
ſub iiſdem triumphans, 199
qualis ejus imago apud Heliopolitas Syriæ, 158
Oroſpeda mons Hiſp. Tarraconenſis, 87
Oſca urbs Hiſp. Tarraconenſis, 38
inter civium Romanorum populos recenſita, 79
urbs per excellentiam dicta, *ibid.*
Victrix, ab eventu quodam felici, 61
de Julio Cæſare bene merita, 79
Oſicerda, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 80
Oſſet urbs olim dicta, quæ nunc Julia Conſtantia, 46
Oſiris agriculturæ inventor, 209
Otho Imp. potiùs imperio oſtenſus quàm datus, 129
Emeritenſibus familiarum adjectiones conceſſit, 75
Ovilia gens, incerta, 19

P

Pacenſis nomen, Deultanæ Coloniæ à Veſpaſiano inditum, 148
Palæmon idem qui Portunus Deus, 163
Pallas, unde nominata, 171
in Æliæ Capitolinæ nummis Hadriano cuſis, 153
in Dienſibus Ant. Pii, 171
Pallene, Macedoniæ inſula, 107
Palma urgentibus & opprimentibus haud cedit, 196
victoriæ ſymbolum, 187. 196
cur in Babbenſium nummis, 105
in Carthaginenſibus, 197
in Tarraconenſibus ſuper aram enata, 45. 83
Paludatus vir ante Apollinis ſignum in Troadenſium nummis, 223
Paludatus cognomen, ab ornamento militari, 84
Pamienſis Epiſcopus nummos eximiæ raritatis poſſidet, 122
Pan fiſtulam gerit, & cum hircinis pedibus effingitur, 194
in Capricornum mutatus, 39
Panacheïdis cognomen, unde Minervæ tributum, 191
Pandataria, verſus oram Latii inſula, 97
Pangæus, mons Macedoniæ, 109
Panopæa, dea marina, 173
Panormus urbs Siciliæ littoralis, 52
à Pœnis condita, *ibid.*
Colonia ab Auguſto deducta, 52
ejus territorium Veteranis & familiæ Veſpaſiani aſſignatum, 131
nummos Auguſto dicavit, 39. Liviæ, 51
Panthera Baccho ſacra, 182
Papia gens, plebeia, ſed conſularis, 78
Papia, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, 176
Papiria gens, in patricias & plebeias diviſa, 36
Paraliſenſium Colonia in Daciam à quo deducta, 146
Paraſimon navis, illius inſigne eſt, 202
Parium, urbs Myſiæ ad Propontidem, 189
à Pariis inſulanis condita, *ibid.*
Colonia à Julio Cæſare deducta, *ibid.*
perperam ſub nomine Coloniæ Parlais, *ibid.*
Pariliæ quondam Feriæ dictæ, 160
Parthi ſagittarii eximii, 211
per Syriam graſſantes à Romanis expulſi, 177
Patera VII. virorum Epulonum inſigne, 41
ad Quindecimviros etiam ſpectat, 47
Patræ, urbs Achaiæ à Patræo dicta, 40
ejus ſitus apprime deſcriptus, 219
urbis proſpectus in nummis Commodi, 219
ad navium appulſum valde appoſita, 219
Colonia ab Auguſto deducta, 109
ex ſeptem pagis frequentata, *ibid.*
ab Auguſto libertate donata, 122
à Nerone, Neroniana dicta, *ibid.*
nummos urbs cuſit Auguſto, 39. Liviæ, 52. Claudio, 108. Neroni, 144. Galbæ, 127. Domitiano, 103. Nervæ, 144. Hadriano, 158. Ant. Pio, 171. M. Aurelio, 190. L. Vero, 204. Commodo, 215
anniverſarium Euripilo fecit, 205
Commodum ſub Herculis figura repræſentavit, 215
Patricia Colonia, urbs Bæticæ, 40
prima in Hiſpania à Romanis conſtituta, 41
ab Auguſto Veteranorum ſupplementum accepit, 42
ipſi de ſe bene merito nummos cuſit, 41
Patris patriæ nomen cur Auguſto datum, 23
Pauſanias ſub M. Aurelio floruit, 186
omnia ejus opera plurimum exoptata, 191
Pax pro Dea ab Antiquis habita, 148
Pax Julia, Luſitaniæ urbs & Colonia, 33
Pecunia Iſthmiorum ludorum Judicibus à Nerone largè conceſſa, 128
pro bello Veſpaſiani contra Vitellium Antiochiæ percuſſa, 131
Pegaſi, an revera fuerint, 212
Veloces equi in Circenſibus ludis dicti, *ibid.*
Pegaſus Neptuni ex Meduſa Gorgonis filius, 185
equus alatus Bellerophontis, 202
ipſi à Minerva conceſſus, 185
bibens ad Pirenen fontem ab ipſo captus, 108
ob ejus memoriam in Corinthiacis nummis cuſus, 3
in moneta Pullus vocatus, *ibid.*
inter aſtra collocatus, 185
in nummis Corinthiorum M. Aurelio cuſis, *ibid.* L. Vero, 203. Commodo, 213
in Syracuſanorum nummis, 192
ſupra Acrocorinthi montem in Nerone, 108
Pegaſus nomen navigii, 117. 203
Pella, urbs Macedoniæ in tumulo ſita, à Philippo Rege condita, 192
Pentheus à Bacchantibus dilaceratus, 188
Perennis Prætorii Præfectus, 209
Commodo Imperatori inſidias ſtruit, *ibid.*
ejus conjuratio agonis Capitolini diebus detecta, 213
juſſu Commodi occiditur, 209
Perm. Imp. voces, in Domitiani nummis Corinthiacis, 139
Perm. Aug. in nummis Hiſpanicis frequens, 53
Permiſſu L. Apronii Proconſulis, 93
P. Dolabellæ Proconſulis, 92
Peregrinus, unde dictus, 33
cognomen, Ariæ gentis, *ibid.*
Perſeus Rex Macedoniæ, 171
Peſſinus, urbs Galatiæ, 25. 214
Peſtis ingens ſub Commodo, 216
Petreius Pompeii M. legatus, 36
Petronia gens, plebeia, 37. 61
à Petrone cognomine dicta, 27
Petronius Syriæ Præſes ſub Caligula, 175
Phaëton Solis filius quadrigis vectus, 181
Pharnaces Mithridatis M. filius, 161
Domitium Calvinum profligat, 193
Sinopen urbem expugnat, 161
paternum Ponti regnum recuperare tentat, *ibid.*
à Julio Cæſare victus & fugatus, *ibid.*
Phlego Solis equus unde dictus, 181
Philippi, urbs Macedoniæ, 109
olim Datus & Crenides, 220
à Philippo rege nomen habens, *ibid.*
Colonia à Julio Cæſare deducta, 109
jus Italicum ab Auguſto accepit, 192
duobus civilium bellorum præliis celebris, 192
ejus nummus perperam ad Philippopolim revocatus, 132
numiſmata percuſſit Claudio, 109. Veſpaſiano, 132. Domitiano, 143. Hadriano, 160. M. Aurelio, 192. Commodo, 220.

Phi-

Philoromæi cur Carrheni ſint appellati, 179
Phœnices, unde dicti, 106
Phryxus Athamantis filius, 163
Piæ nomen, cur Coloniæ tributum, 189
Pinnia gens, incerta, 6
Pinus arbor, in Corinthiorum num. cur ſignata, 170
prope eam inventum Melicertæ corpus, 200
aræ impoſita, 203
corona ex ipſius foliis pro ludis Iſthmiis, 116
Piſidæ, olim Solymi dicti, 134. 167
Piſo Syriæ Præſes, 94
Pius cognomen, unde dictum, 89
Plætoria gens, plebeia, 193
Plancus cognomen, qui pedibus planus, 85
Plautius Silvanus Conſul. ſub Ant. Pio, 193
Plotina Trajani Imp. uxor, 151
ad expeditionem Parthicam cum Trajano proficiſcitur, *ibid.*
Pollio cognomen, ab arte, 74
Polyænus quid ſignificat, 117
Duumviri cognomen, 125
Polyænus Sardianus Sophiſta ſub Caligula, 118
Orator ſub M. Aurelio, *ibid.*
Pompeia gens, in Patricias & plebeias diviſa, 29
Cn. Pompeius M. Antoniæ Claudii nupſit, 109
Sex. Pompeius Magni filius quas provincias obtinuit, 6
Pomum, cur Veneri à Mercurio conceſſum, 170
Pompon Numæ filius, 4
Pomponia gens ab eo dicta, 103
Pomponia Attici filia nupſit M. Agrippæ, 55
Pomponius Conſularis in carcere per 7. annos detentus, 104
Pomponius Parra Duumvir, 50
Pons ſupra Garguam in Mauritania à quo extructus, 115
Pontia inſula, in quam damnati deportabantur, 10
Pontia gens, incerta, 85
Pontificatus maximi dignitas à Numa Pompilio inſtituta, 34
poſt Lepidi mortem Auguſto ceſſit, 9
Pontius Nigrinus Conſul ſub Tiberio, 85
Poppæa Neronis uxor, 125
Populus R. gentium victor, 129
Porcia gens plebeia, 19
Porcii à porcis vocati, *ibid.*
Porta Suburbii Corinthi, Diogenis Sinopenſis dicta, 18
Portæ urbium in nummis ſignari ſolitæ, 35
Portunus idem ac Palæmon aut Melicerta, 170
Poſtumia gens, patricia,
à Poſtumo cognomine dicta, 27
Potidæa, urbs Macedoniæ à quo Caſſandria vocata, 107
Præfectus Quinquennalitatis Imperatoris, 74. 99
Præfericulum, ſacrificiorum vas, 41
Præneſte, urbs Latii in monte, 3
Præſens, Duumviri cognomen, 72
Prætoria navis, claſſis princeps, 120
Prætura, gradus ad Conſulatum, 88
Prætus Argivorum Rex, 156. 201
Praxias Athenienſis ſculptor, 199
Priapus hortorum Deus, 193
Primus, cognomen à filiorum ordine, 60
Priſcus, qui natu major eſt, 95
cognomen gentis Bæbiæ, 22
Proculus unde dictus, 31. 77
Belliæ gentis cognomen, 31
Profectio Auguſti, quomodo in nummis cælata,
Pronaon, quæ pars in templo, 180
Prora navis, frequens Coillutani Municipii ſymbolum, 210
Proſerpina eadem quæ Diana, 193
Provinciarum onera, quæ ſint, 132
Ptolemæus Mauritaniæ Rex, 100
Ptolemais urbs quatergemina, 110
in Phœnicia, olim Ace ab Hercule dicta, 160
Colonia à Claudio deducta, 105. 110
nummos ipſi dicavit, 110. Neroni, 124. Trajano, 149. Hadriano, 160
Publius prænomen ominis cauſa, 24
Puellæ Fauſtinianæ in honorem Fauſtinæ junioris novæ ſunt dictæ, 187
Puer & Virgo quotannis Dianæ Triclariæ immolantur, 205
Pugna ad Granicum, 221
Pullus Corinthi moneta, 185
Puppia, urbs Africæ Proconſularis, 176
Puteoli, urbs Campaniæ à quo Colonia facta, 115
Pyracmon unus è tribus Cyclopibus, 185
Pyrous Solis equus, unde dictus, 182

Q

Quadraginta & tres anni ad conſulatum requirebantur, 24
Quadrangularis area in Dyrrachenſium nummis, 192
Quadratus ab amplo corporis habitu, 24
cognomen Valeriæ gentis, *ibid.*
Quadratus inſidias Commodo ſtruxit, 211
Quæſtor, primus honoris gradus, 88
Urbanus, in nummis familiarum, *ibid.*
Provincialis, in nummis Antoniæ gentis, 22
Quæſtores duo ſub uno eodemque Proconſule, 88
Quatuor Duumvirorum nomina in Corinthiorum nummis, 30. 31
Quartumviri in Cluniæ nummis, 31
Quercea corona, ob cives ſervatos, 14. 47
Quercus Jovi & Junoni ſacra, 14
Quietus cognomen Duumviri, 79
Quintianus Commodo inſidias ſtruxit, 209
Quingentas æreas Deorum ſeu hominum imagines Nero Delphis ſuſtulit, 128
Quintæ legionis Macedonicæ Veterani in Coloniam tranſmiſſi, 42
Quintilianus Rhetor, patriâ Calaguritanus, 24
Quintilius Varus Duumvir, 57
Quintus prænomen à numero, 29
Quinquennales Duumviri, 5
in Coloniis Cenſores, 53
pene ipſos cudendæ monetæ facultas, 36
templorum cura, 24. 36
Quinquennalis iterum in nummis, 28
Quinquennalitatis honos Imperatori delatus, 99
Quinquennalitii dicti, qui Quinquennalitatis munere functi, 7. 53

R

Radiata corona, conſecrationis ſymbolum, 40
Ravenna, urbs Italiæ littoralis, 5
Rebellio Avidii Caſſii in Syria, 184
Rectus, cognomen Duumviri, 70
à bonis moribus dictus, 86
Refectus cognomen Corneliæ gentis, 29
Reſp. Romana rectè à M. Aurelio adminiſtrata, 191
Rheginus, cognomen Antiſtiæ gentis, 22
Rhodanus Galliæ fluvius, 8
Rhodus inſula libertate à Veſpaſiano privata, 131
Roma à Romulo, qui prius Romus vocabatur, dicta, 192
gentium Dea habita, 205
ipſi nummi ſub Deæ nomine cuſi, *ibid.*
Æterna & immortalis appellata, *ibid.*
duos primum Auguſtos M. Aurelium & L. Verum habuit, 176
in nummis M. Aurelii ſedens, 191. L. Veri, 201. Commodi, 216
Colonia à Commodo conſtituta, 208
Romani originem ſuam ex Trojanis duxerunt, 150
contra Antiochum M. bellum geſſerunt, 221
Iſthmiorum ludorum participes à Corinthiis facti, 212
pro Commodi ſalute ſacra fecerunt, 211
Romanum, urbs ad Hiſaram in Delphinatu, 52
Romulus, nomen à Romo diminutivum, 192
à Lupa nutritus, 218
ab Ænea Trojano ortum duxit, 220
Rubellius Blandus progener Tiberii, 40
Rufrani Agrippæ devoti, 56
Ruſazus Colonia Auguſti, 43

Ruſcino urbs Galliæ Narbonenſis, an ab Auguſto deducta, *ibid.*
Fluvius ad urbem cognominem, *ibid.*
Ruſconiæ Colonia ab Auguſto conſtituta, *ibid.*
Ruſtia gens, incerta, 53
Ruſucurium Colonia Mauritaniæ Cæſarienſis à Claudio civitate honorata, 43. 105
Rutilus, à corporis colore, 13
Cognomen Fulviæ gentis, 23. Semproniæ, 13

S

S. C. Romanorum numiſmatum nota, 129
Sabarum Colonia in Noricum à Claudio deducta, 105
Sabina Hadriani uxor, 162
Sabini Italiæ populi, 17
Sabinus unde cogomen, 19
Sacerdotii conferendi ritus, 21
Sacrarium Julii Romæ, 46
Auguſti, *ibid.*
Sæpinum, urbs in Samnio, 105
à Claudio & Nerone deducta, 115
Saguntum, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, 80
ejus cives à Zacyntho inſula orti, *ibid.*
Salaminus Jupiter apud Cyprios cultus, 93
Salduba, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 14
ab Auguſto dicta Cæſarea, *ibid.* 94
Salo fluv. Hiſp. Tarraconenſis, 12. 65
Salomon Aſtarti ſacra fecit, 166
Salona Colonia in Liburniam à Claudio deducta, 105
Saluſtia gens, à ſale, vel à ſalute, 90
Saluſtius Juſtus Uticæ Duumvir, *ibid.*
Samos inſula libertate à Veſpaſiano privata, 131
Sanchoniaton Hiſtoricorum omnium, dempto Moyſe, vetuſtiſſimus, 65
Sardinia inſula in provinciæ formam, à quo redacta, 123
Saturninus, Duumviri cognomen, 71
Scipio cognomen, unde repertum, 103
Corneliæ gentis, 56
Scipio Africanus Italicam urbem condidit, 37
Scipio Naſica Matris Magnæ ſignum hoſpitio Romæ excepit, 26. 71
ludos in ejus memoriam vovit & celebravit, 26
Scipio eburneus, proconſularis imperii ſymbolum, 112
Scydrothemis, Ponti Aſiatici Rex, 161. 193
Secundinus, cognomen à ſecundo diminutivum, 29
Secundus Carrinas ad expoliendas provincias, à quo miſſus, 127
Segobriga, urbs Hiſp. Tarraconenſis gemina, 43. 80
Sejani nomen cum Tiberio in Bilbilitanorum nummis, 66
Sejanus Tiberii juſſu occiſus, *ibid.*
Seius Tubero ſub Tiberio Conſul ſuffectus, *ibid.*
Selambina, urbs Hiſp. Bæticæ, 63
Seleucia Pieria, urbs Syriæ littoralis, 173
Seleucus Nicator Rex Syriæ, Apollinis filium ſe prædicabat, 168
Seleuciam ad mare, Aquilæ augurio, condidit, 222
Seleucus Callinicus Syriæ Rex, Romanorum amicus, 221
Sempronia gens patricia, ad plebem traducta, 85
Sempronius Graccus Scipionis Afr. gener, 77
Senatores in Coloniis, Decuriones appellati, 53
Senatus Romanus Seleuci Callinici amicus, 221
Auguſti tempore juris ſui adhuc multum retinens, 47
Senatuſconſultorum cuſtodia apud Ædiles, 26
Sentius Augurinus ſub Ant. Pio Conſul, 193
September menſis, à quo Germanicus vocatus, 94
Seranus, à *ſero* pro *ſemino*, dictus, 73
Serapis per univerſam mundi molem intellectus, 168
idem cum Plutone, 209
Sinope Alexandriam advectus, 76
omnium maximus Ægyptiorum Deus, 166
ejus templum Romæ in circo Flaminio, 209
de ipſo variæ opiniones, 178
illius Calathus quid denotat, 138. 165
ejus cultus apud Cæſarienſes Palæſtinæ in M. Aurelii nummis, 178. L. Veri, 196. Commodi, 209
apud Sinopenſes in Hadriano, 161
Serpens Æſculapii inſigne, 162
Apollinis etiam ſymbolum, 168
Salutis ſignum, 115. vel Sanitatis, 168
Sertorius bellum geſſit in Hiſpania, 12
victoriam ad Calagurim retulit, 22
Servilia gens, à Servio, in patrias & plebeias diviſa, 60
Servilius primus, Corinthi Duumvir, *ibid.*
Settalus, cognomen nullibi memoratum, 78
Severus, à morum aſperitate, 48. 77
Sextia gens, plebeia, 26
Sextum Firmum Julium urbs Hiſp. Bæticæ, 64
Sextus, prænomen à numero, 69. 89
Sicambri, Hiſpaniæ populi, 11
Sicilia cum Sardinia, quando Auguſto ceſſit, 6
Sicoris, fluv. Hiſp. Tarraconenſis, 36
Siculi, à quo cives Romani facti, 52
Signum Æſculapii cum Hygeia apud Corinthios, 200
Æſculapii Patris, ex adverſa fori regione, 216
Bacchi, Corinthi geminum, 182
Dianæ Laphriæ, Patris, 194
Veneris armatæ apud Corinthios, 201
Signum militare, Coloniæ militaris ſymbolum, 16. 21. 102. 189. 218.
Cohortium inſignia, 64
Silanus à ſilo dictus, cognomen Juniæ gentis, 114
Silanus, Conſul cum Auguſto, 44
Silenus, Bacchi nutricius & pædagogus, 194
Bacchum ad virtutem & gloriam excitavit, 220
vites coluit, 194
utrem hircinum humeris gerit, *ibid.*
in Troadenſium nummis M. Aurelio cuſis, *ibid.*
Commodo, 220
Silus, à naſo ſurſum repando, 114
Simpulum, vas non cyatho diſſimile, 41
collegii Pontificum inſigne, 10. 47
Sinope urbs Ponti, vetuſtiſſima Romanorum Colonia, 161. 193
ipſius æra in nummis varia, 193
Hadriano nummos cuſit, 161. M. Aurelio, 193
Siſyphus Ephyræ ſeu Corinthi Rex, 187. 200
Æoli filius, Melicertæ patruus, 187
Sol unde dictus emiſſor, 156
tutelaris Corinthi Deus, 119. 156. 181
ipſi Acrocorinthus adjudicata, 32
illius aræ in Acrocorintho, 156
quadrigas agit in nummis, 181. 199
flagrum gerit tanquam auriga, 181
caput ejus in nummis Æliæ Hadriano cuſis, 153
idem in Corinthiis, 181
Solſtitium hibernum à Capricorno, 39
Soſius M. Antonii Præfectus, 8
Ezech. Spanhemius, de nummis bene meritus, de iis eruditè diſſeruit, 126
Sparſus, cognomen Fulviæ gentis, 39
Spica, frumenti copiam arguit, 59
Spolia leonis, Herculis inſignia, 182
Jac. Sponius D. M. de re nummaria bene meritus, 106
Statia gens, plebeia, 19
Statilius Taurus cum Auguſto Conſul, 44
Statua Jovi Liberatori à Patrenſibus poſita, 123
Apollinis in Patrarum Odeo, 172
Auguſti in Cæſareæ Palæſtinæ templo, 168
eidem à Philippenſibus poſita, 159
à Turiaſonibus Hiſpaniæ erecta, 83
Liviæ ab Uticenſibus, 87
Tiberio & Sejano conjunctim, 66
equeſtris Tiberio cur à Cæſarauguſtanis, 70
Neroni à Patrenſibus, 122
Steropes unus ex tribus Cyclopibus, 185
Stobi, urbs Macedoniæ regionis Pelagoniæ, 143
eadem, Flaviæ gentis ſtudioſa, 136. 147
nummos dicavit Veſpaſiano, 132. Tito, 135
Domitiano, 143. Trajano, 149
Stratonis turris, urbs Palæſtinæ, cur Cæſarea dicta, 48
Suffetes, Carthaginis ſummi Magiſtratus, 49
non diſſimiles Conſulibus, 90

Suillia gens, à ſuibus dicta, 19
Sulca, cognomen Bæbiæ gentis, 22
Sulpicia gens, patricia, 85
C. Sulpicius ſub Tiberio Conſul, 82
Sura, cognomen à ludo ſpheræ, 30. 80
Surdaones Hiſpaniæ populi, 36
Syracuſani Corinthiorum Coloni, 192. 212
Syria pro Othone contra Vitellium ſtetit, 129
interfecto rectore defectionem cogitat, 198
ipſi cudendæ monetæ facultas à Pompeio M. conceſſa, 129

T

Tabula Veneris è mari exeuntis, 114
Tacfarinas in Numidia rebellavit, 87
Tadia gens, incerta, 88
S. Tadius Uticæ Duumvir, *ibid.*
Tadder, fluvius Hiſp. Tarraconenſis, 77
Tagus, fluvius Luſitaniæ, 34. 61
Tampilus, cognomen Bæbiæ gentis, 22
Tarquinius Rex paludamentum à Tuſcis devictis ſumpſit, 84
Tarracina, gentis Corneliæ cognomen, 29. 95
Tarraco, urbs & Colonia Hiſp. citerioris, 44
à Scipione Africano condita, *ibid.*
Victrix, à felici quodam eventu dicta, 61
contra Pompeii legatos ad Cæſarem tranſiit, 44
Auguſti ſtudioſiſſima, 55. 61
ipſi legatos cur Romam miſit, 45. 53
Tauromenitæ Cretenſium Coloni, 192
Taurus inter aſtra conſtitutus, 106
Taxilus, cognomen à tali vitio, 89
Tecteri, Hiſpaniæ populi, 11
Teleſia, urbs & Colonia, 6
Templorum cura, penes Cenſores & Duumviros Quinquennales, 26. 27
Templum Æſculapii Corinthi, 152. 162
Apollinis, Antiochiæ Syriæ, 181
ejuſdem, Delphis à Nerone ſpoliatum, 128
Patris, in foro, 172
ejuſdem cum Venere, eodem loco, 216
Aſtartes, Æliæ Capitolinæ, 166. 176
ejuſdem, Beryti in Commodo, 208
Auguſti in plurimis urbibus, 37. 132
apud Corinthios, 32. 74
ipſi, à Tiberio Romæ dedicatum, 40
apud Stobenſes Macedoniæ, 133. 149
ejus æternitati apud Tarraconenſes, 45. 63
ipſius Genio dicatum, 122
Bellerophontis, apud Corinthios, 157. 170
Dianæ, in Agra terræ Atticæ regiuncula, 205
Dianæ Laphriæ apud Patrenſes, 123
Dianæ Priapinæ in Ponto, 193
Flaviæ gentis, Romæ, 143
Fortunæ apud Corinthios, 158
ejuſdem Romæ ab Hadriano, 161
Fortunæ Primigeniæ in colle Quirinali, 121
Jovis à Baccho in arena ædificatum, 132
Capitolini, Æliæ Capitolinæ, 153. 176
ejuſdem apud Corinthios, 155
Romæ à Domitiano erectum, 143
Jovis Cuſtodis Romæ ab eodem, *ibid.*
Jovis Eleutherii à Platenſibus, 123
Jovis Olympii apud Athenienſes, *ibid.*
Iſidis apud Corinthios, 151
Liviæ, 36
ejuſdem ſub Pietatis Auguſtæ nomine, 50
Melicertæ apud Corinthios, 184. 200
Mercurii in Acrocorintho, 212
in foro Corinthi, 182
apud Patrenſes, 216
Minervæ apud Corinthios, 191
ejuſdem apud Patrenſes, *ibid.*
Neptuni in Iſthmo Corinthi, 169
ejuſdem in Lechæo, *ibid.*
Octaviæ Auguſti ſororis apud Corinthios, 32
Pacis Romæ à Veſpaſiano, 148
Portuni Romæ, 170
Romæ Æternæ ab Ant. Pio, 205
Serapidis extra Alexandriæ muros, 176
Sileni in Eleorum urbe, 220
Veneris in Acrocorintho, 32. 157. 203
Melanitidis cognomine in Cenchræis, 170. 186
ejuſdem Romæ in theatro Pompeii, 186
Paphiæ apud Cyprios, 93
Terentia gens, plebeia, 36
à Tereno voce Sabina, quæ molle ſignificat, 78
Teucer Telamonis filius, 93
Tharrus Abrahami pater anno 205. mortuus, 210
Thaſus, urbs à Pariis condita, 189
Thera, fluvius Hiſpaniæ, 11
Therebes, fluvius Hiſpaniæ, 64
Theſeus Iſthmiorum ludorum in Neptuni honorem inſtitutor, 188
Thurium, urbs magnæ Græciæ, 4
Thyrſus, Bacchi inſigne, 165. 182
Tiberinus unde dictus, cognomen Semproniæ gentis, 13
Tiberis, fluvius Italiæ notiſſimus, *ibid.*
Tiberius, prænomen Clodiæ gentis, 16
Tiberius, ab Auguſto quando adoptatus, 44. 81
Imperium Liviæ matri debebat, 67
templum Auguſti inchoavit, 15
ob matris, morbum Romam properat, 82
nullum per ſe bellum Imperator geſſit, 64
an deduxerit Colonias, 63
nullum Imperatoris titulum, Germanico mortuo, conſequutus eſt, 85
Druſo filio defuncto, Germani filios patribus commendavit, 98
Neronis & Druſi Cæſarum diem tyrocinii congiario celebravit, 99
ob illos Diis commendatos valde commotus, *ibid.*
Domui Germanici nunquam mitis, *ibid.*
Sejanum litteris apud Senatum accuſavit, 70
Corinthi Duumvir renunciatus, 74
Quinquennalis in Colonia, 75
valetudine proſperrima uſus eſt, 67
Timotheus, à ſacrificiis Ptolemæi Regis, 161. 193
Tingeterra, vetus nomen Juliæ Traductæ, 46
Tingis, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, 105
Tingitani, ex Julia Traducta in avitas ſedes reducti, *ibid.*
Tiridates Vologæſis Parthorum Regis frater, 180
Titia gens, plebeia, 18
Titullus, cognomen Minatiæ & Vibiæ gentis, 102
Titus, prænomen à quo, 7. 67
Titus, patris legatus Antiochiam venit, 134
Judæos didrachmum pendere juſſit, 175
cum patre omnium Imperii curarum particeps, 134
quas Colonias conſtituit, *ibid.*
VI. Conſulatum geſſit cum patre, 135
VII. eundem etiam cum illo iniit, 134
Domitiani fratris amicitiam precatus eſt, 136
ſolus duos annos regnavit, 134
Toga unde dicta, & ejus forma, 120
ipſius uſus in pace, *ibid.*
virilis Neroni maturè conceſſa, 112
Traducta urbs gemina, 46
una Bæticæ, à Traductis civibus dicta, *ibid.*
Traductani, in Turdulis à Ptolemæo locati, 58
Trajanus, princeps ab omnibus deſideratus, 149
ex Germania anno imperii ſecundo redit, 148
Daciam Imperio acquiſivit, 149
ex Armenia victor regreſſus, 146
Athenas inviſit, 151
Aſiam peragravit, 149
in Syriam bellum cum Parthis geſturus profectus eſt, 146
Conſulatum VI. cum Vergiliano Pedone iniit, *ibid.*
Imperii limites longè propagavit, *ibid.*
duas legiones inſtituit, *ibid.*
plurimas Colonias deduxit, *ibid.*
Tranquillus, à quietis moribus, 65
cognomen Plætoriæ gentis, 24
Tribunitia, poteſtas Imperii ſucceſſori communicata, 55
in quinquennium Agrippæ, ab Auguſto conceſſa, 57

Tito,

- Tito, à Veſpaſiano patre data, 134
  - in omnibus Imperatorum nummis valde exoptanda, 184
- Tridens, peculiare Neptuni ſymbolum, 11
  - triplicem aquæ naturam denotat, 146
- Trinacria, cur appellata Sicilia, 39
- Triquetra, Siciliæ ſymbolum, *ibid.*
- Triremes, noſtris navibus utiliores, 120
  - in nummis urbis ſitum arguunt, 80
  - cum remigantibus in Carthaginenſibus, 210
- Triton, Neptuni & Salaciæ nymphæ filius, 113
- Triumphus M. Aurelii & L. Veri, 199
  - à Romanis quomodo celebratus, 202
  - geminus Domitiano, à Senatu decretus, 140
- Triumviri deducendæ Coloniæ, 13
- Troas, à Trojæ ruderibus Alexandri juſſu, condita, 161
  - ex augurio deinde ædificata, 223
  - Julio Cæſari grata, 222
  - Colonia ab Auguſto deducta, 151
  - ſe Romanæ originis parentem jactat, 220
  - nummos Trajano percuſſit, 149. Hadriano, 161. Ant. Pio, 173. M. Aurelio, 193. Commodo, 219. Criſpinæ, 223
- Troezenii tridentem pro Neptuno ſignarunt, 185
- Trophæum, arboris truncus hoſtium ſpoliis ornatus, 176
  - ad provinciarum adquiſitarum memoriam erectum, 198
- Tubertus, cognomen Poſtumiæ gentis, 21
- Tuderte Fida, urbs & Colonia, 6
- Tulcis, fluvius prope Tarraconem, 44
- Tullus, prænomen gentis Nicereæ, 13
- Turditani & Turduli iidem, 58
  - Hiſpaniæ Bæticæ populi, 59
  - vino plurimo abundant, 58
- Turias, Hiſp. citerioris fluvius, 4
- Turiaſo, urbs & Municipium Hiſp. Tarracon. 47
- Turulbia gens, parum nota, 27
- Turulis, fluvius Hiſpaniæ Tarraconenſis, 79
- Tuſculum, urbs & Municipium Latii, 19
- Typhon Gigas Deos perterruit, 39

V

- Valentia, urbs Hiſp. Citerioris à Pompeio deleta, 4
  - Colonia à Julio Cæſare deducta, *ibid.*
  - ab Auguſto pro horreo & apotheca conſtituta, 12
- Valeria gens, è Sabinis oriunda, 17
  - inter patricias & plebeias diviſa, 25. 84
- Valerius, cognomen à medio quodam temperamento decorum, 84
- Varia gens, plebeia, 85
- Q. Varius Sucronenſis, cognominatus Hybrida, *ibid.*
- Varus, cognomen à curvis cruribus deſumptum, 19
- Vaſcones, Galliæ populi, 24
- Vates, qua ratione factus Apollo, 223
- Vegetus, cognomen à bono animi ſeu corporis habitu, 84
- Vehicularius curſus à Nerva remiſſus, 221
- Velorum inventrix ad navigationem Iſis credita, 151
- Velum, divinitatis ſymbolum, 50
- Venafrum, urbs & Colonia Samnii, 6
- Venationem primùm exercuit Diana, 205
- Ventidius M. Antonii Præfectus, 8
- Venus Jovis ex Dione nympha filia, 216
  - ex ſpuma maris genita, 113
  - variis nominibus appellata, 186
  - Anadyomene, quod ex mari exiret, 113
  - Aphrodite cur & Pelagia, *ibid.*
  - Architis, unde dicta, 208
  - Melanitis apud Corinthios, 201
  - Victrix in nummis, 186. 201
  - Amorum, Gratiarum, & pulchritudinis Dea, 119
  - Acrocorinthi tutelare numen, 113
  - à quo tutelam accepit, 186
  - Adonim Amaſium flevit, 155
  - Cupidini clypeum porrigit, 201
  - clypeos cudere docuit, 207
  - in curru à Tritone & una ex Nereidibus vecta, 113
  - in Agrippinæ nummis, 112. 113. Neronis, 119
  - in templo nummi M. Aurelio dicati, 176
  - ejus ſignum in foro Corinthi, 170
  - templum ejus in Cenchræis, 113
- Vergentum urbs, poſtea Julii Genius, 46
- Vergilianus Pedo Conſul cum Trajano terræ motu extinctus, 146
- Verria gens, incerta, 17
- Verulæ urbs, & Colonia in Latio, 144
- Verus Ælii Cæſaris F. per adoptionem ad imperium evectus, 198
  - ſub Ant. Pio pro Auguſti filio tantum habitus, 196
  - poſt ejus mortem Cæſaris nomen geſſit, *ibid.*
  - M. Aurelii in Imperio conſors, 175
  - ejus habitus robuſtus & ad rem militarem aptus, 181
  - bellum Parthicum ſuſcepit, 176
  - in Apulia venando tempus terebat, 198
  - apud Canuſium ægrotavit, 200
  - Corinthum adiit, 180. 198
  - in Syriam venit, 200
  - Antiochiæ manſit initio belli Parthici, 197
  - ad Euphratem uſque progreſſus, 197
  - per legatos maximam belli partem confecit, 201
  - regna Regibus, & provincias legatis ſuis regendas dedit, 202
  - Armeniaci & Parthici nomina adeptus eſt, 201
  - Carrhas & Singaram Colonias annuente Marco, conſtituit, 196
  - de Parthis triumphavit, 202
  - luxuriæ deditus, 201. 203
  - omnibus deliciis, ludis, & locis decenter aptiſſimus, 21
  - Eques barbarum impetens, in Corinthiorum nummis ſignatus, 201
  - quadrigas agit triumphales, 202
  - Romæ coronam imponit in nummis Patrenſibus, 204
- Veſpaſianus, Alexandriæ Serapidem conſulit, 198
  - Antiochiam urbem reſtituit, 137
  - Cæſaream Palæſtinæ, Coloniam deduxit, 195
  - capitis tributum Cæſarienſibus remiſit, 135
  - templum Pacis magnificentiſſimum Romæ conſtruxit, 148
  - vectigalia à Galba omiſſa revocavit, 132
  - Græcis libertatem ademit, 133
  - tres Legiones inſtituit, 131
- Veterani plurimi devicto Antonio in Colonias ab Auguſto miſſi, 56
  - Berytum Coloni ab eo traducti, 11
- Vettia gens, plebeia, 17
- Vettiacus, nullibi memoratus, 69
- Vetus, cognomen Antiſtiæ gentis, 22
- Vexillum, militaris Coloniæ ſymbolum, 10. 64. 149
  - aræ impoſitum, pro ſigno deductæ Coloniæ, 19. 135
- Vibenna Etruſcus Cælio monti Romæ nomen indit, 53
- Vibia gens, plebeia, ſed conſularis, 89
  - à Vibo Brutiorum urbe dicta, 31
- Vibius habitus Conſul, 92
- Vibius Marſus Germanici Legatus, 85
  - Africæ Proconſul, 87
  - in Smyrnæorum cauſa ſententiam in Senatu dixit, 87
- Vibus Brutiorum urbs, 31
- Victimarius in Corinthiorum nummis, 187
- Victores ludorum Iſthmiorum pinu coronabantur, 204
- Victoria gradiens, quid denotat, 196
  - cur ei pennæ datæ, 148
  - Aſtarti coronam cur imponit, 213
  - in bigis, in memoriam Agonis Capitolini; 213
  - in Æliæ Capitolinæ nummis L. Vero dicatis, 196
  - in Corinthiorum nummis Commodo cuſis, 213
- Victrix & Julia, cur urbs Celſa dicta, 28
  - cur Oſcæ, Victricis nomen, 38
- Viduæ Cererem in Africa venerabantur, 189
- Vinicia gens, plebeia, ſed conſularis, 119
- M. Vinucius Tiberii progener, 40
- Vinum in utre hircino repoſitum, 194
  - rixas & lites excitat, 182
- Vipſania gens, inter incertas recenſita, 32
- Vipſania Agrippina, Tiberii uxor, 55
- Virga Mercurio ab Apolline data, 182
- Virgo currum agit in Patrenſibus nummis, 190
- Virtus Julia, olim Ituci urbs, 46

Virtus

Virtus Auguſti, quomodo in nummis ſignata, 201
Vitellius ſub Claudio Cenſor, 109
Vitellius in Germania Imperator electus, 129
ipſius nummi in Coloniis hactenus non obſervati, *ibid.*
Vites juſſit exſcindere Domitianus, 139
Vitis plantandi ratio Baccho tributa, 182
Ulabra, urbs & Colonia, 6
Ulpia Tamucas, Colonia in Numidiam à Trajano deducta, 146
Ulpia Trajana, Colonia in Gallia Belgica ab eodem conſtituta, *ibid.*
Ulpia Trajana Hadrumetina, in Byzacena Aſiæ Colonia, à Trajano facta, *ibid.*
Ulpia Trajana Zarmis Ægethuſa, Colonia in Dacia à Trajano condita, *ibid.*
Volaterra, urbs & Colonia Hetruriæ, 6
Volagæſus Romanis bellum indixit, 175
ipſis dat obſides, 180
cum iis amicitiam redintegrat, *ibid.*
Volumnia gens, plebeia, ſed Conſularis & Cenſoria, 125
Vota Marti pro ſalute & reditu Auguſti, 107
pro reditu Claudii ex Britannia, *ibid.*
Urbes de antiquitate inter ſe diſputare ſolebant, 162
maritimæ, Neptuni ſtudioſæ, 142
Urbs magna, cur Oſca dicta, 38
Uſipetes, Hiſpaniæ populi, 11
Utica contra Pompeium Julio Cæſari adhæſit, 85
Municipium ab ipſo factum, *ibid.*
ei jus civitatis ab Auguſto conceſſum, *ibid.*
illius Duumvirorum nomina ſeparatim in nummis, 89
Uvæ racemus quid denotet in nummis, 55
Vulcanus, Cabirorum pater, 185
Uxores Druſi & Germanici inter ſe diſcrepantes, 90
Weheler Eques Anglus peregrinationes ſuas cum nummis vulgavit, 142

Z

Zelitani Africæ in Hiſpaniam traducti, 46
Ζεὺς Ἐλδεθέριος, ab Athenienſibus cultus, 122

ERRATA.

PAg. 2. *lin.* 14. *lege* 494.
6. *lin.* 21. *lege* ἐνεχρόνισε, *lin.* 22. *lege* παραδοθῶσι.
9. *lin.* 18. *lege* Legionis,
13. *lin.* 1. *lege* DIVI F.
15. *lin.* 31. *lege* L. IVVENT.
22. *lin.* 33. *lege* ἐπιδερμῶν.
24. *lin.* 32. *lege* Prudentius *lin.* 37. prænomen.
30. *lin.* 19. *lege* Heraclito.
37. *lin.* 36. *lege* ordinatè.
39. *lin.* 40. *lege* admiratus.
45. *lin.* 13. *lege* majoris.
46. *lin.* 37. *lege* Bocharto.
48. *lin.* 46. *lege* collocari. *ibid.* nimiæ nos fiduciæ.
51. *lin.* 23. *lege* ITALIC. *lin.* 30. Αὐγουστείῳ. *lin.* 31. Liviam.
65. *lin.* 20. *lege* Phœniciâ.
93. *lin.* 21. *lege* ΑΝΘΥΠΑ. *lin.* 25. Veneris.
97. *lin.* 10. *lege* Pandatariam.
99. *lin.* 37. AVGVSTALI.
104. *lin.* 7. *lege* ὑπατεύσι.
109. *lin.* 40. *lege* ἀντέδωκε.
113. *lin.* 7. *lege* Cenchræis.
132. *lin.* 6. *lege* Samum, *lin.* 8. *lege* Trachæam.
133. *lin.* 41. *lege* ἄποικος, *lin.* 4. *lege* Samum.
138. *lin.* 33. *lege* dedidiſſe.
141. *lin.* 16. *lege* Samum, *lin.* 20. πατρῷον.
143. *lin.* 29. *lege* gentis.
146. *lin.* 16. *lege* Imperii adeptionem.
151. *lin.* 14. *lege* hoc ſe.
151. *lin.* 18. *lege* Pharia.
153. *lin.* 5. *lege* COILLU.
154. *lin.* 3. *lege* Τὰ ἱερά.
154. *lin.* 36. *lege* Illa in Aſcalonitarum nummis, ſuperiore.
154. *lin.* 36. *lege* & infimâ, piſcis exhibetur.
157. *lin.* 17. *lege* Φιλόθηρος.

NUMISMATA
ÆREA
IMPERATORUM,
AUGUSTARUM ET CÆSARUM,
IN COLONIIS ET MUNICIPIIS
Ex omni modulo percuſſa.

PARS ALTERA.

Auctore IO-FOY-VAILLANT *Bellovaco, Doct. Med. & Seren. Ducis Cenomanenſium Antiquario.*

PARISIIS,

SUMPTIBUS AUCTORIS,

Apud DANIELEM HORTHEMELS, in vico Jacobæo ſub ſigno Mæcenatis.

M. DC. XCV.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

NUMISMATA
IN COLONIIS ET MUNICIPIIS PERCUSSA.

SEPTIMIUS SEVERUS.

LUCIUS Septimius Severus Meſopotamiam ſub Commodo à Parthis occupatam recuperavit: Colonias *Helviam*, *Ricinam* in Picenum, *Laodiceam* in Syriam, *Niſibim* in Meſopotamiam, *Pataviam* hodie *Paſſaw* in Noricum, *Rheſainam* in Meſopotamiam, TYRUM in Phœniciam deduxit. Heliopolis Phœniciæ, Carthago, Leptis Magna, & Utica Africæ ab eo juris Italici factæ ſunt; Legiones tres nomine Parthicas conſtituit, primam & tertiam in Meſopotamia, ſecundam in Italia hiemare juſſit.

SEVERI *nummi primæ magnitudinis rari ſunt, ſecundæ & minimæ obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. L. SEP. SEVERUS AVG. Caput Sept. Severi laureatum.

COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.* Aſtarte ſeu Venus tutullato capite ſtans in templo tetraſtylo, dextrâ caput Serapidis, lævâ ſcipionem, pede fluvio impoſito.

Eques Urſatus de Not. Rom. Comment. pag. 97. epigraphen COL. AEL. CAP. COMM. malè *Colonia Ælia Capua Commodiana* interpretatur. Jac. Oiſelius tab. 17. num. 4. nummum cum eadem inſcriptione perperam ad Hadrianum revocat, & de templo Jovis Capitolini explanat. Com. Mediobarbus pag. 185. illius ſententiam ſequutus eſt. P. Harduinus pag. 13. epigraphen nummi mutilam, COL. AEL. COMM. protulit: ſed aliud commentum addidit, AEL. MVNIC. COMM. *Ælium Municipium Commodianum*, quaſi vero Ælia Capitolina eodem ferè tempore Colonia & Municipium fuerit: poſterior quidem nummus, etſi mutilus, ad Municipium Coellutanum Numidiæ pertinet.

Ælia Capitolina Colonia Palæſtinæ ab Hadriano deducta, fundatori & adoptivo ejus filio Ant. Pio non modo percuſſit, ſed & M. Aurelio & L. Vero etiam Hadriani juſſu adoptatis pariter conſecravit: nulli vero Imperat. Commodi Marci filio nobis ſuperſunt, licèt Æliam Coloniam ex Numiſmatum ipſorum fide *Commodianam* ab ipſo dictam noverimus, ob beneficium aliquod in illam ab

eo collatum forſan ſub ejus imperii finem. Cùm autem Severus poſt occiſum Commodum ſolus eorum qui Imperatores Romani fuerant acclamati, ſuperſtes & victor extiterit, Capitolienſes præſertim ipſi, quod ſe Marci filium & Commodi fratrem aſſeruiſſet, nummos percuſſerunt, Severum lætantes Commodum erga ſe munificentiſſimum Principem inter Divos referri juſſiſſe, ut narrat Spartianus in ejus vita. *Commodum inter Divos referendum cenſuit, quaſi hoc genere ſe de Senatu poſſet ulciſci, primuſque inter milites Divum Commodum pronunciavit.* De Aſtarte ſeu Venere, & de ejus templo, in Ant. Pio abundè dictum, cujus cultum Capitolienſes à Bybliis accepiſſe retulimus.

Hic nummus ſecundæ formæ in rariorum ſerie deſcribendus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. CAES. L. SEP. SEVERVS. PER. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* In area S. R. *Senatus Romanus.* Deus Lunus ſtans cum pileo Phrygio in capite, creſcente Luna dorſo appoſita, dextrâ haſtam, lævâ victoriam, pro pedibus gallus gallinaceus.

Antiochenſes Piſidiæ hunc nummum in Severi honorem poſt Peſcennium & Albinum devictos percuſſiſſe videntur ob victoriam globo impoſitam, quam gerit Lunus ipſorum tutelaris Deus, quaſi Oriente poſt occiſum Peſcennium, & Occidente poſt interfectum Albinum in ejus poteſtate redactis, orbis dominus extiterit, ſeu, ut in nummis inſcribitur PACATOR ORBIS. Antiochiæ Piſidiæ meminit Strabo lib. 12. pag. 569. Τὴν γὰρ Ἀντιόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ Πισιδίᾳ. *Cùm enim Antiochiam Piſidiæ conterminam haberet.* In hac urbe Deum Lunum ſummâ veneratione cultum in Antonino Pio diximus, cui comes additur gallus gallinaceus, quòd cùm idem ſit Lunus & Luna, hæc parturientibus favere dicatur, ut & gallum iis adeſſe, facileſque partus efficere narrat Ælianus lib. 5. de varia Hiſt.

Hic nummus majoris formæ inter rariores numerandus.

SEVERVS PIVS AVG. Caput Severi laureatum.

COL. ANTIOCHEN. *Colonia Antiochenſis.* Mulier cum calatho in capite ſtolata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtra cornucopiæ.

Antiochenſes in nummis Severi Genium urbis ſuæ cum patera ſignare videntur, ut ſacrificia ſe in victoriæ omen perpetraſſe teſtarentur, ipſo in Parthos contendente; nam illi Meſopotamiam occupaverant, dum is Albino bellum intulerat, ut tradit Dio lib. 75. pag. 853. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σεβῆρος ἐκςρατεύσε κατὰ τῶν Πάρθων. ἀσχολουμένου γὰρ αὐτοῦ ἐς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, ἐκεῖνοι ἀδείας λαβόμενοι, τήν τε Μεσοποταμίαν εἷλον, ςρατεύσαντες παμπληθεί. *Poſt hæc bellum intulit Parthis, qui occupato Severo in bellis civilibus, arreptâ licentiâ Meſopotamiam ceperant, magnis copiis conductis.* Mos enim Romanis erat precari Deos ut felix belli eſſet eventus, adſtipulante Livio Dec. 4. lib. 4. *Res divinas facere majoribus hoſtiis juſſerunt in omnibus fanis, precarique quòd Senatus de novo bello in animo haberet, ut ea res Senatui Populoque Romano bene atque feliciter eveniret.* Ideò Genius urbis pateram vas ſacrificiis aptum gerit. Ejus meminit Cicero 6. Verr. *Patera quâ mulieres ad res divinas uterentur.*

Hic nummus minimi moduli obvius eſt & tritus.

COL. ANTIOCH. *Colonia Antiochenſis.* Mulier ut ſuprà, dextrâ ramum lauri, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Iterùm prodit mulier ſtolata, quam Iſim putat Patinus in Indice, ſed Genius Antiochenſis ſub Romanæ fœminæ habitu; ſtola enim honeſtæ Romanæ matronæ veſtis fuit, quæ uſque ad imos pedes dimiſſa erat, & cujus extremam partem ambibat inſtita aſſuta, quæ erat faſciola quædam ſive limbus: eâ utebantur fœminæ Antiochenſes ut Colonæ. Hæc lauri ramum, ad indicandam Severi de Parthis victoriam, de qua Herodianus in ejus vita p. 529. Φυγόντος δὲ τοῦ βασιλέως σὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι, τούς τε θησαυροὺς τῶν χρημάτων αὐτοῦ ἄραντες, καὶ πάντα τὸν κόσμον καὶ κειμήλια ἁρπάσαντες, ἐπανίασιν· οὕτω μὲν δὴ Σεβῆρος τύχῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, τῇ κατὰ Παρθυαίων νίκῃ κεκόσμητο. *Tantùm ipſo Rege cum paucis equitibus elapſo, theſauris illius ornatuque omni & ſupellectile potiti, victores regrediuntur. Ita Severus fortunâ magis quàm conſilio Parthicam victoriam adeptus eſt.* Laurus ipſa victoriam apud Scriptores ſignificat: triumphantes enim laureâ coronabantur.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 281. vulgatus, frequens eſt.

GEN. ANTIOCH. *Genio Coloniæ Antiochenſis.* Mulier ut ſuprà, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Mulier hæc ſtolata, pro Genio Coloniæ Antiochenſis in ſuperioribus nummis exiſtimata, in hoc tandem Genii nomen præfert: temo autem non ad ſitum urbis denotandum ſignatus eſt; illa enim haud littoralis eſt, totaque Piſidia mediterraneis limitibus undique circumſcribitur, Antiochia verò in colle ſita eſt apud Strabonem pag. 577. H. δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα, ἀποικίαν Ῥωμαίων. *Hæc in colle, & Coloniam habens Romanam.* Genios autem populi & urbes proprios Deos vocabant, in quorum erant moderamine & tutela, unde Prudentius contra Symmachum lib. 2.

Sic urbibus adfert
Hora dieſque ſuum, cùm primùm mœnia ſurgunt,
Aut fatum aut Genium, cujus moderamine regnent.

Deos illos Commentator erud. P. Chamillard, ἐθνάρχας, πολιούχους θεοὺς ex Juliano appellat, *Gentium rectores, urbiumque curatores Genios.* Feſtus iis dat rerum omnium gerendarum facultatem, ideò forſan Genio temo & cornucopiæ tribuuntur, ad denotandam ejus in terra & mari vim ſeu potentiam.

Hic nummulus inter raros locum habere meretur.

BERYTUS.

SEPT. SEVERVS AVG. COL. *Colonia.* Caput Severi radiatum.
ANTONINVS CAES. BER. *Berytus.* Caput Caracallæ nudum, ante quod aquila.

In civili bello poſt interfectum Pertinacem Syriæ Legiones Peſcennium Imperatorem proclamarunt, totaque Syria & Phœnicia partibus ejus adhæſerunt: ſed cùm Severus ab Illyricis electus, à Senatu confirmatus, Æmilianum Peſcennii ducem ad Cyzicum deleviſſet, ſeditio diſcordiaque urbes Phœniciæ Syriæque æmulatione quâdam & diſſentione invaſit, inter quas Laodicea Antiochenorum odio & Tyrus Berytiis infenſa, ut tradit Herod. l. 3. p. 518. Λαοδίκεια μὲν κατὰ Συρίαν, Ἀντιοχέων μίσει, κατὰ δὲ Φοινίκην Τύριοι, Βηρυτίων ἔχθει, μαθόντες τε τὸν Νίγρον πεφευγότα, τὰς μὲν τιμὰς ἐκείνου καθελεῖν ἐτόλμησαν, τὸν δὲ Σεβῆρον εὐφήμησαν. *Laodicea quidem in Syria, Antiochenorum odio: Tyros autem in Phœnicia, Berytiis infenſa, quæ nuntiatâ Nigri fugâ, ſublatis illius honoribus, Severo proſperè acclamarunt.* Sed cùm ex Spartiano in vita Caracallæ, Severum filii interventu Antiochenſibus peperciſſe docemur; ita hic nummus eundem Berytiis veniam dediſſe teſtis eſt luculentiſſimus, cujus rei ipſi memores Caracallam in eodem nummo cum Severo patre percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli in præſtantiorum ſerie collocandus.

IMP. CAES. L. SEVERVS ET ANTON. CAES. Capita Severi laureati & Caracallæ ſine laurea adverſa.

FEL. BER. DECENNALES ANTONIN. COS. III. *Felix Berytus, Decennales Antonini Conſulis tertium.* Aſtarte cum attributis in templo quatuor columnarum coronatur, Victoria columnæ impoſita.

Apud Com. Mediobarbum ex Schedis Sponianis, pro DECENNALES. ANTONINI. AVG. repone ſuperiorem epigraphen.

Berytii in honorem Caracallæ, quòd ejus interventu Severo fuiſſent reconciliati, patrem & filium ex una parte percuſſerunt, ex altera verò in eo ſe vota decennalia pro Caracalla ſuſcepiſſe & ſolviſſe indicantes, ut voces COS. III. denotant. Caracalla autem Tribunitiam poteſtatem agebat decimam, cùm is Conſul III. cum Geta fratre II. factus eſt, ut docent Faſti Capitolini, antequam ipſi in Britanniam cum patre proficiſcerentur. De Aſtarte & ejus templo in Berytiorum nummis ſæpiùs dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter rariores reponendus.

IMP. L. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Sept. Severi laureatum. In aliis capita Severi & Caracallæ adverſa.

COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus ſtans, pede proræ impoſito, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

Dionyſius Afer in Orbis deſcriptione Berytum vocat amœnam, Βηρυτοῦ τ᾽ αἶαν ἐρατεινὴν *Berytique terram amœnam*: quod Ammianus Marcellinus ſuo ævo confirmat, eamque inter celebres Phœniciæ urbes collocat. *In quibus*, ait, *amœnitate celebritateque nominum Tyrus excellit, Sidon & Berytus.* Erat enim in littore Phœniciæ ſita, teſte Scylace in Deſcriptione Syriæ & Phœniciæ, ut & Mela lib. 2. cap. 6. *Et in ora ejus urbes Seleucia, Paltos, Berytus, &c.* Ideò Berytus Neptunum maris Deum pro tutelari Numine venerata eſt; ille forſan iratus, quòd Tryphon Syriæ Tyrannus urbem, ut ex Strabone colligimus, diruiſſet, Tryphonianos milites per maris fluctus in terram irruentes, alios in mare abreptos, alios in locis concavis relictos ſuffocavit: unde Sarpedon Demetrii dux Neptuno ſacrificavit, teſte Athenæo lib. 8. cap. 2. Καὶ οἱ περὶ τὸν Σαρπηδόνα ἀκούσαντες τὴν συμφορὰν, ἐπελθόντες, τοῖς μὲν τῶν πολεμίων σώμασιν ἐφήσθησαν, ἰχθύων τε ἀφθονίαν ἀπηνέγκαντο, καὶ ἔθυσαν ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ ΤΡΟΠΑΙΩ πρὸς τοῖς προαστείοις τῆς πόλεως. *Quam Tryphonis calamitatem Sarpedon cùm intellexiſſet, eò celeriter reverſus, hoſtium quidem corporibus pepercit, piſces verò abundè multos collegit, & ante ſuburbium oppidi* AVERSORI NEPTVNO *ſacrificavit.* De ejus Tridente, & Delphino ipſi dicato, dictum eſt.

Uterque nummus minimi moduli, prior obvius eſt, poſterior rariſſimus.

CARRHÆ.

CΕΠ. CΕΟΥΗΡΟC. CΕ. Caput Severi laureatum.

ΚΟΛ. ΚΑΡΡ. Κολωνία Καῤῥηνῶν. *Colonia Carrhenorum.* Creſcens Luna cippo impoſita, ante quam caput turritum.

Carrhæ, urbs Meſopotamiæ ad Chaboram fluvium, de qua in M. Aurelio, L. Vero & Commodo diximus, à divis Fratribus Colonia facta, nummos Severo dedicaſſe videtur, cùm ille in Meſopotamiam venit contra Vologæſem Parthorum Regem; ſed ut ait Xiphilinus in Epiſt. Dionis. Τῶν δὲ Παρθῶν οὐ μεινάντων αὐτὸν, ἀλλ᾽ εἰς οἰκεῖα ἀναχωρησάντων. *Parthi adventu Severi minimè expectato, domum ſunt reverſi.* Severus Seleuciam & Babylonem cepit, Cteſiphontem diripiendam dedit militibus: ſed induciis cum Vologæſe Rege conſtitutis, Imperator receſſit, & poſt Atram Barſemii Regis urbem fruſtrà tentatam, in Palæſtinam contendit. Carrheni creſcentem Lunam in nummo ſignarunt, & ex adverſo caput turritum, ut ſingularem ſuam erga Deum Lunum & urbis Genium tutelare Numen venerationem indicarent.

Hic nummus infimæ molis inter raros recenſendus.

ϹΕΠ. ϹΕΟΥΗΡΟϹ. ΙΟΥ. ΔΟΜΝΑ. Capita Sept. Severi & Juliæ ejus uxoris adverſa.

ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝ. Κολωνίας Καῤῥηνῶν. *Coloniæ Carrhenorum.* Caput Caracallæ, ex adverſo creſcens Luna in qua aſtrum.

Carrheni in hoc nummo imperialem familiam ſignarunt, in rei fortè memoriam quòd Severus in Meſopotamiam contra Parthorum Regem profectus, unà cum Julia uxore & Caracalla filio in urbem ſuam venerit; vel forſan Caracalla in averſa parte ſignatus eſt, quòd milites illum ob Parthicam victoriam Imperii participem appellarint, ut Spartianus innuit in vita Severi *Æſtate igitur jam exeunte Parthiam ingreſſus, Cteſiphontem pulſo Rege pervenit & cepit... & Parthicum nomen meruit. Ob hoc etiam filium ejus Baſſianum Antoninum, qui Cæſar appellatus jam fuerat, annum decimum-tertium agentem, participem Imperii dixerunt milites.* Creſcens Luna cum aſtro ad Dei Luni cultum, de quo in M. Aurelio & Vero dictum eſt, ſpectat.

Hic nummus minimi moduli rariſſimus eſt.

CASSANDRIA.

IMP. L. SEP. SEVER. Caput Severi laureatum.

COL. I. AVG. CASS. in aliis C. IVL. AV. CASSAN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis* Caput Jovis Ammonis.

Caſſandria urbs eſt Macedoniæ, de qua Livius Dec. 5. lib. 4. *Condita eſt à Caſſandro Rege in ipſis faucibus quæ Pallenenſem agrum cæteræ Macedoniæ jungunt, hinc Toronaico, hinc Macedonico ſepta mari. Eminet namque in altum lingua in qua ſita eſt.* Opportunus itaque ſitus in cauſa forſan fuit, cur Julius Cæſar urbem conſtituerit Coloniam, & Auguſtus eam novis iterum frequentarit Colonis, unde illi *Juliæ* & *Auguſtæ* nomina. Hæc Severo nummos cuſiſſe videtur ad obſequium ipſi in bello civili indicandum: nam ille in provincias proximas milites miſerat, ne eas Peſcennius invaderet, teſte Spartiano in Severi vita. *Miſerat ſanè Legionem quæ Græciam Thraciamque præriperet, ne eas Peſcennius occuparet: ſed jam Byzantium Niger tenebat.* De Jovis Ammonis in Caſſandrenſi Colonia cultu vide Claudii & Neronis nummos.

Hic nummus minutus pro raro notandus.

CORINTHUS.

L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. III. Caput Severi laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules, ſiniſtrâ axillâ clavæ impoſitâ.

In civili bello Severi contra Peſcennium, Græcia prioris partibus adhæſit, Corinthuſque nummos ipſi dedicavit, & hunc præcipuè cum titulo Imperatoris tertium, quem exercitu Peſcennii in Bithynia deleto reportavit. Corinthii inter plurimos quos venerarentur Deos, Herculem in averſa parte ſignaſſe videntur, Severo blandientes, quòd ille eum præcipuè coleret, cujus teſtes ſunt illius nummi S. C. percuſſi, in quibus hæc epigraphe, DIIS AVSPICIBVS, cum Hercule & Baccho, quod confirmat Xiphilinus in Ep. Dion. in ejus vita pag. 424. Καὶ πολλὰ μὲν ᾠκοδομικῶς ἐκ καινῆς, πολλὰ δ' καὶ ἐπεσκευακώς· ὅς γε καὶ τῷ Διονύσῳ καὶ τῷ Ἡρακλεῖ νέων ὑπερμεγέθη ᾠκοδομήσατο. *Nova ædificia extruxit, vetera reſtituit: quippe Baccho & Herculi templum maximum ædificavit.* Vide quæ de Neptuno in Corinthiorum nummis M. Aurelio dicatis diximus.

Hic nummus ſecundæ & minimæ magnitudinis pro raro habendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon decertans contra Chimæram.

Cicero pro Lege Manilia Corinthum *totius Græciæ lumen* appellat, cujus ſitum deſcribit in Lege Agrar. ad Pop. *Erat enim poſita in anguſtiis atque in faucibus Græciæ, ſic ut terra clauſtra locorum teneret, & duo maria maximè navigationi diverſa pænè conjungeret cum pertenui diſcrimine ſepararentur.* Opportunus loci ſitus urbem in eo jam Moyſis circa tempora condendi occaſionem dedit, ut liquet ex Euſebio in Chron. *Corinthus condita eſt, quæ priùs Ephyra vocabatur*, anno M. 2486. ante Chriſt. 1517. ab Ephyro Myrmecis uxoris Epimethei filio, ut Stephano videtur : ſed Euſtathius ad Iliad. B. pag. 290. aliter ſentit. Εκαλεῖτο δὲ φασι ἡ Κόρινθος ποτὲ καὶ Εφυρα ἀπὸ Εφύρης τινὸς ἡρωΐνης. *Vocatur verò, inquiunt, Corinthus, quæ & Ephyra ab Ephyra quadam Heroïna.* Illam Pauſanias Oceani filiam vocat, urbs tandem *Ephyra* à Corintho Marathonis filio *Corinthi* nomen habuit. Corintho autem ſine liberis mortuo, Corinthus Siſypho Æoli filio ceſſit, cujus nepos Bellerophontes ob egregia belli facinora à Corinthiis pro Deo habitus eſt, in cujus memoriam poſt tot ſæcula illum contra Chimæram certantem in nummis ſignarunt, ſi quidem ille an. M. 2660. ante Chr. 1343. florebat, ut tradit Simſonius in Chron. part. 2. De Chimæra abundè dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ obvius eſt.

L. SEVER. AVG. IMP. VIII. Caput Severi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer nudus Delphino ſubſtratus, prope arborem.

Corinthii plurimos nummos Severo dedicarunt cum titulo Imperatoris III. ipſi ob Peſcennii exercitum in Bithynia profligatum delato: hunc verò nummum cum IMP. VIII. ob expugnatum Byzantium percuſſerunt, quod ejus facti fama longè citiùs ad ipſos quàm aliorum belli facinorum ab Imperatore editorum pervenerit. Cùm de Melicerta ſæpiùs dictum ſit, ipſius etymon examinandum liceat. Ino mater ejus, Cadmi filia, Agenoris Tyri Regis neptis, Herculis patrui Numinis cognomentum filio indidiſſe videtur, Tyrius ille Hercules Phœnicum linguâ Μέλκαρθος vocabatur, ut docet Euſebius Præp. lib. 1. *Melcarthus, eſt Melec Cartha, rex urbis,* Quod magnus haberetur Patronus civitatis ipſorum & tutelaris Deus.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, à Patino vulgatus pag. 282. non obvius eſt.

L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. III. Caput Severi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum rotundum à latere cum Delphino in corona, ante quod taurus & arbor.

Templum illud rotundum Melicertæ eſt, jam ejus figura in M. Aurelii nummis vulgata eſt, in cujus medio ipſe Delphino ſubſtratus exhibebatur; arbor illa videtur eſſe pinus, ſub qua Melicertæ corpus ad maris littus inventum eſt; taurus ad ſacrificium in hoc templo perpetrandum ſpectat, fortaſſe ob ludos Iſthmicos in Melicertæ honorem hoc anno celebratos, quos Siſyphum Corinthi Regem in nepotis memoriam inſtituiſſe narrat Pauſanias lib. 2. Glaucus Siſyphi F. in patruelis honorem illos continuavit, ſi quidem apud Clementem notat vetus Chronologus. A raptu Ganymedis ad expeditionem Perſæi. Οτε καὶ Γλαῦκος ἐπὶ Μελικέρτῃ τὰ Ισθμια ἔθηκεν. Anni ſunt quindecim, imò Corintho à Romanis excisâ ludi non intermiſſi ſunt, ſed Sicyoniis, quibus majorem agri partem conceſſerat Mummius, eorum cura commiſſa eſt. Verùm hæc urbs a D. Cæſare reſtaurata, eademque Colonia facta, priſtino ludorum honore inſignita eſt, ut tradit Pauſanias in Corinth. p. 88. Ο δὲ Ισθμικὸς ἀγὼν

ἀγὼν ὐδὲ ἀναςάντων ὑπὸ Μεμμίυ Κορινθίων ἐξέλιπεν. Ἀλλ᾽ ὅσον μὲν χρόνον ἠρήμωτο ἡ πόλις, Σικυωνίοις ἄγειν ἐπετέτρα πτο τὰ Ἴσθμια οἰκισθείσης δὲ αὖθις, εἰς τὺς νῦν οἰκήτορας περιῆλθεν ἡ τιμή. *Iſthmici ludi ne exciſâ quidem à Mummio Corintho, intermiſſi ſunt : ſed etiam in ipſa urbis vaſtitate, ut eos faciundos curarent, datum negotium fuit Sicyoniis. Reſtitutâ Corintho, ad eos qui nunc ſunt inquilinos priſtinus honos rediit.*

Hic nummus mediæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 282. in rariorum ſerie ſcribendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Minerva ſtans, dextrâ Victoriam, lævâ haſtam, pro pedibus hinc noctua, in aliis ara, inde clypeus.

Minerva ſummo honore Corinthi culta fuit, ſi quidem in foro ejus ſtatua poſita erat, & templum in via quæ ab Iſthmo Cenchreas ducit exſtructum, in quo ſignum ejus pervetus ligneum. De ſtatua quæ in foro conſpiciebatur audias Pauſaniam lib. 2. p. 89. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐςὶν Ἀθηνᾶ χαλκῆ, τῷ βάθρῳ δὲ αὐτῆς ἐςι Μυσῶν ἀγάλματα ἐπειργασμένα. *In medio foro eſt Minerva ex ære, in cujus baſi Muſæ inſcalptæ ſunt.* Minerva in primis Pallas dicta eſt variis de cauſis, inter quas, ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ δόρυ, à vibranda & concutienda haſta, ideò Bellatrix à Silio lib. 3. dicitur.

Hinc qui ſtagna colunt Tritonidos alta paludis
Qua virgo (ut fama eſt) Bellatrix edita lympha.

Corinthii ipſi Victoriæ ſignum in manu poſuerunt, Severo gratulantes ob victoriam de Peſcennii duce relatam, propter quam nummus Severum indicat Imperatorem tertiò fuiſſe proclamatum.

Hic nummus ſecundi moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mulier ſtans, altero pede ſupra petram, altero ſuſpenſo, dextrâ puerulum brachia extendentem, & non Victoriam ut putat Com. Mediobarbus pag. 280. in imo Delphin.

Mulier iſta Ino eſt, Cadmi & Hermiones filia, Athamantis Thebarum Regis uxor, Dea à Græcis habita, de qua Ovid. 4. Metam.

Hermione & Cadmo generata parentibus Ino:
Cui conjux Athamas, Dea fingitur inde marina.

Hæc cùm mariti furorem fugeret, accepto minore filio Melicerta ſe præcipitem in mare è Moluride ſaxo egit: Delphinus filium dorſo impoſitum in Iſthmum tranſtulit, Deorum miſeratione illa in Deam marinam mutata eſt, quam Leucotheam Græci, Matutam verò Latini vocant; Melicerta autem Palæmon, quem Portunum dicunt, nominatus eſt, de quibus Pauſanias in Atticis ſub finem pag. 83. Λόγοι δέ εἰσιν ἐς τὰς πέτρας αἳ κατὰ τὸ ςενὸν τῆς ὁδοῦ μάλιςα ἀνέχυσιν, ἐς μὲν τὴν Μολυρίδα ὡς ἀπὸ ταύτης αὐτὴν ἐς θάλασσαν Ἰνὼ ῥίψαι. *De ſaxis verò quæ in viæ anguſtiis eminent, fabula prodita eſt ejuſmodi. Ino ſe cum Melicerta natu minore filio, de ſaxo, quam Moluridem petram appellant, in mare præcipitem dediſſe.* Ino ſupra Moluridem petram pede uno conſiſtit, Melicerta perterritus extendit manus verſus matrem: Delphin in imo paratus ad eum recipiendum.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 282. vulgatus, inter rariſſimos collocandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mulier ſeminuda inſidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ poculum gerit.

Figuram hanc ſeminudam, ob urceum quem illa gerit, P. Harduinus pag. 126. Bacchum eſſe putat, cujus duo ipſius ſimulacra, alterum nomine Λύσιον & Βακχεῖον, alterum in foro fuiſſe narrat Pauſanias; ſed figura rupibus inſidens, ad Acrocorinthum ſpectare videtur, ideo eſſe Nympham Pirenen ſuſpicamur: cùm enim illa filium Cenchriam lugeret, quem Diana per imprudentiam occiderat, tantam profudiſſe lacrymarum vim fertur, ut in fontem ſui nominis converſa fuerit. Fons ille in Acrocorintho à tergo Veneris delubri eſt, de quo Pauſanias l. 2. p. 93. Ἤκουσα ᾗ ἤδη τὴν Πειρήνην φασκόντων εἶναι ταύτην, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν ὑπορρεῖν ἐν τῇ πόλει. *Audivi etiam qui dicerent eum fontem Pirenen eſſe, & aquam ex eo in oppidum defluere.* Quamobrem nummus Pirenen Nympham cum poculo Acrocorintho inſidentem exhibet, cujus iconem vide rurſus infrà in Plautilla.

Hic nummus minimi moduli inter præſtantiores numerandus.

IMP. L. SEP. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bigæ aurigante Victoria, ſiniſtrâ flagrum.

Victoria in bigis cum palma à Corinthiis percuſſa, non ad Severi de hoſtibus victorias, ſed ad præmium de bigis in agone Capitolino à Caracalla ſuo & patris nomine relatum ſpectat. Severus agonem Capitolinum an. U. C. 958. Caracallâ & Getâ Coſſ. celebravit, Mediobarbus hunc vigeſimum-nonum à Nerone qui id ludicrum an. U. C. 813. inſtituit, fuiſſe refert. Bigarum curſum his in ludis Olymp. 93. receptum narrat Diodorus l. 13. p. 370. Προσετέθη δὲ καὶ Συνωρὶς κατὰ τὴν Ολυμπιάδα. *Hac Olympiade Synoris (equorum duorum jugum dixeris) inſuper adjecta fuit.* Corinthii Severo gratulantes quòd hi ludi ad Græcorum imitationem celebrarentur, ſeu quòd Caracalla ejus filius victor ex iis receſſiſſet, nummum ſimilem Romanis ex omni metallo cum hoc typo & epigraphe VICTORIAE AVGG. ſignatis percuſſerunt.

Hic nummus mediæ magnitudinis pro raro & conſpicuo habendus.

DIUM.

IMP. L. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Dienſis, Decreto Decurionum.* Jupiter ſtans, dextrâ pateram, lævâ haſtam, in imo prora navis: in aliis aquila.

Dium, urbs eſt Macedoniæ littoralis in Pieria regione, de qua Livius Dec. 5. l. 3. *Ipſe Dium urbem ingreſſus, ſicut non magnam, ita exornatam publicis locis & multitudine ſtatuarum, munitamque egregie.* Dienſes Severo nummos obſequium ſuum teſtantes dicarunt: nam ille Legionem in Macedoniam & Græciam ne has provincias occuparet Peſcennius, miſerat. Dium Coloniam à Julio conſtitutam, & ab Auguſto Colonis iterum frequentatam in Antonino Pio diximus: unde in quibuſdam ejus nummis *Juliæ* & *Auguſtæ* nomina, ſed in hoc *Juliæ* tantùm appellationem ad antiquitatem indicandam præfert. Jupiter cultum ſuum in hac urbe denotat, quod innuere videtur Stephanus, qui certamen Olympiacum in eo celebrare ſolitum tradit. Δῖον πόλις Μακεδονίας ἔνθα τὸν Ολυμπιακὸν ἀγῶνα ἐτέλουν. *Dium urbs Macedoniæ, ubi Olympiacum celebrabant certamen.* Magna quidem ab Hercule Piſæ circa Olympiam Eleæ regionis urbem, minora verò Dio celebrabantur ab Archelao Rege inſtituta, quod nos docet Demoſthenis Scholiaſtes ad Orat. περὶ παραπρεσβείας, his verbis. Τὰ Ολύμπια δὲ πρῶτος Ἀρχέλαος ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας κατέδειξεν, ἤγετο δὲ ἐπ᾽ ἐννέα, ὡς φησὶν, ἡμέρας ἰσαρίθμους ταῖς Μούσαις. Olympici autem ludi Jovi erant dicati. Prora navis urbis ſitum ad maris littus arguit.

Hic nummus minimæ formæ inter raros adſcribitur.

IMP. CA. SEP. SEVERVM PE. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Dienſis*, *Decreto Decurionum.* Jupiter in templo diſtylo, dextrâ fulmen.

Dienſes Jovem in ſuperiori nummo ſignarunt, eundem in templo exhibent, cùm autem Dio celebrarentur Olympia certamina, Jovis fanum extra urbem exſtructum erat, cujus Livius Dec. 5. lib. 3. meminit. *Secundis caſtris pervenit ad Dium, metarique ſub ipſo templo, ne quid ſacro in loco violaretur, juſſit*; cùm paulò antè dixiſſet, *Partem planiciæ aut Jovis templum, aut oppidum tenet.* Polybius Scopam Ætolorum ducem hoc templum ſpoliaſſe narrat Hiſt. lib. 4. pag. 326. Ποιέμενος τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ τὸ Δῖον· ἐκλειπόντων δὲ τῶν κατοικέντων τὸ τόπον εἰσελθὼν, τὰ τείχη κατέσκαψε καὶ τὰς οἰκίας, καὶ τὸ γυμνάσιον· πρὸς δὲ τέτοις ἐνέπρησε τὰς στοὰς τὰς περὶ τὸ τέμενος, καὶ τὰ λοιπὰ διέφθειρε τῶν ἀναθημάτων, ὅσα πρὸς κόσμον, ἢ χρείαν ὑπῆρχε τοῖς εἰς τὰς πανηγύρεις συμπορευομένοις. *Dium iter avertit: urbemque ab incolis derelictam ingreſſus, muros ac parietes ſolo æquavit, porticus ad hæc circa fanum incendit, quæ vel ornatus cauſâ eò loci poſita erant, vel ad uſus eorum qui ad ſolennium celebrationem undique illuc ſoliti convenire.* Jupiter fulmen pro ſymbolo gerit, unde dictus Altitonans apud Nævium, à quo deſumpſit Virgilius.

Panditur intereà domus Altitonantis Olympi.

Hic nummus minimæ formæ, apud celeberrimum Antiquarium Joſephum Magnavacca Bononienſem ſingulari amicitiâ mihi conjunctum, inter rariſſimos aſſervandus.

IMP. L. SEP. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. IVL. AVG. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Auguſta Dienſis, Decreto Decurionum.* Minerva galeata ſtans, dextrâ pateram, lævâ haſtam.

Jam ſignata eſt Minerva in Dienſium nummis Antonino Pio dicatis, quam Alcidam à Macedonibus cognominatam diximus. Pauſanias Dienſes Apollinis ſignum Delphis dicaſſe refert in Phocicis p. 633. Ἀνέθεσαν καὶ Μακεδόνων οἱ ὑπὸ τῇ Πιερίᾳ πόλιν Δῖον οἰκἔντες... Μακεδόνες δὲ οἱ ἐν Δίῳ τὸν Ἀπόλλωνα ὃς εἰλημμένος ἐστὶ τῆς ἐλάφου. *Dedicarunt & Macedones qui ſub Pieria Dion urbem incolunt .... Diatæ verò Apollinem cervam prenſantem.* Polybius Perſeum Gentii Regis Legatos ad fœdus contra Romanos ineundum miſſos apud Dium recepiſſe tradit Excerpt. Leg. 85. Ὁ δὲ Περσεὺς παραγινομένων εἰς τὴν Μακεδονίαν τῶν πρεσβευτῶν παρὰ τοῦ Γεντίου... μετὰ πάντων τῶν ἱππέων, ἀπήντα τοῖς προειρημένοις εἰς τὸ Δῖον. *Perſeus verò venientibus in Macedoniam Legatis Gentii ... cum omni equitatu profectus, ad Dium occurrit.* Urbs erat enim Macedoniæ percelebris. Minerva galeata eſt, & haſtam gerit, quia bellatrix fuiſſe dicitur, de qua Diodorus lib. pag. 142. Ζηλῶσαι δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ διαφέρουσαν. *Cumque animi & corporis robore præſtaret, rebus etiam bellicis operam navaſſe.* Illa pateram gerit ob ſacrificia ipſi pro Severo perpetrata.

Hic nummus minuti moduli pro raro cenſendus.

HELIOPOLIS.

IMP. L. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis* vel *Heliopolitana.* Caput muliebre velatum & turritum, pone quod lauri ramus, in aliis cornucopiæ.

Heliopolis urbs gemina, una Ægypti, altera Phœniciæ, ad quam pertinet nummus, ut in Hadriano diximus, & non ad Ægyptiacam, ut Onuphrio placet in Remp. Rom. Comm. lib. 3. & Triſtano tom. 2. pag. 105. In Ægypto enim nulla fuit Romanorum Colonia: hæc à Julio deducta eſt, & non à Sept. Severo, ut Holſtenius in Stephan. pag. 129. & alii putant ob Ulpiani verba lib. 1. de Cenſibus. *Eſt & Heliopolitana, quæ à Divo Severo per belli civilis occaſionem, Italicæ Coloniæ Rempublicam accepit.* Quæ de Colonia deducta non intelligenda, ſi quidem *Juliæ* & *Auguſtæ*, & non *Septimiæ* nomina præfert; ſed de jure Italico ipſi à Severo conceſſo, ut Paulus lib. 2. de Cenſibus, jus idem Carthagini & Lepti Coloniis, & Uticæ Municipio ab eodem conceſſum tradit. *In Africa, Carthago, Utica & Leptis Magna à Divis Severo & Antonino juris Italici*

facta ſunt. Cùm Ulpianus tradit Heliopolitanam Coloniam per belli civilis occaſionem hanc immunitatem accepiſſe, ſciendum eſt Syriæ & Phœniciæ urbes, quæ Peſcennii partibus favebant poſt Æmiliani exercitum in Bithynia deletum, ſeditiones inter ſe agitaſſe, inter quas apud Herodianum Laodicea & Tyrus Severo acclamarunt, Heliopolis earum exemplum ſequuta ex Ulpiano videtur, ob id illæ Coloniæ deductæ, hæc jam conſtituta jus Italicum obtinuit, ipſis à Severo conceſſum, ut innuit idem Ulpianus loco laudato. Caput turritum, urbium illuſtrium inſigne, imò vulgare Syriæ, Phœniciæ & Meſopotamiæ ſymbolum. De lauro & cornucopiæ in Caracalla dicturi.

Hic nummus minimi moduli non obvius eſt.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis* vel *Heliopolitana.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Aquilam legionariam in Coloniarum nummis ſignari ad originem ex cujuſdam Legionis Veteranis indicandam, ſuprà paſſim diximus; imò quando duæ aquilæ exhibentur, Colonos ex duarum Legionum militibus tranſmiſſos arguunt, quod in Heliopolitana Colonia factum penitùs ignoraremus, niſi rariſſimi ejus ſuperſtites nummi nos Quintæ Macedonicæ & Octavæ Auguſtæ Veteranos in eam deductos docerent, ut in Philippo patre uberiùs videbimus. Coloniæ autem & urbes de antiquitate inter ſe plurimùm gloriabantur, & in nummis ſæpe quæ ad illam ſpectarent conſignarunt. Heliopolis hæc juxta Libanum montem ſita eſt, ut tradit Anonymus quem vulgavit Gothofredus in Exegeſi totius Mundi §. 10. Ηλιόπολις, ἣ πλησιάζει τῷ Λιβάνῳ ὄρει. *Heliopolis quæ propinqua eſt Libano monti.* Ex quo loco colligitur cur Libaniſia dicatur ab auctore Chronici Alexandrini; cui perperam Holſtenius in Steph. pag. 129. Caracallæ cum viro equum ducente tribuit, in quo ſcripſit ΗΛΙΟΠ. ΠΡΟϹ ΛΙΒΑΝΟΝ. pro ΛΑΟΔΙΚ. ΠΡΟϹ ΛΙΒΑΝΩ. Holſtenium ſequutus eſt P. Harduinus pag. 192. qui eundem Caracallæ profert cum hac epigraphe, ΗΛΙΟΠΟΛΙϹ ΠΡΟϹ ΛΙΒΑΝΟΝ, & alterum adjicit. ΗΛΙΟΠΟΛΙϹ ΕΝ ΛΙΒΑΝΩ, cum his verbis *Alius quem vidimus*; ſed hallucinatur Erud. P. Græci Coloniæ Heliopoli ad Libanum nummi haud conveniunt, ſed illi ad Laodiceam Cæleſyriæ ad Libanum, quæ Cabioſa dicitur, pertinent, ut ipſe P. Harduinus pag. 285. agnoſcit, dum eundem Caracallæ nummum cum hac epigraphe in Cimelio Regio, ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΠΡΟϹ ΛΙΒΑΝΩ, recenſet, quem ſuprà Heliopoli ad Libanum tribuit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

IMP. L. SEPT. SEV. PERT. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. HEL. I. O. M. H. *Colonia Heliopolit. Jovi Optimo Maximo Heliopolitano.* Templum decem columnis ſuffultum.

Templum illud dicatum eſt Jovi, qui à Colonis urbis Heliopolis, Heliopolitanus dictus eſt, ut Romæ vocarunt Romani Capitolinum, quem Optimum Maximum appellabant, teſte Cicerone de Natura Deorum. *Quocirca te, Capitoline, quem propter beneficia P. Rom.* OPTIMUM, *propter vim* MAXIMUM *nominant.* Pontifices ex numero civium Romanorum electi, etiamſi Deorum cultum in Colonias in quas deducebantur, deferebant, ſacra etiam urbium in quibus erant collocati, ſequebantur. Hoc templum Jovi Optimo Maximo Helvio in Colonia Helvia Piceni erectum refert Patinus, quem ſequuti ſunt Cuperus pag. 208. & Mediobarbus pag. 28. quod ad Heliopolim Cæleſyriæ pertinere jam notavit P. Harduinus pag. 191.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 281. *pro raro habendus.*

DIVO SEVERO. Caput Severi laureatum.

COL. HEL. I. O. M. H. *Colonia Heliopolis Jovi Optimo Maximo Heliopolitano.* Templum decem columnarum cum gradibus à latere.

Idem eſſe Jovis templum à latere cælatum, eadem Jovis Optimi Maximi Heliopolitani epigraphe, & idem columnarum in fronte numerus demonſtrant. Triſtanus tom. 2. pag. 167. fanum illud Helvio Pertinaci in Helvia Piceni Colonia unà & Sept. Severo poſt ejus mortem quem, vocatum Jovem Optimum Maximum Helvianum contendit, conſecratum perperam tradit. Heliopolitani Cæleſyriæ beneficiis Severi devincti, qui iis jus Italicum, ut diximus, conceſſerat, memores, nummos cum Jovis Optimi Maximi Heliopolitani nomine ad inſtar Capitolini dedicarunt: ſed an hunc cui inſcriptum eſt DIVO SEVERO, in conſecrationis ejus memoriam illi percuſſerint, dubium aliquod movere poteſt corona capitis laurea, niſi forſan pro radiata, hæc invicto Imperatori in æternum conceſſa ſit.

Hic nummus ſecundi moduli, à Triſtano tom. 1. pag. 106. vulgatus, inter rariores numerandus.

PATRÆ.

IMP. C. L. SE. SEVERVS PIVS. Caput Severi laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Neptunus ſtans, pede dextro baſi columnæ impoſito, dextrâ Victoriam, lævâ tridentem.

Patrenſes, de quibus paſſim dictum eſt, nummos ſuos victori Severo obtulerunt; Neptunus enim Victoriam dextrâ gerit in memoriam illius quam de Parthis retulit, ſi conjecturæ locus, ob *Pii* titulum quem uſurpaſſe videtur in Tribunitia poteſtate VIII. relicto *Pertinacis* nomine, de quo Spartianus in ejus vita. *Se quoque Pertinacem vocari juſſit, quamvis poſteà id nomen aboleri voluerit, querimoniâ amicorum.* In Neptuni honorem templum Patris ædificatum cum ejus ſigno narrat Pauſanias in Achaicis. Πρὸς δὲ λιμένι Ποσειδῶνός τε ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν ὀρθὸν λίθου. *Proximè ad portum Neptuni ædes eſt, cum ſigno marmoreo, cujus rectus eſt ſtatus.* Tridens, Neptuni peculiare eſt ſceptrum.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura militaris ſtans, & altera muliebris ſedens, utraque pateram ſuper aram tenet.

Figura illa militaris videtur eſſe Severus; hæc muliebris, urbs, ſub Genii figura; ille ſtans ut Mortalis, hæc ſedens ut Dea; ille pateram tenet ipſi ſacrificans, hæc quoque alteram gerit, ut ſacrificium ſibi gratum denotet. Severus imperatorio & militari habitu ad bellum proficiſcens ſacrificat; ſacra enim tum ut Imperator, tum ut Pontifex Maximus facere poterat. Sacrificari velato capite cœptum narrant ex Ænea. Cùm ille ſacrificium in littore ageret, traditur fortè advertiſſe Argivam claſſem in qua Ulyſſes erat: cùmque vereretur ne ab hoſte cognitus periculum ſubiret, itemque rem divinam interrumpere ſummum nefas duceret, caput velamento obduxiſſe, atque ita pleno ritu ſacra perfeciſſe: inde poſteris traditum morem ita ſacrificandi.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, inter raros computandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Caput muliebre turritum, pone quod Cornucopiæ.

Caput muliebre turritum, vulgare urbium ſymbolum eſſe non ſemel diximus, quòd Patræ ſæpius uſurparunt, ſeu ut urbs memorabilis dicta Straboni, ſeu ut antiqua, Silio 15.

Urbe olim veteri gaudebat Achaia Patris.

Alii Patras urbem à Patreo Preugenis filio conditam memorant: alii Aroes priùs dictæ pomœrio tantùm ampliato veterem oppidi ambitum novo incluſiſſe tradunt. Plutarchus autem Alcibiadem in ejus vita Patrenſibus ſuaſiſſe, ut muris utrimque exporrectis urbem cum mari conjungerent. Turres ſupra caput mulieris apponi videntur, propter quod urbes & arces in ſummitate montium antiquitus extruebantur: urbs autem Patrenſis in edito loco erat condita, arcemque habebat, ex Pauſania. Πατρεῦσι δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ πόλει Λαφρίας ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος. *Eſt Patrenſibus in arce Laphriæ Dianæ fanum.*

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ obvius eſt.

PTOLEMAIS.

IMP. C. L. SEP. SEVERVS. Caput Auguſti laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Caput Serapidis cum modio.

Ptolemais urbs Phœniciæ littoralis, de qua dictum eſt in Claudio, Nerone, & Trajano, Colonia à Claudio deducta, nullâ immunitate præter Coloniæ titulum donata eſt, ſi Ulpianum audias lib. 1. de Cenſibus. *Ptolemenſium enim Colonia, quæ inter Phœnicem & Palæſtinam ſita eſt, nil præter nomen Coloniæ habet.* Serapis cum modio in plurimis Phœniciæ & Palæſtinæ nummis occurrit, cujus cultum illæ urbes ex Ægypto, ubi ſummâ veneratione habetur, acceperunt: ſupremus enim erat ejus provinciæ Deus, teſte Juliano in Cæſſ. Καὶ ὁ Ζεὺς, ἀπιδὼν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σάραπιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν δείξας, Πέμπε, εἶπε, τὸ σμικρῖνον τοῦτον ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ταχέως, ἵνα τὴν φλόγα ταύτην κατασβέσῃ. *Deinde Jupiter derepente ad Serapim fratrem ſuum converſus, Veſpaſianum oſtendens, Mitte, inquit, & hunc parcum & reſtrictum virum, quàm citiſſimè fieri poterit, ex Ægypto, qui hanc flammam extinguat.* De ejus calatho quid dixerit Macrobius, vide in Domitiano pag. 138.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli pro raro & conſpicuo habendus.

IMP. C. L. SE. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Caput medio pectore tenus, barba prolixa in floccos convoluta, & plurimis veluti cornibus ornatum, ante quod cornucopiæ.

Cujuſnam Numinis hoc caput eſſet in Ptolemaidenſium nummis obſignatum pronuntiare, diu ancipites hæſimus, ac modò illud ad Panem ob cornua velut hircina, tandem ad Nilum eſſe revocandum ſuſpicati ſumus. Ptolemaidenſes, ut Serapim ex Ægypto acceperunt, ita & Nilum, quem ut Jovem Ægyptii colebant, de quo citatur Parmenides in Græcis Comment. Αἰγύπτιε Ζεῦ Νεῖλε. Fluviorum ſimulacra in nummis cum ejuſmodi barba incompta & capillis horridis exhibentur, ut ſæpe ipſius Nili effigies in Ægyptiis occurrit: cornua illis apponuntur ad diverſa eorum oſtia in mare effundentia denotanda, unde Virgilius Æn. 8. Rhenum vocat Bicornem: Nilus verò plurima habere videtur, quod in ſeptem, ut ferunt, brachia, dividatur, ut canit ipſe Virgilius Æn. 6.

Et ſeptem gemini turbant rapida oſtia Nili.

Cornucopiæ fertilitatem & frugum omnium abundantiam indicat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos numerandus.

IMP. C. L. SEP. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier turrita ſtans, & ſtolata, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ, ad ſiniſtrum latus columna, cui impoſita Lupa cum puerulis.

Mulier illa turrita, Genius eſt urbis, cujus ſitum non longè à Belo fluvio in campo videas apud Joſephum de Bel. Jud. l. 1. cap. 17. in cujus amplitudine narrat Judæos Petronio à Caligula miſſo occurriſſe, ac ſupplicaſſe de non collocanda in templo Jeroſolymitano Imperatoris ſtatua. Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθροισθέντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς Πτολεμαΐδα, καθικέτευον τὸν Πετρώνιον. *Judæi autem cum mulieribus & filiis collecti in campum, in quo ſita eſt Ptolemais, Petronio ſupplicabant.* Ptolemaidenſis Colonia à Claudio deducta, ad indicandam originem, Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis ſimulacrum impoſuit, ut omnes Coloniæ ſolebant in foro, ut nos Senis urbe Hetruriæ pervetere adhuc vidimus, ejuſdemque Lupæ typum Coloniæ ut plurimùm in nummis ſignarunt, cujus rei teſtes ſunt reſidui illi præ manibus Antiquariorum obvii.

Hic nummus ſecundi moduli inter præſtantiores adſcribendus.

IMP. C. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Sept. Severi laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Fulmen.

Fulmen, notum eſt Providentiæ ac Imperii ſymbolum; ſed in hoc Ptolemaidis nummo ad aliquam urbis hiſtoriam ſpectare videtur, forſan ut Ptolemaidenſes ab Ægyptiis vicinis eorum Numinum cultus admiſerunt; ſic & Seleucenſium Jovem Ceraunium ſub fulminis figura veneratos fuiſſe conjecturæ locus eſt. De fulmine pro Deo Seleuciæ habito audias Appianum de Syriacis p. 125. Φασὶ δὲ αὐτῷ τὰς Σελευκείας οἰκίζοντι, τὴν μὲν ἐπὶ θαλάσσῃ διοσημίαν ἡγήσασθαι κεραυνοῦ, καὶ διὰ τοῦτο θεὸν αὐτοῖς κεραυνὸν ἔθετο, καὶ θρησκεύουσι καὶ ὑμνοῦσι καὶ νῦν κεραυνόν. *Aiuntque in condenda ad mare Seleucia, ſecutum augurium fulminis, ideoque ibi fulmen tanquam numen conſecratum, hodieque coli hymnis propriis ac ceremoniis.* Illud poſteà Jovem fulminatorem nuncuparunt, ipſique templum dedicarunt, ut narrat Joan. Malela Antiochenus in Seleuco. *Poſt triduum in Jovis Fulminatoris fano ſacrificavit.* Seleucienſes ideò in nummis Syriæ Regibus ſeu Imperatoribus à ſe dicatis, fulmen exhibuerunt: Regios in Hiſtoria noſtra Syriaca pag. 348. Imperiales verò apud Eq. Patinum pag. 282. conſulas.

Hic nummus mediocris moduli inter præſtantiores habendus.

STOBI.

IMP. C. SE. SEVERVS. Caput Severi laureatum.
MVNIC. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Stobi urbs eſt Macedoniæ, de qua in Veſpaſiano, Tito, Domitiano & Trajano dictum. Paulus lib. 2. de Cenſib. Stobenſes juris Italici facit. *In provincia Macedoniæ, Dyrracheni, Caſſandrenſes, Philippenſes, Dienſes, Stobenſes juris Italici ſunt.* Victoriam gradientem in nummis Severi cælaſſe videntur Stobenſes, in monimentum ejus victoriæ quam ille ad Cyzicum contra Peſcennii duces retulit: gradiens autem effingitur, ad alias properans, ſoletque ita depingi poſt primam de hoſtibus reportatam.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis non obvius eſt.

TROAS.

IMP. C. SEP. SEVERVS. Caput Severi laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troas* ſeu *Troadenſis.* Equus paſcens.

Troas urbs Phrygiæ minoris, de qua paſſim dictum eſt, & præſertim de equi paſcentis typo in Commodo, quem ad indicandam immunitatem omnium onerum à Claudio Coloniæ conceſſam ſpectare retulimus : illa autem inter alias Colonias ab Auguſto fundatore deductas juris Italici pronunciata eſt, ſi quidem ejus meminit Caius lib. 6. ad Legem Juliam & Papiam, *Juris Italici ſunt*, Τρωὰς, Βηρυτὸς, Δυῤῥάχιον, id eſt, *Troas*, *Berytus & Dyrrachium.* Quod confirmat Paulus l. 2. de Cenſibus. *In provincia Aſia duæ juris Italici ſunt.* Cùm omni onere ſoluti eſſent Troadenſes, equum ideò ſolutum in nummis ſignarunt, qui typus præſertim curſum equorum publicum penitùs ſublatum indicare videtur. Appoſitè ergo ab iis in Severo cælatus eſt, ob illa quæ de ipſo narrat Spartianus in ejus vita. *Rei vehiculariæ munus à privatis ad fiſcum traduxit*, ut ſe ejus oneris immunes facti denotarent.

Hic nummus minimi moduli tritus eſt & frequens.

TYRUS.

IMP. CAES. L. SEPT. SEVERVS. Caput Severi laureatum.

COL. SEPT. TYRVS METROP. *Colonia Septimia Tyrus Metropolis.* Colonus agens boves, pone vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.*

Tyrus urbs ad mare ſita, Phœniciæ Metropolis, à Sept. Severo Colonia ob belli civilis merita conſtituta eſt ; à Peſcennii autem partibus ut tota provincia ſtetit, ſed nunciatâ apud Cyzicum ejus exercitus clade, Severo cum Laodiceæ protinus acclamavit, quâ re auditâ Niger cùm Antiochiæ ageret, ejus defectione irritatus Mauros utrique urbi immittit juſſos occidere obvium quemque : illi Laodicenis de improviſo oppreſſis, deinde Tyrum pervenerunt, ut tradit Herodianus l. 3. p. 518. Ἐκεῖθέν τε ἀπελθόντες ἐπὶ τὴν Τύρον, πᾶσάν τε ἐνέπρησαν, καὶ πολλὴν ἁρπαγὴν καὶ φόνον εἰργάσαντο. *Inde Tyrum pergentes, direptis omnium bonis, ac patrata ingenti cæde, totam incenderunt.* Severus miſeratione ductus Coloniam in fidei monumentum illi indito *Septimiæ* gentis nomine eam deduxit, juſque ipſi Italicum conceſſit Ulpiano teſte lib. 1. de Cenſibus. *Huic enim Divus Severus ob egregiam in Rempublicam, Imperiumque Romanum inſignem fidem, jus Italicum conceſſit.* Tyrum perperam Coloniam ab Elagabalo deductam refert Scaliger lib. 3. Can. Iſag. pag. 301. Vexillum in quo legitur LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica*, nos docet Veteranos ejus Legionis in Phœnice à Veſpaſiano locatæ, & tunc hiemantis Colonos in eam à Severo tranſmiſſos.

Hic nummus primæ magnitudinis rariſſimus eſt.

IMP. CAES. L. SEPT. SEVER. PII. PERT. AVG.
PARTH. ET. IMP. CAES. M. AVR. ANTONINI.
PII. FELIC. AVG. PARTH. MAX. BRITANN.
MAX. P. P. ET. IVLIAE. AVG. MATR. AVG.
N. ET. SENAT. ET. PATRIAE. ET. CASTR.
MINERVAE. AVG. SACR.
D. ASIMIVS. FIRMAN. CORN. LEG. ET. AVR.
VICTORIN. ACTAR. CVM. IMM. LIB.
EX EXACTIS VOT. M. F.

Ex Sponio pag. 270.

JULIA

JULIA DOMNA.

JULIÆ DOMNÆ *nummi ſecundæ & minimæ formæ rari ſunt, primæ verò rariſſimi.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IVLIA DOMNA AVG. Caput Juliæ Domnæ.
COL. CAESAR. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* Deus Lunus ſtans cum creſcente Luna humeris appoſita, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ Victoriam, pro pedibus gallus gallinaceus.

Antiochia, urbs Piſidiæ, Cæſarea dicta, nummos plurimos in Severi honorem percuſſit; nil mirum igitur ſi Juliæ Domnæ ejus uxori hunc ipſi conſecrarit. Xiphilinus in Dionis Epit. Juliam Plautiani calumniis impetitam ſe ſtudio Philoſophiæ conſolari ſolitam tradit. Καὶ ἡ μὲν αὐτὴ φιλοσοφεῖν διὰ ταῦτ' ἤρξατο, καὶ σοφισταῖς συνημέρευεν. *Quæ dum ob eam cauſam philoſopharetur, & tempus cum Sophiſtis tranſigeret.* Ipſa Severo forſan ob id grata, cùm ille Spartiano teſte Latinis Græciſque litteris eſſet inſtructiſſimus. De Dei Luni apud Antiochenſes cultu, vide in Antonino Pio. Ipſe Victoriam gerit in monimentum earum quas retulit Severus. Gallus gallinaceus ei ſæpe comes in Latonæ matris memoriam, vel ob ejus vigilantiam additur.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocandus.

APAMEA Bithyniæ.

IVL. DOMNA. AVGVSTA. Caput Juliæ Domnæ.
COL. IVL. CONC. AVG. APAM. *Colonia Julia Concordia Auguſta Apamea* vel *Apamena.* Figura muliebris tunicata inſidens Delphino, dextrâ victoriolam, lævâ acroſtolium ut in nummo nobis viſum eſt.

Apameæ nominis urbes plurimæ ſunt, de quibus eruditam vide Octavii Falconerii de nummo Apamenſi Diſſertationem: ſed nulla præter illam quæ in Bithynia ad oſtia Rhyndaci fluminis ſita eſt, Colonia Romanorum fuit: ejus meminit Strabo lib. 12. pag. 564. Οἱ δ' Ἀπαμεῖς ἀποικίαν ἐδέξαντο Ῥωμαίων. *Apameam Colonia deducta eſt.* Nomen *Juliæ* à Julio Cæſare conditam arguit. Pruſienſes & Apameni Bithyniæ cùm pro Julio contra Pompeium ſtetiſſent, illi libertatem ſunt conſequuti, hi Coloni ab eo facti ſunt: utramque eorum urbem Pruſias Zielæ F. Bithyniæ Rex, è ruderibus excitatam, Cium, de nomine ſuo Pruſiadem, Myrleam verò ab uxore, Apameam appellavit, quas ob cauſas *Concordia* in nummo Apamea dicta videtur. *Auguſtæ* cognomen quando *Julium* non ſequitur, non ab Auguſto inditum, ſed aliam ob cauſam, ut in plurimis Coloniis obſervatur, adjectum eſt. Mulier Delphino inſidens, ad veterem aliquam urbis hiſtoriam ſpectat. Mulier illa

forſan

forſan Myrlea eſt Amazon, quæ urbem condidit, ut alicubi legimus. Οἱ δὲ ἀπὸ Μυρλείας Ἀμάζονος. *Alii autem ab Amazone Myrlea.* Quod confirmat Strabo eod. lib. cit. pag. 550. Πρότερον δ' ἀπὸ Ἀμαζόνων, καὶ ἐπωνύμους πόλεις τινὰς εἶναι φασί. Καὶ γὰρ Ἔφεσον, καὶ Σμύρνην, καὶ Κύμην, καὶ Μυρλείαν. *Et aiunt urbes quaſdam Amazonum eſſe cognomines, Epheſum, Smyrnam, Cumam, Myrleam.* Veſtitus mulieris plurimùm Amazoni convenit; illa Delphino inſidet, & acroſtolium dextrâ gerit, quòd navim, cui nomen Delphini ob velocitatem inditum, forſan conſcenderit, ſupra quam victoriam acroſtolio deſignatam reportavit. Nummi hujus olim apud Gottifredum, nunc in Gaza Chriſtinæ Reginæ aſſervati epigraphen Lucas Holſtenius Not. in Stephan. pag. 26. ita corruptè legit COL. IVL. CONC. CAYCAPMA, quam ad Aliſarnam Troadis urbem revocavit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

B E R Y T U S.

IVLIA AVGVSTA. Caput Juliæ Domnæ.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Aſtarte in templo tetraſtylo, dextrâ ſcipionem, ex adverſo Victoria columnæ impoſita, ipſi coronam porrigit.

Berytus Phœniciæ, quæ priùs Peſcennii partibus faverat, veniâ à Severo acceptâ, Juliæ Auguſtæ uxori forſan interventu ipſi nummos memor dedicavit; illa enim Syra erat, ut tradit Spartianus in vita Severi. *Quum audiiſſet eſſe in Syria quandam quæ id genituræ haberet, ut Regi jungeretur, eandem uxorem petiit, Juliam ſcilicet : & accepit interventu amicorum.* Berytenſes Aſtarten ſeu Venerem in Juliæ nummis percuſſerunt, illam tanquam Deam topicam venerantes. Quidam volunt Aſtartes nomen ab Aſtarto Tyri Rege derivatum : *Aſtoret* verò Regum l. 3. c. 11. v. 5. ſeptuaginta Interpretes vertunt Aſtarten Plutarchus eam ita deſcribit in M. Craſſo p. 553. Γίνεσθαι δὲ πρῶτον αὐτῷ σημεῖον ἀπὸ τῆς θεοῦ ταύτης, ἣν οἱ μὲν Ἀφροδίτην, οἱ δὲ Ἥραν, οἱ δὲ τὴν ἀρχὰς καὶ σπέρματα πᾶσιν ἐξ ὑγρῶν παρασχοῦσαν αἰτίαν καὶ φύσιν νομίζουσι, καὶ τὴν πάντων εἰς ἀνθρώπους ἀρχὴν ἀγαθῶν καταδείξασαν. *Omen primum ei offertur ab hac Dea, quam Venerem, alii Junonem, nonnulli eam quæ incunabula & ſemina omnibus ex humido præbuit, cauſam & naturam arbitrantur eſſe, & quæ principium omnium bonorum docuit mortales.* Ipſa ſeminuda in nummis, Venus potiùs, quàm Juno videtur.

Hic nummus mediocris formæ inter raros adhibendus.

IVLIA DOMNA AVG. Caput Juliæ Domnæ.
COL. BER. *Colonia Berytus.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Berytenſes aquilas legionarias in nummis percuſſiſſe ſæpiùs diximus, ad memoriam Colonorum ex Legionum V. Macedonicæ & VIII. Auguſtæ Veteranis ab Auguſto in urbem tranſmiſſorum; ſed in nummis Juliæ fortaſſe militaria hæc ſigna percuſſerunt, alludentes Senatui, qui illam ante ſigna caſtrenſia ſacra facientem in nummis ſignaverat, ob *Matris caſtrorum* titulum ipſi conceſſum, ad imitationem Fauſtinæ Junioris, cui illum Marcus Aurelius dederat, quòd eum ad caſtra proficiſcentem comitaretur, ut narrat Capitolinus in ejus vita. *Divam etiam Fauſtinam à Senatu appellatam gratulatus eſt : quam ſecum & in æſtivis habuerat, ut Matrem caſtrorum appellaret.* Nam ut Severus Divi Marci filium nuncupari voluit, ſic Senatus Imperatori adulans, Juliæ Domnæ, ut Fauſtinæ Aurelii uxori *Matris caſtrorum* titulum decrevit; imò nummi ejus Romani nos docent magnificos *Matris Auguſtorum, Matris Senatus, Matris Patriæ* fuiſſe ipſi tributos.

Hic nummus minimi moduli, inter præſtantiores collocandus.

C Æ S A R E A *Palæſtinæ.*

IVL. DOMNA. AVG. Caput Juliæ Domnæ.

COL. PR. FL. AVG. CAESAREA. Venus ſeu Aſtarte, pede ſaxo impoſito, dextrâ caput Serapidis, ſiniſtrâ ſcipionem, pro pedibus Fluvius emergens.

Aſtarte, ſeu Venus Byblia iterùm prodit in Cæſareæ nummis, quam in Hadriano & Fauſtina Juniore vidimus; hæc Dea caput dextrâ tenet, illud nempe papyraceum, quod Lucianus ipſemet vidit quotannis in mare projectum, & diabolicâ vi Byblum ſeptem diebus ex Alexandria Ægypti delatum, & cujus capitis adventus planctus Adonidis indicabat; unde pro pedibus Veneris ipſa Adonidis figura ſub Fluvii ſpecie emergens: cujus rei meminiſſe videtur Eſaias 18. 1. *Væ terræ cymbali orarum quæ eſt trans flumina Thus, mittenti in mare imagines, idque in vaſis papyraceis ſuper aquas.* Nec diſſimilia habent D. Cyrillus & Procopius in hunc Prophetam. Vaſa porrò papyracea ſunt Ægyptiaca navigia, quæ ex papyro fiebant, teſte Theophraſto. Αὐτὸς ἢ ὁ πάπυρος πρὸς πλεῖςα χρήσιμος, καὶ γὸ πλοῖα ποιῦσιν ἐξ αὐτῦ. *Ipſe quidem papyrus ad plura utilis, ex eo enim navigia texunt.* Bochartus caput illud Oſiridis eſſe refert, lib. 4. cap. 2. ſed Oſiris idem eſt cum Serapide.

Hic nummus minimæ formæ, inter elegantiores recenſendus.

IVLIA DOMNA. AVG. Caput Juliæ Domnæ.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Minerva galeata ſtans, dextrâ Victoriam, lævâ haſtam, pro pedibus hinc ara, inde clypeus.

Corinthus, quam Cicero *totius Græciæ lumen* appellat, pro Lege Manilia, cujus ager optimus & fructuoſiſſimus L. Mummii imperio ac felicitate ad vectigalia P. Romano adjunctus fuerat, Julius Cæſar ad eumdem colendum libertinos tranſmiſit, & Corinthum Coloniam deduxit eodem tempore quo Carthaginem, ut tradit Plutarchus in Julio pag. 734. Ων ἐπιφανέςαται Καρχηδὼν καὶ Κόρινθος ἦσαν· αἷς καὶ πρότερον τὴν ἅλωσιν, καὶ τότε τὴν ἀνάληψιν ἅμα, καὶ κατὰ τ αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέραις γένεσθαι συνέτυχεν. *Quarum fuerunt clariſſimæ Carthago & Corinthus: quibus & capi ante & tunc inſtaurari unâ eademque tempeſtate ambabus contigit.* Corinthii ſicut Severo, ita Juliæ uxori nummos, ut amborum benevolentiam ſibi conciliarent, Pallade in utroque ſignata, dedicarunt: ſed in hoc nummo Victoriæ ſignum forſan Domnæ tanquam Palladi bellorum Præſidi tribuerunt, vel quia Victoria adſtitrix Minervæ in bello contra Gigantes data eſt; Corinthii hoc modo Juliæ blandientes, quod illa Severo in bello comes fuerit. Minervæ ſtatuam in medio Corinthi foro poſitam narrat Pauſanias lib. pag. 89. Εν μέσῳ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐςιν Αθηνᾶ χαλκῆ. *In medio foro eſt Minerva ex ære.* Et ejus fanum prope Medeæ filiorum ſepulcrum locat pag. 91. Τῦ μνήματος δέ ἐςιν ἐ πόῤῥω Χαλινίτιδος Αθηνᾶς ἱερόν. *A ſepulcro non multùm diſtat Frænatricis Minervæ* (Chalinitida appellant) *fanum.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, rarus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Corinthii Victoriam in nummis Juliæ, ut in Severo exhibentes, eorum exiſtimationis erga Auguſtam monimentum eſt, ipſi Severum Juliæ conſiliis ad bellum uſum fuiſſe indicantes: illa enim

non modò litteris erat imbuta, ſed ingenio conſilioque præpollebat. Dio eam Caracallæ filii libellorum ac epiſtolarum curam habuiſſe narrat lib. 77. pag. 878. Οὐδὲ ἐπείθετο τῇ μητρὶ πολλὰ καὶ χρηστὰ παραινέσῃ· καί τοι καὶ τὴν τῶν βιβλίων τῶν τε ἐπιστολῶν ἑκατέρων, πλὴν τῶν πάνυ ἀναγκαίων διοίκησιν αὐτῇ ἐπιτρέψας. *Non obtemperabat matri, juſta & utilia monenti, licèt ei curam libellorum atque epiſtolarum utriuſque generis, præter admodum neceſſarias, commiſiſſet.* Ob id *Mater caſtrorum* videtur appellata, quod nomen jam quarto ſcilicet Imperii anno poſt vaſtatam Arabiam, Parthoſque & Adiabenos devictos, ei vetus inſcriptio apud Gruterum pag. 277. tribuit.

IVLIAE DOMNAE AVGVSTAE
IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI PII PERT. AVG.
ARABICI ADIABENICI
P. P. P. M. TR. POT. IIII. IMP. VIII. COS. II.
ET. M. AVRELI. ANTONINI. CAES. MATRI
ITEMQ. CASTRORVM.
DECVMANI. NARBON.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 289. vulgatus, pro raro habendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Pegaſus ſæpe occurrit in Corinthiorum nummis, ita ut ab illo olim monetam *Pullum* vocari Jul. Pollux vulgaverit; hunc ad antiquitatem urbis indicandam ſignari paſſim diximus: eo enim uſus eſt Bellerophon Glauci Ephyræ ſeu Corinthi Regis filius, cùm per imprudentiam Deliadem fratrem interemiſſet, contra Chimæram certaturus, in Acrocorintho ad fontem Pirenen ille bibentem cepit, hujus fontis aqua apud Athenæum lib. 2. cap. 6. erat frigidiſſima. Ἐπὶ Κορίνθου παράγουσι, φησὶ, ἡμῖν διὰ τῆς Κοντοπορίας καλουμένης καὶ τὴν ἀκρώρειαν προσβαίνουσιν, εἶναι κρήνην νᾶμα ἀνιεῖσαν χιόνος ψυχρότερον. *Corinthum*, inquit, *nos cùm eſſemus progreſſi per viam quam Contoporiam nuncupant, cùmque ad montis ſummum jugum perveniſſemus, fons occurrit aquam nive gelidiorem effundens.* Pegaſus ἀπὸ τῆς πηγῆς, id eſt *à fonte*, nomen habuit, quòd juxta πηγὰς, i. fontes Oceani natus ſit.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, pro raro computandus.

E M I S A.

ΙΟΥΛΙΑ. ΔΟΜΝΑ. Caput Juliæ Domnæ.

ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC. ΗΚΦ. id eſt *anno* 528. Ædificium pulcherrimum cum duplici ordine, & tribus ſtatuis in utroque.

Emiſa, urbs eſt Phœniciæ ad Libanum montem, celebris, amœna, & valdè vetuſta, teſte Amm. Marcellino lib. 24. cap. 26. *In quibus amœnitate celebritateque nominum Tyrus excellit, Sidon, & Berytus, iiſdemque pares, Emiſa & Damaſcus, ſæculis conditæ priſcis.* Hæc patria Juliæ Domnæ Syræ fuiſſe videtur, ſi quidem Herodianus Juliam Mæſam ejus ſororem in ipſa urbe natam ſcribit lib. 5. Μαῖσα ἦν τις ὄνομα, τὸ γένος Φοίνισσα, ἀπὸ τῆς Ἐμέσου καλουμένης οὕτω πόλεως ἐν Φοινίκῃ. *Mæſa erat quædam nomine Phœniſſa mulier ab Emeſa urbe Phœniciæ.* Nil mirum ſi Emiſa in matris honorem Colonia ab Antonino Caracalla filio deducta ſit, de qua Paulus lib. 2. de Cenſibus. *Imperator noſter Antoninus civitatem Emiſenorum, Coloniam & juris Italici fecit.* Emiſeni in grati animi monimentum Juliæ Auguſtæ baſilicam ſeu templum condiderunt, cujus figuram in nummis conſignarunt. Notæ Η.Κ.Φ. ad annos 528. æræ urbis Emiſæ ſpectant, de qua in Caracallæ nummis.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 290. & à Spanhemio pag. 369. vulgatus, inter præſtantiores habendus.

HELIOPOLIS.

IVLIA FEL. AVG. *Julia Felix Auguſta.* Caput Juliæ Domnæ.
COL. HEL. *Colonia Heliopolis* ſeu *Heliopolitana.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Heliopolitani Phœniciæ ad Libanum montem, beneficiorum à Severo acceptorum (ut in ejus nummis diximus) memores, Juliæ Auguſtæ ejus uxori nummos dedicarunt; & inter alios typos ſigna militaria, quæ in aliis ad antiquitatem Coloniæ indicandam exhibentur, inſculpſere: in hoc verò ad imitationem Berytiorum, & in memoriam adulatorii *Matris caſtrorum* tituli Juliæ domnæ à Senatu delati, eadem hæc ſigna percuſſerunt. Ideò videtur à filio Caracalla nomen ejus cum exercitus nomine adſcribi apud Dionem lib. 77. pag. 878. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐν ταῖς πρὸς τὴν βουλὴν ἐπιστολαῖς ὁμοίως τῷ τε ἰδίῳ καὶ τῷ τῶν στρατευμάτων, ὅτι σώζεται, μετ' ἐπαίνων πολλῶν ἐνέγραφεν. *Ejuſque nomen pariter cum ſuo & exercitus nomine poneret adjunctis multis laudibus in epiſtolis, quas mittebat ad Senatum, dum omnes valere ſcriberet.* Heliopolitani Juliæ plurimùm adulabantur, cùm illa ex ipſorum provincia eſſet oriunda.

Hic nummus minimæ formæ, pro raro habendus.

PTOLEMAIS.

IVLIA DOMNA. AVG. Caput Juliæ Domnæ.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier turrita inſidens rupibus, dextrâ ſpicas. In aliis figura Fluvii emergens.

Ptolemais Phœniciæ urbs, de qua in Claudio, Nerone, Trajano & Severo diximus, Colonia à Claudio deducta eſt, ſed ſine ulla immunitate. Situm ejus vide in Severo ad littus maris, ex altera cujus parte campus adeſt, in quo Beleus fluvius non longè ab urbe præterfluit. Ptolemaidenſes Genium urbis in nummo Domnæ percuſſerunt, ei adulantes, tanquam ipſorum urbs ſub ejus patrocinio, quaſi ſub Genii tutela foret. Ptolemais urbs quidem magna fuit, quondam *Ace* dicta; quo tempore Strabo narrat eâ Perſas veluti receptaculo adverſus Ægyptum uſos fuiſſe. Deinde à Perſis ab Alexandro ablata, tandem à Ptolemæo Ægypti Rege nomen habet; ſed ignoratur quis ille fuerit Ptolemæus, cùm omnes idem nomen prætulerint.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, inter raros & elegantes adſcribendus.

SEBASTE.

IVLIA. DOMNA. AVG. Caput Juliæ Domnæ.
COL. SEBASTE. *Colonia Sebaſte*, vel *Sebaſtena.* Tres figuræ ſtantes in templo tetraſtylo.

Sebaſte, urbs eſt Palæſtinæ in monte ſita, teſte Plinio lib. 5. cap. 13. *Sebaſte in monte & altiore Gamala.* Antè Samaria dicta eſt, ſed illam Herodes Rex Judææ in Auguſti honorem Sebaſten nominavit, ut innuit Joſephus Antiq. l. 13. cap. 18. Καὶ στρατεύει μὲν ἐπὶ Σαμάρειαν πόλιν ὀχυρωτάτην, περὶ ἧς ὅτι καλεῖται νῦν Σεβαστὴ κτισθεῖσα ὑπὸ Ἡρώδου, κατὰ σχολὴν δηλώσομεν. *Quapropter duxit exercitum ad Samariam urbem munitiſſimam, quæ quod nunc Sebaſte vocetur ab Herode condita, cùm erit opportunum dicemus.* Sebaſte Colonia à Sept. Severo conſtituta eſt, ut liquet ex Ulpiano lib. 1. de Cenſibus.

 Divus

Divus quoque Severus in Sebaſtenam civitatem Coloniam deduxit. Nil mirum igitur ſi Sebaſteni nummos Juliæ Domnæ Fundatoris uxori dedicarint. Templum exhibet tres figuras ſtantes, quarum media eſt Jupiter, cui fanum exſtructum videtur, duæ aliæ non rectè diſtinguntur.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, rariſſimus eſt.

COL. SEBASTE. *Colonia Sebaſte*, vel *Sebaſtena.* Figura militaris paludata ſtans coronatur à Victoria, ex adverſo mulier ſtolata ſtat, capite turrito, dextrâ extensâ, lævâ cornucopiæ.

Herodes cùm haberet duas arces in urbe, tertiam foris munire voluit, itaque Samariam ob ſitum in monte ſelegit, eamque Sebaſten vocavit, ut narrat Joſephus Antiq. l. 15. c. 11. Τρίτον παντὶ τῷ λαῷ τὴν Σαμάρειαν ἐννόησεν ἐπιτείχισμα, καλέσας μὲν αὐτὴν Σεβαστὴν, οἰόμενος δὲ καὶ τῆς χώρας οὐδὲν ἔλαττον ἰσχυροποιεῖν τὸν τόπον, ἀπέχοντα μὲν Ἱεροσολύμων μιᾶς ὁδὸν ἡμέρας. *Viſum eſt tertiam quoque munire Samariam, mutato nomine Sebaſten, quæ foris totam gentem contineret in officio, abeſt ab Hieroſolymis itinere unius diei.* Ejus ſitum eleganter deſcribit Benjamin Thudelenſis in ſuo Itinerario pag. 66. *Unde die uno Sebaſten me contuli, dictam ab antiquis Samariam: hodieque Achabi Iſraëlitarum Regis aulæ dignoſcuntur ibi veſtigia. Urbs in monte quondam munitiſſima, fontibus eſt irrigua.* Sebaſteni Severum Coloniæ fundatorem, ob egregia belli facinora contra Parthos, Adiabenos & Arabes devictos à Victoria coronatum ſpectante urbis Genio, in Juliæ Domnæ exhibent, qualem ejus fortè ſtatuam in foro beneficiorum memores erexerunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, inter rariſſimos & præſtantiſſimos reponendus.

STOBI.

IVL. DOMNA. AVG. Caput Juliæ Domnæ.

MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Figura capite turrito ſtans, dextrâ haſtam, cui involutus ſerpens, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Stobenſes Macedoniæ ut Severo, ita & Juliæ uxori nummos cum Victoriæ ſigno percuſſerunt, ſed in Julia Victoriam cum Genio urbis conjunxerunt. De ipſius Deæ alis loquitur Ovidius Eleg. 1. lib. 1. Triſt.

Victoria Dea te ſolitis circumvolet alis.

Serpens Victoriæ comes adjungitur, quia illam portendit, ut innuit Valerius Maximus de Sylla lib. 1. cap. 6. Caput præfert turritum, ut Genius urbis depingi ſolet; Cornucopiæ gerit Genii ſymbolum, ut vim rerum omnium gignendarum habens. Itaque Victoria ſub Genii forma exhibetur à Stobenſibus in nummo Juliæ, tanquam ipſa urbis ſeu Imperatoris Genius Victoriæ comes.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 189. vulgatus, pro raro habendus.

TROAS.

IVLIA. PIA. AVGVSTA. Caput Juliæ Domnæ.

COL. ALEX. AVG. TRO. *Colonia Alexandrina Auguſta Troadenſis*, vel *Colonia Alexandria Auguſta Troas.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Equus paſcens.

Troadenſes plurimis antè Imperatoribus nummos ſuos quidem dedicaverunt, ſed urbs non ſe Alexandriam Troadem nuncupavit, licèt Troas & Alexandria eadem ſit apud veteres Hiſtoricos, ut videre

videre eſt apud Strabonem lib. 2. pag. 134. Εν δὲ τοῖς περὶ Αλεξάνδρειαν μέρεσι τῆς Τρωάδος. *Inde apud Alexandream Troadis.* Troas autem ab Alexandro Magno dicta eſt *Alexandria*, ut diximus : cùm autem Troadenſes Caracallam Alexandri Magni eſſe amantiſſimum intelligerent, ut ipſi adularentur, nomen Alexandriæ in nummis addiderunt ; ille enim ſe Alexandrum verè prædicabat, ut narrat Dio lib. 78. pag. 873. Καὶ οὐδὲ ταῦτα μέν τοι αὐτῷ ἐξήρκεσε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Εῷον Αὔγουστον ἐπεκαλεῖτο. *Quibus rebus minimè contentus, ſeſe Alexandrum Orientalem Auguſtum appellavit.* Nummus in Juliæ honorem poſt Severi mortem, cùm illa Troadem unà cum Caracalla veniſſet, percuſſus eſt. Equus paſcens, ad immunitates urbis indicandas ſignatus videtur.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 289. vulgatus, inter raros locum habere meretur.

TYRUS.

IVLIA AVGVSTA. Caput Juliæ Domnæ.

COLON. SEP. TYRO. in aliis TYRVS METROP. *Colonia Septimia Tyrus Metropolis.* Bos ante quod conchylium, & pone vexillum, in quo LEG. III. GAL.

Tyrus de Phœniciæ Metropoli cum Sidone ab antiquo decertavit apud Strabonem lib. 16. p. 756. Αμφότεραι δ᾽ οὖν ἔνδοξοι, καὶ λαμπραὶ, καὶ παλαὶ, καὶ νῦν· ὁπότεραν δ᾽ ἄντις εἴποι μητρόπολιν Φοινίκων, ἔρις ἐν ἀμφοτέραις ἐστίν. *Ergo ambæ & nunc & antiquitus claræ illuſtreſque ſunt, controverſumque manet, utra earum Phœnicum Metropolis dici debeat.* Suidas Tyriis Hadrianum Metropoleos dignitatem in gratiam Pauli Tyrii conceſſiſſe narrat, quod confirmat nummus noſter ; ſed Sidon Colonia ab Elagabalo conſtituta, Metropolis etiam nuncupata eſt, ut infrà videbimus. Bos ad civium deductionem ſpectat : vexillum ſeu labarum in quo LEG. III. GAL. Veteranos etiam Legionis tertiæ Gallicæ in Phœnicia hiemantes ad eam tranſmiſſos indicat. Conchylium, urbis Tyri inſigne eſt, ex ejus enim cruore purpureus fiebat ille color toto orbe celeberrimus, ut tradit Strabo pag. 757. Πολὺ γὰρ ἐξήτασαι πασῶν ἡ Τυρία καλλίστη πορφύρα. *Tyria enim purpura optima omnium perhibetur.* De qua Virg. Georg. 2,

Et Tyrio conſpectus in oſtro.

Ad Tyrum pertinet Juliæ Domnæ nummus, quem Triſtanus tom. 2. pag. 136. ſub nomine SEPHYRVS vulgavit, & non ad Sephorim Galilææ, ut putat Spanhemius Diſſ. 9. pag. 775. De hac dubius hæret Patinus 323. qui LEG. XII. pro III. ſcribit in vexillo. Pro Sephyro certat Mediobarbus pag. 283. & capedunculam pro conchylio ponit ; P. Harduinus pag. 513. ex noſtro Regio Catalogo legit SEP. TYRVS, ſed errorem hauſit Patini LEG. XII. pro LEG. III.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Triſtano tomo 2. pag. 136. vulgatus, inter rariores recenſendus.

CARACALLA.

ANTONINUS Severi filius, *Britannici* nomen cum patre cepit, ſed Getâ fratre Imperii conſorte occiſo, in Germaniam profectus, *Germanici* cognomen, *Britannico* relicto, deſumpſit; deinde bellum Parthicum inſidiis egit. Colonias ANTIOCHIAM ad Orontem in Syria, EDESSAM in Meſopotamia, EMISAM in Phœnice conſtituit.

CARACALLÆ *nummi ex omni forma & modulo obvii & frequentes.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΜΑ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟϹ. ϹΕ. Caput Caracallæ laureatum.

ANTIOXEΩN. MHTPO. KOΛ. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area verò S. C. Δ. E. Mulier turrita ſedens in rupibus, dextrâ extenſâ, in aliis ſpicas gerit, pro pedibus Fluvius, in vertice aries.

Antiochia urbs Syriæ ad Orontem, à Seleuco Syriaci Imperii fundatore condita, ſub Regibus ſuis diu ſtetit: at verò poſt Antiochum Aſiaticum ſeu Callinicum Syriæ regno à Pompeio ſpoliatum, illa ἀυτονομίαν ab ipſo emit, teſte Porphyrio in Græcis Euſeb. Scaligeri pag. 227. deinde Romanis ſubdita, à Peſcennii partibus contra Severum ſtetit. Illi autem hic iratus privilegia ademit, eaque Laodiceæ tribuit, ut tradit Herodianus lib. 3. pag. 523. Τὸ Βυζάντιον κώμη δουλεύειν Περινθίοις δῶρον ἐδόθη, ὥσπερ καὶ Αντιόχεια Λαοδικεῦσιν. *Byzantium urbs in vici formam redacta, Perinthiiſque in ſervitutem adjudicata eſt, quemadmodum Antiochia Laodicenis.* Sed tandem Caracallæ interventu ei Severus jura & immunitates reddidit, ſi Spartiano fides in Caracallæ vita. *Antiochenſibus & Byzantinis interventu ſuo jura vetuſta reſtituit, quibus iratus fuit Severus, quòd Nigrum juverant.* Antiochenſes beneficii per filium à patre accepti memores, Caracallæ urbem ſuam ingredienti plurimos honores tribuerunt, ut narrat idem Herodianus. Εἰς τὴν Αντιόχειαν ἀφίκετο, ἐκεῖ τε ὑποδεχθεὶς πολυτελῶς, καὶ διατρίψας χρόνου τινός. *Devenit Antiochiam: ibi exceptus honorificentiſſimè, atque aliquandiu moratus.* Caracalla illam bello civili populo exhauſtam, Coloniam Romanam tandem conſtituit, ſed ſalvis tributis, ut notat Paulus lib. 2. de Cenſibus. *Divus Antoninus Antiochenſes Colonos fecit ſalvis tributis.* Quem Pauli locum Ill. Spanhemius Diſſ. 8. pag. 755. de Antonino Pio intelligendum, & non de Caracalla, ex nummorum penu contendit, ſed nullos ante Caracallam inveneris, qui ei Coloniæ nummos tribuant. Nec audiendus Scaliger, qui Antiochiam à M. Aurelio deductam tradit Can. Iſagog. p. 301. De muliere rupibus inſidente, & notis S. C. Δ. E. in nummo ſequente.

Hic nummus primi moduli obvius & frequens eſt.

ANTIOXEΩN. MH. KO. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Mulier ut ſuprà ſedens.

Mulier inſidens rupibus, Genius eſt urbis, veſtitu patrio, non Romano: turribus coronatur velut provinciæ Metropolis. Dio in Hadriano: Εν τῇ μητροπόλει Συρίας Αντιοχείᾳ. *Antiochia, quæ urbs eſt Metropolis Syriæ.* Rupibus inſidet, ad ſitum in colle notandum, utpotè in clivo Silpii montis, ut tradit Euſtathius in Comm. ad Dion. lib. *Ea verò juxta Silpium montem eſt ſita.* Pro pedibus Fluvius eſt Orontes, de quo Strabo lib. 16. pag. 750. Ρεῖ δὲ τῆς πόλεως πλησίον Ορόντης ποταμός. *Prope urbem Orontes labitur.* Spicas gerit, ad frugum abundantiam in agro ſuo indicandam. Notas S. C. ob facultatem monetæ Antiochenſibus à Senatu conceſſam appoſitas, in Othone diximus: has verò Δ. E. Antiquarii interpretantur Δημαρχικῆς ἐξουσίας, *Tribunitia poteſtate*, quam Triſtanus tom. 2. pag. 225. ad Imperatorem, & non ad urbem ſpectare tradit; ſed nos ad urbem potiùs, quàm ad Imperatorem pertinere ſuſpicamur: In omnibus enim Antiochiæ nummis eædem litteræ ſemper occurrunt, quæ Populi auctoritate, vel Populi juſſu referunt, quòd facultas cudendæ monetæ ut à Senatu, ita à Populo Romano Antiochenſibus conceſſa fuerit.

Hic nummus mediocris formæ, à Triſtano tom. 2. pag. 225. & à Patino pag. 302. vulgatus, frequens & obvius eſt.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. CAE. M. AVR. ANTON. AVG. Caput Caracallæ laureatum.
COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* In area S. R. Colonus agens boves, pone duo ſigna militaria.

Ad Antiochiam Piſidiæ pertinet nummus; hæc enim per *Cæſareæ* nomen ipſi ab Auguſto datum, ut diximus, ab aliis diſtinguitur. Seleucus autem Imperii Syriaci fundator de patris Antiochi nomine ſexdecim urbes condidit Antiochias, & ſex à matre Laodiceas, teſte Appiano pag. 124. in Syriacis. Πόλεις δὲ ᾤκισεν ἐπὶ τὸ μῆκος τῆς ἀρχῆς ὅλης, ἑκκαίδεκα μὲν Αντιοχείας, ἐπὶ τῷ πατρί. *Ornavit autem Imperium ſuum, exſtructis per totam ejus longitudinem urbibus, quarum ſexdecim à patre denominavit Antiochias, &c.* Auguſtus verò cùm eam deduxit Coloniam, nomen ſuum veteri in beneficii memoriam addidit: quam ob rem Antiochenſes in hoc Caracallæ nummo, ad Coloniæ originem indicandam, Coloni typum & ſigna militaria cælarunt, ut non modò cives Romanos, ſed Legionum etiam Veteranos à ſe receptos denotarent. Hæ litteræ S. R. *Senatus Romanus*, pro S. C. *Senatuſconſulto*, ad arguendam nummorum cudendorum facultatem à Senatu conceſſam videntur appoſitæ, quòd forſan majoris formæ ſint; nam ejuſmodi ſignare haud ſolent Coloniæ.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro numerandus.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* Jupiter ſtans, dextrâ aquilam, ſiniſtrâ haſtam gerit.

Antiochiam hanc Piſidiæ memorat Stephanus: Αντιόχεια, τετάρτη Πισιδίας, *Antiochia quarta Piſidiæ.* Ipſa plurimos Severo & Juliæ Antonini Caracallæ parentibus conſecravit: nil mirum ſi in filii

honorem tot ſignet, in iiſque præcipua urbis Numina exponat. En Jupiter, quem ſupremum antiquitas Deum exiſtimabat, ut innuit Virgilius Æneid. 10.

Juppiter omnipotens divûm Pater atque hominum Rex.

Aquilam Jovi attributam Lactantius ita tradit. Cùm Jupiter ex Inſula Naxo contra Titanas proficiſceretur, & ſacrificium faceret in littore, aquilam ad eum advolaſſe ferunt, auſpiciumque feciſſe : hinc ergo victor bono omine aquilam acceptam tutelæ ſuæ Jupiter ſubjugavit.

Hic nummus ſecundæ formæ in rariorum numero collocandus.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* Deus Lunus ſtans cum creſcente Luna humeris impoſita, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ Victoriam, pro pedibus gallus gallinaceus.

Lunam marem & fœminam eſſe non modo Ægyptii exiſtimarunt, ut apud Euſebium & Diodorum obſervamus, ſed & Græci. Strabo enim l. 12. p. 557. in Phrygia & in Armenia minori templum Menſis, id eſt Luni, ſed præcipuè in agro Antiocheno ſub *Aſcæi* nomine templum fuiſſe narrat. Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τῆς Σελήνης τὸ ἱερὸν, καθάπερ τὸ ἐν Ἀλβανοῖς, καὶ ἐν Φρυγίᾳ, τό, τε τοῦ Μηνὸς ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τόπῳ, καὶ τὸ τοῦ Ἀσκαίου τὸ πρὸς τῇ Ἀντιοχείᾳ τῇ πρὸς Πισιδίαν, καὶ τὸ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀντιοχέων. *Eſt autem hoc quoque templum Lunæ, ut quod in Albanis eſt, & quod in Phrygia, & Menſis aliud in loco cognomine, & Aſcæi apud Antiochiam Piſidiæ, & quod eſt in agro Antiocheno.* Antiochenſes præ Luni manibus poſuerunt Victoriam, in memoriam illius quam de Germanis vel de Parthis Imperator reportavit. Gallus gallinaceus huic Deo Luno comes ſemper aſtitit, quod Diana, quæ Lucina dicta, parturientibus favere exiſtimata ſit, ut Catullus ad Dianam.

Tu Lucina dolentibus,
Juno dicta, puerperis.

Gallus verò apud Ælianum Hiſt. annimal. parientibus etiam feliciter adeſt ; eis enim faciles partus efficit.

Hic nummus mediocris moduli obvius eſt.

COL. ANTIOCH. *Colonia Antiochenſis.* Diana venatrix ſtans, dextra telum è pharetra dorſo impoſita extrahit, ſiniſtrâ extensâ arcum.

Ad Antiochiam Piſidiæ pertinet nummus, etſi ſolitum *Cæſareæ* nomen non præferat, ſola ex duabus illis Coloniis quas ex ſexdecim nomine Antiochias urbes diximus, conſtitutas, linguâ Latinâ nummos exhibet ; Antiochia enim Syriæ à Caracalla deducta, Græcam exhibet epigraphen, & Metropolis dignitate ornatur ; minuti autem nummi ſæpe inſcriptiones contrahunt. Dianæ effigies variæ à diverſis locis ubi culta eſt deſumptæ ; hæc venatricis habitu effingitur, ut narrat Pauſanias in Achaicis. Ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, τοξευούσῃ δὲ εἴκασται. *In foro etiam eſt Dianæ templum: ſagittas Dea ejaculantis effigiem præ ſe fert.* Quòd illa venationibus operam dediſſet, & forſan Antiochenſes eam in nummis Caracallæ ſignarunt ob venationis Imperatoris ſtudium.

Hic nummulus pro raro habendus.

GEN. COL. ANTIOCH. *Genio Coloniæ Antiochenſis.* Mulier ſtolata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Spectat & hic nummus ad Antiochiam Piſidiæ, & non ad Antiochiam Syriæ, ut putat Patinus pag.

pag. 301. Antiochia autem Syriæ Græcè ſuos nummos cum Metropolis titulo inſcribit. Similem jam nummum Antiochenſes cum Genii typo patri Severo dedicarunt, ſed cum temone pro patera. Genius modo ſub Dei habitu effingitur, modò ſub Deæ effigie; ille Imperatorem, hæc Auguſtam repræſentat Itaque mulier hæc ſub Genii forma in Severo & Caracalla Juliam exhibet. Antiochenſes illi per uxorem, huic per matrem blandientes, urbem ſuam in Auguſtæ tutela poſuerunt; in cujus rei monimentum utrique Imperatori nummos ſuos dedicarunt.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo ſub arbore.

Coloniæ Romanæ pro ſymbolo in nummis plerumque Lupam cum puerulis ad indicandam urbis originem ſignabant. Arbor, ficus erat illa Ruminalis, juxta quam Romulus & Remus Lupæ ubera ſugentes, inventi ſunt, ut tradit Plutarchus in Romulo p. 19. Ην ᾗ πλησίον ἐρινεὸς, ὃν Ρȣμινάλιον ἐκάλȣν..... Ενταῦθα δὲ τοῖς βρέφεσι κειμένοις τήν τε λύκαιναν ἱςορȣ̃σι θηλαζομένην. *Erat juxta ficus, quam Ruminalem dicebant..... Ad pueros ibi jacentes Lupam tradunt lactantem curſum flexiſſe.* Cùm autem ipſi inter ſe de condenda urbe tractarent, Romuluſque vellet de nomine illam Romam vocare, Remus autem Remuriam appellare, res in Romuli gratiam auſpiciis peracta eſt, Romaque urbs pro inſigni Lupam cum puerulis uſurpavit.

Hic nummus primæ magnitudinis in rariorum ſerie numerandus.

APAMEA Bithyniæ.

M. AVREL. ANTONINVS. P. F. AVG. Caput Caracallæ laureatum.
COL. IVL. CONC. APAM. AVG. D. D. *Colonia Julia Concordia Apamena Auguſta, Decreto Decurionum.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Apamea Bithyniæ urbs & Colonia jam nummum Juliæ Domnæ obtulit, ſic & Caracallæ ſuos dedicat, quando forſan ille Nicomediæ Bithyniæ Metropoli moratus eſt, ut Dio tradit lib. 77. pag. 878. Πρὶν ᾗ ἀπᾶραι ἀπὸ Νικομηδείας, ἀγῶνα μονομαχίας ἐν αὐτῇ ἐπὶ τοῖς ἑαυτȣ̃ γενεθλίοις ἐποίησεν. *Antoninus antequam excederet Nicomedia, ludos gladiatorios fecit ſuo natali die.* Nicomedia autem à Nicomede Bithyniæ Rege nomen habet, & Apamea ab Apama ejus uxore, teſte Euſtathio in Dionyſ. Perieg. *At veluti Apamia, quam excellens Nicomedes condidit, nomen accepit à muliere quadam Apama.* De Apamenorum privilegiis narrat Plinius Epiſt. lib. 10. ad Trajanum. *Quùm vellem Apameæ, Domine, cognoſcere publicos debitores, & reditum, & impendia, reſponſum eſt mihi, cupere quidem univerſos, ut à me rationes Coloniæ legerentur, nunquam tamen eſſe lectas ab ullo Proconſulum, habuiſſe privilegium, & vetuſtiſſimum morem, arbitrio ſuo Rempublicam adminiſtrare.* Aquila legionaria & ſigna militaria, deductorum in Coloniam Veteranorum inſignia ſunt, ad illius antiquitatem arguendam percuſſa; ſed ex qua Legione tranſmiſſi ſint illi, ignoratur, niſi fortè fortunâ alius nummus illius nomen exhibeat.

Hic nummus primi moduli, à nobis Theſauro Regio additus, rariſſimus & elegantiſſimus eſt.

BERYTUS.

IMP. M. AVR. ANTONIN. Caput Caracallæ laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus ſtans, pede proræ impoſito, dextrâ Delphinum, lævâ tridentem.

Stephanus Byzantinus Berytum urbem, κτίσμα Χρόνου, *Saturni opus*, eſſe tradit. Sanchoniaton apud Euſebium lib. 1. Præparat. illam Neptuno deinde conceſſam narrat. Καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ Χρόνος Βύβλον μὲν τὴν πόλιν θεᾷ Βααλτίδι, τῇ καὶ Διώνῃ δίδωσι· Βηρυτὸν δὲ Ποσειδῶνι καὶ Καβήροις. *Interea Saturnus Byblum quidem urbem Deæ Baaltidi, quæ & Dione, dono dedit: Berytum autem Neptuno & Caberis.* Nil mirum ſi frequens in Berytenſium nummis occurrat tutelaris urbis Deus, urbem Saturnus condidit, quam Neptuno dedit; Neptunus forſan in Beroes Nymphæ gratiam, Beroam vocavit, quæ à Romanis dicta eſt Berytus, ut refert Nonnus in Dionyſ. Vide apud eundem Stephanum aliam Beryti etymologiam, de qua Thomas Luſitanus ejus Commentator egregiè diſſeruit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis obvius eſt.

IMP. M. AVR. SEV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Neptunus in curru à quatuor equis marinis vecto, dextrâ Delphinum, lævâ tridentem.

Berytenſes à Peſcennii partibus ſtetiſſe notat Herodianus, ſed Severum iis ignoviſſe teſtantur nummi ejus Beryti percuſſi, & id interventu Caracallæ, qui Antiochenſes etiam patri reconciliaverat, factum fuiſſe ſuſpicati ſumus; unde frequentes Berytenſium nummi in hujus Imperatoris honorem ſignati. Neptunus urbis tutelaris Deus exhibetur, cujus hic typus inſolens & non obvius: in curru autem cum equis marinis vehitur, tanquam Deus maris: Neptuno tribuuntur equi marini, parte anteriore equi figuram habentes, poſteriore piſcis, quòd ille perhibeatur primus equos domuiſſe, unde Hippius vocatus, id eſt equeſter. Phornutus ita dictum refert à velocitate navigationis maritimæ, quòdque naves in mari quaſi equi eſſe videantur.

Hic nummus minimæ formæ, rariſſimus eſt.

ANTONINVS PIVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Duas illas in nummo Beryti aquilas legionarias, Veteranos duarum Legionum Colonos in eam tranſmiſſos indicare ſæpiùs diximus; porrò unam modò in Legione aquilam extitiſſe, cùm plura & ſigna & vexilla fuerint, videtur confirmare Tacitus Annal. lib. 1. *Primani ſtratis unà Viceſimanorum Principibus, aquilam abſtulere. Quo dolore accenſa Legio, & plura ſigna vexillaque ex hoſtibus rapuit.* Qualis verò fuerit aquilæ Legionariæ figura, Dionem audias lib. 40. pag. 128. Ὁ γὰρ ἀετὸς, ὠνομασμένος (ἔστι δὲ νεὼς μικρὸς, καὶ ἐν αὐτῷ χρυσοῦς ἐνίδρυται) καθίσταταί τε ἐν πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ καταλόγου στρατοπέδοις, καὶ οὐδαμόσε ἐκ τῶν χειμαδίων, πλὴν ἐπεὶ σύμπας ὁ στρατὸς ἐξίοι, κινεῖται· καὶ αὐτὸν εἷς ἀνὴρ ἐπὶ δόρατος μικροῦ ἐς ὀξὺ τοῦ στύρακος ἀπηγμένου, ὥστε καὶ τὸ ἐς δάπεδον καταπήγνυσθαι, φέρει. *Aquila, exigua quædam eſt ſacelli effigies, inque ea, aquila aurea eſt collocata: conſtituitur autem in omnibus Legionibus Romanis, neque priùs hibernaculis effertur, quàm univerſus exercitus egrediatur. Eam aquilam haſtæ impoſitam unus quidam vir portat, cujus haſtæ pars infima præacuta eſt, ut in ſolum defigi poſſit.* Sed quia hæc avis Romani

mani Populi peculiaris erat, Marius in ſecundo conſulatu eam inter alia ſigna militaria dedicavit; eique primum in Legione locum attribuit.

Hic nummus minimi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. M. AV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Colonus velatus agens boves.

Cæſarea urbs Palæſtinæ prima, ſeu Metropolis, à Veſpaſiano Colonia deducta eſt. Colonus, Coloniæ ex civibus conflatæ ſymbolum eſt. Qui verò in novam Coloniam deduci volebant, ſua apud Triumviros deducendæ Coloniæ deſtinatos nomina conſcribebant; ſicque rei familiaris pondere gravati, ad novas quibus indigerent divitias gratis datas cum familia accedebant. Cæſarea verò ab Herode Rege condita, erat ditiſſima, plurimis ædificiis admodum ſuperba, cujus deſcriptionem legas apud Joſephum Antiq. 15. c. 13. quam à templo & ſtatua Cæſaris *Cæſaream* dictam refert. Περίκεινται δὲ κύκλῳ τὸν λιμένα, λειοτάτου λίθου κατασκευῇ, συνεχεῖς οἰκήσεις, κἀν τῷ μέσῳ κολωνός τις, ἐφ' οὗ νεὼς Καίσαρος ἄποπτος τοῖς εἰσπλέουσιν, ἔχων ἀγάλματα, τὸ μὲν Ῥώμης, τὸ δὲ Καίσαρος, ἥτε πόλις αὐτὴ, Καισάρεια καλεῖται, καλῆς τε ὕλης, καὶ κατασκευῆς τετυχηκεῖα. *Circum portum ædes continuatâ ſerie marmore politiſſimo exſtructæ ſunt, extante in medio tumulo, in quo templum Cæſaris à longè conſpicuum adnavigantibus, & in eo ſtatuæ, Romæ altera, altera Cæſaris; unde nomen Cæſareæ, urbi tam materiâ, quàm artificio ſtructuræ conſpicuæ.* Hæc duodecim annorum ſpatio eſt abſoluta, Rege nec labori parcente nec ſumptibus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro raro habendus.

COL. CAESAREA LIB. ΑΛΦ. *Colonia Cæſarea Libera* 531. Perperam apud Triſtanum COL. CAESAREAE IN ΑΛΦ. Mulier loto inſignis pectore tenus in templo.

Quamvis religioſè admodum obſervaverimus nummos à nobis non inſpectos in hac ſerie non evulgare, liceat tamen hunc à Triſtano Caracallæ tributum tom. 2. pag. 168. in Tyronum gratiam proferre, ut quæ fides nummis alienâ manu tranſmiſſis adhibenda ſit, demonſtretur. Si vix eorum epigraphen, cùm illa paululùm detrita eſt, aſſequantur etiam peritiſſimi; Triſtanus nummum ad Caracallam, ſed P. Harduinus pag 48. ad Elagabalum ſpectare contendit; plurimi autem Antiquarii hunc & illum Imperatorem confundunt. Triſtanus Letrinum Coloniam in Elidem à Caracalla nomine Cæſaream deductam hariolatur: P. Harduinus nummum ad Cæſaream Antiochenſem Piſidiæ revocat, & pro corrupta Triſtani voce EIN, ſubſtituit ANT. Ferè autem ſimilis epigraphe in ſuperiori Titi nummo Cimelio Chriſtinæ Reginæ, ad Cæſaream Palæſtinæ pertinere docet; exhibet ille COL. CAESAREA LIB. ΑΛΦ. In nummis Cæſareæ Palæſtinæ, ſæpe Aſtarte in templo repræſentatur, nec ulla in Cæſarea Antiochenſi æra, imò verò in nullis Piſidiæ nummis occurrit, quæ frequens in Syriæ provinciis reperitur, ſed contentio eſt, an voces ΑΛΦ. pro æra accipiendæ, vel *Flavia* exponendæ. Res jam in Tito dirempta videtur. Litteræ in hoc nummo inverſæ pro P. Harduino certant, & æram denotant, ſed ipſæ recto ordine in Tito ΦΛΑ. pro nomine gentis *Flaviæ* accipiendæ; nam in iiſdem nummis à ſe invicem tam longo tempore remotis eadem æra convenire nequit; quamobrem nummus Caracallæ à Triſtano datus, rectè à P. Harduino Elagabalo tribuitur, ob eandem Cæſarenſium Palæſtinæ, & Tripolitarum Phœniciæ in eodem littore æram à primo Seleucidarum anno inchoantem.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Triſtano tom. 2. pag. 168. vulgatus, inter rariores collocandus.

CARRHÆ.

ΑΥΤΟΚ. ΑΝΤ. ΓΕΤΑC. ΚΑΙ. Αὐτοκράτωρ Ἀντώνεινος, Γέτας Καῖσαρ. Capita Caracallæ laureati & Getæ ſine corona, adverſa.

ΚΟΛ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Κολωνία Μητρόπολις Καῤῥηνῶν. Aſtrum in creſcente Luna.

Carrhæ, urbs eſt Meſopotamiæ, Colonia ſub M. Aurelio & L. Vero deducta, cùm hic Meſopotamiam Parthis ab Hadriano relictam recuperaſſet, quam Severus iterùm à Commodo dimiſſam recepit. Carrheni Severo gratulantes, quòd Cteſiphonte Parthorum regiâ captâ, milites ejus filios Caracallam ſcilicet Imperii participem, & Getam Cæſarem dixiſſent, nummos utrique in rei memoriam percuſſerunt. Spartianum in Severi vita audias. *Æſtate jam exeunte Parthiam ingreſſus, Cteſiphontem pulſo Rege pervenit, & cepit hiemali prope tempore.... & Parthicum nomen meruit. Ob hoc etiam filium ejus Baſſianum Antoninum, qui Cæſar appellatus jam fuerat, annum decimum-tertium agentem, participem Imperii dixerunt milites. Getam quoque minorem filium, Cæſarem dixerunt. Harum appellationum cauſâ donativum militibus largiſſimum dedit, conceſſâ omni prædâ oppidi Parthici: quod milites quærebant.* Creſcens Luna in qua aſtrum ad Deum Lunum, quem Carrheni ſummâ veneratione colebant, ſpectat, de quo in M. Aurelio diximus.

Hic nummulus in Cimeliarchio Ducis Cenomanenſium, inter elegantiſſimos adſcribendus.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Caput Caracallæ laureatum.

ΚΑΡ. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. ΚΟΛ. Κάῤῥα Μητρόπολις Κολωνία. Figura virilis pectore tenus in Luna creſcente.

Elegans eſt nummus qui Deum Lunum uti à Carrhenis colebatur, exhibet; ille veluti chlamyde indutus videtur: creſcentem Lunam in capite, ut Luna præfert. Lunus mas, & Luna fœmina idem eſt Carrhenis apud Spartianum in Caracalla. *Sciendum doctiſſimis quibuſque id memoriæ proditum, atque ita nunc quoque à Carrhenis præcipuè haberi, ut qui Lunam fœmineo nomine ac ſexu putaverit nuncupandam, is addictus mulieribus ſemper inſerviat: at verò qui marem Deum eſſe crediderit, is dominetur uxori, neque ullas muliebres patiatur inſidias. Unde quamvis Græci, vel Ægyptii, è genere quo fœminam hominem, etiam Lunam Deam dicant, myſticè tamen Deum dicunt.* Carrheni verò hunc nummum Caracallæ obtuliſſe videntur, cùm ille in urbe ſua hyemaret, ut narrat idem Hiſtoricus. *Deinde quum iterùm vellet Parthis bellum inferre, atque hibernare Edeſſæ, atque inde Carrhas Luni Dei gratiâ veniſſet.* Carrheni ideò Deum Lunum in rei memoriam ſignaſſe videntur. Κάῤῥα in ſingulari pro Κάῤῥαι in nummo Alex. Severi infrà deſcribendo legitur.

Hic nummus minimi moduli, inter elegantiores & præſtantiores numerandus.

COILLU vel COELLU.

ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

AEL. MVNIC. COIL. *Ælium Municipium Coillutanum.* Prora navis, deſuper cornucopiæ.

Coellu & Coillu in nummis legitur, urbs eſt Numidiæ littoralis ad Ampſacæ oſtia, de qua in Antonino Pio, & Commodo dictum. Caracallæ nummos dedicavit, ei forſan gratulans, quòd Auguſtus

Auguſtus à patre fuiſſet renunciatus, de quo Herodianus in vita Severi p. 527. Διατρίψας δὲ ἱκανὸν χρόνον ἐν τῇ Ῥώμῃ τοὺς τε υἱοὺς αὐτοῦ κοινωνοὺς τῆς βασιλείας καὶ αὐτοκράτορας ἀποδείξας. *Igitur aliquamdiu Romæ moratus, participato filiis Imperio.* Caracallam jam Cæſarem nominavit Auguſtum, & Getam minorem filium, Cæſarem pronunciavit. Prora navis ſitum urbis ad mare indicat : cornucopiæ, illius agrum frugibus & fructibus abundare arguit : hoc autem idem fuiſſe exiſtimatur quod Hercules cum Archeloo in ſpeciem tauri mutato congreſſus, ei detraxit : id Naiades acceptum, & omnium fructuum primitiis refertum, Copiæ conſecrarunt : hujus meminit Ovidius.

Naiades hoc pomis & odoro flore repletum
Sacrarunt, diveſque meo bona Copia cornu eſt.

Inſcriptionem Gruteri pag. 362. in qua MVNICIPI. CIVILITAN. ad hanc urbem ſpectantem, P. Harduinus Not. ad Plin. lib. 4. pag. 496. ad Cibilitanos populos Luſitaniæ ſtipendiarios revocat.

Hic nummulus, pro raro computatur.

ANTONINVS PIVS. A. Caput Caracallæ laureatum.

AEL. MVNICIP. COIL. *Ælium Municip. Coillutanum.* Diana ſtans Venatricis habitu, dextrâ ſagittam è pharetra dorſo impoſita depromit, ſiniſtrâ arcum geſtat.

Coillutani Dianam in nummo Caracallæ ſignarunt, cùm illam colerent, ut Caracallæ gratularentur, quòd venationi ſtuderet : ſed Caracallæ vocem in nummis haud quæras, ludibrii id cognomen eſt, quod illi inditum tradit Xiphilinus in Epiſt. Dionis, ob proprium genus indumenti in modum pænulæ ab eo excogitatum. Ὥστε καὶ Καράκαλλος διὰ τοῦτ' ἐπικληθῆναι, καὶ τοὺς στρατιώτας μάλιστα ἀμφιέννυσθαι ἐκέλευσεν. *Ex quo Caracallus cognominatus eſt, juſſitque militibus ut ſe eodem genere veſtis induerent.* P. Harduinus hunc Caracallæ nummum legit mutilum pag. 13. AEL. MVNIC. quem ad Æliam Capitolinam revocat ; & ut id probet, hæc addit. *Judaïcum egit triumphum Caracalla, ut Spartianus refert in Severo pag. 70.* Sed eruditus Pater ingenio ſuo abutitur, dum Æliam Capitolinam recenſet Coloniam, poſteà illam pro Municipio accipit, imò eodem loco ipſi Græcam ΙΕΡΑΣ ΚΑΠΙΤΟΛΙΕΩΣ alterius nummi Severi epigraphen tribuit.

Hic nummus minimi moduli, pro rariſſimo habendus.

IM. ANTONINVS PIVS. A. Caput Caracallæ laureatum.

AEL. MVNICIP. COIL. ANT. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Silenus digito dextro indicans, humero lævo utrem hircinum gerit.

Municipium Coillutanum inſigne quoddam à Caracalla beneficium accepiſſe videtur, ut in grati animi monimentum *Antoniniani* cognomen acceperit. Caracalla primò *Baſſianus* appellabatur, ſed Severus illius pater Antoninum appellavit, ut narrat Spartianus in vita Severi. *In itinere apud Viminatium filium ſuum majorem Baſſianum, appoſito Aurelii Antonini nomine Cæſarem appellavit ; & nomen quidem Antonini idcircò filio appoſuit, quòd ſomniaverat Antoninum ſibi ſucceſſurum.* Senex ille utrem gerens, Silenus eſt, quem Coillutani venerabantur ; nec ut exiſtimat P. Harduinus pag. 120. *Vir ſaccum humeris geſtat, Coloniæ argumentum, ut in nummis Neapoleos Samariæ.* Non modò enim Silenus Neapoli Samariæ, ſed apud Laodicenos Syriæ, Damaſcenos Cœleſyriæ, Troadenſes Phrygiæ, Deultanos Thraciæ, & in aliis regionibus, ut docent nummi, cultus eſt, quem in urbe Eleorum templum habuiſſe narrat Pauſanias lib. 6. P. Harduinus loco cit. redarguit eos qui nummum hunc ad Cæliobrigam Hiſpaniæ retulere, ſed ille non rectiùs ad Cœlium in Calabria non procul à Brunduſio revocavit : at verò Cœlium nequidem Municipium ab illis Geographis dictum eſt.

Hic nummus minutus, inter rariores collocandus.

C O M A N A.

IMP. CAES. M. AV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. IVL. AVG. F. COMANORVM. *Colonia Julia Auguſta Felix Comanorum.* Mulier tunicata & calatho ornata in templo diſtylo, manibus extenſis, dextrâ verò pateram.

Comana urbs ter gemina, una Cappadociæ, altera Ponti, tertia Piſidiæ, ad ultimam pertinent nummi in quibus KOMANEΩN epigraphe cum Deo Luno : is autem in hac provincia peculiariter cultus erat ; de prioribus tantùm ambigitur. Cappadocia Regibus uſque ad Tiberium paruit ; Pontus verò poſt Mithridatem profligatum, Romana facta eſt provincia. At cum nummus *Juliæ* & *Auguſtæ* nomina præferat, ad Comana Pontica pertinere videtur, illum tamen ad Cappadocica ſpectare exiſtimat P. Harduinus pag. 120. Videant eruditi Antiquarii. Illa urbs Colonia à Julio Cæſare poſt devictum Pharnacem Mithridatis filium deducta eſt, eodem forſan tempore quo in hoc tractu *Sinope*, unde ab eo *Juliæ* ambæ dictæ ſunt : Comana verò urbs ab Auguſto Veteranis frequentata, aut beneficio accepto dicta eſt Auguſta. Caracalla videtur Ponticæ provinciæ beneficium aut immunitatem aliquam contuliſſe : non ſolùm enim Comani, ſed & Sinopenſes nummos ei dedicarunt, imò ipſi urbem ſuam Aureliam in accepti beneficii monimentum appellarunt. In ambobus Comanis ſeu Cappadocicis, vel Ponticis, Bellonæ ſacra fiebant, quæ putabantur è Scythica Taurica ab Oreſte ejuſque ſorore Iphigenia eò delata : in hac autem urbe Iphigeniam lugubrem depoſuiſſe comam tradunt, unde Comana urbi nomen factum, teſte Strabone l. 12. p. 557. Ὑπὲρ δὲ τῆς Φαναροίας ἐστὶ τὰ τε Κόμανα τὰ ἐν τῷ Πόντῳ, ὁμώνυμα τοῖς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ, καὶ τῇ αὐτῇ θεῷ καθιερωμένα, ἀφιδρυθέντα ἐκεῖθεν· σχεδὸν δέ τι καὶ τῇ ἀγωγῇ παραπλησίᾳ κεχρημένα τῶν τε ἱερουργιῶν, καὶ τῶν θεοφορήσεων, καὶ τῆς περὶ τὰς ἱερέας τιμῆς. *Super Pharanæam ſunt Comana Ponti, ejuſdem nominis cum his quæ in magna ſunt Cappadocia, eidemque conſecrata, atque adeò inde imitata, ſed & iiſdem ferè utuntur ritibus ſacrorum, divinorum inſtinctuum & honoribus ſacerdotum.* Templum, in quo Bellona Dea calathum gerit, ut Genius urbis.

Cùm autem quædam litteræ in nummo per typum geminatæ fuerint, P. Harduinus pag. 120. ejus epigraphen ita protulit COL. IVL. AVG. C. I. F. COMMANORVM, & ſic interpretatus eſt, *Colonia Julia Auguſta Colonia Julia Felix Comanorum* ; ſed cùm minùs arrideret, aliam ſubſtituit pariter adulterinam, *Colonia Julia Auguſta Concordia Invicta Felix Comanorum.* Sed I. & C. expungendæ.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

C O R I N T H U S.

M. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules nudus ſtans, dextram ſuper femora admovet, lævâ axillâ innixâ clava, cyppo impoſitâ.

Corinthii eundem Herculis typum in Caracallæ & Severi nummis percuſſerunt, quòd pater peculiarem illi cultum adhiberet : Herculem enim & Bacchum *Deos Auſpices* vocabat, ipſiſque Romæ templum erexit, teſte Dione ; Corinthii etiam Herculem venerabantur, cujus ſtatuas in urbe eidem poſitas tradit Pauſanias lib. 2. Una eſt ultra Propylea, de qua in M. Aurelio pag. 182. diximus ; altera juxta templum Minervæ Frænatricis. Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλινίτιδος πρὸς τῷ θεάτρῳ σφίσιν ἐστίν. Καὶ πλησίον ξόανον γυμνὸν Ἡρακλέους, Δαιδάλου δὲ αὐτὸ φασιν εἶναι τέχνην. *Templam verò Minervæ Frænatricis juxta theatrum eſt, & ei proximum Herculis nudo corpore ligneum ſignum, quod à Dædalo factum tradunt.* Caracalla autem ſe ad Herculis virtutem acceſſiſſe jactabat, apud Spartianum, quòd apros frequenter excepiſſet, & contra leonem ſtetiſſet.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, nec obvius nec rarus eſt.

IMP.

IMP. CAES. M. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer Delphino ſubſtratus juxta arborem.

Puer ille Melicerta eſt à Delphino exceptus. Cùm autem Ino mater ſe in mare præcipitem cum eo dediſſet, illa à Megarenſibus ſuſcepta, Dea ab ipſis vocata eſt Leucothea; hic in Iſthmum deportatus, Palæmon à Corinthiis cognominatus eſt, de quibus Ovidius Metam. 4.

Leucotheaque Deum cum matre Palæmona dixit.

Arbor, pinus eſt, juxta quam inventum narrant Melicertæ corpus. Hujus arboris ramis victores ludorum Iſthmicorum in ejus honorem inſtitutorum ad rei memoriam ſunt coronati; nemus erectis & prææltis pinubus conſitum erat ad ſtadium, & templum in quo poſitæ victorum ſtatuæ, ut tradit Pauſanias lib. 2. pag. 86. & 87. Θέας δὲ αὐτόθι ἄξια ἐστὶ μὲν θέατρον, ἔστι δὲ στάδιον λίθου λευκοῦ. Ἐλθόντι δὲ ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερὸν τοῦτο μὲν ἀθλητῶν νικησάντων τὰ Ἴσθμια ἑστήκασιν εἰκόνες, τοῦτο δὲ πιτύων δένδρα ἐστὶ πεφυτευμένα ἐπὶ στοίχου τὰ πολλὰ ἐς εὐθὺ αὐτῶν ἀνήκοντα. *Inſignia verò illic opera, theatrum & ſtadium è candido lapide. Quà ad ipſum Dei fanum aditus eſt, una in parte athletarum poſitæ ſunt ſtatuæ, qui victores in Iſthmiis renunciati fuere: in altera pinus conſitæ, & earum multæ quaſi ad rectam lineam.*

Hic nummus mediocris & minuti moduli tritus & frequens.

M. AVRELIVS ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria bigas agit, ſiniſtrâ flagrum.

Corinthii, ut patri Severo, ſic Caracallæ filio Victoriam bigas agentem, non ad victoriam de hoſtibus relatam, ſed ob eam quam ille in Agone Capitolino patris nomine reportavit, ſignaſſe videntur: Victoria enim flagrum & non palmam gerit, ut denotet ludos quos Caracallam plurimùm dilexiſſe tradit Dio lib. 77. pag. 873. Ἐκ δὲ τῶν φόνων ἐς τὰς παιδίας ἀπέκλινεν. *Poſt hæc ex his cædibus animum ad ludos applicat.* Et pag. 874. Προσέτι καὶ θέατρα κυνηγετικά, καὶ ἱπποδρόμους πανταχοῦ, ὅπουπερ καὶ ἐχείμασεν, ἢ καὶ χειμάσειν ἤλπισε, κατεσκευάσαμεν, μηδὲν παρ᾽ αὐτοῦ λαβόντες. *Præterea amphitheatra, & circos in omnibus locis, in quibus hiemavit, aut ſe ſperavit hiematurum, gratis exſtruximus, eaque diruebantur illico.* Bigas in ludis & agonibus Olympicis tandem admiſſas alicubi diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro notandus.

DEULTUM.

IMP. M. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultum.* Pallas galeata ſtans, dextrâ clypeo innixa, ſiniſtrâ haſtam.

Deultum urbs Thraciæ nummos Caracallæ forſan conſecravit, dum ille per Thraciam in Syriam proficiſceretur, ut meminit Herodianus l. 4. in ejus vita p. 584. Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῷ Ἴστρῳ στρατόπεδα διῴκησε, κατῆλθέ τε εἰς Θρᾴκην, Μακεδόσι γειτνιῶσαν. *Sed ubi milites apud Danubium ordinavit, atque in Thraciam Macedonibus conterminam diſceſſit.* Deultum Colonia à Veſpaſiano ex Veteranis deducta eſt, & de nomine gentis ſuæ dicta eſt *Flavia*, & à cultu Deæ Pacis, cui templum Romæ in quarta regione ædificavit, teſte P. Victore de Reg. urbis, *Pacenſis* vocata eſt. Nummus exhibet Miner-

 vam,

vam, cui fortè templum Deultani, Domitiano Fundatoris filio gratulantes, erexerunt, ob peculiarem ejus Imperatoris erga hanc Deam cultum. Minerva ſeu Pallas eadem eſt, ut innuit Virgilius Æneid. 1.

Nata Jovis Pallas, ſuprà eſt quæ dicta Minerva.

Hic nummus mediocris moduli, inter rariores numerandus.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

En Deulti alterum erga Caracallam obſervantiæ monimentum; urbs Romani juris facta, Lupam cum puerulis exhibet, ad originem Romæ indicandam: Coloniæ quidem Romanæ ſymbolum eſt hic typus, ſed non conſtitutæ ex Romanis militibus argumentum, ut refert P. Harduinus pag. 137. Deductæ civium Coloniæ index Colonus eſt agens boves: aquila legionaria, vel ſigna militaria, Veteranorum ſunt inſignia: Lupa verò ab ambobus promiſcuè uſurpatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 301. vulgatus, pro raro notandus.

E D E S S A.

ΑΥΤ. Κ. Μ. Α. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Caput Caracallæ laureatum.

ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩ. ΕΔΕCCΑ. Μαρκία Αυρηλία Αντωνινιάνη, & ut in multis occurrit nummis, Αντωνινιάνα Εδεσσα, & non Μάρκος Αυρήλιος Αντώνεινος Εδεσσα, ut putat P. Harduinus pag. 144.

Edeſſa olim Antiochia, Oſrhoënorum in Meſopotamia urbs, Abgarenorum Regum ſedes, ipſis à Caracalla erepta: cùm enim Abgarus Rex à Severi partibus contra Parthos magnâ ſagittariorum manu ei in auxilium miſſâ ſtetiſſet, in ſummo honore ab eo habitus eſt, Romamque allectus, illum magnificè Imperator excepit; Caracalla verò contra Parthos bellum geſturus, eum decepit, & vinctum retinuit, ut narrat Dio lib. 77. pag. 875. Ηπατηκὼς γὰρ τὸν βασιλέα τῶν Οσροηνῶν Αβγαρον ὡς δὴ παρὰ φίλον αὐτὸν ἥκειν, ἔπειτα συλλαβὼν ἔδησε, καὶ τὴν Οσροηνὴν οὕτω ἀβασίλευτον οὖσαν λοιπὸν ἐχειρώσατο. *Cùm ad ipſum tanquam ad amicum, Abgarus Rex Oſrhoënorum fraude pellectus veniſſet, ei fidem fregit, comprehenſumque conjecit in vincula, & Oſrhoënen Rege deſtitutam cepit.* Edeſſam regni primariam urbem deduxit Coloniam, & illi gentis *Aureliæ*, in quam ipſe tranſierat, nomen dedit, uti ſuperſtites ejus nummi nos edocent. Caput turritum, Coloniæ Genius eſt; Fluvius, Scirtus eſt, ad quem ſita urbs.

Hic nummus mediæ formæ tritus eſt.

ΚΟΛ. ΕΔΕΣΣΑ. Κολωνία Εδεσσα, in aliis ΚΟΛΩ. ΜΑΡ. ΕΔΕΣΣΑ. Κολωνία Μαρκία Εδεσσα, in aliis ΚΟΛ. ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΕΔΕΣΣΑ. Κολωνία Μαρκία Αὐρηλία Εδεσσα. Caput velatum & turritum.

Genius urbis in Syriæ provinciæ civitatibus ſæpe ſub muliebri capite turrito præſertim in primariis urbibus exhibetur. Edeſſa autem Oſrhoënæ, ut diximus, caput erat, urbs ampla ad Scirtum in Chaboram fluvium defluentem in clivo ſita, de qua inquit Spartianus. *Edeſſam in Oſrhoëna in provinciæ formam redegit amico Rege Abgaro, non victo, ſed vincto perfidiſſimè.* Nummi Marciæ & Aureliæ nomina præferentes, urbem à Caracalla Coloniam conſtitutam demonſtrant; nam, ut ipſe

ipſe Edeſſenorum animos ſibi conciliaret, illam etiam Metropolim pronunciavit: cùm autem in ea hiberna ageret, Coloni vel adulantes, vel beneficii memores, non urbem ampliùs Edeſſam, ſed tantùm COL. MET. ANTONINIANA, *Colonia Metropolis Antoniniana*, inſcripſiſſe videntur, uti legitur in altero nummo obvio, qui mutilus à Patino pag. 298. num. 8. vulgatus eſt: ſi noſtra non arridet ſententia, poſterius hoc numiſma inter incerta amandetur.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ obvius, alter minimi tantùm moduli rarus.

ΑΥΤΟ. ΚΑΙC. ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΑΝΤ. Caracalla medio corpore tenus, capite laureato.

ΚΟΛΩ. ΜΑΡ. ΕΔΕ. Κολωνία Μαρκία Εδεσσα. Nec ſubſtituendum tanquam nummo mutilo Μ. ΑΥΡ, pro ΜΑΡ, ut P. Harduinus pag. 145. contra Patinum contendit. Duo capita turrita & velata adverſa, arulâ intermediâ.

Caracallam Edeſſæ mortuum narrant Rufus & Eutropius, ille in Breviario. *In Oſrhoena apud Edeſſam properâ morte obiit, & ibidem ſepultus eſt.* Hic verò lib. 8. *Defunctus eſt Edeſſæ in Oſrhoena, moliens adverſus Parthos expeditionem.* Sed cur duo capita velata in Edeſſæ nummis? An duo ſint ejuſdem urbis Genii, vel potiùs duæ urbes, una ſuperior in clivo, ut denotat Genius urbis montibus inſidens in priori Edeſſæ nummo ſignatus; altera verò inferior ad fluvium condita, ut arguit figura illa Fluvii enatantis formâ depicta. Arula intermedia utrique Genio ſacrificia perpetrari indicat. Edeſſam antiquiſſimam urbem memorat D. Iſidorus lib. 15. Etym. nempe à Membroth conditam.

Hic nummus minimi moduli, inter raros adſcribendus.

EMISA.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Caput Caracallæ laureatum.

ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC. Ζ. Κ. Φ. 527. Aquila globo ſeu lapidi in coni formam inſiſtens, roſtro coronam gerit.

Emiſa urbs Phœniciæ, Colonia à Caracalla in matris Juliæ, ex qua erat oriunda, honorem deducta eſt, ut in Juliæ nummis diximus. Aquilam globo ſeu lapidi inſiſtentem, ad Jovem potiùs, quàm ad Imperium Romanum ſpectare exiſtimamus, ſiquidem Aquila Jovis eſt ales, ſub cujus figura ſæpe ille repræſentatur. Jupiter & Sol idem eſt Macrobio Saturn. lib. 1. cap. 22. *Nec ipſe Jupiter Rex Deorum Solis naturam excedere videtur.* Imò Jupiter Emeſæ ſub Solis nomine imprimis colebatur, ideò Elagabalus Solis Sacerdos aquilam lapidi in coni formam inſiſtentem ſuper currum in nummis pro Deo ſuo cælari juſſit cum hac epigraphe, SANCT. DEO SOLI ELAGABAL. Litteræ numerales ΖΚΦ. annum æræ urbis Emiſæ 527. indicant, quæ cum Tripolitanis Phœniciæ annos 531. 532. & 533. in nummis Elagabali computantibus convenit, & idem initium habere videtur cum celeberrima Seleucidarum æra, cujus caput anno urbis Romæ 442. aſſignatur: nam ſi his addantur 527. in nummo ſignatis, efficient U. C. 968. quo tempore in Syriam venit Caracalla. Euſebius in Chronico eandem Edeſſenis epocham tribuit. Triſtanus ſimilem nummum tom. 2. pag. 221. vulgavit, cui poſt ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC, additâ voce ΑΥΓ. duas tantùm priores æræ litteras Ζ. Κ. omiſsâ Φ. appoſuit, quas P. Harduinus numerales tanquam ſuperfluas, non inſpecto nummo regio, prætermiſit, ſed rectè eas Ill. Spanhemius obſervavit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Spanhemio Not. in Juliani Cæſſ. pag. 369. *cælatus, inter rariores numerandus. Alter eodem typo inſignis nummus, ſed cum litteris* ΗΚΦ. *aſſervatur Bononiæ apud Hæredes Val. Polazzi, de cujus æra in ſequenti nummo.*

ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC Η. Κ. Φ. 528. Ingens lapis in conum aſſurgens ſuper ara in templo ſex columnarum.

Lapis ille prægrandis in hoc templo aræ impoſitus, ſimulacrum eſt Dei Elagabali ſeu Solis, ſupra quod aquila inſiſtere videtur in ſuperiori nummo: ipſius deſcriptionem legas apud Herodianum in vita Macrini pag. 563. Λίθος δέ τις ἐςὶ μέγιςος, κάτωθεν περιφερὴς, λήγων εἰς ὀξύτητα κωνοειδὲς αὐτῷ σχῆμα, μέλαινά τε ἡ χροιά· διοπετῆ τε αὐτὸν εἶναι σεμνολογοῦσιν, ἐξοχάς τε τινὰς βραχείας καὶ τύπους δεικνύουσιν· εἰκόνα τε Ἡλίου ἀνέργαςον εἶναι θέλουσιν, οὕτω βλέποντες. *Sed lapis eſt maximus, ab imo rotundus, & ſenſim faſtigiatus propemodum ad coni figuram. Niger lapidi color, quem etiam jactant cœlitus decidiſſe. Eminent in lapide quædam, formæque nonnullæ viſuntur, ac Solis imaginem eſſe affirmant.* Templum illud auro argentoque plurimo ac lapidum eleganti magnificentiâ exornatum narrat idem Hiſtoricus; quod Vopiſcus Aurelianum poſt Zenobiam devictam ingreſſum tradit. *Emeſſam victor Aurelianus ingreſſus eſt, ac ſtatim ad templum Elagabali tetendit.* Id adeò excelſum fuiſſe memorant, ut Feſtus Avienus illud cum Libano monte conferat.

Libanus frondoſa cacumine turget,
Et tamen his certant celſi faſtigia templi.

Litteræ numerales ΗΚΦ. annum æræ urbis deſignant 528. initio ab anno U. C. 442. & Seleucidarum epochæ primo deſumpto, ut ſuprà diximus: ſed has omnes Syriæ & Phœniciæ æras fusè mox explanabit eruditiſſimus P. Noriſius in libro *De annis & epochis Syro-Macedonum*; cujus legendi ſummo deſiderio litterati, ſed præſertim rei nummariæ ſtudioſi, flagrant. Nummum hunc vulgavit Triſtanus tom. 2. p. 220. ſed cum detrita & mutila epigraphe, quam ex Goltzii Theſauro mutuatus eſt, ΚΟΙΝ. ΔΕΙΗΝΩΝ, & ad neſcio quam urbem nomine Diam juxta Sinum Arabicum revocavit. P. Harduinus p. 135. utrumque redarguens, inquit, *Neuter quo ſpectaret hic nummus vidit.* Sed eruditus Pater illum Dio Decapolitanæ regionis in Syria urbi non feliciori fato tribuit, cùm is ad Coloniam Emiſenam ſpectet.

Hic nummus primæ magnitudinis, in muſæo D. Dron Can. D. Thomæ à Lupara, apud Triſtanum tom. 2. pag. 220. vulgatus, pro rariſſimo habendus.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΑΥΡ. ΑΝΤΟΝΙΝΟC. Caput Caracallæ radiatum.
ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC. Κ̄ Φ. Mulier turrita patrio habitu ſedens, pro pedibus figura Fluvii enatantis inſtar, brachiis expanſis.

Mulier illa ſedens turrita, Genius eſt Emiſæ, quæ inter alias Phœniciæ urbes celeberrima memoratur à Metaphraſte in vita SS. Martyrum Galactionis & Epithemis. *Phœnicia*, inquit, *quæ ad montem Libanum eſt, multæ quidem ſunt aliæ civitates, ſed aliarum omnium præſtantiſſima, & ad partes Boreales ſita Emiſa.* Fluvius in ima nummi parte Orontem deſignat urbi adfluentem, ille autem ex Libano monte ortum ducit.

Litteræ Κ̄ Φ. in nummo minimæ formæ Theſauri Regii integerrimo, æræ annum deſignant; hunc tamen mutilum vulgavit Patinus pag. 304. . . . ΕΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC, ductâ lineolâ ſupra utramque litteram Κ̄ Φ̄. quas P. Harduinus ſolito numeralium modo interpretatus eſt 220. cum altero Juliæ ectypo in eadem urbe cuſo, ſed apud Patinum p. 290. exeſo, ambos ad annum Sept. Severi 17. revocavit, rectè quidem initio epochæ ad æram Seleucidarum aſſignato; ſed ex Ulpiani verbis ab erudito Patre allatis, de Cenſibus Leg. 1. *Sed & Emiſenæ civitati Phœnices, Imperator noſter jus Coloniæ dedit, jurifque Italici eam fecit.* Probatur Emiſa Colonia à Caracalla poſt patris mortem conſtituta. Nummus ergo Coloniæ titulum ſub Severo habere, & ad 17. ipſius Imperii annum ſpectare nequit; itaque ad Archetypa Regia confugere oportuit: in nummo autem Juliæ literas ΗΚΦ. 528. quas jam notaverat Ill. Spanhemius Not. in Juliani Cæſſ. p. 361. æræ congruentes obſervavimus: in hoc autem Caracallæ, lineam ſupra Κ̄ tantùm, & non ſupra Φ, ut ſignavit Patinus, ductam vidimus: at æra 520. cum Coloniæ titulo ſub Caracalla haud ſtare poteſt, nihilque ſuperflui in nummis, præſertim verò in notis numeralibus, cælari videtur. Lineam illam eſſe

eſſe litteram ⊢ ſic deductam, aut ⊢ ut in nummis Syriacis ita exaratam ſuſpicatur vir eruditiſſimus D. Toinardus, prior 523. æræ Emiſenorum, & primum Caracallæ Imperii annum : altera verò 526. epochæ & 3. regni exhibet; poſteriori libenter accedimus, quòd hoc U. C. 967. anno Caracalla cum Julia matre Emiſena in Syriam venerit, in cujus gratiam illum Emiſam conſtituiſſe Coloniam veriſimile eſt.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 324. vulgatus, inter rariſſimos numerandus.

HELIOPOLIS.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolis*, vel *Heliopolitana.* Tres urnæ, in unaquaque palmæ ramus; infrà verò CERT. SACR. CAP. OEC. IS. HEL. *Certamen ſacrum Capitolinum Oecumenicum, Iſelaſticum, Heliopolitanum*; & non *Certamina, &c.* ut legenda monet P. Harduinus p. 192. teſte Valeriani nummo infrà deſcribendo.

Heliopolis, urbs eſt Phœniciæ, Colonia à Julio conſtituta, ab Auguſto Veteranis frequentata, de qua paſſim dictum eſt. Tres urnæ cum lauri ramis ſpectant ad certamen Heliopoli celebratum, in quibus triplex erat, ſcilicet Equeſtre, Gymnicum, & Muſicum : unde tres urnæ in nummis percuſſæ. Oecumenicum dicitur, quòd Syriis non modò athletis, ſed ex toto terrarum orbe receptis, celebraretur : Iſelaſticum, quòd victores in patriam quadrigis, Græci εἰσελαύνειν, *tranſvehi*, dicerentur, quibus Trajanus Imp. apud Plinium Jun. lib. 10. ep. 190. & 120. annonaria commoda jubet præſtanda à civitate ex qua eſſent oriundi, non ex eo die quo eſſent Athletæ coronati, ſed quo eorum quiſque in urbem ſuam εἰσέλασεν ἂν, *ingreſſus eſſet*. Certamen illud dictum erat ſacrum, quia in honorem Dei alicujus celebrabatur : hoc verò dicatum fuerat Jovi Capitolino à Colonis Roma Heliopolim allato. Horum ludorum in urbe inſtitutionem à Furio Camillo Dictatore factam tradit Livius Dec. 1. lib. 6. *Capitolinos ludos ſolemnibus aliis addidimus, Collegiumque ad id novum auctore Senatu condidimus.* Eorum fit mentio in veteri inſcriptione apud Sponium Miſcell. ſect. 10. pag. 364. ΚΑΠΙΤΩΛΙΑ ΕΝ ΡΩΜΗ, *Capitolia Romæ.*

Hic nummus mediocris formæ perrarus eſt.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis* ſeu *Heliopolitana.* Templum decem columnarum à latere, in cujus vertice I. O. M. H. *Jovi Optimo Maximo Heliopolitano.*

Heliopolitani beneficiorum Sept. Severi memores nummos ipſi dedicarunt, ſic & ſuos Caracallæ filio percutiunt. Severus eos ob merita belli civilis jus Latii dedit, quod etſi Coloni longè antè, ut diximus, conſtituti non obtinuerant, aut eo ab aliquo Imperatore privati fuerant, templum idem, quod & in patre Jovis, nimirum Capitolini, qui ab incolis Heliopolis urbis, Heliopolitanus dictus eſt; nam ut obſervat alicubi Diodorus, Dii à loco denominabantur, unde apud Tertullianum trecenti Joves numerantur. Lucas Holſtenius Not. in Stephan. pag. 129. famoſiſſimum templum quod in hac urbe ἡ Βαλανὶς Chronicum Alexandrinum refert à Theodoſio Chriſtianorum cultui conceſſum, in verbo Βαλανὶς latere Beli aut Baal Solis Numen exiſtimat. Jam diximus apud Syrios & Phœnices eundem eſſe Jovem & Solem ex Macrobio : *Aſſyrii quoque Solem ſub nomine Jovis, quem Dia Heliopoliten cognominant, maximis ceremoniis celebrant in civitate quæ Heliopolis nuncupatur.*

Hic nummus ſecundi moduli, rarior eſt in Caracalla quàm in Severo.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis.* Caput velatum & turritum, pone quod laurus, in aliis cornucopiæ.

Hic nummus ad Heliopolim, & non ad Helviam urbem, ut refert Patinus in Indice pag. 19. ſpectat. De Heliopoli Phœniciæ loquitur Anonymus, quem vulgavit Gothofredus in Hexegeſi totius Mundi §. 10. Ἡλιόπολις, ἡ πλησιάζει τῷ Λιβάνῳ ὄρει. *Heliopolis, quæ propinqua eſt Libano monti.* Multæ enim erant urbes Heliopolis nomine, quæ recenſentur à Stephano de Urbibus. Hæ ob idem nomen eadem Numina venerari videntur. Macrobius enim Saturn. 1. cap. 23. Heliopolim Phœniciæ ab Heliopoli Ægyptiaca ſimulacrum Jovis ſeu Solis accepiſſe narrat, unde forſan nomen. *Ejus Dei ſimulacrum ſumptum eſt de oppido Ægypti, quod & ipſum Heliopolis appellatur, regnante apud Ægyptios Senemure, ſeu idem Senepos nomine: perlatumque eſt primum in eam per Opiam Legatum Deleboris Regis Aſſyriorum, Sacerdoteſque Ægyptios, quorum Princeps fuit Partemetis; diuque habitum apud Aſſyrios, poſteà Heliopolim commigravit.* Caput turritum, ſolenne eſt urbium ſymbolum. Lauri ramus in area nummi, pone caput muliebre, an Monetarii nota, an potiùs laurus dicata Soli, qui idem eſt cum Apolline apud eundem Macrobium loco laudato. *Hujus templi religio etiam divinatione præpollet, quæ ad Apollinis poteſtatem refertur, qui idem atque Sol eſt.* Quod confirmat Pauſanias in Achaic. pag. 443. Ἀπόλλωνα ἢ Ἥλιον, *Apollinem, qui Sol ipſe eſt.*

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

HIPPO Regius.

ANTONINVS PIVS. AV. Caput Caracallæ laureatum.
C. G. I. H. P. A. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia Auguſta.* Ceres gradiens, utraque facem ardentem.

Hippo urbs Africæ littoralis gemina, unde *Gemellæ* nomen, à Julio Colonia deducta, dicta eſt Julia; ejus meminit Plinius Secundus ad Caninium lib. 9. epiſt. *Eſt in Africa Hipponenſis Colonia mari proxima.* Hipponem à Phœnicibus conditam tradit Salluſtius de bello Jugurthino. *Poſteà Phœnices .... Hipponem, Adrumetum, Leptim, aliaſque urbes in ora maritima condiderunt.* Hunc Caracallæ nummum vulgavit P. Harduinus pag. 189. quem ad Coloniam Hadrumetinam fruſtrà revocat. Hanc ex Gruteri inſcriptione Coloniam indicat à Trajano deductam, unde VLPIA TRAIANA AVGVSTA FRVGIFERA HADRVMETINA. Noſtra Gemellæ Juliæ Hipponenſis Piæ Auguſtæ cognomina exhibet, de quibus in Marco Aurelio diximus, ut de Cereris in Africa cultu ex Tertulliano: illa accenſis in Ætna monte tædis Proſerpinam filiam perquirit, ut canit Statius Theb. 12.

Qualis ab Ætnæis accensâ lampade ſaxis
Orba Ceres magnæ variabat imagine flammæ
Auſonium Siculumque latus.

Hic nummus minimæ formæ, inter raros adſcribendus.

LAODICEA.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. LAODICEAS METROPOLEOS. *Coloniæ Laodiceas Metropoleos.* Δ.Ε. in area, Δημαρχικῆς ἐξουσίας. Aquila in templo diſtylo.

Sex ſunt Laodiceæ urbes à Seleuco Nicatore de Laodices matris nomine conditæ, teſte Libanio in Antioch. ex quibus una tantùm Colonia à Sept. Severo conſtituta eſt, quam Triſtanus & P. Harduinus ad eam quæ in Cæleſyria eſt, pro illa quæ in Syria ad mare collocatur, revocarunt; Ulpianum in lib. 1. de Cenſibus forſan ſequuti, cujus hæc ſunt verba. *Eſt & Laodicena Colonia in Syria Cœle, cui divus Severus jus Italicum ob belli civilis merita conceſſit.* Sed expungenda eſt vox *Cœle*, ut docet Paulus lib. 2. de Cenſibus. *Laodicea in Syria, & Berytus in Phœnice juris ſunt Italici.* Holſtenius in Stephanum p. 187. Triſtani quidem errorem arguit. *Proculdubio enim*, ait, *Syriæ Laodicea, & quidem illa maritima ibi intelligitur, quæ Colonia facta, jus Italicum ob belli civilis merita à D. Severo accepit.* Sed ipſius Laodiceæ nummos antequam facta ſit Colonia, cum aliis hujus nominis Laodiceæ urbium numiſmatibus confundit: unde dubius inquit: *Qui omnes quorſum referendi, videndum ampliùs.* P. Harduinus fol. 286. hunc Caracallæ nummum Laodiceæ Cæleſyriæ adſcribit, utriuſque Laodiceæ Syriæ ſcilicet propriæ, & alterius Cæleſyriæ quæ ad Libanum eſt, nummos promiſcuè deſcribit, quorum diſtinctionem in Tyronum gratiam, etiamſi id ad Librum quem de nummis Græcis, Deo juvante, edituri ſumus, pertineat, hìc proferre lubet.

Laodiceni Syriæ, παράλιοι, id eſt ad mare, cùm à Julio Cæſare beneficium quoddam accepiſſent, ſe Julienſes appellarunt, ad quos pertinent nummi in plurimis Imperatoribus cuſi cum epigraphe ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ, addita à beneficio æra puta in Trajano ΒΞΡ. anno 162. de qua Euſebius loquitur in Chron. ad 2. annum Probi Imp. *Juxta Laodicenos* CCCXXIX. ſupra quod Scaliger in Comm. pag. 240. inquit. *Ergo epocham Laodicenam Antiochena antevertit anno uno. Haud dubiè à Cæſare eſt, quemadmodum & Antiochena.* Sed hanc ille ad Cæleſyriam perperam revocat, Laodicea deinde in bello civili Peſcennii cum Severo, in odium Antiochiæ Severo acclamavit, teſte Herodiano. *Laodicea quidem in Syria, Antiochenorum odio, Tyros in Phœnicia Berytiis infenſa, quæ nunciatâ Nigri fugâ, ſublatis illius honoribus, Severo proſperè acclamarunt.* Antiochiâ igitur à Severo captâ, ille Antiochiæ privilegia Laodiceæ attribuit, ut innuit idem auctor. *Byzantium urbs, omni cultu atque honore detracto, Perinthiis adjudicata eſt, quemadmodum Antiochia Laodicenis.* Laodiceni beneficii memores, ſe Julienſes Laodicenos Severianos indigitarunt cum titulo Metropolitarum, teſtibus Severi nummis cùm epigraphe ΙΟΥΛ. ΛΑΟΔΙ. ΣΕΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. Ιουλίας Λαοδικείας Σευηριανῆς Μητροπόλεως. Sed cùm Caracallæ interventu Severus Antiochenis ignoviſſet, & ipſis jura reddidiſſet, Severus quaſi pro remuneratione Laodiceam Coloniam conſtituit, jure Italico ipſi conceſſo, & relicto Metropoleos ſecundæ titulo, unde in nummis COL. LAODICEAS METROP. inſcribitur. Ad hanc etiam urbem pertinent minuti nummi cum epigraphe Latino-Græca LAODICEON. cum capite turrito in templo, & aliis typis.

Laodicea Cæleſyriæ, quæ Cabioſa Plinio dicitur, ad Libanum montem ſita, omnes habet nummos ad prioris diſtinctionem cum Libani nomine. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΕΝ ΤΩ ΛΙΒΑΝΩ, in Antonino Pio. ΛΑΟΔΙΚ. ΠΡΟΣ. ΛΙΒΑΝΩ, in Severo & Caracalla. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΛΙΒΑΝΟΥ, in Trajano Decio. Aquila in templo potiùs ad Jovem, quàm ad Imperium Romanum ſpectare videtur. De litteris Δ. Ε. in Antiochia Syriæ ſuprà dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Triſtano tom. 2. pag. 177. & à Patino pag. 298. mutilus etſi vulgatus, pro raro habendus.

PATRÆ.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ nudum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Mercurius inſidens ſcopulis, dextrâ extenſâ, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Idem Mercurii ſignum in templo duarum columnarum.

Patræ urbs Achaiæ inter nummos quos præſertim Caracallæ dedicavit, alter Mercurii ſignum, alter verò ejus templum cum eodem ſimulacro exhibet: ſed de Mercurii ſignis, templo, aut cultu in Colonia Patrenſi, ne verbum quidem apud Pauſaniam. In arce tamen aut in clivo Mercurius inſidens rupibus, templum habuiſſe denotat. Sed ad quid Mercurius in his Caracallæ nummis? an ut ille facundiæ Deus creditus, Colonia Patrenſis adularetur Imperatori, quòd ille eloquen-

quens videri vellet? Spartianus de illo tradit. *Non erat ille tardus in litteris.* Et Suidas in ejus vita hæc habet. Ὅτι Σεβῆρος καὶ πάνυ πᾶσι τοῖς εἰς ἀρετὴν τείνουσι, καὶ κατὰ τὸ σῶμα, καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἤσκησε τὸν Ἀντωνῖνον· ὥστε καὶ αὐτοκράτορα ἤδη ὄντα, καὶ διδασκάλοις συνεῖναι, καὶ κατὰ τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας φιλοσοφεῖν. *Traditur Severus omnibus rebus ad animi corporiſque virtutem pertinentibus, Antoninum ſtudioſè excoluiſſe; ut jam Imperator quoque, & magiſtris adhuc uteretur, & magnam diei partem philoſopharetur.*

Uterque nummus mediocris magnitudinis, rarus. Prior à Patino pag. 298. vulgatus eſt.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ cum laurea.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Diana Venatrix ſtans cum pharetra dorſo impoſita, dextrâ ſpiculum gerit, pro pedibus canis venaticus.

IMP. ANTONINVS PIVS AVG. GERM. Caput Caracallæ laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Diana Venatrix ſtans, ſiniſtrâ arcu innixâ.

Licet uterque nummus Dianam Venatricem exhibeat, diverſus tamen illarum ſitus & poſitio ad eamdem Dianam non pertinere denotat; variæ enim Patris colebantur apud Pauſaniam in Achaicis: Laphria, Limnatis, & Triclaria; de priori ſic loquitur ille pag. 44. Τὸ μὲν δὴ σχῆμα τοῦ ἀγάλματος θηρεύουσά ἐστι. *Præfert ſignum Venatricis habitum.* Ad eam ſpectat nummus poſterior; nam Diana in Neronis & Domitiani nummis lævâ arcu innixâ eodem modo percuſſa eſt, cum epigraphe DIANA LAPHR. Prior nummus Limnatidis eſſe videtur, cujus ſignum Preugenem Spartanis ſubripuiſſe narrat idem Pauſanias pag. 437. nullum autem erat in Triclariæ templo ſimulacrum eodem Hiſtorico teſte pag. 442. Καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τρικλαρίας ἐστὶν, ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι ἔχον. *Et Triclariæ templum, in quo ſignum omnino nullum reliquum eſt.* Poſterior nummus *Germanici* nomen præfert, quem titulum Caracalla, teſte Spartiano, ſibi aſſumpſit. *Et quum Germanos ſubegiſſet, Germanicum ſe appellavit.* Apud Herodianum, ille ad ripas Danubii pervenit, ac partes Imperii Romani Septentrioni ſubjectas ordinavit. Patrenſes Imperatori adulantes, nummum in ipſius honorem cum Germanici titulo percuſſerunt.

Prior nummus minimi moduli, alter ſecundi; uterque nec rarus nec obvius.

PELLA.

IM. C. M. AVR. ANTONINVS.
C. IV. in aliis, COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Mulier tunicata ſedens cum calatho in capite, dextrâ verſus faciem admovere videtur, ſiniſtrâ ſellæ innixâ.

Pella urbs Macedoniæ, de qua in Hadriano dictum, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, & Veteranis ab Auguſto frequentata eſt, unde *Juliæ* & *Auguſtæ* nomina. Mulier illa calatho inſignis, Genius eſt urbis ſedens, & ſicut in nummis Romanis Securitas depingitur, tanquam urbs in tumulo ſita, & ut notat Livius, ad provinciæ ſecuritatem naturâ & arte munita; ita ut Philippus Rex Macedoniæ in ea natus, illam plurimùm auxerit, adſtipulante Strabone in Excerpt. lib. 7. pag. 330. Ὅτι τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον Φίλιππος εἰς μῆκος ηὔξησε τραφεὶς ἐν αὐτῇ. Ideò rectè Livius lib. 44. c. 45. *Situm urbis undique adſpiciens, quam non ſine cauſa delectam eſſe regiam advertit.* Quapropter à Julio Colonia videtur conſtituta, & ab Auguſto conſervata ad provinciæ ſecuritatem, cui alludit Lucanus ab Ill. Spanhemio laudatus.

Exiguæ ſecura fuit Provincia Pellæ.

Hic nummus mediocris formæ, ab Ill. Spanhemio Not. in Julian. Cæſſ. pag. 160. vulgatus, pro raro habendus.

PHI-

P H I L I P P I.

IMP. M. AVREL. ANTONIN. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. IVL. in aliis IVL. AVG. PHILIP. *Colonia Julia Auguſta Philippenſis.* Duæ figuræ in baſi, una muliebris alteri paludatæ coronam imponens.

Philippi, urbs eſt altera Macedoniæ, cujus D. Lucas Act. 16. meminit. Εκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους ἥ τις ἐςὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. *Et illinc Philippos quæ eſt prima Macedoniæ partis civitas, Colonia.* Hæ omnes urbes in Caracallæ honorem nummos percuſſiſſe videntur, cùm in Macedoniam tranſiit, in Syriam profecturus, de quo Suidas in Excerpt. Επειδὴ δὲ καὶ ἐς τὴν Μακεδόνιαν ἀφίκετο, Αλέξανδρον ἑαυτὸν ὠνόμασεν. *Poſtquàm in Macedoniam perrexit, ſe Alexandrum vocavit.* Macedones ipſi blandientes, quòd ille prodiret per urbes provinciæ ſuæ Macedonico habitu, cauſiam ſupra caput geſtans, & crepidas indutus, illas prout quamque potuerat, ordinans. Philippenſes in omnibus ſuis nummis Auguſti beneficentiſſimi erga ſe Principis memoriam perpetuò colentes, ejus ſtatuam in foro locatam percuſſerunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in Caracalla rarus eſt.

P T O L E M A I S.

IMP. CAES. M. AVR. ANTON. Caput Caracallæ laureatum.

COLONIA PTOLEMAIS. Imperator eques, dextrâ explicitâ, lævâ habenas.

Ptolemais urbs Phœniciæ littoralis, à Claudio Colonia deducta, adventum Caracallæ in urbem ſuam demonſtrare videtur. Ille enim Pacificatoris habitu eques depingitur, quales Romam ingreſſos Imperatores exhibent nummi Romani. Cùm autem Caracalla ad bellum Armeniacum Parthicumque in Syriam veniſſet, & in ea moraretur, Herodianus illum ex Antiochia Alexandriam progreſſum fuiſſe narrat p. 549. Εἰς τὴν Αντιόχειαν ἀφίκετο, ἐκεῖ τε ὑποδεχθεὶς πολυτελῶς, καὶ διατρίψας χρόνου τινὸς, ἐπὶ τὴν Αλεξάνδρειαν ἐςέλλετο. *Devenit Antiochiam, ibique exceptus honorificentiſſimè, atque aliquandiù moratus, Alexandriam contendit.* Caracalla Ptolemaidem inter Antiochiam & Syriam ferè ſitam ingreſſus fuiſſe videtur, in cujus rei memoriam Ptolemaidenſes illum in equo poſuerunt, niſi forſan ſit ejus ſtatua equeſtris ob beneficium quoddam ab ipſo acceptum, à Colonis erecta.

Hic nummus ſecundi moduli, inter præſtantiores reponendus.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Caput Serapidis calatho inſigne.

Plurimæ urbes Syriæ, Phœnices, & Palæſtinæ Serapidem in nummis exhibent, ejus apud ſe cultum indicantes; an eum ab Ægypto, ubi ſupremus erat Deus, receperunt, an ab ipſa Roma cum Colonis allatus; nam in urbis regione I. & VI. templum erat ipſi exſtructum: in III. autem & V. ædiculas Serapidis, Rufus & Victor fuiſſe tradunt. Templum verò primæ regionis non procul erat à Thermis Severianis. Caracallam ex templo Serapidis Alexandrinorum civium ſtrages vidiſſe narrat Dio lib. 77. pag. 880. Καὶ τούτων τὰ μὲν πλείω αὐτὸς ὁ Αντωνῖνος παρὼν καὶ ὁρῶν ἐποίει, τὰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Σεραπείου προσέταττε ποιεῖν· ἐν γὰρ τῷ τεμένει διῃτᾶτο κἀν ταῖς τῶν μιαιφονιῶν αὐτῶν νυξὶ καὶ ἡμέραις. *Horum magnam partem*

Antoninus præſens videnſque gerebat, imperabatque multa è templo Serapidis, in quo erat dies noctiſque homo tot cædibus pollutus. Cæſarienſes Caracallæ adulantes, præcipuum urbis Numen in ejus nummis ſignarunt.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 299. vulgatus, pro raro habendus.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Fortuna ſtolata ſtans cum calatho in capite, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ, pone quam Victoria columnæ impoſita, ei coronam porrigit.

Fortunæ ſimulacrum in Ptolemaidis nummis frequens, illam pro dea Ptolemaidenſibus cultam fuiſſe arguit, quod Elagabali & Anniæ Fauſtinæ numiſmata, in quibus illa ſtat in aditu templi, confirmant. Aſſiſtit ei Victoriola alata columnæ impoſita, coronam ei porrigens, veluti Aſtartæ ſeu Veneri Cæleſti; forſan eadem eſt, quam Ptolemaidenſes ſub Fortunæ effigie venerantur. Pauſanias in Achaicis p. 451. Fortunam in templo cum cornucopiæ & Cupidine Ægiræ repræſentat, cauſamque earum conjunctionem refert. Οἶδα καὶ οἴκημα ἐν Αἰγείρᾳ θεασάμενος, ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ οἰκήματι Τύχης, τὸ κέρας φέρουσα τὸ Ἀμαλθείας· παρὰ δὲ αὐτὴν Ἔρως πτερὰ ἔχων ἐστίν. Ἐθέλει δὲ σημαίνειν, ὅτι ἀνθρώποις καὶ τὰ ἐς ἔρωτα τύχῃ μᾶλλον ἢ ἀπὸ κάλλους κατορθοῦται. *Ædicula etiam quædam Ægiræ eſt, in qua Fortunæ ſignum ſum conſpicatus, Amaltheæ cornu præ ſe gerens; cui adſiſtit volucer Cupido. Significat hæc nimirum Amoris cum Fortuna conjunctio, plus ferè in amore homines ope Fortunæ, quam pulchritudine proficere.* De temone & cornucopiæ dictum, ſed Victoria illa columnæ impoſita, frequens in Coloniarum Phœniciæ nummis ad indicandas Phœnicum antiquorum victorias, & Colonias ab iis longè lateque deductas, exhibetur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

SINOPE.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

C. I. AV. SINOP. ANN. CCLII. *Colonia Julia Auguſta*, vel *Aurelia Sinope anno* 252. Jupiter cubat in lectiſternio, capite calatho ornato, dextrâ aquilam, lævâ haſtam divinitatis.

Hic nummus ob tartaream materiam quâ tectus erat, mutilus à Patino pag. 299. vulgatus, curâ noſtrâ integer reſtitutus eſt, & æræ urbis anni penitùs detecti. Nummus quidem ad Sinopen Coloniam ſpectat, de qua in Hadriano & M. Aurelio diximus. In utroque *Colonia Julia* dicta eſt Sinope, ſed in hoc addita vox AV. quæ potiùs pro *Aurelia*, quàm pro *Auguſta* accipienda eſt. Sed unde Aureliæ nomen? An in M. Aurelii honorem, cui Sinope ſuos dicavit, ut ſuprà vidimus, nummos, Caracallæ videlicet gratulans, quòd ille in Aureliam gentem tranſiiſſet: ipſius enim pater Severus ſe Marci filium in nummis inſcribebat? An verò tantùm in Caracallæ gratiam: Colonia enim Troas Aurelia dicta eſt, ſed adjuncto nomine Antoniniana. Id verò Antiquariorum diſquiſitioni relinquimus. Jupiter, cujus tantùm caput Hadriani & Gordiani nummi exhibent, hic integer repræſentatur in lectiſternio cubans, prout in templo non procul ab urbe Sinope forſan colebatur, de quo Tacitus Hiſtor. 4. *Cognoſcit urbem illic Sinopen, nec procul templum vetere inter accolas fama Jovis Ditis.* Aquilam Jovi attributam nemo neſcit. ANN. CCLII. anni ſunt æræ Coloniæ Sinopenſis, quorum caput in M. Aurelio ad an. U. C. 706. revocavimus, quo Julius Cæſar Pharnacem in Ponto profligavit, & Sinopen à Rege direptam Colonis frequentavit: unde illi Juliæ nomen, quod confirmare videtur Strabo lib. 12. pag. 546. Νυνὶ δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται, καὶ μέρος τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνων ἐστί. *Nunc Romanorum recepit Coloniam, quæ in partem urbis agrique venit.* Anni vero U. C. 706. & æræ in Caracalla ſignatæ 252. ſimul juncti efficient U. C. 958. quo anno Caracalla Imperii conſors cum patre factus, Tribunitiam poteſtatem VI. agebat, L. Fabio Cilone & M. Annio Libone Conſulibus.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 299. vulgatus, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

STOBI

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Stobi urbs Macedoniæ, de qua in Veſpaſiano, Tito & Domitiano dictum, Severo, Juliæ, Caracallæ, & Getæ nummos conſecravit, omnes quidem cum Victoriæ ſigno, ut jam vidit Patinus. Stobenſes autem Imperatoriæ familiæ ſic gratulati ſunt, quòd poſt victorias de hoſtibus relatas Imperium Romanum non modò ſibi aſſeruiſſet Severus, ſed barbaris longè lateque profligatis, Adiabenici, Arabici, Parthici, & Britannici nomina eſſet aſſequutus. Caracallæ quoque nummis oblatis adulati ſunt, quòd ille pacatâ Germaniâ Parthis bellum illaturus, in Macedoniam provinciam ſuam perveniſſet. Dio autem Caracallam Macedones propter Alexandrum valdè dilexiſſe narrat lib. 77. pag. 874. Οὕτω δ' ἦν διὰ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τοὺς Μακεδόνας ἐφίλει. *Igitur tanto amore proſequebatur propter Alexandrum Macedones.* Nil mirum ſi Coloniæ & Municipia hujus provinciæ ſuos huic Imperatori nummos in grati animi monumentum dedicarint.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino vulgatus pag. 298. *nec rarus nec obvius eſt.*

TROAS.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* In aliis COL. ALEX. AVG. *Colonia Alexandria Auguſta Troadenſis.* In aliis COL. AVG. ALEX. TRO. *Colonia Auguſta Alexandria Troadenſis.* Apollo muliebri habitu ſtans in cippo ante aram; dextrâ pateram, ſiniſtrâ arcum.

Hæ omnes variæ inſcriptiones ad Coloniam Troadenſem pertinent, quæ *Troas* & *Alexandria* appellatur, ut innuit Plinius lib. 5. cap. 30. *Troas Antigonia dicta, nunc Alexandria, Colonia Romana.* Jam ante Plinii tempora utrumque nomen habuiſſe videtur apud Polybium lib. 5. p. 447. Τὸ δὲ τελευταῖον καὶ πολιορκεῖν τοὺς Ιλιεῖς ἐπιβαλλομένων, ἐγένετο μέν τις οὐκ ἀγεννὴς περὶ ταῦτα πρᾶξις, καὶ ὑπὸ τῶν περὶ τὴν Τρωάδα κατοικούντων Αλεξανδρείων. *Qui cùm Ilienſes ad extremum obſidere eſſent aggreſſi, egregium ſanè facinus ab Alexandrenſibus qui Troadem colunt, eſt editum.* Figura in cippo, Apollo eſt muliebri habitu ornatus, pharetram ſupra humerum gerens, qualis ille depingitur ab Homero Iliad. 8. in Trojæ oppugnatione peſtem in Græcorum exercitum immittens.

Τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.

Arcus in humeris habens, circumjectamque pharetram.

Hic nummus minimæ formæ rarus eſt.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura paludata ſacrificat ſuper tripodem ante ſignum figuræ arcum gerentis, in vertice aquila unguibus caput bovis. Diverſi ſunt typi.

Figura cippo impoſita Apollinem exhibet, tutelare, ut diximus, Trojæ Numen. Hic Apollo à Stephano de Urb. Ἀπόλλων Ιλιεύς dictus, qui idem ac Smintheus eſſe videtur, non quidem à Sminthеo oppido, quod ſibi finxit Stephani Epitomator, vocatus, ſed ab occiſis ab Apolline muribus

qui à Trojanis Sminthii appellantur, ut tradit Strabo lib. 13. pag. 613. Τὰ ἐν περὶ τοὺς Τεύκρους καὶ τοὺς μύας, ἀφ᾽ ὧν ὁ Σμινθεὺς, ἐπειδὲ σμίνθιοι οἱ μύες δεῦρο μετενεκτέον. *Enimverò quæ de Teucris & muribus traduntur, unde Smintheo nomen ſit: quando Sminthii ſunt mures, huc ſunt transferenda.* Ille eſt Deus, quem Chryſes ipſius Sacerdos oravit apud Homerum lib. 1. Iliad. ut ſagittis Danaos Trojam obſidentes perderet.

Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
Pendant pœnas Danai ob meas lacrymas tuis ſagittis.

Apollo Sacerdotis ſui precibus annuens, in Græcorum exercitum peſtem immiſit, Iliad. 1. verſ. 90.

Αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτοῖσι βέλος ἐχε πευκὲς ἀφιεὶς
Βάλλ᾽.
Sed poſteà in ipſos ſagittam mortiferam immittens
Jecit.

Figura paludata ſacrificans, non Caracalla eſt, cùm jam ſimilis typus in Criſpinæ nummis vulgatus ſit, ſed Alexander vel Lyſimachus, ſeu alius qui Troadem novam condidit, capto per ſacrificium augurio, cujus partem aquila ab eo in locum ubi nunc eſt, abſtulit, ut alibi diximus.

Hic nummus mediocris moduli, pro raro & conſpicuo habendus.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.
COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* In aliis, COL. ALEXAND. AVG. *Colonia Alexandria*, vel *Alexandrina Auguſta.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Figura nuda, cippo pede impoſito, dextrâ lauri ramum, lævâ retro demiſsâ.

Ille idem eſt Apollo nudus eodem modo quo ex hiatu terræ repando corpore ſpiritum haurit, ut Oracula reddat, inſtinctu divino motus, de quo Plutarchus de Oracul. defectu pag. 338. Εν τοῖς προφητεύουσιν ἀνάγκη γίνεσθαι τὸ ἐνθουσιασμόν· ὅταν μὴ οὕτως μὲν γίνεσθαι ἢ γίνεσθαι διάφορον, &c. *Neceſſe eſt Vates inſtinctu divino cieri, ſin verò, aut nullius erit enthuſiaſmus, aut incompoſitus.* Apollo laurum tanquam ſymbolum gerit, illam huic Deo amicam eſſe tradit Hyginus ob ſomniorum interpretationem, cui laurum maximè convenire ferunt. Triſtanus tom. 1. pag. 751. figuram hanc Apollinis nudam ingenioſè ad Herophilen ejus æditurum in Troade clariſſimam revocat; ſed partes habet viriles, teſte etiam Holſtenio Not. in Stephan. pag. 331. *Apud Ill. Caſſianum Puteum vidi nummum Commodi, Æneæ vidi manu depictum, in cujus averſâ parte circa virum nudum dextro pede baſi quadratæ innixum, & manu dextrâ ramum porrigentem legitur* COL. AVG. TROAD.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, cum epigraphe COL. AVG. TROAD. *vulgaris, cum inſcriptione verò* COL. ALEXAND. *à Patino pag.* 298. *vulgatus inter raros habendus.*

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura ſenilis barbata ſtans, lævo humero utrem hircinum gerit, dextram extollit indicando.

Senem illum barbatum quem Satyrum exiſtimat Holſtenius pag. 331. ruſticum verò appellat P. Harduinus pag. 508. Silenum in M. Aurelio & Commodo eſſe diximus, cujus cultum apud Troadenſes ſoli nummi nos edocent. Sileni nomen derivant à Σίλλος, quod apud Heſychium ἀναφάλαντος, calvum explicat Ill. Spanhemius in Julian. Cæſſ. Obſervat. pag. 341. Silenum Bacchi nutricium fuiſſe ferunt, quem vites colere, & ex earum racemis in torculari vinum exprimere docuiſſe narrat; idcircò Silenus utrem hircinum, in quo vinum aſſervabatur, gerit: Bacchum vero Heſiodi interpres dictum ait διόνυσον, quaſi διδόνυσον, à διδόναι videlicet τὸ οἶνον, quia ſit dator vini. Bacchus apud Athenæum lib. 15. pag. 675. dicitur vitem è Rubro mari in Græciam tranſtuliſſe, ubi idem auctor vini aquâ temperandi primum uſum ſic tradit inventum. Quibuſdam ad littus maris compotantibus, ingruente pluviâ, diſſolutum fuit convivium, ac poculum, in quo parum vini relictum fuerat, aquâ repletum eſt: deinde cùm factum rursùs eſſet ſudum ac ſerenum cælum, convivæ in eundem locum reverſi, vinum dilutum guſtantes, mitem ac minimè moleſtam voluptatem ſenſerunt. Silenus dextram attollit indicans, inter aſtra ſe eſſe relatum, ut tradit Aratus.

Hic nummus infimæ magnitudinis, nec rarus nec obvius eſt.

COL. AVR. ANTONINIANA ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Alexandria.* Caput muliebre turritum, pone quod vexillum.

Muliebre caput, Genius eſt Coloniæ ; turres quidem gerit tanquam regionis primaria. Urbs autem Troas, Alexandria ab Alexandro vocata eſt, cujus deinde cura ab Antigono ſuſcepta dicitur, de quo Strabo lib. 13. pag. 593. Ὅτε καὶ Ἀλεξανδρείας ἤδη ἐπεμελήθη. *Quo quidem tempore Alexandriam etiam curandam ſibi duxit.* Hanc urbem idem auctor eodem lib. Alexandriam Troadem vocat, Ἀλεξάνδρειαν τὴν Τρῳάδα, quam interpres malè vertit *Alexandriam ac Trojam*, ut vidit Ill. Spanhemius pag. 716. cùm una & eadem ſit urbs, ut Livius Dec. 4. lib. 5. confirmat. *Tres Antiochum civitates tenebant, Smyrna & Alexandria Troas, & Lampſacus* : Troas Alexandriæ non modò nomen renovare videtur in gratiam Caracallæ in urbe morantis, & Alexandri nomine ſuperbientis, teſte Xiphilino in Epiſt. Dionis pag. 428. Καὶ οὐδὲ ταῦτα μέντοι αὐτῷ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Ἑῷον Αὔγουστον ἐπεκαλεῖτο. *Quibus rebus minimè contentus ſeſe Alexandrum Orientalem Auguſtum appellavit.* Sed hæc ipſamet urbs Aureliam ſe Antoninianam, ob Caracallæ gentis nomen, appellari voluit. Vexillum Veteranos in eam tranſmiſſos arguit. P. Harduinus pag. 508. hunc nummum dubius ad Elagabalum pro Caracalla refert.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores collocandus.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura paludata ſacrificat ſuper aram, coronatur à figura muliebri turrita & tunicata pariter ſtante, lævâ quidem vexillum gerente.

Figura militaris, Caracalla eſt, pro feliciſſimo ſuo in Troadenſem Coloniam adventu ſacrificans paludatus, ut Imperator, & ad bellum Parthicum proficiſcens ; ille ex Græcia in Aſiam appulit, Troademque venit, teſte Herodiano in ejus vita. Ἧκεν εἰς Ἴλιον· ἐπελθὼν δὲ πάντα τὰ τῆς πόλεως λείψανα, ἧκεν ἐπὶ τὸν Ἀχιλλέως τάφον. *Ilium mox petiit, & cunctis urbibus reliquis colluſtratis, ad Achillis tumulum proceſſit.* Figura muliebris ſuccincta, Genius eſt urbis. Vexillum, Coloniæ militaris ſymbolum gerit, pileo Phrygio inſignis eſt patrio ritu : pileus ille in extremitate recurvus erat, quem honoratiores inter Phrygios geſtaſſe videntur : eo Deus Lunus, Atis, & Iulus Æneæ filius in nummis ornati ſunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rariſſimus eſt.

COL. ALEX. AVG. *Colonia Alexandria Auguſta*, in aliis COL. ALEX. AVG. TRO. *Colonia Alexandria Auguſta Troas*, vel *Troadenſis.* Equus paſcens.

Frequens in plurimis Imperatorum nummis occurrit hic paſcentis equi typus à Troadenſibus cuſus, ad indicandam à Claudio conceſſam huic urbi immunitatem, ut paſſim diximus : ſed non ille ſpectat ad Æſculapium, ut P. Harduinus contra Triſtanum hariolatur ob curam equorum, quam huic Deo tributam tradit pag. 508. Tacitus refert Neronem ſummâ facundiâ pro Ilienſibus elocutum ab Imperatore obtinuiſſe, ut ipſi onere publico levarentur. Interim obſervandum, Hiſtoricos ſæpe Ilienſes pro Troadenſibus uſurpare, licèt Troas & Ilium duæ fuerint urbes poſt Trojæ veteris excidium diſtinctæ, ut liquet ex Strabone lib. 13. pag. 593. & ex nummis, in quibus Troas urbs Colonia inſcribitur, & Ilium Græcam ΙΛΙΕΩΝ præfert epigraphen. In Ilii typis frequens Minervæ galeatæ effigies occurrit ; unde illuſtratur Strabo loco laudato. Τὴν δὲ τῶν Ἰλιέων πόλιν τὴν νῦν, τέως μὲν κώμην εἶναί φασι, τὸ ἱερὸν ἔχουσαν τῆς Ἀθηνᾶς, μικρὸν καὶ εὐτελές. *Ilium quod nunc eſt, aiunt anteà*

pagum duntaxat fuiſſe, & habuiſſe exiguum ac vile templum Minervæ. At verò in Troadenſibus nunquam Minerva viſitur; ſed obvius eſt Apollo, ſeu Smintheus, ſeu qui Trojæ mœnia cum Neptuno condidit. Minerva Trojæ infenſa, excidii cauſa fuit: Apollo Trojanis favens, Achillem ſagittâ percuſſit & occidit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Triſtano tom. 2. pag. 180. *vulgatus, tritus & vulgaris eſt.*

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens, arbor, & Silenus.

Troadenſes cum equo paſcente exhibent Silenum, quem ipſi maximè venerabantur: ſed an arbor ad paſcentem equum ſpectet, an laurus ſit Apollini dicata, & ſæpe in nummis ad cultum ejus indicandum ſignata, videant eruditi: Coloni autem ſua præſertim Numina, ipſorumve attributa cælare ut plurimùm ſolebant. Equus paſcens, immunitatum index eſt, ut confirmat Caius lib. 6. ad Legem Juliam, & Papiam. Juris Italici ſunt, Τρωὰς, Βηρυτὸς, Δυῤῥάχιον, id eſt, *Troas, Berytus, Dyrrachium.* De Sileno paſſim dictum eſt; ſed ut ille vites novellare docuit, forſan Troadenſes illum venerati ſunt ob plurimas à ſe in Ida monte conſitas, ad cujus imum urbs ſita erat, teſte Ptolemæo lib. 5. cap. 2. Τῆς δὲ Ἴδης μεταξὺ, καὶ τῆς θαλάττης ἡ Τροία κεῖται συνάπτουσα τῷ ὄρει. *Inter Idam & mare ſita eſt Troja, montem attingens.* De arbore, qua de cauſa ſit inſculpta, diximus.

Hic nummus minimæ formæ, inter raros adſcribendus.

ANTONINVS. PIVS. AVG. Diverſæ ſunt epigraphæ. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. ALEX. TROAD. *Colonia Auguſta Alexandrina Troadenſis.* Equus paſcens, pone quem arbor, à latere equi figura ruſtica, dextrâ pedum gerens.

Hic nummus equum paſcentem exhibet, ſed arbor in alio nummo ſignata, eadem quæ ſuprà non eſſe videtur. Figura autem non Silenum repræſentat, ſed potiùs paſtorem dextrâ pedum ſeu virgam incurvam, quâ pecudum pedes detinentur, gerentem. Hic typus cum paſtore & equo paſcente immunitatum confirmationem Troadenſibus à Caracalla conceſſam indicare videtur, cùm ille in hanc Coloniam venit, teſte Herodiano in ejus vita. Ἧκεν εἰς Ἴλιον. *Ilium mox petiit.* At ut ille Alexandrum Magnum imitari conabatur, ejus exemplo Troadem liberam iterùm pronunciavit, de qua Paulus coëtaneus illius Juriſconſultus lib. 2. de Cenſibus, inquit. *In provincia Aſia duæ ſunt juris Italici, Troas, & Parium.* Ex paſcuis autem petebatur vectigal, ut ait Plinius lib. 18. c. 3. *Paſcua,* inquit, *in cenſoriis tabulis dicebantur omnia ex quibus populus reditus haberet, quia diù hoc ſolum vectigal fuerat.*

Hic nummus ſecundi moduli, inter elegantiſſimos reponendus.

ANTONINVS. PIVS. AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila volitans unguibus caput bovis gerit.

Similem jam in Antonini Pii nummis typum exhibuimus, quem ad augurium condendæ urbis, ubi nunc eſt, ſpectare ſuſpicati ſumus, exemplo aquilæ quæ ſacrificii partem abſtulit, dum dubius Seleucus ſacra faceret de condenda Antiochia, ut tradit Io. Malela Antiochenus in Chron. inedito. *Tunc quoque aquila ablatam ab altari partem holocauſti juxta Silphium montem depoſuiſſe dicitur .... ubi mœnium jecit fundamentum.* Hanc noſtram confirmare videtur ſententiam, tum quòd eadem aquila cum ſimili bovis capite ſignetur in vertice nummorum Criſpinæ & Caracallæ, in quibus

bus figura paludata ſacra facit ante ſimulacrum Apollinis Sminthei ; tum etiam quòd Strabo lib. 13. p. 593. narret novam urbem ſæpius locum mutaſſe. Δ' ἐνταῦθα συμβῆναι κατὰ χρησμὸν μάλιστα. *Et tandem ibi poſitam, ubi nunc eſt, maximè Oraculi juſſu.* Urbium autem conditores ſacrificium antequam earum fundamenta jacerent, perpetrare ſolebant, ut narrat idem Malela de ipſo Seleuco in condenda Seleucia, ubi pariter aquilam parte carnis ſacrificii raptâ, in Pieriæ Emporium dejeciſſe refert : Appianus verò in Syriac. pag. 125. Seleucum augurium fulminis ſecutum fuiſſe edidit.

Hic nummus minimæ formæ, nec rarus nec obvius.

M A. A V R E L. A N T O N I N V S. Caput Caracallæ laureatum.

C O L. A V G. T R O A. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Nil mirum ſi Troadenſes Lupam Romulo & Remo ubera præbentem in nummis ſignarint ad indicandam Romanorum originem, ſi quidem Romani ab iis ipſam traherent ; illi enim Æneam gentis ſuæ principem ponunt, atque ex ejus poſteris duo fratres Numitor & Amulius fuerunt, à Numitore autem Romulus & Remus per matrem orti ſunt, qui expoſiti Amulii patrui juſſu, à Lupa nutriti ſunt. Plinius ſecundus lib. de Vir. Ill. *Amulius ipſam in vincula compegit : parvulos in Tyberim abjecit, quos aqua in ſicco reliquit. Ad vagitum Lupa occurrit, eoſque uberibus ſuis aluit.* Unde ſignum Lupæ cum gemellis ad memoriam P. Romani arguendam in locis publicis expoſitum.

Hic nummus ſecundi moduli, inter ſingulares & raros reponendus.

M. A V R. A N T O N I N V S. A. Caput Caracallæ laureatum.

C O L. A L E X. T R O A. *Colonia Alexandrina Troadenſis.* Diverſæ ſunt epigraphæ, Tripus.

Tripus circa quem involutus ſerpens in templi aditu, ad Apollinem, non autem ad Æſculapium ſpectat, ut P. Harduinus pag. 508. contra Triſtani mentem prodit. Fanum illud Apollinis eſt, de quo ſæpe diximus : nullum autem in Troadenſium nummis Æſculapii ſignum, aut attributum occurrit. Tripodem Apollini dicatum eſſe ob Oracula nemo neſcit ; Tripus autem à machina illa terræ impoſita, unde ipſa petebantur, quæ tribus fulcris ſuſtinebatur, nomen accepit ; ſed loquentem audias Athenæum lib. 2. pag. 38. Καὶ ὅτος ἐστιν ὁ τῆς ἀληθείας οἰκεῖος τρίπους διὰ Ἀπόλλωνος οἰκεῖος διὰ τὴν ἐκ μαντικῆς ἀλήθειαν. *Eſt itaque tripus hic veritatis congruus index Apollini ob certa Oracula ſua conveniens.* Serpens tripodi involutus, Apollini ſacer, & vaticiniorum ſymbolum eſt ; hinc apud Delphos ſerpens ſub tripode vocem edens refertur à Luciano.

Hic nummus minimæ formæ, à Triſtano tom. 2. pag. 179. vulgatus, inter rariores computandus.

T Y R U S.

M. A V R E L. A N T O N I N V S. P I V S. A V G. Caput Caracallæ laureatum.

S E P T. T Y R V S. M E T R O. C O L O N I A. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Hercules nudus ſtans ſacrificat ſuper aram, lævâ ſpolia leonis & clavam, ante eum duo lapides prægrandes, ex quibus aquæ defluunt, in imo conchylium.

Tyrus

Tyrus urbs Phœniciæ littoralis antiquiſſima à Sidoniis condita; Eſaias enim cap. 22. 13. Tyrum nominat filiam Sidonis, cui adſtipulari videtur Homerus, qui Sidonios ſæpe laudat; Tyri ne meminit quidem. Illa Phœniciæ Metropolis ab Hadriano facta, Colonia à Septimio Severo deducta, ob gentis nomen *Septimia* vocata eſt. Hercules ille Tyrius, Aſtrochiton, & Melcarthus nominatus eſt: Tyrius, ut innuit Suidas, Ανεφάνη ἐπὶ Μίνωος Ηρακλῆς Τύριος. *Inclaruit Minoe regnante Hercules Tyrius.* Aſtrochiton à Nonno lib. 4. dicitur. Ἀστροχίτων Ηρακλῆς ἄναξ πυρός. *Hercules, ô Rex ignis.* Μέλκαρθος, *Melcarthus*, quod idem eſt ac Melec-Charta, *Rex urbis*, apud Euſebium Præp. Evang. lib. 1. Duæ illæ petræ, Ambroſiæ ſunt, ad quas inveniendas Hercules Tyrios tamdiu navigare juſſit, donec illas reperirent errantes, quibus firmatis Tyrum conderent. Conchylium in imo eſt, ex cujus cruore fiebat purpureus color, de quo in Julia Domna pag. 23. diximus.

Hic nummus majoris formæ, à P. Seguino fol. 168. edit. 2. vulgatus, pro raro & conſpicuo habendus.

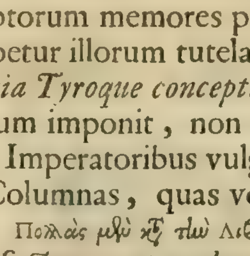

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

SEP. TYRVS. MET. COLONIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Aſtarte ſtans dextram imponit trophæo, lævâ haſtam, pro pedibus hinc parvum Sileni ſignum, inde conchylium, à ſiniſtris columna ſupra quam Victoria coronam ipſi porrigens.

Tyrii beneficiorum à Severo acceptorum memores plurimos in Caracallæ ejus filii honorem percuſſere nummos; in hoc Aſtarte habetur illorum tutelaris & Topica Dea, ut affirmat Cicero lib. 3. de Natura Deor. *Quarta Venus Syria Tyroque concepta, quæ Aſtarte vocatur, quam Adonidi nupſiſſe traditum eſt.* Illa trophæo manum imponit, non ob Caracallæ contra Parthos victoriam, ut videtur, ſi quidem typus ille in aliis Imperatoribus vulgaris eſt; ſed potiùs in memoriam Coloniarum à Tyriis deductarum uſque ad Columnas, quas vocant, Herculis, ubi trophæum erexerunt, de quibus Diodorus lib. 5. pag. 208. Πολλὰς μὲν κατὰ τὴν Λιβύην ἀποικίας ἐποιήσαντο, οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τοῖς πρὸς δύσιν κεκλιμένοις μέρεσιν. *Quo factum, ut multarum in Africa Coloniarum, nec paucarum in his Europæ partibus quæ ad Occidentem vergunt, auctores fierent.* Victoria ſupra columnam porrigens coronam, videtur potiùs ad Aſtarten ſpectare, cùm idem typus in Berytenſium nummis & aliis occurrat, quàm ad Tyrum, licèt illa apud Eſaiam cap. 23. 8. Coronata, vel potiùs Coronaria, id eſt coronas imponens ſuis, appelletur. De conchylio dictum eſt. De Sileno infrâ in Elagabalo.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius eſt.

IMP. C. M. AV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

SEP. TYRVS. METRO. COLONI. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Mulier ſuccincta ſtans cum calatho in capite, dextram verſus os admovet, ſiniſtrâ cornucopiæ gerit, pro pedibus hinc ara, inde conchylium.

Figura illa ſuccincta Genius urbis eſt. Tyrum ſuprà diximus à Phœnicibus conditam apud Q. Curtium lib. 4. cap. 4. *Tyrus condita ab Agenore.* Et eodem loco: *Quippe utram urbem Agenorem condidiſſe credebant.* Eam quando condita refert, Euſebius in Chron. *Tyrus condita ante templum Jeroſolymorum* CCXL. Genius ante aram dextram ori apponere videtur, forſan ad indicandum ſilentium in ſacrificiis eſſe perneceſſarium: id non abſimile videtur à ſilentii myſterio, quod ἐχεμυθίαν Pythagoras ſuis diſcipulis præcipiebat. Sed quidam Angeronam ſilentii Deam, tutelare Romæ numen eſſe putabant, ut tradit Macrobius Saturn. 3. cap. 5. ubi de tutelari Deo urbis Romæ agit. *Sunt*, inquit, *qui Angeronam putent, quæ digito ad os admoto ſilentium denotat.* Angeronæ rem divinam faciebant Romani XII. Calend. Januar. ut Solinus ſcribit. Coloni vero Româ Tyrum traducti pro tutelari Dea Angeronam forſan ſelegerunt: ideò ara, cui ſacra Angeronæ faciebant, ad ejus pedes ſignata. Cornucopiæ, ſolenne eſt tutelaris Dei ſymbolum. Conchylium, Tyri inſigne.

Hic nummus mediocris formæ, inter elegantiſſimos adſcribendus.

IMP.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

SEP. TYRVS. METRO. COLON. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Aquila alis expanſis roſtro coronam, pone eam vexillum, in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica*, in area conchylium.

Aquila Imperium Romanum hoc in nummo deſignat ; Tyrii nempe Coloni facti, Romæ ſymbolum prætulerunt. Tacitus aquilam, Romanam avem appellat Ann. 2. *Irent, ſequerentur Romanas aves, propria Legionum numina.* Vexillum ſeu labarum ad Veteranos Legionis Tyrum Colonos cum civibus Romanis tranſmiſſos ſpectat. Epigraphe LEG. III. GAL. *Legionis tertiæ Gallicæ*, ex qua illa educti ſunt, à Sept. Severo nomen habet. Illa in Phœnicia hiberna agebat, teſte Dione lib. 55. pag. 564. Καὶ τὰ τρία τὰ τρίτα, τὸ, τε ἐν Φοινίκῃ τὸ Γαλατικόν. *Tres tertiæ, una in Phœnicia,* GALLICA *nomine.* Hæc videtur à Julio Cæſare conſcripta ; nam ſub M. Antonio Parthos debellavit, & ab Auguſto in Hiſpania locata eſt ; deinde à Veſpaſiano, pro quo contra Vitellium ſteterat, in Syriam traducta, ubi Severi tempore adhuc manebat, ut apud Dionem vidimus. De conchylio, ex quo purpura extrahebatur, dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro raro habetur.

IMP. M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput Caracallæ laureatum.

SEPT. TYRVS METRO. COLONIA. in aliis COL. TYRO. METR. ACTIA. ERACLIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia. Actia Eraclea.* Menſa ſupra quam duo lebetes, in utroque palmæ ramus, infrà conchylium.

Duo lebetes & duo palmæ rami, duo certamina indicant, ut confirmare videntur duo Deorum, in quorum honorem hæc celebrata ſunt, nomina. Similem nummum protulit Ill. Spanhemius diſſ. 4. pag. 300. ubi ait. *Unde certè diſcimus ab Hercule Tyrio noto loci numine dictos Heraclios ſeu Herculanos.* Sed Apollo Deus erat etiam tutelaris Tyri, apud Plutarchum in Alexandro pag. 678. Ἀλέξανδρος ὄναρ εἶδε τὸν Ἡρακλέα δεξιούμενον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ καλοῦντα· τῶν δὲ Τυρίων πολλοῖς κατὰ τοὺς ὕπνους ἔδοξεν ὁ Ἀπόλλων λέγειν ὡς ἄπεισι πρὸς Ἀλέξανδρον· οὐ γὰρ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ πρασσόμενα κατὰ τὴν πόλιν, ἀλλ᾽ αὐτοὶ μὲν, ὥσπερ ἄνθρωπον αὐτομολοῦντα πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ τὸν θεὸν εἰληφότες, σειράς τε τῷ Κολόσσῳ περιέβαλλον αὐτοῦ, καὶ καθήλουν πρὸς τὴν βάσιν, Ἀλεξανδριστὴν καλοῦντες. *Alexander per quietem Herculem vidit ex muro ſibi manus tendentem invitantemque. Tyriorum multis viſus in ſomniis Apollo eſt dicere ad Alexandrum ſe tranſire : neque enim ſibi cordi eſſe ea quæ in urbe agerentur. Illi verò, ſicut transfugæ, ſceleris comperti, Apollinis ſimulacrum devinxere catenis, claviſque baſi affixere, Alexandri fautorem appellantes.* Actia certamina ab Apolline Actio videntur dicta. Vox ἄκτιος, id eſt littoralis : in littore autem Sinus Ambracii Promontorium erat Apollinis, juxta quod illius templum frequentabatur. Non longè ab eo pugna Actiaca commiſſa eſt, in cujus memoriam Auguſtus templum Apollini majus exſtruxit, & ludos in Apollinis Actiaci honorem ab Acarnanibus celebratos reſtituit, quorum meminit Dio lib. 51. pag. 442. Καὶ ναὸν μείζω ᾠκοδόμησεν, ἀγῶνά τε τινὰ καὶ μουσικὸν, καὶ γυμνικὸν, ἱπποδρομίας τε πενταετηρικὸν ἱερὸν κατέδειξεν.... Ἄκτια αὐτὸν προσαγορεύσας. *Templum majus exſtruxit : ludos muſicos ac gymnicos, & certamen equeſtre cum ſacro quinquennali conſtituit.... Actios illos ludos dicens.* Actia hæc certamina Tyrii forſan celebrarunt in Apollinis honorem, ut videmus Pythia in marmoribus antiquis Miletum, Magneſiam, Sidam, Pergas, &c. tranſlata : Herculea verò, quæ pariter in Herculis alterius Dei tutelaris gratiam ſunt inſtituta, ab Athenienſibus, Sicyoniis, Ambraciotis, & Thebanis apud Sponium Miſcel. fol. 365. celebrata legimus. Palmæ rami, victorum præmia ſunt, de quibus alibi plenius.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ill. Spanhemio diſſ. 4. *pag.* 300. *vulgatus, inter elegantiores numerandus.*

OMISSA.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. PR. F. ANT. AV. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Antoniniana Auguſta Cæſarea.* Aſtarte in templo tetraſtylo, dextrâ ſcipionem, lævâ pallium colligit, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita coronam ei porrigit.

Cæſarea urbs Palæſtinæ nummos quidem Caracallæ dedicavit, ſed ſingularis iſte *Antoninianæ* nomen in illius honorem præfert, ob quoddam beneficium ab hoc Imperatore acceptum; & ſi conjecturæ locus, ob immunitates ab eo urbi reſtitutas, vel confirmatas, ut indicare videtur nummus alter ejuſdem Coloniæ, ſub ipſius nomine à Triſtano tom. 2. p. 41. vulgatus cum hac inſigni epigraphe COL. CAESAREA LIB. *Colonia Cæſarea Libera*, cui ſimilem Imperatori Tito Colonia gratulans percuſſit, quòd immune ſolum ſuum pronunciaſſet, teſte Paulo lib. 2. de Cenſibus. *Divus Veſpaſianus Cæſarienſes Colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici eſſent, ſed tributum his remiſit capitis, ſed Divus Titus etiam ſolum immune factum interpretatus eſt.* Ideò Cæſarea in utroque nummo ſe *Liberam* nominavit. Templum Aſtartes ſeu Veneris eſt in Cæſareæ nummis obvium quidem, ſed illud Antoninianæ nomen hactenus non inſpectum; unde res novas ſemper & nondum obſervatas, urbibus peculiariter attributas, varii Coloniarum nummi nobis continuò ſuppeditant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, muſeo R. P. de la Chaiſe Regi à Confeſſionibus recenter additus, inter rariſſimos numerandus.

PTOLEMAIS.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Templum in quo Deæ ſimulacrum.

Ptolemais Phœniciæ urbs plurimos Caracallæ nummos percuſſit, ſed hic novus & inſolens admodum videtur, ſi templum & numen ſpectes: fanum quidem inſolitæ fabricæ eſt, numen verò hactenus nobis non inſpectum; ſi tamen conjecturæ locus, Dianæ eſt figura, ea autem ab illa quæ *Priapina* apud Sinopenſes appellatur, de qua in M. Aurelio p. 193. dictum, non planè diſcrepat. Ejus Deæ effigies variæ ſunt, & diverſa apud Hiſtoriæ Scriptores nomina, ex quibus centum & quinque collegit Lilius Giraldus Syntag. 12. Sed hujus appellatio nobis eſt adhuc incognita. Dianam, & Lunam, eamdem eſſe ſæpiùs diximus. Syrii Solem præcipuè coluerunt, quidni & ejus ſororem, cùm aſſerat Macrobius lib. 1. cap. 18. Luna & Sole præcipuè vitam noſtram gubernari? *Sic utriuſque luminis beneficio hæc nobis conſtat vita, qua fruimur.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

P L A U T I L L A.

PLAUTILLÆ *nummi minimæ tantùm formæ, & quidem rariſſimi, apud Corinthios cuſi obſervantur.*

CORINTHUS.

PLAVTILLA AVGVSTA. Caput Plautillæ.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mulier ſeminuda inſidet rupibus, quibus ſiniſtra innititur, dextrâ poculum gerit.

Corinthii nummos ſuos Plautillæ Caracallæ uxori dicarunt, ut ſibi Plautiani ejus patris Prætorii Præfecti, & in Imperio potentiſſimi, benevolentiam conciliarent. Dio lib. 75. pag. 856. Πλαυτιανὸς δὲ παραδυναστεύων τῷ Σεβήρῳ, καὶ τὴν ἐπαρχικὴν ἔχων ἐξουσίαν, πλεῖστά τε ἀνθρώπων καὶ μέγιστα δυνηθείς. *Plautianus verò, cujus erat apud Severum maxima auctoritas, quique Præfecti poteſtatem habebat, eratque omnium hominum potentiſſimus.* Figura illa ſeminuda urceum gerens, non Bacchus eſt, ut putat P. Harduinus p. 126. ſed Pirene Nympha in fontem converſa, cujus aquæ in oppidum defluunt, teſte Pauſania in Corinth. Strabonem audias lib. 8. pag. 379. Ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τήν τε Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκρυσιν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεστὴν δ᾽ ἀεὶ διαυγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος. *Sub ipſo autem vertice fons eſt Pirene, effluxu carens, ſemperque plenus aquæ pellucidæ ac potabilis.* Mulier montibus inſidet, ad indicandum locum ubi colitur, & urceum tenet, prout ipſius ſignum in Acrocorintho poſitum eſt.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgatus, in quo Corinthus Latina pro Laus *ab eo pag. 312. appellatur, inter rariſſimos collocandus.*

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans, ambabus clypeum gerit, Cupido pro pedibus verſus ipſam tendit manus.

Corinthii Romanos imitati, qui Venerem Victricem in Plautillæ nummis ſignarant, Auguſtæ pariter blandientes, ipſam in ſuis depinxerunt. Illa utraque manu clypeum tenet tanquam Martis victrix: hac verò imagine Plautillæ alludunt, quæ tanquam altera Venus, à belli curis Caracallam amoviſſe videtur. Nam ille ex Oriente victor & triumphans cum patre reverſus, Plautillam uxorem duxit; de cujus matrimonio loquitur Dio lib. 76. pag. 859. Ἐποιήθησαν δὲ καὶ οἱ γάμοι οὗ τε Ἀντωνίνου τοῦ υἱοῦ τοῦ Σεβήρου καὶ τῆς Πλαυτίλλης τῆς τοῦ Πλαυτιανοῦ θυγατρός· καὶ τοσαῦτα τῇ θυγατρὶ οὗτος δέδωκεν, ὅσα καὶ πεντήκοντα γυναιξὶ βασιλίσσαις ἤρκεσεν ἄν. *Eodem anno celebratæ ſunt nuptiæ Antonini filii Severi, & Plautillæ Plautiani filiæ. Is tantùm filiæ ſuæ dedit, quantùm Reginis quinquaginta ſatis fuiſſet.* Victricem Venerem cultam à Romanis legimus, cujus ædem in nona regione urbis locat Onuph. Panvinius. Corinthi vero tria Veneris erant templa, unum in Cenchreis, alterum in Suburbio, tertium in Acrocorintho, ut in L. Vero diximus. Typus planè idem in Lucilla Veri uxore videri poteſt.

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Fortuna ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ gerit.

Genius urbis ſæpe in nummis ſub Fortunæ imagine repræſentabatur, præſertim in Auguſtis; Corinthii vero Plautillæ adulantes, ipſam ut Genium exhibuerunt: porro plurimi populi Fortunam ut Deam venerabantur, de qua Juvenalis.

Sed te nos facimus, Fortuna Deam, cœloque locamus.

Bupalus omnium primus Fortunæ ſimulacrum apud Smyrnæos ſculpſit. Corinthii in foro templum in ejus honorem ædificarunt, ut narrat Pauſanias in Corinth. pag. 89. Ἐστι δὲ καὶ Τύχης ναὸς, ἄγαλμα ὀρθὸν Παρίου λίθου. *Eſt præterea Fortunæ ædes, cujus ſignum recto ſtatu è Pario lapide.* Fortuna ut juvenis mulier depingitur, teſte Artemidoro; ipſi cornucopiæ & gubernaculum tribui tradit Lactantius lib. 3. tanquam opes tribuere putaretur, & humanarum rerum regimen obtinere.

Hic nummus minimi moduli, in Cimeliarchio M. Ducis ab Angelonio in edit. 2. pag. 211. vulgatus, inter rariſſimos reponendus.

Ex una tantùm Colonia nummos in Plautillæ honorem cuſos recuperavimus; quadraginta verò in Græcis urbibus ipſi dicati à nobis obſervati ſunt; unde colligendum nummos Coloniarum rariores eſſe quàm Græcos.

SEPTIMIUS GETA.

GETA à patre Severo Nonis Martii anni U. C. 951. CHr. 198. Cæſar dictus, ab eodem poſt decem annos Nonis Martii Tribunitiam poteſtatem accepit, & Auguſtus appellatus eſt, quo tempore Severus cum filiis in Britanniam profectus eſt. Patre autem mortuo ad Nonas Febr. an. U. C. 964. CHr. 211. Imperator ejus teſtamento cum fratre renunciatur; ſed ab eodem poſt Imperii menſes decem & dies quindecim, annos natus 23. in matris gremio occiſus, Colonias deduxiſſe non videtur.

GETÆ *nummi primæ magnitudinis rariſſimi ſunt; ſecundæ & minimæ formæ obvii.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. CAES. P. SEPT. GETA. AVG. Caput Getæ laureatum.

VIRT. AVGG. COL. ANTIOCH. S. R. *Virtus Auguſtorum Colonia Antiochenſis.* Figura equeſtris decurrens jaculo barbarum impetit.

Ad Antiochiam Piſidiæ Coloniam pertinet nummus: Antiochia enim Syriæ literis Græcis utebatur, & tantùm poſt Getæ mortem Colonia à Caracalla facta eſt. Antiochenſes Sept. Severi familiæ devoti, nummum Getæ dedicarunt, cùm ille Imperator unà cum fratre patris teſtamento renunciatus eſſet: uterque enim filius Severum patrem contra Britannos comitatus eſt, teſte Herodiano pag. 537. Τὸν μὲν νεώτερον τῶν υἱῶν, τὸν Γέταν καλούμενον, καταλιπὼν ἐν τῷ ὑπὸ Ρωμαίοις ἔθνει δικάσοντά τε καὶ τὰ λοιπὰ διοικήσοντα πολιτικὰ τῆς ἀρχῆς, τὸν γὲ Αντωνῖνον παραλαβὼν, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἠπείγετο. *Juniorem filium, Getam nomine, in parte inſulæ Romanis ſubjecta reliquit, ut juri dicundo rebuſque civilibus adminiſtrandis præeſſet, Antonino ſecum adverſus barbaros educto.* Severo autem Eboraci mortuo, novi Imperatores pacem barbaris conceſſerunt, unde utrique *Britannici* nomen à Senatu conceſſum, & epigraphe VIRTVS AVGVSTORVM in nummis poſita.

Hic nummus majoris formæ, inter elegantiſſimos locum habere meretur.

VICT. D.D. N.N. COL. ANTIOCH. S.R. *Victoria Dominorum noſtrorum, Colonia Antiochenſis.* Victoria gradiens, utraque manu trophæum gerit.

Victoria illa, Britannica eſt, utrique Imperatori Caracallæ & Getæ ab Antiochenſibus tributa. Severus autem utrumque filium Imperatorem nominaverat, ut tradit Zozimus l. 1. p. 637. Καὶ ἐπειδὴ τελευτᾷν ἔμελλε, διαδόχους τῆς ἀρχῆς Αντωνῖνον καὶ Γέταν τὸν ἕτερον υἱὸν καταστήσας. *Moriturus & Antonino &*

alteri

alteri filio Getæ Imperii hæredibus inſtitutis, &c. Obſervanda eſt DOMINI appellatio, quæ prænominis vice, & pro vulgari *Imperatoris* vocabulo in hoc nummo uſurpatur. Hic titulus à Caio vulgatus, qui, ut ait eruditus Spanhemius diſſ. 8. pag. 729. *Dominum ſe dici tentaverat*, quem renovavit Domitianus, licèt tamen in publico ære nunquam hoc titulo deſignatus ſit; quâ adulatione Neapolitani Palæſtinæ erga Philippos patrem & filium poſteà uſi ſunt: hæc autem appellatio ſub Aureliano Romæ tandem recepta eſt.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

CARTHAGO Africæ.

Ł. SEPT. GETA. CAES. Caput Getæ ſine laurea.

C. I. C. A. D.D. *Colonia Julia Carthago Antiqua Decreto Decurionum.* Figura virilis barbata & nuda, utraque cornucopiæ.

Hæc per litteras initiales epigraphe, à Carthagine uſurpata, in Africæ Coloniis ſæpe occurrit, pro more apud eas recepto. Carthaginenſes indulgenter habiti ſunt à Severo ex Africa oriundo; unde ipſi & Caracallæ nummi Romæ ſignati occurrunt, cum inſcriptione INDVLGENTIA AVGG. IN CARTH. Veriſimile eſt ipſos Colonos beneficiorum memores Severi familiæ nummos ejuſmodi cudiſſe, quorum hactenus hic ſolus Getæ nobis ſupereſt. Figura illa virilis nuda & barbata, ambabus cornucopiæ gerens, Herculis eſſe videtur, cujus cultum Carthaginenſes à Tyriis conditoribus acceperunt. Hercules cum Acheloo certavit pro Dejanira, ſed hic videns Herculem fortiorem ſe vertit in taurum, cui Hercules amputavit cornu quod Copiæ, comiti Fortunæ datum eſt. Itaque Hercules illud ambabus gerit, tanquam trophæum. De quo Ovidius Metam. 9.

Rigidum fera dextera cornu
Dum tenet, infregit, tunicâque à fronte revellit.
Naiades hoc, pomis & odoro flore repletum
Sacrarunt, diveſque meo bona copia cornu eſt.

Hic nummus minimi moduli, rariſſimus eſt.

CORINTHUS.

P. SEPT. GETA. CAESAR. Caput Getæ nudum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules ſtans, axillâ clavæ impoſitæ innixâ.

Corinthii eundem Herculis typum Getæ offerunt, quem patri & Caracallæ fratri dicaverunt. Hercules & Bacchus Dii erant, Severi auſpices: his templum Romæ munificentiſſimum erexit, teſte Dione in ejus vita. In nummis Caracallæ & Getæ S. C. percuſſis ipſi dicuntur DII PATRII, qui pietati præſunt patrum in liberos, & liberorum in parentes. Dii patrum, familiæ, & generis præſides ſunt. Virgil. Æneid.

Dii Patrii ſervate domum, ſervate parentes.

Herculem etiam venerabantur Corinthii, cujus duo in urbe ſigna memorat Pauſanias, unum quidem ligneum à Dædalo factum juxta Minervæ Frænatricis theatrum: alterum verò æneum ultra Propylæa, ad dexteram. Hercules inſiſtit clavæ, poſt exantlatos nimirum labores.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, pro raro habendus.

P. SEP. GETA CAES. Caput Getæ nudum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Diana Venatrix gradiens, dextrâ telum è pharetra dorſo impoſita depromit, ſiniſtrâ arcum, pone eam cervus.

Plurima templa Dianæ ædificarunt Corinthii, teſte Pauſania; ſed ille Venatricis ſignum prope balnea publica locatum narrat p. 90. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῆς εἰσόδου Ποσειδῶν, καὶ μετ᾽ αὐτὸν Ἄρτεμις θηρεύουσα ἕστηκε. *Ad lævam aditus, Neptunus; ſecundùm eum Venatricis habitu Diana ſtat.* Hæc ob virginitatis amorem fertur hominum conſortia fugiſſe, & ut à ſe libidinis pruritum amoveret, venando ſilvas incoluiſſe: arcum & pharetram ferebat, ſuccincta ſemper incedens: ob hanc cauſam Venationis Dea putabatur. Cervus Dianæ dicatus eſt, de quo narratur Agamemnonis fabula apud Servium in Æn. 6. qui illum, cùm in Aulidem veniſſet, occidit imprudens.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 317. vulgatus, inter raros locandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Diana gradiens cum pharetra dorſo impoſita, utraque manu facem gerens, pone eam cervus.

Diana hæc Venatricis quidem habitu eſt, & pharetram dorſo impoſitam gerit, ſed pro arcu duas tædas præfert. Diana dicta eſt, ſi Macrobio fides, ab Iana, D litterâ additâ. Iana enim Luna eſt, ita ut Diana & Luna eadem ſit. Luna à lucendo nominata, vel quòd ſola noctu ſplendeat; vel quòd luceat luce alienâ, hoc eſt à Sole acceptâ: ob id forſan duæ faces adhibentur. Diana Lucifera, φωσφόρος Græcis dicitur. Amicus noſter putat nummum in memoriam Hellotiorum ludorum Minervæ conſecratorum cuſum, eo argumento, quòd Pindari Scholiaſtes ad Olympionic. 13. ad verba Ἑλλώτια δ᾽ ἑπτάκις, hæc aſſerat. Γίνεται οὖν ἑορτὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Κορίνθῳ ἐν ᾗ καὶ ὁ ἀγὼν τελεῖται ὁ καλούμενος λαμπαδοδρομικός· ἐν ᾧ ἔτρεχον νεανίαι λαμπάδας κρατοῦντες· αὕτη δὲ ἡ πανήγυρις εὑρέθη, κατὰ μέν τινας, ἐπειδὴ τὸν ἵππον τοῦ Βελλεροφόντου ὑπέταξεν ἡ θεὸς τὸν Πήγασον, καὶ περιέθηκεν αὐτῷ τὰ χαλινὰ, καὶ οὕτως εἷλεν αὐτόν. *Eſt igitur Minervæ feſtum apud Corinthios: in quo certamen curſus cum lampadibus celebratur: currebant juvenes lampades tenentes. Hæc autem celebritas fuit inventa ſecundùm quoſdam, cùm Bellerophontis equum Pegaſum ſubjugavit Dea, frænoſque impoſuit, & ſic eum apprehendit.* Cervum Dianæ ſacrum nemo neſcit.

Hic nummus ſecundi moduli rarior eſt ſuperiore.

P. GETA. CAESAR. Caput Getæ ſine laurea.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Cùm Geta Cæſaris nomen præferat, ad victoriam Parthicam nummus ſpectare videtur. Severus ejus pater in hoc bello Cteſiphonte captâ, & Rege Parthorum longè pulſo, Parthicum nomen meruit, ut narrat Spartianus in ejus vita: ob hoc etiam Caracallam jam Cæſarem Imperii participem nominarunt milites. *Getam quoque minorem filium Cæſarem dixerunt.* Corinthii Severo per filios gratulantes, Getæ nummos Victoriâ in iis ſignatâ dicarunt in rei memoriam: harum enim appellationum causâ Severus donativum militibus largiſſimum dederat. Corona, victoris præmium eſt,

ut

ut & palma, Victoriæ ſymbolum; unde Palmaris Dea dicitur Apuleo lib. 2. de Aſino. *Attollebant ſtatuas Palmari Deæ.* Quod & Cicero videtur confirmare de Nat. Deor.

Hic nummus mediocris magnitudinis, pro raro numerando.

P. SEPT. GETA. CAES. Caput Getæ Cæſaris.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria in bigis, dextrâ equorum habenas, lævâ palmam.

Jam prodiit ſimilis Victoriæ bigas agentis in Severi & Caracallæ nummis typus, quem non ad victoriam de hoſtibus relatam ſpectare diximus, ſed ad illam quam in Agonalibus certaminibus Caracalla Severi patris nomine reportavit: unde in Severo & filiis idem nummus cum epigraphe VICTORIAE AVGG. Senatuſconſulto percuſſus frequens occurrit. Bigæ autem in ludis Agonalibus erant receptæ, nec ipſæ ad victoriam de hoſtibus pertinebant; Victoria enim non lauream hoſtium devictorum indicem, ſed palmam ludorum inſigne gerit: loquentem audias Suetonium in Tiberio cap. 26. *Natalem ſuum plebeiis incurrentem Circenſibus vix unius* BIGÆ *adjectione honorari paſſus eſt.* Plinius lib. 7. cap. 6. bigas primùm junxiſſe Phrygios, quadrigas Erichthonium tradit.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino pag. 317. *vulgatus, rarus eſt.*

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Capitulum ex ordine Corinthiaco, deſuper Bellerophon impetit Chimæram, ut videtur; nam in ea parte detritus eſt nummus.

Corinthii quod in urbe illuſtre & memoriâ dignum fuit, id in nummis ſtudiosè conſignarunt: en capitulum utpotè in architectura elegantiſſimum Corinthiorum inventum in hoc Getæ nummo percuſſum, cujus lepidam originem Vitruvius ad calathum in monumento Virginis Corinthiæ ſupra Acanthi radicem poſitum, folia & cauliculos verno tempore profundentem revocat, & ex eo Callimachum ad id exemplar columnas apud Corinthios feciſſe tradit lib. 4. cap. 1. *Tum Callimachus, qui propter elegantiam & ſubtilitatem artis marmoreæ, ab Athenienſibus Catatechnos fuerat nominatus, præteriens hoc monumentum, animadvertit eum calathum, & circa foliorum naſcentem teneritatem, delectatuſque genere, & formæ novitate, ad id exemplar columnas apud Corinthios fecit, ſymmetriaſque conſtituit, ex eoque in operum perfectionibus Corinthii generis diſtribuit rationes.* Columnis addita ſunt pro ornamento capitula ſeu epiſtylia quæ iis ſuperimponuntur, & baſes ſive ſpiræ quæ ipſis ſupponuntur. Plinius prima columnis capitella Epheſi adjecta narrat lib. 36. cap. 23. *In Epheſiæ Dianæ æde, primùm columnis ſpiræ ſubditæ, & capitula addita.* Bellerophon decertans cum Chimæra, ad urbis antiquitatem deſignandam percuſſus videtur, de quo abundè.

Hic nummus minimæ formæ, in Theſauro Regio, rariſſimus eſt.

HELIOPOLIS.

GETA CAESAR. Caput Getæ ſine laurea.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis.* Caput turritum & velatum, pone quod lauri ramus, in aliis cornucopiæ.

Heliopolis urbs Cæleſyriæ, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, & Veteranis ab Auguſto frequentata,

quentata, ob civilis belli merita, à Sept. Severo jus Latii obtinuit, ut in illius nummis diximus. Nil mirum ſi Heliopolitæ beneficiorum memores, nummos Imperatoris munificentiſſimi filio dicarint. Herodianus in vita Caracallæ, Getam ob aliquas animi dotes ipſo populis cariorem tradit. Καὶ τό γε πλεῖστον μέρος εἰς τὸν Γέταν ἔβλεπε, φαντασίαν γάρ τινα ἐπιεικείας ἐπεδείκνυτο, μέτριόν τε καὶ πρᾶον ἑαυτὸν τοῖς προσιοῦσι παρεῖχεν. *Major tandem pars ad Getam ſpectabat, quòd opinionem nonnullam oſtenderet probitatis, moderatumque ſe & lenem in congreſſibus præſtaret.* Caput turritum, Genii urbis ſymbolum eſt. Lauri ramus pone caput ad Apollinem ſpectat, cujus erat magnus apud Heliopolitas cultus, ut narrat Macrobius Satur. cap. 22. *Aſſyrii quoque Solem ſub nomine Jovis, quem Dia Heliopoliten cognominant, maximis ceremoniis celebrant in civitate quæ Heliopolis nuncupatur.* Paulo infrà. *Ad Apollinis poteſtatem refertur, qui idem atque Sol eſt.* Cornucopiæ, agri fertilitatem denotat.

Hic nummus mediocris & minimæ formæ obvius eſt.

IMP. CAES. GETA. AVG. Caput Getæ laureatum.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea: in aliis duæ aquilæ legionariæ inter duo ſigna militaria.

Duæ aquilæ legionariæ, ſeu in laurea, ſeu inter duo ſigna militaria percuſſæ, ad Veteranos Heliopolim ab Auguſto tranſmiſſos ſpectant, originem Coloniæ arguentes: illam tamen à Julio Cæſare conſtitutam indicat Juliæ nomen, quam poſteà Veteranis Auguſtus frequentavit, quorum nomina exhibet inſignis Philippi Senioris nummus, in quo legitur COL. HEL. LEG. V. MACED. VIII. AVG. cujus partem Heliopolim, partem alteram Berytum traductam nos docuit Auguſti nummus pag. 15. cum hac epigraphe, COL. BER. V. VIII. uti diximus, ex quo confirmatur Strabonis locus, duas Legiones in hac urbe ab Agrippa collocatas aſſerentis: ſed nummi hunc Geographum valdè illuſtrant, cùm Veteranos illorum in Coloniam, & non in hiberna traductos, nos edoceant. Heliopolitæ Imperatoris Getæ titulum inſcripſerunt, cùm ille Imperium Severi patris auctoritate cum fratre Caracalla adminiſtraret.

Uterque nummus ſecundæ formæ, prior quidem à Patino pag. 317. *vulgatus, obvius eſt; poſterior verò, inter rariores collocandus.*

LAODICEA.

L. SEP. GETA CAES. Caput Getæ nudum.

SEPT. COL. LAOD. METRO. *Septimia Colonia Laodicea, ſeu Laodicena, Metropolis.* In laurea.

Laodicea urbs eſt Syriæ littoralis, à Seleuco Nicatore in matris Laodices memoriam condita, ad quam pertinet nummus Alexandri Balæ cum epigraphe, ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΓΡΟΣ ΘΑΛΑΣΣΑΝ in noſtra Seleucidarum Hiſtoria pag. 262. Illa ſe *Juliam Laodiceam* ob Julium Cæſarem de ſe bene meritum nominavit; & æram inde computavit uſque ad tempora Severi, quibus Peſcennii partes deſerens, ipſi adhæſit: ob idque de improviſo oppreſſa, ejuſque civibus omni crudelitatis genere affectis, à Severo, poſt occiſum Peſcennium, Antiochiæ privilegiis, quibus ipſam expoliavit, ornata eſt: ſed cùm Severus poſteà Antiochiæ ignoviſſet, eique jura reddidiſſet, Coloniam Laodiceam conſtituit, ſecundæ Metropoleos dignitate ſervata; unde pro Julia *Septimiam* ſe appellavit, & beneficiorum memor, nummos Getæ Severi filio, cùm Cæſar à patre renunciatus eſſet, dicavit. Laurea ſpectat ad victoriam Parthicam, quam retulit Severus, & quam ob cauſam Geta *Cæſar* appellatus eſt, ut diximus. De Laodicea plura vide in Caracalla.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores numerandus.

PTOLEMAIS.

P. SEP. GETA. CAES. Caput Getæ nudum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Colonus agit boves, adſtant quatuor ſigna militaria.

Patinus in nummo trophæa exhibuit ; & quænam Ptolemais urbs Getæ nummum cuderit, ſe ignorare fatetur ; ſed illa quæ in Phœnicia eſt, inter urbes ejuſdem nominis quatergeminas, ſola Coloniam accepit à Claudio, in quam deducti non modò Cives ex Roma, ſed Veterani ab eodem Principe in eam tranſmiſſi ſunt, ut Colonus agens boves, & ſigna militaria denotant. Ulpianus lib. 1. de Cenſibus Dig. 50. illam præter nomen Coloniæ, nihil habere tradit. *Ptolemaidenſium enim*, inquit, *Colonia*, *quæ inter Phœnicem & Palæſtinam ſita eſt*, *nil præter nomen Coloniæ habet.* Sed non veriſimile eſt Claudium Cives Romanos & Veteranos in eam ſine quadam immunitate ipſi conceſſa deduxiſſe, quam ab aliquo Imperatore ablatam ſuſpicari quis poſſet, quod & aliis factitatum paſſim legimus, forſan cùm Syri & Phœnices Peſcennio acclamaſſent. Ptolemaidenſes, ut ſuum erga Severum denotarent obſequium, ipſi, & familiæ dilectiſſimæ nummos ſuos conſecrarunt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Patino pag. 317. vulgatus, pro raro & eleganti habendus.

SINOPE.

P. SEP. GETA. C. Caput Getæ ſine laurea.
C. I. F. SINOPES. *Coloniæ Juliæ Felicis Sinopes.* Piſcis. Regius eſt integer nummus, nec vox A N. unquam extitit, ut putat P. Harduinus pag. 456. Similem Florentiæ Marchio Jo. Niccolinus poſſidet. Patinus has litteras I. F. *Juliæ Felicis*, ſe ignorare fatetur.

Sinopen Ponti Aſiatici urbem littoralem Caracallæ nummos dicaſſe retulimus, quæ ſuos Getæ fratri profert, forſan quando Severus eorum pater victor cum illis ex Parthico bello redux, per Cappadociam iter habuit, ubi Plautianum ægrotaſſe narrat Dio lib. 75. pag. 857. Ποτὲ γοῦν ὁ Σεβῆρος ἐν Τυάνοις νοσήσαντα αὐτὸν ἐπισκεπτόμενος. *Quocirca quum Tyanis Severus Plautianum ægrotantem viſitaret.* Piſcis in nummo cælatus, Pelamis eſt, ad denotandam Thunnorum, ſeu Pelamidum verſus ejus littus abundantiam & piſcationem, de qua tradit Strabo lib. 7. pag. 320. Naſcitur autem in Paludibus Mæotidis : cùmque aliquid virium cepit, ac ad littus Aſianum deferuntur uſque ad Trapezuntem & Pharnaciam, atque ibi primùm capiuntur : ſed ea piſcatio copioſa non eſt, quia juſtam magnitudinem Pelamides non ſunt aſſecutæ. Σινώπην περιϊοῦσαι, ὡραιότεραι πρός τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταριχείαν εἰσίν. *Ad Sinopen uſque provectæ jam & captu meliores ſunt, & ad ſalſamentum commodiores.* Poſtquàm ad Cyaneas appulere, eaſque præteriere, ad Byzantium & ad cornu ejus convertuntur, ibi fit tertia piſcatio.

Hic nummus minimæ molis, à Patino pag. 317. vulgatus, inter præſtantiores collocandus.

STOBI.

P. SEPT. GETA CAES. Caput Getæ ſine laurea.
MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Victoria gradiens, dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam gerit.

Stobi

Stobi urbs eſt & Municipium Macedoniæ in Pelagoniæ regione, cujus frequentes occurrunt nummi, præſertim cum Victoria; ſed hæc videtur eſſe Parthica, ob quam Getam diximus Cæſarem fuiſſe renunciatum. Stobenſes porrò eundem Victoriæ typum Severo, Juliæ Domnæ, & Caracallæ dicarunt, conciliandæ ſibi, ut ait Eq. Patinus, Severi benevolentiæ causâ; nam Macedonia illius partes contra Peſcennium amplexa eſt, licèt hic Thraciæ partem occupaſſet. Verùm nummus non ad illam victoriam ſpectat, quam hoc tempore retulit Severus circa Helleſpontum, aut cùm Byzantium poſteà expugnavit, quia tunc Geta Cæſaris nomen nondum adeptus erat.

Hic nummus mediocris formæ, inter raros numeratur.

SEPT. GETA CAES. PONT. Caput Getæ ſine laurea.

MVNICIP. STOBENSIVM. *Municipium Stobenſium.* Dùo Fluvii decumbentes, quorum alter barbatus, alter imberbis, figurâ militari habitu ornatâ, ſtante intermediâ.

Geta hoc in nummo Pontifex renunciatur, an in loco demortui cujuſdam Pontificis inauguratus, an ſupra numerum cooptatus, incompertum eſt. Caracalla ejus frater, Pontifex in nummis etiam dictus eſt: ſed hic ſolus patre mortuo videtur ex nùmmis fuiſſe Pontifex Maximus. Aliquos quidem Getæ nummos in lib. de Præſtant. Num. cum titulo P. M. protulimus; ſed majori adhibitâ diligentiâ epigraphen novâ manu inſcriptam deprehendimus. Balbinus & Pupienus primi tantùm ſimul apud Capitolinum Pontifices Maximi leguntur à Senatu appellati. Duo Fluvii Stoborum ſitum indicant, ad quorum confluentiam condita urbs videtur: alter fluviorum Erigon vocatus, alter Rhœdias. Erigon autem oritur in Pæonia ſupra Deborum, deinde augetur Rhœdiâ, ſi Baudrando fides: ideò hic quaſi filius in illum defluens, imberbis depingitur. Figura paludata videtur eſſe Getæ, cui provincia ſe devovet.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

TROAS.

IMP. CAE. P. SE. GETA. Caput Getæ laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo nudus, pede ſaxo impoſito, lauri ramum gerit.

Troas urbs Phrygiæ minoris nummos Getæ, cùm ille Imperium patris teſtamento cum fratre Caracalla obtinuit, gratulans dedicavit: hanc Dionyſius Afer inſignem urbem veterum Heroum appellat, quam Neptunum & Apollinem condidiſſe, eandemque à Junone & à Minerva everſam narrat: ideò Euſtathius Afri Commentator, ait. *Digna eſt ut deploretur, propter ea quæ paſſa eſt.* Sed Colonia facta priorem ſplendorem recuperaſſe videtur, teſte Strabone cap. 13. pag. 594. Νῦν δὲ καὶ Ρωμαίων ἀποικίαν δέδεκται, καὶ ἔστι τῶν ἐλλογίμων πόλεων. *Nunc etiam Romanorum Coloniam excepit, & eſt una de urbibus nobilibus.* De Apolline hoc modo depicto, in Commodo, Criſpina, & Caracalla diximus: ille pedem ſaxo imponit, qualis vaticinia reddebat, ut Pauſanias Delphis narrat Herophilen ejus Sacerdotem oracula edidiſſe. Καὶ ἐς Δελφοὺς, ὁπότε δὲ ἀφίκοιτο, ἐπὶ ταύτης ἱσταμένη τῆς πέτρας ᾖδε. *Ac Delphis quidem, de quo diximus, ſaxo vaticinia edebat ſua.*

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, pro raro habendus.

P. SEPT. GETA. Caput Getæ nudum.

COL. AVG. TRO. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Tripus.

Tripus, inſtrumentum eſt pedibus conſtans tribus, cujus nomine intelliguntur menſæ, ſellæ, & alia ejuſmodi. Tripodes, ut ait Servius, erant menſæ in templo Apollinis Delphici, quibus ſuperpoſitæ Phœbades, vaticinabantur. Alio nomine dicitur Cortina. Tripus igitur hic ad Apollinem ſpectat, unde apud Athenæum lib. 2. pag. 37. Καὶ γὰρ ἐκ τρίποδος λέγειν φαμὲν τοὺς ἀληθεύοντας. *Nam qui vera fantur, illos è Tripode loqui dicimus.* De ſummo Apollinis apud Troadenſes cultu paſſim diximus, & de ejus oraculo. Athenæus lib. 7. pag. 296. illum à Glauco vaticinandi artem didiciſſe narrat ex Nicandro. Ὁ δ᾽ αὐτὸς Νίκανδρος ἐν πρώτῳ Αἰτωλικῶν τὴν μαντικὴν φησὶν Ἀπόλλωνα ἀπὸ Γλαύκου διδαχθῆναι. *Ipſe verò Nicander in Ætolicorum primo tradit Apollinem à Glauco didiciſſe vaticinandi ſcientiam.* Apollo autem Trojæ Deus fuit tutelaris.

Hic nummus minimæ formæ, nec rarus nec obvius eſt.

TYRUS.

IMP. CAES. P. SEPT. GETA. PIVS. AVG. Caput Getæ laureatum.

SEP. TYRVS. METR. COLON. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Aſtarte tutulata ſtans, dextram imponit trophæo, ſiniſtrâ ſcipionem : coronatur à Victoria cippo impoſita, pro pedibus Aſtartes, hinc palma arbor, inde conchylium.

Tyrus urbs & Metropolis Phœniciæ, de qua paſſim in nummis Severi, beneficiorum memor, à quo Colonia deducta eſt, & *Septimiæ* nomen præfert, Septimio Getæ filio, cùm Imperium ſuſcepit, gratulans nummos dicavit. Aſtarte Tyri Dea tutelaris eſt, cujus templum Hyramus Rex condidit, teſte Joſepho, de Bel. Judaic. lib. 1. ubi ejus Regis filium nomine *Bele Aſtartum* nominat, & Bele-Aſtarti filium, *Abdaſtartum*, & alterum Bele-Aſtarti filium, *Aſtartum*, quaſi ex Aſtartes nomine. Trophæum, cui manum imponit Aſtarte, non ad Getæ hiſtoriam, ſed ad Colonias à Tyriis longè deductas ſpectat ; quippe idem typus in pleriſque Imperatoribus frequens occurrit. De palma & conchylio abundè dictum eſt.

Hic nummus primæ magnitudinis elegantiſſimus eſt.

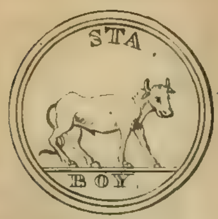

SEPT. TYRVS METRO. COLON. *Septimia Tyrus Metropolis Colonià.* Colonus agit boves, pone quod vexillum, in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.*

Tyrii deductæ Coloniæ ſymbola in nummo Getæ proferunt, ut ipſi pergrata : quippe Severus ejus pater urbem munificentiâ ſuâ Coloniam conſtituerat. Porrò hæc urbs à Peſcennii militibus, ob Severi partes, quas illa erat amplexa, direpta & incenſa fuit. Itaque ob belli merita jus Italicum obtinuit, ut refert Ulpianus lib. 1. de Cenſibus. *Huic enim divus Severus & Imperator noſter, ob egregiam in Rempublicam, Imperiumque Romanum inſignem fidem, jus Italicum dedit.* Colonus, civium Romanorum deductorum ſymbolum ; vexillum, Veteranorum in urbem tranſmiſſorum inſigne : ex qua verò Legione deducti ſint, nomen *Tertia Gallica* indicat : hæc apud Dionem in Phœnice hiberna agebat, ad ejuſque provinciæ ſecuritatem à Veſpaſiano ibi locata. Ejus Legionis, ut & IIII. & VI. Gallicæ, fidem faciunt Inſcriptiones antiquæ apud Gruterum, ſed harumn ulla in nummis mentio.

Hic nummus majoris formæ præſtantiſſimus eſt.

INCERTA.

P. SEPT. GETA. Caput Getæ nudum.
STA. BOV. *Stabiæ. Bovillæ.* Bos ſeu Vacca.

Patinus nummum uno verbo STABOV. Stabiis Campaniæ oppido tribuit. P. Harduinus STA. BOV. dividit, rectè quidem, cùm in ſimili nummo menſe Januario 1686. Tuſculi à nobis reperto, punctum poſt STA. obſervaverimus, & ad duas in eadem Campania Stabias & Bovillas urbes revocat, quibus utrique Bos ſeu Vacca convenire poteſt; Stabiis ob lac Stabianum pro Pthiſicis decantatum, Bovillis verò ad indicandam nominis originem Bovillæ, quippe quaſi Bovis ilia, quod eò vulnerata Bos ſua trahens inteſtina devenerit; ſed quia hæc conjectura Antiquariis non omninò arridet, nummum inter incerta numiſmata collocavimus.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores collocandus.

ROMÆ

L. SEPTIMII GETAE.
SAECVLARIA
SAECVLI FELICITAS
P. PETRONIVS FAVSTVS
AVGVR.

Sponius Miſcell. erud. Antiq. pag. 272.

IMP. CAESARIS: L.
SEPTIMII SE
VERI PERTINACIS
AVGVST.
LAETITIAE
TEMPORVM
P. PETRONIVS FAVSTVS
AVGVR.

A latere ejuſd. marmor.

M A C R I N U S.

Macrinus in Syria à militibus electus, licèt à Senatu confirmatus, Romam illicò non venit, bello nimirum cum Parthis detentus; pace autem cum iis initâ, civile cum Elagabalo bellum inchoavit, in quo poſt XIIII. Imperii menſes occiſus eſt. Tam turbidum proceſſoſumque tempus deducendis Coloniis haud idoneum fuiſſe videtur: nummus tamen Tarſi cuſus, hanc urbem *Macrianæ* nomen, ob collata ab eo in ſe beneficia, aſſumpſiſſe nos edocet.

Macrini *nummi ex ære majore rariſſimi, ex infimo & mediocri rari.*

ANTIOCHIA Syriæ.

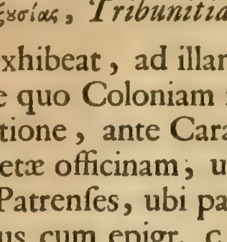
ΑΥΤ. Κ. Μ. Ο. C. ΜΑΚΡΙΝΟC. Caput Macrini laureatum.
S. C. *Senatuſconſulto.* Δ. Ε. Δημάρχικῆς ἐξȣσίας, *Tribunitia poteſtate*, in laurea.

Nummus licèt Antiochiæ nomen non exhibeat, ad illam ſpectare arguunt hæ voces S. C. & Δ. Ε. in ipſius nummis ſignatæ, ab eo tempore quo Coloniam illam deduxit Caracalla; imò Antiochia, ut diximus in Othone, ſolâ S. C. inſcriptione, ante Caracallæ tempora, in laurea ſimiliter utebatur. Hanc urbem geminam habuiſſe monetæ officinam, urbis ſcilicet, & Syriæ Præfecti, jam diximus; quam ſententiam illuſtrant nummi Patrenſes, ubi pariter gemina erat monetæ officina, teſtes ſub Claudio nummi, alii quidem à civibus cum epigr. COL. A. A. PATRENS. cuſi: alii verò à Præfecto Achaiæ cum Græca inſcriptione, ΕΠΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ. Lampridius narrat poſtquàm Imperium Macrino delatum fuiſſet, & ipſe filium Diadumenianum appellaſſet *Antoninum*, militibus id gratum habentibus gratias egiſſe, & inquit: *Hac habitâ concione, ſtatim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeniani nomine percuſſa eſt, Macrini uſque ad juſſum Senatus dilata eſt.* Patinus pag. 327. ſententiam hanc ſequutus, non capit quomodo S. C. hic Senatuſconſultum ſignificet; ſed Antiochiam longè antè has notas in nummis exhibuiſſe, ad indicandam ſibi cudendæ monetæ facultatem à Senatu conceſſam, & Populi juſſu confirmatam, ignoravit.

Antiochiæ pariter cuſus eſt alter Macrini nummus, in cujus averſa parte, ΚΑΙ. Μ. Ο. ΔΙΑ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. S. C. cum capite Diadumeniani. De notis verò Δ. Ε. in nummis filii.

Uterque nummus minimæ formæ, vulgaris & obvius eſt.

B E R Y T U S.

IMP. CAES. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Neptunus pede ſaxo impoſito ſtans, dextrâ Delphinum, ſiniſtrâ tridentem. Idem typus in templo ſex columnarum.

Berytus

Berytus, urbs littoralis & Colonia Phœniciæ, de qua paſſim dictum eſt, Macrino Imperatori in Syriæ confinio à Legionibus electo, gratulans nummos conſecrat. Berytenſes Neptunum tutelare numen ſæpe in nummis repræſentarunt; ſed hic elegans nummus templum ejus in urbe magnificentiſſimum exhibet. Urbs autem illa videtur fuiſſe perilluſtris; ſi quidem Joſephus ab Agrippa Rege maximè ornatam narret Ant. l. 19. cap. 7. Πολλοῖς δὲ κατασκευάσας πόλλα Βηρυτίους ἐξαιρέτως ἐτίμησε, θέατρον γὰρ αὐτοῖς κατεσκεύασε πολυτελείᾳ τε καὶ κάλλει πολλῶν διαφέρον, ἀμφιθέατρον δὲ πολλῶν ἀναλωμάτων, βαλανεῖα πρὸς τούτοις, καὶ στοὰς ἐν οὐδενὶ τῶν ἔργων στενότητι δαπανημάτων, ἢ τὸ κάλλος ἀδικήσας, ἢ τὸ μέγεθος. *Inter alias autem multas eximiis ornamentis honoravit civitatem Berytiam, magnis ſumptibus exſtructo ibi theatro pulcherrimo, ſimulque æquè magnifico amphitheatro, & ad hæc balneis ac porticibus, nullis parcens impendiis, modò abſolutam operibus pulchritudinem adderet.* Delphinus & tridens Neptuni ſunt inſignia.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, apud R. P. Olone Dominicanum Convent. Aquiſext. inter rariores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Aſtarte tutulata & ſeminuda ſtans in templo tetraſtylo, dextrâ haſtam, ſeu ſcipionem, coronatur à Victoria columnæ impoſita, hinc & inde icuncula ſupra cippum vexillum gerit.

Frequentes Berytenſium nummi Macrino cuſi occurrunt, quòd illi ab ipſius partibus contra Elagabalum ſtarent, ut innuere videtur Dio lib. 78. pag. 903. qui Baſilianum Ægypti Præfectum, & Marcum Secundum Phœniciæ Rectorem ipſi addictiſſimos narrat. Καὶ ἦσαν μὲν ταῦτα ἀμφότεροι αὐτῷ προσκείμενοι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς τοῦ ψευδαντωνίνου δρομοκήρυκας ἀπέκτειναν. *Quorum uterque Macrini partes fovebat, ideoque publico utentes curſu præcones Pſeudantonini necabant.* De Aſtartes cultu in Syria ſæpe dictum; illa ſeminuda eſt Veneris inſtar, Suidas illam eſſe docet. Ἀστάρτη, ἡ παρ' Ἕλλησιν Ἀφροδίτη λεγομένη. *Aſtarte quæ apud Græcos Venus dicta eſt.* Duæ illæ icunculæ in cippis vexillum gerentes, utriuſque Legionis V. Macedonicæ, & VIII. Auguſtæ Veteranorum Genios repræſentant, ad indicandam Coloniæ originem, quam & duæ aquilæ legionariæ in nummo templi Genii Berytenſis alibi deſcribendo, pariter denotant.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus & elegantiſſimus eſt.

CÆSAREA.

IMP. OPE. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Colonus agens boves.

Nummus ad Cæſaream Palæſtinæ urbem, non autem ad Cæſaream Cappadociæ, ut putat Eq. Patinus, quæ Coloniæ dignitate nunquam donata eſt, ſpectat. Cæſarienſes Macrino in Syria à Legionibus electo nummos ſuos dicant, obſequium hoc modo Imperatori novo denotantes. Ex urbe Cæſarea oriundus erat Macrinus, ex Sitifenſi ſcilicet, non ex ea quæ ad Argæum montem ſita eſt, non Cappadox, ſed Maurus, ut confirmat Dio lib. 78. pag. 884. Τά τε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ οὖς τὸ ἕτερον, κατὰ τὸ τῶν Μαύρων ἐπιχώριον, διετέτρητο. *Habuit enim præter cætera, alteram aurem perforatam, ut eſt Maurorum conſuetudo.* Qui mulierum inaures geſtantium mos adhuc ſupereſt in Africa, quod & ipſi Algeriæ vidimus. Cæſarienſes Coloniæ ſymbolum, ad denotandam immunitatem à Tito ſibi conceſſam, ſignare videntur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis mutilus, & cum uno bove pro duobus, à Patino pag. 322. vulgatus, pro raro habendus.

C O I L L U.

I. OP. SEV. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.
AEL. MVNIC. COIL. in aliis COMM. *Ælium Municipium Coillu*, vel *Coillutanum Commodianum.* Dimidia navis, cornucopiæ deſuper.

Coillu urbs & Municipium Numidiæ, de quo dictum eſt in Antonino Pio, Commodo, & Caracalla, Macrino Imperatori Africano gratulans, nummos dedicat. Hunc in Africam amandatum narrat Capitolinus. *A Severo remotum etiam à miſerrimis officiis, relegatumque in Africam, ubi ut infamiam damnationis tegeret, lectioni operam dediſſe, egiſſe cauſulas, declamaſſe, jus poſtremò dediſſe.* Urbs *Macriana* in Mauritania Sitifenſi, ex qua natus erat, in illius etiam honorem dicta videtur; ejus meminerunt Notitiæ Africæ, ubi Reſtitutus Macrianenſis legitur, hucque pertinere putat Lucas Holſtenius Annot. de Patriarch. Rom. Silvanum Macrianenſem in Coll. Carth. Coillutani dimidiam navem, ad ſitum urbis indicandum, ſignarunt: cornucopiæ verò ad ubertatem rerum omnium in Municipio arguendam, cui adſtipulatur Lucianus in Rhetor. Præc. τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ, παντίοις καρποῖς ὑπερβρύον. *Dextrâ tenens Amaltheæ cornu fructibus ſcatens omnifariis.* Numidiam ita fertilem reddidiſſe Maſſiniſſam alicubi diximus.

Cave ne nummum ad *Æliam Capitolinam* cum Eq. Patino pag. 323. & P. Harduino pag. 13. ac ne cum Com. Mediobarbo 307. ad *Municipium Faneſtre* in Hiſpania fruſtrà conſtitutum, imò ne tandem cum ipſomet P. Harduino pag. 110. ad *Cœlium Calabriæ* urbem revoces.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 322. vulgatus, inter raros reponendus.

D E U L T U M.

IMP. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultum.* Bacchus ſtans, dextrâ cantharum, lævâ thyrſum, pro pedibus panthera.

Deultum, urbs eſt Thraciæ, Colonia à Veſpaſiano deducta, quæ non tam læta Macrini electione, quàm Caracallæ interitu, novo tamen Imperatori dedicavit nummos: ſed cùm plurimi occurrant ab eadem urbe cuſi, beneficium quoddam, vel novum Provinciæ Rectorem, illam ab eo accepiſſe veriſimile videtur. Bacchus in nummo Deulti ſignatus, ipſius cultum in hac urbe indicat, fortè ob vitium in illius agro abundantiam. Athenæus enim Thraciam ob vinum celebratam narrat l. 1. c. 24. p. 31. Ἐπαινῶς δ' ἡ Θρᾴκη ἐθαυμάζετο ὡς ἡδύοινος, καὶ συνόλως τὰ πλησίον αὐτῆς χωρία. *Thraciæ quidem ob vini quod fert præſtantiam, ac vicinorum ipſi locorum magna fuit celebritas.* Cantharum poculi genus gerit Bacchus, de quo idem Athenæus lib. 11. cap. 6. Ἑκατὸν τῆς ἡμέρας ἔκλαιεν οἴνε κανθάρους. *Centum interdiu vini cantharos abſumi lacrymabatur.* Thyrſus eſt haſta aculeata, hederâ obtecta, quam in bigis Bacchæ quatiebant. Panthera Baccho comes additur, ob vinum quo delectatur; ſed Phornutus de Nat. Deor. inquit hanc Deo Pantheram adſiſtere, ad indicandum aſperrimos etiam mores temperato vini uſu manſueſcere.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt.

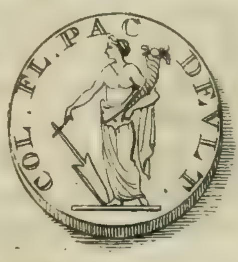
IMP. M. OPEL. SEV. MACRINVS. P. AV. Caput Macrini radiatum.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultum.* Silenus dextram attollens, humero ſiniſtro utrem hircinum gerit.

Nil

Nil mirum ſi Deultum urbs Bacchum venerata, ad vites conſervandas, Silenum ejus nutritium & pædagogum coluerit, quem Lucianus de Baccho in Indiæ profectione unum ex ejus ducibus nominat. Καὶ τοῦτον πάνυ πιθανόν τινα συνταγματάρχην αὐτοῦ. *Eumque magnæ auctoritatis in ducendo exercitu ipſius collegam.* Silenus dextram attollit verſus aſtra, inter quæ tranſlatum ipſum tradit Aratus in Bacchi gratiam: humero ſiniſtro utrem hircinum gerit, an fortè quòd hircus Baccho immolaretur, ut ait Phornutus. Τὸν δὲ τράγον αὐτῷ θύουσι, διὰ τὸ λυμαντικὸν δοκεῖν τῶν ἀμπέλων. *Hircum ipſi immolant, quia noxium vitibus animal eſt.* Unde ruſtici Athenienſes feſtum agebant, Ασκώλια ab utre nuncupatum, ut narrat Suidas. Ἑορτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἦγον τὰ Ἀσκώλια, ἐν ᾗ ἥλλοντο τοῖς ἀσκοῖς αἰγείοις, εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου. *Feſtum Athenienſes agebant Aſcolia, in quo utribus caprinis inſiliebant in honorem Bacchi.* Uno tantùm pede in utrem ſaltabant. Heſychius: Ἀσκωλίζοντες ἐφ' ἑνὸς ποδὸς ἁλλόμενοι. *Uno pede ſaltante.* De quo Virg. 2. Georg.

Non aliam ob culpam Baccho caper omnibus aris
Cæditur, & veteres ineunt proſcenia ludi.

Hic nummus minimi moduli inter rariores reponendus.

IMP. M. OPEL. SEV. MACRINVS. AVG. Caput Macrini laureatum.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultum.* Fortuna ſtolata ſtans cum calatho, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Deultani, ut & plurimi alii populi, Fortunam venerati ſunt. De illa exclamat Plinius. *Toto mundo & locis omnibus, omnibuſque horis, omnium vocibus Fortuna ſola invocatur.* Pauſanias in Meſſeniac. tradit Homerum Poëtarum Principem mentionem Fortunæ primùm feciſſe, quam Græci Τύχην appellant, Oceani filiam. Καὶ Τύχην ὡς Ὠκεανοῦ καὶ ταύτην παῖδα οὖσαν. *Et Tychen etiam ipſam Oceani filiam.* Fortunam ipſam divitiarum eſſe matrem atque nutricem ferunt; ideò illi temonem & cornucopiæ tribuere videntur, ex Lactantio, ut jam alicubi diximus; forſan ob id Romæ trans Tyberim, ubi ædem habebat, ejus feſtum colebant, qui ſine arte aliqua vivebant. Imperatoribus ſæpe comes addebatur, ſigno ejus aureo in ipſorum cubiculo aſſervato, de quo Capitolinus in vita Antonini Pii. *Fortunamque auream quæ in cubiculo Principum poni ſolebat, transferri ad eum juſſit.*

Hic nummus mediocris formæ, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. M. OPEL. SEV. MACRINVS. AVG. Caput Macrini radiatum.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultum.* Lupa præbens ubera Romulo & Remo.

Quibuſdam Deultanorum nummis inſcribitur *Severi* nomen; quod aſſumpſit Macrinus, poſtquàm Diadumenum filium *Antoninum* vocaſſet, ut innuit Capitolinus in ejus vita. *Inſulſit præterea nomen Severi, quùm illius nullâ cognatione tangeretur, unde jocus extitit,* SIC MACRINVS EST SEVERVS, QVOMODO DIADVMENVS ANTONINVS. Lupa cum puerulis, frequens eſt Coloniarum ſymbolum, ad indicandam urbis Romæ à Romulo originem, cujus Strabo meminit lib. 5. pag. 229. Τοὺς δὲ ἐξέθηκε πρὸς τὸν Τίβεριν, κατά τι πάτριον. μυθεύονται μὲν οὖν ἐξ Ἄρεος γενέσθαι τοὺς παῖδας, ἐκτεθέντας δ' ὑπὸ λυκαίνης ὀρᾶσθαι σκυλακευομένους. *Gemellos autem quos pepererat, morem quendam patrum ſecutus, ad Tyberim expoſuit. Hos Marte patre natos fabulantur, animadverſumque eos à Lupa catulorum loco ali.* Lupæ puerulis ubera præbentis ſimulacrum pro Romæ inſigni fuit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habetur.

EDESSA.

M. O. C. MAKPINOC CE. Caput Macrini laureatum.
MHT. KOΛ. EΔECCA. Μητρόπολις Κολωνία Ἔδεσσα. *Metropolis Colonia Edeſſa.* Variæ ſunt epigraphæ, caput turritum & velatum.

Edeſſam Abgari Regiam per fraudem à Caracalla ipſi ablatam, & Coloniam Romanorum ab eo factam diximus: in ea hiberna ille agebat, dum Carrhas inviſendi Dei Luni gratiâ profectus, in itinere occiſus eſt, ut narrat Spartianus in ejus vita. *Deinde cùm iterùm vellet Parthis bellum inferre, atque hibernare Edeſſæ, atque inde Carrhas Luni Dei gratiâ veniſſet, die natalis ſui* VIII. *Idus Aprilis, ipſis Megalenſibus &c. interemptus eſt.* Cum in caſtris Macrinus Imperator fuiſſet appellatus, Edeſſeni nummos ipſi ſubitò dedicarunt, quorum hic nobis monimentum eſt. Caput illud turritum & velatum, Genius urbis eſt, & ſolenne ejus tractus Metropolium inſigne; turribus ornatur, ut maximè munita. Illam Triſtanus ex Cantacuzeno lib. 4. obſidionem ſexdecim annorum tuliſſe refert.

Hic nummus minimi moduli, rarus & conſpicuus eſt.

HELIOPOLIS.

IMP. M. OPEL. MACRINVS. AV. Caput Macrini laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolis*, ſeu *Heliopolitana.* Colonus agens boves, pone duo ſigna militaria, in quorum apice aquila.

Heliopolis urbs eſt Phœniciæ; Syri enim & Phœnices primi Macrino Imperatori à Legionibus electo, acclamarunt. Sed cùm Elagabalus à quibuſdam Imperii ſucceſſor aſſertus eſſet, milites & civitates pro diverſis partibus ſteterunt: & licèt ſuſpenſis animis hærerent, cùm res adhuc foret in ambiguo ſtatu, adlatis potiſſimùm de Macrino ſuperato nuntiis, vehemens coorta ſeditio eſt, in qua multi è plebe, nec è militibus pauci perierunt. Heliopolitani Colonum cum ſignis militaribus, ad Coloniæ deductionem ex Civibus Romanis & Veteranis indicandam, cælarunt. Duo ſunt ſigna militaria, in quorum apice aquila, ad Veteranos, tum ex Legione V. *Macedonica*, & VIII. *Auguſta*, in hanc, ut ſæpe diximus, Coloniam tranſmiſſos, ſpectantia.

Hic nummus mediocris formæ, inter præſtantiores computandus.

PELLA.

IMP. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.
COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Figura nuda inſidens rupibus, dextrâ ſibi coronam imponit, lævo cubito fiſtulæ multis calamis compactæ innixo, pro pedibus pedum.
P. Harduinus pag. 200. in hoc Macrini nummo legit COL. IVL. HISPELLA, quem ad Hiſpellum in ſexta Italiæ regione urbem perperam revocat.

Pella urbs Macedoniæ, in littore Ægei maris, Macedonum regia olim ſedes, Colonia à Julio conſti-

conſtituta, ab Auguſto Veteranis frequentata, ſuum Macrino obſequium per nummos teſtatur. Figura montibus inſidens, urbis ſitum indicat, de quo Livius Dec. v. lib. IV. *Situm urbis undique aſpiciens, quam non ſine cauſa delectam eſſe regiam advertit. Sita eſt in tumulo vergente in Occidentem hibernum, &c.* Ill. Spanhemius, ad ſitum Pellæ probandum Not. ad Cæſſ. Juliani p. 160. & 400. hunc typum protulit, nullâ figuræ mentione factâ, cui pag. 160. palmam pro fiſtula tribuit, unde Amicus noſter ad Athletam ludorum victorem, qui ſibi coronam imponit, revocabat; ſed figura illa nunquam palmam gerens, ſemper fiſtulæ innixa, Apollo eſſe videtur, Nomius dictus, quaſi paſtor, quod Admeti Regis pecus paverit, ut confirmat pedum in una nummi parte. Fiſtulæ multis calamis compactæ innixus, tanquam Marſyæ ſpoliis inſultans, qui ad tibiæ certamen ipſum provocare auſus fuerat; ideoque coronam ſibi imponit. Pellenſes apud Goltzium in Græciæ nummis tab. 22. & 23. Apollinem cum tripode, illumque cum lauri corona exhibent, unde apud eos Apollinis cultus arguitur.

Hic nummus minimi moduli pro raro numerandus.

COL. IVL. AVG. PELL. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Victoria ſedet ſupra ſpolia, dextrâ ſtylum, ſiniſtram apponit clypeo quem genu ſuſtinet.

Victoria ſpoliis inſidens, ad bellum Parthicum ſpectat; illa enim ſedet, bello per Macrinum confecto, & pace cum Parthis initâ, qua de re Dio lib. 78. pag. 887. Ἔπειτα διαπρεσβευόμενοι ὁ Μακρῖνος καὶ ὁ Ἀρτάβανος, καὶ διακηρυκευόμενοι, συνηλλάγησαν. *Secundùm hæc miſſis utrò citròque de pace Legatis, res inter Macrinum & Artabanum mutuam ad reconciliationem deducta fuit.* Nam auctore Herodiano in vita Macrini, Romani triduo cum Parthis decertaverant. Πρώτης μὲν οὖν καὶ δευτέρας πάσης ἡμέρας ἐξ ἑωθινοῦ εἰς ἑσπέραν ἐμαχέσαντο· καὶ νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσε τὰς μάχας· ἑκάτεροί τε ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα, νικᾶν ἀξιοῦντες. τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ συνῆλθον εἰς τὸ αὐτὸ πεδίον μαχόμενοι. *Uno igitur alteroque die, à mane ad veſperam pugnatum: nox prælium diremit; reverſique ſunt in caſtra utrique, quaſi victores. Tertia die in eandem planitiem pugnaturi convenere.* Senatus Macrino ſacrificia decrevit ob victoriam, & Parthici nomen datum, quod non accepit. Multi occurrunt S C. cuſi nummi cum ſimili typo & epigraphe VICT. PARTH. quod imitati ſunt Pellenſes.

Hic nummus minoris formæ, in rariorum ſerie collocandus.

TYRUS.

IMP. CAES. MACRINVS. AVG. Caput Macrini laureatum.

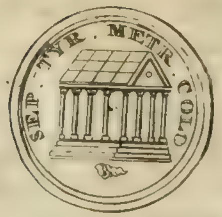
SEPT. TYRO METROP. COLON. *Septimia Tyro Metropolis Colonia.* Bos cum vexillo, in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.* Conchylium ante bovem.

Tyrus Phœniciæ Metropolis, Macrinum venerata, nummos ei plurimos obtulit, ſi quidem Marius ſecundus illius provinciæ Præfectus, ab ipſius partibus contra Elagabalum ſtetit, ut jam vidimus apud Dionem. Bos, Coloniæ ex Civibus togatis deductæ ſymbolum eſt; vexillum, Legionis Veteranorum in eam miſſorum inſigne: ex quanam autem illi fuerint, in eo ſcriptum eſt nomen Tertiæ Gallicæ. Ipſa enim in Phœnicia hiberna agebat: hæc nondum pacata erat, poſt Elagabali è Syria diſceſſum, nam Severus rebellavit, teſte eodem auctore. Σεβῆρος ἐπιτολμήσας καὶ αὐτὸς τῇ μοναρχίᾳ ἐν τῷ τρίτῳ στρατοπέδῳ τῷ Γαλλικῷ, οὗ ἦρχε. *Severus autem, & ipſe regnum adfectare auſus in Legione Gallica Tertia, cujus dux erat.* Conchylium Tyri inſigne eſt, ob celebrem ejus purpuram, de qua loquitur Virgilius lib. 3. Georg.

Vellera mutentur Tyrios incocta rubores.

Jam vulgatus eſt in Julia Pia ſimilis Tyri Coloniæ typus cum eadem epigraphe, quam Triſtanus, & illius ſequaces, SEPHYRVS & SEPHYRO legerunt, ut notavit P. Harduinus pag. 513. qui inſcriptionem vexilli LEG. XII. pro LEG. III. apud Patinum corrigere debuerat ex nummo Treb. Galli, quem ipſemet cum LEG. III. GAL. pag. ſequente protulit.

Hic nummus mediocris magnitudinis, à Patino pag. 321. vulgatus, rarus eſt.

SEP. TYRO METRO. COLON. *Septimia Tyro Metropolis Colonia.* Templum ſex, in aliis quatuor columnarum à latere, ante quod conchylium.

Templum, vel Herculis, vel Aſtartes eſt; præcipua ſunt hæc Tyri Numina: ſed ſi conjecturæ locus, ad Herculem ſpectat, quia per excellentiam ſine icuncula fanum videtur repræſentatum, Hercules enim urbis erat Fundator & Heros, de quo ita loquitur Lucianus de Dea Syria. Καὶ ἔστι ἱρὸν καὶ ἐν Συρίῃ.... Τό γε τοῦ Ἡρακλέος τὸ ἐν Τύρῳ, οὐ τούτου τοῦ Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες ἀείδουσι, ἀλλὰ τὸν, ἐγὼ λέγω πολλὸν ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἥρως ἐστί. *In Syria quoque ſunt templa..... Herculis quidem illud quod eſt Tyri, non hujus Herculis, quem Græci decantant: ſed quem ego dico, multò vetuſtior eſt, & Tyrius Heros.* Priùs enim Herculi, quàm Aſtarte templum exſtruxiſſe Hiramum Tyri Regem narrat Joſephus contra Apion. lib. 1. Καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ, καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησεν· τότε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν· καὶ τὸ μὲν τοῦ Ἡρακλέους πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνὶ, εἶτα τὸ τῆς Ἀστάρτης. *Demolituſque antiqua delubra, nova templa ædificavit, Herculiſque primùm exſtructo menſe Peritio, deinde Aſtartes.* De hujus templi opibus, vide Herodotum in Euterp. Concha perpetuum Tyri inſigne.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, inter præſtantiores habendus.

IMP. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.
SEP. TYRO, in aliis TYRVS. METRO. COLON. *Septimia Tyro*, in aliis *Tyrus Metropolis Colonia.* Triremis cum remigantibus, in aliis cum velo: diverſi ſunt typi.

Triremis in Tyriorum nummis, aut ad primam triremium fabricam ab ipſis inventam, vel ad eorum in mari potentiam indicandam, appoſita eſt. Nonnus Dionyſ. 4. illos ab Hercule navigandi artem edoctos nautili concha ſua velificantis exemplo commemorat: unde Tibullus lib. 1. Eleg. 8.

Prima ratem ventis credere docta Tyrus.

De Tyri θαλασσοκρατίᾳ, ſeu maris imperio, audias Q. Curtium lib. 4. cap. 4. *Quocumque claſſes ejus adierint, ditionis ſuæ fecit.* Quod confirmat Strabo lib. 16. pag. 757. Τῆς δὲ περὶ τὰς ναυστολίας δυνάμεως τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος, τῶν ἀποικίδων ἐστὶ πόλεων τεκμήριον. *Quantum claſſe potuerint* (Tyrii) *argumento evidenti eſt multitudo & magnitudo Coloniarum ab iis deductarum.* In Africam ſcilicet, & in Europam teſte Diodoro lib. 5. Πολλὰς μὲν κατὰ τὴν Λιβύην ἀποικίας ἐποιήσαντο, οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τοῖς δύσιν κεκλιμένοις μέρεσιν. *Quo factum, ut multarum in Africa Coloniarum, nec paucarum in his Europæ partibus quæ ad Occidentem vergunt, auctores fierent.* Conchylium in Tyriorum nummis ferè perpetuum, celeberrimum apud ipſos purpuræ uſum oſtendit.

Uterque nummus rarus, alter ſecundæ formæ, alter minimæ.

HERCVLI
VICTORI
PRO. SALVTE
IMP. CAES. M.
OPELII AVRE
LI SEVERI
MACRINI. AVG.
L. IVBENTIVS
L. F. TER. SE
VERVS. AVG. N.
DISPENSATOR.

Ex Panvinio apud Gruterum pag. 50. 4.

DIADUMENIANUS.

MArcus Opelius Macrini filius, cognominatus eſt *Diadumenus*, ab avi materni nomine. Lampridius eum priùs *Diadematum* fuiſſe appellatum narrat, quòd naſcens pileum non habuerit, ſed diadema tenue; unde Mathematici ipſum Imperatoris filium, & Imperatorem futurum prædixerunt. Macrinus autem Imperator factus, cùm mœrorem omnium pectora obſediſſe obſervaſſet, quòd Antoninum in Repub. non haberent, exiſtimantes quòd ſine eo Romanum eſſet Imperium periturum, concionem parari juſſit, filiumque *Antoninum* appellavit, productoque *Diadumeni* nomine, in *Diadumenianum*, quaſi in Antoninorum familiam adoptatus, ille *Marcus Opelius Antoninus Diadumenianus* vocatus eſt.

DIADUMENIANI *nummi ex ære magno hactenùs non occurrunt, ex medio & minimo, inter præſtantiores collocantur.*

ÆLIA CAPITOLINA.

M. OPEL. ANT. DIADVMENIANVS. CAES. Caput Diadumeniani nudum.
COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.* Templum tetraſtylum, in quo Jupiter ſedens inter duas figuras muliebres.

Ælia Capitolina priùs Jeroſolyma, Colonia ab Hadriano conſtituta, nomen *Æliæ* habuit, de *Ælia* Hadriani gente; deinde ob accepta à Commodo beneficia, & non à deductis eò à Commodo Colonis, ut putat Scaliger in Animad. *Commodianam* etiam ſe appellavit. Poſtquàm autem Diadumenianus à patre Cæſar factus eſſet, urbs, ut utriuſque benevolentiam ſibi conciliaret, nummos in Diadumeniani honorem cudit. Templum in nummo ſignatum, Jovis eſt Capitolini, de quo diximus in ſimili Hadriani nummi typo, quod ille ædificari juſſit, teſte Dione in ejus vita lib. 69. pag. 793. Καὶ ἐς τὸν τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τόπον, ναὸν τῷ Διὶ ἕτερον ἀντεγείραντος, πόλεμος οὔτε μικρὸς οὔτ' ὀλιγοχρόνιος ἐκινήθη. *Ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curaviſſet, magnum bellum & diuturnum moveri cœpit.* Adſtantes Jovi mulieres, in nummo Hadriani unam Palladem, quia galeatam, quæ Romam etiam repræſentare poteſt; alteram verò, urbis Genium eſſe protulimus.

Hic nummus mediocris formæ inter elegantiſſimos reponendus.

M. OPEL. ANT. DIADVMENIANVS. C. Caput Diadumeniani nudum.
COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.* Templum tetraſtylum, in quo Aſtarte tutulata, pede ſupra fluvium impoſito, dextrâ caput ſuſtinet, lævâ ſcipionem gerit, hinc & inde Victoria globo impoſita. Diverſi ſunt typi.

Aſtartes cultum in Palæſtina antiquiſſimum fuiſſe ex Joſepho novimus, qui Saüli Regis occiſi, & filiorum arma in ejus templo fuiſſe conſecrata narrat Antiq. lib. 6. cap. 15. Καὶ τὰς μὲν πανοπλίας αὐτῶν ἀνέθηκαν εἰς τὸ Ἀστάρτειον ἱερόν. *Quorum arma in templo Aſtartes dedicaverunt.* Varius erat Aſtartes veſtitus, & varia ejus attributa, pro diverſo nimirum honore ipſi in diverſis Syriæ, Phœniciæ, & Palæſtinæ urbibus tributo: hæc autem in eo habitu depingitur, quo à Bybliis Phœnices, & à Cæſarienſibus Palæſtinæ colebatur. De ea abundè in Hadriano, Antonino Pio, & Julia Domna dictum eſt. Illa caput dextrâ papyraceum gerit, juxta Lucianum in Dea Syria: ejus verò capitis papyracei ex Alexandria Byblum appulſus, anniverſaria Adonidis celebranda deſignabat. Figura quam pede calcat, Adonis eſt fluvius, qui cum cruore inficiebatur, tempus lugendi Adonidis arguebat. Victoria columnæ impoſita, Aſtartæ coronam porrigens, ſæpe huic Deæ comes in nummis tribuitur; in hoc geminæ ſunt hinc & inde globo inſiſtentes; utrum igitur ad Aſtarten ſpectant, an verò ad Macrinum, tanquam de Parthis & Pſeudantonino victorem, videant eruditi.

Alter ferè ſimilis, ab Erizzo pag. 463. & ab Oiſelio tab. 17. vulgatur: Oiſelius autem Commodianæ urbis Æliæ nomen ipſi à Commodo collocatum, ab Hadriano in Cæſonii Commodi ab eo adoptati memoriam eidem Æliæ impoſitum perperam tradit: Deam verò Aſtarten, Commodum eſſe exiſtimat; dextrâ globum pro capite Serapidis gerere, lævâ haſtam Divinitatis pro ſceptro: pede globum pro fluvii capite; & hæc omnia ad orbis terrarum imperium denotandum profert. Theod. Rickius lib. de Capitol. Rom. pag. 56. Aſtarten, Jovem radiatum cum globo & haſta arbitratur. Rickium ſequutus eſt Com. Mediobarbus pag. 309.

Hic nummus ſecundi moduli rariſſimus.

ANTIOCHIA Syriæ.

M. ΟΠΕΛ. ΑΝΤΩΝΙΝΟϹ. Caput Diadumeniani ſine laurea.

S. C. Δ. Ε. *Senatuſconſulto.* Δημαρχικῆς ἐξουσίας in area: aquila verò in ima nummi parte, totum intra lauream.

Hic Diadumeniani nummus ſine urbis nomine, qualem in Macrino vidimus, ad Antiochiam Syriæ pertinet, ob litteras S. C. Δ. Ε. in omnibus Antiochenorum numiſmatibus ſemper occurrentes. Lampridius enim poſt Macrini ad milites adlocutionem, Diadumeno monetam mox Antiochiæ ſignatam tradit. *Hâc habitâ concione, ſtatim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeni nomine percuſſa eſt.* Geminam fuiſſe apud Antiochenſes Syriæ monetæ officinam, jam in Othone diximus: in una quidem nummi Syriæ Rectoris nomine cum epigraphe ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ uſque ad Caracallam cælabantur: in altera verò urbis moneta ſolis S. C. litteris appoſitis ſignabatur, ad denotandam ipſius cudendæ facultatem à Pompeio M. ſibi conceſſam, Senatuſconſulto fuiſſe confirmatam, cui additæ ſunt hæ notæ Δ. Ε. ut indicaret urbs, illam etiam Plebiſcito laudatam, in memoriam Pompeii, qui Tribunitiam poteſtatem à L. Sylla extinctam reſtituerat. Non autem litteræ Δ. Ε. de Tribunitia poteſtate Imperatoris intelligendæ ſunt, cui nempe adverſantur nummi Auguſtarum, & Cæſarum, in quibus eædem voces occurrunt: teſtis ſit hic Herenniæ Etruſcillæ nummus pro cæteris, in quo circa ejus effigiem ΕΡΕΝΝΙΑ ΕΤΡΟΥϹΚΙΛΛΑ legitur: in averſa verò parte ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥϹΙΑϹ. circa ambitum, S. C. in area cum aquila pro typo. Quis enim hæc Δημαρχικῆς ἐξουσίας verba ad Etruſcillam Principem fœminam ſpectare exiſtimet? Nec etiam S. C. nota in hoc Diadumeniani nummo ad Senatûs permiſſum pertinet, quod multùm torſit Eq. Patinum; ſed nota eſt Antiochenſium ſolita, ob monetam ſub Pompeio ſibi Senatuſconſulto, ut ſæpiùs dictum eſt, conceſſam. Aquila Romanum Imperium deſignat.

Cave ne Diadumeniani nummum apud Com. Mediobarbum pag. 309. cum epigraphe ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ, in quo tres Furiæ ſtant; & alterum Philippi Jun. cum eodem typo apud P. Harduinum pag. 54. ad Antiochiam Cariæ ſpectantes, Antiochiæ Syriæ tribuas.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 327. vulgatus, nec rarus, nec obvius eſt.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΜΑΡ. ΟΠ. ΑΝΤΩΝΙΝΟϹ. Caput Diadumeniani radiatum.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟϹ. *Tribunitiâ poteſtate, Conſul.* Aquila alis expanſis. S. C. Δ. Ε. in area.

Elegans

Elegans eſt hic Diadumeniani nummus cum titulo Imperatoris, qui confirmat ſententiam Lampridii, Herodianum hiſtoriam ſui temporis ſcribentem redarguentis, quod Diadumenianum Cæſarem tantùm fuiſſe aſſeruerit. *Herodianus Græcus Scriptor, hæc prætcriens, Diadumenum tantùm Cæſarem dicit puerum à militibus nuncupatum.* Sed Lampridius eum Imperatorem ſimul cum patre, ab exercitu vocatum contendit, cui refragantur nummi cum Cæſaris titulo, præſertim Romani: Macrinus autem illum Imperii conſortem Conſulemque dixiſſe videtur, eo tantùm tempore, quo Elagabalus à quibuſdam Legionibus Imperator ſalutatus eſſet; quod innuere videtur Dio in vita Macrini pag. 888. cùm ille ſcripſit ad Senatum de Pſeudantonino, conqueſtus de militibus, quòd adducti infinità pecuniæ cupiditate ab ſe defecerint. Ταῦτά τε ἐπέστειλεν ὁ Μακρῖνος, καὶ ἑαυτὸν μὲν πατέρα, τὸν δὲ Διαδουμενὸν υἱὸν αὐτοῦ συνεχέστατα ἀπεκάλει, καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ Ψευδαντωνίνου διέβαλλε, πολὺ νεώτερον αὐτοῦ τὸν υἱὸν αὐτοκράτορα ἀποφήνας. *Igitur Macrinus has litteras miſit, in iiſque ſe patrem crebro ac Diadumenum filium ſuum vocitabat, eundemque proferebat ut Imperatorem, multò juniorem Pſeudantonino, cujus ætatem criminabatur.* Nummum ex notis S. C. & Δ. E. Antiochiæ cuſum, jam ſuprà pronunciavimus, bis quidem voces Δημαρχικῆς ἐξουσίας in hoc nummo appoſitæ ſunt, ſed non repetitæ, ut ſibi perſuaſit P. Harduinus pag. 121. nam ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. circa ambitum averſæ nummi partis inſcriptæ ad Diadumenianum ſpectant. Δ. E. in area, ad Antiochiam urbem pertinent, ob monetam ipſi populi juſſu, ut ſæpiùs diximus, conceſſam. Antiochenſes per aquilam, ſe Imperio Romano ſubditos denotant.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores reponendus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

M. OPEL. DIADVMENO. AV. Caput Diadumeniani ſine laurea.

COL. P. FL. AVG. F. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Felix Cæſarea.* Variæ ſunt epigraphæ. Caput Serapidis calatho ornatum.

Singularis eſt hic nummus, qui non modò Diadumeni cognomen pro adoptati Diadumeniani nomenclatione exhibet, ſed qui ipſi pro Imperatoris nomine Auguſti titulum tribuit. Sic Lampridius eum *Auguſtum* nominat in ejus vita. PATRI AVGVSTO, FILIVS AVGVSTVS. *Non ſatis, mi Pater, videris in amore noſtro tenuiſſe tuos mores, qui tyrannidis affectatæ conſcios reſervaſti, &c.* Sed eadem Imperatoris & Auguſti dignitas Dionem illuſtrat qui Macrinum Diadumenum filium Imperatorem deſignaſſe narrat lib. 78. pag. 902. Καὶ τὸν υἱὸν αὐτοκράτορα, καίπερ τὸ δέκατον ἄγοντα, ἀπέδειξεν. *Ac filium Imperatorem, licèt annum decimum agentem, deſignavit.* Cæſarienſes Palæſtinæ hunc *Auguſti* titulum Diadumeniano tribuentes, à Macrini partibus contra Elagabalum ſtetiſſe videntur. Serapis inter præcipua Cæſareæ urbis Numina frequens occurrit in nummis Titi, Antonini Pii, M. Aurelii, L. Veri, & Commodi, quos conſule.

Hic nummus tertiæ magnitudinis præſtantiſſimus eſt.

DEULTON.

M. OPEL. ANTONINVS. DIADV. C. Caput Diadumeniani nudum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton.* Fortuna ſtans cum calatho in capite, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Deulton Thraciæ Colonia nummos Diadumeniano cum *Antonini* nomine conſecravit; Macrino videlicet adulata, quòd Imperator nomen adeò carum Reipublicæ reddiderit, quamobrem ſupplicationes Macrino à Senatu decretas narrat Lampridius in ejus vita. *Atque dies ſeptem ſupplicatio pro Antonini nomine celebrata eſt.* Fortuna in nummis Macrini & Diadumeniani, cujus in urbe, ut in pluribus aliis, cultum indicat, ſculpta eſt, tanquam utrique patri nimirum & filio obſequens, ceu utriuſque Dea conſervatrix, qualis depingitur ex Lilio Giraldo Hiſt. Deor. Synt. 16. in cippo Romæ cum imagine muliebris cornucopiæ ſiniſtrâ, dextrâ verò temonem habentis.

Hic nummus mediocris & minimæ formæ, inter rariores collocandus.

TYRUS.

M. OP. DIADVMENIANVS CAES. Caput Diadumeniani ſine laurea.
SEP. TYRVS METR. COLONIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Hercules ſtans, dextrâ pateram, lævâ clavam & ſpolia leonis.

Tyrios Phœniciæ Metropolitas, ſub Mario Secundo provinciæ Præfecto partes Macrini contrà Elagabalum amplexos, anteà diximus. Tyrii igitur nummos Diadumeniano, ut & patri dedicarunt. Hercules in hoc ſignatus, tutelaris eſt Tyrii Deus, quem ſummâ veneratione colebant, ut tradit Strabo lib. 16. pag. 757. Τιμᾶται δὲ καθ' ὑπερβολὴν Ἡρακλῆς ὑπ' αὐτῶν. *Colitur apud eos Hercules majorem in modum.* Hunc Herculem Suidas Minoi Σύγχρονον facit. Ἀνεφάνη δὲ ἐπὶ Μίνωος Ἡρακλῆς Τύριος. *Inclaruit Minoe regnante Hercules Tyrius.* De quo ſic loquitur Macrobius Saturn. 1. cap. 20. *Nec æſtimes Alcmena apud Thebas Boëtias natum, ſolum vel primum Herculem nuncupatum; immò poſt multos atque poſtremus ille hac appellatione dignatus eſt, honoratuſque hoc nomine, quia nimia fortitudine meruit nomen Dei virtutem regentis. Cæterùm Deus Hercules religiosè quidem, & apud Tyron colitur.* Hercules pateram tenet, ex qua vinum in ardentem aram ſacra ei facientes jaciebant, quem ita depinxerunt Tyrii, ut ſe pro Macrino ipſi ſacrificaſſe denotarent.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mutilus à Patino vulgatus pag. 326. inter rariores habendus. P. Harduinus pag. 514. eum etiam truncum protulit, Patinum forſan ſecutus.

M. OP. DIADVMENIAN. AVG. Caput Diadumeniani ſine laurea.
SEP. TYRVS METROP. COLONI. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Palma arbor.

Nummi Diadumeniani cum Auguſti titulo rariores ſunt quàm cum Cæſaris nomine; indicant autem populos, qui Auguſtum Diadumenianum appellavere Macrino contra Elagabalum faviſſe, cùm illud nomen filio dediſſet ad conciliandos rebelles, qui illum ſpurium Caracallæ filium Imperatorem deſignarant, & Antoninum appellaverant, ut narrat Dio lib. 78. pag. 888. Οἱ καὶ Ἀντωνῖνον αὐτὸν ὀνομάσαντες, αὐτοκράτορα προσχήματι ἀνέδειξαν. *Quo facto, milites ſtatim hunc nominant Antoninum, & Imperatorem deſignant.* Inter eos qui Macrino adhæſerunt, Tyrii inter primos fuere, quibus iratus maximè videtur fuiſſe Elagabalus, ut infrà videbimus. Palma arbor in nummo ſignata eſt, ad indicandam palmarum arborum in hac regione abundantiam, ob quam Phœnicia dicta eſt: Φοῖνιξ enim palma eſt, cui adſtipulatur Calliſthenes apud Ariſtotelem de Mirabil. ἀπὸ τῶν φοινίκων, id eſt à palmis Phœniciæ nomen deducere aſſerens.

Hic nummus infimi moduli, à Patino pag. 326. vulgatus, inter rariores collocandus.

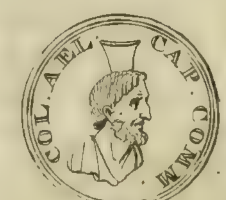
ELAGABALUS.

ELAGABALUS, occiſo Macrino, & rebus in Oriente ordinatis, milites in caſtella ſua diſperſit: SIDONEM Phœniciæ urbem, Coloniam, Veteranis in eam tranſmiſſis, deduxit; *Aureliam* eam appellavit, de gente *Aurelia*, ex qua ſe eſſe jactabat, ut Caracallæ filius: *Cùm ſe*, inquit Lampridius, *litteris ad Senatum miſſis, Antoninum Baſſiani filium ſcripſiſſet.* Illam non modò Coloniam, ſed provinciæ Metropolim fecit, ut ejus nummi arguunt, in quibus lanugine ornatus conſpicitur, etiamſi Tribunitiam poteſtatem v. adeptus fuiſſet, cùm à militibus interfectus eſt.

ELAGABALI *nummi ex omni forma vulgares & obvii ſunt, præſertim ſecundæ & minimæ formæ.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IM. C. M. AVR. ANTONINVS. A. Caput Elagabali radiatum.

COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.* Caput Serapidis calatho inſigne.

Elagabalus à quibuſdam Macrini militibus Juliæ Mæſæ aviæ artibus Imperator contra ipſum proclamatus eſt; ad cujus partes ſtatim quædam urbes ſe contulerunt, victo autem & in fugam acto Macrino, quam plurimæ; eodem denique occiſo, univerſæ. Sed cùm tamen quidam nova tentarint teſte Dione p. 909. præſertim in Phœnicia & Cæleſyria. Σεβῆρος ἐπιτολμήσας καὶ αὐτὸς τῇ μοναρχίᾳ ἐν τῷ τρίτῳ στρατοπέδῳ τῷ Γαλλικῷ, οὗ ἦρχε, καὶ Γέλλιος Μάξιμος ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, καίπερ ὑποστρατηγῶν ἐν τῇ Συρίᾳ τῇ ἑτέρᾳ, τοῦ τετάρτου τοῦ Σκυθικοῦ τέλους, ἐδικαιώθησαν. *Severus autem & ipſe regnum adfectare auſus in Legione Gallica tertia, cujus dux erat: itemque Gellius Maximus eadem ex cauſa, licèt quartæ Scythicæ Legionis in Syria ſecunda dumtaxat Legatus, ſuppliciis adfecti fuerunt.* Capitolienſes Palæſtinæ Phœnicibus proximi nummos in obſequii teſtimonium Elagabalo dicarunt. Serapis Æliæ colebatur, ut in M. Aurelii nummis diximus: ſed hæc urbs Serapidem inter alia quæ venerabatur numina, præcipuè cælavit, quòd Elagabalus illum ſumma religione proſequeretur, ut innuere videntur inſcriptiones antiquæ Gruteri à Triſtano relatæ tom. 2. pag. 328.

Hic nummus minimi moduli pro ſingulari habendus.

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ. C. Caput Elagabali laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗ. ΚΟΛ. S. C. Δ. Ε. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας, *Senatuſconſulto*, Δημαρχικῆς ἐξουσίας. Diverſæ ſunt epigraphæ. Mulier turrita inſidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ ſpicas gerit, ſub pedibus fluvius brachiis expanſis. In nummis autem primæ formæ ſæpe Aries ſupra caput ſignatur.

Antiochenſes Syriæ Metropolitæ plurimos Elagabalo nummos in grati animi monimentum dedicarunt, quòd ille eos pro Macrino ſtantes, ipſo devicto, à militum direptione pecuniâ ſuâ vindicaverit, ut innuit Dio lib. 79. pag. 906. Τότε μὲν μετὰ τὴν νίκην ἔς τε τὴν Ἀντιόχειαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰσῆλθε, πεντακοσίας τοῖς ἀμφ' αὐτὸν στρατιώταις δραχμὰς, ὅπως μὴ διαρπάσωσιν αὐτὴν, ὅπερ τὰ μάλιστα ἐπεθύμουν, προϊσχόμενος. *Tunc quidem à victoria poſtridie Antiochiam ingreſſus eſt, quingentas militibus ſuis drachmas, ne illam diriperent, quod imprimis facere cupiebant, pollicitus.* Figura muliebris, urbis eſt Genius; turribus ornatur, ut provinciæ Metropolis; rupibus inſidet, ad ſitum denotandum. Fluvius pro pedibus ejus, Orontes eſt, qui eam alluit; ſpicas tenet, ad earum abundantiam in agris ſuis arguendam; Aries ſub ejus capite, Antiochenſes hoc ſigno æram ſuam inchoare indicat: de quo vide noſtram de Regibus Syriæ Hiſtoriam pag. 342. S C. & Δ E. notæ ſunt facultatis monetæ cudendæ Antiochenſibus à Senatu & P. Romano conceſſæ Patinus pag. 332. Δ E. litteras, ad annorum numerum poſitas perperam exiſtimat.

Hic nummus primæ & ſecundæ magnitudinis, obvius eſt; mediocris autem à Patino vulgatus pag. 331.

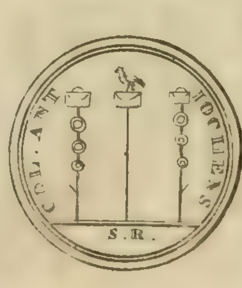
AY. K. M. ANTΩNEINOC. C. Caput Elagabali laureatum.

S. C. Δ. E. *Senatuſconſulto*, Δημαρχικῆς ἐξουσίας. Aries decurrens, aliis Aquila in laurea.

Antiochiæ Syriæ percuſſus etiam eſt hic Elagabali nummus, ut jam de iis, in quibus hæ voces S. C. Δ. E. ſignatæ ſunt, paſſim diximus: at obſervandum, illas in nummis minimæ formæ, ſine Antiochiæ urbis nomine ſemper occurrere, ſeu quod urbis Metropolis moneta per totam provinciam nota eſſet, ſeu quòd Antiochia hoc privilegio gloriaretur. Aries in Antiochenſium nummis exhibetur, ad indicandum illos anni principium inchoare à Niſan, id eſt verno tempore ad æquinoctium, cùm Sol ſignum Arietis ingreditur. Varia erant anni apud diverſos Orientis populos principia, de quibus vide Scaligerum & Petavium. Qua autem ratione Aries inter aſtra fuerit collocatus, narrat Hyginus Poët. Aſtron. lib. II. *Arietem inter ſidera figuravit, ita ut cùm Sol in ejus foret ſigno, omnia naſcentia recrearentur, quæ Veris tempore fiunt, hac re maximè, quòd illius fuga Liber recreavit exercitum. Præterea duodecim ſignorum Principem voluit eſſe, quòd ille optimus exercitui fuerit ductor.* Alii Arietis figuram ab Jove inter ſidera conſtitutam ferunt, & anni tempus quo frumentum ſeritur, denotare. Patinus notam Δ. tantum ſignavit, quam ad annum quartum retulit. Aquila in Antiochenſium nummis Imperium Romanum denotat.

Hic nummus minimi moduli à Patino vulgatus pag. 331. *non obvius eſt.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. C. M. AVR. ANTONIN. AV. Caput Elagabali laureatum.

COL. ANTIOCHENS. S. R. *Colonia Antiochenſis. Senatus Romanus.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Ad Antiochiam Piſidiæ pertinet hic nummus, & non ad Antiochiam Syriæ, ut quidam arbitrantur. Inter utriuſque urbis nummos hæc intercedit differentia, quòd non modò Piſidica nummos ſcribat Latinè, Syriaca verò Græcè, & Metropolis ſemper appelletur; ſed quòd illa ſæpe præferat notam S. C. Hæ autem voces S. R. an ad ambarum diſtinctionem, videant Eruditi, cùm illæ facultatem monetæ cudendæ à Senatu Romano utrique urbi conceſſam exhibere videantur. Antiochiæ quidem Syriæ datam ſub Pompeio, jam aliàs diximus; Piſidicæ forſan, quando Colonia à Julio aut ab Auguſto deducta eſt, præſertim cùm ſub illo Senatus adhuc juris ſui plurimùm eſſet retinens, vel cùm hic de provinciarum diviſione, de moneta ſignanda, & de Imperio denique retinendo nondum cum Populo Romano egiſſet. Aquila legionaria cum ſignis militaribus, ad Coloniam ex Veteranis militaribus primùm vel iterum deductam denotandam, in nummo cælata eſt: Coloniæ enim originis ſuæ inſignia ſcalpi curabant, ut immunitates tunc ſibi conceſſas denotarent. Paulus autem Antiochenſes Piſidiæ juris Italici eſſe refert lib. 2. de Cenſibus.

In

In Piſidia ejuſdem juris eſt Colonia Antiochenſium. Ex qua Legione in hanc Coloniam ſint tranſmiſſi Veterani, nondum novimus; nummus forſan amplior ejus nomen ſuppeditabit.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ pro raro notandus.

BERYTUS.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. AVG. Caput Elagabali laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Neptunus ſtans, dextrâ mulierem genuflexam poculum eâdem manu gerentem apprehendit, ille lævâ tridentem.

Berytus, urbs Phœniciæ antiquiſſima, à Beroë Nympha priùs Beroës nomen tulit, ſi Nonno fides Dionyſ. 41.

Πρωτοφανὴς Βερόη πέλε σύγχρονος ἥλικι κόσμῳ
Νύμφης ὀψιγόνης φερώνυμος, ἣν μεγανάσται
Υἱέες Αἰσονίων ὑπατήια φέγγεα Ῥώμης
Βηρυτὸν καλέουσιν, ἐπεὶ Λιβάνῳ πέσε γείτων.

Prima apparens Beroe fuit coæva æquali mundo
Nymphæ ſerogenitæ nomen habens, quam exules
Filii Auſoniorum eximia lumina Romæ
Berytum appellant, poſtquam Libano cecidit vicina.

Berytenſes in ejus rei memoriam Neptunum ipſam Beroen Nympham dextrâ apprehendentem exhibent. Venus enim illius mater, cùm Neptuno vel Baccho de filia contendentibus, victori promiſiſſet, Beroe Jovis juſſu Neptuno conceſſa eſt. Sed illa in nummo tanquam invita trahitur à Neptuno, quòd Bacchus illi magis quàm Neptunus placeret, ut narrat idem Nonnus Dionyſ. 44.

Ὑγρὸν ὑποβρυχίων ἐπεδείδιε παστὸν ἐρώτων,
Καὶ πλέον ἤθελε Βάκχον.

Humidum ſubmerſorum verebatur lectum nuptialem amorum,
Et malebat Bacchum.

Cupido Bacchum ſolatus eſt, quòd marinæ Veneris filia magis Neptuno maris Deo conveniret, quàm Bromio cui Ariadne, quæ ipſius thalamo aſſervabatur.

Hic nummus primi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Neptunus in templo tetraſtylo, in aliis exaſtylo, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem gerit, pede ſaxo impoſito.

Neptunum Beryti tutelarem Deum jam paſſim diximus; ſed an ille à Berytenſibus cultus ſit ante nuptias Beroes Nymphæ, à qua urbem nomen habuiſſe ſuprà retulimus, incertum eſt: ut ut ſit, nummus exhibet templum in ejus honorem exſtructum, in quo ejus ſignum conſpicitur, delphinum dextrâ piſcem ipſi gratiſſimum gerens, ſiniſtrâ verò tridentem illius peculiare ſceptrum, à quo Τριαινοφόρος, id eſt Tridentifer, à Græcis dictus eſt, unde Ovidius Metamorph. lib. 8.

O proxima terræ
Regna vagæ dixi Sortite Tridentifer undæ.

Tridens, ferramentum eſt, tres habens cuſpides, quod triplicem aquarum virtutem denotat apud Palæphatum, liquidam ſcilicet, fœcundam, & potabilem.

Hic nummus ſecundæ formæ pro raro habendus.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. AVG. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Templum tetraſtylum cum gradibus, in cujus vertice Neptuni & Beroes ſigna, ad latera duæ Victoriæ globo impoſitæ ſerta gerentes, in imo duo Tritones à delphinis vecti : in aditu templi Aſtarte ſeu Venus ſeminuda ſtans, à Victoriâ cippo impoſitâ coronatur : hinc & indè icuncula vexillum, ut videtur, gerens.

Venus à Syris & Phœnicibus dicta Aſtarte, exhibetur in templo, ut Beryti altera tutelaris Dea: ſigna verò Neptuni & Beroes in vertice fani, prout in ſuperiori nummo cælata vulgavimus, ipſorum nuptias confirmant, unde Victoriæ ad templi latera, & Tritones in imo à delphinis vecti, ob Bacchum amoris æmulum longè repulſum. Ipſa Venus dextrâ ſcipionem oblongum, ſeu ſceptrum, ſiniſtrâ verò acroſtolium gerit, tanquam maris domina, teſte Muſæo de Herone & Leandro.

Αγνώσσεις ὅτι Κύπρις ἀπόσπορός ἐστι θαλάσσης,
Καὶ κρατέει πόντοιο.
Ignoras quod Venus nata eſt è mari,
Et dominatur Ponto.

Duæ icunculæ in imo ad Aſtartes latera vexillum tenentes, videntur eſſe Coloniæ Genii in memoriam Veteranorum Legionum V. *Macedonicæ* & VIII. *Auguſtæ* Berytum tranſmiſſorum, de quibus paſſim diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos adſcribendus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Hercules ſtans, utraque manu extenſâ inter angues ſeſe erigentes.

Nummus Herculem Alcmenæ filium apud Berytenſes cultum arguit, ſtat ille inter duos ſerpentes, quos adhuc infans occidiſſe narrat Apollodorus l. 2. *At cùm Hercules octo jam menſes natus eſſet, dracones duos inuſitatæ magnitudinis, Juno infantem perdituros in lectum dimiſit : Alcmena Amphitryonis opem implorans, Hercules in pedes erectus, utraque manu conſtrictos ipſos necavit.* De quo Mart. l. 16. ep. 177.

Elidit geminos infans, nec reſpicit angues,
Tam poterat teneras hydra timere manus.

Berytii forſan hoc exemplo Elagabali victoriæ de Macrino & ejus filio relatæ alludentes, quaſi alter Hercules primo labore duos illos ſerpentes victor enecarit.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino vulgatus in Caracalla pag. 299. inter elegantiores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Silenus ſtans dextram attollit, lævo humero utrem hircinum gerens.

Eadem

Eadem epigraphe. Silenus ut ſuprà in templo quatuor columnarum, in cujus vertice Bacchus pantheræ inſidere videtur.

Silenum Bacchi Pædagogum vocant, Εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, *Ducem & præceptorem optimorum inſtitutorum.* Bacchus autem ſummâ erat veneratione Beryti cultus, quam urbem Nonnus Dionyſ. 41. appellat Βάκχου περνὸν ἔδεθλον, *Bacchi jucundum fundamentum.* Nil mirum ſi Berytii templum optimo Pædagogo ſeorſum erexerint Græcorum exemplo, ut narrat Pauſanias in Eliacis pag. 391. Ἴδια τῷ Σιληνῷ καὶ οὐκ ὁμοῦ Διονύσῳ πεποιημένος. *Non, ut multis in locis, cum Libero patre commune, ſed proprium habet.* Orientis populi Bacchum maximè ob peregrinationes in Indiam venerati ſunt. Ille in vertice templi pantheræ inſidet, quia illa ipſi ſacra eſt, & vino gaudet, ſi Oppiano fides de Venat. lib. 4.

Παρδάλιας καὶ δῶρα Διωνύσοιο δάμασαν.
Pantheras etiam dona Bacchi capiunt.

Pantheras idem auctor Bacchi nutrices fuiſſe tradit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Auguſti laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CAESAREA. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Caput Serapidis cum modio ſeu calatho.

Cæſarea, urbs Palæſtinæ primaria, unde ipſi *Primæ* nomen in nummis, Colonia à Veſpaſiano cum gentis ſuæ *Flaviæ* appellatione deducta eſt, hæc inter numina, Serapidem coluit, ut teſtes nobis ſunt ſuperſtites nummi Domitiani, Ant. Pii, L. Veri, Commodi, & Diadumeniani, quos videre eſt. Cum autem Veteres per Serapin, univerſam Mundi molem, & ipſa rerum principia intelligerent, certatim eum ſtatuis & templis honeſtarunt, inter quos primi Ægyptii perhibentur, deinde apud Græcos tranſiit ejus cultus, tandem à Romanis admiſſus eſt. Nil mirum igitur ſi Cæſarienſes illum vel ut ex urbe Roma allatum, vel ex Ægypto receptum venerati ſint.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ pro obvio habetur.

IM. C. M. AVR. ANTONINVS A. Caput Elagabali radiatum.

C. P. F. AVG. CAESAREA. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Variæ ſunt inſcriptiones. Aquila alis expanſis, in area S. P. Q. R.

Aquila Imperium Romanum hoc in nummo deſignat, Roma eam pro inſigni accepit, cujus rationem reddit Joſephus lib. de bel. Jud. 3. cap. 8. Βασιλεὺς τε οἰωνῶν ἁπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὤν. ὁ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι τοῦ κρατήσειν δοκεῖ. *Quod & univerſarum avium regnum habeat, & ſit validiſſima. Itaque illam & principatus inſigne putant, & omen victoriæ quoſcumque bello petierint.* Jupiter eâ pro ſymbolo uſus eſt, quòd illa ipſi contra Tyrannos victoriæ omen fuiſſet: quamobrem, inquit Ariſtoph. in Equit. Ζεὺς ἀετὸν εἵλετο, *Jupiter aquilam delegit.* Ut enim Aquila avium Regina perhibetur, ita Romæ Orbis Reginæ ipſa convenire videbatur. Cæſarienſes illam in nummis cum S. P. Q. R. titulo, quo Romani in diplomatibus, vexillis, inſcriptionibus, aliiſque rebus publicis utebantur, tanquam ipſorum Colori exhibent.

Hic nummus minimi moduli rarus & inſignis eſt.

CARRHÆ.

A. K. M. ΑΥΡ. ΑΝΤΟΝ. Caput Elagabali laureatum.

ΚΑ. ΚΟ. ΜΗ. ΠΟΛ. Δ. Κάῤῥα Κολωνία Μητρόπολις δεύτερα. *Carrhæ Colonia Metropolis Secunda.* Aſtrum inter Lunæ creſcentis cornua.

Carrhæ, urbs eſt Meſopotamiæ cæde Craſſi ſatis memorabilis, Colonia ſub M. Aurelio & L. Vero Auguſtis deducta, provinciæ Metropolis dignitatem habens; ſed in hoc nummo *Secunda* denominata eſt, quod ab Elagabalo factum ſuſpicamur; & noſtram de Emiſa ab hoc Imperatore in patriæ gratiam prima Meſopotamiæ Metropoli appellata ſententiam confirmat, hâc inter eas urbes diſtinctione, quòd hæc cis Euphratem, illa verò trans hunc fluvium poſita ſit. Duas in provincias Metropoles ab Imperatoribus factas nos docent ſuperſtites nummi Tomitanæ urbis cum hac epigraphe, ſecundæ Ponti, ΤΟΜΕΩΣ. ΜΗΤΡΟ. ΠΟΝΤΟΥ. Δ. Τόμεως μητροπόλεως Πόντου δευτέρας, cum Æſculapii ſigno & aliis typis. Creſcens Luna, Dei Luni cultum, de quo paſſim diximus, indicat. Aſtrum ſupra illam, Sol eſſe videtur, à quo Luna lumen accipit, quæ variè juxta ipſius motum nobis apparet. Solis verò & Lunæ curſum primum obſervaſſe Hyperionem narrat Diodorus lib. 5. pag 231. Ὑπερίονα δέ φασι τοῦ τε ἡλίου τὴν κίνησιν καὶ σελήνης, καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, ἔτι δὲ τὰς ὥρας τὰς συντελουμένας ὑπὸ τούτων πρῶτον ἐξ ἐπιμελείας, καὶ παρατηρήσεως κατανοήσαντα, τοῖς ἄλλοις εἰς γνῶσιν παραδοῦναι. *Hyperionem deinde, Solis & Lunæ, aliorumque ſiderum motus, & temporum vices quæ ab his perficiuntur, ſuæ obſervationis induſtriâ primum deprehendiſſe, & in aliorum deinde notitiam perduxiſſe, ferunt.*

Hic nummus minimæ formæ pro raro numerandus.

CARTHAGO *Africæ.*

M. AVREL. ANTONINVS. P. F. AVG. Caput Elagabali laureatum.

C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum.* Lupa cum puerulis.

Carthaginenſes Africæ Aſtarten ſeu Uraniam à Didone eorum fundatrice ex Phœnicia allatam ſumma veneratione colebant, illam Phœnices Aſtroarchen ſeu Lunam eſſe affirmantes. Elagabalus cùm ſummus Solis eſſet Sacerdos, congruere aiebat Solis & Lunæ matrimonium; juſſit eam afferri Romam, & quidquid auri in templo eſſet, pecuniamque quamplurimam Deo ſuo dotis nomine dari præcepit, ut narrat Herodianus in ejus vita l. 5. p. 569. Τῆς Οὐρανίας τὸ ἄγαλμα μετεπέμψατο· σεβόντων αὐτὸ ὑπερφυῶς Καρχηδονίων τε καὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀνθρώπων· φασὶ δὲ αὐτὸ, Διδὼ τὴν Φοίνισσαν ἱδρύσασθαι, ὅτε δὴ τὴν ἀρχαίαν Καρχηδόνα πόλιν ἔκτισε Βύρσαν κατατεμοῦσαν. *Simulacrum Uraniæ juſſit afferri: quod ſcilicet Carthaginenſibus omnique Africæ incredibilem in modum venerabile, poſitum fuiſſe à Phœniſſa Didone creditur, quo tempore antiquam Carthaginem diſſecto corio ædificavit.* Obtemperarunt Carthaginenſes, & nummos ſuos Imperatori dicarunt, inſculpto Lupæ Romulo & Remo ubera præbentis typo, Coloniarum ſolenni ſymbolo.

Nummum P. Hard. p. 109. levi errore Caracallæ tribuit, ſed graviſſimo cum ad Cæſarauguſtam Hiſpaniæ urbem nunquam *Juliæ* nomine ornatam revocat.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores collocandus.

COILLU.

IMP. C. AVR. ANTO. P. F. AVG. Caput Elagabali laureatum.

AEL. MVN. COIL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Silenus ſtans dextram attollit, lævo humero utrem hircinum gerit.

Coillu Municipium in Numidia, *Ælii* nomen ab Hadriano præfert, cui *Antoniniani* alterum in Caracallæ honorem, ut diximus in ejus nummis, addit, plurimis nimirum beneficiis ab utroque acceptis. Cùm autem Elagabalus pro Antonini filio habitus Imperium adeptus eſſet, mox Coillutani in patris munificentiſſimi memoriam nummos ipſi dedicarunt. De illo Lampridius in ipſius vita. *Nactus Imperium Romam nuntios miſit: excitatiſque omnibus Ordinibus, omni etiam populo ad nomen Antoninum, quod non ſolùm titulo, ut in Diadumeno fuerat, ſed etiam in ſanguine redditum videbatur, quum ſe Antoninum Baſſiani filium ſcripſiſſet ingens ejus deſiderium factum eſt.* Silenum jam in Caracalla apud Coellutanos ſumma veneratione cultum diximus, ille enim Bacchi nutricius & præceptor erat, de quo Horat. in Poët.

An cuſtos famuluſque Dei Silenus alumni.

Hic nummus minimæ formæ, ſingularis & rarus eſt.

C R E M N A.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. AVG. CREMNA. *Colonia Julia Auguſta Cremna.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Cremna, urbs eſt Piſidiæ in Pamphyliæ confinio, Colonia Romana teſte Strabone lib. 12. p. 569. Τὴν μὲν οὖν Κρῆμναν ἄποικοι Ρωμαίων ἔχουσιν. *Cremnam Colonia Romanorum occupavit.* Nomen *Juliæ* à Julio Cæſare conſtitutam, *Auguſtæ* verò ab Auguſto Veteranis frequentatam indicat, quod Aquila legionaria cum ſignis militaribus in nummo inſculpta confirmat, ſi quidem Coloniæ militaris ſymbolum eſt. Cremnæi Elagabalo per nummos obſequii & fidelitatis ſuæ perhibentes teſtimonium, ſigna militaria ad Coloniæ ex Veteranis originem indicandam cælarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

D I U M.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. DD. *Colonia Julia Dienſis. Decreto Decurionum.* Jupiter ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam, pro pedibus prora navis, in aliis Aquila.

Tam clarum apud Populum Romanum, provincias, & urbes, Antonini nomen, ut Lampridio teſte in Diadumen. *Illi nec Deorum nomen commode videretur adjungi.* Elagabalus autem, qui illud aſſumpſerat, omnibus carus extitit, de quo narrat idem Hiſtoricus, *Ubi in Senatu lectæ ſunt litteræ Elagabali, ſtatim fauſta in Antoninum, & dira in Macrinum ejuſque filium dicta ſunt.* Dienſes Macedoniæ, ut & cæteri populi novo Imperatori blandientes, nummos ei ſuos obtulerunt cum Jove præcipuo urbis Numine, de cujus templo in Sept. Severo diximus. Ille pateram gerit ob ſacrificia pro Elagabalo ſibi facta. Aquila ad ejus pedes, ipſi ſacra eſt, nam teſte Didymo in Hom. Iliad. 9. cùm Aquila Jovi apparuiſſet contra Gigantes decertans, victor eam bono omine acceptam tutelæ ſuæ ſubjecit.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ rarus eſt.

COL. IVL. DIENSIS. D.D. *Colonia Julia Dienſis. Decreto Decurionum.* Æſculapius baculo innixus, cui involutus eſt ſerpens.

Dienſes in hoc Elagabali nummo, *Auguſti* nomine relicto, *Julios* tantùm ſe appellant: urbes autem de antiquitate inter ſe decertare ſolitæ, vetuſtiorem nomenclationem ut plurimum inſcribebant, quod confirmat Coloniam Dienſem primùm à Julio fuiſſe conſtitutam, deinde ab Auguſto Veteranis frequentatam. Æſculapius in nummo ſignatus eſt, tanquam Medicinæ Deus à Dienſibus cultus. Is Apollinis ex Coronide Nympha filius, à patre Medicinam edoctus, Apollinem enim Medicinæ inventorem ex Homeri & Orphæi hymnis novimus. Æſculapius itaque ſcientiæ medicæ adeo gnaviter incubuit, ut cùm ægrotantes non ſine miraculo ſanaret, & multos ab inferis vitam reſtituere exiſtimaretur, à Jove Plutonis precibus fulminis ictu necatus eſt. Apollo autem ob necem filii irritatus, Cyclopes Jovis fulminum fabricatores interemit. Serpens baculo involutus, Æſculapii ſymbolum eſt, quòd ægrotantes ſanitati reſtituti, tanquam ſerpentes pellem deponentes, è morbis rejuveneſcant, ac ſenectutem exuant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in rariorum numero collocatur.

EDESSA.

ATT. K. M. ATP. ANTONEINOC. Caput Elagabali laureatum.

MAP. ATP. KOA. EΔECCA. Μαρκία Αὐρηλία Κολωνία Ἐδεσσα. *Marcia Aurelia Colonia Edeſſa.* Mulier turrita patrio veſtitu inſignis, monticulis inſidet, quibus lævâ innititur, dextrâ ſpicas, in aliis caniſtrum frugibus plenum, pro pedibus fluvius natantis effigie.

ATT. KAI. M. ANTΩNEINOC. CEB. Caput Elagabali radiatum.

MAP. ATP. ANTΩ. EΔECCA. Μαρκία Αὐρηλία Ἀντωνινιάνα Ἐδεσσα. *Marcia Aurelia Antoniniana Edeſſa.* Typus idem.

ATT. M. ATP. ANTΩNEINOC. CEB. Caput Elagabali radiatum.

ATT. ANTΩ. KOA. EΔECCHNΩN. Αὐρηλία Ἀντωνινιάνα Κολωνία Ἐδεσσηνῶν. *Aurelia Antoniniana Colonia Edeſſenorum.* Typus idem.

Edeſſa, urbs Oſrhoënorum ultra Euphratem, Abgaro Regi à Caracalla fraudibus ablata, ab ipſo facta Colonia, Metropoleoſque dignitate donata, Aureliæ gentis ſuæ nominibus ornata eſt, ut videre eſt in ſuperioribus nummis, quorum varias hìc inſcriptiones vulgavimus. Genius eſt urbis, figura illa veſtitu patrio inſignis, turrita quidem, ut validis cincta mœnibus, quam tandem labefactam reſtituit Juſtinianus apud Procopium l. 2. de Ædif. Inſidet monticulis, ad ſitum ejus in clivo arguendum. Pro pedibus figura fluvii, teſte Zonara, Scirtus eſt, qui urbem perlabitur, in eo autem inventus eſt lapis, in quo hæc epigraphe. Σκιρτὸς ποταμὸς σκιρτήσει κακὰ σκιρτήματα πολίταις. *Scirtus fluvius malos ſaltus civibus ſaltabit.* Illum ſub Juſtiniano urbem & regionem proximam inundaſſe, & earum opes evertiſſe, tradit idem Hiſtoricus.

Hi omnes nummi tum ſecundæ cùm minimæ formæ, obvii & vulgares.

EMISA.

A. K. M.

A. K. M. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝ. CE. Caput Elagabali laureatum.

ΚΟΛ. ΕΜΙ. Κολωνία Εμίσων. *Colonia Emiſenorum.* Caput Solis radiatum.

Emiſeni Phœniciæ civem ſuum, Elagabali Sacerdotem ad Imperium Romanum evectum lætantes, nummos ipſi plurimos percuſſerunt. Varius ille primùm, poſtea Antoninus dictus, Emiſenus fuit, teſte Juliano in Cæſſ. Εἶτα τὸ ἐκ τῆς Εμέσης παιδάριον. *Deinde adoleſcens ab Emeſa civitate oriundus.* Ejus mater Soæmias filia erat Mæſæ ſororis Juliæ Domnæ, de qua Herodianus lib. 3. p. 562. Μαῖσα ἦν τις ὄνομα, τὸ γένος Φοίνισσα, ἀπὸ Εμέσης καλουμένης ἐκ πόλεως ἐν Φοινίκῃ· ἀδελφὴ δὲ ἐγεγόνει Ιουλίας μὲν τῆς Σεβήρου γυναικός. *Mæſa erat quædam nomine, Phœniſſa mulier, ab Emeſa urbe Phœniciæ; cui ſoror Julia fuerat, Severi conjux.* Caput Solis in nummo cuſum eſt tanquam præcipuum Emiſæ numen, unde nomen Elagabali teſte eodem Hiſtorico loco cit. Ιέρωντο δὲ αὐτοὶ θεῷ Ηλίῳ· τοῦτον γὰρ οἱ ἐπιχώριοι σέβουσι, τῇ Φοινίκων φωνῇ Ελαγάβαλον καλοῦντες. *Sacerdotes ambo Solis, quem maximè indigenæ colunt, Phœniciâ linguâ Elagabalum vocantes.*

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. In aliis ΑΥ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Caput laureatum.

ΜΗΤΡΟ. Κ. ΕΜΙCΩΝ. Μητρόπολις Κολωνία Εμισῶν. *Metropolis Colonia Emiſenorum.* Aquila alis expanſis, roſtro coronam.

Emiſa in Elagabali nummis Metropolis renunciatur, quam dignitatem Coloniæ à Caracalla in matris Juliæ Piæ honorem factæ addidiſſe videtur ob patriam ſuam, de qua Am. Marcellinus l. 2. *Sic Antiochiæ Macrino Imperatore agente ab Emeſa Elagabalus exivit Antoninus.* Sed cujuſnam provinciæ Emiſa Metropolis effecta ſit, inter Antiquarios controverſum videtur. Urbs in Phœnicia collocabatur Caracallæ tempore; ut habet Ulpianus lib. 1. de Cenſ. *Sed & Emiſenæ civitati Phœnices Imperator noſter jus Coloniæ dedit.* Duæ erant in Phœnicia Metropoles, Tyrus ſcilicet, & Sidon, ut in Syria Antiochia, & Laodicea: ergo Phœniciæ Metropolis Emiſa non videtur fuiſſe, ſed Alex. Severi nummus Emiſam nominat Meſopotamiæ Metropolim: hæc autem dividi potuit ab Elagabalo in provinciam cis & trans Euphratem, cujus Emiſa citerioris Meſopotamiæ Metropolis effecta ſit, Carrhæ verò urbs, ulterioris, illa Metropolis prima in nummis ſignata, hæc ſecunda dicta, ut mox in Carrhenorum moneta, δεύτερα videbitur inſcripta. Sed de hac Metropoleos dignitate iterum in Alex. Severo dicturi, de Aquila agamus; illa vel ad Imperium Romanum ſpectat, cujus frequens in nummis hujus tractus urbium typus, vel ad Jovem, cujus Elagabalus erat Sacerdos, teſte Lampridio in ejus vita. *Fuit autem Elagabali, vel Jovis, vel Solis Sacerdos.* Imò ipſe Elagabalus in nummis aureis Aquilam in curru pro numine ſuo ſignare curavit cum ep. CONSERVATOR. AVG.

Hic nummus infimæ formæ pro raro habendus.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali radiatum, in aliis laureatum.

ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΜΙCΩΝ. Μητρόπολις Κολωνία Εμισῶν. *Metropolis Colonia Emiſenorum.* Vas ſeu lebes. In aliis, hinc & inde ad latera lauri ramus in vertice ΗΛΙΑ. In imo ΠΥΘΙΑ.

Vas ſeu lebes certamina Emiſæ celebrata indicat, quorum nomina inſcripta ſunt in nummo, ΗΛΙΑ ΠΥΘΙΑ. P. Harduinus contra Ill. Spanhemium illa duo eſſe contendit, ΗΛΙΑ ſcilicet, quæ ſic ab Elide dicta, eadem vult eſſe ac ΟΛΥΜΠΙΑ, Jovi Olympio ſacra, ΠΥΘΙΑ verò Apollini dicata. Spanhemius in epiſt. ad Andr. Morellium pag. 97. ΗΛΙΑ ΠΥΘΙΑ, *aut* ΠΥΘΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ, *aut* ΠΥΘΙΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ, *tanquam, vel* SOLI *Emiſenorum, ut aliunde notùm numini, &c.* At P. Harduinus pag. 151. inquit: ΗΛΙΑ *ludi ſunt, quibus ab Elide primùm appellatio facta videtur, non à Sole,* Ηλίῳ *quanquam ita viſum eſt viris aliàs eruditis: alioqui* Ηλιακὰ *dici, non* ΗΛΙΑ, *ars poſtularet.* Certamina Αλία Doricè pro Ηλία apud Ariſtidem Rhodios Solem colentes alloquentem ibidem agnoſcit P. Harduinus. Αλεία dicuntur à Grutero pag. 314. 1. ΡΟΔΟΝ ΑΛΕΙΑ, certamina ΟΛΥΜΠΙΑ, nunquam ΗΛΙΑ in nummis aut in inſcriptionibus vocata ſunt. Vas unum pro Spanhemio certare videtur, ſi tot in nummis exhibeantur quot ludi.

Duo autem rami ad latera, unus hinc, inde alter, duo victorum præmia arguunt. Certaminis enim Pythii initio, Agon Muſicus erat, qui cantu & tibiis reportabatur. Utriuſque victores lauro coronaſſe Apollinem refert Pet. Faber in Agoniſt. lib. 2. cap. 24. Illum enim hos ludos inſtituiſſe tradit Ovidius 1. Metam.

Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythia, perdomiti ſerpentis nomine dictos.

Laurum Apollini ſacram memorat Fulgentius Mythol. 1. *In ejus etiam tutelam laurum aſcribunt.*

Uterque nummus minimi moduli pro raro habendus.

LAODICEA Syriæ.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. LAOD. METROPOLEOS. *Coloniæ Laodiceæ Metropoleos.* In area Δ. Ε. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας. Diana Venatricis habitu ſtans, dextrâ telum è pharetra dorſo impoſita depromens, ſiniſtrâ arcum tenet.

Laodiceni Syriæ cùm frequentes Elagabalo nummos dedicarint, inter primos ipſi acclamaſſe videntur, Dianam verò illi ſignarunt ob ſummum in urbe ſua cultum, cujus meminit Lampridius in Elagabali vita. *Dianæ Laodiceæ ſimulacrum ex adyto ſuo in quo id Oreſtes poſuerat, auferre voluit.* Oreſtes & Iphigenia è Scythia fugientes, illud Laodiceam aſportaſſe ferunt, ſed rem aliter narrat Pauſanias, in Atticam ſignum illud ab Oreſte & Iphigenia è Taurica tranſlatum, deinde à Perſis ablatum, Laodicenis tandem à Seleuco conceſſum tradit l. 3. p. 192. Τὸ γὰρ ἐκ Βραυρῶνος ἐκομίσθη τε ἐς Σοῦσα, καὶ ὕστερον Σελεύκου δόντος Σύροι Λαοδικεῖς ἐφ' ἡμῶν ἔχουσι. *Quod enim Braurone fuit, Suſa priùs aſportatum; Seleuci deinde conceſſu, hac ætate habent Laodicenſes è Syria.* De notis Δ. Ε. infrà.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores aſcribendus.

COL. LAODICEAS METROPOLEOS. *Coloniæ Laodiceæ Metropoleos.* In area Δ. Ε. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας. Aquila alis expanſis in templo diſtylo ſeu duarum columnarum.

Laodiceni Metropolitæ Syriæ, & Coloni à Sept. Severo facti, nummos ipſi & Caracallæ ejus filio conſecrarunt, imo & Elagabalo, qui ex eo natum, & Severi nepotem ſe prædicabat, teſte Dione lib. 79. pag 907. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρὸς τὴν βουλὴν ἐπιστολῇ, τῷ τε πρὸς τὸν δῆμον γράμματι, καὶ αὐτοκράτορα καὶ Καίσαρα, τοῦ τε Ἀντωνίνου υἱὸν, καὶ τοῦ Σεβήρου ἔκγονον.... ἐνέγραψε. *In epiſtola, quam ad Senatum, & ſcripto quod ad populum miſit, & Imperatorem & Cæſarem ſe, filiumque Antonini, Severi nepotem .... inſcripſit.* Similem typum in Caracallæ nummis ad Jovem ob Aquilam ſpectare cum aliis ſcriptoribus diximus; ſed cùm Aquila etiam in Syriacis nummis Imperium Romanum denotet, Amicus noſter templum hoc majeſtati Imperii dicatum ſuſpicatur, ob fana plurima Romæ exſtructa: illam quidem pro Dea exiſtimatam docent nummi cum epigraphe ΘΕΑ ΡΩΜΗ, urget ille, & nummum à Seguino edit. 2. p. 78. vulgatum cum inſcriptione ROMAE ET IMPERIO ſub Caninio Agrippa Duumviro Corinthi percuſſum indicat, Imperio & Romæ cultum denotantem, imò templum ejuſdem Duumviri tunc Ædilis curâ, in Nerone pag. 176. à nobis allatum, utrique Romæ & Imperio ædificatum exiſtimat, de quo dijudicent Eruditi.

Alter Elagabali nummus argenteus maximi moduli occurrit, in quo pariter Aquila alis extenſis cum epigraphe ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. ΤΟ. Β. cum aſtro in area & his notis Δ. Ε. ad Laodiceam, ut infrà dicemus, ſpectat.

Hic nummus minoris formæ inter raros adſcribitur.

Caput Elagabali laureatum, in aliis radiatum.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. Caput turritum, in altero idem caput in templo diſtylo, in utriuſque area Δ. Ε. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας.

Caput illud turritum, nec Diana, aut Pallas, vel Julia Domna eſt, ut Patinus ambigit p. 298. ſed Genius urbis, cui templum diſtylum erexere Laodiceni: hujus autem ſimplex, fabrica minori Deo, ut Genius habebatur, exſtructum indicat, & ſuperiorem ſententiam de templo Romæ ſeu Imperio hac in urbe dicato confirmare videtur: illud etiam diſtylum eſt, nec Jovis ſupremi Dei majeſtati conveniens. Majores ſeu majorum gentium, & minores ſeu minorum gentium Deos fuiſſe, M. Tullius in Tuſcul. notat. Ex horum numero erant Semidei, Heroes, & Indigetes ab antiquis vocati; fuere autem qui illos putarent eſſe, quos indigitari, hoc eſt, vocari & nuncupari nefas eſſet: atque hos eos Deos fuiſſe, in quorum cuſtodia eſſent urbes genteſque. Alii dicunt, ſi indigitare, invocare eſt, Deos illos Indigetes eſſe potuiſſe, qui invocati faciles ſint, & præſto adſint. Alii ſunt qui putant Indigetes appellari, quaſi in loco vel geniti, vel degentes, & magis propitii patriæ, loco & civibus. Vide Lilium Giraldum in Syntagm. 1.

Virgil. *Dii patrii indigetes, &c.* Lucanus. *Indigetes fleviſſe Deos.*

Uterque nummulus inter obvios habendus, qui templum habet, inter Caracallæ nummos à Patino pag. 298. *vulgatus eſt.*

ΛΑΥΔΙΚΕΩΝ. Duo Athletæ nudi luctantes.

Duo Athletæ illi nudi ſeſe brachiis comprehendentes, certamina Laodiceæ celebrata indicant. Luctatores ſunt nudi, oleo ac ceromate delibuti, decertantes, quorum alter alterum in terram dejicere conatur. Illorum motus apprimè deſcribit Plutarchus Sympoſ. lib. 11. quæſt. 4. Μόνους δὲ τοὺς παλαιστὰς ὁρῶμεν ἀλλήλους ἀγκαλιζομένους, καὶ περιλαμβάνοντας· καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀγωνισμάτων, ἐμβολαὶ, παρεμβολαὶ, συστάσεις, παραθέσεις, συνάγουσιν αὐτοὺς, καὶ ἀναμιγνύουσιν ἀλλήλους. *Solos Luctatores videmus mutuis complexibus ſeſe devincire, & concertationis majorem partem variè miſcendis atque conſtringendis invicem corporibus peragi.* In Gymnicis hiſce ludis Herculem Olympiorum inſtitutorem luctâ victorem narrat Pauſanias lib. 5. pag. 300. Λέγεται δὲ καὶ ἐς αὐτὸν Ἡρακλέα ὡς πάλης τε ἀνέλοιτο καὶ παγκρατίου νίκας. *Ipſum etiam Herculem fama vulgatum eſt de lucta & pancratio coronatum.* Olympia certamina Tyri acta fuiſſe nos docent Caracallæ nummi, hic verò eadem eſſe Laodiceæ celebrata forſan indicat.

Hic nummus minimi moduli, in Caracallæ nummis apud Patinum pag. 298. *vulgatus, pro raro numerandus.*

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

Δ. Ε. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας. In laurea cum aſtro in imo.

Nummi ferè omnes Laodiceæ Syriæ notas Δ. Ε. in area minuto charactere præferentes, nos movent, ut hunc nummum cum iiſdem majuſculis in medio laureæ ſignatis ad ipſam urbem, etiamſi deſit ejus nomen, revocemus: illæ autem litteræ in duarum tantùm urbium nummis, Antiochenis nimirum & Laodicenis, occurrunt, in illis quidem cum S. C. in his verò ſolæ ſunt. Antiochiam diximus in Othone αὐτονομίαν à Pompeio, cùm ille Syriam in provinciam redigeret, pecuniâ redemiſſe, ſed cùm illa jus cudendæ monetæ haberet, quòd tantùm urbibus jure Latio donatis conceſſum erat, Senatuſconſulto non modò, ſed & Plebiſcito, ut illa uteretur opus fuit, unde Antio-

chia notas S. C. & Δ. E. ad antiquam monetæ ſignandæ licentiam indicandam in nummis appoſuit. Laodicea verò cùm in bello civili Sept. Severi partibus adhærens, malè affecta fuiſſet, & Antiochia pro Peſcennio ſtetiſſet, Severus Peſcennio devicto & occiſo, Antiochiæ privilegia & immunitates omnes Laodiceæ attribuit. Poſtea tamen Severus Caracallæ filii interventu veniâ Antiochiæ datâ, ipſi jura reddidit, ſervatis tamen Laodiceæ iiſdem privilegiis; ſed cùm Metropolis ſecunda hæc eſſet, non antiquas omnes monetæ cudendæ notas, ſed has tantùm Δ. E. appoſuiſſe videtur. Aſtrum in imo ad Elagabalum ſpectat, illud autem in pleriſque ejus nummis in illius honorem ſignatum videtur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

PATRÆ.

EMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Mercurius inſidens monticulis, dextrâ crumenam, lævâ caduceum, ad pedes aries.

Omnes ferè R. provinciarum populi nummos in Elagabali honorem percuſſerunt, inter quos Patrenſes Achaiæ Mercurium in ſuis ob commercia belli civilis diſſipata, per ipſum reſtituta ſignarunt. Mercurius autem dextrâ crumenam gerit, tanquam mercium Deus, de quo Fulgentius Mythol. lib. 1. *Mercurium dicunt præfuiſſe negotiis.* Et paulò poſt: *Mercurium dici voluere, quaſi mercium curam.* Siniſtrâ caduceum, virgam ſcilicet cum duobus ſerpentibus, de qua ibid. *Virgam verò ſerpentibus nexam ob hoc adjiciunt, quod Mercatoribus det aliquando regnum ut ſceptrum: & vulnus ut ſerpentium.* Aries ad mercaturam etiam ſpectat, quorum alii pro cibo, alii pro veſtibus & lanificiis venundantur: illos autem tueri & augere dicitur Mercurius apud Pauſaniam lib. 2. fol. 89. Χαλκοῦς καθήμενός ἐστιν Ἑρμῆς· παρέστηκε δέ οἱ κριὸς, ὅτι Ἑρμῆς μάλιστα δοκεῖ θεῶν ἐφορᾶν καὶ αὔξειν ποίμνας. *Mercurius ex ære ſedens viſitur: cui adſiſtit aries, quod unus præ cæteris Mercurius greges tueri & augere exiſtimatur.*

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris ſedens in curru à duobus cervis tracto, lævâ habenas tenet.

Nummus hic jam in M. Aurelio à nobis deſcriptus fuit, quem non ad Dianam, ut quidam exiſtimant, ſpectare diximus, verum is eam virginem in anniverſaria Dianæ Laphriæ ſacrorum pompa apud Patrenſes Sacerdotis vices agentem exhibet, cujus hiſtoriam videas apud Pauſaniam in Achaic. pag. 433. Πρῶτα μὲν δὴ πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι, καὶ ἱερωμένη παρθένος ὀχεῖται τελευταία τῆς πομπῆς ἐπὶ ἐλάφων ὑπὸ τὸ ἅρμα ἐζευγμένων. *Pompam Deæ magnificentiſſimo apparatu tranſmittunt: in ea virgo, quæ ſacerdotio fungitur, poſtrema omnium cervorum bijugo curru invehitur.* Patrenſes hunc typum forſan Imp. Elagabalo cuderunt, alludentes pompæ, in qua is Elagabalum Deum ſuum ad ſuburbanum deduxit, de quo Herod. lib. 5. Τόν τε θεὸν αὐτὸν ἐπιστήσας ἅρματι χρυσῷ τε καὶ λίθοις τιμιωτάτοις πεποικιλμένον, κατῆγεν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ προάστειον. *Ipſum porro Dei ſimulacrum impoſitum vehiculo, quod eſſet auro pretioſiſque lapidibus exornatum, deducebat ex urbe in ſuburbanum.* Urbes autem & Coloniæ nihil in nummis ſine aliqua ratione & myſterio ſignabant.

Hic nummus ſecundi moduli inter inſigniores collocandus.

PTOLEMAIS Phœniciæ.

C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Caput Serapidis modio inſigne.

Ptolemaidenſes ut aliæ Phœniciæ Coloniæ nummos ſuos Imp. Elagabalo dedicarunt : in hoc Serapidis caput, ut in Severo & Caracalla, à quo originem ſe traxiſſe gloriabatur, ſignarunt. Serapis Jovis frater à Juliano in Cæſar. appellatur. Καὶ ὁ Ζεὺς, ἀπιδὼν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σάραπιν. *Deinde Jupit r derepente ad Serapin fratrem ſuum converſus.* Quod confirmat illorum opinionem, qui illum eun lem eſſe cum Plutone putant. Illius cultum in pleriſque Syriæ & Phœniciæ urbibus nos edocen nummi. Xiphilinus autem ejus templum Antiochiæ in vita Caracallæ commemorat : Τὰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Σεραπείου προσέταττε πᾶσιν ὁ Ἀντωνῖνος. *Imperabatque multa de templo Serapidis Antoninus.* Modius ille in Serapidis capite, ejus videtur ornamentum, quod Serapidis, qui idem cum Oſiride exiſtimatus, agriculturam docuerit. Vide Voſſium l. 1. de Theol. Gent. cap. 29.

Hic nummus mediæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

IMP. CAES. M. ANTONINVS AVG.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Signa Zodiaci circa templum ex duabus columnis exſtructum; in quo Diana Venatrix telum è pharetra depromit, lævâ arcum.

Dianæ ſimulacrum in templo, illam à Ptolemaidenſibus cultam indicat, quam Laodiceni Syriæ pariter venerati ſunt : ſed Zodiaci ſigna circa ambitum, ſpectant ad Aſtronomiam, cujus artis plurimi erant periti Phœnices, ut docet Strabo l. 16. pag. 757. Σιδόνιοι δὲ πολύτεχνοί τινες παραδέδονται καὶ καλλίτεχνοι, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς δηλοῖ· πρὸς δὲ, καὶ φιλόσοφοι περί τε ἀστρονομίαν καὶ ἀριθμητικήν. *Sidonii cùm multarum tùm opiinarum artium magiſtri perhibentur, ad hæc aſtronomiæ & arithmeticæ periti.* Et paulo poſt : Γεωμετρίαν.... παρὰ Αἰγυπτίων ἥκειν εἰς τοὺς Ἕλληνας πεπιστεύκασιν· ἀστρονομίαν δὲ καὶ ἀριθμητικὴν παρὰ Φοινίκων. *Geometriam.... ab Ægyptiis ad Græcos propagatam pro certo habent : à Phœnicibus verò aſtronomiam & arithmeticam.* Quod confirmare videtur Plinius lib. 5. c. 12. *Ipſa gens Phœnicum in gloria magna litterarum inventionis, & ſyderum.* Apud veteres Aſtronomia & Aſtrologia voces fuerunt ſynonymæ, recentiores illas diſtinxerunt.

Hic nummus ſecundi moduli inter rariſſimos collocandus.

COL. PTOL. HΞC. *Colonia Ptolemais.* anno 268. Fortuna in templo octo columnarum dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Ptolemaidenſes Fortunam veneratos fuiſſe plurima eorum numiſmata declarant, ſed hoc præcipuè cum ſuperbiſſimo templo octo columnis ſuffulto, in cujus aditu ejus ſimulacrum. Julium Cæſarem bellum parantem, Fortunæ ſacrificaſſe tradit Xiphilinus in Pomp. pag. 148. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ τῇ Τύχῃ θύοντος, ὁ ταῦρος, πρὶν καὶ τρωθῆναι, ἔξω τῆς πόλεως ἐξεχώρησε. *Cùmque Fortunæ ſacrificaret, taurus, priuſquam feriretur, extra urbem profectus.* Notæ H. Ξ. C. annum æræ Ptolemaidenſium 268. denotant, cujus caput à Julio Cæſare deſumptum eo U. C. 705. anno quo Antiochenſes & Laodi-

cenſes Syriæ ab ipſomet Julio Coſ. II. cum Servilio Vatia aliquod beneficium acceperunt, & omnes epocham computare cœperunt, nam adjunctis 268. annis U. C. 706. efficient 974. quo Elagabalus Conſulatum iniit III. & Eutychianus Comazon II.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, olim noſter, nunc Regius, inter rariſſimos habendus.

SIDON.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Elagabali laureatum.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Aſtarte ſtans dextram imponit trophæo, lævâ ſcipionem, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, ad pedes hinc Silenus, inde palma arbor.

Sidon urbs Phœniciæ antiquiſſima, à Sidone Chananis filio nomen habet Geneſ. 10. 15. Alii à Phœnicio nomine Sid, quod piſcationem ſonat, nuncupari contendunt. Urbs eò uſque claruit, ut jam olim dubitatum ſit, ipſa ne an Tyrus pro Phœniciæ Metropoli ſit habenda, de quibus Strabo lib. 16. pag. 756. Ἀμφότεραι δ’ οὖν ἔνδοξοι καὶ λαμπραὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν· ὁποτέραν δ’ ἄν τις εἴποι μητρόπολιν Φοινίκων, ἔρις ἐν ἀμφοτέραις ἐστίν. *Ergo ambæ & nunc & antiquitus claræ illuſtreſque ſunt: controverſumque narrant, utra earum Phœnicum Metropolis dici debeat.* Sed quia Eſaias cap. 28. 12. Tyrum nominavit filiam Sidonis, concedi palmam antiquitatis Sidoni neceſſe eſt, quod confirmare videtur idem Strabo, qui Sidonem tantùm, & non Tyrum, ab Homero celebrari tradit. Οἱ μὲν οὖν ποιηταὶ τὴν Σιδόνα τεθρυλήκασι μᾶλλον, Ὅμηρος δὲ οὐδὲ μέμνηται τῆς Τύρου. *Poetæ quidem magis Sidonem celebrant, atque adeo Homerus Tyri non meminit.* Palma arbor in nummo ad antiquitatem ipſius indicandam ſignata eſt: palma autem Græcè φοῖνιξ, unde Phœnicia nonnunquam Sidoniorum nomine vocata eſt. Apud Heſychium Σιδόνιοι, Φοίνικες dicuntur, ut apud Bibliorum Interpretes Deuter. 3. 9. pro *Sidonim*, Φοίνικες. Eſaiæ 23. 2. pro *Sidon* Φοινίκη redditur. Silenus ſui cultum apud Sidonios indicat, ille tanquam minor Deus ad Aſtartes ſupremæ urbis Deæ pedes collocatur: de ipſa in nummo ſequenti.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ, pro raro habendus, ſed primæ elegantior eſt.

COL. AVR. PIA. METR. SIDON. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Eadem Aſtarte cum attributis in templo quatuor columnis ſuffulto.

Sidon ſub Elagabalo Colonia & Metropolis perhibetur, Colonia quidem ab hoc Imperatore deducta, & Phœniciæ Metropolis titulo donata: in ſuperiorum autem Cæſarum nummis Ναυαρχίδος dignitate inſignitur, Sidon & Tyrus olim Metropolis dignitate ornatæ, ipsâ ab Auguſto Cæſare privatæ videntur ex Dionis verbis lib. 54. pag. 525. Καὶ τοῦτο καὶ τοὺς Τυρίους, τούς τε Σιδωνίους διὰ τὰς στάσεις ἐποίησεν, ἐν τῇ Συρίᾳ γενόμενος. *Idemque in Syriam quùm adveniſſet, Tyriis & Sidoniis propter factiones ſupplicium irrogavit.* Utraque autem urbs Metropolis titulum tantùm recuperavit ultimis temporibus, illa ſub Sept. Severo, ut diximus, hæc ſub Elagabalo, de qua mox agemus. Aſtartes cultum habent Sidonii, ut ipſi Tyrii. De illius fano loquitur Lucianus de Dea Syria. Ἔνι δὲ ἄλλο ἱερὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα τὸ Σιδώνιοι ἔχουσι, Ἀστάρτης ἐστί. *Eſt & aliud templum in Phœnicia, quod Sidonii tenent, Aſtartæ ut ipſi quidem dicunt.* Dea imponit manum trophæo, ut in Tyriorum nummis, eâdem ut videtur cauſâ, ad indicandas longè latèque ex Phœnicia Colonias, ubi trophæum tanquam victoriarum inſigne poſuerunt, idcirco forſan ipſi Victoriola coronam ei porrigit: illa ſcipionem ſeu ſceptrum, ut loci regina, velut proprium ſymbolum gerit.

Hic nummus majoris moduli in præſtantiorum numero recenſendus.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Altare umbraculi modo cum quatuor columnis duabus rotis impoſitum, in quo Aſtartes ſimulacrum.

Currus ille ſacer cum Aſtartes ſimulacro anniverſariam ipſius ſacrorum pompam indicare videtur. Credibile eſt quotannis illud Deæ ſignum magnificentiſſimo per urbem apparatu tranſmitti ſolitum fuiſſe, ut in pluribus Syriæ & Phœniciæ urbibus factum narrat Lucianus. Aſtarte verò ex Sanchoniathone Phœnicio, Venus eſt. Τὴν δ' Ἀστάρτην Φοίνικες τὴν Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι. *Aſtarten autem Phœnicii Venerem eſſe dicunt.* Id confirmat Cicero de Nat. Deor. lib. 3. *Quarta Venus Tyriâ Tyroque concepta, quæ Aſtarte vocatur*, cui ſententiæ adſtipulatur Suidas. Ἀστάρτη ἡ παρ' Ἕλλησιν Ἀφροδίτη λεγομένη. *Aſtarte quæ apud Græcos Venus dicta eſt.* Bochartus lib. 2. cap. 5. Ἀστάρτην vocem deflexam fuiſſe in Græcam Ἀστροάρχην, qua uſus eſt Herodianus in vita Elagabali, refert. Φοίνικες δ' Ἀστροάρχην ὀνομάζουσι, ſive id librarii, aut ſcriptoris ipſius imperitiæ tribuatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

AVR. PIA. SIDON. COLON. METROP. *Aurelia Pia Sidon Colonia Metropolis.* Colonus agit boves, ad eorum latera in medio nummi vexillum in quo LEG. III. PAR. *Legio Tertia Parthica*, & non III. CAC. ut vulgavit Holſtenius in Steph. pag. 292.

Tyrum Macrini partes acriter foviſſe veriſimile eſt, ideo Elagabalus ipſi iratus, eam Metropolis dignitate privavit, quam Sidoni ſibi faventi conceſſit, illamque Coloniam conſtituit, ut Aureliæ Piæ gentis ſuæ nomina non modò, ſed frequens nummorum ejus in honorem Elagabali uxorum, matris, & aviæ, ſignatorum copia indicant. Imò convincit typus Coloni boves agentis, quem ita deſcribit Plutarchus in Romulo pag. 23. Ὁ δ' οἰκιστὴς ἐμβαλὼν ἀρότρῳ χαλκῆν ὕννην, ὑποζεύξας δὲ βοῦν ἄῤῥενα καὶ θήλειαν, αὐτὸς μὲν ἐπάγει περιελαύνων αὔλακα βαθεῖαν τοῖς τέρμασι. *Conditor aratro æreum vomerem adjungit, junctiſque bobus mare & fœmina, ipſe circum lineamenta profundum inducit ſulcum.* Vexillum in quo LEG. III. PAR. Legionis Tertiæ Parthicæ Veteranos in Coloniæ ſupplementum Sidonem traductos denotat. De his plura in ſequenti nummo.

Hic nummus primæ magnitudinis in elegantiorum ſerie ſcribendus. Obſervatur etiam ſecundi moduli cum epigraphe COL. AVR. METR. SID.

COL. AVR. PIA. METROP. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Tria ſigna militaria, in quorum apice parvæ Aquilæ.

Signa illa militaria ad Legionis tertiæ Parthicæ Veteranos Sidonem colonos ab Elagabalo traductos ſpectant. Legio tertia Parthica in Meſopotamia hiberna agebat, ut legimus apud Dionem lib. 55. pag. 564. Σευῆρος τὰ Παρθικά, τό τε πρῶτον, καὶ τὸ τρίτον τὸ ἐν Μεσοποταμίᾳ. *Severus Parthicas primam & tertiam in Meſopotamia.* Illa forſan prima Elagabalo acclamavit, de qua forſan loquitur Herodianus lib. 5. fol. 563. Ὅπερ ἐκεῖνοι ἀκούσαντες, τοῖς συστρατιώταις κατ' ὀλίγον ἀπαγγέλλοντες, διαβόητον ἐποίησαν τὴν φήμην, ὡς εἰς πᾶν χωρῆσαι τὸ στρατιωτικόν. *Ea res audita ab illis, ac ſenſim communicata reliquis commilitonibus, per univerſum denique exercitum vulgata eſt.* Legio hæc tertia Parthica à Septimio Severo, cum prima & ſecunda hujus nominis conſcripta eſt cùm in Parthos bellum ſuſcepit multis militibus in

civilibus

civilibus bellis contra Peſcennium & Albinum occiſis, quarum prima & tertia in Meſopotamia, ſecunda vero in Italia bello confecto collocata eſt. Tertiæ meminit ſub Elagabalo vetus inſcriptio Romæ reperta apud Grut. 528. 1.

C. AVREL. L. F. PAR. FAVOR.
VETERAN. LEG. III. PARTHIC. P. F.
M. AVRELIO ANTONINO AVG. IIII.
ET AVRELIO ALEXANDRO CAES.

Nummus ſigna tria militaria tertiæ nomini alludens forſan exhibet.

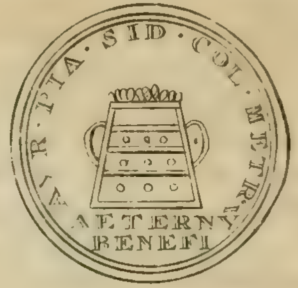
Hic nummus primæ magnitudinis, apud Petrum Garzoni Sen. Venetum rariſſimus, ſecundæ pro raro habendus.

COL. METR. AVR. PIA. SID. *Colonia Metropolis Aurelia Pia Sidon.* Mulier turrita & ſtolata ſtans, dextrâ pateram ſuper aram juxta Aquilam legionariam proræ navis impoſitam.

Mulier turrita ſtans, Genius Sidonis eſt. Caput habet turritum ut Metropolis, de qua Diodorus lib. 16. Πλούτῳ τε καὶ ταῖς ἄλλαις χορηγίαις ἡ πόλις πολὺ προεῖχε τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων. *Opibus & aliis adminiculis longè ſuperabat ea urbs reliquas Phœniciæ urbes.* Stolata eſt Romano more, ut Colonia; pateram tenet ſuper altare, pro Imperatore ſacrificans; adſtat Aquila legionaria, ad Veteranos in Coloniam tranſmiſſos indicandos; hæc proræ inſiſtens, ſitum urbis arguit, de qua Mela lib. 1. cap. 5. *Adhuc opulenta Sidon, antequam à Perſis caperetur, maritimarum urbium maxima*, vel potentiam in mari, unde in nummis Trajani & Hadriani ΣΙΔΩΝΟϹ ΝΑΥΑΡΧΙΔΟϹ perhibetur, ut innuere videtur Diodorus ſupra laudatus. Τὸ δὲ μέγιστον τριήρεις καὶ πεντήρεις εἶχε πλείους τῶν ἑκατόν. *Et quod maximum eſt triremes, & quinqueremes habet plures centum.*

Hic nummus majoris formæ inter præſtantiores numerandus.

AVR. PIA. SID. COL. METR. *Aurelia Pia Sidon Colonia Metropolis.* Modius ſpicis refertus, in imo nummi AETERNV. BENEFI. *Æternum beneficium.*

Modius ſpicis plenus, frumentum Sidoniis ab Elagabalo conſtitutum indicat, ut Romæ morem fuiſſe teſtatur Suetonius in Julio. *Atque ex viginti trecentiſque millibus accipientium frumentum è publico ad centum quinquaginta retraxit.* Imo menſtruas frumenti donationes ab Auguſto factas tradit Philo Legat. ad Caium. Οὐ μὴν ἀλλὰ κἂν ταῖς μηνιαίοις τῆς πατρίδος διανομαῖς, ἀργύριον, ἢ σῖτον ἐν μέρει παντὸς τοῦ δήμου λαμβάνοντος. *Domi quoque quoties menſtruas pecuniæ, frumentive diſtributiones acciperet.* Frumentum Prætorianis menſtruum à Nerone conceſſum confirmat idem Sueton. in ejus vita. *Item Prætorianis cohortibus frumentum, menſtruumque gratuitum conceſſit.* Has verò frumenti diſtributiones ab aliis Imperatoribus forſan prætermiſſas Nerva videtur renovaſſe ob inſignem nummum Senatus juſſu ipſi percuſſum cum hac epigraphe, PLEBEI VRBANAE FRVMENTO CONSTITVTO, & modio ſpicis pleno. Sidonii ejuſmodi beneficium à munificentiſſimo Imperatore acceperunt, cujus memores ſingularem epigraphen hanc, AETERNVM BENEFICIVM, in nummis ſub modio ſpicis referto cudi curaverunt.

Hic nummus majoris formæ è muſeo noſtro, eximiæ raritatis eſt: ſimilem typum protulit Com. Mediobarbus pag. 314.

C. A. PI.

C. A. PI. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Europa cum peplo, tauri dorſo vecta.

Sidonii Europam à tauro raptam, ad urbis antiquitatem indicandam cælarunt, ejus nummi meminit Lucianus de Dea Syria. Καὶ τὸ νόμισμα τῷ Σιδώνιοι χρέονται, τὴν Ευρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῷ ταύρῳ τῷ Διί *Et nummus quo Sidonii utuntur, habet Europam tauro, Jovi videlicet inſidentem.* Europa Agenoris Phœniciæ Regis filia fuit, ex qua tertia pars Orbis dicta eſt Europa. Ovid. in ep. pro. 2.

Tertia pars Orbis (ſic dicta ab Agenore nata)
Europa.

Ur-appa tradit Bochartus lib. 4. cap. 33. quaſi terram Λευκοπρόσωπον, *quia Europæi Africanos candore faciei multùm ſuperant, unde & Europa dicta eſt Cadmi ſoror, quaſi* ALBA FACIE. *Virgo.* Illius hiſtoriam ſic narrat Hyginus fab. 178. *Europa Agenoris & Argyropes filia, Sidonia, hanc Jupiter in taurum converſus, à Sidone Cretam tranſportavit.* Alii Europam fuiſſe raptam in navi, cui Tauri nomen erat, commemorant.

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribitur.

IMP. C. M. AV. ANTONINVS AV. Caput Elagabali laureatum.
COL. MET. AVR. PIA. SID. Duæ triremes, in quarum dexteriore ſtans figura muliebris manum extendit verſus duas minores in altera poſitas, in vertice nummi currus Aſtartes, in ejus imo delphin.

Hæc hiſtoria ad Didonis è Sidone fugam ſpectare videtur. Cùm Pygmalion Phœniciæ Rex Sichæum Didonis maritum ejus theſauris inhians occidiſſet, illa in ſomniis monita eſt, ut effoſſis clam theſauris fugeret. Alii narrant, cùm Phœnicia urgenti peſtilentia laboraret, navibus conſcenſis in Africam tranſiiſſe, ipſa in nave mandata pro itinere imperare videtur. Nec moveat lectorem Didonem à quibuſdam Tyriam appellari, cùm utraque urbs Sidon & Tyrus illam ſibi vindicent, Virgilius Æn. 1. eam Sidoniam appellat.

Phœnices Sidon urbs, hinc Sidonia Dido.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter præſtantiores numeratur.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.
COL. MET. AVR. PIA. SID. *Colonia Metropolis Aurelia Pia Sidon.* Mulier ſeminuda cum pallio oblongo ſtans ſupra triremem dextrâ extensâ, ſiniſtrâ ſcipionem tranſverſum collecta veſte gerit.

Alii figuram hanc ſupra triremem, Didonem Sidone fugientem, iter brachio extenſo indicantem, & ſiniſtrâ ſceptrum oblongum, ut in Tyriorum nummis, gerentem affirmant: alii verò Aſtarten exiſtimant, qualis in nummis Demetrii Nicatoris Hiſtoriæ noſtræ Syriæ pag. 273. exhibetur: hæc dextrâ extensâ Venerem ſtellam indicat, quod Græci ἄστρον, unde illam Aſtarten nominatam dicunt, cujus in vertice ſacer currus ad eam indicandam ſignatus videtur; illa ſupra triremem ſtat, tanquam urbs Sidon Phœniciæ Ναυάρχις, vel ut triremium inventrix, teſte Clemente Alexandrino Strom. lib. 10. pag. 307.

Hic nummus mediocris, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Elagabali laureatum.
COL. METRO. AVR. PIA. SID. *Colonia Metropolis Aurelia Pia Sidon.* Menſa ſupra quam duæ urnæ cum palmis, infra vas, poma & epigraphe. PER. ISEL. OECVM. *Periodonica, Iſelaſtica, Oecumenica.*

Urnæ in quibus palmæ ſupra menſam, ad ludos ſeu certamina ſpectant; ſed qualia ſint, non nominantur in nummo: voces enim *Periodonica*, *Iſelaſtica*, *Oecumenica*, vaſtæ ſunt, aliiſque ludis communes, & ad Athletas pertinent: id unum indicare videntur, quòd certamina fuerint ampliſſima. *Periodonica* autem dicuntur, quia invitabantur ad hæc Περιοδονῖκαι, quos alii alio modo exponunt. Athenæus intelligit eos, qui decies viciſſent, lib. 10. pag. 415. Ενίκησε δὲ τὴν περίοδον δεκάκις. *Decies periodo vicit.* Julius Pollux nom 4. cap. 11. qui decies & ſepties victores fuiſſent. Επτακαίδεκα δὲ περιόδους ἀνείλετο τῶν στεφανητῶν ἀγώνων. *Septem verò & decem coronatorum certaminum circuitus perſolvit.* Sed propriè in Gymnicis certaminibus periodo viciſſe tradit Pomponius Feſtus in Period. qui Pythia, Iſthmia, Nemea, & Olympia vicit à circuitu eorum ſpectaculorum, & ex omnibus hiſce victoriam reportavit. De Iſelaſticis & Oecumenicis in nummo ſequente. Vas ſub menſa, ad Agonothetam Sacerdotem ludorum curatorem ſpectat; poma adſunt, quia his victores donabantur, ut & pomacea corona olim ipſis concedebatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores adſcribendus.

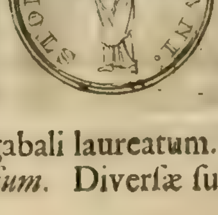

COL. AVR. PIA. METR. SIDON. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Laurea in qua CERT. SAC. PER. OECVME. ISELA. *Certamina ſacra Periodonica, Oecumenica, Iſelaſtica.*

Hic nummus eadem certamina quàm ſuperior indicat, etſi epigraphe amplior plura exhibeat nomina. De Periodonicis dictum, nunc de cæteris. *Sacra* vocata fuiſſe ferunt, quòd in honorem Deorum celebrarentur. Jul. Pollux lib. 3. cap. 30. Περὶ ἱερῶν ἀγώνων τοὺς μὲν οὖν καλουμένους ἱεροὺς ἀγῶνας, ὧν τὰ ἆθλα ἐν στεφάνῳ μόνῳ, στεφανίτας ἐκάλεσαν, καὶ φυλλίνας. *Certamina verò, quæ Sacra nominarunt, quorum præmia in ſola corona erant, erant coronata, & φυλλίνας vocarunt.* Ideo in nummo corona lauri victoriæ præmium apponitur. *Oecumenica*, quòd Athletæ non modò ex Syriæ provincia, ſed ex toto terrarum Orbe eſſent recepti. *Iſelaſtica* dicebantur, à verbo εἰσελαύνειν, *quadriga invehi*, quòd victores triumphantium more quadrigis per ruinas murorum in patriam reveherentur, & perpetuò ex publico alerentur, de quibus Trajani Reſcript. ad Plin. ep. lib. 10. *Obſonia eorum certaminum, quæ Iſelaſtica eſſe placuit mihi, ſi ante Iſelaſtica non fuerunt, retro non debentur.* Hos Sidoniorum in Elagabalo nummos, ſed mutilos, laudat Ill. Spanhem. in ep. ad Morellium pag. 114.

Hic nummus primæ magnitudinis, olim noſter, nunc Venetiis apud Hier. Corrarum Senatorem, rariſſimus eſt.

STOBI.

M. AV. ANTONIN. AVG. Caput Elagabali laureatum.
MVNI. STOBE. *Municipium Stobenſium.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Victoria ſtans, dextrâ coronam, ſiniſtrâ palmam.

Stobenſes

Stobenſes Macedoniæ in obſequii monumentum Elagabalo nummos dedicarunt, & victoriam ob Macrinum devictum in ipſis ſignarunt. De ipſorum pugna loquentem audias Herodianum lib. 5. pag. 565. Συμμίξαντα δὲ ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐν μεθορίοις, οἱ μὲν ὑπὲρ τοῦ Αντωνίνου, προθύμως ἠγωνίζοντο. *Concurrerunt autem inter ſe exercitus uterque in Phœniciæ Syriæque finibus; acriùs dimicante Antonini milite.* Victoria coronam ex lauro gerit in triumphis geſtatam, de qua Cicero de Prov. Conſ. *Si in Capitolium invehi victor cum illa inſigni laurea geſtiret.* Elagabalus etiam ob illam victoriam Romæ triumphavit. Victoria vero palmam ſiniſtrâ tenet, pro victoris præmio: apud Ciceronem autem 1. de Nat. Deorum, & Apuleium lib. 3. de Aſino, Victoria *Palmaris* cognominatur.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 331. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

T R O A S.

IMP. M. ANTONINVS AVG. Caput Elagabali laureatum.

COL. AVR. ANTONINIANA ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Alexandria.* Caput turritum, pone quod vexillum.

Troadenſes, qui ob collata ab Imperatore Caracalla in ſe beneficia urbem *Aureliam Antoninianam* appellarant, imo & *Alexandriam*, quòd ille Alexandri geſta imitari vellet, nummos cum iiſdem appellationibus, Elagabalo ejus filio credito gratulantes, percuſſerunt; illoſque præſertim ſignaſſe videntur, cùm Imperator è Syria Romam proficiſcens, Nicomediæ hiberna ageret, cujus meminit Dio lib. 79. pag. 909. Οτε καὶ ὁ Ψευδαντωνῖνος ἐν τῇ Νικομηδείᾳ ἐχείμαζε. *Ipſo tempore quo Nicomediæ Pſeudantoninus in hibernis agebat.* Caput turritum, Genius eſt urbis, cui additum eſt vexillum ad indicandum ex Veteranis ſupplementum in hanc Coloniam ab Auguſto olim deductam, fuiſſe tranſmiſſum.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt.

COL. AVR. ANTONIAN. ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Alexandria.* Variæ ſunt epigraphæ. Equus paſcens.

Equum paſcentem in Troadenſium nummis ad immunitates à Claudio urbi & regioni conceſſas ſpectare ſæpius diximus. Troas autem hunc præcipuè typum in Imperatoris recèns ad Imperium evecti nummis ſignare ſolebat, ad privilegia indicanda. Singularis quidem unius mentio eſt in lib. 50. Dig. tit. 1. ad Munic. & de Incolis, ubi natus ex fœmina Ilienſi, jus civitatis habere dicitur. *Conceſſum eſt, ut qui matre Ilienſi natus eſt, ſit eorum Municeps.* Id autem denotat in Trojanos beneficia Romanorum, quòd ii Æneam gentis ſuæ Principem è Troja demiſſum agnoſcerent; ſed legas apud Strabonem quænam Julius Cæſar, qui à Iulo filio originem trahere volebat, ipſis conceſſit, lib. 13. p. 595. Χώραν τε δὴ προσένειμεν αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἀλειτουργησίαν αὐτοῖς συνεφύλαξε, καὶ μέχρι νῦν συμμένουσιν ἐν τούτοις. *Itaque & agrum iis Cæſar attribuit, & libertatem, publicarumque operarum immunitatem eis ſervavit; qua conditione etiam nunc manent.*

Hic nummus minimæ molis obvius eſt.

COL. AVG. TRO. ALEX. *Colonia Auguſta Troas Alexandria.* In aliis COL. ALE. TROA. *Colonia Alexandria Troas.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Lupa cum puerulis.

Troas lupam cum puerulis Romanorum inſigni tanquam Colonia ſæpe cælavit, quo titulo orna-

tam eam refert Plinius lib. 5. cap. 30. *Ipſaque Troas, Antigonia dicta, nunc Alexandria, Colonia Romana.* Cùm Alexander in eam à pugna ad Granicum aſcendiſſet, ex pago illam urbis nomine donavit, & inter liberas & tributi immunes retulit, Procuratoribuſque mandavit, ut ſubſtructionibus ipſam reficerent. Antigonus unus ex ducibus ipſo mortuo urbem auxit, unde *Antigonia* appellata nomen mutavit; ſed illo interempto, Lyſimachus alter ex Alexandri Ducibus præcipuè ejus curam ſuſcepit, templumque condidit, muroque urbem cinxit 40. circiter ſtadiorum, & in eam migrare juſſit circumjacentes urbes antiquas, jam ruinam trahentes, eique nomen *Alexandriæ* impoſuit, ut innuit Strabo l. 13. pag. 593. Ἔδοξε γὰρ εὐσεβὲς εἶναι τοὺς Ἀλέξανδρον διαδεξαμένους, ἐκείνου πρότερον κτίζειν ἐπωνύμους πόλεις, εἶθ' ἑαυτῶν. *Pietatis enim hoc videbatur eſſe, ut qui Alexandro ſucceſſiſſent, huic priùs, poſtea demum ſibi cognomines urbes conderent.* Illa tandem ab Auguſto deducta nomen *Auguſtæ* tulit, ſed nunquam in nummis ante Caracallæ ætatem *Alexandria* dicta eſt, quod nomen tunc aſſumpſit ob ſummum hujus Imperatoris erga Alexandrum ſtudium, Dione & Herodiano coëtaneis ejus ſcriptoribus teſtibus, de quo ille lib. 77. pag. 874. Οὗτος ἦν ὁ φιλαλεξανδρότατος Ἀντωνῖνος, *&c. Hic igitur Antoninus, Alexandri amantiſſimus.* Troas autem illud Alexandriæ nomen uſque ad Alex. Severum tantùm retinuit, ut ibi amplius.

Hic nummus minimæ formæ tritus eſt & frequens.

TYRUS.

IMP. M. C. AV. ANTONINVS. AV. Caput Elagabali laureatum.

TYRIORVM. Aſtarte tutulata ſtans dextram imponit trophæo, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc palma arbor, inde conchylium.

Cùm Tyrus in plurimis nummis Elagabalo percuſſis ſolam Tyriorum epigraphen, Coloniæ autem & Metropolis titulos non inſcribat, Amicus ſuſpicatur illos eorum urbi acriter Macrini partibus ſtanti ab Elagabalo ademptos, & Sidoni tributos, ut Severus olim Antiochiæ & Byſantii privilegia Laodiceæ & Heracleæ conceſſerat; ſed cùm illa tandem iis reſtituiſſet, ita Tyro dignitates Imperatoris indulgentiâ redditas exiſtimat. De Aſtarte Tyri Dea tutelari in Caracalla diximus; trophæum verò cui illa manum imponit, non ad Imperatoris victoriam ſpectat, ſed ad Colonias longè latèque ab antiquis Tyriis in totum terrarum Orbem emiſſas, de quibus vide Bochartum in Geogr. ſac. part. 2. l. 1. cap. 2. Palma arbor, ad earum in regione abundantiam, ſeu ad eandem cum Phœnicia cognationem pertinet: conchylium verò, ad purpuræ inventum.

Hic nummus ſecundi moduli nec rarus nec obvius eſt.

TYRIORVM. Aſtarte cum iiſdem attributis in templo hexaſtylo ſeu ſex columnarum; ante templum arula.

Aſtarte & Hercules præcipua fuere Tyri numina, utrique templa erecta ſunt, ſuperbiſſimum quidem in Aſtartes honorem ab Hiramo Tyriorum Rege ædificatum eſt, quod exhibet nummus: illius meminit Joſephus contra Ap. l. 1. p. 1043. Καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ, καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησεν· τότε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν. *Demolituſque antiqua delubra, nova templa ædificavit: Herculiſque & Aſtartes fana dedicavit.* Rex de Monte Libano ad tegmina eorum ligna cedrina abſcidit. Ara ante templum, ſacrificia pro Elagabali ſalute Aſtartæ perpetrata indicat: ſuper aras enim victimæ adolebantur. Aſtarte autem in templi aditu cum iiſdem ſuperioris nummi attributis repræſentatur, & Victoria ei coronam porrigit, ob columnas in Africa Tingitana à Phœnicibus erectas, ut narrat Procopius lib. 2. Vandal.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros & conſpicuos numeratur.

IMP. CAES. M. AV. ANTONINVS. AV. Caput Elagabali laureatum.

TYRIORVM. circa ambitum nummi. ΔΕΙΔΩΝ. *Dido*, in imo. Dido ſtolata ſtans cippo impoſita, dextrâ ſcipionem, lævâ ſceptrum, ante eam porta urbis ſupra quam figura virilis conſtructioni incumbit, altera pro pedibus illius ligone terram aperit.

Tyrii Didonem ſibi vindicantes, illam ad antiquitatem urbis denotandam, in nummis Carthaginem illam celeberrimam olim urbem condentem exhibuerunt. Dido Beli Phœnicum Regis filia Pygmalionem fratrem fugiens, poſt varias maris peregrinationes in Africam tandem delata, tantum ſoli ſibi emit, quantum taurino corio poſſet circumdare, cujus meminit Silius lib. 1.

Tum pretio mercata ſolum nova mœnia ponit
Cingere quà ſecto permiſſum littora tauro.

Cùm autem illa corium in tenuiſſimas partes diſſecuiſſet, locum ſatis amplum complexa, urbem condidit, quam Carthaginem appellavit. Carthago autem Punicè, *Carthada id eſt, Kartha hadtha*, de qua Solinus cap. 29. *Eliſſa mulier extruxit, & Carthadam dixit, quod Punico ore exprimit civitatem novam.* Ideo Græci à Cadmo jam conditam urbem aſſerunt: itaque Dido non tam Carthaginem condidiſſe, quàm inſtauraſſe, & Byrsâ arce adjectâ auxiſſe videtur. Vide Bochartum in Geogr. ſac. part. 2. cap. 24.

Hic nummus minoris formæ inter elegantiores reponendus.

TYRIORVM. Serpens involutus circa lapidem ovatum prægrandem.

Nullum eſt dubium, quin ſerpens ille lapidi involutus ad veterem aliquam Tyri hiſtoriam ſpectet, quæ nobis inveſtiganda. Duo Tyriorum nummi, de quibus infrà, prior Gordiani, alter Gallieni, hominem ſimili ſaxo armatum contra erectum ſerpentem exhibent; videtur ergo draco ille circa lapidem ejuſmodi involutus, in ipſius necis memoriam à Tyriis in nummis ſignatus, quemadmodum duæ aliæ petræ & ſerpens arbori involutus in nummo Gordiani Pii ab ipſis Tyriis cælantur, cujus hiſtoriam Triſtanus tom. 1. pag. 491. nobis eruditè & luculenter ex Nonni Dionyſiacis eruit. Sed quis ille homo ſerpentem ita ingentem occidit; ſi mihi conjecturæ locus, Cadmus eſt Europæ frater: ut autem illa in Sidoniis nummis à tauro rapta habetur, ita Cadmum Tyrii repræſentarunt; ambos enim Tyrus & Sidon ſibi vendicant. Cadmum ſaxo draconem interemiſſe tradit Nonnus Dionyſ. lib. 5.

ἰθυπόρῳ δ'
Ἄκρα δρακοντείοιο καρήατος ἔθλασε πέτρῳ.
rectigrado verò
Summitatem draconei capitis fregit ſaxo.

Ita ſaxum cui ſerpens involutus, in Tyriorum nummis in memoriam Cadmi videtur percuſſum, de quo plura in Gordiani & Gallieni nummis.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

TYRIORVM. Oleaſtri ramus in vaſe ſeu urna, in qua ſcriptum ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ. *Heraclia Olympia.*

Quin ad ludos pertineat vas cum ramo, nemo neſcit; ſed an epigraphe ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ, duo illa arguat certamina, in Herculis memoriam dicta ΗΡΑΚΛΙΑ, hæc in Jovis Olympii hono-

honorem vocata ΟΛΥΜΠΙΑ, dubium quibuſdam movet, præſertim cum eadem Tyrus nummum Caracallæ exhibuerit, in quo ACTIA. ΗΡΑΚΛΙΑ. quæ certamina Apollini & Herculi ejuſdem urbis Tutelaribus Diis attributa exiſtimantur, ob duo vaſa in illo Caracallæ nummo : urnarum enim numerum certamina indicare volunt, ſed vas unum & unus oleaſtri ramus, hoc in Elagabali typo unum certamen Olympicum in Herculis honorem factum denotat, uti Illuſtr. Spanhemius in ep. ad Andr. Morellium, Iſthmios & Pythios ab Ancyranis ad honorem Æſculapii factos affirmat in nummo Caracallæ cum duabus urnis & epigraphe ΑΣΚΛΗΠΙΑ CΩΤΗΡΕΙΑ. ΙΣΘ. ΠΥΘΙΑ. Nil mirum ſi certamina in Jovis Olympii memoriam Tyri inſtituta ſint, ille enim pervetus erat urbis tutelare numen. Joſephus enim Hiramum Tyriorum Regem ejus templum aggere urbi adjunxiſſe narrat lib. I. contra Apionem. Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος ἐβασίλευσεν. Οὗτος τὰ πρὸς ἀνατολὰς μέρη τῆς πόλεως προσέχωσε, καὶ μεῖζον τὸ ἄστυ πεποίηκε, καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν ἐν νήσῳ, χώσας τὸν μεταξὺ τόπον, συνῆψε τῇ πόλει, καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν. *Abibalo moriente, filius ejus Hiramus regnavit : hic partes Orientales civitatis ampliavit, urbem potiorem fecit, & Olympii Jovis templum, quod in inſula ſitum erat, jactis aggeribus urbi adjunxit, & aureis anathematibus exornavit.* Paulo pòſt idem auctor Regem in hoc templo auream columnam locaſſe tradit. Οὗτος ἔχωσε τὸν Εὐρύχωρον, τόν τε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν. *Hic aggere conjunxit Eurychorum, auream que ibi columnam Jovis in templo repoſuit.* Rex etiam Hiramus Herculis & Aſtartes fana dedicavit. Oleaſter ramus pro præmio victorum Olympionicorum ab Oraculo deſignatus eſt : cùm enim ad illud Rex Iphitus miſiſſet, reſpondiſſe Pythiam, ne in poſterum malo victores coronarentur, ſed ſylveſtris olivæ fructu, narrat Phlegon Trallianus libell. de Olympiis.

Ἴφιτε μήλειον καρπὸν μὴ θῇς ἐπὶ νίκῃ.
Ἀλλὰ τὸν ἄγριον ἀμφιτίθει καρπώδη ἐλαιῶν.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mutilus à Patino vulgatus pag. 335. pro rariſſimo habendus.

METR. TYRO. COLO. *Metropolis Tyro Colonia.* Silenus humeris utrem hircinum geſtat, dextram in altum attollens, ante eum palma arbor, in area aſtrum & conchylium.

En Tyrii tandem nummus cum Metropolis epigraphe & Coloniæ titulo in Elagabali honorem ſignatus : ſi vera eſt de urbis dignitatibus ab Imperatore ob maximum ejus erga Macrinum ſtudium ſublatis, ſententia ; ipſi tandem Principis indulgentiâ reſtitutæ videntur. Vir ille in nummo cælatus, non fructus è palma legit, ut refert P. Harduinus pag. 514. ſed Silenus eſt, in Tyriorum nummis frequens, ab ipſis ſumma veneratione cultus, dextram verſus aſtra attollit, in quorum numerum locatum fuiſſe diximus in Bacchi gratiam, cujus fuit nutritius. Palma arbor, Phœniciæ inſigne eſt ; ut & conchylium, perpetuum Tyri ſymbolum. Aſtrum in honorem Elagabali hic percuſſum eſt, ut nummi ejus S. C. ſignati ſæpe exhibent.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino mutilus pag. 331. vulgatus, pro raro numeratur.

Capita Elagabali radiati, & Mæſæ ejus aviæ jugata. Detrita eſt epigraphe.

SEPT. COLON. METROP. TYRI. *Septimia Colonia Metropolis Tyriorum.* Diana dextrâ elatâ telum, ſiniſtrâ clypeum, pro pedibus cervus.

Alter Tyriorum nummus, in quo ab una parte caput Mæſæ cum inſcriptione IVLIA MAESA AVG. & ex altera Elagabali effigies cum epigraphe TYRIORVM, impulit, ut hanc principem fœminam Elagabali aviam, potius quàm Soœmiadem ejus matrem, cum Imperatore ſignatam in hoc nummo exiſtimemus : illa enim nepotem Elagabalum ad Imperium evexit, ut narrant omnes Hiſtorici, inter quos audias Capitolinum in vita Macrini. *His Mæſa, dixit, Baſſianum filium eſſe Antonini, quod paulatim omnibus militibus innotuit. Erat præterea Mæſa ipſa ditiſſima, ex quo etiam Heliogabalus luxurioſiſſimus, qua promittente militibus, Legiones abductæ ſunt à Macrino.* Nil mirum igitur ſi Tyrii Auguſtam illam cum Elagabalo, cui Imperium ille debebat, ſimul in nummo conjunxerint, præſertim cùm ipſimet ipſius beneficiis plurimum eſſent devincti. Diana

in

in averſa parte, ſimili modo effiƈta eſt, quo illa Laodiceæ maritimæ in Syria colebatur, ex Suſis in illam urbem à Seleuco Nicatore olim aſportata, ut narrat Pauſanias in Laconicis. Tyrii ipſius cultum forſan à Laodicenis acceperunt.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos computandus.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

SEP. TYRVS. METR. COLO. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Templum tetraſtylum à latere, in imo conchylium.

Tyrii idem templum in Elagabali nummis exhibent, quod in Macrino cælarunt, à latere ſcilicet, & ſine ulla figura in illius aditu, unde ſuſpicati ſumus illud eſſe Herculis, præcipui hujus apud Tyrios numinis, ut innuit Strabo lib. 16. pag. 757. Τιμᾶται δὲ καθ' ὑπερβολὴν Ηρακλῆς ὑπ' αὐτῶν. *Colitur apud eos Hercules majorem in modum.* Nonnus Dion. lib. 4. hunc Deum urbem ſuper rupes inſtabiles Tyrios condere juſſiſſe memorat.

Πήξατε δὲ ἀμφοτέραις ἐπικείμενον ἄσυ κολώναις.

Figite verò utriſque incumbentem urbem rupibus.

Joſephus hoc templum Herculi menſe Peritio Hiramum Regem ædificaſſe tradit contra Apionem pag. 1043. Καὶ τὸ μὲν τοῦ Ηρακλέους πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνὶ, εἶτα τὸ τῆς Ἀστάρτης, ὁπότε Τυρίοις ἐπεστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους· οὓς καὶ ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. *Herculis primùm exſtructo menſe Peritio, deinde Aſtartes: quando caſtra movit adverſus Tyrios, minimè tributa reddentes: quos etiam ſubdens ſibimet, denuo remeavit.* Templum ex latere ſignatur, ut ejus ſtruƈtura undique perſpiciatur.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli rarus eſt & elegans.

IMP. CAES. M. AVR.
ANTONINUS
PIVS FELIX AVG.
PONTIF. MAX. GERM. MAX.
TRIB. POTEST. IIII. IMP. V.
COS. IV. PROQ. COS. PP. ET
M. AVRELIVS
ALEXANDER
GERM. MAX. DACICVS MAX.
PRINCEPS IVVENTVTIS
LITVS VICINVM VIAE SEVERIANAE
ASSIDVIS MARIS ADLVENTIS
FLVCTIBVS AD LABEM RVINAE
LABEFACTATVM AGGERIBVS
MARINI OPERIS A FVNDAMENTIS
VT PERICVLVM COMMEANTIBVS
ABESSET EXTRVI CVRARVNT.

Apud Gruterum pag. CLXIII. 8.

JULIA PAULA.

Julia Paula à plurimis Antiquariis pro ſecunda Elagabali uxore conſtituitur, & Anniam Fauſtinam primam exiſtimant; nos vero Juliâ Paulâ præmiſsâ, Anniam Fauſtinam Imperatoris iſtius tertiam tantùm conjugem cum Herodiano exiſtimamus. Juliam vero Paulam ex Cornelia gente fuiſſe nummi nos edocent.

Juliæ Paulæ *nummi ſunt rariſſimi, licèt ex omni forma reperiantur.*

N I S I B I S.

ΙΟΥΛΙΑ. ΚΟΡ. ΠΑΥΛΑ. ΣΕΒ. Caput Juliæ Corneliæ Paulæ.

ΣΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕΣΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. *Septimiæ Coloniæ Niſibis.* Caput muliebre velatum & turritum, ſupra quod Aries.

Niſibis urbs eſt Meſopotamiæ, olim Antiochia Mygdonum dicta, cujus meminit Plutarchus in Lucullo pag. 514. Καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ μεγάλην, καὶ πολυάνθρωπον ἔχουσαν, ἣν οἱ μὲν βάρβαροι Νίσιβιν, οἱ δ' Ἕλληνες Ἀντιόχειαν Μυγδονικὴν προσηγόρευον. *In qua urbs ampla & populoſa erat, Niſibin barbari, Græci vocabant Antiochiam Mygdonicam.* Hanc à Sept. Severo Coloniam deductam *Septimiæ* gentis ejus nomen indicat, ad Parthorum incurſiones reprimendas, & urbs tanquam Imperii præſidium & propugnaculum eſſet, de qua Dio lib. 75. pag. 849. Ὁ δὲ Σεβῆρος ἀξίωμα τῇ Νισίβει δοὺς, ἱππεῖ ταύτην ἐπέτρεψεν· ἔλεγέ τε μεγάλην τε τινὰ χώραν προσκεκτῆσθαι, καὶ πρόβολον αὐτὴν τῆς Συρίας πεποιῆσθαι. *Severus Niſibi magnam dignitatem dedit, eamque urbem commiſit Equiti Romano: quumque dicere ſoleret, ſe magnam regionem adjunxiſſe Imperio, eamque propugnaculum Syriæ effeciſſe.* Niſibenſes beneficiorum memores, Elagabalo ejus nepoti credito gratulantes, nummos ſuos ipſius uxori Auguſtæ percuſſerunt. Caput turritum, urbis Genius eſt. Aries, anni initium à Vere Niſibenſes dinumerare indicat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rariſſimus eſt.

ΣΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕΣΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. *Septimiæ Coloniæ Niſibis.* Caput idem in templo tetraſtylo ſeu quatuor columnarum.

Elagabalus Juliam Paulam cum magna ſolemnitate & gaudio uxorem duxit, teſte Dione lib. 79. pag. 911. Ἔγημε δὲ Κορνηλίαν Παῦλαν, ἵνα δὴ θᾶσσον (ὥσπερ ἔφη) πατὴρ γένηται, ὁ μηδ' ἀνὴρ εἶναι δυνάμενος. *Corneliam Paulam duxit in matrimonium, quo fieret pater, ſicuti dicebat, celeriùs, qui ne vir quidem eſſe poterat.* Caput muliebre in templo, Genius eſt urbis, tutelare ejus numen, cui Niſibenſes templum, ut & aliæ ejus tractus urbes, ædificarunt. Urbium autem Genii vario modo apud populos effingebantur, hos in Syria, Phœnicia, & Meſopotamia ſub muliere turrita depictos in eorum nummis obſervamus; modò integra monticulis inſidens, modò pectore tenus. Aries in Hiſto-

ria

ria noſtra de Syriæ Regibus pag. 342. anni initium ad Niſan, Æquinoctio verno, cùm Sol hoc ſignum ingreditur, in Syriæ nummis denotat; Niſibenſes illum ſignant, ut ſe eodem tempore annum inchoare demonſtrent, non ut Chaldæi, Judæi, & alii, qui Æquinoctio autumnali illum inchoabant.

Hic nummus mediocris formæ elegantiſſimus eſt.

SIDON.

IVLIA. PAVLA. AVG. Caput Juliæ Paulæ.
COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Aſtarte tutulata ſtans in templo tetraſtylo, dextrâ ſcipionem, lævâ colligit pallium, à ſiniſtris Victoria cippo impoſita ipſi coronam porrigit, pro pedibus ſignum Sileni.

Sidon urbs Phœniciæ antiquiſſima, cum Tyro de primatu contendens, Metropolis facta, & Colonia ab Elagabalo deducta, nummos Juliæ Paulæ uxori ejus dedicavit memor: illam Herodianus fœminam illuſtriſſimam appellat lib. 5. pag. 568. Ηγάγετο δὲ γυναῖκα τὴν εὐγενεστάτην Ρωμαίων· ἣν Σεβαστὴν ἀναγορεύσας. *Duxit præterea uxorem illuſtriſſimam fœminam Romanam, quam etiam Auguſtam appellavit.* Idem templum Aſtartes in Elagabali Sidoniorum nummis jam prodiit, hanc Deam in Syria & Phœnicia maximè cultam diximus, cujus templum Tyro Hiramum Regem ædificaſſe narrat Joſephus: an ejus cultum Tyrus ex Sidone habuerit, incertum eſt, licèt Tyrus filia Sidonis ſit, teſte Trogo l. 18. c. 3. *Poſt multos deinde annos à Rege Aſcaloniorum expugnati Sidonii, navibus appulſi, Tyrum urbem ante annum Trojanæ cladis condiderunt.* Victoria cippo impoſita Aſtartæ coronam imponit, quòd tutelaris Deæ auxilio Phœnices longè latèque Colonias victoriæ ſuæ monumenta per totius Orbis partes deduxerint. Silenus in nummo ponitur, ut alter Deus in urbe cultus, ſed longè minor tanquam inter Semones poſitus, qui parvi Dei videntur ab Horatio lib. 3. dicti, cùm alii ſelecti à Romanis præcipui & ſummates, qui haberent ampliorem poteſtatem, appellati ſint.

Hic nummus majoris formæ, Sidone inventus, & à D. Bernier D. Medico Theſauro Regio additus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Metropolis Sidon.* Simulacrum Aſtartes in curru ſacro.

Jam ſacrum Aſtartæ currum in Elagabalo memoravimus. Illa medio corpore cum radiis circa caput conſpicitur. *Aſtarte*, ut ſcribit Theophilus, *ſimulacrum Veneris, quæ colebatur à Sidoniis, aſtri figura: ipſum verò aſtrum Venerem putant, nomine* ἑωσφόρος. Ideo caput ejus radiis circumdatum eſt. Aſtartes meminit Ælianus, qui eam Syriam Deam vocavit, id quod & Lucianus de Dea Syria, qui hanc & Lunam videtur exiſtimare. Herodianus in vita Elagabali Venerem illam à Phœniſſa Didone Afris donatam, Uraniam vocari, à Phœnicibus autem Lunam, tradit lib. 5. p. 569. Λίβυες μὲν οὖν αὐτὴν Οὐρανίαν καλοῦσι, Φοίνικες δὲ Αστροάρχην ὀνομάζουσι, Σελήνην εἶναι θέλοντες. *Hanc Afri Uraniam vocant, Phœnices Aſtroarchen, Lunam eſſe affirmantes.* Jam alicubi diximus ex Bocharto, Aſtroarches nomen ab Aſtarte detortum. Multis probat Scaliger Uraniam eſſe Lunam, de qua Euthymius. Τὸ δὲ Κύβαρ μεγάλη, ἤτοι Σελήνη καὶ Αφροδίτη. *Cubar verò magna, eadem quæ Luna & Venus.* Quomodo vetus poëta Philochorus in Atthide apud Macrobium Satur. l. 3. c. 8. *Venerem .... eandem affirmat eſſe Lunam.* Ideo Aſtartes ſeu Lunæ ſimulacrum Sidonii forſan ſignarunt in nummo Paulæ uxoris Elagabali Solem maximè venerantis, ut de ipſo Herodianus loco cit. narrat. Αρμόζειν τοίνυν λέγων ὁ Αντωνῖνος γάμον ἡλίου καὶ σελήνης. *Congruere igitur aiebat Antoninus matrimonium Solis & Lunæ.*

Hic nummus primæ magnitudinis, etiam à D. Bernier Theſauro Regio donatus, eximiæ raritatis eſt.

TROAS.

IVLIA PAVLA. A. Caput Juliæ Paulæ.
COL. ALEX. AVG. *Colonia Alexandria Auguſta.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Colonia Troas, olim *Alexandria* dicta, illud nomen in gratiam Caracallæ Principis de ſe bene meriti iterum accepit; ille autem ſe Alexandrum appellaverat, uti narrat Xiphilinus pag. 428. Καὶ οὐδὲ ταῦτα μέντοι αὐτῷ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Ἑῷον Αὔγουστον ἐπεκαλεῖτο· καί ποτε τῇ βουλῇ ἔγραψεν, ὅτι ἐς τὸ σῶμα αὖθις τὸ τοῦ Αὐγούστου εἰσῆλθεν, ἵνα ἐπειδ᾽ ὀλίγον τότε χρόνον ἐβίω, πλείονα αὖθις δι᾽ ἐκείνου ζήσῃ. *Quibus rebus minimè contentus, ſeſe Alexandrum Orientalem Auguſtum appellavit, ſcripſitque aliquando ad Senatum, animum Alexandri in corpus Auguſti introiſſe, ut, quoniam illi fuerat vita brevis, in hoc viveret diutius.* Troadenſes Alexandriæ igitur nomen uſurparunt in Elagabali & ejus uxoris nummis, tanquam Caracallæ filio gratulantes. Lupa, frequens non modò Coloniarum, ſed ipſius Troadis ſymbolum.

Hic nummus minimi moduli rariſſimus eſt.

IVLIA. PAVLA. AVG. Caput Juliæ Paulæ.
COL. ALEX. AVG. *Colonia Alexandria Auguſta.* Equus paſcens.

Alexandria Troas in hoc Juliæ Paulæ nummo, equum paſcentem immunitatum ſymbolum exhibere videtur, Auguſtæ blandiens, tanquam eorum privilegia, de quibus abunde dictum eſt in Commodo & aliis, ipſius commendatione fuerint confirmata: cùm enim vectigalia, tributa, aliorumque onerum remiſſiones, gratuita eſſent munificentiſſimi Imperatoris beneficia, à ſucceſſore Auguſto confirmatione opus habere videbantur, quandoquidem hæc modò ab Imperatoribus conceſſa, modò abolita aut minuta noverimus. Epiſtolam Hadriani Imp. de Alexandria Ægypti apud Vopiſcum in vita Saturnini legas. *Huic ego cuncta conceſſi, vetera privilegia reddidi, nova ſic addidi, ut præſenti gratias agerent.* Imperatores autem de urbium immunitatibus nutu & arbitrio ſuo ſtatuebant. Equus paſcens, non tantùm de vehiculatione & curſu publico aut fiſcali in Troadenſibus intelligendum, ſed de omni munere publico ſublato, ſecundùm Taciti verba, qui eos à Claudio immunes factos tradit, ut jam diximus.

Hic nummulus in Theſauro Mauroceno, pro elegantiſſimo habendus.

JULIA AQUILIA SEVERA.

AQUILIA SEVERA Veſtalis, Goltzii, Occonis, Gottifredi, Spanhemii, aliorumque inſignium Antiquariorum exemplo, uxor Elagabali ſecunda à nobis conſtituitur: divortio enim ille cum Julia Paula facto, Severæ nupſit, quam diu non retinuit, ſed Anniam Fauſtinam, & aliam duxit, deinde iterum ad Severam rediit, quam uſque ad ipſius necem cum eo vixiſſe confirmant Severæ nummi Græci cum L. E. id eſt, an. V. ſignati, cùm ille tantùm V. Tribunitiam poteſtatem inchoaverit.

AQUILIÆ SEVERÆ *nummi primæ magnitudinis hactenus non obſervati ſunt; ſecundæ & minimæ, raritatis eximiæ & præſtantiæ habentur.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΙΟΥΛ. ΑΚΟΥΙΛΙΑ. ΣΕΟΥ. ΣΕΒ. Caput Juliæ Severæ.
ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗ ΚΟ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. Mulier turrita inſidens monticulis, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvius. In area S. C. & Δ. E.

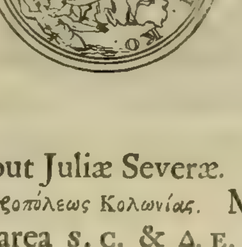
Antiochia Syriæ ad Orontem fluvium condita eſt, cujus meminit Auſonius de cl. Urb.

Antiochiam urbem Syriæ pertranſit Orontes.

Illa monticulis inſidens, ipſius ſitum in colle ſeu clivo arguit. Antiochenſes Elagabalo adulantes, nummos cuderunt Juliæ Aquiliæ ejus uxori, quam ex Veſtalium ſacrario abduxerat, Dione teſte in ejus vita pag. 911. Ἀκυλίᾳ Σεβήρᾳ συνῴκησεν, ἐκφανέστατα παρανομήσας· ἱερωμένην γὰρ αὐτὴν τῇ Ἑστίᾳ, ἀσεβέστατα ᾔσχυνε. *Aquiliam Severam duxit aperte contra jus faſque, eam enim habuit cum probro & dedecore, quum eſſet virgo Veſtalis.* Figura turrita, perpetuum eſt Antiochiæ urbis ſymbolum. De notis S. C. & Δ. E. *Senatuſconſulto, & Tribunitia poteſtate*, ſæpius dictum eſt: hæ autem ad facultatem monetæ cudendæ jam à Pompeii ævo conceſſam ſpectant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

PTOLEMAIS.

IVL. AQVIL. SEVERA. AVG. Caput Aquiliæ Severæ.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemaïs.* Fortunâ ſtans in templo.

Ptolemaidenſes Phœniciæ Elagabalum popularem ſuum ad Imperium evectum glorianteſ, ipſi liben-

libenter & ejus uxoribus nummos percuſſerunt; in hoc Fortuna in templo conſpicitur, tanquam eſſet tutelaris Coloniæ Dea: frequens enim in eorum nummis ipſa occurrit, variis templis decorata, quorum alterum in Elagabalo octo columnis, hoc autem quatuor ſuffultum eſt, ſed Victoria adſtans in cippo, Aſtartæ coronam porrigit, ut in Tyriis & Sidoniis nummis: an hoc peculiare urbium Phœniciæ ſymbolum ob limites ampliatos, & Colonias longè latèque deductas, uti ſumus augurati; ſeu quod Fortuna ſub variis nominibus coleretur, qualis Bona, Conſervatrix, Fortis, Maſcula, Obſequens, Virilis, ut videre eſt apud Lilium Giraldum Syntagm. 16. Præcipua ſunt hujus Deæ inſignia, temo & cornucopiæ, ejus in mari & in terra potentiam denotantia. Artemidorus Daldianus Fortunam juvenem mulierem deſcribit. *Spes virgo, Diana, & Minerva. Spes quidem ridens, Diana caſta facie, Minerva Gorgon intuens, Fortuna mulier juvenis, vetus Veſta*, &c.

Hic nummus mediocris moduli, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

TROAS.

AQVILIA SEVERA. A. Caput Aquiliæ Severæ.
COL. ALE. AVG. *Colonia Alexandria Auguſta.* Caput muliebre turritum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, quæ olim ab Alexandro *Alexandria* dicta fuerat, à Ptolemæo adhuc lib. 5. cap. 2. Ἀλεξάνδρεια Τρωὰς vocata eſt; ſed in nummis, ante Caracallam, qui ſe Alexandrum credi voluerat, *Alexandriæ* nomen non accepit: in Elagabalo autem & ejus uxoribus modò ſe Troadem, modò ſe Alexandriam appellavit, Imperatori blandiens, qui Caracallæ filium haberi ambiebat. Caput illud, Genius eſt urbis, adulantes verò Coloniæ, ſæpe Auguſtarum vultum ſub Genii effigie repræſentarunt, tanquam ſub illius tutela & patrocinio urbes ſuas traderent. Dii autem erant locorum, regionum, & urbium apud Græcos & Latinos, quos hi Tutelares, Genios, & Cuſtodes nuncupabant, de quibus paſſim. Caput turritum eſt, ſub cujus imagine urbes repræſentabantur, quia turribus circa mœnia cingebantur, teſte Ovidio 3. Amor. Eleg. 7.

Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes?

Hic nummus inter rariſſimos locandus.

AQVIL. SEVERA. AVG. Caput Aquiliæ Severæ.
COL. ALE. TROA. *Colonia Alexandria Troas.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo; pone eam vexillum.

Troadenſes frequenter Lupæ cum puerulis Romulo & Remo typum in nummis cælarunt, ſed præſertim in Elagabalo & ejus uxoribus Paula & Severa; Lupæ additum eſt vexillum, illa togatorum Civium ſymbolum, hoc Veteranorum inſigne: Coloniæ enim plurimæ ex civibus, & militibus ſimul condebantur, ſicque Romana gens communione viris, & ſtirpis augendæ causâ, propagabatur, & Coloni Romanis debebant ea quæ liberi parentibus, ſi quædam pietas & memoria antiquæ patriæ in iis eſſet. Veterani propriè erant, qui ſtipendia legitima confecerant, adhuc tamen ſub vexillo continebantur, quoad militiæ præmia, Coloniaſque acciperent, ab omni interim onere immunes.

Hic nummus minimi moduli rariſſimus & elegantiſſimus eſt.

TYRUS.

IVL. AQVILIA SEVERA AVG. Caput Aquiliæ Severæ.

TYRIORVM. Aſtarte in templo ſex columnarum dextram imponit trophæo, ſiniſtrâ ſcipionem, ex adverſo Victoria cippo impoſita ei coronam porrigit, in imo ara inter palmam arborem, & conchylium.

Tyrii Phœniciæ idem Aſtartes urbis ſuæ tutelaris Deæ templum in nummis Elagabali cælarunt, quod iterum in Aquilia Auguſta exhibent, eam tanquam alteram tutelarem Deam venerantes. Vide quæ de Aſtartes templo à vetuſtiſſimo Tyriorum Hiramo Rege condito diximus. Dea trophæo manum imponit, & à Victoria coronatur tanquam victrix limitumque propagatrix, quaſi ejus auxilio & ope Phœnices tam longè latèque fines ampliarint, & Colonias deduxerint. De quibus Salluſtius de bel. Jugurthino. *Poſtea Phœnices, alii multitudinis domi minuendæ gratiâ, pars Imperii cupidine ſollicitata plebe, & alii novarum rerum avidi in ora* (Africæ) *maritima condidere.* Tyrii nummos Aquiliæ Severæ forſan dedicarunt, ad dignitatem Metropolis ab Elagabalo ademptam, ejus interventu recuperandam, quam tandem obtinuerunt. Palma & conchylium, Tyri ſymbola ſunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

TYRIORVM. Serpens prægrandis lapidi involutus, hinc conchylium, inde palma arbor.

Serpentem hunc lapidi involutum, in nummis Elagabali, urbis antiquitatem indicare diximus; Tyrii enim egregia Agenoris ſui vetuſtiſſimi Regis filiorum opera exhibent, modò Didonem Carthaginis mœnia condentem, modò Cadmum ejus fratrem horrendum ſerpentem ſaxo occidentem repræſentant; at ut frequenter clava pro Herculis ſigno, & arcus pro Apollinis ſymbolo occurrunt, ita ſaxum cum ſerpente pro Cadmi facto in Tyriorum nummis ſignatur. Alii Didonem Sidoniam, alii Tyriam fuiſſe exiſtimant; Bochartus idem de Cadmo refert, & Sidonium potiùs quàm Tyrium contra numiſmatum fidem contendit in part. 2. lib. 1. cap. 19. *Cadmum alii è Tyro, alii è Sidone arceſſunt. Quibus habenda potior, quia Cadmi ævo nondum Tyrus erat condita. Regis filium Græci faciunt, ut ſuo honori conſulant, quia regnavit in Græcia.* Sidonii apud Athenæum Euhemero Coo μάγειρον Coquum nominant: coquere tamen vulgò occidere eſt apud D. Hieronymum, qui voces Hebraïcas, שר טבחים interpretatur, *Magiſtrum militum & Principem exercitus.* Cadmonæi autem cum Hævæis iidem erant. Nec jam obſcurum cur in ſerpentes ſingantur eſſe mutati, Hævæi enim erant, & חויא Hevæus Syris eſt ſerpens. De palma & conchylio Tyri inſignibus ſæpius dictum.

Hic nummus minoris formæ rariſſimus & elegantiſſimus eſt.

TYRIORVM. Arbor, cui involutus ſerpens inter duos prægrandes lapides, in imo canis & conchylium.

Hic typus ad Tyri urbis originem ſpectat ; lapides illi ſunt ambroſiæ petræ, inter quas olivæ ramus enatus eſt, cui ſerpens involutus. Has autem ſtabiles Tyrii Herculis juſſu Diis ſacra facientes reddiderunt. Hunc Aquiliæ Severæ nummum interpretatus eſt Eques Patinus ex Tyri Hiſtoria à Nonno Dionyſ. 40. relata, quam Triſtanus tom. 1. pag. 491. primus indicavit, ubi Poëtam falſa aut parum probabilia tradere à quibuſdam inſimulatum notat, ſed multa cum nummis noſtris conveniunt, quid enim ad iſtius explicationem felicius ?

Εἰσόκε χῶρον ἵκοισθε μεμορμένον, ὁππόθι δισσαὶ
Ἀπλάδες, πλωίουσιν ἀλήμονες εἰν ἁλὶ πέτραι,
Ἃς φύσις Ἀμβροσίας ἐπεφήμισεν.
Donec in locum veniatis paratum, ubi geminæ
Inſtabiles navigantibus vagæ in mari petræ,
Quas natura Ambroſias celebravit.

Et paulò poſt olivam & ſerpentem enarrat.

...... περιβόσκεται ἔρνος ἐλαίης,
Καὶ φυτὸν ὑψιπέτηλον ἕλιξ ὄφις ἀμφιχορεύει.
...... *circum nutrit ramum olivæ,*
Et arborem alta folia habentem volubilis ſerpens circumſaltat.

Præcepit Hercules, ut Tyrii ſuper has petras urbem conderent.

Πήξατε δ' ἀμφοτέραις ἐπικείμενον ἄστυ κολώναις.
Figite verò utriſque incumbentem urbem rupibus.

Canis prope conchylium ſignatus eſt, ut primus purpuræ inventor ; ille enim iis comeſtis ore purpurato ad herum rediit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 338. *ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.*

ANNIA FAUSTINA.

HERODIANUS in Hiſtoria ſui temporis Anniam Fauſtinam ad Commodum ſuum genus referentem, pro tertia Elagabali uxore aſſerit. Πλὴν ϗ ταύτην [ȣ̓] μετ' ȣ̓ πολὺ ἀπεπέμψατο· τρίτην δὲ πάλιν ἠγάγετο, ἀναφέρȣσαν τὸ γένος εἰς Κόμμοδον. *Sed eam paulò pòſt dimiſit; tertia uxore ducta, quæ referre ſuum genus ad Commodum dicebatur.* Ejus meminit Dio Caſſius, quam Pomponii Baſſi uxorem fuiſſe tradit, ſed quota hæc fuerit, haud memorat. Anniæ Fauſtinæ nummi cùm vix Romæ percuſſi occurrant, paulò poſt nuptias dimiſſam confirmant.

ANNIÆ FAUSTINÆ *nummi ejuſdem ſunt quàm Paulæ & Aquiliæ raritatis & elegantiæ; ſed ſecundi & minimi moduli tantùm reperiuntur.*

B E R Y T U S.

ANNIA FAVSTINA AVG. Caput Anniæ Fauſtinæ.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Aſtarte ſtans & tutulata in templo tetraſtylo, dextrâ ſcipionem, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit.

Anniæ Fauſtinæ nomen nec Dio, nec Herodianus proferunt, ſed hic illius genus ad Commodum referri, ille M. Antonini ejus patris neptim narrat. Καὶ τȣ̃ Αντωνίνȣ τȣ̃ Μάρκȣ ἀπόγονος ἦν. *Et M. Antonini neptis erat.* Quod Anniæ & Fauſtinæ nomina declarant. M. Aurelius autem ex Annia gente oriundus, in familiam Aureliam adoptatus eſt, & Fauſtinæ cognomen commune erat ejus proaviæ Ant. Pii uxoris, & aviæ M. Aurelii conjugis, illi Vibiam Aureliam Sabinam Aurelii & Fauſtinæ quartam filiam tribuit Triſtanus tom. 2. pag. 341. quem ſequutus eſt Patinus. Berytenſes Elagabali ſtudioſi, in ipſius cum Fauſtina matrimonii memoriam nummos ſuos tunc uxori Auguſtæ adulantes cuderunt, Aſtarten ſeu Venerem tutelarem urbis ſuæ Deam pro typo ſignantes, quaſi Annia Fauſtina altera eſſet Venus, nam Dio eam forma eximia præditam eſſe narrat. Υπῆν δέ τι καὶ ἕτερον αἰτίαμα τῷ Βάσσῳ, ὅτι γυναῖκα εὐπρεπῆ ϗ εὐγενῆ εἶχε. *Quanquam erat alterum crimen in Baſſo, quod pulcherrimam uxorem atque nobiliſſimam habebat.* De Aſtarte Beryti culta ſæpius dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rariſſimus & elegantiſſimus eſt.

P T O L E M A I S Phœniciæ.

ANNIA FAVSTINA AVG. Caput Anniæ Fauſtinæ.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais* vel *Ptolemaidenſis.* Fortuna ſtans in templo tetraſtylo, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ, coronatur à Victoria columnæ impoſita.

Ptole-

Ptolemaidenſes, ut alii Phœniciæ Coloni, Elagabali devoti, ejus uxores tanquam urbis ſuæ Genios ſub Fortunæ effigie in nummis exhibuerunt, quam pro tutelari Dea colebant. Illa frequens in iis occurrit, ſeu ſola, ſeu in templo; ſed hic nummus id unum ſingulare habet, quòd Victoria columnæ impoſita, Fortunæ ut Aſtartæ coronam porrigat, & noſtram ſententiam de hac victoria non ad Imperatorem ſpectante, ſed ad antiqua Phœnicum per totum Orbem bello parta confirmat, nam illa comes omnibus Phœniciæ urbium tutelaribus numinibus adhibetur. Fortunam Lacedæmonii admota manu invocabant, id ſignificantes, ſic quidem Deos invocari debere, ut ſimul & nos quoque noſtram addamus operam, alioqui noſtra fruſtra eſſe vota.

Hic nummus mediæ formæ rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

S I D O N.

ANNIA FAVSTINA AVG. Caput Anniæ Fauſtinæ.

COL. METR. SID. *Colonia Metropolis Sidon.* Colonus dextrâ baculum agens boves, pone quos vexillum in quo LEG. III. PAR. *Legio Tertia Parthica.*

Sidonii beneficiorum Elagabali memores, nummos ipſius uxoribus, ſed præſertim Anniæ Fauſtinæ percuſſerunt. In hoc Colonus agit boves in memoriam fundationis Coloniæ à munificentiſſimo Imperatore, qui etiam illam Metropolim Phœniciæ pronunciavit, ablata priùs (ut ſuſpicati ſumus) Tyro dignitate, licèt ipſi tandem reſtituta fuerit, ad exemplum Antiochiæ ſub Severo. LEG. III. PAR. titulus in vexillo ſcriptus, nomen eſt Legionis, ex qua veterani milites Sidonem ab Elagabalo tranſmiſſi ſunt. Septim. Severus, cùm motibus civilibus contra Peſcennium & Albinum plurimi milites eſſent extincti, & bellum contra Parthos bellicoſos populos gerere decreviſſet, tres novas Legiones inſtituit, quas, ut iis animum adderet, quaſi jam de hoſtibus victoriam reportaſſent, *Parthicas* appellavit: bello autem feliciter confecto, primam & tertiam in Meſopotamia hiemare voluit, ut in Elagabalo diximus pag. 128. Ex hac enim cùm plurimi milites eſſent veterani, eos Elagabalus in Coloniam à ſe conſtitutam non multum ab hibernorum loco remotam locare voluit.

Hic nummus mediocris moduli integerrimus, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

C. A. PI. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Variæ ſunt inſcriptiones. Europa tauro vecta, peplum manibus tenens.

Plerique Coloni cùm Auguſtis fœminis nummos ſuos conſecrarunt, Deas ſeu Heroïnas ſuas repræſentare in iis conſueverunt, Sidonii in hoc typo Europam Agenoris Phœniciæ vetuſtiſſimi ſui Regis filiam exhibent: hæc autem adeo formoſa fuiſſe perhibetur, ut Jupiter ejus amore captus, ſub tauri figura transformatus illam rapuerit. Nonnus Dionyſ. lib. 1.

Ολκάδα ταῦρον ἔχουσα, βοοστόλος ἔπλεε νύμφη.

Navim Taurum habens, à bove portatâ navigabat Nympha.

Theocriti Scholiaſtes puellam nomine Angelo, Jovis & Junonis filiam, matri pigmentum ſubreptum, Europæ dediſſe narrat Idyll. 2. Κλέψαι τὸ τῆς Ηρας μύρον, ὧ τὸ πρόσωπον αὐτῆς αἴθον ἦν χριόμενον, καὶ δοῦναι Ευρώπῃ τῇ Φοίνικος θυγατρί. *Junonis pigmentum ſurripuiſſe, quo peruncta faciei ſplendorem conciliabat, & Europæ dediſſe Phœnicis filiæ.* Sidonii per Europæ raptum ob eximiam ejus formam à Jove commiſſum, forſan Imperatorem excuſare voluerunt, quòd Pomponio Baſſo uxorem pulcherrimam abſtuliſſet; vel potiùs Europam egregiâ formâ Nympham in nummo ſignarunt, Anniæ Fauſtinæ pulchritudini alludentes.

Hic nummus minimæ formæ rariſſimus eſt.

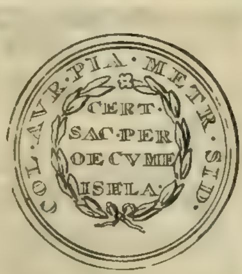
COL.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Simulacrum Aſtartes medio corpore tenus in curru.

Jam prodiit hic currus ſacri typus in Elagabali nummis, quem ad Aſtartes per urbem vectæ pompam ſpectare ſuſpicati ſumus. Nil mirum ſi Sidonii in Anniæ Fauſtinæ gratiam modò Europam eximiâ formâ inſignem, modò Venerem ipſam in nummis cælarint, illam tanquam alteram amorum & formæ Deam exiſtimantes, quia mulieres nihil æquè cupiunt quàm formoſas haberi & laudari. Simulacrum Aſtartes pectore tenus eſt in curru, ſed adeo parvum, ut in nummis cujuſvis moduli quomodo formatum ſit, non facilè obſervari poſſit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in cimelio M. Ducis, eximiæ raritatis eſt.

COL. AVR. PIA. METRO. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Laurea in qua CERT. SAC. PER. OECVME. ISELA. *Certamina Sacra Periodonica, Oecumenica, Iſelaſtica.*

Hæc ludorum epigraphe jam in nummis Elagabali cum duabus urnis obſervata, illos matrimonii Anniæ Fauſtinæ tempore à Sidoniis celebratos denotat: duæ illæ urnæ duo certamina indicant, ſed quorum nobis nomina ſunt ignota, licèt adeo celeberrima, ut victores omnium ſacrorum certaminum, & ex toto terrarum Orbe Athletæ ad illa fuerint admiſſi, quod *Periodonica* & *Oecumenica* voces ſonant, nam *Periodonicæ* illi dicebantur, qui Pythia, Iſthmia, Nemæa & Olympia obiviſſent; οἰκουμενικὸς verò, Lat. *univerſalis*, & ad totum Orbem pertinens. *Sacra* etiam vocata erant hæc certamina, & *Iſelaſtica*; *Sacra* quidem, quia illa omnia in Deorum honorem erant inſtituta, unde eorum victores ἱερονῖκαι dicti: *Iſelaſtica* verò à verbo εἰσελαύνειν, quòd qui omnia certamnia vicerant, in urbem ſuam curru eſſent invecti, unde Athletarum privilegia, quorum meminit Suetonius in Auguſto. *Athletis & conſervavit privilegia & ampliavit.* Quæ de his ſacris confirmat Julianus epiſt. pro Argivis. Τεττάρων γὰρ ὄντων, ὡς ἴσμεν, τῶν μεγίστων καὶ λαμπροτάτων ἀγώνων περὶ τὴν Ἑλλάδα, Ἠλεῖοι μὲν Ὀλύμπια, Δελφοὶ δὲ Πύθια, καὶ τὰ ἐν Ἰσθμῷ Κορίνθιοι, Ἀργεῖοι δὲ τὴν τῶν Νεμέων συγκροτοῦσι πανήγυριν. πῶς οὖν εὔλογον ἐκείνοις μὲν ὑπάρχειν τὴν ἀτέλειαν τὴν πάλαι δοθεῖσαν; *Cùm enim ſint quatuor (ut ſcimus) maxima & clariſſima certamina in Græcia, Elei Olympia, Delphi Pythia, Corinthii Iſthmia, Argivi Nemea conficiunt & curant. Quæ igitur æquitas eſt, manere illis immunitatem olim conceſſam?* Corona laurea pro victorum præmio videtur appoſita.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

ANNIA FAVSTINA A. Caput Anniæ Fauſtinæ.
COL. ALEX. TROA. *Colonia Alexandria Troas.* Apollo muliebri habitu baſi impoſitus, dextrâ pateram, lævâ arcum, ante eum tripus.

Troadenſes quantopere fuerint Elagabali ſtudioſiſſimi, colligere eſt ex eorum nummis ipſi & ejus uxoribus dicatis: licèt enim ille frequentes confecerit nuptias, ipſi ſubitò in Paulæ, Severæ, & Fauſtinæ honorem percuſſere numiſmata, quæ nobis Auguſtarum illarum effigies exhibent, & præſertim

præſertim hujus ultimæ iconem, cujus raritatem effecit breve ejus cum Elagabalo matrimonium. Troadenſes Apollinis tutelaris Dei ſignum cælarunt, ante quod tripus, in memoriam nimirum ſacrificii pro Annia Fauſtina à ſe perpetrati. Apollo muliebri ornatu veſtitus arcum gerit, quem ideo jaculantem appellat Homerus Iliad. 1.

Μῆνιν ἀλευόμενος ἑκατηβελέτου Ἀπόλλωνος.

Indignationem devitans longè jaculantis Apollinis.

Sic enim Apollinem à Trojæ mœnibus Patroclum repuliſſe narrat Poëta.

Hic nummus minimæ formæ, ſingularitatis eximiæ eſt & raritatis.

IMP. CAES. DIVI ANTONI
NI PII. MAGNI.. FIL.
DIVI. SEPTIMI. SEVERI
PII. NEPOTI. M. AVRE
LIO ANTONINO
P. FEL. AVG. PONT. MAX.
TRIB. POT. II. COS. II.
PROC. P. P.
FORTISSIMO FELICISSI
MOQUE PRINCIPI
ORA M. P.
XXII.

Apud Gruterum pag. 158.

JULIA SOÆMIAS.

JULIA SOÆMIAS Elagabali mater, à Julio Avito patre *Julia* dicta videtur, ut illius mater Mæſa à Julio Baſſiano patre *Julia* etiam vocata eſt. Soæmias autem ut fugientibus militibus retentis filium ad Imperium evexit, ita eorum iram ad ipſius necem pravis ſuis moribus tandem excitavit.

JULIÆ SOÆMIADIS *nummi eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ, ſed majores hactenus non obſervati, medii verò & minimi moduli tantùm occurrunt.*

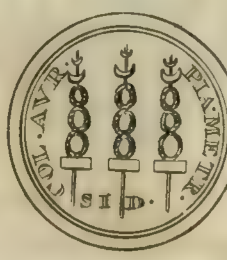
SIDON.

IVLIA SOAEMIAS. AVG. Caput Soæmiadis.
COL. AVR. PIA METRO. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Currus in quo Aſtartes ſignum medio corpore.

Sidon urbs Phœniciæ antiquiſſima, apud Eſaiam Tyri mater dicta eſt, quam ſententiam confirmat Trogus lib. 18. cap. 3. *Poſt multos deinde annos à Rege Aſcaloniorum expugnati Sidonii, navibus appulſi, Tyrum urbem ante annum Trojanæ cladis condiderunt.* Ipſi autem Metropolitæ & Coloni ab Elagabalo facti, beneficiorum memores, ipſi & toti ejus familiæ nummos cuderunt, præſertim Soæmiadi ejus matri, cui filium Imperatorem valdè deditum narrat Lampridius in ejus vita. *Hic tantum Semiamiræ matri deditus fuit, ut ſine illius voluntate nihil in Republica faceret.* Sidonii Aſtartes ſeu Veneris ſignum in pompa per urbem curru tranſvexiſſe videntur, cujus memoriam in nummis ſuis conſignarunt. *Aſtarte*, ut ſcribit Theophilus, *ſimulacrum Veneris, quæ colebatur à Sidoniis, aſtri figura; ipſum verò aſtrum Venerem putant, nomine* ἑωσφόρος. Vel forſan illi Soæmiadem eximiæ formæ principem fœminam tanquam alteram Venerem & quidem Uraniam colentes, apud Syrios enim Aſtarte eadem quæ Venus cæleſtis. Herodianus in vita Elagabali lib. 5. pag. 569. Λίβυες μὲν οὖν αὐτὴν Οὐρανίαν καλοῦσι· Φοίνικες δὲ Ἀστροάρχην ὀνομάζουσι. *Hanc Afri Uraniam vocant; Phœnices Aſtroarchen.* Illi Romanos imitati, in quorum nummis Soæmiadi percuſſis VENVS COELESTIS inſcripta eſt, formoſam fuiſſe Soæmiadem tradit idem Herodianus in Macrino loquens de Mæſa pag. 563. Ἐπιφοιτῶσι γὰρ αὐτὸν ταῖν θυγατέροιν αὐτῆς, νέαις τε οὔσαις καὶ ὡραίαις. *Quippe cum ſuis filiabus, adoleſcentulis adhuc & formoſis rem illum habuiſſe.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

COL. AVR. PIA METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Diverſæ ſunt epigraphæ & typi. Tria ſigna militaria.

Deſcriptus fuit ſimilis nummus in Elagabalo, quem ad Veteranos Legionis Parthicæ in Coloniam

ab Elagabalo Sidonem tranſmiſſos ſpectare diximus : id nos docuit vexillum in quo epigraphe LEG. III. PAR. legebatur. Hæc Legio à Septimio Severo inſtituta eſt, dum bellum contra Parthos gerere decrevit, bello verò confecto eam in Meſopotamiam pro illius ſecuritate hiemare juſſit. Elagabalus illius milites qui ſtipendia impleverant, in Coloniam à ſe ductam avi ſui Severi memor tranſmiſit. Coloni autem militares Imperatoris matri gratiam agentes, quòd ejus forſan interventu Coloniam eſſent adepti, nummum cum ſuis inſignibus in ejus honorem percuſſerunt.

Hic nummus minoris formæ, raritatis eximiæ eſt & ſingularitatis.

T R O A S.

IVL. SOEMIAS. AVG. Caput Soæmiadis.

COL. ALEX. TROA. *Colonia Alexandria Troas.* Apollo ſtans ſupra cippum, dextrâ pateram, lævâ arcum, ante illum tripus, in aliis ara.

Troadenſes nummos dedicarunt Soæmiadi magnæ auctoritatis apud filium matri ; Lampridium audias. *Ubi primùm diem Senatus habuit, matrem ſuam in Senatum rogari juſſit.* Apollo tutelaris urbis Deus, cum Neptuno Trojæ muros confecit, teſte Colutho de raptu Helenæ verſ. 272.

Ιλιον ἰῶ πύργωσε Ποσιδαίων καὶ Απόλλων.

Troja, quam turribus munivit Neptunus & Apollo.

Tripus ante Apollinem, ſacra pro Mæſa à Troadenſibus facta denotat.

Hic nummus minimæ molis, maximi eſt momenti & raritatis.

JULIA MÆSA.

JULIA MÆSA ſoror erat Juliæ Domnæ, mater Juliæ Soæmiadis, & Juliæ Mammææ, avia Elagabali & Alex. Severi, quos ambos opibus & prudentiâ ad Imperium Romanum evexit, ſed illos ex ipſo deturbavit, Elagabalum ſcilicet, matris Soæmiadis impudentia, & Alexandrum Mammææ avaritia. Julia Mæſa nomen à gente Julia habuit, cognomen verò *Mæſa* à dignitate, nam Syriâ Linguâ idem ſonat ac Sol, cujus erat Sacerdos.

JULIÆ MÆSÆ *nummi ex omni modulo obſervantur, ſed eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IVLIA MAESA AVG. Caput Juliæ Mæſæ.
COL. ANTIOCHENS. *Colonia Antiochenſis.* Mulier ſtolata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Ad Antiochiam Piſidiæ, cognomine Cæſaream pertinet nummus, & non ad Antiochiam Syriæ, cujus nummi cum caracteribus Græcis, & Metropolis titulo ſemper inſcripti ſunt. Populi omnes Mæſam venerantur ; illa enim nepotes ad Imperium evexerat, ut de Elagabalo hæc narrat Herodianus lib. 5. pag. 564. Τῇ δὲ Μαισῇ ἐλέγετο σωρὸς εἶναι χρημάτων· ἐκείνην δὲ ἑτοίμως πάντα παρέξειν τοῖς στρατιώταις, εἰ τὴν βασιλείαν τῷ γένει ἀνανεώσαιτο. *Porro etiam acervos habere nummorum Mæſa dicebatur, facilèque omnes militibus elargitura, ſi modò Imperium ſuæ ſoboli reſtitueretur.* Antiochenſes Auguſtam principem, tanquam urbis Genium in nummis exhibuerunt : figura enim muliebris illa, Genius eſt, pateram tenet ad ſacrificia quæ illi fiebant ex mero & floribus, ut tradit Horatius in Epiſt.

Floribus & vino Genium memorem brevis horæ.

Siniſtrâ cornucopiæ gerit, quòd omnium gignendarum rerum Deus crederetur, ex quo abundantia maxima.

Hic nummus ſecundæ & minimæ molis inter rariſſimos numerandus.

EDESSA.

ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΙΣΑ CΕΒΑCΤΗ. Caput Juliæ Mæſæ.
ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Ἐδεσσηνῶν. Mulier ante arulam patrio veſtitu ornata & turrita, montibus inſidens, quibus ſiniſtrâ innititur, dextrâ ſiſtrum gerit, pro pedibus, enatantis fluvii figura, in area quatuor aſtra vel ſtellæ.

Edeſſa in Meſopotamia urbs Oſrhoënorum, Metropolis à Caracalla & Colonia conſtituta, fundatoris materteræ gratulans, nummos ſuos dedicat. Mulier turribus ornata, Genius eſt urbis, montibus

montibus inſidet, ſitum arguens in clivo, illam Bambycam & Hierapolim vocat Strabo lib. 16. p. 748. Ἡ μὲν ἔν ἀνάβασις ἐκ Εὐφράτε κατὰ τὴν Ἀνθεμεσίαν ἐςὶν αὐτοῖς, τόπον τῆς Μεσοποταμίας· ὑπέρκειται δ᾽ ἐκ ποταμοῦ σχοίνες τέτταρας διέχουσα ἡ Βαμβύκη, ἣν καὶ Ἔδεσσαν καὶ Ἱερὰν πόλιν καλοῦσιν. *Euphratem tranſeunt juxta Anthemuſiam in Meſopotamia. Quatuor Schœnorum ſpatio trans flumen eſt Bambyca, quam Edeſſam & Hierapolim quoque, id eſt ſacram urbem, vocant.* Fluvius ad pedes mulieris, non igitur eſt Euphrates, ſed Chaboras in eum defluens. Genius gerit ſiſtrum, Iſidis inſigne, hanc Deam in hac urbe ſummopere cultam ſeu tutelarem eſſe indicans. Quatuor in area ſtellæ, an ad Edeſſam urbem ſpectent, an ad Elagabalum Deum, cujus erant Sacerdotes Elagabalus & Alex. Severus, Mæſa, & forſan alterutrius mater. In Elagabali uxorum & ejus matris nummis Romanis aſtrum ſeu ſtella exhibetur, hoc verò numiſma ſub Alexandro cuſum ſuſpicamur, cùm hæc aſtra in Edeſſenorum nummis Alex. Severo & Mammææ matri dicatis frequenter occurrant. Mæſa autem Elagabalo ſuperſtes fuit, teſte Herodiano in Alexandri Severi vita lib. 6. pag. 574. Ἡ μὲν Μαισὰ, πρεσβύτις ἤδη ἔσα, ἀνεπαύσατο τὸ βίε· ἐπιτυχέ τε βασιλικῶν τιμῶν, καὶ, ὡς νομίζουσι Ῥωμαῖοι, ἐξεθειάσθη. *Mæſa jam extremæ ſenectutis, diem ſuum obiit, honores adepta Imperatorios, atque (ut mos Romanis eſt) inter divas relata.*

Hic nummus primæ magnitudinis, in Cimelio R. P. de la Chaiſe Regi à confeſſionibus, eximiæ raritatis eſt.

SIDON.

IVL. MAESA. AVG. Caput Juliæ Mæſæ.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Currus ſacer, in quo Aſtartes ſignum medio corpore.

Sidon Phœniciæ urbs beneficiorum ab Elagabalo acceptorum memor, ille enim eam non modò Metropolim Phœniciæ conſtituerat, ſed Coloniam deduxerat, nummos ſuos ergo conſecrat Imperatoris matri Auguſtæ, quam Herodianus lib. 5. mulierem acerrimam vocat. Ἀλλὰ τὰς ἐπιβουλὰς πάσας ἀπειργέ τε καὶ ἐκώλυεν ἡ κοινὴ μάμμη ἀμφοτέρων Μαισὰ, γυνὴ καὶ ἄλλως ἐντρεχής. *Sed omnes inſidias arcebat prohibebatque Mæſa, mulier alioqui acerrima.* Sidonii in nummo tutelarem Deam Aſtarten exhibuerunt adulantes Mæſæ, quaſi ipſa tutelaris eſſet eorum civitatis numen. Aſtarten verò, alii Venerem, alii Junonem eſſe exiſtimabant. D. Auguſtinus in lib. Judic. Junonem eſſe putavit. Plutarchus in Craſſo pag. 553. Junonem vel Venerem. Γίνεται δ᾽ πρῶτον αὐτῷ σημεῖον ἀπὸ τῆς θεᾶς ταύτης ἣν οἱ μὲν Ἀφροδίτην, οἱ δὲ Ἥραν..... νομίζουσι. *Omen primum ei offertur ab hac dea, quam Venerem, alii Junonem..... arbitrantur.* In Mæſæ nummis Romanis IVNO inſcribebatur.

Hic nummus majoris moduli, ſingularis elegantiæ eſt.

COL. AVR. PIA. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Tria ſigna militaria.

Tria hæc ſigna militaria Patinus ad Legiones quæ in Syria erant revocat; ſed illa ad Veteranos Sidonem tranſmiſſos ab Elagabalo ſpectare diximus, tum ex civibus togatis, cùm ex militibus: hos quidem ex Legione III. Parthica nos docuiſſe nummos vidimus, quorum mentionem facit vetus inſcriptio Romæ ab Onuphrio allata in lib. de Imperio Rom. pag. 205.

L. AVRELIO. L. F. PAP. FAVORI.
VETERAN. LEG. III. PARTHIC. P. F.
ET. A. LOCIS. AEGRIS. CVST.
LEG. EIVSDEM.

Tertia hæc Legio nomine *Parthica*, Gallieni tempore, & prima hujus nominis, exauctoratæ, aut nomina mutaſſe videntur, cùm ſola II. Parthica inter alias fere omnes hujus ævi Legiones in ipſius Imperatoris nummis reperiatur: hæc Centaurum ſagittam ex arcu emittentem exhibet ob Parthicæ nomen, quòd Parthi eximii eſſent Equites, & Sagittarii.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 340. vulgatus, inter præſtantiſſimos collocandus.

TYRUS.

IVLIA MAESA AVG. Caput Juliæ Mæſæ.
TYRIORVM. Caput Elagabali laureatum.

Tyrum Phœniciæ urbem pro Macrino acriter contra Elagabalum ſtetiſſe, ex Dione novimus; ipſius Metropolis dignitatem Sidoni alteri urbis Phœniciæ celeberrimæ & vetuſtiſſimæ, imò ejus matri dictæ tributam ſuſpicamur, olim Severus Antiochiæ Peſcennii partium fautrici privilegia & immunitates abſtulit, quæ Laodiceæ conceſſit, ad id nos movent in plurimis ipſius nummis ſola *Tyriorum* epigraphe, & nulla Metropolis & Coloniæ mentio, quorum titulorum urbes adeo erant ſtudioſæ, ut pro iis inter ſe bella ſæpe moverent. Tyrii autem Mæſæ benevolentiam ſibi conciliare volentes, ejus caput in digniore nummi parte collocarunt, quippe enim apud nepotem, quem ad Imperium evexerat, plurimùm valebat auctoritas; nam illa Elagabalo perſuaſit, ut Alexandrum conſobrinum duobus annis juniorem Cæſarem faceret, teſte Herodiano in illius vita pag. 570. Πείθει αὐτὸν (κοῦφον ἄλλως καὶ ἄφρονα νεανίαν) θέσθαι υἱὸν Καίσαρα δὲ ἀποδεῖξαι, τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀνεψιὸν, ἐκείνης δὲ ἔκγονον, ἐκ τῆς ἑτέρας θυγατρὸς Μαμαίας. *Perſuadet levi alioqui ſtolidoque adoleſcenti, ut ſibi conſobrinum ſuum nepotemque ipſius, ex altera filiarum Mammæa prognatum adoptaret, & Cæſarem declararet.* Dignitates Tyro, an Mæſæ interventu, ab Elagabalo ſunt tandem reſtitutæ.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, raritatis eſt & elegantiæ.

INCERTUM.

In Cimelio Exc. Hier. Corrari Senatoris Veneti.

ALEX. SEVERUS.

ALexander, à parentibus dictus *Alexianus*, in Aureliam verò gentem ab Elagabalo adoptatus, *Alexandri* nomen tulit, quod in templo Alexandri M. natus eſſet, & tunc vocatus eſt *Aurelius Alexander Cæſar :* cùm verò Imperator proclamatus eſt, *Severi* cognomen in memoriam avi ſui Sept. Severi aſſumpſit, nec illi à militibus ob auſteritatem datum. Meſopotamiam à Parthis fugato eorum Rege Artaxerxe recuperavit, Coloniam BOSTRAM Arabiæ urbem deduxit, emeritis militibus in eam partim deductis, exercitum verò ad bellum Germanicum duxit, in quo tumultuario impetu cùm Tribunitiam poteſtatem XIV. ſuſcepiſſet, à militibus interemptus eſt.

ALEXANDRI SEVERI *nummi ex omni modulo frequentes & obvii.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. CAES. SEVER. ALEXANDER. AVG. Caput Alexandri Severi laureatum.
COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* In imo S. R. Lupa ſub arbore ubera puerulis præbet.

Antiochia hæc Piſidiæ, non autem Syriæ tribuenda, ut placet Triſtano, qui nummum vulgavit tom. 2. pag. 397. Piſidica Plinio Cæſarea nominatur lib. 5. cap. 27. *Piſidæ, quorum Colonia Cæſarea, eadem Antiochia.* Syriaca verò Metropolis inſcribitur, & Græcam epigraphen præfert. Arbor ſub qua Lupa cum puerulis, ficus eſt, circa quam Romulus & Remus abjecti ſunt. *Ruminalis* dicta teſte Livio Dec. 1. lib. 1. *Ita velut defuncti Regis Imperio, in proxima alluvie, ubi nunc ficus Ruminalis eſt (Romularem vocatam ferunt) pueros exponunt.* Antiochenſes hunc typum cælarunt, tanquam Coloni Romani, quorum ſolitum eſt, ut ſæpius diximus, ſymbolum: an aliquod illi ab Alexandro beneficium acceperint, vel ipſius tantùm ſtudioſi, incertum eſt, erat ille *cunctis hominibus amabilis*, teſte Lampridio in ejus vita. De vocibus S. R. pag. 74. diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores collocandus.

IMP. CAES. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.
COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Cæſarea Antiochenſis.* In imo S. R. Fluvius barbatus decumbens, dextrâ arundinem, ſiniſtro brachio urnæ aquas vomenti innixo.

Senilis hæc figura Fluvii decumbentis, Antiochiam Cæſaream ad fluvium aliquem ſitam eſſe denotat, qui Mæander eſſe videtur; in nummis enim barbata effigie exhibentur fluvii in mare delabentes. In imo collis forſan ille præterlabitur, in qua urbem eſſe ſitam memorat Strabo lib 12. pag. 577.

pag. 577. Η δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα ἀποικίαν Ῥωμαίων· ταύτην ἔκτισαν Μαγνέτες οἱ πρὸς Μαιάνδρῳ. *Hæc in colle ſita, & Coloniam habens Romanam; hanc Magnetes condiderunt, qui ad Mæandrum habitabant.* Antiochia ad Mæandri ortum verſus montes in tabulis Geographicis ponitur, nummus autem ejus ſitum ad fluvium indicat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro rariſſimo habendus.

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ. ϹΕ. Caput Alex. Severi laureatum, in aliis radiatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗ. ΚΟ. In aliis ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. Diverſæ ſunt epigraphæ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολονίας. In area S. C. Δ. Ε. Mulier habitu patrio, turrita, inſidens rupibus, quibus illa lævâ innititur, dextrâ ſpicas gerit, pro pedibus Fluvius, in quibuſdam Aries in vertice.

Solitus eſt hic Antiochiæ Syriæ typus: figura muliebris turrita, Genius eſt urbis; inſidet montibus, ob ejus in clivo ſitum; ſpicas gerit, propter frumenti in agro ſuo abundantiam; pro pedibus Fluvius, Orontes eſt ejus mœnia alluens. Antiochenſes autem nummos Alex. Severo præſertim cudiſſe videntur, quòd ille Syrus eſſet, licèt Lampridio teſte, Syrus dici nollet. *Syrum ſe dici noluit, ſed à majoribus Romanum. Et ſtemma ejus depinxerat, quo oſtendebatur genus ejus à Metellis deſcendere.* De vocibus S. C. Δ. Ε. ſæpius diximus.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ obvius & tritus.

Α. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ. ϹΕ. Caput Alex. Sev. laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗ. ΚΟΛΟ. ΔΟϹ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. an. 274. in imo S. C. Mulier turrita & velata inſidet montibus, à dextris Fortuna, ſtans dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ, à ſiniſtris verò Imperator paludatus pariter ſtans, dextrâ verò coronam imponit mulieri montibus inſidenti.

Cùm Alex. Severus eſſet Syrus, beneficium aliquod Antiochiæ Syriæ Metropoli contuliſſe denotat inſolens ille typus in ipſius honorem ab ea percuſſus, in quo ille Genio urbis tanquam tutelari Deo coronam imponit. Specioſum fuiſſe Genii templum tradit Amm. Marcellinus lib. 21. *Reverſus ex comitatu Principis, cum tranſiret per ſpecioſum Genii templum.* Fortuna Imperatori comes aſſiſtit, quia veteres illam humanarum rerum regimen habere exiſtimabant, unde in nummis Romanis frequens eſt epigraphe, FORTVNA. AVG. in Græcis, ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ. *Bona Fortuna.* Litteræ numerales ΔΟϹ. annum 274. æræ Antiochenæ ſignant. Antiochenſes autem ingenio leves & mutabiles, varias in nummis æras computarunt. Prima ab ipſis ſignata eſt ſub Regibus ſuis à condita Antiochia. Secunda cum epigraphe αὐτονόμου, Principibus ſuis expulſis, & Syriâ in provinciam redactâ, an. U. C. 641. Tertia poſt interfectum Pompeium, qui Antiochiam ſuis legibus uti conceſſerat, nimirum ſub Jul. Cæſare an. U. C. 705. juxta mentem Evagrii, cùm ille Conſul eſſet cum Vatia. Quarta denique ſub Auguſto, quando ille Antonio fugato ad Actium ſolus Imperii rector extitit, cujus rei luculenti teſtes ſunt eorum nummi cum hac epigraphe, ΕΤΟΥΣ ΝΙΚΗΣ, *Anno victoriæ*, urbis nimirùm conditæ 723. Sed eam etiam mutarunt ſub Veſpaſiano, extinctis poſt Neronem Cæſaribus, Julianâ iterum receptâ, ut hic nummus & alii confirmant. Itaque ſi anno U. C. 705. hujus epochæ initio addideris annos in Alex. Severo ſignatos 274. ſimul juncti efficient annum U. C. 979. in quo Tribunitiam poteſtatem III. agebat.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

Hic Lectorem per Antiochenſium æram in nummis ſub Syriæ Præſidibus percuſſis ſignatam, D. N. Jeſum Chriſtum ſub Auguſto, Syriam regente Varo an. U. C. 749. natum nos cognoviſſe monemus; de quo fuſiùs in Diſſertatione particulari, aut in 2. de Syriæ Præſidibus tomo, quem aliquando ſumus edituri.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. CΕ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. CΕΒ. Caput Alex. Severi laureatum.
ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. Variæ ſunt epigraphe. Αντιοχέων Μητροπόλεως κολωνίας, & non uno verbo ΜΗΤΡΟ Κολωνίας, ut ſcribit Eq. Patinus in Theſ. Mauroceno pag. 134. Caput muliebre turritum & velatum, ſupra quod in vertice nummi Aries. In area S. C. Δ. Ε.

Plurimi nummi in Alexandri Severi honorem ab Antiochenſibus percuſſi occurrunt, ſive quòd ille Imperator, Syrus eſſet, ſive quod beneficia Antiochiæ contuliſſet, ſive ob ejus in urbem ingreſſum dum contra Parthos bellum ſuſcepit, cujus meminit Herodianus lib. 6. pag. 579. Πλείστην τε δύναμιν κἀκεῖθεν ἀθροίσας ἐς τὴν Αντιόχειαν ἀφίκετο. *Magnis inde viribus collectis, Antiochiam contendit.* In hanc etiam urbem confecto bello illum rediiſſe narrat Lampridius in ejus vita. *Fuſo denique, fugatoque tanto Rege ..... ſtatim Antiochiam rediit.* Caput turritum & velatum, Genius eſt urbis, principum civitatum inſigne. Aries in vertice, Antiochenſes annum ſub hoc inchoaſſe, ut ſæpe diximus, denotat.

Hic nummus majoris formæ frequens & obvius.

B O S T R A.

IMP. CAES. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.
COLONIA BOSTRA. Caput Jovis Ammonis.

Boſtra urbs Arabiæ Petrææ, quam Trajanus per Palmam Syriæ Præfectum Pop. Romano acquiſivit, de qua Dio lib. 68. pag. 777. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ Πάλμας τῆς Συρίας ἄρχων τὴν Αραβίαν τὴν πρὸς τῇ Πέτρᾳ ἐχειρώσατο, καὶ Ρωμαίων ὑπήκοον ἐποιήσατο. *Per id tempus Palma Præfectus Syriæ, cepit eam Arabiæ partem, quæ Petram attingit, redegitque in ditionem Populi Romani.* Boſtra ab Alex. Severo deducta eſt Colonia, ut infrà oſtendemus : ergo P. Harduinus pag. 98. nummum cum hac epigraphe, COL. F. BOSTRA. ALEXAND. Aquiliæ Severæ perperam tribuit, ille in Theſauro Regio nunquam extitit. Jupiter cornu arietino ornatus, vocatur Ammon, quod ſub ſpecie arietis cultus ſit, ſic dictus, quod ſitienti Libero Patri in Arabiæ deſertis, Jovemque imploranti, apparuerit in forma arietis, terramque concutiens pedibus, fontem oſtenderit, quamobrem illic templum Liber ædificavit : nil mirum igitur ſi Ammon in Arabiæ urbe Boſtra colatur. De Ammone Lucianus lib. 9.

Quamvis Æthiopum populis, Arabumque beatis
Gentibus, ac Indis unus ſit Jupiter Ammon.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt & elegans.

COLONIA BOSTRA. Silenus ſtans dextram attollit, humero ſiniſtro utrem hircinum gerit.

Boſtram Arabiæ urbem vocat *inſignem* Amm. Marcellinus lib. 14. *Hæc quoque civitates habet, inter oppida quædam, ingentes Boſtram & Geraſam atque Philadelphiam murorum firmitate cautiſſimas* Arabes Bacchum coluiſſe narrat Nonnus, qui res geſtas ejus deſcripſit. Boſtra Silenum ejus Pædagogum pariter venerata eſt. Silenum Bacchi etiam Sacerdotem appellat Jul. Maternus. *Poſt hoc*, inquit, *extruit templum, & Pædagogum pueri conſtituit Sacerdotem : huic Silenus fuit.*

Hic nummus minimæ formæ inter conſpicuos collocandus.

N. TR. ALEXANDRIANAE COL. BOSTR. *Nerviæ Trajanæ Alexandrianæ Coloniæ Boſtræ.* Colonus agens boves.

Reſtituenda ut ſuprà apud Erizzum prava hæc nummi epigraphe M. TR. ANDRIANAE COL. POST.

Nomen Alexandrianæ, quod veteri Nerviæ Trajanæ appellationi adjunxit Colonia Boſtra, ipſam ab Alexandro Severo deductam arguit, idque Coloni boves agentis typus in nummo ſignatus confirmat. Græca ejus urbis in Commodo epigraphe, NE. TP. BOCTPA circa Camelum, malè apud Patinum pag. 264. N. TR. BOCTRA. vulgata eſt, & illius perperam *Novæ Trajanæ* interpretatio, cùm nummus ille ſit Græcus, uti Holſtenius pag. 72. & P. Harduinus pag. 98. agnoſcunt; ſed hi eandem *Novæ* & Νέας explicationem reddunt, quem errorem à Triſtano pag. 426. omnes hauſiſſe videntur; ille autem Boſtram ob Trajani nomina, Coloniam ab eo factam protulit, ſed cùm epigraphe Græca ſit, & urbs Coloniæ titulum non habeat, pace tantorum virorum, Boſtram Coloniam ab eo deductam fuiſſe minimè probant, imo inſcriptio ejuſdem urbis in Caracallæ nummo Regio à P. Harduino ibid. vulgato A. TYXH BOCTPΩN. circa caput turritum, Coloniam ſub hoc Imperatore nondum accepiſſe evincit: in qua ſententia fuiſſe videtur Ill. Spanhemius Diſſ. 9. pag. 776. qui Boſtram à Nerva Trajano ornatam, ſed ſine Coloniæ jure & cognomento, & primum dictam in Alexandri nummis Coloniam aſſerit. Boſtra autem Nerviæ Trajanæ nomen accepiſſe videtur ob beneficium ab Imperatore collatum poſt acquiſitam per Palmam ejus Legatum Arabiam. Tantum fuit erga Trajanum Alexandri Severi ſtudium, ut honoris causâ, ſi Lampridio fides, ipſius nomen omnibus ædificiis ab illo exſtructis, quæ collabentia reſtituit, reſervare voluerit. *Pontes quos Trajanus fecerat, inſtauravit penè in omnibus locis: aliquos etiam novos fecit, ſed inſtauratis* NOMEN TRAIANI *reſervavit.* Nil mirum igitur ſi Nerviæ Trajanæ appellationem Boſtræ reliquerit, & hoc Alexandrianæ gentis ſuæ nomen nummo tantùm addiderit.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Erizzo pag. 478. vulgatus, & in Cimelio Mediceo reconditus, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

COLONIA BOSTRA. Caput turritum modio ornatum, pone quod cornucopiæ.

Caput turritum, urbis ſymbolum eſt, turribus quidem ornatum, ut una ex primariis civitatibus, Boſtram autem inter Arabiæ inſignes ab Amm. Marcellino nominatas ſuprà diximus, Damaſcius apud Photium, civitatem à Severo factam narrat. Ἀπεδήμησεν εἰς τὰ Βόστρα τῆς Ἀραβίας πόλιν μὲν οὐκ ἀρχαίαν ὑπὸ τοῦ Σεβήρου τοῦ βασιλέως πολίζεται, φρούριον δὲ παλαιόν. *Exonerat ſe in Boſtra Arabiæ, quæ ſub Severo Imperatore in civitatem redacta eſt, cùm olim præſidium fuiſſet.* Per civitatem Damaſcius intelligere videtur, Boſtram jus civium Romanorum ab Alexandro accepiſſe, cùm olim Præſidium fuiſſe notet. Ptolemæus autem l. 5. c. 17. eam appellat, Βόστρα Λεγίων. *Boſtra Legio*, ſic forſan vocata eſt, ob Legionem II. Trajanam fortem à Trajano conſtitutam in hac urbe hiemare juſſam, quam Dio l. 55. p. 564. *Ægyptiam* vocat. Τραιανὸς τὸ δεύτερον τὸ Αἰγύπτιον, καὶ τὸ τριακοστὸν, τὸ Γερμανικόν· ἃ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπωνόμασεν. *Trajanus ſecundam Ægyptiam, & trigeſimam Germanicam, quibus à ſuo nomine nomen impoſuit.* Ob illud forſan beneficium Nerviæ Trajanæ nomina aſſumpſerat. Cornucopiæ poſt caput ſignatum, urbem rebus omnibus ad vitam neceſſariis abundantem denotat.

Hic nummus minimæ molis pro raro numeratur.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. C. SE. ALEXANDER. Caput Alex. Severi laureatum.

C. PR. F. CAES. METROPOL. In aliis C. P. F. A. FEL. CAES. METR. *Colonia prima Flavia Auguſta Felix Cæſarea Metropolis.* In area S. P. Q. R. Aquila alis expanſis.

Cæſarea Palæſtinæ urbs, in hoc Alex. Severi nummo Metropolis dignitatem præfert, quam ab ipſius Imperatoris munificentia accepiſſe videtur. Sept. Severus Laodiceam Metropolim Syriæ ſecundam, & Tyrum Phœniciæ conſtituit, Caracalla Emeſam Meſepotamiæ cis Euphratem, Elagabalus Sidonem Phœniciæ ſecundam, Alexander verò Cæſaream Palæſtinæ, illa jam ſub Veſpaſiano caput erat Palæſtinæ apud Tacitum hiſt. lib. 2. *Diſceſſere, Mucianus Antiochiam, Veſpaſianus Cæſaream, illa Syriæ, hæc Judææ caput eſt.* Utrùm à Syria ſejuncta Judæam, Samariam, Galilæam, Idumæam, & Decapolim ut olim complexa ſit. Aquila Imperium Romanum denotat, velut epigraphe S. P. Q. R.

Hic nummus minimi moduli nec rarus, nec obvius eſt.

CARRHÆ.

AYT. K. M. AYP. AΛEΞANΔPOC. Alexander medio corpore tenus, dextrâ haſtam, lævo humero clypeum gerit.

KOΛ. MH. KAPPHNΩN. Κολωνίας Μητροπόλεως Καῤῥηνῶν. Mulier turrita inſidens rupibus, dextrâ ſpicas, pro pedibus Fluvius enatans, in area arula ignita.

Carrhæ urbs Meſopotamiæ ſuos Alexandro Severo nummos præſertim dedicavit, cùm ille contra Artaxerxem Perſam, qui Artabano Parthorum Rege interfecto, & Imperio ad Perſas iterum tranſlato, Romanas provincias vaſtabat, profectus, Meſopotamiam ingreſſus eſt, ut innuit Herodianus lib. 6. pag. 582. Γενόμενος δὲ ἐν τῇ Αντιοχείᾳ ὁ Αλέξανδρος, αὐτός τε ῥᾳδίως ἐπεῤῥώσθη τῷ εὐψυχεῖ καὶ ἐνύδρῳ τῆς πόλεως, μετὰ τὸ ἐν Μεσοποταμίᾳ ξηρὸν αὐχμὸν, τούς τε στρατιώτας ἀνεκτᾶτο. *Ut verò Antiochiam pervenit Alexander, facile & ipſe convaluit, ſpiritu illo cœli, & aquarum abundantiâ, poſt æſtuoſos Meſopotamiæ calores refectus, & milites univerſos recreavit.* Mulier turrita, Genius eſt urbis, illa turribus ornatur, qualem decet Metropolim. Fluvius pro pedibus ſitum ejus indicat; illa enim ad Chaboram in Euphratem ſeſe exonerantem ſita eſt. Arula ſacrificia pro ſalute ægrotantis Alexandri perpetrata denotat.

Hic nummus mediocris moduli obvius & frequens eſt.

Eadem epigraphe. Caput Alexandri Severi laureatum.

KAPPA. KOΛ. MH. MEC. Δ. Κάῤῥα Κολωνία Μητρόπολις Μεσοποταμίας Δευτέρας. Mulier ut ſuprà rupibus inſidens, quibus lævâ innititur.

Inſignis eſt hic Carrharum urbis nummus, qui eam Κάῤῥα pro Κάῤῥαι, & Meſopotamiæ Metropolim ſecundam nominat: cùm enim littera Δ. in ambitus circulo poſita ſit, præſertim ſine præcedentibus ET. vel L. notis, illa proculdubio Δευτέρας exponenda eſt, nec annum 4. denotare poteſt, quod ſanè noſtram de Emiſa prima Meſopotamiæ Metropoli cis Euphratem ſententiam confirmat.

Mulier

Mulier illa turrita, Genius eſt, hujus tractus urbium ſolemne ſymbolum ; ſpicas gerit, ad denotandam frumenti in agro ſuo abundantiam : Carrhæ autem urbs Craſſi clade & nece celebris eſt, de qua Plutarchus in ejus vita.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro rariſſimo habendus.

COILLU.

IMP. C. ALEXANDER. Caput Alexandri Severi laureatum.

AEL. MVNICI. COIL. A. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Prora navis, deſuper Cornucopiæ.

Coillu urbs Africæ ex præcipuis Numidiæ, ad confinia Mauritaniæ Cæſarienſis, nummos ſuos, ut Alex. Severo obſequium ſuum teſtaretur, cùm Africa rebellione turbaretur, forſan percuſſit ; Lampridius enim in ejus vita res novas in Mauritania eſſe compreſſas narrat. *Actæ ſunt res feliciter, & in Mauritania Tingitana per Furium Celſum.* Cave ne nummum cum P. Harduino p. 120. ad Cælium in Calabria haud procul Brunduſio revoces. Coillutani proram navis in nummo ad ſitum indicandum cuderunt ; locata enim erat eorum urbs ad oſtia Ampſagæ fluvii, in ora littorali maris Mediterranei, portu capaci gaudens, & ab ea ſinus parvus adjacens dicitur hodie *Golfe de Colle.* Cornucopiæ ſupra proram, omnium rerum in agro ſuo abundantiam denotat. Cuillu purpurâ celebrem fuiſſe tradit Solinus cap. 28. *Dein Cullu purpurario fuco Tyriis velleribus comparata.* De *Antoniniani* cognomine dictum eſt in Elagabalo.

Hic nummus minimæ formæ inter raros reponendus.

DEULTON.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton* vel *Deultana.* Diana venatrix gradiens, telum è pharetra depromit, lævâ arcum, pro pedibus canis venaticus.

Deulton urbs Thraciæ, Colonia à Veſpaſiano deducta, unde *Flaviæ* & *Pacenſis* nomina, *Flaviæ* quidem à gente Flavia, *Pacenſis* verò à Deæ Pacis cultu, in cujus honorem ille templum Romæ erexit celeberrimum. Vox *Pacenſis* à P. Harduino vindicata eſt pro *Pacifica* ab aliis malè uſurpata. Deultani Alexandro Severo & Juliæ Mammææ ejus matri nummos dicarunt ob beneficium forſan ab eo acceptum. Lampridius autem in ejus vita, illum urbium vectigalia ad fabricas earum reſarciendas conceſſiſſe narrat. *Vectigalia, civitatibus ad proprias fabricas deputavit.* Diana ſui cultum in Colonia demonſtrat : hæc venatricis habitu ſignata eſt, quia Dianam primam venationis inventricem tradunt. Canis ei comes datur, quòd illi Deæ ſacri ſint, teſte Phornuto de Nat. Deor. *Cui concinit & illud, quod huic canes ſacros eſſe putarint, qui ad venatum accommodi ſunt, ac ad cuſtodiam & ad latratum nati.*

Hic nummus ſecundi moduli rarus eſt nec obvius.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXANDER. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton*, vel *Deultana.* Genius cum modio in capite ſtans, dextrâ pateram ſuper aram, lævâ cornucopiæ.

Genius à Deultanis in Alex. Severi nummo ſignatus eſt, Imperatori alludentibus, quòd ille tanquam tutelaris eſſet Coloniæ Deus. Genius enim cujuſque loci Deus putabatur, & in cujus tutela omnia eſſent: ferè ſemper ille cum patera in morem ſacrificantis depingitur: an ſacrificium ipſi continuum, vel potiùs Imperatori faciendum denotet, illi quidem mero ſiebat, ut tradit Perſius.

Funde merum Genio. Et Horatius: *Cras Genium mero curabis.*

Cornucopiæ lævâ ad frugum omnium ubertatem indicandam gerit; Genius enim rerum omnium gignendarum vim habere exiſtimabatur.

Hic nummus minimæ formæ inter raros aſcribendus.

IMP. C. M. AVR. SE. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton*, vel *Deultana.* Fortuna ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Ut Genius in Deultanorum nummis Alex. Severo dicatis, tanquam ipſe urbis ſuæ tutelaris Deus ſignatus eſt, ſimili modo Fortuna ſub matris ejus Mamææ effigie in ipſis repræſentatur, tanquam ipſa, altera Coloniæ tutelaris Dea, Genius gignendarum rerum vim habet, Fortuna earum regimen, ideo utrique cornucopiæ pro ſymbolo tribuitur: ille pro Imperatoribus, hæc pro fœminis Principibus repræſentatur: at Fortuna in Alex. Severi nummis ob ſummam matris in Imperio auctoritatem, qua de re Herodianus in Alexandri vita fol. 575. Ηρχε γὰρ αὐτοῦ καὶ ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ, καὶ πᾶν τὸ κελευόμενον ἐκεῖνος ἐποίει· τοῦτο δ᾽ ἄν τις μόνον ἔχειν ἐγκαλέσαι αὐτῷ ὅτι δὴ ὑπὸ βελτίης πρᾳότητος καὶ αἰδοῦς πλείονος ἢ ἐχρῆν, τῇ μητρὶ ἐν οἷς ἀπηρέσκετο, ὅμως ἐπείθετο. *Quippe illi mater ſupra modum imperitabat, ac dicto audientem ſemper habebat: ut hoc tantum reprehendi in Alexandro poſſit, quòd manſuetudine nimia, & reverentia majore quàm oportuit, etiam contra animi ſui ſent.ntiam matri obſequeretur.* Romani & Græci Alexandrum & Mamæam ſimul in nummis exhibuerunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus, nec obvius eſt.

IMP. CAES. SEV. ALEXANDER. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton*, ſeu *Deultana.* Tres figuræ muliebres nudæ ſeſe amplectentes.

Tres hæ mulieres nudæ, Charites ſunt in Deultana Colonia cultæ, ut & in aliis Thraciæ urbibus obſervantur, teſte Valeriani nummo Byzantii cuſo, in quo illæ ſimiliter exhibentur. Gratiæ Jovis filiæ aliquibus ex Eurynome Oceani filia dictæ ſunt, primum his templum extruxiſſe Eteoclem Orchomeniorum Regem tradit Strabo lib. 9. pag. 414. Ετεοκλῆς δὲ τῶν βασιλευσάντων ἐν Ορχομενῷ τις χαρίτων ἱερὸν ἱδρυσάμενος πρῶτος &c. *Eteocles etiam, unus de iis qui Orchomeni regnaverunt, Gratiarum templo dedicato primus &c.* Gratiarum nomina ſunt, Aglæa quæ *Venuſtas* dici poteſt; Euphroſyne altera, id eſt *Hilaritas*; tertia Thalia, *Feſtivitas:* Euphroſyne & Aglæa dicuntur ſe mutuo aſpicere, ut quæ dat, citò remuneretur, ſicuti proverbium monet: χάρις χάριν τίκτει *Gratia gratiam parit.* Thalia averſa effingitur ad promerendum, ne videlicet cùm beneficium exhibet, remunerationem expectet. Nudæ ſunt illæ, ea videlicet ratione, quòd amici amicos ſolutos ac nudos inter ſe habere debeant.

Hic nummus mediocris formæ rariſſimus & elegantiſſimus eſt.

DIUM.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXANDER. AV. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Dienſis, Decreto Decurionum.* Cupido alatus in templo diſtylo.

Dium urbs eſt Macedoniæ, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, ut nomen Juliæ indicat, de qua paſſim. Cupido ſui cultum apud Dienſes indicat, in cujus honorem templum ædificaverunt. Feſtum ejus celebraſſe, & ludos ipſi inſtituiſſe Theſpienſes, auctores ſunt Plutarchus, Pauſanias, & Athenæus: hic vero lib 13. pag. 561. Θεσπιεῖς τὰ Ερωτίδια τιμῶσι. *Theſpienſes Erotidia, id eſt Amoris ſacra, celebrant.* Ludi erant quinquennales in ejus honorem inſtituti apud Plutarchum in Ερωτικῷ. Αγουσι γὰρ ἀγῶνα πενταετηρικὸν, ὥσπερ καὶ ταῖς Μούσαις, καὶ τῷ Ερωτι, φιλοτίμως πάνυ, καὶ λαμπρῶς. *Nam certamen quinquennale celebrant, ut Muſis, ita etiam Amori, magnificè admodum & ſplendidè.* Cupido facem gerit, unde Πυροφόρος dictus, quoniam quod ignis lucidum eſt, ſuaviſſimum: quod vero, καυστικὸν, id eſt adustivum, moleſtiſſimum.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

EDESSA.

ΑΥΤΟΚ. ΜΑΡ. ΑΥΡ. CΕ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. Caput Alex. Severi laureatum.

ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕΣ. Μητρόπολις Κολωνία Εδεσσηνῶν. In aliis ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCΗΝΩΝ. Variæ ſunt epigraphæ. Mulier turrita & velata inſidens rupibus ante arulam, dextra pateram, pro pedibus Fluvius.

Edeſſa urbs Meſopotamiæ, Oſrhoënorum Metropolis, à Caracalla Colonia conſtituta, ut dictum eſt, plurimos Alex. Severo nummos dicavit, quòd in urbem ſuam venerit, cùm ille Meſopotamiam ad Parthos ex ea propulſandos ingreſſus eſt; jam enim Artaxerxes poſt Parthorum occupatum Imperium, hanc provinciam vaſtabat, teſte Xiphilino in Alex. pag. 451. Οὗτός τε οὖν φοβερὸς ἡμῖν ἐγένετο, στρατεύματι πολλῷ οὐ μόνον τῇ Μεσοποταμίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ Συρίᾳ ἐφεδρεύσας. *Hic igitur nobis formidoloſus fuit, quod maximis copiis non modò Meſopotamiam invaderet, ſed etiam Syriam minaretur.* Mulier turrita, Genius eſt urbis, perpetuum ejus ſymbolum: figura verò enatans, fluvium Chaboram urbem alluentem denotat.

Hic nummus primi moduli rarus eſt, ſecundi obvius.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. ΙΟΥΛ. ΜΑΜΑΙΑ. CΕΒ. Capita Alex. Severi & Mamææ adverſa.

ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Εδεσσηνῶν. Mulier turrita & velata inſidens rupibus, dextrâ ſiſtrum, ante eam arula, pro pedibus verò Fluvius enatans. In area quatuor ſtellæ aut aſtra.

Edeſſeni nummos ſuos Imperatori & ejus matri ſimul percuſſiſſe videntur, cùm hæc filium in Meſopo-

Meſopotamiam contra Parthos bellum gerentem comitata eſſet : notat autem Herodianus lib. 6. pag. 581. Alexandrum cum exercitu Romanos Barbarorum fines non eſſe ingreſſum, ſed cum matre in quadam Meſopotamiæ urbe remanſiſſe. Μήτε εἰσαγαγὼν τὸ στρατὸν, μήτε εἰσελθών, ἢ διὰ δέος, ἵνα μὴ δὴ αὐτὸς κινδυνεύσῃ ψυχῇ καὶ σώματι ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· ἢ τῆς μητρὸς ἐπισχούσης γυναικείᾳ δειλίᾳ, ἢ ὑπερβαλλούσῃ φιλοτεκνίᾳ. *Neque enim aut ipſe venit, aut exercitum adduxit : incertum metu ne proprio, ne ipſe, Imperium tuendo, vita periclitaretur ; an quia mater retinuerit, muliebri pavore & caritate filii nimia.* Siſtrum quod mulier rupibus inſidens gerit, ad Iſidis cultum in Mæſæ nummis retulimus. Stellæ verò in area, utrùm ad Elagabali ſacerdotium, an ad Edeſſenos ſpectent, videant eruditi : cùm autem Strabo, Plinius & alii Phœnices ab Aſtronomiæ peritia commendent, aliquam fortaſſe conſtellationem ab iis obſervatam ſuſpicatur Amicus.

Hic nummus primæ formæ inter rariores numerandus.

ΑΥ. Κ. Μ. ΣΕ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Caput Alex Severi laureatum.

ΚΟΛ. ΜΗΤ. ΕΔΕΣΣΗΝΩΝ. Κολωνίας Μητροπόλεως Ἐδεσσηνῶν. Mulier turrita & velata rupibus inſidens, dextrâ vexillum, pro pedibus fluvius emergens.

Genius in hoc nummo vexillum Coloniæ ſymbolum gerit, quod Veteranorum à Caracalla in Coloniam tranſmiſſorum inſigne eſſe poteſt : cùm autem nullus ſub Caracalla & Elagabalo cum hoc ſigno nummus, ſed tantum ſub Alex. Severo obſervetur, urbem Colonis militaribus ab Alexandro iterum frequentatam ſuſpicari meritò poſſumus, plurimi enim Coloni in Parthico bello conſumpti fuerant, & milites ad urbis ſeu provinciæ præſidium neceſſarii videbantur, ſi Herodiano fides, qui Alexandrum Meſopotamiam deſerere coactum, Germanicis Romanos fines vaſtantibus narrat lib. 6. pag. 584. Καταλιπὼν τε δύναμιν ὅσην αὐτάρκη ᾤετο ῥύεσθαι τὰς Ῥωμαίων ὄχθας, τά τε στρατόπεδα, καὶ τὰ φρούρια ἐπιμελέστερον τειχίσας, καὶ πληρώσας ἕκαστα τῷ ὡρισμένῳ στρατῷ, αὐτὸς εἰς Γερμανοὺς ἠπείγετο ἅμα τῷ λοιπῷ πλήθει. *Relictis autem copiis quantas ſatis tuendis Romanis ripis arbitrabatur, caſtriſque & caſtellis diligentiùs communitis, ac præſidio firmatis, ipſe adverſus Germanos cum reliqua omni multitudine approperabat.* De Genio & Fluvio ſæpius dictum eſt.

Ad Edeſſam verò pertinent nummi cum epigraphe ΚΟΙ ΔΕΙΝΩΝ. quos Goltzius & Triſtanus ad neſcio quam Ægypti urbem nomine *Diam* revocant : ſunt & alii cum inſcriptione ΜΕΤΡ. ΔΕΣΣΗΝΩΝ, quos ad alteram ejuſdem provinciæ urbem nomine *Deſſam* Occo, Triſtanus, & Patinus retulerunt.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

EMISA.

ΑΥΤ ΚΑΙ. ΑΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Σ. Alexander laureatus medio corpore tenus, dextrâ haſtam, humero lævo clypeum gerit.

ΕΜΙ. ΚΟ. ΜΗ ΜΕΣΣΟΠ In area Α. Ἐμισῶν Κολωνίας Μητροπόλεως Μεσοποταμίας πρώτης. Mulier turrita & velata inſidens rupibus ante arulam, dextrâ ſpicas tenet.

Emiſa urbs Phœniciæ aſcripta, ex qua Elagabalus & Alex. Severus oriundi, à Caracalla in Juliæ matris gratiam Colonia deducta eſt, deinde ab Elagabalo Metropolis facta, ut ipſius nummi teſtantur : alii cum epigraphe ΚΟΛ. ΕΜΙΣΩΝ ejus Imperii initio cuſi, alii cum inſcript. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΜΙΣΩΝ, poſt partam Metropolis dignitatem ſignati. Cujuſnam autem provinciæ Metropolis eſſet Emiſa, in Elagabalo diſceptatum eſt : hic nummus eam Meſopotamiæ tribuit, in quam ſententiam Ill. Spanhemius ectypo in Jul. Cæſſ. p 96. vulgato deſcenderat, ſed in Notis pag. 401. à priſtina mente diſceſſit, tum propter urbis ſitum cis Euphratem, tum propter primam litteram vocis ΕΜΙ. paululùm detritam, in cujus locum P. Harduinus pag. 37. ingenioſè ſubſtituit ΑΜΙ. pro ΕΜΙ. ſicque urbem de qua nunc agitur, ad Amidam Meſopotamiæ in Conciliis Metropolim revocavit, quaſi in Imperio idem eſſet qui poſtmodum in Eccleſia fuit ordo. Amidæ ad Tigrim in nummis nulla mentio, cujus frequens eſſet, ſi Metropolis dignitate hoc tempore ornata fuiſſet, ſicuti crebra eſt Emiſæ : at cùm illa Meſopotamiæ in hoc nummo tribuatur, fecit ut duas in hac provin-

provincia, ſicut in aliis proximis, Metropoles conſtitutas eſſe crediderimus, unam cis Euphratem, alteram trans fluvium; quod confirmare videtur littera Α. in area nummi, quam interpretati ſumus πρώτης, ut in Carrhenis Δ. pro δευτέρας, non ſemel obſervavimus, Emiſa quidem prima Metropolis conſtituta, Carrhæ verò urbs, ſecunda. Mulier turrita, Genius urbis eſt; ſpicas ad frumenti abundantiam in bello denotandam tenet. Arula ignita, ſacrificia pro Alex. Severo forſan in agro ſuo Parthico perpetrata ſignificat.

Hic nummus mediocris magnitudinis, ab Ill. Spanhemio in Julian. Caeſſ. pag. 96. vulgatus, inter rariſſimos reponendus.

N E S I B I S.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ. Caput Alex. Severi laureatum.
ΣΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕϹΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. Caput turritum & velatum, in quibuſdam Aries in vertice.

Neſibis urbs Meſopotamiæ, Colonia à Septimio Severo, ut *Septimiæ* ipſius gentis nomen indicat, deducta eſt, de qua in Julia Paula dictum eſt. Neſibenſes Alex. Severo, ut alii provinciæ ſuæ Coloni, gratulantes, quòd in Meſopotamiam ad repellendos Perſas veniſſet, nummos ipſi percuſſerunt; de quo Rufus in Breviario. *Aurelius Alexander, quaſi fato quodam in exitium Perſicæ gentis natus, juvenis admodum Romani gubernacula ſuſcepit Imperii. Ipſe Perſarum Regem nobiliſſimum Artaxerxem vicit.* Caput muliebre turritum, Genius eſt urbis; turribus ornatur, ut inter provinciæ primarias conſtituta, ſiquidem eam Plutarchus in Lucullo pag. 514. magnam fuiſſe & populoſam dixit. Καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον ἔχουσιν. *In qua urbs* Neſibis *ampla & populoſa erat.* Aries ſupra caput ad Veris Æquinoctium ſpectare videtur, quo Neſibenſes annum inchoabant, alii ab Autumno ordiebantur.

Hic nummus ſecundi moduli inter rariores collocandus.

P E L L A.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXAND. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AVG. PELLA. Figura virilis nuda rupibus inſidens, dextrâ coronam capiti imponit, lævâ pedum, juxta eam fiſtula campeſtris.

Pella urbs Macedoniæ, Colonia à Julio conſtituta eſt, ut ſuperiores nummi cum *Juliæ* nomine indicant, & ab Auguſta Colonis iterum frequentata, ut *Auguſtæ* epigraphe denotat. Pellenſes Alex. Severo ad bellum Parthicum per Macedoniam eunti nummos, Dienſium ejuſdem provinciæ exemplo, cuderunt. Herodianus illum per Illyriam tranſgreſſum memorat lib. 6. pag. 579. Μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς ποιησάμενος τὴν πορείαν, τά τε Ἰλλυρικὰ ἔθνη καὶ στρατόπεδα ἐπελθών, πλείστην τε δύναμιν κἀκεῖθεν ἀθροίσας, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. *Cæterum feſtinato itinere, cum Illyricas etiam gentes exercituſque luſtraſſet, magnis inde quoque viribus collectus, Antiochiam contendit.* Figuram ſcopulis inſidentem in ferè ſimili Hadriani nummo Apollinem augurati ſumus ob ejus imaginem in urbis Pellæ numiſmatibus à Goltzio in Aſia Min. tab. 23. num. 2. vulgatam. Apollo diverſis modis depingitur, cum arcu ut Sagittarius, cum tripode ut Vates, cum ſerpente ut Medicinæ Inventor, cum lyra ut Citharœdus, hic verò ut Paſtor, nam ob interfectos Cyclopes divina poteſtate ſpoliatus armenta Admeti Theſſaliæ Regis per novem annos pavit. Theſſalia autem Macedoniæ contermina eſt, imo etiam aliquando pars ejus. Apollo inſidens rupibus, urbis ſitum denotare videtur, ut dictum eſt: coronam ſibi imponit, ob ſuperatum Marſyam. Diodorus lib. 3. pag. 134. Ἐρίζοντος δὲ τοῦ Μαρσύου πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα περὶ τῆς τέχνης. *Tum Marſyas cum Apolline de artis præſtantia in certamen deſcendit.* Integram apud eum hiſtoriam perlegas.

Hic nummus mediocris formæ pro raro numerandus.

PTOLEMAIS.

IMP. C. M. AVR. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.
COLONIA PTOLEMAIS. *Colonia Ptolemais.* Imperator Eques pacificatoris habitu, dextram erigens.

Ptolemais urbs Phœniciæ, Colonia à Claudio deducta, ſuos etiam Alex. Severo gratulabunda, ob Perſas longè latèque repulſos, dedicat. Ejus victoriæ luculentus teſtis eſt Lampridius in ipſius vita. *Artaxerxem Regem potentiſſimum vicit:* & paulo poſt, *& de præda quam Perſis diripuit, ſuum ditavit exercitum.* Figura equeſtris pacificatoris habitu, cùm jam eodem modo ſignata ſit in nummis Caracallæ pag. 41. non ad Alexandrum ſpectare videtur, ſed potiùs ad ſtatuam equeſtrem in Caracallæ honorem à Ptolemaidenſibus poſitam, quam illi tanquam filio gratam in nummis exhibuerunt: Alexander enim Severi nomen in avi ſui Sept. Severi memoriam acceperat, ut diximus, & ſe Caracallæ filium nominabat, teſte Herodiano lib. 6 pag. 578. Ἀλλ' οἱ μὲν πρεσβύτεροι ὑμῶν, ὑπομνήσατε ἑαυτοὺς τροπαίων ἃ μετὰ Σεβήρου, καὶ Ἀντωνίνου τοῦ ἐμοῦ πατρὸς ἠγείρατε πολλάκις κατὰ βαρβάρων. *Sed quicumque ſeniores hic adeſtis, admonete quamprimum illum tropæorum, quæ plurima adverſus barbaros, Severo, atque Antonino parente meo ducibus, excitaſtis.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores collocandus.

RHESAINA.

AYT. K. M. AΛEΞANΔPOC. CE. Caput Alex. Severi laureatum.
PHCAINHCIΩN. *Rheſaineſiorum.* Colonus agit boves, juxta vexillum, in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.*

Secundus Rheſainæ nummus pertinet ad Traj. Decium.

Rheſaina urbs eſt Meſopotamiæ circa Chaboram fluvium in Euphratem illabentem ſita, non longè, ut videtur, à Carrhis, quas ad hunc fluvium poſitas diximus, remota. Coloni typus urbem Coloniam eſſe indicat, licèt Coloniæ nomen non præferat, quam à Sept. Severo deductam nos edocent Trajani Decii nummi cum Σεπτιμίας Κολωνίας appellationibus: ſed hic Veteranos Legionis Tertiæ Gallicæ Colonos in illam denotat fuiſſe tranſmiſſos, cujus alteram partem Tyrum Coloniam à ſe etiam conſtitutam traduxit, ut præclari illius nummi demonſtrarunt. Rheſaineſii nummos Alexandro dedicant tanquam grati animi monumentum, quòd illos à Perſarum vaſtationibus liberarit, de quo narrat Eutropius lib. 9. *Suſceptoque adverſus Perſas bello, Artaxerxem eorum Regem glorioſiſſime vicit.* Colonus civium Togatorum inſigne, vexillum Veteranorum ſymbolum eſt. Quanta igitur Hiſtoriæ lux è nummis!

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro rariſſimo habendus.

Eadem epigraphe. Alexander laureatus medio corpore tenus, dextrâ ſpiculum, lævo humero clypeum gerit.
PHCAINHCIΩN. LEG. III. GAL. *Rheſaineſiorum Legio Tertia Gallica*, vel *Legionis Tertiæ Gallicæ.* Mulier turrita & velata inſidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ Aquilam.

Impera-

Imperatores qui aliquam belli expeditionem ſuſcepere, medio corpore cum haſta & clypeo in nummis depinguntur: talis Alexander à Rheſaineſiis cùm contra Perſas Meſopotamiam ingreſſus eſt, exhibetur. Mulier turrita, Genius eſt urbis, quam in clivo conditam indicant monticuli quibus inſidet: Fluvius, Chaboras eſt, qui ejus muros alluit vel circa illam decurrit, ut tradit Stephanus. Ῥέσινα πόλις περὶ τὸν Ἀβορὸν ποταμόν. *Rheſina, urbs circa Aborum Fluvium.* Regum 2. cap. 16. fluvius hic dicitur *Chabor*, litteræ autem gutturales ſæpe negliguntur, ut apud Ammianum lib. 23. hic fluvius *Abora* dicitur, de Cercuſio loquens. *Cujus mœnia Abora & Euphrates ambiunt flumina.* Idem Hiſtoricus paulo poſt Rheſainæ etiam meminit, ubi narrat Gordianum Pium Perſarum Regem fudiſſe. *Apud Rheſainam ſuperato fugatoque Rege Perſarum.* Sed hæc urbs non illius Imperatoris ſepulcro nobilis eſt, ut putat P. Harduinus pag. 420. cùm Ammianus priùs dixerit. *Profecti exinde Zaitam venimus. Hic Gordiani Imperatoris monumentum longè conſpicuum vidimus.* Aquila quam gerit urbis Genius, Romanæ ditionis inſigne eſt.

Hic nummus mediocris moduli mihi cum multis aliis ab amiciſſimo D. Camelio Romæ nuper dono datus, inter præſtantiſſimos locum habere debet.

SIDON.

IMP. CAE. M. AVR. SE. ALEXAND. AVG. Caput Severi laureatum.

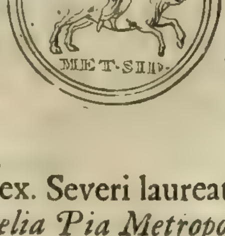
COL. AVR. PIA. MET. SID. *Colonia Aurelia Metropolis Sidon.* Bacchus ſeminudus ſtans, dext. poculum, lævâ thyrſum, pro pedibus Pardalis. In aliis, currus Aſtartes in vertice nummi.

Sidonem à Sidone Chanaanis filio, Chami nepote, nomen habuiſſe narrant, unde illa urbs vetuſtiſſima haberi debet, ſi quidem ejus mentio eſt in l. Judic. cap. 18. Diverſos pro varia Fortuna motus experta, tandem Colonia & Metropolis Phœniciæ ab Elagabalo facta, & Alexandro, quem ille Cæſarem nominaverat, gratulabunda nummos dedicavit, præſertim ob Perſas Syriam minitantes, ab eo devictos, de quorum Rege hæc narrat Herodianus in ejus vita pag. 576. Οὐδ᾽ ἐντὸς Τίγριδος ποταμοῦ μένει, ἀλλὰ τὰς ὄχθας ὑπερβαίνων καὶ τοὺς τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ὅρους, Μεσοποταμίαν τε κατατρέχει, καὶ Σύροις ἀπειλεῖ. *Neque jam intra fluvium Tigrim tenere ſe; ſed ſuperatis ripis ac Romani finibus Imperii, excurrere per Meſopotamiam, Syriæque minitari.* Bacchus in plurimis Syriæ & Phœniciæ urbibus cultus eſt, ob ejus in Orientem expeditiones. Sidonii itaque in nummis Alexandri Bacchum ſignarunt, ipſi forſan alludentes, quòd Imperator, alter foret Orientis domitor. Bacchus poculum gerit vino plenum, ob illius inventum. De quo Dionyſ. lib. 12.

Καὶ γλυκερὸν ποτὸν εὗρε. *Et dulcem potum invenit.*

Cur Pardalis comes ei detur, audias Phornutum de Nat. Deor. *Pardales Dionyſio ſubjungunt, atque illum ſequi inducunt, ſive ob coloris varietatem, ita ut etiam ipſe & Bacchæ Nebride induantur: aut quòd aſperrimi etiam mores temperato vini uſu manſueſcant.* Thyrſus latens eſt telum, Baccho tributum.

Hic nummus minimæ formæ pro obvio habetur, ſimilis à Patino vulgatus eſt pag. 349. in quo AVG. *pro* AVR. *Typographi errore ſubſtitutum videtur, cùm ille pag. 340. vocem* AVR. *jam* Aureliam *eſſet interpretatus.*

IMP. SEV. ALEXANDER. Caput Alex. Severi laureatum.

CO. A. PI. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Europa tauro vecta, ambabus velum manibus, ſupra caput volitans tenet.

Europam alii Agenoris Phœniciæ Regis, alii Phœnicis filiam dicunt, teſte Apollodoro lib. 3. Moſchus in Idyl. eam Phœnicis filiam facit.

Φοίνικος θυγάτηρ ἔτι παρθένος Εὐρώπεια.

Phœnicis filia adhuc virgo Europa.

Illius oſſa apud Corinthios in pompa ferebantur per Ellotiorum feſta, juxta Athenæum lib. 15. c. 6. Πομπεύειν τε ἐν τῇ τῶν Ἑλλωτίων ἑορτῇ φησὶ δ᾽ ἐν αὐτῷ τὰ τῆς Εὐρώπης ὀστᾶ κομίζεσθαι, ἣν καλοῦσιν Ἑλλωτίδα· ἄγεσθαι δὲ καὶ ἐν Κορίνθῳ τὰ Ἑλλώτια. *Eamque in Ellotiorum feſto, quod apud Corinthum ſolenne eſt, in pompa vehi,*

cum oſſibus Europæ, quam Ellotida Corinthii nominant. Sed cur Europam Sidonii in Alexandri nummis ſignarunt, an ad indicandam urbis antiquitatem, an verò in gratiam Mamææ, cujus venuſtati alludebant, eligant eruditi. Europam quare ob eximiam pulchritudinem ab Jove ſub tauri ſpecie raptam fabula teſtatur. Vide Palæphatum de fab. narrat. lib. 1.

Hic nummus infimæ molis inter raros collocatur.

IMP. CAES. M. AVR. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.
COL. AVR. PIA. METRO. SID. *Colonia Aurelia Metropolis Sidon.* Menſa ſupra quam duæ urnæ, in utraque palmæ ramus, infrà vas & poma.

Similem ferè typum Sidonii in Elagabali nummis ſignarunt cum eadem epigraphe, ſed ampliori CE. PER. ISEL. OECVM. *Certamina Periodonica, Iſelaſtica, Oecumenica*, quæ fusè ibi explicavimus : eadem videntur ſub illo tempore indicata aut celebrata, quo Alexander Antiochiam victor ex Perſis rediens, in hac urbe hiemavit, ut innuit Herodianus pag. 583. Ἀπὲρ μανθάνων ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἔτος ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ διέτριβεν· εὐθυμότερος δὲ καὶ ἀδεέστερος γενόμενος, ἀνειμένης αὐτῷ τῆς περὶ τὰ πολεμικὰ φροντίδος, ταῖς τῆς πόλεως ἐσχόλαζε τρυφαῖς. *Quibus intellectis, Alexander Antiochiæ commorabatur; hilariorque jam & liberior, laxatis bellorum curis, urbis ejus deliciis indulgebat.* Urnæ duæ certamina hæc univerſalia duobus numinibus fuiſſe dicata denotant, ſed quibus, incertum eſt, niſi fortè amplior aliquando nummus eorum nomina ſuppeditet.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores aſcribendus.

S I N G A R A.

ΑΥΤ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ. Caput Alex. Severi laureatum.
ΑΥΡ. ϹΕΠ. ΚΟΛ. ΣΙΝΓΑΡΑ. Αὐρηλία Σεπτιμία Κολωνία Σίγγαρα. *Aurelia Septimia Colonia Singara.* Caput velatum & turritum.

Singara Meſopotamiæ urbs, Rhætavorum civitas quibuſdam dicta, Colonia videtur potiùs ſub M. Aurelio & L. Vero, quàm ſub Severo deducta, ob nomen Aureliæ ante Septimiæ gentis appellationem poſitum, quidquid proferat Seguinus edit. 2. p. 178. *Septimiæ* nomen *Aureliæ* additum, quoddam beneficium à Severo acceptum, vel urbem Colonis iterum frequentatam indicat. Verus enim Meſopotamiam recuperaverat ante Severum, & Divi fratres in ea provincia Carrhas & Singaram Colonias condiderant, Severus verò Niſibin & Rheſainam conſtituit. Singareni Meſopotamienſium imitatione nummos ſuos Alexandro gratulantes dedicant, propter ejus victorias contra Perſas, licèt Herodianus illum amiſiſſe exercitum tradat, quod ſcripſiſſe illum Maximino ejus hoſti adulantem notat Lampridius. *Nam & amiſiſſe illum exercitum fame, frigore, ac morbo, ut Herodianus auctor eſt contra multorum opinionem.* Caput turritum, urbis Genius eſt : turribus ornatur, ad arguendam urbem mœnibus munitam; quem typum omnia Meſopotamiæ oppida ferè exhibent, valdè ſcilicet hoſtium incurſionibus expoſita.

Hic nummus mediocris moduli inter elegantiores collocandus.

T R O A S.

IMP. C. M. AV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. ALEX. AVG. TROA. *Colonia Alexandria Auguſta Troas* vel *Troadènſis.* Apollo muliebri habitu ſtans in cippo, dextrâ pateram, lævâ arcum, ante eum ara ignita, in aliis tripus ſerpente involutus.

Troas Phrygiæ minoris urbs, Colonia ab Auguſto deducta eſt, ut *Auguſtæ* nomen arguit. *Alexandriæ* verò appellationem habet, vel ab Alexandro Magno, à quo ex Trojæ ruderibus exſtructa eſt, Strabone & Q. Curtio adſtipulantibus, vel ab Alexandro Severo, quod maximum illius eſſet, ut Caracallæ patris, in hunc heroëm ſtudium, ut tradit Lampridius in ejus vita. *Alexandrum verò Magnum inter Divos & Optimos in Larario majore conſecravit.* Troadenſes plurimos Alexandro nummos percuſſerunt, ſeu ob acceptum ab eo beneficium, vel ob confirmata ipſorum privilegia, cùm eorum urbem, in Syriam proficiſcens, luſtravit. Apollo in cippo, Deus eſt tutelaris, quem in urbis obſidione Trojanis maximè opitulatum narrat Q. Smyrnæus lib. 9.

κοτεσσάμενος δ' ἄρ' Ἀπόλλων
Ἀργείοις, ὥρμαινε βαλεῖν θρασὺν ἦν Ἀχιλῆος.

Apollo itaque iratus
Argivis animum induxit trajicere ferocem Achillis filium.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter obvios reponendus.

IM. S. ALEXANDER. AV. Caput Alexandri Severi laureatum.

COL. ALE. AV. TRO. *Colonia Alexandria Auguſta Troas* vel *Troadenſis.* Apollinis ſignum in cippo, ante quod Imperator eques decurrens.

Troadenſes Alexandri Severi effigiem ob ipſius in ſuam urbem adventum in nummis conſignare voluerunt; ille enim Alexandrum Magnum imitatus eſt, qui contra Perſas bellum geſturus, Trojam pro ſacrificio perpetrando aſcendit. Decurrens in nummo exhibetur Alex. Severus, tanquam ad expeditionem Perſicam properans, ut innuit Herodianus in ejus vita lib. 6. pag. 579. Μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς ποιησάμενος τὴν πορείαν &c. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. *Cæterùm feſtinato itinere* &c. *Antiochiam contendit.* Apollo in cippo, non autem Diana, ut putat Patinus, Alex. Severum ante ipſius ſignum tanquam urbis tutelari Deo ſacra feciſſe denotat. Apollo autem cum Neptuno Trojæ mœnia confecerat, ut aſſerit Dionyſius Perieg. verſ. 817.

Ἴλιον ἣν ἐπόλισσε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.

Trojam, quam condiderunt Neptunus & Apollo.

Hic nummus minimi moduli à Patino vulgatus pag. 349. *rariſſimus eſt.*

COL. ALE. AV. TRO. *Colonia Alexandria Auguſta Troas.* Apollo in templo diſtylo, dextrâ pateram, lævâ arcum.

Hic nummus Apollinis templum exhibet, cujus erat ſummus apud Trojanos cultus; ille enim mœnia antiquæ urbis cum Neptuno extruxit. Trojanos in obſidione plurimùm adjuvit, peſtem in Græcorum exercitum immiſit, Hectorem nebulâ contextum Achilli ſurripuit, Achillis ſe ſolum urbem expugnaſſe jactantis talum ſagittâ, ſub Paridis forma, percuſſit, & eum occidit, triſtis de Trojæ obſidio depingitur à Tryphiodoro de Ilii Excid. verſ. 467.

Ἀχνύμενος μεγάλοις ἐπὶ τείχεσι Φοῖβος Ἀπόλλων.

Phœbus Apollo, triſtatus propter mœnia Trojanorum.

Apollo dictus eſt ἀπὸ τοῦ πάλλειν, hoc eſt à jaculando radios, ideo arcum gerit, quod innuit Phornutus de Nat. Deor. *Apellatur Sol Apollo, ac Luna Diana, atque ob id ambos Sagittiferos inducunt, longum illum radiorum jactum quodammodo adumbrantes.* Apollo Pythonem ſerpentem telo ex arcu emiſſo occidit.

Hic nummulus, à Patino vulgatus pag. 349. *inter elegantes locandus.*

COL. ALE. AVG. TRO. *Colonia Alexandria Auguſta Troas.* Templum idem, in quo tripus cui involutus eſt ſerpens.

Templi figura in hoc Troadenſium nummo, eadem quæ in ſuperiori, ad eundem Apollinem illud pertinere demonſtrat, licèt ejus ſimulacrum non habeat, ſed tripodem cum dracone ipſius vulgare, & non in hoc loco ſymbolum Æſculapii, ut vult P. Hard. p. 508. cujus nulla mentio in obviis & frequentibus Coloniæ Troadenſis nummis. Apollo, quem eumdem cum Æſculapio narrat Macrobius, cum dracone quidem circa tripodem involuto invenitur, Æſculapius autem cum dracone circa baculum implicato : at verò quia Apollo ab antiquis pro Vate habebatur, illi tripus & draco ſacri erant, tanquam Vaticiniorum ſymbola, de quibus Ill. Spanhemius Diſſ. 3. p. 175. *Hinc apud Delphos draco ſub tripode vocem edens juxta Lucianum.* De Apolline tutelari Troadenſium Deo hæc narrat Q. Smyrnæus lib. 9.

Καὶ τότε δὴ Τρώεσσιν ἀρηγέμεναι μεμαυῖαν
Ἔκθορεν οὐλύμποιο, καλυψάμενος νεφέεσσι,
Λητοΐδης.
Exinde dum Trojanis opem ferre inſtituit,
E cœlo, nubibus velatus, deſilit
Latoides (Apollo.)

Hic nummulus inter præclaros numerandus.

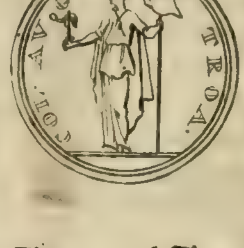
IMP. ALEXANDER. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troas* vel *Troadenſis.* Quatuor figuræ ſtantes. Silenus, quem duo ejus ſocii ſuſtinent, & Satyrus à ſiniſtris.

Silenus utrem hircinum ſupra humerum gerens in nummis à Troadenſibus M. Aurelio, Commodo, & Caracallæ dicatis ſignatus, ſui cultum in eorum urbe indicat. Hic typus aliquod Sileni feſtum forſan repræſentat, in quo omnes vino indulgebant ad ebrietatem uſque, Sileni exemplo, quem ebrium comites ſuſtinent, de quo Virgilius in Sileno.

Inflatum heſterno venas, ut ſemper Iaccho.

Ille cum φίλοινος à Maximo Tyrio Dyſſ. 30. vocatur, & vitis ſator creditur, ſi quidem apud Julianum in Cæſſ. vites appellat filias ſuas. Ἀλλὰ ἐκράτουν δέ σου πολλάκις αἱ ἡμέτεραι θυγατέρες, αἰνιττόμενος τὰς ἀμπέλους. *Imò verò ſæpius inquit noſtræ filiæ te potentiores extiterunt, vineas obſcurè ſignificans.* Sileno Satyrus, & alii Sileni comites adſunt ipſius miniſtri, ille ad tripudium, hi ad dicteria. De quibus Phornutus de Nat. Deor. *Cæterum his omnibus innuitur ebriorum corpus.* Provectioris ætatis Satyros Pauſanias, Silenos nuncupatos fuiſſe tradit in Atticis pag. 41. Τοὺς γὰρ ἡλικίᾳ τῶν Σατύρων προήκοντας ὀνομάζουσι Σειληνούς. *Maximos enim natu Satyrorum, Silenos nuncupant.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Spanhemio in Julian. Cæſſ. pag. 393. vulgatus, eximiæ raritatis eſt.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troas*, vel *Troadenſis.* Mulier turrita ſtans, dextrâ victoriæ ſignum, lævâ vexillum.

Mulier turrita ſtans, Genius eſt urbis & Coloniæ ; turribus enim ornatur tanquam urbs mœnibus validis cincta, lævâ autem vexillum gerit, Coloniæ deductæ ſymbolum; conſtitutam ab Auguſto,

guſto, nomen *Auguſtæ* denotat, Veteranis etiam eſſe frequentatam indicat labarum. Troadenſes Victoriæ ſimulacrum in Genii dextra poſuerunt, ob inſignem illam de Perſis victoriam ab Alexandro relatam, cui Senatum acclamaſſe narrat Lampridius in ejus vita. *Alexander Auguſte, Dii te ſervent. Perſice maxime, Dii te ſervent. Vere Parthicus, verè Perſicus. Tropæa tua & nos vidimus, victorias & nos vidimus.* Nomina Veteranorum ab Auguſto Trojam traductorum ignorantur, nummus amplior forſan aliquando indicabit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ex muſeo V. Cl. Jo. Petr. Bellorii, inter rariores reponendus.

COL. ALE. TRO. In aliis COL. ALEX. AVG. In aliis COL. ALEX. AVG. TRO. *Colonia Alexandria Auguſta Troas.* Lupa cum puerulis.

Troadenſes, inter alios quos Imperatoribus dedicarunt nummos, Lupam ubera Romulo & Remo præbentem exhibuerunt, ſeu quod ſolemnis eſſet Coloniarum Romanarum typus, ſeu quod Troadenſes Romanæ gentis auctores ſe jactarent. Troas & Alexandria, urbs eſt eadem, ſic ab Alexandro Magno dicta; ſed Troas & Ilium, duæ ſunt urbes poſt Trojam antiquam dirutam ſeorſim conditæ, quod nummi confirmant, licèt Ilienſes à quibuſdam auctoribus pro Troadenſibus accipiantur, illos diſtinguit Polybius l. 5. p 447. Τὸ δὲ τελευταῖον καὶ πολιορκεῖν τοὺς Ἰλιεῖς ἐπιβαλλομένων· ἐγένετο μέν τις οὐκ ἀγεννὴς περὶ ταῦτα πρᾶξις, καὶ ὑπὸ τῶν περὶ τὴν Τρῳάδα κατοικούντων Ἀλεξάνδρειαν. Θεμίστην γὰρ ἐξαποστείλαντες μετ᾽ ἀνδρῶν τετρακισχιλίων, ἔλυσαν μὲν τὴν Ἰλιέων πολιορκίαν. *Qui cùm Ilienſes ad extremum obſidere eſſent aggreſſi, egregium ſanè facinus ab Alexandrenſibus, qui Troadem colunt, eſt editum: miſſo enim Themiſta cum quatuor militum millibus, non ſolùm Ilienſes obſidione liberarunt.* Troadenſes, cùm Romani ſint Coloni, Latinè nummos ſcribunt, Ilienſes vero epigraphen Græcam ΙΛΙΕΩΝ præferunt.

Hic nummus minimæ molis obvius eſt & frequens.

IMP. ALEXANDER. AV. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. ALEX. AVG. In aliis, COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens, liber, & ſolutus.

Equus ille paſcens, immunitatum Troadenſis Coloniæ ſymbolum, frequens in eorum nummis occurrit, ad indicandam omnium onerum remiſſionem ipſis à Claudio conceſſam, quam ob rem feliciter ſuſpicari poſſumus Troadenſes, eundem typum in nummis Alexandri, ob privilegia ab ipſo confirmata, cudiſſe: illum enim Troadem aſcendiſſe, & Apollini pro victoria contra Perſas obtinenda, ſacrificaſſe diximus. Plura de equi paſcentis typo, in Commodi & Caracallæ nummis videas.

Hic nummus minimi moduli, frequens & obvius eſt.

T Y R U S.

M. ALEXANDER. CAES. Caput Alexandri nudum.

SEP. TYRO. METR. *Septimia Tyros Metropolis.* Aſtarte ſeu Venus ſolito modo ſtans, dextram imponit trophæo, à ſiniſtris verò Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, hinc Silenus, inde conchylium.

Tyros

Tyros ſive Tyrus hunc perrarum nummum in memoriam adoptionis Alexandri percuſſit, quando ille Mæſæ conſilio ab Elagabalo adoptatus eſt, ut tradit Herodianus lib. 5. pag. 570. Πείθει αὐτὸν (κοῦφον ἄλλως καὶ ἄφρονα νεανίαν) θέσθαι υἱὸν Καίσαρά τε ἀποδεῖξαι, τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀνεψιὸν, ἐκείνης δὲ ἔκγονον, ἐκ τῆς ἑτέρας θυγατρὸς Μαμαίας. *Perſuadet levi alioqui ſtolidoque adoleſcenti, ut ſibi conſobrinum ſuum, nepotemque ipſius, ex altera filiarum Mamæa prognatum adoptaret, & Cæſarem declararet.* Tyrii Alexandro gratulantur, quod ille poſt interfectum Macrinum, Cæſar à Senatu jam nuncupatus, eam tandem appellationem ab Elagabalo, qui ejus pater videri volebat, obtinuiſſet. De Aſtarte ſeu Venere, altera Tyriorum Dea tutelari ſæpius dictum, illa manum imponit trophæo ob Colonias longè latèque à Phœnicibus tranſmiſſas, eamque ob cauſam, victoria illi coronam imponit. Silenus pro ejus pedibus, ſui etiam cultum Tyri indicat : conchylium verò perpetuum eſt urbis, ob purpuram repertam, ſymbolum.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro rariſſimo & elegantiſſimo numerandus.

SALLUSTIA BARBIA ORBIANA.

Hiſtoriæ Romanæ ſilenti feliciter ſuppetunt numiſmata. Lampridius unam tantum Alex. Severi uxorem Memmiam Sulpitii Conſularis viri filiam nominat, quam patre occiſo relegatam in Africam narrat Herod. Nummi verò alteram illius conjugem Barbiam Orbianam vendicant, illam paulò ante Perſicam expeditionem ab eo ductam ſuſpicamur, quod Romana ipſius numiſmata non obvia ſint, ſed cur in Coloniis nulla hactenus obſervata & in Græcia Aſiaque minori cuſa eximiæ ſunt raritatis, cauſa forſan hæc fuit, quod Mamæa ſummæ auctoritatis, quam in Imperio ſibi arrogaverat, ſtudioſiſſima, vocari tantum *Auguſta* vellet, eamque appellationem filii uxori inviderct, quapropter populi, illius iram, vel indignationem veriti, nummos in Orbianæ honorem ſignare non audebant : cùm autem deſint Colonici, alterum, ex duobus Græcis à nobis tantùm inſpectis, in Antiquariorum gratiam, hîc inſerendum duximus.

Hic nummus primæ magnitudinis in muſeo Hæredum Seb. Erizzi Patr Veneti aſſervatur : alterum minimi moduli, in quo Teleſphorus cum epigraphe ΠΡΟΥΣΑΙΕΩΝ *Chriſtinæ Reginæ Gaza recondit.*

JULIA

JULIA MAMÆA.

JULIA MAMÆA, Mæſæ filia, Alex. Severi mater, nomen *Juliæ* gentis à Julio patre, quem aliqui Avitum appellant, tulit; cognomen verò *Mamææ* & ſororis ejus *Soæmiadis* Syriacum eſt, nam in hac provincia *Sohemius* nomen vulgare eſt, ita & *Mamas* & *Mamianus*.

JULIÆ MAMÆÆ *nummi licèt ex omni modulo obſerventur, pro raris tamen habendi ſunt.*

ANTIOCHIA Syriæ.

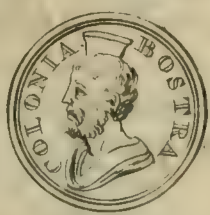
ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΜΕΑ CΕΒΑCΤΗ. Caput Juliæ Mamææ.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡ. ΚΟ. In aliis ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Variæ ſunt epigraphæ, Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area, S. C. Δ. Ε. Mulier turrita & velata inſidens rupibus, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvius, in quibuſdam aries in vertice.

Antiochia Syriæ Metropolis, Colonia à Caracalla deducta, Juliæ Mamææ nummos ſuos conſecravit, ut matris apud filium maximæ auctoritatis benevolentiam ſibi conciliaret. Suidas autem de Mamæa loquens in Excerpt. Cæſſ. vit. Ἦρχε γὰρ αὐτοῦ ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ· ἥτις ἀπῆγε τῶν αἰσχρῶν καὶ ἀπρεπῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἔργων. *Nam mater ſummum in eum exercebat imperium: quæ eum à turpibus rebus & Imperatori indecoris arcebat.* Mulier inſidens rupibus, Genius eſt urbis; Fluvius, Orontes ejus muros alluens; ſpicas tenet, ad arguendam in agro ſuo frumenti abundantiam. Aries in vertice, annum ſub hoc ſigno inchoare Antiochenſes denotat.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro numerandus.

BOSTRA.

IVLIA MAMAEA. AVGVSTA. Caput Juliæ Mamææ.

COLONIA BOSTRA. Caput Serapidis modio ſeu calatho ornatum.

Boſtra urbs Arabiæ, Colonia ab Alex. Severo deducta eſt, ut in ejus nummis diximus, etſi conjecturæ locus; ob ejus in Trajani memoriam ſtudium, ſi Lampridio fides: Boſtra enim Nerviæ Trajanæ nomina præferebat, quibus & Alexandrianæ appellationem ille addidit, præclaris ejus & Mamææ teſtibus nummis, de quibus infrà. Serapis in parte averſâ, apud Boſtrenos ſui cultum ex Ægypto receptum indicat. Nonnus autem Serapidem, Jovem Ægyptium nominat Dionyſ. lib. 40.

Εἴτε Σάραπις ἔφυς Αἰγύπτιος ἀνέφελος Ζεύς.

Sive Sarapis es Ægyptius innubis Jupiter.

De calatho capiti Serapidis impoſito vide Macrobium Saturn. lib. 1. cap. 20. & quæ diximus in Domitiano pag. 138. & in Ant. Pio pag. 165.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores collocatur.

COLONIA BOSTRA. Caput muliebre calatho inſigne, pone illud cornucopiæ.

Boſtreni Coloni ab Alex. Severo facti, illum tanquam Deum opes largientem venerati ſunt, & ſub præcipui urbis ſuæ numinis, Serapidis nimirum effigie, exhibuerunt. Juliam verò Mamæam, dilectiſſimam illius matrem, ſub Iſidis imagine repræſentant, tanquam præcipua mundi numina. Ægyptii illa Solem & Lunam exiſtimarunt; cùm enim omnium primi motum ordinemque cœleſtium corporum admirati, Solem ac Lunam Deos putarunt. Macrobius Serapin quidem Solem eſſe exiſtimat, Iſin verò Terram. *Ex his*, inquit, *apparet Sarapis & Solis unam & individuam eſſe naturam. Iſis juncta religione celebratur; quæ vel eſt Terra, vel Natura rerum ſubjacens Soli.* Ideo forſan cornucopiæ pone Iſidis caput, niſi urbis Genio tribuatur ob omnium rerum in agro Boſtrenorum abundantiam. Similis à Triſtano tom. 2. pag. 426. typus exhibetur, ſed cum varia epigraphe.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocatur.

N. TR. ALEXANDRIANAE COL. BOSTR. *Nerviæ Trajanæ Alexandrianæ Coloniæ Boſtræ.* Aſtarte tutulata ſtans in templo tetraſtylo, dextrâ ſcipionem, lævâ cornucopiæ, pro pedibus, hinc & inde Centauri buccinam inflantis figura.

Boſtram Arabiæ urbem Nerviæ Trajanæ nomina, ob beneficium à Trajano acceptum, ſumpſiſſe paulò antè diximus, quibus Alexandrianæ appellatio ob Coloniam ab Alexandro deductam addita eſt. Aſtarte ſeu Venus ſui cultum Boſtræ indicat, cujus templum inſigne Boſtreni exhibent. Illa ſcipionem in crucem efformatum gerit, ut in noſtra Reg. Syr. Hiſt. pag. 273. repræſentatur, lævâ cornucopiæ, ut in ſuperiori nummo, ad omnium rerum abundantiam in agro Boſtreno arguendam. Sed cur duo Centauri pro pedibus Aſtartes, eos ad urbis antiquitatem vel etymologiam ſpectare, nobis liceat ſuſpicari; Damaſcius enim in Photio, de Alexandro loquens, Boſtram à bovis œſtro dictam fuiſſe tradit. Ἀκούσας τὴν Ἰὼ θρυλλουμένην, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως εἰς τὸν οἶστρον τῆς βοὸς ἀναλυόμενον, ἠγάπησε τὴν συνέχειαν τῆς περὶ τὴν Ἰὼ πλάνης μεθυνομένης. *Cùm intellexiſſet Io toties decantatam, & nomen civitati ab œſtro bovis inditum eſſe, amavit illam, propter originem, quæ eſt de Io vagante.* Hippocentauri autem dicti ſunt, quod equis inſidentes, boves œſtris agitatos ſtimulis ad tecta revocarent: eſt enim κεντεῖν, *ſtimulare*, & *pungere.* Urbes autem res ad antiquitatem ſuam ſpectantes in nummis ſignare ſolebant.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Theſauro Regio, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

DEULTUM.

IVLIA MAMAEA AVG. Caput Juliæ Mamææ.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Diana Venatricis habitu gradiens, telum è pharetra depromit, lævâ arcum, pro pedibus canis venaticus.

Deultani Thraciæ Coloni, ut nummos Alex. Severo, ita Mamææ dedicarunt, Auguſti matrem ſibi conciliare ſtudentes, cujus conſilio omnia adminiſtrare noverant, ut adſtipulatur Lampridius in

in Alexandro. *Egit omnia ex conſilio matris.* Diana ſignata eſt in hoc nummo, ſicuti depingitur à Minucio in Octav. pag. 187. *Diana interim eſt altè ſuccincta venatrix.* Illa ſui cultum in Colonia Deultana denotat, ſed forſan in filii & matris nummis ſignata eſt, quòd venatione ambo delectarentur. De Alexandro quidem Lampridius. *Si id non poterat, pro loci qualitate vel vectabatur, vel piſcabatur, vel deambulabat, vel venabatur.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro numeratur.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Fortuna ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Hic Fortunæ typus in Alexandri nummis jam à Deultanis percuſſus eſt, ſeu quòd eſſet hoc numen ab iis cultum, ſeu quòd Mamæa pro Genio Coloniæ haberetur; & ſic Auguſti mater, tanquam tutelaris urbis ſuæ Dea, in Imperatoris nummis æque ac in ſuis, repræſentaretur: Alexander enim matris conſilio nihil non regebat, ita ut ipſa parem cum eo potentiam haberet. De quo Lampridius in Alexandri vita. *Et cùm puer ad Imperium perveniſſet, fecit cuncta cum matre, ut & illa videretur imperare, mulier ſancta, ſed avara.* Eam ob cauſam populi illam magnopere venerabantur.

Hic nummus mediocris moduli faciliùs quàm ſuperior paratur.

PELLA.

IOVLIA. MAMAEA AVG. Caput Juliæ Mamææ.
COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Mulier ſedens tutulata, dextrâ caput ſuſtentans, ſiniſtrâ verò demiſsâ.

Pella urbs Macedoniæ, ut ait Mela lib. 2. cap. 1. *Quam maximè illuſtrem alumni efficiunt Philippus Græciæ domitor, Alexander etiam Aſiæ.* Colonia à Julio conſtituta, & ab Auguſto Veteranis frequentata eſt, uti *Juliæ* & *Auguſtæ* nomina indicant, illa nummos Mamææ Imperatoris matri dedicat, uti Alexandro filio percuſſit, utrumque venerata; filius enim unicè in matrem pius fuit, teſte Lampridio: *Optimæ matris conſiliis uſus eſt.* Pellenſes in Alexandri nummis Apollinem tutelarem urbis Deum, in hoc Securitatem, Coloniæ Genium cuderunt, utrique alludentes, Imperatori quidem, quòd eſſet alterum Coloniæ tutelare numen; Mamææ vero, quòd urbis eſſet Genius, ille ſub Dei figura, hæc ſub Deæ effigie percuſſa. Securitatem in Pellæ nummis, pro Genio urbis, repræſentari diximus in Caracalla, ob ejus in tumulo ſitum, natura & arte munitum ad Provinciæ conſervationem, cui alludit Lucanus.

Exiguæ ſecura fuit Provincia Pellæ.

Pellenſes Imperium Mamææ conſiliis ſecurum, urbemque ſuam Imperatoris matris tutelâ ſecuram exiſtimantes, Securitatis imaginem, prout à Romanis apud Ant. Auguſtinum dial. 2. pag. 48. depingitur, in Juliæ Mamææ nummis cælari curaverunt.

Hic nummus infimæ molis, inter rariores reponendus.

TROAS.

IVL. MAMAEA AVG. Caput Mamææ.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Caput turritum, pone quod vexillum.

Troas Phrygiæ minoris urbs, heroïcis ita caſibus clara, ut nulla alia ex tota antiquitate clarior extiterit; non tamen eodem loco ſita erat, quo olim ante excidium ſuum, ut ſæpius ex Strabone diximus. Romanis ſemper adeo cara fuit quaſi gentis ſuæ auctor, ut Divus Cæſar multa ei beneficia contulerit, & ob id eam Auguſtus Coloniam Romanam conſtituerit, quaſi in avitas ſedes Romanos transferret; eandem Veteranis locupletavit, quod indicat vexillum pone caput muliebre: turribus quidem ornatum eſt, tanquam urbs primaria; illa enim teſte Strabone l. 31. ἐςι τῶν ἐλλογιμῶν πόλεων, *eſt una de urbibus nobilibus.* Solebant Antiqui urbes præcipuas uti Cybelem, Terram, ſeu Veſtam depingere. Veſta verò apud Diodorum Saturni & Rheæ filia, ſtructuram domus inveniſſe fertur, quamobrem fortaſſe eam turribus ornarunt, de qua Lucretius de rer. nat. lib. 1.

Muralique caput ſummum cinxere corona.

Phornutus tradit turritam coronam adhiberi ſolitam huic Deæ, propter urbes & arces, quæ in ſummitate montium fiebant antiquitùs.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

IOVLIA MAMAIA AVG. Caput Juliæ Mamææ.

COL. ALEXAND. TRO. *Colonia Alexandriana Troadenſis.* Equus paſcens.

Antiquarii Troadis nummorum epigraphen COL. TROA. interpretari ſoliti ſunt, *Colonia Troas*: ſed cùm ſæpe occurrant voces COL. TROAD exponendæ videntur *Colonia Troadenſis*, & idcircò Alexandriana, imò multarum Coloniarum nomina, rectè per adjectiva reddi poſſunt, ut Colonia Troadenſis, Berytenſis, &c. Troadenſes plurimos nummos Alexandro dedicarunt, præſertim cùm ille in Syriam contra Parthos contendens, ipſorum urbem ingreſſus eſt, ut ſuprà diximus, ita illi pari honore matrem Auguſtam filii Imperatoris comitem proſequuti ſunt, Alexandroque adulantes, urbem ſuam Alexandrianam, ſeu in Alexandri M. conditoris memoriam, ſeu in Imperatoris illud nomen gerentis honorem appellarunt: Alexander autem Imperator Alexandri M. ſummopere ſtudioſus fuit, ſi quidem ille Lampridio teſte, *Alexandri habitu nummos plurimos figuravit, & quidem electreos aliquantos: ſed plurimos tamen aureos.* Equus paſcens, Troadenſium immunitatum eſt ſymbolum, in Mamææ nummis ab ipſis forſan ſignatum, quòd ipſorum privilegia illius indulgentiâ fuiſſent confirmata.

Hic nummus minimæ formæ rarus & elegans eſt.

IOVLI. MAMAIA AV. Caput Juliæ Mamææ.

COL. ALE. TRO. *Colonia Alexandria Troas*, vel *Alexandriana Troadenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Troadenſes non modò Lupam cum puerulis in nummis tanquam Coloniæ Romanæ ſymbolum ſignare videntur, ſed quod Romanos à ſe procreatos gloriarentur, ut hi etiam fatebantur, ſi quidem apud Tacitum mentio eſt veteris epiſtolæ Græco ſermone à Senatu Populoque Romano ad Seleucum Regem ſcriptæ, quâ amicitiam & ſocietatem ita demum ipſi pollicetur, ſi conſanguineos ſuos Ilienſes ab omni onere immunes præſtitiſſet. An fuerit fabula Lupa Romulum & Remum lactaſſe, non hic eſt diſſerendi locus, cùm Roma ipſa pro ſymbolo illius effigiem acceperit, & plurimi auctores à nobis citati in ea fuerint ſententia, in quorum etiam numero Florus lib. 1. *Relictis*, inquit, *catulis lupa vagitum ſecuta, ubera admovit infantibus, matremque ſe geſſit.*

Hic nummus minimi moduli pro raro numerandus.

C. JUL. MAXIMINUS.

MAXIMINUS, poſt Alexandrum occiſum, Imperator acclamatus à militibus in Germania, eam ferè omnem in Romanam ditionem redegit. *Germanici* nomen in nummis tantùm aſſumpſit, licèt inſcriptiones plurimæ ei *Dacici* & *Sarmatici* cognomina tribuant. Nullæ ab eo videntur Coloniæ deductæ, præſertim cùm exercitum ob bellum Germanicum & civile non dimiſerit.

MAXIMINI *nummi ſecundæ & minimæ formæ hactenus obſervati, ſunt rariſſimi.*

DEULTUM.

IMP. C. MAXIMINVS. AVG. Caput Maximini laureatum.
C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Delphinus.

Deultum urbs Thraciæ mediterranea ex Plinio, Colonia à Veſpaſiano facta eſt, ut *Flaviæ* gentis nomen arguit. Illius meminit Ptolemæus lib. 3. c. 10. Δεύελτος Κολωνία. *Deueltus Colonia: Dibaltum* autem ab Ammiano lib. 31. vocatur, *oppidum petivere Dibaltum.* In actis Conciliorum, Δίβελτος dicitur, *Dibeltus.* Εὐστράτιος ἐπίσκοπος Διβέλτου ſubſcripſit Conc. Nicæno II. an. 787. Deultani ſe Thracem Imperatorem habere gloriantes, nummos Maximino præcipuè dedicarunt, ille enim apud Capitolinum *Thrax* eſſe dicitur in ejus vita. *Et ille, ut erat Thrax & barbarus, credidit.* Herodianus lib. 7. Τετρύλλητο γὰρ παρὰ πᾶσι, καὶ διεβέβλητο, ὅτι δὴ ποιμαίνων ἐν τοῖς Θρᾳκίοις ὄρεσιν. *Quippe jam id tritum vulgatumque apud omnes, opilionem fuiſſe in Thraciæ montibus.* Delphinus in nummo ad Neptunum ſpectare videtur, cujus eſt, ut ſæpius diximus, ſymbolum: illius forſan cultum ab Anchialo urbe Ponti littorali forſan recepit: ab illa 20. tantùm mill. diſtat, ſi Geographis fides; imò Amicus exiſtimat appoſitum in hoc nummo Delphinum, ob proventum illorum piſcium in Ponto, quorum piſcationem cum Thunnis indicat Anchiali nummus, Maximo Maximini filio, cum Delphino inter duos Pelamides, dicatus.

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

EDESSA.

ΑΥ. Γ. ΙΟ. ΜΑΞΙΜΕΙ. CΕΒ. Caput Maximini radiatum.
ΚΟΛ. ΕΔΕCCΑ. Κολωνία Εδεσσα. Caput muliebre velatum & turritum.

Edeſſa urbs & Metropolis Oſrhoënorum in Meſopotamia, Colonia à Caracalla facta, etiamſi à Germania longè diſſita, Maximino Imperatori nummos percuſſit, ipſius proculdubio ſtudioſa, cùm plurimi ejus cives illum ad bellum Germanicum ſequuti eſſent, ut innuit Herod. in ejus vita p. 590. Εἴχετο τῆς περὶ τοὺς Γερμανοὺς μάχης· μέγα δέ τι πλῆθος καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν σὺν ἑαυτῷ εἰσήγαγε, Μαυρουσίων τε ἀκοντιστῶν ἀριθμὸν παμπλεῖστον καὶ τοξοτῶν Οσροηνῶν τε καὶ Αρμενίων· (ὧν ἦσαν οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δὲ φίλοι καὶ σύμμαχοι.)

σύμμαχοι.) *Bellum Germanis intulit. Sequuti illum magna vis mortalium, ac penè omnes barbarorum copiæ : ad hæc Mauri jaculatores ſagittariique quamplurimi : præterea* OSRHOENI *& Armenii, quorum hi, Romanis ſubjecti : illi in amicitiam fuerant ſocietatemque adſciti.* Caput velatum & turritum, Genius eſt urbis, ſed ſolenne Orientalium illarum urbium inſigne, de quo ſæpius diximus.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiſſimos reponendus.

TROAS.

IMP. C. IVL. MAXIMINVS. AVG. Caput Maximini laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Neptunus ſtans dextrâ equum marinum ſuſtinet, lævâ tridentem gerit, pede dextro delphinum calcat.

Inſolens ille eſt Troadenſis Coloniæ typus, qui Neptunum exhibet : illum quidem muros Trojæ cum Apolline condidiſſe nemo neſcit, teſte Colutho de rapt. Helenæ verſ. 272.

Ιλίον ἱῶ πύργωσε Ποσειδάων ϰ Απόλλων.

Troja, quam turribus munivit Neptunus & Apollo.

Sed cùm Neptuno & Apollini Rex Laomedon voviſſet, quòd regno ſuo pecoris eo anno natum eſſet, immolaturum, votum avaritia Regis fefellit, quare iratus Neptunus, ut ait Hyginus fab. 89. *Cetum immiſit, qui Trojam vexaret.* Hic nummus Neptunum placatum docet dextrâ monſtrum ſuſtinentem. Neptunus tridentem gerit, tanquam inſigne. De quo Nonnus Dionyſ. 21.

Αἰχμάζων τελέδοντι θαλασσομέδων Ενοσίχθων.

Pugnans tridente maris Rex Neptunus.

Delphin ſub pedibus Neptuni collocatur, ut tradit idem Hyginus Poet. Aſtron. lib. 2. *Qui Neptuno ſimulacrum faciunt, Delphinum aut in manu aut ſub pede ejus conſtituere videmus.* Illum enim piſcem huic Deo gratiſſimum arbitrantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

IMP. C. MAXIMINVS. AV. Caput Maximini laureatum.

COL. AVG. TRO. in aliis TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens.

Equus ille liber, & paſcens, non ad equorum abundantiam ob paſcua in Troade regione arguendam exhibetur, ſed ad libertatis omniumque onerum remiſſionem indicandam, à Claudio Troadenſibus conceſſam, & ab aliis Imperatoribus confirmatam, ut ſæpius diximus. Equus autem ſolutus & paſcens naturalem hominis ſtatum oſtendit, qui ubique inſtinctu naturæ agit, nec ulla conſtitutione ab hominibus facta tenetur, jure enim naturali cuncta omni nationi communia ſunt : Troadenſes vero ut immunitates ſuas conſervarent, novis Imperatoribus acclamantes, nummos ipſis ſubito ſignabant, ideo frequentiores ſunt illorum nummi, quàm aliorum quorumcumque Colonorum.

Hic nummus infimæ molis inter rariſſimos collocatur.

IMP. CAES. C. I. VERO. MAXIMINO.
PIO. FELIC. GERMANICO. MAX. SAR
MATICO. MAX. DACICO. MAX. PONT.
MAXIMO. TR. POT. III. COS. PROCONS.
OPTIMO. MAXIMOQVE. PRINC. AVG.
IVL. VERO. FILIO.
FELICI. PATRONO. SEG.

In Suburbio Fori Seguſianorum.

JULIUS MAXIMUS.

MAXIMVS apud Capitolinum Imperator à patre Maximino in quadam epiſtola appellatus eſt; ſed in nummis Romanis *Cæſaris* nomen tantùm præfert, quod etiam in Colonicis & Græcis hactenus obſervavimus. Porro Senatus ei *Germanici* nomen contulit, quo titulo Commodum etiam inſignierat.

MAXIMI *nummi ſunt rariſſimi ſecundæ & minimæ formæ hactenus reperti.*

COILLU.

C. IVL. MAXIMVS CAES. Caput Maximi ſine laurea.
AEL. MVNICI. COIL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Prora navis, & deſuper cornucopiæ.

Coillu urbs & Municipium Numidiæ apud oſtia Ampſagæ fluvii in confinio Mauritaniæ, nummum hunc Maximo Cæſari percuſſiſſe videtur poſt interfectos in Africa Gordianos. Mauri autem ob Maximini ejus patris crudelitatem rebellarant, & Gordianum ſeniorem Tyſdri proclamarant: at cùm novus ille Imperator Capelliano Numidiæ Procuratori ſucceſſorem miſiſſet, hic eam ob rem indignatus, & Maximino devotus, omni coacto exercitu Carthaginem contendit, quò ſe receperat Gordianus; Carthaginenſes verò Gordiano filio duce, ex urbe effuſi obviam Capelliano, contra eum dimicarunt, ut narrat Herodianus lib. 7. pag. 602. Οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ὄχλῳ πλείους ἦσαν, ἄτακτοι γὲ καὶ πολεμικῶν ἔργων ἀπαίδευτοι. *Erant autem numero quidem plures Carthaginenſes; ſed inordinati, ac rerum bellicarum imperiti.* Οἱ γὲ Νομάδες, ἀκοντισταί τε εὔστοχοι, καὶ ἱππεῖς ἄριστοι..... ῥᾷστα οὖν ἐτρέψαντο τὸ Καρχηδονίων τὸ πλῆθος... ἔνθα καὶ ὁ τοῦ Γορδιανοῦ υἱὸς ἀπώλετο, οἵ τε περὶ αὐτὸν πάντες. *Contrà Numidæ, jaculatores optimi, atque equitandi peritiſſimi..... Quo circa facilè Carthaginenſium plebs in fugam verſa... Hic & Gordiani filius cecidit, & quicumque eum ſequuti.* Coillutani Maximini partes, tanquam Numidæ amplexi, hoc obſequii ſui monumentum præſtitere.

Hic nummus minimi moduli pro rariſſimo computandus.

DEULTUM.

C. IVL. VER. MAXIMVS CAES. Caput Maximi nudum.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Apollo nudus ſtans, dextrâ laurum, lævâ lyram tripodi ſuperpoſitam, pro pedibus ara ignita.

Deultani Thraciæ lætabundi, quòd Thracem haberent Imperatorem, nummos Maximino cuderunt, ſic & Maximo ejus filio, quem ipſe Cæſarem & Imperii conſortem appellaverat, ut narrat Capitolinus in patris vita. *Auguſtus ab exercitu appellatus eſt, filio ſibimet in participatum dato.* Apollo ſui cultum in Colonia denotat, ille laurum ob vaticinia ipſi ſacram gerit, quòd hæc arbor

ad

ad inſpirationem & afflatum, & ut Græci dicunt, enthuſiaſmon, conferat, ſicuti Sophocles in Caſſandra docet; tripus etiam ad vaticinia ſpectat, ut ſæpe diximus. Apollinis inſigne, eſt lyra, quam à Mercurio accepit, teſte Arato in Phænom. *In cujus ſimilitudinem Mercurius lyram fecit: quam poſtea Apollini datam dicunt.* Ara ignita, pro patris & filii ſalute ſacra Apollini facta à Deultanis indicat.

Hic nummus minimæ formæ, à Triſtano tom. 2. pag. 454. & à Patino pag. 358. vulgatus, inter præſtantiores numerandus.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Mulier calatho inſignis, ſtans ad aram, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Deultana Colonia varios paſſa eſt motus, apud Triſtanum in Maximi nummis, cùm urbs muris optimè munita, & hodie adhuc ampla ſit, nomine *Zagoria.* Illa plurimos Maximo Cæſari ex Thracia provincia ſua oriundo percuſſit. Genius urbis in hoc ſacra facit pro ſalute Principis, ob egregiam pulchritudinem amabilis, & aliunde liberalis, quem tanti faciebat Alex. Severus, ut ei ſororem ſuam Theocliam dare cogitaverit, teſte Capitolino in ejus vita. *Mi mater, ſi Maximinus ſenior, dux noſter, & quidem optimus, non aliquid in ſe barbarum contineret, jam ego Maximino minori Theocliam tuam dediſſem, ſed timeo ne ſoror mea Græcas munditias erudita, barbarum ſocerum ferre non poſſit: quamvis ipſe adoleſcens & pulcher & ſcholaſticus, ad Græcas munditias eruditus eſſe videatur.* Quidam ex militibus Maximinum Cæſarem ſervare volebant, ſed conclamarunt alii, teſte Sexto Aur. Victore in Epitom. *Ex peſſimo genere, ne catulum habendum.* Ille quidem pro bono habebatur, ut innuere videtur idem Capitolinus. *Hic finis Maximinorum fuit, dignus crudelitate patris, indignus bonitate filii.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiſſimos & rariſſimos cenſendus.

TROAS.

C. IVL. MAXIMVS CAES. Caput Maximi nudum.

COL. AVG. TRO. In aliis TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens.

Maximinum filium ſuum Maximum, Cæſarem appellaſſe teſtantur nummi & Capitolinus in ejus vita. *Inter hæc Maximinus cum filio ſuo adoleſcente, quem Cæſarem appellaverat.* Quamobrem Troadenſes, ut Imperatorem ſibi conciliarent, Maximo Cæſari nummos percuſſerunt: in utroque autem equum paſcentem libertatis ſuæ inſigne poſuere, ut immunitates ſibi conceſſas uterque confirmaret; nam plurimos facultatibus ſuis ſpoliabat Maximinus, teſte Herodiano in ejus vita p. 592. Εκάστης γοῦν ἡμέρας ἦν ἰδεῖν τοὺς ἐχθὲς πλουσιωτάτους, τῇ ἐπιούσης μεταιτοῦντας. *Itaque quotidie cerneres, qui pridie opulentiſſimi fuiſſent, eos nunc emendicare ſtipem.* Vide quæ in Maximino de equi paſcentis typo pro immunitatum ſymbolo diximus. Frænum quidem equo ad jugum indicandum adhibetur; ſolutus verò & paſcens repræſentatur, ad jus naturale arguendum, quo unuſquiſque liber indicatur.

Hic nummus infimæ molis pro rariſſimo habendus.

C. IVLIVS VERVS MAXIMVS
NOBILISSI. CAESAR. PRINCEPS
IVVENTVTIS. GERMANICVS MAX.
DACICVS MAX. SARMATICVS MAX.
IMP. CAES. CAI. IVLI. VERI MAXI
MINI. PII. FEL. AVG. GERMANICI
MAX. DACICI MAX. SARMATI
MAX. FORTISSIMI. CAESA
RIS FILIVS.

Apud Gruterum è Reſendio pag. 158. 6.

GORDIA-

GORDIANUS AFRICANUS PATER ET FILIUS.

M. Antonius Gordianus Thyſdri in Africa Imperator, contra Maximinum appellatus, cùm annis 80. jam natus eſſet, Gordianum filium Imperii conſortem, & Auguſtum fecit; deinde Carthaginem profectus, ad Senatum ſcripſit, & Romæ acclamatus eſt, ambobuſque nummi Senatus juſſu percuſſi ſunt; ſed Capellianus Mauritaniæ Procurator, Maximino devotus, à Gordiano ex munere motus, contra ipſum exercitum comparavit, Carthaginenſes prælio fudit, & Juniore Gordiano in acie occiſo, Carthaginem contendit, qua re audita Gordianus ſenior, laqueo ſibi vitam eripuit. Utriuſque nummi ab Antiquariis deſcripti quidem fuere, ſed nullus eorum Græcos protulit: porro nuper à duobus annis in patris honorem quatuor in Ægypto cuſi, à nobis ſunt obſervati, quorum unum à Medico Piſano emptum, Ducis Cenomanenſium Patroni munificentiſſimi cimelio addidimus, rarioremque alterius iconem ipſius Principis oculis delectationis gratiâ hìc ſubjicimus: ſpes etiam aliqua ſubeſt nummos in Africæ Coloniis in eorum honorem percuſſos aliquando recuperandi.

BALBINUS ET PUPIENUS.

Balbinus & Pupienus, mortuis in Africa Gordianis, Romæ Imperatores contra Maximinum P. Romani hoſtem appellatum, electi ſunt, & nummi in utriuſque honorem Senatuſconſulto cuſi, inter raros non collocantur, ſed Græci pro elegantiſſimis habentur, quòd plurimæ urbes vivo Maximino, & rebus adhuc incertis, eorum partibus adhærere non auderent, at illo Imperatore in Aquileiæ obſidione à militibus interfecto, Balbinus & Pupienus Romæ etiam militari ſeditione paulò pòſt obtruncati ſunt. Breve eorum Imperium, & non ultra annum extenſum videtur, cùm eorum nummi II. TRIB. poteſtatem non ſignent. Porro Græci cum Balbini effigie, & ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. ΜΙΛΗCΙΩΝ, & ΤΑΡCΟΥ epigraphe reperiuntur, imò plurimi in Pupieni honorem in hac Metropoli, & quidem maximi moduli occurrunt ſignati, cum inſcriptione ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC ΤΑΡCΟΥ. Ægyptios etiam cum nota Imperii prætermittimus, ſic recuperandorum in Coloniis cuſorum ſpes, diligentibus hujuſce ævi nummariæ rei ſtudioſis, non abjicienda videtur.

GORDIANUS III.

GORDIANUS III. Gordiani Africani Senioris nepos, cum Balbino & Pupieno Auguſtis à Populo Romano Cæſar rogatus, ipſis à militibus poſtea interfectis, Imperium adeptus eſt ætatis anno 16. Perſas Meſopotamiam & Syriam invadentes fugavit, Antiochiam, Carrhas & Niſibin recuperavit; ſed ante hoc bellum ſuſceptum, fecit iter in Mæſiam, & quidquid hoſtium in Thracia fuit, delevit, expulit atque ſummovit; in Coloniam Legionum IIII. & VII. Veteranos VIMINACIUM Mæſiæ ſuperioris urbem deduxit, Tribunitiam poteſtatem VII. adeptus, anno 22. Philippi artibus periit.

GORDIANI *nummi ex omni modulo obvii & frequentes.*

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. CAES. ANTIOC. in imo S. R. *Colonia Cæſarea Antiochia.* Duæ figuræ ſtantes dextram ſibi arâ intermediâ porrigunt, virilis quidem lævâ concordiæ ſignum ſuſtinet, muliebris verò ſceptrum.

Antiochia Piſidiæ, Cæſarea ab Auguſto Coloniæ fundatore vocata, Gordiano nummos dedicavit, ſi mihi conjecturæ locus, cùm ille hanc urbem, in Syriam contra Perſas contendens, comitante uxore Tranquillina, ingreſſus eſt, ideo Imperatoris & Auguſtæ figuras ob recens eorum matrimonium dextras ſibi invicem porrigentes ſignarunt; Gordianus enim paulò ante ex urbe diſceſſum Miſithei filiam in uxorem duxit, teſte Capit. *Gordianus priùs quàm ad bellum proficiſceretur, duxit uxorem filiam Miſithei.* Auguſtus & Auguſta ſuper aram dextras jungunt in fidei, teſtibus Diis, monumentum, nam ut Diodorus ait lib. 16. pag. 533. Ἐςι δ' ἡ πίςις αὕτη βεβαιοτάτη παρὰ τοῖς Πέρσαις. *Hæc certiſſima fidei apud Perſas arrha eſt.* Gordianus concordiæ ſignum gerit, ad denotandum conjuges inter ſe concordes eſſe debere; Tranquillina ſceptrum, ob communicatam ipſi per matrimonium Imperii dignitatem. Litteræ S. R. Senatus Romani Coloniam ab Auguſto factam approbantis notæ ſunt.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores recenſendus.

COL. CAES. ANTIOC. S. R. *Colonia Cæſarea Antiochia.* Duæ figuræ cippis impoſitæ dextras ſibi jungentes, virilis quidem lævâ victoriolam gerit, muliebris verò ſiniſtrâ cornucopiæ.

En

En alterum matrimonii Gordiani & Tranquillinæ monumentum ab Antiochenſibus Piſidiæ ſignatum, illi Auguſtis nimium adulantes, Gordianum quidem ſub Deo Luno urbis tutelari numine, Tranquillinam verò ſub Genii Coloniæ imagine exhibuerunt. De Luni templo & cultu in hac Colonia, apud Strabonem lib. 12. pag. 577. ſub nomine *Menſis* memorato, ſæpius diximus. Genius urbis ſub mulieris turritæ icone, eo modo in Sept. Severi nummis ab Antiochenſibus ſignatus eſt, Lunus quidem victoriam tenet, tamquam monumentum earum quas de Perſis relaturus erat Gordianus. Solebant ita veteres ejus ſignum pro Augurio in nummis repræſentare, ut in Gordianis Africanis & aliis videre eſt. Genius vero cornucopiæ, ſolenne tanquam ſymbolum gerit.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiſſimos & rariſſimos numerandus.

Eadem epigraphe, ſed caput Gordiani radiatum eſt.

COLONIA CAES. ANTIOCHIA. S. R. *Colonia Cæſarea Antiochia.* Cybele turrita ſedens inter duos leones, ſiniſtrâ tympano appoſitâ, quod genu ſuſtinet.

Figura illa turrita cum tympano inter leones ſedens, Rhea eſt, ſeu Cybele, aliiſque nominibus apud Strabonem lib. 10. appellata, quod confirmat Lucianus de Dea Syria. Σημήια δὲ ἡ θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέαν ἀποκέεται· λέοντες γάρ μιν φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορέει, ὁκοίην Ῥέην Λυδοὶ ποιέουσι. *Multaque adſunt ſigna Deæ, quæ faciunt, ut Rhea videatur: leones enim ipſam ferunt, habetque tympanum, & ſuper capite turrim geſtat, qualem Rheam Lydi fingunt.* Rhea Græcis, & πυργοφόρος: Ops ſeu Terra latinè vocata, eaque turribus ornata eſt, quod Terra contineat civitates, & ipſæ antiquitùs in ſummitate montium fierent. Per tympanum ſeu cymbalum, alii orbem terræ ſignificari putant, alii ejus inſigne, ob cymbala quibus in ſacris ejus Sacerdotes utebantur. De Leone ipſius comite, audias D. Auguſtinum de Civ. Dei. *Leonem*, inquit, *ei adjungunt ſolutum ac manſuetum, ut oſtendant, nullum eſſe genus terræ tam remotum ac vehementer ferum, quod non ſubjici cuique conveniat.* Cybele in nummo ſignata, Antiochiæ ſui cultum indicat.

Hic nummus majoris moduli pro raro & inſigni computandus.

Eadem epigraphe, caput Gordiani laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Cæſarea Antiochia.* Colonus agit boves, juxta eum duo ſigna militaria.

Colonus agens boves, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt. Colonus aratro deſignabat locum ubi erat condenda urbs, quod Romanis raro contigit, ab illis enim ſæpe in urbem jam conditam mittebantur Coloni, nec etiam oppidum nomen mutabat, ut aſſerit Strabo lib. 5. pag. 216. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ πέμψαντες ἐποίκους πολλαχοῦ, συνεφύλαξαν καὶ τὰ τῶν προεποικησάντων γένη. *Romani autem rerum potiti, cùm Colonos in varia loca emitterent, nomina tamen eorum, qui priùs ibi habitaverant, conſervarunt.* Imperatores deinde, modò cognomina, modò gentis ſuæ nomina ad rei memoriam Coloniis impoſuerunt, ut ipſa Antiochia, quæ cognomen Auguſti tulit, & aliæ quæ Aurelias & Septimias appellationes ſortitæ ſunt. Signa militaria juxta Colonum, Veteranis Coloniam frequentatam fuiſſe indicant.

Hic nummus primæ molis pro raro notandus.

COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Cæſarea Antiochia.* Lupa ſub arbore puerulis lac præbens.

Lupæ cum puerulis typus, alterum eſt Coloniarum ſymbolum: ut enim Coloni boves agentis imago, deductæ quidem Coloniæ erat index, lupæ vero puerulis lac præbentis ſimulacrum, Romanam deſignabat Coloniam; hoc inſigni utebantur Romani ad urbis ſuæ originem vel antiquitatem indicandam. Romulum & Remum fratres ex Rhea Sylvia ortos, Amulii juſſu expoſitos nemo neſcit, ſed quæ arbor iſta juxta ipſos, ficus eſt, ſub qua ipſi inventi ſunt, dicta *Ruminalis*, teſte Plutarcho in Romulo pag 19. Ἦν δὲ πλησίον ἐρινεὸς, ὃν Ρωμινάλιον ἐκάλουν, ἢ διὰ τὸν Ρωμύλον (ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν) ἢ διὰ τὸ τὰ μηρυκώμενα τῶν θρεμμάτων ἐκεῖ διὰ τὴν σκιὰν ἐνδιάζειν, ἢ μάλιστα διὰ τὸν τῶν βρεφῶν θηλασμὸν, ὅτι τὴν τε θηλὴν ῥοῦμαν ὠνόμαζον οἱ παλαιοί. *Erat juxtà ficus, quam Ruminalem dicebant, ut multorum eſt opinio, à Romulo; vel quia pecora ruminantia illic captabant umbram, vel, quod maximè probatur, propter puerorum lactationem: mammam enim vocabant Rumam.*

Hic nummus primæ magnitudinis, mutilus ab Angelono pag. 245. edit. 2. vulgatus, in rarorum numero collocatur.

B E R Y T U S.

IMP. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani radiatum.

COL. BER. *Colonia Berytus* vel *Berytenſis.* Neptunus pede proræ impoſito dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem.

Berytus urbs Phœniciæ, Saturni fuit opus, ut tradit Nonnus Dionyſ. 41.

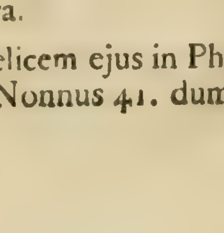
Καὶ Βερόης ναίεσκον πόλιν πρωτόσπορον ἕδρην,
Ἣν Κρόνος αὐτὸς ἔδειμε.
Et Beroë habitabant urbem primò ſeminatam ſedem,
Quam Saturnus ipſe ædificavit.

Illam verò Saturnum Neptuno dediſſe tradit Sanchoniaton apud Euſebium l. 1. Præpar. Καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ Κρόνος Βύβλον μὲν τὴν πόλιν θεᾷ Βααλτίδι, τῇ καὶ Διώνῃ δίδωσι, Βηρυτὸν δὲ Ποσειδῶνι. *Interea Saturnus Biblum quidem urbem Deæ Baltidi, quæ & Dione, dono dedit; Berytum autem Neptuno.* Ideo Nonnus narrat. lib. 43. Neptunum Beryto urbi amicum.

Καὶ Βερόης ναέτῃσιν ἐῆς κειμήλιον εὐνῆς
Ἄρεος εἰναλίοιο θαλασσαίην πόρε νίκην.
Et Beroes habitatoribus ſui rem pretioſam cubitis
Martis Neptuni marinam præbuit victoriam.

De tridente Neptuni ſymbolo, & delphine ipſi ſacro, ſæpius diximus.

Hic nummus minimi moduli obvius & frequens eſt.

COL. BER. *Colonia Berytus* vel *Berytenſis.* Bacchus nudus ſtans, dextrâ uvæ racemum, ſiniſtrâ thyrſum, pro pedibus panthera.

Berytus Bacchum coluiſſe videtur ob felicem ejus in Phœniciam adventum, & ob vites quas in agro Berytio poſuit, ut innuere videtur Nonnus 41. dum narrat illius adventum in regiones circa Libanum in vicinam Beroes terram.

Πήξας

Πήξας ἀγλαόκαρπον ἐπὶ χθονὶ βότρυν ὀπώρης,
Οἰνοτόκους ἐμέθυσσεν ὅλης κενεῶνας ἀρούρης.
Figens præclaros fructus ferentem in terra uvam vitis
Vinigenis implevit totius ventres terræ.

Idcirco Berytii Bacchum uvæ racemum ipſius donum gerentem cuderunt, & Nonnus loco cit. in Beryti urbis deſcriptione indicat ex qua parte locus erat vineis conſitus.

Εἰς ῥαχίην νοτίην ψαμαθώδεές εἰσιν ἀταρποὶ
Εἰς χθόνα Σιδονίην· ὅθι ποικίλα δένδρεα κήπων
Καὶ σταφυλαὶ κομόωσι.
In littore Auſtrali arenoſæ ſunt viæ
Ad terram Sidoniam: ubi variæ arbores hortorum
Et uvæ florent.

De thyrſo Bacchi pro armis ſymbolo dictum eſt, ut de panthera ipſi ſacra.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

IMP. GORDIANVS AVG. COS. II. Caput Gordiani radiatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Bacchus ſeminudus cum ſtrophio, dextrâ cornucopiæ, ſiniſtrâ thyrſum, pro pedibus panthera.

Hic nummus Gordiano in Syria moranti cuſus videtur ob epigraphen Conſulatus II. poſt cujus adeptionem in eam venit ad propulſandos Perſas P. Romani provincias vaſtantes. Bacchus in ſuperiori nummo dextrâ racemum, ut vitium ſator, in hoc cornucopiæ gerit, ut urbis Genius: ſolemne enim Genii ſymbolum, cornucopiæ eſt. Nonnus autem Dionyſ. 41. Beroen urbem Bacchi fundamentum appellat.

Ῥίζα βίου Βερόη, πολίων τροφὸς, εὖχος ἀνάκτων,
. . . .
Βάκχου τερπνὸν ἔδεθλον, ἐναύλιον ἰοχεαίρης.
Radix vitæ Beroe, urbium nutrix, decus regum,
. . . .
Bacchi jucundum fundamentum, domicilium Dianæ.

Berytii alludunt forſan Baccho urbis ſuæ Genio cornucopiæ gerenti, quòd ille poſt vinum inventum, cornu ad illud bibendum uſus ſit, teſte eodem Nonno Dionyſ. 12.

Καὶ δέπας ἀγκύλον εἶχε βοὸς κέρας.
Et poculum curvum habuit bovis cornu.

Quaſi illud cornu alterum ſit abundantiæ ſymbolum. De thyrſo & panthera ſæpius à nobis dictum. Occo pag. 432. in hoc nummo legit levi errore PEL. pro FEL. quem vidit Com. Mediobarbus.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino vulgatus pag. 370. *obvius eſt.*

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Bacchus nudus ſtans, inter duos palmites, dextrâ coronam ſibi imponit, ſiniſtrâ ſatyrum amplectitur, pro pedibus pardalis.

Erizzus hunc nummum eroſum cum dimidia tantùm ipſius inſcriptione COL. IVL. AVG. reliqua verò deleta FEL. BER. vulgavit, eamque ob cauſam *Coloniæ Juliæ Auguſtæ* aſcripſit, quam Juliam Auguſtam, Jubæ urbem Regiam exiſtimat. Eundem deſcribit Occo pag. 435. ſed lepidè: *Mulier*, inquit, *nuda cum infantulo juxta vitem cum canicula*, quaſi verò Bacchus ſit, mulier nuda; Satyrus verò, infantulus; denique Pardalis, canicula. Occonem nimis religiosè ſequutus Mediobarbus nummum pag. 341. ad eandem *Coloniam Juliam Auguſtam* nulli regioni aſcriptam revocat: P. autem Harduinus pag. 177. hanc urbem fictitiam, Gaden eſſe exiſtimat, ſed hic nummus ad Berytum pertinet: nummi autem typus, feracitatem vini circa hanc urbem denotat. Berytium vinum Plinius commendat lib. 14. cap. 8. Bacchus tanquam vini inventor, ſibi coronam imponit, propterea pampini ipſi adſtant, eademque de cauſa ille Satyrum comitem & vini amantiſſimum

tiſſimum amplectitur. Videas Satyros in vindemia cum Baccho occupatos apud Nonnum Dionyſ. 12.

Καὶ Σατύρων χορὸς ἦεν ὁμόστολος, &c.

Et Satyrorum chorus, comes erat.

Hic nummus infimæ molis, ab Erizzo pag. 506. vulgatus, pro raro notandus.

IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS. AVG. COS. II. Caput Gordiani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Mulier turrita pectore tenus in templo tetraſtylo, hinc & inde ſignum militare, juxtaque cornucopiæ, pro gradibus templi, Leo.

Mulier illa pectore tenus, Aſtarte eſt ſeu Venus Cœleſtis, aut Genius urbis, vel potiùs Venus ſub Genii figura. Aſtarten integram in ſimili templo quatuor columnis ſuffulto in Berytenſium nummis ſæpius protulimus, quam urbis tutelare numen eſſe, ob ipſius filiam *Beroe* dictam, Nonnus tradit, ideo ille Berytum Veneris habitationem vocat Dionyſ. 41.

Ἔνδιον εὐφροσύνης, Παφίης δόμος, οἶκος ἐρώτων.

Domus lætitiæ, Veneris habitatio, domus Amorum.

Duæ Aquilæ legionariæ, ad antiquitatem Coloniæ indicandam, de quibus in ſequenti nummo, appoſitæ ſunt, hinc & inde cornucopiæ, ad omnium rerum in regione abundantiam arguendam. De Leone pro typo, in Berytenſium nummis Valeriano dicatis, agemus.

Hic nummus ex omni modulo obvius, inter mediocres à Patino pag. 369. deſcriptus eſt.

IMP. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani radiatum.

COL. BER. *Colonia Berytus* vel *Berytenſis.* Duæ Aquilæ legionariæ.

Has duas legionarias Aquilas in Auguſti, Hadriani, Juliæ Piæ, & aliorum nummis, ad Veteranos duarum Legionum, v. ſcilicet Macedonicæ, & VIII. Auguſtæ, in Coloniam Berytum miſſos ſpectare diximus: illæ verò in hoc nummo ſignantur, ad memoriam Coloniæ renovandam, & non tanquam Legionis cujuſdam Beryti ſtativa habentis indices, ut exiſtimat Eq. Patinus in Gordiani nummis. Berytus, Colonia à Julio conſtituta, unde illi nomen *Juliæ*, ab Auguſto Veteranis frequentata eſt, unde nomen *Auguſtæ* additum, ideo Nonnus Beryti felicitatem videtur indicare Dionyſ. 41.

Σκῆπτρον ὅλης Αὔγουστος ὅτε χθονὸς ἡνιοχεύσει,
Ῥώμῃ μὲν ζαθέῃ δωρήσεται Αὐσόνιος Ζεὺς
Κοιρανίην, Βερόῃ δὲ χαρίζεται ἡνία θεσμῶν,
Ὁππότε θωρηχθεῖσα φερεσσακέων ἐπὶ νηῶν
Φύλοπιν ὑγρομόθοιο κατευνήσει Κλεοπάτρης.

Sceptrum totius Auguſtus quando terræ gubernabit,
Romæ quidem divinæ dabit Auſonius Jupiter
Imperium, Beroe verò indulget fræna legum,
Quando armata ſcutiferis in navibus
Pugnam navalem ſopiet Cleopatræ.

Urbes ſeſe felices prædicabant, cùm Coloniæ erant conſtitutæ.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgatus pag. 369. obvius habetur.

CARRHÆ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ ϹΕΒ. Caput Gordiani laureatum.

ΜΗΤΡ. ΚΟΑ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Καῤῥηνῶν. Caput muliebre turritum & velatum, ſupra quod creſcens Luna, ante illud figura ſeminuda & barbata columnæ impoſita, dext. malleum gerens, in area nummi arula.

Carrheni Meſopotamiæ, nummos ſuos Gordiano Perſarum victori in grati animi monumentum cuderunt, quod ille urbem ſuam ab illis jam occupatam recuperaſſet, ut Imperator ipſe narrat in epiſtola ad Senatum ſcripta, apud Capitolinum: *Carrhas deinde, cæteraſque urbes Imperio Romano reddidimus.* Caput muliebre, Genius eſt urbis, turribus inſignitur tanquam provinciæ Metropolis. Luna creſcens, ad Dei Luni cultum ſpectat, de quo in nummo ſequenti. Figura ſenilis & barbata columnæ impoſita, malleum dextrâ gerens, non Gordianus eſt Imperator, ut putat Triſtanus, cujus ſignum ſupra columnam in recuperatæ urbis memoriam poſitum eſt, ſed Cabirus apud Carrhenos cultus, cui arula, ſacra ob Gordiani victorias perpetrata indicat. Cabirorum ſimulacra erant, ὅμοια τοῖσι τοῦ Ἡφαίστου, *Vulcani ſimulacris ſimilia*, teſte Herodoto l. 3. In Phœnicia illos plurimum cultos narrat Sanchoniaton apud Euſebium lib. 1. Præpar.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habetur, cum Imperatore columnæ impoſito, & cum epigraphe ΜΗΤΡΟΠΟΛ. *pro* ΜΗΤΡ. ΚΟ. *à Triſtano tom. 2. pag. 509. vulgatus eſt.*

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani radiatum.

ΜΗΤ. ΚΟΑ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Καῤῥηνῶν. Aſtrum in creſcente Luna.

Jam notarunt Antiquarii Erizzi errorem pag. 508. in qua conjungit ΚΟΑΚΑΡΡηνων, & populos in Græcia Colcharrinos quærit, cùm diſpeſcendæ ſint voces, & nummus ſpectet ad Carrhas Meſopotamiæ Coloniam, in quam Caſſium poſt Craſſi cædem ſe recepiſſe narrat Plutarchus in Craſſ. pag. 561. Ἀλλὰ καὶ Κάσσιος μὲν ἐπανῆλθεν εἰς Κάῤῥας πόλιν. *Verùm Caſſius retulit ſe Carrhas.* Creſcens Luna, vulgaris eſt urbis typus, quem in M. Aurelio, Caracalla & aliis, ad Dei Luni cultum pertinere diximus, cujus erat celeberrimum apud Carrhenos templum. Arabes & Meſopotamiæ populi ita Lunam venerabantur, ut quaſi Lunares dicti eſſent, apud Bochartum part. 1. lib. 2. cap. 19. Lunus autem vocatus eſt, quia Luna mas & fœmina exiſtimabatur; & creſcens Luna exhibetur, quòd illa in Noviluniis culta eſſet, quo tempore διχότομος dicitur: Meſopotamiæ verò populi, qui Mahometiſmum receperunt, Lunæ cultum vix excuſſerunt, & Lunam novam magnis exclamationibus pro ſolenni feſto celebrando aſpectant. Aſtrum ſeu Sol in Creſcente Luna appoſitus videtur, quòd Luna à Sole lumen recipiat.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt.

COILLU, vel COELLU.

IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani laureatum.

AEL. MVNIC. COIL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Silenus dextrâ erectâ utrem hircinum humero ſiniſtro gerit.

Coillu Numidiæ urbs, & Municipium, nummos ad fidem & obſequium Gordiano teſtandum percuſſit: in Africa enim Carthaginenſes, Sabiniano Imperatore appellato rebellaverant, teſte Zoſimo lib. 1. Μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ καὶ Καρχηδόνιοι, τῆς τοῦ βασιλέως εὐνοίας ἀλλοτριωθέντες, Σαβινιανὸν εἰς βασιλείαν παράγουσι. *Non multo poſt & Carthaginenſes, à benevolentia Principis alienati, Sabinianum ad Imperium efferunt.* Silenus in nummo ſui cultum in hac urbe indicat. Plurimi autem populi illum venerati ſunt, quòd Bacchi Magiſter fuerit, ut tradit Julianus in Cæſſ. pag. 37. Οὐ γὰρ ὦ παῖ, ἔφη, καὶ σὺ φιλόσοφος ὑπ᾽ ἐμοῦ γέγονας. *Non & tu, ô fili, inquit ille, in philoſophicis quoque diſciplinis à nobis es inſtitutus & eruditus.* Sed potiùs forſan eum coluerunt, quòd ille vites conſeverit: in Deorum enim numerum hi qui hominibus beneficia contulerant, referebantur.

Hic nummus infimæ molis rarus eſt.

DEULTUM.

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Duo Fluvii decumbentes, alter quidem barbatus dextrâ arundinem, lævâ cornucopiæ, urnæ aquas vomenti innixo, alter autem muliebri effigie, dextrâ etiam arundinem, lævo cubito pariter urnæ innixo. Ante figuram prioris, navis cum velo.

Deultum urbs eſt & Colonia Thraciæ, cujus ſitum nos edocet elegans hic Gordiani nummus, ad Panyſum ſcilicet fluvium in Euxinum mare inter Meſembriam & Odeſſum influentem, vel potius ad Panyſi cum altero amne confluentem, quorum alter urbem interfluit, alter verò alluit, infra autem confluunt. Alibi quidem diximus fluvios in mare illabentes cum barba, tanquam aliorum patres effingi; alios vero in alios ſeſe exonerantes, imberbes repræſentari. Ejus amnis in Panyſum illabentis nomen apud Geographos non invenimus. Navis cum velo, navigabilem eſſe Panyſum denotat, unde abundantia urbi, quod fluvii figura cornucopiæ gerens arguit. Deultum ad lacum ſitum eſſe tradit Plinius lib. 4. cap. 11. *Oppida, Thynias, Halmydeſſos, Deulton cum ſtagno, quod nunc Deultum vocatur, veteranorum.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis præſtantiſſimus eſt.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Apollo nudus ſtans dextrâ laurum, ſiniſtro cubito innixus lyræ tripodi ſuperpoſitæ.

Idem Apollinis typus in nummis Deultanæ Coloniæ Maximo Cæſari dicatis prodiit, quem ejus Dei in urbe cultum indicare diximus; imò præcipuum & tutelare numen auguramur, ſiquidem plurima hujuſce tractus oppida Mileſiorum Colonias fuiſſe aſſerit Strabo lib. 7. Mileti autem celeberrimum erat Apollinis Didymei Oraculum; & Apollonia ab iis in Deulti vicinio condita eſt, ubi Strabo pag. 319. fanum Apollinis fuiſſe dicit. Ὅπερ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· ἐξ οὗ Μάρκος Λούκυλλος τὸν κολοσσὸν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπιτολίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. *Ubi fanum eſt Apollinis: unde Marcus Lucullus Coloſſum Apollinis, opus Calamidis, ſublatum in Capitolio dedicavit.* Deultum in ſuperiori nummo ad Panyſum locavimus, quem in Pontum inter Odeſſum & Meſembriam illabi tradidimus. Strabo autem loco cit. ſubjunxit: Ἐν τῷ μεταξὺ ἢ διαστήματι, τῷ ἀπὸ Καλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν Βιζώνη τέ ἐστιν, καὶ Κρουνοὶ, καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἄποικος. *Inter Calatin & Apolloniam Bizona eſt, & Cruni, & Odeſſus Mileſiorum Colonia.* Deultum etiam Mileſiorum Coloniam fuiſſe ſuſpicamur, ob Apollinem nudum tanquam Vatem, cum lauro & tripode ſignatum, ut apud Mileſios colebatur.

Hic nummus infimæ molis pro raro numerandus.

IMP. GORDIANVS. PIVS. FEL. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Æſculapius dextrâ innixus baculo, cui involutus eſt ſerpens.

Deultana Thraciæ Colonia ſuos Gordiano nummos in victoriæ monumentum cudiſſe videtur, quam ille in Syriam contra Perſas contendens retulit, cùm barbaros provinciam vaſtantes vicit & propulſavit, annuente Capitolino in ejus vita. *Fecit iter in Mæſiam, atque in ipſo procinctu, quidquid hoſtium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit, atque ſubmovit.* Æſculapius in nummo ſui cultum

cultum Deulti denotat; ille enim ex Coronide Apollinis filius perhibetur, ut narrat Hyginus Poët. Aſtron. l. 2. *Hiſtrus autem & complures dixerunt, Coronida Phlegyæ filiam fuiſſe, hanc autem ex Apolline Æſculapium procreaſſe.* Cùm Apollo urbis tutelaris eſſet Deus, nil mirum ſi Deultani patrem & filium venerati ſint.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli inter rariores reponendus.

EDESSA.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΩC CΕΒ. Caput Gordiani radiatum.
ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Εδεσηνῶν. Caput muliebre velatum & turritum, ante quod columna, in qua Diana ut videtur Venatricis habitu, dextrâ extensâ telum, lævâ arcum.

Ad Edeſſam Meſopotamiæ pertinet hic Gordiani typus, cui etiam alterum hujus Imperatoris nummum cum epigraphe ΕΔΕCCΑΙΩΝ tribuit Triſtanus tom. 2. pag. 510. cùm ad Edeſſam Macedoniæ urbem ſpectet. Gemina fuit urbs nomine Edeſſa, altera Macedoniæ Straboni & aliis, altera Meſopotamiæ. Illa in nummis ΕΔΕCCΑΙΩΝ vel ΕΔΕCCΕΩΝ inſcriptionem præfert, hæc ΕΔΕCCΗΝΩΝ epigraphen, ſed ſemper cum Μητροπόλεως Κολωνίας nominibus, quod P. Harduinum fugit, qui duas illas urbes in Gordiano ad eandem urbem pag. 144. revocat. Edeſſeni Gordiano gratulantes, cùm ille in urbem ſuam ad Meſopotamiam à Parthis recuperandam venerit, nummos ei cuderunt. Caput turritum, Genius eſt urbis; Diana columnæ impoſita, ſui cultum Edeſſæ indicat.

Hic nummus primæ magnitudinis rarus eſt, ſed ſine columna parvi moduli obvius.

HIPPO Regius.

M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani laureatum.
C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Capricornus pedibus globum, deſuper cornucopiæ.

Characteres hujus nummi ſibi admodum obſcuros fatetur Patinus pag. 370. illum ideo inter incertas urbes relegavit Mediobarbus pag. 341. ſed P. Harduinus, nummo ad Hadrumetinam Coloniam pag. 189. revocato, eum explanaſſe gloriatur; Lector autem dijudicet, an non potiùs ille ad Coloniam Hipponenſem, ut jam in M. Aurelio & Caracalla diximus, pertineat. Hippo urbs Africæ gemina, altera Hippo Regius, altera Hippo Diarrhytos Straboni vocata eſt, ideo *Gemella* in nummis: Hippo Regius, *Colonia Hipponenſis* Plinio Juniori epiſt. 9. dicta eſt. *Juliæ* nomen, eam à Julio Cæſare conſtitutam arguit. Hadrumetina verò Colonia, ex ipſo P. Harduino *Ulpia Trajana* vocatur, ergo à Trajano deducta eſt, nec cum inſcriptione nummi convenit. Hipponenſes nummos Gordiano in obſequii monumentum cudiſſe videntur, cùm Sabinianus Imperator in Africa appellatus eſt, ut narrat Capitolinus. *Inita eſt*, inquit, *factio in Africa contra Gordianum Tertium duce Sabiniano: quem Gordianus per Præſidem Mauritaniæ obſeſſum à conjuratis ita oppreſſit, ut ad eum tradendum Carthaginem omnes venirent.* Capricorni globum amplectentis typus cum cornucopiæ, in nummis Auguſti frequens occurrit, quòd ille ſub hoc ſigno natus eſſet, cui alludunt Hipponenſes, quod ſimiliter Gordianus ſub hoc ſidere V. Non. Jan. Turpilio Dextero & M. Mæcio Ruffo Coſſ. an. U. C. 978. ortus eſſet.

Hic nummus minimi moduli, à Patino p. 370. editus, inter rariſſimos computandus.

NESIBIS.

ΑΥΤ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ. ϹΕ. Caput Gordiani radiatum.

ϹΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕϹΙΒΙ. Σεπ⁊ιμίας Κολωνίας Νέσιϐι. Caput muliebre velatum & turritum, ſupra quod Aries.

Neſibi urbs Meſopotamiæ nummos Gordiano liberatori dedicat, Sapor enim Perſarum Rex cùm Romanos Imperatorem elegiſſe adoleſcentem intellexiſſet, collectis undique copiis in Meſopotamiam irruerat, & Antiochiam Syriæ uſque pervenerat, ſed Gordianus re audita cum Legionibus Romanis Miſitheo ſocero ſuo duce in Syriam mox contendens, fugatis & devictis Perſis, provincias illas recuperavit, de quo ad Senatum ſcripſit, tradente Capitolino. *Carrhas deinde, cæteraſque urbes Imperio Romano reddidimus, Niſibim uſque pervenimus.* Mulier turrita, urbis Genius eſt, cui templum ad inſtar aliarum Meſopotamiæ & Syriæ urbium dedicatum exhibet nummus Philippi: inſidet illa rupibus, ad indicandum in clivo montis Maſii ſitum, teſte Strabone lib. 16. pag. 747. Εν οἷς ἐϛιν ἡ Νίσιϐις, ἣν ϰ̀ ἀυτὴν Αντιόχειαν τὴν ἐν τῇ Μυγδονίᾳ προσηγόρευσαν, ὑπὸ τῷ Μασίῳ ὄρει κειμένην. *Quorum eſt Niſibis, quam Antiochiam Mygdoniam appellarunt, ſub monte Maſio ſitam.* Aries annum ſub hoc ſigno inchoare Neſibenſes denotat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores recenſendus.

OLBA.

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. OLBA....... *Colonia Olbabenorum.* Bacchus ſtans, dextrâ poculum, lævâ thyrſum, pro pedibus pardalis.

IVL. MAESA. AVGVSTA. Caput Juliæ Mæſæ COL. IVL. AVG. OLBABEN. *Colonia Julia Auguſta Olbabenorum.* Deus Lunus eques.

Nummus Juliæ Mæſæ inter incerta ejus numiſmata pag. 111. aſcriptus.

Olba urbs Pamphyliæ, & non Olbia; locorum enim orthographia è nummis aſſeritur: eidem appellationi Stephanus etiam ſuffragatur. Καὶ ἐ ἡ Ολϐία, ἀλλὰ Ολϐα καλεῖται. *Neque Olbia, ſed Olba vocatur.* Colonia in nummis inſcribitur, à Strabone verò μέγα ἔρυμα, *magna munitio*, appellata eſt. Porrò quantam nummus à nummo lucem fœneratur! qui Gordianum exhibet, alterum Mæſæ incertum dilucidat, hic vero illum illuſtrat: neſciremus enim ſine ipſius ope, à quo Colonia deducta ſit Olba; ipſam à Julio Cæſare conſtitutam, & ab Auguſto vel Colonis iterum, vel Veteranis frequentatam, *Juliæ* & *Auguſtæ* nomina convincunt; iiſdem etiam appellationibus Cremna Colonia in Pamphyliæ confinio ornatur in ſuperioribus Elagabali nummis, unde octoginta civium millia in tranſmarinas Colonias à Julio Cæſare diſtributa apud Suetonium, quò pervenerint, è nummis quotidie eruimus. Bacchus ſui cultum Olbæ indicat, quòd vites forſan in illius agro eſſent fœcundiſſimæ.

Hic nummus mediocris moduli inter rariſſimos & elegantiſſimos aſcribendus.

PATRÆ.

IMP. M. ANT. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Proſpectus urbis, in cujus vertice tria templa, in medio duplicis columnarum ordinis ædificium, in imo duæ naves, ſtatuâ ſupra baſim intermediâ.

Jam percuſſus eſt ſimilis Coloniæ Patrenſis proſpectus in Commodi nummis, alterum in Caracalla exhibuit Jac. Sponius Itin. lib. 3. pag. 172. Proſpectus ille, tres urbis continet partes; ſuperior templis magnificentiſſimis ornatur, in media Odeum eſt, de quo Pauſanias lib. 7. pag 437. Κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ ᾠδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἕλλησι. *Exornatum Odeum illud eſt omnium, quæ in Græcia ſunt, magnificentiſſimè.* Id in foro erat cum illo junctum; pars denique inferior portum repræſentat, urbs autem in clivo ad littus maris ſita eſt. Statua baſi impoſita Auguſtus eſſe videtur Coloniæ fundator, qui de urbe tam bene meritus eſt, ut ex Achæis omnibus, ſolis tantùm Patrenſibus ſua libertate uti, teſte eodem Pauſania, conceſſerit.

Hic nummus minoris formæ pro rariſſimo habendus.

GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani.

COL. A. A. PATREN. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Victoria globo impoſita, dextrâ lauream, lævâ palmæ ramum gerit.

Patrenſes Gordiano blandientes ob victoriam de Perſis relatam, nummos ipſi dedicarunt, in ejuſque honorem Victoriæ ſignum globo impoſitum in iis percuſſerunt, quòd Imperator per ultimam hanc victoriam ubique terrarum hoſtes ſuperare viſus ſit: in Urbe enim Veteranorum cum populo ſeditio, ſola ipſius ad Imperium electione, ſedata eſt. In Africa rebellarant Carthaginenſes, ſed Gordianus copiis Africanis excitis, Sabinianum tyrannidis affectatorem oppreſſit; in Europa barbaros Mœſiam atque Thraciam ingreſſos delevit, & fugavit; in Aſia denique Perſas vicit, & ex provinciis Romanis expulit, quæ omnia cum inſcriptione ejus ſepulcro appoſita conveniunt.

DIVO GORDIANO
VICTORI PERSARVM, VICTORI GOTTHORVM,
VICTORI SARMATARVM,
DEPVLSORI ROMANARVM SEDITIONVM,
VICTORI GERMANORVM,
SED NON VICTORI PHILIPPORVM,

Hic nummus minimæ formæ nec obvius, nec rarus eſt.

PELLA.

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. Diverſæ ſunt epigraphæ. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Figura virilis nuda inſidens monticulis, coronam ſupra caput ſibi imponit, lævo cubito fiſtulæ agreſti impoſito, pro pedibus pedum.

Pellenſes Macedoniæ Coloni nummos etiam Gordiano conſecrant, ſed illos ad urbem ſuam tantùm ſpectantes exhibuerunt. Figuram virilem nudam, Apollinem urbis tutelarem Deum jam antè diximus; nobis etiam ſuffragatur Goltzius in nummis Aſiæ Minoris tab 23. Apollo coronam ſibi imponit ob victum Marſyam, cujus fiſtulam ſub brachio tanquam victoriæ trophæum gerit: pedum, ſeu paſtorale illius baculum, cùm Admeti armenta paſcebat, juxta ejus pedes apponitur; montibus ille inſidet, ut rectè Ill. Spanhemius Not. in Julian. Cæſſ. pag. 160. & 400. obſervavit: ſita enim erat urbs in tumulo, ex Livio l. 44. c. 6. ideo illam Oppianus appellat *Excelſam* l. 2. de Ven. loquens de Equis.

Αἰπεινήν θ' οἳ Πέλλαν ἐΰκλιτον ἀμφινέμονται.
Quique circa excelſam Pellam, & bene munitam paſcuntur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius.

COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Mulier tunicata cum calatho ſedens, dextram capiti admovet.

Colonia Pellenſis in nummis, quos Imperatoribus dedicat, duos tantùm cælavit typos : alter urbis tutelare numen, alter oppidi Genium repræſentat, ille Apollinem collibus impendentem, hic mulierem ſedentem, ambo ſitum Coloniæ indicant. Apollo illam in clivo poſitam arguit, Genius in hoc ſitu, provinciæ ſecuritatem denotat. Pella utrumque typum Gordiano percutit, cæterum illa urbs de Alexandri M. natalibus, & de Julii Cæſaris liberalitate gloriari poteſt, ille Aſiæ Domitor, hic Romani Imperii fundator extitit. Pella ſub Alexandro Macedoniæ Metropolis, Colonia verò à Julio Romanorum conſtituta eſt.

Hic nummus infimæ molis, nec rarus nec obvius eſt.

SINGARA.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ. Caput Gordiani laureatum.
ΑΥΡ. CΕΠ. ΚΟΛ. CΙΝΓΑΡΑ. Αὐρηλία Σεπτιμία Κολωνία Σίγγαρα. Caput velatum & turritum, in vertice Sagittarius.

Singara urbs Meſopotamiæ gemina, una juxta Edeſſam ſita ex Plinio & Stephano in ea parte quam habitant Arabes Rhetavi ; altera verſus Tigrim, ex Ptolemæo, & Ammiano. Seguinus pag. 178. & P. Harduinus pag. 455. ad priorem Singaram nummum hunc revocant, qui tamen poſteriori videtur aſcribendus. Singareni ſuos Gordiano Meſopotamiæ liberatori nummos dedicant : Capitolinus enim de hoc Imperatore tradit in ejus vita. *Effectum denique eſt, ut Perſæ qui jam in Italia timebantur, in regnum ſuum pugnante Gordiano redirent, totumque Orientem Romana Reſp. detineret.* Caput turritum, Genius eſt urbis, ſolemne urbium Meſopotamiæ ſymbolum. Sagittarium in nummi vertice Parthorum & Perſarum militiam deſignare refert Seguinus, ſed ad Singarenos ſpectat tanquam inſigne, vel quòd optimi eſſent Sagittarii, vel ad indicandum potius eos ab hoc ſigno annos dinumerare.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos reponendus.

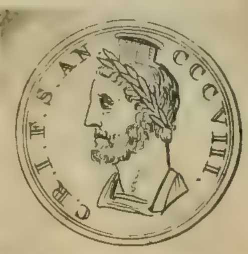
ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΝ. CΑΒ. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑΝ. CΕΒ. Capita Gordiani & Tranquillinæ adverſa.
ΑΥΡ. CΕΠ. ΚΟΛ. CΙΝΓΑΡΑ Αυρηλία Σεπτιμία Κολωνία Σίγγαρα. Mulier turrita & velata inſidens rupibus, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvius.

Singareni in nummis Gordiani Tranquillinam Auguſtam addiderunt, quòd illa Imperatorem in expeditione comitata ſit, quodque pater ejus Miſitheus omnia in bello Perſico egerit, ſi Capitolino fides. *Sed hæc omnia per Miſitheum ſocerum Gordiani, eundemque Præfectum, geſta ſunt.* Mulier inſidens rupibus, urbem ad clivum ſitam arguit ; illa enim ad montem Singaram condita eſt. Figura nuda pro pedibus mulieris illam ad eum poſitam denotat. Fluvium in nummo Tigrim exiſtimat Seguinus, ſed hic Saocoras eſt ex monte Singara fluens, juxta Ptolemæum : ille autem per æſtatem ſæpe areſcit, ita ut Singara aquarum penuria laborans nunquam à Romanis potuerit adverſus

adverſus hanc neceſſitatem ſubſidium accipere, teſte Ammiano lib. 20. *Alioquin nunquam labenti Singaræ, vel temporibus priſcis quiſquam ferre auxilium potuit aquarum penuria, cunctis circum arentibus locis.*

Hic nummus primi moduli à Seguino editus pag. 176. *inter rariſſimos & elegantiſſimos numerandus.*

S I N O P E.

IMP. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani laureatum.

C. R. I. F. S. AN. CCCVIII. *Colonia Romana Julia Felix Sinope*, vel *Sinopenſis.* anno 308. Caput Serapidis laureatum, & calatho ornatum.

Nummus ad Sinopen Ponti Aſiatici urbem ſpectat, cujus voces C. R. I. F. S. longe ante editum P. Harduini librum nos fuiſſe interpretatos, norunt omnes Antiquarii, noſtram ille explicationem ex catalogo Regio tranſcripſit, majoris enim momenti opera quæ in lucem emiſit, vel quæ præ manibus habet Eruditiſſimus Pater, tempus in perquirendis nummis eum terere non ſinunt; unum quidem ab Auctoribus vulgatum ad Geographiam Plinii illuſtrandam protulit, quos verò ex aliorum ſcriptis aut collectionibus excerpſit, ipſos in nummis populorum & urbium deſcripſit, nulla eorum in Notis ad Plinium facta mentione. Serapidis typus jam prodiit in Sinopenſium nummis Hadriano cuſis, in quo anni æræ temporis injuriâ eraſi erant, illos porro in M. Aurelio & Caracalla recuperavimus, ſed Sinope epocham in iis ab anno U. C. 706. quo Colonia Julio Cæſare deducta eſt, exhibet: hic verò nummus antiquiorem computat, Luculli ſcilicet ævo, quo ille Mithridate expulſo hanc ipſius regiam pronunciavit liberam apud Appianum, & ſi fides nummo, Coloniam conſtituit, ideo ſe Sinope Romanam ante Juliæ nomen appellat, & omnium vetuſtiſſimam Romanorum in Aſia Coloniam eſſe gloriatur: nec moretur diverſa illa ærarum apud Sinopenſes computatio, Antiochenſes ſuam modò à Julio, modò ab Auguſto dinumerarunt. De Serapide vide quæ in Hadriano pag. 161. diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis Theſauri Regii, à Triſtano pag. 508. *& à Patino* 377. *editus, inter elegantiſſimos habendus.*

T R O A S.

IMP. M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo muliebri habitu ſtans, dextrâ pateram, lævâ arcum.

Troas deducta ab Auguſto Colonia, & ejus nomen habens, cùm templi ipſi condendi facultatem non habuiſſet, ſed Pergamo conceſſa, legatos tamen pro altero Tiberio extruendo Romam miſit, à ſenatu etiam prætermiſſa eſt, teſte Tacito Annal. 4. *Ne Ilienſes quidem, cùm parentem urbis Romæ Trojam referent.* Gordiano illa nummos dedicat, ad benevolentiam Imperatoris ſibi conciliandam. In hoc non ſignatus eſt Jupiter aut Neptunus, ut exiſtimavit Patinus in Indice pag. 24. ſed Apollo tutelaris Trojæ Deus toties à nobis memoratus. Pateram ille dextrâ tenet, ob ſacrificia ipſi perpetrata, arcum verò tanquam inſigne, de quo Homerus lib. 1. Iliad. verſ. 37.

Κλῦθί μευ ἀργυρότοξ’.
Audi me argenteum arcum habens.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 370. *num.* 4. *vulgatus, inter obvios numerandus.*

TYRUS.

IMP. GORDIANVS. PIVS. FEL. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. TYR. METR. *Colonia Tyrus Metropolis.* Figura nuda in curru à quatuor cervis vecto, dextro brachio tunicam, lævâ ſcipionem, in area ſtella, in imo conchylium.

Tyrus Phœniciæ urbs, Colonia, & Metropolis, plurimos Gordiano ob aliquod forſan acceptum ab eo beneficium percuſſit nummos, primus eorum ſcenam aperiet, in quo præcipuus illius Deus Hercules, ab Hiſtoricis Tyrius appellatus, pluribuſque aliis nominibus donatus, ut Melchartus, Deus urbis: hic verò apud Nonnum dicitur Aſtrochiton, tanquam Dux aſtrorum, Dionyſ. 40.

Εἰς δρόμον Ἀςροχίτωνος ἐκώμασε, καὶ πρόμον ἄςρον
Τοῖον ἔπος βόων ἐκαλέσσατο μύςιδι φωνῇ.
In curſum Aſtrochitonis laſciviit, & ducem aſtrorum
Tale verbum clamans invocavit myſtica voce.

Aſtrochiton in nummo dextrâ tunicam ſtellatam, ſiniſtrâ ſcipionem ſeu ſceptrum gerit, illum tunicâ eſſe ornatum narrat verſibus ſequentibus Nonnus, ſceptrum tenet ut Rex, uti hîc appellatur.

Ἀςροχίτων Ἡρακλες ἄναξ πυρὸς.
Stellatam tunicam habens Hercules Rex ignis.

Tunicam dextrâ gerit, illam Baccho Tyrum perluſtranti pro cratere ab illo accepto daturus.

. . . . . Ἡρακλέης δὲ
Ἀςραίῳ Διόνυσον ἀνεχλαίνωσε χιτῶνι.
. . . . . *Hercules verò*
Stellata Bacchum circumcinxit tunica.

Tyrii Aſtrochitonis currum cervis pro equis ornarunt, ad rapiditatem ejus arguendam; Seguinus enim pag. 132. edit. 2. cervum Solis, & rapidiſſimi ipſius curſus ſymbolum tradit. Herculem & Solem eundem eſſe affirmat Macrobius lib. 1. cap. 20. *Et revera Herculem Solem eſſe vel ex nomine claret.* Theologorum autem vetus fuit opinio, per Herculem, Solem ſignificari: unde ab Euſebio l. 3. cap. 11. illi duodecim certamina attributa ſunt, quod videlicet duodecim ſigna Sol toto anno percurrat. Conchylium, urbis inſigne; ſtella, an illa quam apud eundem Macrobium, Herculis eſſe dicunt Chaldæi.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos computandus.

COL. TYR. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Homo nudus cum ſtrophio circa brachium, ſerpentem ſaxo impetit, in imo conchylium.

Serpens ſaxo involutus in nummis Tyriorum Elagabalo & Aquiliæ Severæ ejus uxori dicatis, veterem aliquam Tyri hiſtoriam indicare nobis viſus eſt, quam ob ſimilem lapidem, in quo hæc figura virilis ſerpentem interficit, ad Cadmi Tyrii factum ſpectare ſuſpicati ſumus, præſertim quum Tyrii & Sidonii Europam ejus ſororem à Tauro raptam in nummis ſuis exhibuerint. Nonnus in laude urbis Tyri memorat thalamum Cadmi Dionyſ. 40.

Καὶ προγόνου δόμον εἶδεν Ἀγήνορος, ἔδρακεν αὐλὰς,
Καὶ θάλαμον Κάδμοιο, καὶ ἁρπαμένης ποτε νύμφης
Εὐρώπης ἀφύλακτον ἐδύσατο παρθενεῶνα.
Et proavi donum vidit Agenoris, vidit aulas,
Et thalamum Cadmi, & raptæ quondam nymphæ
Europæ incuſtoditum ſubiit conclave virginum.

Cadmus Agenoris Phœnicii Regis filius, inter præclara quæ geſſit facinora, occidiſſe Draconem dicitur, ex cujus dentibus ab eo ſeminatis, nati ſunt homines, ſic fabulam narrat Hyg. 178. *Cadmus cùm erraret, Delphos venit .... ſorte audita, cùm imperata perfeciſſet, & aquam quæreret, ad fontem Caſtalinum venit, quem Draco Martis filius cuſtodiebat: qui cùm ſocios Cadmi interfeciſſet,*

terfeciſſet, à Cadmo lapide eſt interfectus: denteſque ejus, Minerva monſtrante, ſparſit & aravit, unde Spartæ ſunt nati. Tyrii ad antiquitatem urbis ſuæ indicandam, Europæ raptum, & Cadmi fratris ejus Draconem ſaxo occidentis memoriam in nummis renovarunt.

Hic nummus majoris moduli pro rariſſimo habendus.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Aſtarte tutulata ſtans dextram imponit trophæo, lævâ ſceptrum, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc Sileni ſignum, inde conchylium.

Frequens eſt in nummis Tyriorum mulieris typus dextram trophæo apponentis, quam ad Aſtarten eorum tutelare numen paſſim diximus eſſe revocandam. Aſtarte autem, aliis Juno, aliis Venus eſt, ſed imago quæ in nummo ſeminuda exhibetur, Veneri magis convenit. Sanchoniathon vetuſtiſſimus auctor Phœnicius Venerem explicat. τὴν ἢ Ἀςάρτην Φοίνικες τὴν Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι, *Aſtarten verò Phœnices Venerem eſſe dicunt*, cui Salomon altaria condidit, 1. Reg. XI. ut narrat Suidas, ἣν ἐλάτρευσεν ὁ Σολομὼν, *quam coluit Salomon.* Cicero de Natur. Deor. vult fuiſſe Venerem quæ Adoni nupſit, quorum Nonnus Dionyſ. 11. meminit.

Διπλόον ἔπλεκε κῶμον Ἀδώνιδι ᾗ Κυθερείη.
Duplex plexit encomion Adonidi & Veneri.

Aſtarte imponit manum trophæo, tanquam Phœnices ipſius ope in longinquas regiones Colonias deduxerint, idcirco coronatur à Victoria. Sileni ſignum, ſui etiam cultum indicat apud Tyrios.

Hic nummus majoris formæ pro raro computandus.

COL. TYR. METR. *Colonia Tyrus Metropolis.* In imo AMBPOCIE ΠETPE. Arbor cui involutus ſerpens, in imo canis & conchylium inter ingentes duos lapides.

Eadem epigraphe. Ingentes duo lapides inter aram ignitam & arborem in imo conchylium.

Uterque nummus ad Tyri urbis originem pertinet; de qua in poſteriori nummo Triſtanus tom. 1. pag. 91. ex Nonno hiſtoriam protulit. Lapides, ſunt Ambroſiæ Petræ, quas Tyrii, ſacrificio Diis oblato, ſtabiles reddidere, & Tyrum ſuper eas condidere, ut ille narrat Dionyſ. 40.

Καὶ ἄστατος οὐκέτι πέτρη.
Πλάζεται ὑγροφόρητος· ἀκινήτοις δὲ θεμέθλοις
Αὐτομάτη ζωθεῖσα συνάψεται ἄζυγι πέτρη.
Πήξατε δ᾽ ἀμφοτέραις ἐπικείμενον ἄστυ κολώναις
Ἀμφοτέρης ἑκάτερθεν ἐπὶ κρηπῖδι θαλάσσης.
Et inſtabilis non amplius petra
Errat in humido latus. Immotis verò fundamentis
Spontanea cincta conjungetur injugi petræ.
Figite verò utriſque incumbentem urbem rupibus
Utriuſque utrinque in fundamento maris.

Tyrii hanc urbis ſuæ originem quam Herculi monitori debebant, in nummis ſuis ſignarunt; ſed illa Tyrus nova eſt, Palætyrus enim in terra à Sidoniis fuit extructa, de qua Scylax in Periplo. Καὶ ἀπέχει στάδια, ἀπὸ θαλάττης ἡ Παλαίτυρος πόλις, ᾗ ποταμὸς διὰ μέσης ῥεῖ. *Et diſtat ſtadiis tribus à mari urbs Palætyrus, & fluvius in ea fluit.* Arbor, oliva eſt, cui implicatur ſerpens, ut apud eundem Nonnum loc. cit. legimus.

Καὶ σπιλάδων ἐπέβαινον, ὅπη φυτὸν ἦεν Ἀθήνης,
Καὶ σέλας ἀφλεγέος περιβόσκεται ἔρνος ἐλαίης.
Et petras intrarunt, ubi arbor erat Minervæ,
Et arborem alta folia habentem volubilis ſerpens circumſaltat.

Ignem ſupra aram, Triſtanus myſticè ad Herculem, Solem, & ignem ſpectare tradit; an non potius ara ad ſacrificium Aquilæ Jovi & Neptuno perpetrandum accenſa. Canis & Conchylium, ad purpuræ inventum apud Tyrios ſpectant. Tyro puella juxta mare iter cum Hercule faciebat; ipſius autem

autem canis, purpuræ carnem depaſtus eſt, cujus rictum quum gratiſſimo colore infectum Tyro vidit, veſtem ſimilis coloris ab illo poſtulavit, primuſque Hercules cruorem ex purpuris collegit, lanaque eo infecta, veſtem amicæ dedit.

Uterque nummus primæ magnitudinis, inter elegantiores reponendus, poſterior à Triſtano tom. 1. pag. 491. & tom. 2. pag. 508. editus eſt.

COL. METROP. TYRO. *Colonia Metropolis Tyros.* Duæ urnæ, intermedia clava, hinc & inde palmæ ramus.

Tyrii ludorum apud ſe celebratorum memoriam in nummis ſæpe conſignarunt. Caracallæ nummus exhibuit ACTIA ERACLIA cum duabus urnis, quos ludos in Apollinis & Herculis tutelarium urbis Deorum honorem editos diximus; alter Elagabali ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ vulgavit cum una tantùm urna & lauri in ea ramo, ideò certamen unum Olympicum in Herculis honorem celebratum protulimus: duo enim vaſa cum totidem palmæ ramis, duo certamina; unam verò urnam, unum tantùm agonem indicare arbitramur: duo igitur vaſa, & duæ palmæ rami in hoc nummo, duo certamina denotant; ſed an *Actia* & *Heraclea*, an verò *Olympia* & *Heraclea* ſint, pronuntiare difficilè: clava autem in medio vaſorum ad Herculem ſpectans nos inducit, ut duo certamina in Herculis honorem edita exiſtimemus. De Hercule Tyri tutelari numine paſſim egimus.

Hic nummus ſecundi moduli pro elegantiſſimo habendus.

VIMINACIUM.

IMP. GORDIANVS PIVS FEL. AVG. Caput Gordiani laureatum, in aliis radiatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mæſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. I. *Anno primo.* Mulier ſtolata expanſis manibus, ad pedes hinc Taurus, inde Leo.

Viminacium urbs provinciæ Mœſiæ ſuperioris eſt, ut feliciter his notis P. M. S. explanavit Triſtanus tom. 2. p. 557. ſed non ille pari fortuna has litteras an. VII. Coloniæ deductæ annos interpretatus eſt, eos quippe ad annonæ diſtributiones frumentarias revocavit, illi aſſentitur Patinus pag. 369. P. Harduinus annos quidem Coloniæ exiſtimavit, ſed à Gordiano tantùm denuò, & ab Alex. Severo primùm conſtitutæ, ob nummos Alexandro & Mæſæ à Goltzio falso tributos: ſed quo hæc Colonia Gordiani Imperii anno condita ſit, inquirendum. Nummi ejus cum anno I. uſque ad V. in hac Colonia percuſſi occurrunt, ſimiliter & nummi Philippi reperiuntur cum epigraphe AN. V. quod confirmat Coloniam Viminacium computaſſe annum V. ſub Gordiano & Philippo, Gordianus autem VII. Tribunitiam poteſtatem tantum accepit, ergo ſecundo anno Imperii exeunte aut tertio inchoante Coloniam deduxit, non quando ſcilicet Mœſiam adiit ſub Prætextato & Albino, Coſſ. ut narrat Capitol. in ejus vita. *Fecit iter in Mæſiam, atque in ipſo procinctu, quidquid hoſtium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit atque ſummovit.* Cùm autem ſub Balbino & Pupieno pugnatum eſſet contra Carpos, & illi denuo in provincias Romanas irrumperent, Gordianus Veteranos ad provinciæ propugnaculum Colonos Viminacium miſit.

Hic nummus ex omni modulo obſervatur, ſed primæ formæ pro raro habetur.

P. M. S.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. IIII. Mulier ſtolata inter Taurum & Leonem ſtat, dextrâ ſignum militare in quo VII. *Septimæ*, id eſt *Legionis*, & ſiniſtrâ, alterum in quo IIII. *Quartæ*.

Elegans hic nummus per mulierem ambabus vexilla gerentem in quibus ſcripta ſunt Legionum nomina, nos edocet VII. Claudianæ & IIII. Scythicæ Veteranos Viminacium Colonos à Gordiano eſſe deductos. Nummum edidit Patinus p. 369. mutilum quidem, & ob id forſan illum non intellexit, nec alii Antiquarii ejus meminerunt. Coloniam Viminacium anno Gordiani imperii ſecundo deductam eſſe diximus ad provinciæ contra Carpos & alios barbaros cuſtodiam; VII. autem Legio Claudiana hiberna agebat in Mœſia Superiore, teſte Dio. l. 55. p. 564. Καὶ οἱ ἕβδομοι οἱ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἄνω, οἱ καὶ μάλιστα Κλαυδίειοι ὠνομάδαται *Septimia in Myſia Superiori Claudiana præcipuè nuncupata.* Novis itaque militibus in ſupplementum Legionis VII. miſſis, & Veteranis in primaria provinciæ urbe collocatis, Mœſia ad motus barbarorum coercendos munita eſt: porro neceſſaria fuit in hac provincia Imperatoris præſentia, antequam ille in Syriam contra Perſas proficiſceretur, ideo Capitol. ejus profectionis in Mœſiam meminit. Cùm autem nummi quarto & non alio à deducta Colonia anno ſigna hæc militaria cum Legionum nominibus exhibeant, liceat nos ſuſpicari Veteranos IIII. Scythicæ in Syria morantis, teſte Dio. τέταρτον Σκυθικὸν ἐν τῇ Συρίᾳ, poſt Syriam à Gordiano recuperatam, ob barbarorum in Mœſiam iterum incurſiones per Imperatoris abſentiam, Viminacium ab eo miſſos eſſe, in cujus memoriam nummi hoc anno ſignati ſunt, quòd pro conjectura tantùm à nobis indicatur.

Hic nummus ſecundæ formæ à Patino pag. 369. editus, nec rarus nec obvius eſt.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. V. *Anno quinto.* Mulier ſtolata ſtans ambabus expanſis, hinc Taurus, inde Leo.

Viminacii urbis nummi quintum ſub Gordiano & ſub Philippo annum ſignantes, vera & indubitata ſunt Gordiani mortis, & Philippi ad Imperium promotionis monumenta, & Coloniam ſecundo Imperii Gordiani anno ab eo deductam confirmant, præſertim cùm ille VII. tantùm Trib. poteſtatem inchoarit. In Coloniæ Viminacii nummis perpetuus eſt mulieris inter Bovem & Leonem ſtantis typus. Triſtanus tom. 2. pag. 558. Bovem ad Coloniæ ſymbolum, Leonem ad populum provinciæ bellicoſum revocat, an non potius populi feracitatem per Colonos lenitam indicare videtur Leo cum Bove concors, ut innuit D. Paulinus Poëm. 30. ad Nicetam Daciæ Epiſcopum.

Sic tuo mitis lupus eſt ovili.
Paſcitur concors vitulus leoni.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

VENERI. SACRVM.
PAVLLVS. L. L. AEGIVS. PASSER.
III. VIR. A. A. A. F. F. PROCVRAT.
PATR. IMP. CAES. GORDIANI.
AVGVST.
VOTO. SVSCEPTO. L. M.

Ex Spon. Miſcell. ſect. 8. pag. 273.

FURIA SABINIA TRANQUILLINA.

TRANQUILLINA ab Hiſtoriæ Scriptoribus Imperatoris Gordiani Pii uxor perhibetur, ſed nummis Furiæ & Sabiniæ ejus appellationes debemus, in quibuſdam verò Græcis illa Φρȣρία perperam pro Φȣρία, Σαβεῖνα pro Σαβινία appellatur, quæ nomina à matre Romana aſſumpſit, cùm pater ejus Miſitheus natione Græcus fuerit: ipſa Gordiano nupſiſſe paucis diebus ante Perſicam ejus expeditionem videtur, ita ut Senatus ipſi vix nummos ante ejus diſceſſum ſignare potuerit; eximiæ enim raritatis ſunt & elegantiæ: æreum unum majoris moduli cum S. C. notis cuſum vidimus, argenteos autem quatuor vel quinque, plurimi autem Græci & varii Colonici reperiuntur, cùm illa Imperatorem in itinere ſit comitata.

TRANQUILLINÆ *nummi inter rariſſimos collocantur, præſertim majoris moduli.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΦΟΥΡ. CAB. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ CEB. Caput Furiæ Sabiniæ Tranquillinæ.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. S. C. Δ. Ε. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. *Senatuſconſulto.* Δημαρχικῆς ἐξȣσίας. Mulier velata & turrita ſedens in rupibus, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvius emergens.

Antiochia Metropolis & Colonia Syriæ, nummos Tranquillinæ memor ob urbem ab Imperatore Gordiano recuperatam percuſſit, hæc enim à Perſis jam occupata erat, teſte Capitolino in ejus vita. *Etiam Perſas, ut brevi multa connectam, ab Antiochenſium cervicibus, quas jam nexas Perſico ferro gerebant, & Reges Perſarum, & leges amovimus.* Ideo Gordianus ſummopere à Syriis amabatur, ut refert idem Capitolinus: *Verùm cùm ſecum ipſe cogitaret amorem P. Romani & Senatus circa Gordianum, & totius Africæ ac Syriæ.* Mulier urbis eſt Genius, inſidet rupibus, ad indicandum ejus in clivo ſitum. Fluvius Orontes eſt muros ejus alluens; illa ſpicas gerit, ad arguendam frumenti in agro ſuo abundantiam. De vocibus S. C. Δ. Ε. paſſim diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos aſcribendus.

CARRHÆ.

ΦΟΥΡ. CAB. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ. CEB. Caput Tranquillinæ.

ΜΗΤΡ. ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Καρρηνῶν. Caput muliebre turritum & velatum, ſupra quod creſcens Luna, & ante illud, columna cui impoſitus eſt Cabirus.

Carrheni

Carrheni Meſopotamiæ Gordiano & Tranquillinæ ejus uxori nummos conſecrarunt, illi quidem, quòd ex urbe ſua Perſas expulerit, huic verò, quod Imperatorem in hac expeditione ſit comitata : de Gordiano autem Capitol. *Et poſt Artaxarta, Antiochiam recepit, Carrhas & Niſibin.* Caput muliebre, Genius eſt urbis ; Creſcens Luna in vertice, Dei Luni venerationem apud Carrhas arguit, de quo paſſim egimus. Cabirus columnæ impoſitus, ſui etiam cultum in urbe hac indicat. Cabiri autem Vulcani ex Cabera Protei filia geniti dicuntur, hi autem ignis uſum, ferrique fabricam homines docuiſſe traduntur Diod. l. 5. p. 230. Τὴν δὲ τοῦ πυρὸς, καὶ τὴν τοῦ χαλκοῦ καὶ σιδήρου φύσιν ἐξευρεῖν. *Ignis uſum invenerunt, æriſque ac ferri naturam indagarunt.* Ideo Cabirus in nummo malleum gerit, Cabiri verò, quia inſignium generi humano commodorum auctores habebantur, immortalibus ac divinis honoribus remunerati ſunt, ideò variis in locis colebantur. Illos Phœnices maximè coluiſſe auctor eſt Sanchoniathon apud Euſebium lib. 1. Præpar.

Hic nummus primæ magnitudinis rariſſimus eſt.

DEULTUM.

SABINIA TRANQVILLINA AVG. Caput Tranquillinæ.
COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Pallas ſtans, dextrâ clypeo innixa, ſiniſtrâ haſtam.

Deultani Thraciæ nummos Gordiano Imperatori ob barbaros ex provincia pulſos cuderunt ; ſi quidem narrat Capitol. in ejus vita. *Quidquid hoſtium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit, atque ſummovit.* Ipſi eundem Tranquillinæ ejus uxori honorem tribuunt, quòd illa eum in bello comitata ſit, eamque tanquam Palladem belli Præſidem in nummis repræſentarunt : cùm hæc Dea ab iis coleretur, ut in Caracalla diximus. Palladem autem dictam fuiſſe aiunt à Pallante gigante ab eo interfecto, quæ prius Tritonia vocabatur, à Tritonide palude, ubi primùm viſa eſt.

Hic nummus ſecundi moduli inter rariores & èlegantiores reponendus.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Aquila cippo impoſita inter duo ſigna militaria.

Deultum urbs à Veſpaſiano Colonia eſt deducta, ut Flaviæ & Pacenſis nomina indicant : ille enim ex Flavia gente oriundus erat, & Pacis Deæ ſtudioſiſſimus, in cujus honorem magnificentiſſimum Romæ templum ædificari juſſit. Deultani ad originem Coloniæ arguendam, Aquilam inter ſigna militaria Legionum inſignia percuſſerunt, qui typus, Plinium illam Veteranorum Coloniam appellantem valdè illuſtrat, ille autem inquit l. 4. c. 11. *Deulton cum ſtagno, quòd nunc Deultum vocatur, Veteranorum.* Ex qua Legione fuerint illi Veterani, adhuc ignoratur, eorum nomina aliquando in velo è ligno tranſverſo pendente inſcripta occurrunt, in his verò viſuntur ſtellæ, forſan illorum inſignia, ut in Gallieni nummis, Ibim, Leonem, Aprum, &c. obſervamus.

Hic nummus minimæ molis rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

EDESSA.

ΦΟΥΡ. CABINIA. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ. CEB. Caput Sabiniæ Tranquillinæ.

ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Εδεσσηνῶν. Caput muliebre turritum & velatum, ante quod columna, ſupra quam Dianæ ſignum.

Edeſſa urbs Meſopotamiæ, Oſrhoënorum Regum olim ſedes, Abgaro à Caracalla ablata, & Colonia facta, nummos Gordiano Meſopotamiæ liberatori, & Tranquillinæ uxori itineris comiti blandientes dedicarunt. Triſtanus tom. 2. pag. 519. Abgarum ſuperioris Regis filium per Gordianum in ditiones ſuas à Perſis occupatas reſtitutum auguratur, ob plurimos ab hoc Rege nummos cum Imperatoris effigie percuſſos: Abgarum quidem cum Gordiano copias ſuas conjunxiſſe manifeſtant ejus nummi, in quibus ex una parte Gordiani caput, ex altera Abgarus eques, tanquam ipſe agmen ducens viſitur. Caput muliebre, Genius eſt Coloniæ, ſolenne urbium Meſopotamiæ ſymbolum. Diana columnæ impoſita, ſui cultum Edeſſæ ſignificat; illa arcum gerit, Deæ Venatricis inſigne.

Hic nummus primæ magnitudinis elegantiſſimus eſt.

LAODICEA Syriæ.

SABINIA TRANQVILLINA AVG. Caput Tranquillinæ.

COL. LAODICEAS METROPOLEOS. *Coloniæ* Λαοδικείας *Metropoleos.* In area Δ. Ε. Δημαρχικῆς ἐξουσίας. Templum diſtylum, in quo Aquila alis expanſis.

Laodicea Syriæ urbs littoralis, Colonia & Metropolis à Sept. Severo facta, de qua fusè in Caracalla diximus, hunc nummum Tranquillinæ cum Gordiano in Syria moranti percuſſit: Laodiceæ nomen huic urbi à Seleuco in matris Laodices memoriam datum eſt, hæc apud Stephanum prius Ramitha, ſed potiùs Ramatha, quæ Syriâ linguâ, *excelſam* ſignificat, quòd forſan in colle eſſet ſita, & novam urbem in littore condiderit Seleucus; montem enim ſibi imminentem vineis plenum habere narrat Strabo lib. 12. Aquila Jovi ſacra, ipſius ſymbolum eſt, ut & vulgatiſſimum Imperii Romani inſigne; verùm illa in hoc nummo templi aditum occupans, ad Jovem potiùs pertinere nobis videtur.

Hic nummus ſecundi moduli rariſſimus eſt.

FVRIAE SABINAE TRANQVILLINAE
SANCTISSIMAE AVG. CONIVGI
DOMINI N. IMP. CAES. M. ANTONI
GORDIANI AVG.

Apud Triſtanum tom. 2. pag. 545.

M. JUL. PHILIPPUS.

PHILIPPUS poſt Gordianum ipſius artibus in Meſopotamiam occiſum, Imperator à militibus proclamatus, pacem cum Sapore Perſarum Rege iniit, militum animos amplis largitionibus demulſit, Veteranos in Colonias à ſe conſtitutas dimiſit, DAMASCUM videlicet Cæleſyriæ, NEAPOLIM Samariæ, PHILIPPOPOLIM Arabiæ, hanc ipſe urbem condidit. Carpos ſub Balbino & Pupieno primùm, deinde ſub Gordiano loca Iſtro vicina populantes Philippus repreſſit, & ut DACIAM ad ſui conſervationem obligaret, illam provinciam liberam pronunciavit, Colonis in ipſius urbibus locatis, V. nimirum Macedonicæ, & XIII. Geminæ Legionum Veteranis, qui in ipſa provincia hiberna agebant.

PHILIPPI *nummi ex omni modulo obvii & frequentes.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟC. CΕΒ. Caput Philippi laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. Ε. Apollo muliebri habitu ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ lyram. In aliis, pro pedibus ara.

Antiochiam Syriæ ad Orontem, à Seleuco Nicatore, de Antiochi patris nomine appellatam narrant Strabo & Appianus: hic verò de Bell. Syr. Πόλεις δὲ ᾤκισεν ἐπὶ τὸ μῆκος τῆς ἀρχῆς ὅλης ἑκκαίδεκα μὲν Ἀντιοχείας, ἐπὶ τῷ πατρὶ, καὶ πέντ' ἐπὶ τῇ μητρὶ Λαοδικείας. *Ornavit autem Imperium ſuum, exſtructis per totam ejus longitudinem urbibus, quarum ſexdecim à patre denominavit Antiochias, quinque à matre Laodiceas.* Julianus Apoſtata Antiochiam Seleucum quidem condidiſſe, verùm ipſi à filio Antiocho nomen dediſſe tradit in Miſopog. p. 65. Πεποίηται μὲν γὰρ ὑπὸ Σελεύκου, τοὔνομά τε ἔχει ἀπὸ τοῦ Σελεύκου παιδός. *Condita ſi quidem eſt à Seleuco, nomen verò habet à Seleuci filio.* Vocata eſt ἐπὶ Δαφνῇ ad aliarum diſtinctionem, ob templum Apollinis in Suburbio celeberrimum: Seleucus enim ejus conditor, Apollinis filius exiſtimatus eſt, ſi Trogo fides lib. 15. cap. 4. *Seleuci virtus clara & origo admirabilis fuit: ſi quidem mater ejus Laodice, cùm nupta eſſet Antiocho, claro inter Philippi duces viro, viſa eſt ſibi per quietem ex concubitu Apollinis concepiſſe.* Antiochenſes ergo Apollinem urbis tutelarem Deum in nummo ſignarunt. De vocibus S. C. Δ. Ε. ſæpius dictum.

Hic nummus ſecundæ formæ pro obvio cenſendus.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. Ε. Caput muliebre velatum & turritum, in vertice Aries.

Antiochenſium nummi in Gordiani honorem percuſſi vix reperiuntur, licèt ille eorum urbem à Perſis occupatam receperit, & Syriæ amor apud Capitolinum dicatur; ſed Philippi frequentes ſunt, ob aliquod forſan beneficium ipſis ab eo conceſſum: is enim populos ſibi conciliare ſtudebat, ne Gordianum à ſe interfectum exiſtimarent, aut ſaltem non divulgarent. Caput muliebre turritum, Genius eſt urbis, ſolenne ejus ſymbolum. Aries, annum ſub hoc ſigno ab Antiochenſibus inchoatum indicat.

Hic nummus primæ magnitudinis, à Triſtano editus tom. 2. pag. 568. *obvius, ſecundæ à Patino pag.* 384. *minus frequens.*

ΑΝΤΙΟΧΙΑ. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥϹΙΑϹ. ΥΠΑΤΟ. Γ. Δημαρχικῆς ἐξουσίας, Ὑπάτος τὸ γ. *Tribunitia poteſtate, Conſul Tertium.* In imo s. c. Aquila alis expanſis, roſtro coronam.

Hic nummus à Patino vulgatus eſt cum epigraphe ΥΠΑΤ. tantùm, forſan mutila; plurimi enim quos vidimus præferunt ΥΠΑΤΟ. Γ. P. Harduinus p. 55. unum ex muſeo Collegii Ludovici Magni cum inſcriptione ΥΠΑΤΟ. Δ. protulit; an error ſit in nummo, an Pater malè legerit, videndus eſt nummus: Philippum autem conſulatus tres tantùm geſſiſſe conſtat. Conſulis tertium titulus quem adhibent Antiochenſes in nummis, indicat illos ſemper fuiſſe Philippi partibus addictos, licèt ab hoc conſulatu Jotapianus, Marinus & etiam Decius Imperatores in provinciis appellati fuiſſent, ſed præſertim hoc obſequii monumento ſe Jotapiani partibus in Syria nullo modo faviſſe ſignificarunt: ille enim vix nova molitus à militibus occiſus eſt, apud Aur. Victorem. *Et interea ad eum Jotapiani, qui Alexandri tumens ſtirpe, per Syriam tentans nova, militum arbitrio occubuerat: ora, uti mos eſt, inopinato feruntur.* Antiochenſes tanquam Coloni Aquilam Imperii Romani inſigne exhibent.

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 384. *vulgatus, frequens & obvius.*

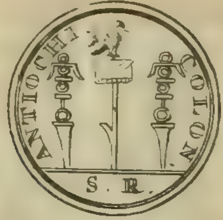

MON. VRB. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥϹΙΑϹ, in nummo Σ pro Ξ, quod & aliàs occurrit. *Moneta urbis. Tribunitia poteſtate,* in imo s. c. Aquila alis expanſis, roſtro coronam.

Inſignis eſt ille Antiochenſium nummus, qui pro vulgari ΑΝΤΙΟΧΙΑ epigraphe, præclaram hanc MONETA VRBIS inſcriptionem ponit: hoc enim monumento Antiochia in memoriam revocat facultatem cudendæ monetæ à Senatu ſibi conceſſam, poſt Syriam à Pompeio in Provinciam redactam: Porphyrius autem in Græcis Euſeb. Scalig. p. 227. Pompeium ab Antiochenſibus pecunias accepiſſe, civitatem eorum feciſſe αὐτονόμον, & ſuo hanc uti jure voluiſſe narrat; at cùm monetam ſub Regibus ſuis cudere ſolita eſſet, ut hoc privilegio gauderet, Senatuſconſulto illa opus habuit, cujus notam s. c. deinceps in nummis adhibuit, & non, ut putat Patinus pag. 384. ob populorum erga Senatum reverentiam. Antiochiæ duas cudendæ monetæ officinas fuiſſe ſuſpicati ſumus, ob diverſas nummorum Latinè & Græcè inſcriptiones, unam ſcilicet pro Præſide Syriæ in qua Græcè ſcriberetur, alteram in qua urbs propter ſuum percutiendæ monetæ privilegium notas s. c. apponeret, noſtram ſanè ſententiam de gemina monetæ officina, & de privilegio cudendæ monetæ urbi à Senatu conceſſo confirmat ſingularis hæc MONETA VRBIS inſcriptio. De Aquila, ſuprà dictum eſt.

Hic nummus mediocris, è muſeo D. Dron Can. D. Thomæ à Lupara, eximiæ raritatis eſt.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. P. FEL. A. Caput Philippi radiatum.
ANTIOCHI. COLON. *Antiochia Colonia*, in imo S. R. Aquila ſupra vexillum inter duo ſigna militaria.

Antiochia Piſidiæ, de qua ſæpius dictum, nummos Philippo tanquam novo Imperatori cum ſignorum militarium typo percuſſit, tum ad indicandam urbis ex Legionum Veteranis originem, cùm ad imitationem Senatus Romani, qui in nummis ejus ſigna etiam militaria cum inſcriptione FIDES EXERCITVS exhibuit, ſeu FIDES MILITVM, cum muliere ſtante, utraque manu militare ſignum geſtante, ut Imperatorem ab exercitu & militibus proclamatum ſe approbare indicaret. Zoſimus enim Philippum poſt Gordianum interfectum, mox à militibus purpurâ ornatum tradit lib. I. Οἱ στρατιῶται, πρόφασιν τὴν τῶν ἀναγκαίων ἔνδειαν ποιησάμενοι, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ τὸν Γορδιανὸν περιστάντες, ὡς αἴτιον τῆς τοῦ στρατοπέδου φθορᾶς ἀναιροῦσι, Φιλίππῳ τὴν ἀλουργίδα κατὰ τὸ συγκείμενον περιθέντες. *Milites, arrepta de penuria commeatus occaſione, Gordianum nulla decori ratione habita circumventum, veluti cujus culpa periret exercitus, interficiunt, & Philippum ex compoſito purpurâ veſtiunt.*

Hic nummus mediæ formæ nec rarus nec obvius.

COILLU, vel COELLU.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. Caput Philippi laureatum.
AEL. MVNICI. COEL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Prora navis; cum cornucopiæ.

Coellu oppidum littorale Numidiæ, Municipium ab Hadriano factum, *Ælium* de gentis ejus appellatione nomen tulit, deinde in Caracallæ honorem *Antoninianum* eſt nuncupatum, ut paſſim diximus. Eruditus Spanhemius mutilam & corruptam hujus nummi in Gaza Chriſtinæ Reginæ aſſervati epigraphen protulit Diſſ. 9. pag. 772. quam interpretatus MVN. FANE. AEL. *Municipium Faneſtre Ælium*, & ad Hiſpaniæ Fanum retulit, ſed cùm P. Harduinus illam Hiſpaniæ urbem non noviſſet, nummum pag. 170. ad Coloniam Faneſtrem Umbriæ ſpectare exiſtimavit, ſed nullus occurrit nummus in Italiæ Coloniis percuſſus, nec Fanum fuit Municipium, ſed Colonia, ut in nummo Pauli V. à P. du Molinet pag. 145. COL. IVL. FANESTRIS adhuc appellatur. Prora navis, urbis ad mare ſitum arguit; cornucopiæ, frumenti abundantiam in ejus agro indicat.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

DACIA.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.
PROVINCIA DACIA. AN. I. *Anno primo.* Mulier pileo & patrio veſtitu ornata ſtans, utraque manu ſignum militare, in dexteriori velo nota V. in ſiniſteriori nota XIII. In aliis mulier dextrâ gladium Dacicum gerit, & ſignum juxta eam à dextris ſtat, pro pedibus hinc Aquila roſtro coronam, inde Leo.

Provinciæ

Provinciæ ut urbes, nummos Imperatoribus dedicarunt; teſtes ſint Μυσία in Domitiano, Κοινὸν Συρίας, & Δακία in Trajano, & aliæ in aliis. Sed cur Dacia pro epigraphe Græca Latinam inſcribat in Philippo, ideo forſan quia libera ſeu immunis ab hoc imperatore facta eſt, quod arguit æra in nummis ſignata anno primo. Carpi enim & alii barbari cùm provincias Daciæ proximas & ipſam ſub Balbino & Pupieno populari cepiſſent, eos tandem Philippus profligavit, teſtibus nummis & Zoſimo, in illis VICTORIA CARPICA ſignata eſt, apud Zoſimum vero hæc leguntur. Αὐτὸς ἐπὶ Κάρπους ἐστράτευεν, ἤδη τὰ περὶ τὸν Ἴστρον λῃζομένους, μάχης δὲ γενομένης, οὐκ ἐνεγκόντες οἱ βάρβαροι τὴν προσβολὴν, εἰς τι φρούριον συμφυγόντες, ἐν πολιορκίᾳ καθίσταντο. *Ipſe contra Carpos expeditionem ſuſcepit, qui jam Iſtro vicina loca populabantur. Prælio conſerto, cùm impreſſionem barbari non ſuſtinerent, fugâ quodam ad caſtellum factâ, obſidebantur.* Hoc anno Imperii Philippi quarto actum exiſtimatur: cùm autem nummi in Philippo tertium annum tantùm computent, & ille ſex annos imperaverit, quo Philippi anno id geſtum ſit, in ſequentibus nummis inquiremus, ubi & de notis V. & XIII. & de Aquila cum Leone.

Hic nummus ex omni modulo occurrit, primæ formæ pro raro habendus, ſecundæ & minimæ obvius, ſed omnes cum anno III. *inter rariores cenſendi.*

PROVINCIA DACIA. AN. II. Mulier cum pileo in capite ſtans inter aquilam & leonem, dextrâ ſignum militare, in cujus velo D. F. *Dacia Felix*, ſiniſtrâ gladium Dacicum.

Mulier in nummo ab univerſa Dacia ſignato, Provinciæ Genius eſt, pileo quidem ornatur, quo Daci honoratiores utebantur, dextrâ verò ſignum militare in quo D. F. *Dacia Felix*, & non DE. quas litteras ſe non intelligere ingenuè fatetur Eq. Patinus p. 382. *Characteres in eo conſpicui* DE. *aſſequi non poſſum.* Dacia jam dicta fuerat Felix, ut teſtantur marmora Hadriano dicata, quòd facta fuiſſet ſub Trajano Provincia Romana: nunc iterum *Felicis* nomen aſſumit, quòd libera ſit pronunciata ſub Philippo; cui ſuffragantur numiſmata Decii, Philippi ſucceſſoris, in quibus etiam DACIA FELIX. At cùm Trajanus Legiones V. Macedonicam, & XIII. Geminam in Dacia collocaſſet, Philippus earum Veteranis in omnes Colonias ipſius provinciæ tranſmiſſis, illos cives Romanos pronunciavit, quod denotant ſigna militaria utraque manu à provinciæ Genio geſtata. Apud Ulpianum autem lib. 22. Dig. legitur. *In orbe Romano qui ſunt, ex conſtitutione Imp. Antonini, cives Romani effecti ſunt.* Dio utramque legionem V. Macedonicam, & XIII. Geminam ſub Alex. Severo in Dacia adhuc conſtitutam narrat lib. 55. pag 564. Πέμπτον, Μακεδονικὸν, ἐν Δακίᾳ ..... τὸ τρίτον καὶ δέκατον, τὸ ἐν Δακίᾳ, τὸ Δίδυμον. *Quinta, Macedonica in Dacia ..... Decima tertia Gemina in Dacia.* Sic Philippus earum Veteranis in Colonias dimiſſis, novos milites ad provinciæ cuſtodiam conſcripſit.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 382. vulgatus, inter raros conſcribendus.

DACIA. PROVINCIA. AN. III. Eadem figura dextrâ gladium Dacicum, lævâ ſignum militare in quo D. F. *Dacia Felix.*

Mulier in ſuperiori nummo vexillum dextrâ tenet, in hoc illud lævâ gerit, & gladium ſiniſtrâ, quod in dextra habebat; an id myſticè, an ſcalptoris arbitrio, videant Antiquarii, cùm tanta nummorum amplitudo ſignaretur, ut vix duo ſimilis fabricæ occurrant, illud à ſcalptore factum videtur. Anni autem in nummo notati ſunt, non ut exiſtimat P. Harduinus p. 131. annos Imperii Philippi deſignantes, ſed æram libertatis provinciæ: idem enim annus XI. in Philippo æquè ac in Decio Imperatore ejus ſucceſſore ſignatus, Daciam liberam quarto Philippi Imperii anno pronunciatam arguit, cùm ille Philippus VI. Tribunitiam poteſtatem tantùm inchoaverit, in qua occiſus eſt, & Decius Imperator à Senatu eodem tempore appellatus ſit, cujus provinciæ immunitatis æram in ſequentibus Imperatoribus etiam obſervabis.

Hic nummus ex omni modulo pro raro computatur.

DA-

DAMASCUS.

M. IVLIVS PHILIPPVS AVGVSTVS. Caput Philippi laureatum.

COL. ΔAMA. METR. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Silenus ante cupreſſum dextrâ indicat, humero lævo utrem hircinum gerit ; ille eſt quem deſcribit Com. Mediobarbus pag. 345. lin. 26.

Damaſcus urbs eſt Phœniciæ, quam Julianus ep. ad Serap. appellat, τὴν Διὸς πόλιν ἀληθῶς, καὶ τὸν τῆς ἑῴας ἁπάσης ὀφθαλμὸν, τὴν ἱερὰν καὶ μεγίστην Δάμασκον. *Veram Jovis urbem, totiuſque Orientis oculum, ſacram & ampliſſimam Damaſcum.* Metropolis & Colonia in hoc Philippi nummo dicitur, quas verò dignitates ab uno eodemque Imperatore non accepit, ſi quidem jam in nummis Hadriani, imo in Auguſto Metropolis inſcribatur, quem titulum ab eo in gratiam Nic. Damaſceni accepiſſe ſuſpicamur, non ſecus ac Suidas Hadrianum refert Tyro Metropolis titulum conceſſiſſe in gratiam Pauli Tyrii. Sed Damaſcum à Philippo Coloniam eſſe conſtitutam convincunt Gordiani & Philippi nummi, illi epigraphen exhibent Græcam, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΑΜΑϹΚΗΝΩΝ. hi Latinam cum Coloniæ titulo COL. ΔAMAS. METROP. Philippus autem cùm ſibi militum amicitiam conciliare vellet, magnis largitionibus, teſte Zoſimo, eos demulſit, Veteranos autem in Colonias à ſe conſtitutas tranſmiſit. Silenus ſolito quo depingitur modo, Damaſci cultum ſui indicat. Cupreſſus in ſumma veneratione apud Phœnices erat, cujus rei teſtes ſunt Heliopolitanorum in eadem provincia degentium nummi Cupreſſum pariter in aditu templi Jovis exhibentes, illa enim Soli erat dicata, ex Plutarcho, ob calidam ejus naturam.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli rarus eſt.

M. PHILIPPVS AVG. P. P. Caput Philippi laureatum.

COL. ΔAMA. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Dama puero ubera præbet.

Si hunc pueri Damam ſugentis typum, ad arguendam Damaſci urbis originem ; ſi præterea Damaſcum urbem à Dama nutrice & ab Aſco puero ſic vocatam dicere audeamus, mox reclamabit omnis eruditorum cœtus ; conjecturas tamen noſtras proponere liceat. Ad quid iſte frequens in Damaſci nummis puer Damæ ubera ſugens, nonne pueri à Dama nutriti hiſtoriam exponit, non ſecus ac Lupa Romulo & Remo ubera præbens, primam puerorum iſtorum nutritionem exhibet, ſic puer à cerva nutritus, ἀπὸ τινὸς ἐλάφου, Telephus dictus eſt? Dama autem animal à Δαμάζω, κατ' ἀντίφρασιν, nomen habuit. Damaſcum ab Aſco gigante dictam auctor eſt Stephanus: Δαμασκὸς..... ὠνομάσθη δὲ, ὅτι εἷς τῶν γιγάντων Ἀσκὸς ὄνομα, ἅμα Λυκούργῳ δήσας τὸν Διόνυσον, ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμόν. *Damaſcus......ſic verò nominata fuit, quod gigantum unus nomine Aſcus unà cum Lycurgo vinctum Dionyſium projecit in fluvium.* An ille nutritus fuerit à Dama, & ex vocibus Δάμα & Ἀσκὸς, urbs dicta ſit Δαμασκὸς, ſuſpicari quis jure poſſit ; ſi hæc etymologia non arridet, ad alterum urbis conditorem nomine Damaſcum à Juſtino memoratum confugiamus, à quo Damaſcus Syriæ nobiliſſima civitas vocatur, ut ille narrat lib. 36. cap. 2. *Nomen urbi à Damaſco Rege inditum, in cujus honorem, Syrii ſepulcrum Arathis uxoris ejus pro templo coluere.* Rex ille forſan expoſitus, à Dama nutritus eſt, ſi quidem puer Damæ ubera ſugens, conditoris memoriam & urbis originem denotat: Dama etiam in nummo altero antiquiſſimo, Seleucidarum tempore ſcilicet cuſo, cum epigraphe ΔΑΜΑϹΚΗΝΩΝ. ΓΜϹ. id eſt, an. 243. apud D. Dron Canonic. D. Thomæ, ad id factum ſpectare videtur.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores cenſendus.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. ΔΑΜΑ. METR. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Caput muliebre turritum in templo teтraſtylo.

Caput illud muliebre, Genius eſt urbis, turribus ornatur tanquam ampla civitas muris cincta, & Metropolis provinciæ, illa olim ſuos Reges habebat. Adadus autem Davidis tempore Rex Damaſci à Joſepho Antiq. 7. cap. 6. perhibetur, cujus poſteri ad decimam uſque generationem regnum obtinuerunt. Ἀκύσας δὲ ὁ Δαμασκοῦ καὶ Σύρων βασιλεὺς Ἄδαδος..... τελευτήσαντος δ᾽ ἐκείνου, ἀπόγονοι ἐπὶ δέκα γενεὰς ἐβασίλευον, ἑκάστου παρὰ τοῦ πατρὸς, ἅμα τῇ ἀρχῇ καὶ τοὔνομα τοῦτο ἐκδεχομένου ὥσπερ οἱ Πτολεμαῖοι ἐν Αἰγύπτῳ. *Interim Adadus Damaſci & Syrorum Rex..... illo defuncto, poſteri ejus ad decimam uſque generationem regnum obtinuerunt, quiſque à ſuo patre, cum imperio nomen accipiens, quemadmodum apud Ægyptios, Ptolemæi.* Genius loci pro Deo ita colebatur apud Orientis populos, ut templum quæque urbs ipſi ædificaret, teſtes ſunt plurimi Syriæ, Phœniciæ, & Meſopotamiæ nummi.

Hic nummus ſecundi moduli nec rarus nec obvius eſt.

IMP. C. M. IVL. PHILIPPVS PIVS FEL. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. ΔΑΜΑ. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Fluvius decumbens, dextrâ icunculam, ſiniſtrâ cubito innixo urnæ aquas vomenti, lævâ cornucopiæ gerit.

Figura humi decumbens, Damaſcum ad fluvium ſitam eſſe denotat, imò urbem duo fluvii exornant, illa enim teſte Benjamino in Itin. pag. 96. & 97. ſub monte Hermone condita ex eo defluunt Amana & Parpar, ille quidem in mediam urbem deſcendit, hic verò extra urbem hortos & pomaria interfluit, horum fluviorum mentio eſt Reg. lib. 4. cap. 5. v. 12. *Nonne meliores ſunt Amanah & Parpar fluvii Dammeſec omnibus aquis Iſraelis.* Ipſi poſt Damaſcum ſimul conveniunt, & tunc fluvius dicitur Chryſorrhoas, ſi Straboni fides. Τῶν δὲ ποταμῶν ὁ μὲν Χρυσορρόας ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Δαμασκηνῶν πόλεως, καὶ χώρας εἰς τὰς ὀχετείας ἀναλίσκεται σχεδόν τι. *De amnibus, Chryſorrhoas ab urbe & regione Damaſcenorum incipiens, totus ferè in rivos conſumitur.* Figura in nummo decumbens, Chryſorrhoam repræſentare videtur; icunculam gerit, ſed adeò detritam, ut quid repræſentet, pronunciare non ſit facile: ſiniſtrâ cornucopiæ tenet, ad ubertatem fructuum arguendam, de qua Benjamin ſuprà laudatus: *Nulla in toto Orbe civitas cum hac ubertate conferri poteſt.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter raros & elegantes reponendus.

IMP. C. M. IVL. PHILIPPVS. P. FE. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. ΔΑΜΑ. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Aries.

Frequens eſt in Syriæ, Phœniciæ, & Cœleſyriæ nummis Arietis typus, quem in noſtra de Syriæ Regum Hiſtoria pag. 342. ab Antiochenſibus cum Sole & Luna percuſſum, ad anni principium ſub hoc ſigno denotandum diximus. Non modò annus apud Antiquos menſium numero ac compoſitione diverſus erat, ſed ejus etiam principium: alii enim eum ſub Verno Æquinoctio inchoabant, cùm Sol Arietem ingreditur; alii Autumnali Æquinoctio, cùm Mundum hoc tempore creatum fructibus maturis ſibi perſuaderent. Latini ſeu Romani olim decem menſes tantùm numera-

numerabant, ut eorum nomina à Quintili nimirum uſque ad Decembrem indicant, & annum menſe Martio inchoabant, unde à Numa factus dicitur novus annus, ut narrat Plutarchus Quæſt. Rom. pag. 257. Διά τι τὸν Ἰανουάριον μῆνα νέου ἔτους ἀρχὴν λαμβάνουσι; *Cur à Januario novum annum auſpicantur?*

Hic nummus ſecundæ & minimæ molis pro raro notandus.

COLONI. DAMASCO. METROPOL. circa ambitum coronæ querceæ, in qua CEBACMIA; id eſt, *Auguſta certamina.* In imo caput Arietis.

Eq. Patinus in Theſ. Mauroceno pag. 106. nummum ad Boſtram Arabiæ urbem revocat cum hac epigraphe, COL. METROPOLIS BOSTRA, in corona SE*baſmia.* Com. Mediobarbus ex mutilo Occonis nummo pag. 445. COLONI PAO...... CEBACMIA. illum ad incertas urbes retulit pag. 347. ſed integriorem in Otacilia rectè Damaſco tribuit.

Nummus ludorum in Auguſti honorem ſub Philippo celebratorum memoriam renovat: hi autem ludi à Nicolao Damaſceno Auguſti amiciſſimo, qui Herodi Regi à Conſiliis erat, videntur inſtituti. Hunc autem inter Auguſti amicos numeratum teſtatur Athenæus lib. 14. pag 652. Περὶ δὲ τῶν Νικολάων καλουμένων Φοινίκων, τοσοῦτον ὑμῖν εἰπεῖν ἔχω, τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας καταγομένων, ὅτι ταύτης τῆς προσηγορίας ἠξιώθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Αὐτοκράτορος σφόδρα χαίροντος τῷ βρώματι Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἑταίρου ὄντος αὐτῷ, καὶ πέμποντος Φοίνικας συνεχῶς. *De palmulis, quas Nicolaos vocant, & quæ advehuntur è Syriâ, hoc tantum vobis poſſum dicere, ab Auguſto Imperatore hoc nomen inditum fuiſſe, qui admodum cibo eo delectaretur, quod Nicolaus Damaſcenus ejus amicus palmulas ſæpius illas ad ipſum mitteret.* Herodes Cæſareæ in Auguſti honorem ludos de Cæſaris nomine teſte Joſepho de bell. Jud. lib. 1. p. 748. inſtituit. Καὶ πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος. *Et quinquennali certamine inſtituto, nomen ei Cæſaris donavit.* Nic. Damaſcenus ad Herodis exemplum celebrare voluit eadem certamina Damaſci, ex qua urbe ſe natum gloriabatur in vita ſua: Πόλεως μὲν οὐ ποτ' ἀφ' ἑτέρας οἰόμενος δεῖν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς αὐτοῦ προσαγορεύεσθαι. *Qui nunquam alterius civitatis quàm patriæ ſuæ civem ſe appellare voluit.* Eximiam Auguſti virtutem, & ſumma illius in omnes beneficia in ipſius vita à ſe ſcripta commemorat Nic. Damaſcenus. Corona quercea, Victoris præmium videtur fuiſſe, in illius memoriam, quam Auguſtus ob ſervatos cives à Senatu recepit.

Hic nummus primi moduli inter rariores habendus.

DEULTUM.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Æſculapius ſtans, dextrâ innixâ baculo cui involutus ſerpens.

Deultum urbs & Colonia Thraciæ nummos Philippo in victoriæ Carpicæ monimentum conſecraſſe videtur: cum enim Carpi Sarmatiæ Europeæ populi proximas Thraciæ provincias vaſtarent, Imperator illos vicit, & pacem cum iis iniit, quamobrem Deultani gratulantur. Æſculapius in hoc Deultanæ Coloniæ nummo, ut Apollo ejus pater in aliis quos vulgavimus, ſui cultum indicat; filius autem à patre edoctus eſt medicinam, Apollinem enim Veteres, quaſi Ἀπελῶντα, hoc eſt, propellentem morbos, cognominatum putarunt, unde apud Athenienſes Ἀλεξίκακος vocatus eſt: Æſculapius verò in medicina ita excelluiſſe dicitur, ut mortuos ab Inferis revocare crederetur, idcirco in Deorum numerum relatus. Philippus forſan aliquam in hoc bello Scythico ægritudinem paſſus eſt, pro cujus ſalute Deultani Æſculapio tutelari urbis Deo ſacra perpetrarunt.

Hic nummus minimæ formæ inter raros aſcribendus.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Cybele turrita ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ tympanum, hinc & inde pro pedibus Leo.

Deultum, Colonia à Veſpaſiano facta, eaſdem videtur immunitates habuiſſe, quas narrat Titulus 51. Cod. lib. 11. de Colonis Thracenſibus : *Thracenſes capitationis tributa non præſtant, ſed tributa terræ.* Cybele ſui cultum in Colonia denotat, illa eadem eſt quæ Tellus & Magna Mater, de qua D. Auguſtinus lib. 7. de Civit. Dei : *Tellurem eandem dictam eſſe Magnam Matrem : quòd tympanum habeat, ſignificari eſſe orbem terræ : quòd turres in capite, oppida : quòd ſedes fingatur circa eam, cùm omnia moveantur, ipſam non moveri .... Leonem adjungunt ſolutum ac manſuetum, ut oſtendant nullum eſſe genus terræ tam remotum, ac vehementer ferum, quod non ſubjici cuique conveniat.* Hæc D. Auguſtini de Cybele deſcriptio mirè nummo congruit ; illa pateram ob ſacrificia ſibi pro Philippi ſalute perpetrata gerere videtur.

Hic nummus minimi moduli pro raro & ſingulari notandus.

C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Leo.

Thraciam non modò Colonias à Romanis, ſed etiam longè antea à Græcis accepiſſe legimus apud Polybium Hiſt. lib. 9. pag. 561. Ην τι σύστημα τῶν ἐπὶ Θρᾴκης Ἑλλήνων, ὃς ἀπῴκισαν Ἀθηναῖοι καὶ Χαλκιδεῖς. *Erat olim inter Græcos qui Thraciam colebant, corpus veluti quoddam & Reſpublica communis Coloniarum ab Athenienſibus & Chalcidenſibus eò deductarum.* In ſuperiori nummo Cybele cum Leonibus repræſentatur, ideo Leo Matri Magnæ ſacer dicitur ; an in hoc typo pro hujus Deæ ſymbolo, an verò pro Coloniæ inſigni cuſus ſit, dijudicent Antiquarii. Leonum abundantiam in Thracia fuiſſe nemo neſcit.

Hic nummulus inter rariores numerandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis* vel *Heliopolitana.* Caput muliebre turritum & velatum, ante quod ſignum militare, cui impoſita aquila cum capite gemino, ponè autem ramus.

Heliopolis urbs Cœleſyriæ, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, Veteraniſque ab Auguſto frequentata, ut in Hadriano p. 158. diximus, nummos Philippo dedicavit ob bellum Perſicum ab eo, pace inita, ſopitum, cujus rei teſtes ſunt nummi ipſi à Senatu percuſſi cum epigraphe PAX AETERNA, & inſignes illi argentei, cum inſcriptione, PAX FVNDATA CVM PERSIS. Caput muliebre turritum, Genius eſt urbis. Signum militare, ad Coloniæ ſupplementum ex Veteranis ſpectat ; ſed ſigno militari impoſita eſt aquila cum gemino capite, ad denotandum illos ex duabus Legionibus in eam fuiſſe tranſmiſſos, de quibus infrà. Pone caput mulieris ramus eſt ; ſed cujus arboris, haud affirmare audemus : ſi tamen conjecturæ locus, cupreſſus eſt ; illa in medio templi exhibetur in nummo hujus Coloniæ infrà deſcribendo ; adde quòd hæc Soli dicata ſit, & urbs Heliopolis, id eſt, Solis Civitas appelletur.

Hic nummus primæ magnitudinis in rariorum numero recenſendus.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟC. CΕΒ. Caput Philippi laureatum.

COL. HEL. LEG. V. MACED. VIII. AVG. *Colonia Heliopolis*, *Legionum* v. *Macedonicæ*, VIII. *Auguſtæ*. Caput turritum pectore tenus cippo impoſitum, hinc & inde figura virilis cum vexillo, & clypeo cui innixa eſt.

Inſignis eſt ille typus, qui Veteranos Legionum v. *Macedonicæ* & VIII. *Auguſtæ* Heliopolim in Coloniam fuiſſe tranſmiſſos nos edocet; jam per alterum Auguſti nummum à Berytiis ſignatum, Veteranos illos partim Berytum traductos vidimus, unde non mediocriter illuſtratus eſt locus Strabonis duas Legiones ab Agrippa in hac urbe locatas commemorantis. Βηρυτὸς δὲ κατεσπάσθη μὲν ὑπὸ Τρύφονος, ἀνελήφθη δὲ νῦν ὑπὸ Ρωμαιων, δεδεξαμένη δύο τάγματα ἃ ἵδρυσεν Αγρίππας ἐνταῦθα. *Berytus verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis inſtaurata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis.* Nummus enim Legionum nomina à Strabone prætermiſſa reſtituit, quarum partem alteram Berytum, alteram Heliopolim traductam demonſtrat, ideo duo Legionum vexillarii, unus nimirum v. *Macedonicæ*, & alter VIII. *Auguſtæ* exhibentur, ad latera urbis Genii cippo impoſiti ſtantes tanquam Coloniæ Præſides. Epigraphe nummi bilinguis, apud Antiquarios illius raritatem adauget.

Hic nummus primæ magnitudinis ex muſeo noſtro, eximiæ ſingularitatis & elegantiæ eſt.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS PIVS FEL. AVG. In aliis Græca ut ſuperior epigraphe, Caput Philippi laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolis* vel *Heliopolitana.* Mulier tutulata & ſtolata ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ, hinc & inde figura muliebris cippo impoſita velum ampliſſimum ſupra caput ejus volitans utraque manu retinet, pro pedibus aſtant duæ figuræ viriles cum labaro.

Juliæ & *Auguſtæ* nomina Heliopoli urbi in hoc nummo aſcripta, eam à Julio Cæſare Coloniam fuiſſe conſtitutam, & ab Auguſto Veteranis, ut diximus, frequentatam proculdubio convincunt, nec illa à Sept. Severo deducta eſt, ut Antiquarii hactenus exiſtimarunt ex Ulpiani loco Dig. de Cenſ. *Eſt & Heliopolitana quæ à Divo Severo per belli civilis occaſionem Italicæ Coloniæ rempublicam accepit.* Cùm Ulpiani mens ſit non quidem Heliopolim à Severo conſtitutam Coloniam, ſed jure Italico quam hæc nondum obtinuerat, ab ea Imperatore donatam indicare; illa enim ejuſdem ſortis erat ac Cæſarea Palæſtinæ, de qua Paulus l. 2. de Cenſibus. *Divus Veſpaſianus Cæſarienſes Colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici eſſent.* Imo Ptolemais Phœniciæ ex ipſo Ulpiano nudum habebat Coloniæ nomen. Mulier tutulata, Genius eſt urbis ſub Fortunæ imagine ſæpius in Heliopolitanorum nummis & in aliis repræſentata, ſtolata quidem eſt, Romanorum more veſtita: duas pro pedibus ejus figuras cum vexillis, ad Coloniæ originem ſpectare, in ſuperiori nummo diximus; ſed quænam ſint illæ mulieres, velum ſupra caput Fortunæ ſuſtinentes, an duæ icunculæ tantum ad ſimulacri ejus ornamentum in templo poſitæ, an ipſius Deæ Sacerdotes, an verò Nemeſis & Themis ipſius comites, dijudicent Eruditi. Vidimus autem egregium marmor Romæ exhibens Fortunam ſedentem cum duabus puerulis ante & pone ipſam ſtantibus, anteriorem quidem puerulam, Fortunam præſentem; retro autem ſtantem, futuri temporis Fortunam interpretabantur.

Hic nummus majoris moduli inter rariſſimos computandus.

M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Iulia Auguſta Felix Heliopolitana.* Mercurius ſtans ſuccinctus, dextrâ crumenam, lævâ caduceum.

Mercurius in Heliopolitana Colonia cultus fuiſſe videtur : Mercurios quidem quinque numerat Cicero de Nat. Deor. inter quos quintus Argum interemiſſe dicitur, ob eamque cauſam Ægypto præfuiſſe , atque Ægyptiis Leges demonſtraſſe , idemque à Phœnicibus *Thautus* appellatur, quòd primus menſis, id eſt, September, Thoth ab illo vocatus ſit. Mercurius in Tyriorum nummis depingitur cum radio, quo Aſtrologi pro globo utuntur ; ſed hic crumenam tanquam mercium Præſes dextrâ gerit, lævâ verò caduceum, quem ille ad diſſidia & contentiones tollendas præferebat, indicans ad mercaturam commodiorem pacis tempora bellicis eſſe præferenda.

Hic nummus infimæ molis inter rariores reponendus.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. HEL. I. O. M. H. *Colonia Heliopolitana. Jovi Optimo Maximo Heliopolitano.* Cupreſſus in templo duodecim columnis ſuffulto, ante gradus arula.

Ad Heliopolim Cœleſyriæ urbem pertinet nummus, & non ad Helviam Coloniam, uti refert Comes Mediobarbus pag. 347. Illa Septimii Severi ſtudioſa, templum Jovi Optimo Maximo ſacrum in ejus nummis jam exhibuit ; ſed ejuſdem ædis typus in majori nummo amplior eſt. Coloni ex urbe Roma miſſi, præcipuum urbis numen Heliopolim aſportarunt. Templum Jovis Capitolini in octava Romæ regione collocat P. Victor, quod Tarquinius Priſcus vovit, Tarquinius verò Superbus à fundamentis erexit, deinde idem XL. argentea millia ad illius ſtructuram impendit ; ſed anno poſt ipſum è regno ejectum, Horatius Conſul idem dedicavit ; Jupiter verò Optimus Maximus, vocatus etiam eſt Capitolinus, quòd ſupra Capitolium templum ejus eſſet ædificatum : ſed cùm ſedem mutaſſent Romani, pro Capitolino, loci nomine Heliopolitanum de Coloniæ appellatione cognominarunt. Cupreſſus in ejus aditu videtur poſita, quod hæc arbor Soli eſſet ſacra, cujus nomen ferebat civitas dicta Heliopolis, *urbs Solis.* Aſſyrii autem in hac civitate Solem ſub Jovis nomine colebant, ut jam ex Macrobio diximus in Caracalla p. 37. *Aſſyrii quoque Solem ſub nomine Jovis, quem Dia Heliopolitem nominant, maximis ceremoniis celebrant in civitate quæ Heliopolis nuncupatur.*

Hic nummus primæ magnitudinis rarus eſt & elegans.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPOS PIVS FEL. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolitana.* Templum ſupra rupes cum ſcala multorum graduum, ante quod arula, & propè, vas ad ſacrificium, in area, juxta ſcalæ verticem, caduceus.

Cui numini dicatum ſit hoc templum , niſi caduceus in Mercurii honorem ædificatum indicet, vix aſſerere poterimus. Mercurium Heliopoli cultum docuit nos ſuperior ejuſdem Philippi nummus

mus ab Heliopolitanis percuſſus, ut in ejus explanatione hunc Mercatorum Deum eſſe diximus; ideo illum & ejus templum in nummis Philippo dicatis exhibuerunt Heliopolitani, quòd Imperator per pacem cum Perſis fundatam, ſolenne urbis commercium reſtaurarit; ideo ara & vas ob ſacrificia pro Imperatore perpetrata adſunt. Templum ſupra rupes conditum eſt: an in clivo Libani montis urbs ſit ædificata, dijudicent Antiquarii; id innuere videtur Anonymus quem vulgavit Gothofredus in Exegeſi totius Mundi §. 10. Ἡλιόπολις, ἡ πλησιάζει τῷ Λιβάνῳ ὄρει, *Heliopolis, quæ propinqua eſt Libano monti.* Hyginus primum Mercurio templum in Arcadia à Lycaone Pelaſgi filio factum narrat Fab. 225.

Hic nummus primi moduli inter elegantiores reponendus.

HIPPO.

M. PHILIPPVS. AVG. P. P. Caput Philippi laureatum.

C. G. I. H. P. A. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia Auguſta.* Lupa cum puerulis.

Jam prodiit ſimilis Lupæ cum puerulis & his litteris initialibus typus in Commodo pag. 214. illas in M. Aurelio ad Hipponenſem Coloniam ſpectare diximus, cùm è contrà P. Harduinus eas ad Hadrumetinam retulerit: ſecunda autem littera eſt G, non C; Hippo enim in Numidia duplex, ſeu geminus, alter *Regius* vocatus, alter *Diarrhytus* ſeu irriguus, prior à Plinio Juniore Colonia Hipponenſis dicitur lib. 9. epiſt. ad Caninium, quod confirmat Antoninus Pius in Itin. *Hippone Regio Colonia* M. P. XXXI. *Addianum* M. P. XXXII. *Nalpotes* M. P. XL. *Thabraca* M. P. XXX. *Hippone Zarytho* M. P. LX. De geminis illis urbibus hæc narrat Solinus cap. 29. *Borion promontorium, quod Aquilone cæditur, Græci advenæ ſic vocaverunt, Hipponem Regium dictum: Item Hipponem alterum interfluente freto Diarrhyton nuncupatum; nobiliſſima oppida equites Græci condiderunt.* Quod improbat Bochartus part. 2. lib. 1. pag. 517. *Solinus Græcos equites utrumque condidiſſe vult, factâ ex nomine conjecturâ: quod falſum eſt & ridiculum.* Salluſtio fidem adhibet, qui Hipponem Phœnicum opus accenſet, uti jam diximus in Caracalla pag. 40. Hipponem Coloniam à Julio Cæſare conſtitutam docet *Juliæ* nomen in nummo; Hadrumetinam vero à Trajano deductam, *Ulpiæ* appellatio in Gruteri inſcriptione à Patre Harduino allata denotat. Lupa cum Romulo & Remo lactantibus, Coloniæ Romanæ ſymbolum eſt.

Hic nummus minimi moduli inter rariores numerandus.

LAODICEA Syriæ.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟϹ ϹΕΒ. Caput Philippi laureatum.

COL. LAODIC. METROPOLEOS. *Colonia Laodiceæ Metropoleos.* In area Δ. Ε. Diana tutulata & tunicata, dextrâ elatâ telum è pharetra dorſo appenſa depromit, ſiniſtrâ arcum gerens, pro pedibus hinc inde Cervus.

Laodiceas urbes à Seleuco Nicatore ſex in matris Laodices memoriam conditas narrat Appianus in Syriacis: Καὶ ἓξ ἐπὶ τῇ μητρὶ Λαοδικείας. *Et ſex à matre Laodiceas.* Sed ex iis omnibus ea ſola quæ in Syria ad mare adjacet, Colonia à Septimio Severo ob belli civilis merita conſtituta eſt, ut in Caracalla fusè diximus pag. 39. Illa eſt urbs, quam diripuit Caſſius, cùm in eam ſe Dolabella recepiſſet, ut idem Appianus tradit de Bell. civ. lib. 4. Λαοδικέων ἥ τά τε ἱερὰ καὶ τὰ κοινὰ ἐσύλα, καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἐκόλαζε. *Laodicenſium & fana & ærarium diripuit, nobiliſſimum quemque ſupplicio affecit.* Laodicea tanquam ſecunda Syriæ Metropolis Philippo pacem cum Parthis ſancienti nummos lætabunda percutit. Diana eſt in nummo, & non Cybele, inter duos cervos, uti profert Patinus in Indice pag. 15. quem ob calathum capiti Deæ ſuperpoſitum forſan non ſequutus eſſet Comes Mediobarbus pag. 347. ſi nummum vidiſſet; adeò neceſſaria eſt numiſmatum inſpectio, & non ſola eorum deſcriptio. Diana Laodiceæ ſui cultum indicat. Ejus ſignum Seleucus à Perſis ex Attica ablatum, & Suſis repertum, Laodicenſibus conceſſit, ut ex Pauſania in Elagabalo pag. 82. retulimus. Cervi pro pedibus Dianæ adſunt, quòd ii eſſent huic Deæ ſacri, ſi Apollodoro fides eſt,

lib. 2.

lib. 2. *Erat enim ad Oeonen auratis cornibus inſignis cerva Dianæ ſacra.* De notis Δ. Ε. ſæpius dictum.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

COL. LAOD. METROPOLEOS. *Coloniæ Laodiceæ Metropoleos.* In area Δ. Ε. Mulier turrita ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtram extendit.

Figura muliebris vel urbem repræſentat, vel Genius eſt loci; turribus ornatur, tanquam optimè turribus munita; temonem tenet, ad ſitum urbis indicandum, quod utrumque Appianus confirmat lib. 4. de Bell. civ. pag. 624. Ες Λαοδίκειαν οἰκείως ἔχουσαν οἱ παρῆλθεν, ἐπί τε Χερρονήσου συνῳκισμένην, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς ὠχυρωμένην, καὶ ἐς τὸ πέλαγος ἔχουσαν ὅρμον. *Et Laodiceam urbem ſibi amicam pervenit, ſitam in peninſula, & quà continentem ſpectat, munitam, ad mare verò portum habentem.* Clavus ſeu gubernaculum navis, temo dicitur, quòd eam dirigat, erectamque teneat. Cicero de Senectute: *Ille autem clavum tenens, quietus ſedet in puppi.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius eſt.

COL. LAODICEON. METROPOLEOS. in area Δ. Ε. Mulier turrita ſtans, dextrâ Aquilam ſuſtinet, lævâ temonem tenet.

En mulier Laodiceam urbem repræſentans, eadem prodit iterum, per temonem urbis ſitum ad mare indicat; ſed ut Colonia Romana, Aquilam urbis Romæ ſymbolum dextrâ tenet: cur verò Aquila Romanorum inſigne fuerit, docet Joſephus de Bello Jud. lib. 3. cap. 5. pag. 838. Βασιλεύς τε οἰωνῶν ἁπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὤν. ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς· καὶ κληδὼν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι τοῦ κρατήσειν δοκεῖ. *Quòd & univerſarum avium regnum habeat, & ſit validiſſima. Itaque illam & principatus inſigne putant, & omen victoriæ, quoſcumque bello petierint.* Laodiceam inter Colonias juris Italici recenſet Paulus lib. 2. de Cenſibus: *Laodicea in Syria, & Berytos in Phœnice, juris Italici ſunt, & ſolum earum.*

Hic nummus minimi moduli pro raro aſcribendus.

COL. LAO. METROPOLEOS. in area Δ. Ε. Mulier turrita inſidet temoni, cujus capulum dextrâ tenet.

Laodiceæ Genius, ſeu urbs ipſa, variis modis exhibetur: in hoc nummo inſidet temoni, qualem videre eſt Aradiorum Genium in Trajano apud Patinum pag. 187. & ſitam non modò indicat ad mare urbem, ut illam Strabo collocat lib. 16. pag. 751. Εἶτα Λαοδίκεια, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ κάλλιστα ἐκτισμένη, καὶ εὐλίμενος πόλις. *Sequitur Laodicea ad mare ſita, urbs optimè exſtructa, & portu prædita.* Sed & tranquillum Coloniæ ſtatum arguit; quietè enim ſedet Genius poſt pacem à Philippo cum Perſis initam, qui Meſopotamiâ partim occupatâ, Syriam ipſam terruerant, ideo urbs gratulabunda nummos Imperatori dedicat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores recenſendus.

COL.

COL. LAOD. in aliis LAODICEAS METROPOLEOS. in area Δ. E. Templum duarum columnarum, in quo Aquila alis expanſis.

Reſarciendus eſt ut ſuprà ſimilis nummus apud Patinum pag. 382. cum epigraphe LAODIC. ASMA....

Laodicenſes jam hoc Templum in Caracallæ & Elagabali nummis exhibuerunt, quod vel ad Jovem, vel ad Imperium Romanum ſpectare diximus. Aquila in Jovis tutela eſt, cujus cauſam narrat Aratus in Phænom. *Cùm adverſus Titanas proficiſceretur & ſacrificium faceret, Aquilam ei in auſpicio apparuiſſe, & fulmina miniſtraſſe, quam bono omine receptam tutelæ ſubjeciſſe.* Ipſa verò in aditu templi inſculpta, illud ad Jovem pertinere denotat, ut videre eſt in Decii nummis à Rheſainefiis ſignatis, ut & Noctua in iiſdem, alterum Minervæ conſecratum arguit : ſed Aquilam præſertim in obviis Syriæ, Phœniciæ & Meſopotamiæ nummis Imperium Romanum deſignare, rite norunt Antiquarii ; quamobrem id templum Imperii majeſtati conſecratum à Laodicenſibus quidam exiſtimant, quemadmodum plurima delubra novimus à quibuſdam Aſiæ Minoris gentibus Senatui & Romæ dedicata. Vide Seguini noſtri ea de re ſententiam pag. 120.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 382. vulgatus, non obvius eſt, imo rarus.

NEAPOLIS Samariæ.

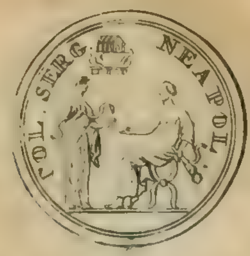

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. NEAPOL. *Colonia Neapolis* vel *Neapolitana.* Cybele ſedens inter duos Leones, dextrâ pateram, ſiniſtrâ cymbalum, in vertice mons cum templo.

Tam multæ ſunt urbes *Neapolis* nomine inſignitæ, ut earum numerum recenſere veritus Stephanus, adjecerit, καὶ ἄλλαι, *& aliæ.* Noſtra verò Neapolis, ut ſe ab aliis diſtingueret, ſe primùm *Flaviæ* nomine inſignem, & in Samariæ regione ſitam aſcribit, ſub epigrage ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ. deinde in poſterioribus nummis ſe inter Syriæ Palæſtinæ urbes dinumerat, ΦΛ. ΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡ. ΠΑΛ. Φλαυίας Νέας Πόλεως Συρίας Παλαιστίνης ; tandem ſub Philippo ſe Coloniam nominat : ſed ut inter alias noſcatur, templum Jovis celeberrimum ſupra montem Garizim ædificatum, ad cujus radices erat ſita, ſemper in aliqua nummi parte apposuit. Prius urbis nomen *Sichem* erat, teſte Benjamino in Itiner. pag. 66. *Neapolis, olim dicta Sichem, intra montes Ephraim condita, in valle jacet inter montem Gerizim & montem Ebal.* Hæc ſub Veſpaſianis dicta eſt *Neapolis*, & *Flaviæ* nomen accepit, ob Syriæ Palæſtinæ meritum in bello Judaïco, ut innuere videtur Frontinus lib. de Colon. *Inter quos poſtea, & miles Imp. Titi lege, modum jugerationis ob meritum accepit.* Jus etiam Italicum ab iis Imperatoribus obtinuit, quod iis abſtulit Septimius Severus apud Spartianum : *Neapolitanis Palæſtinenſibus jus civitatis tulit, quòd pro Nigro diu armis ſteterant.* Unde æram in nummis ſuis dinumerarunt, teſtes ſint nummi Domitiani, in quibus IA. an. II. & M. Aurelii Fauſtinæ cum litteris numeralibus ΠΖ. ΠΗ. ΠΘ. 87. 88. 89. qui aſſervantur in Theſauro Regio ; nec urbs epocham ſub Auguſto inchoavit, ut contendit Pater Harduinus pag. 342. ex nummo Collegii Ludovici Magni, in quo ille ET. ΠΡ. an. 180. legit ; ſed alteram poſt Π litteram diligenter ab eo non obſervatam exiſtimamus. Neapolim autem Coloniam à Philippo factam evincunt non modò nummi cum hujus titulo frequentes, ipſi & ejus familiæ dicati, ſed epigraphe ΦΛ. ΝΕΑΣ ΠΟΛ. ΣΥΡ. ΠΑΛΕ. in Regiis nummis Elagabali ; imò in Gordiani nummis in Cimelio Card. Maximi. Nec moveat Lectorem nummus à Com. Mediobarbo p. 314. ex Occone p. 403. allatus, quem is Elagabalo tribuit : hic namque nummus ad Voluſianum pertinet, ut infrà videbimus, cujus typum ille malè deſcripſit, & Elagabalo perperam tribuit. Cybele ut in ſuperiori Damaſci nummo, Neapoli ſui cultum indicat.

Hic nummus ſecundi moduli pro raro & inſigni habendus eſt.

COL. SERG. NEAPOL. *Colonia Sergia Neapolis.* Æſculapius ſedens, ſiniſtrâ baculum ſerpente involutum tenet, dextram porrigit verſus Hygeiam ſtantem, quæ lævâ ſerpentem apprehendit paſcentem in patera quam dextrâ gerit.

Vox SERG. in hoc Neapolis Coloniæ à Philippo deductæ nummo pro antiqua *Flaviæ* appellatione poſita eſt, eaque *Sergia*, vel *Sergiana*, vel *Sergiopolitana* videtur explicanda. *Sergia* familiæ Romanæ nomen, Julio Philippo de Julia gente appellato non convenit. Sergiana vox, nomen eſt ex Sergia gente in aliam familiam adoptata productivum: quis verò Philippum in familiam Juliam adoptatum, *Sergianum* dictum fuiſſe, & Coloniam ab eodem deductam, *Sergianæ* nomen ab eo tuliſſe exiſtimabit? An potiùs hæc Colonia, *Sergiopolitana Neapolis* vocata ſit, ob cives partim ex Sergiopoli Euphrateſia urbe non multùm diſſita, Neapolim traductos, ſed illam à Sergio cive Romano ſub Diocletiano ibi cum Baccho martyrium paſſo nominatam tradunt Eccleſiaſtici Scriptores; at verò ſi nulla ex iis interpretatio arrideat, ad aliam de *Sergia* tribu Romana confugiendum, ex qua Coloni Neapolim tranſmiſſi ſint, unde *Sergia* nominata ſit Neapolis. Vide plura in Otacilia. Æſculapius & Hygeia Coloniæ numina ſunt, ob ſacra ipſis pro Philippo Coloniæ fundatore à Neapolitanis facta, in nummo forſan ſignata.

Hic nummus ſecundæ formæ in Collegio Ludovici Magni rariſſimus eſt.

D. D. N. N. PHILIPPIS AVGG. *Dominis noſtris Philippis Auguſtis.* Capita adverſa Philippi patris & filii lauro inſignita.

COL. SERG. NEAPOL. *Colonia Sergia Neapolis.* Silenus à ſiniſtris ſtans ſolito modo, ante eum, in vertice templum ſupra montem.

Dominorum appellatio pro ſupremi faſtigii vocabulo in nummis jam ſub Caracalla & Geta Imperatoribus ab Antiochenſibus Piſidiæ uſurpata prodiit, quam adulatoriam nomenclationem renovat Neapolis beneficiorum Philippi memor, ſimul ac intellexit communicatam filio à patre Imperii poteſtatem, qua de re ſic Victor: *Sumpto in conſortium Philippo filio.* Illa *Domini* appellatio etiamſi publico ære Romæ non ſignaretur, pro uſu tamen erga Imperatorem invaluerat, ſi quidem Alexandrum Severum eam recuſaſſe narrat Lampridius in ejus vita: *Dominum ſe appellari vetuit.* Tandem illam Romani in Aureliani nummis uſurparunt. Silenus Neapoli ſui cultum arguit, quem inter Divos relatum memorat Tertullianus lib. de Anima: *Quia pleroſque victores etiam exiſtimavit antiquitas, nedum Divos: ut Mercurium Ægyptium, cui Plato adſuevit, ut Silenum Phrygem, cui à paſtoribus perducto ingentes aures ſuas Midas tradidit.*

Hic nummus primæ magnitudinis rariſſimus eſt.

I. I. M. M. C. C. F. PHILIPPIS AVGG. *Imperatoribus Marcis Cæſaribus Philippis Auguſtis.* Capita Philipporum jugata & laureata.

COL. NEAPOL. NEOKORO. *Colonia Neapolis Neocoros.* Silenus ut ſuprà, in vertice templum ſupra montem, in imo Aquila alis expanſis.

Idem ferè typus prodit, cui addita eſt Aquila, quòd Neapolis ſe Romanam jactet, cùm Colonia facta ſit. Silenus, ut ſuprà diximus, ſui cultum in urbe arguit, nec eſt Coloniæ argumentum, ut exiſtimat P. Harduinus pag. 120. *Vir ſaccum humeris geſtat, Coloniæ eſt argumentum, ut in nummis Neapoleos Samariæ.* Non ſaccum humeris geſtat Silenus, ſed ut vini inventor, utrem hircinum in quo illud reponebatur, teſte Nonno Dionyſ. 18. v. 116.

Λαιῇ μὲν νεόδαρτον ἐθήμονος ἔγκυον οἴνου
Αὐχενίῳ ζωστῆρι περίπλοκον ἀσκὸν ἀείρων.
Siniſtrâ quidem recens direptum conſueto pleno vino
Humerali cingulo circumplexum utrem tollens.

Mons cum templo in omnibus Neapolitanæ Coloniæ nummis, ad ſitum ejus denotandum cælatur; illa enim ex Benjamini Itinerario in Samariæ regione ad montis Garizim radices erat condita. Ille mons inſigni Jovis templo demonſtratur; Joſephus enim narrat lib. 12. cap. 7. Garizitanum templum Deo Maximo olim fuiſſe dicatum; ſed Samaritas ad Antiochum Deum Epiphanem Legatos miſiſſe, ab ipſo petituros, ut templum quod hactenus nullius Dei titulum haberet, poſthac vocaretur *Jovis Græcanici.* Ἀπολύομεν τε αὐτοὺς, τῶν αἰτιῶν, καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερὸν καθάπερ ἠξιώκασι, προσαγορευθήτω Διὸς Ἑλληνίου. *Abſolvimus eos quantùm ad hanc cauſam & eorum templum attinet, quod poſthac appelletur Jovis Græcanici.* De Neocoris infrà.

Hic nummus primæ formæ rariſſimus eſt.

Eadem epigraphe. Capita Philipporum jugata.

COL. NEAPOLI. NEOKORO. *Colonia Neapolitana Neocoros.* Lupa cum puerulis, templum ſupra montem Garizimum in vertice.

Colonia Neapolitana Syriæ Palæſtinæ *Neocoros* adinſtar Græcarum Aſiæ Minoris urbium inſcribitur. Nummi quidem K pro C exhibent, ſed utraque littera Romani utuntur, verbi gratiâ Calend. & Kalend. De Neocoris variè hactenus ab auctoribus ſcripta ſunt; ſed D. Nic. Bon J C. Græcus Venetiis degens, tractatum de iis ſingularem in duodecim capita diviſum nobis perlegit, qui ſimul ac prælo mandatus fuerit, omnium votis cumulatè reſpondebit. Νεωκόροι videntur eſſe ſacrarum ædium, & publicorum ludorum Curatores, quos Latinè *Ædiles* dixeris. Vide interim P. Harduinum pag. 2. à quo tamen in hoc diſſentire nobis liceat, quòd ille notas δὶς, τρὶς, τέτρακις, ſub eodem Imperatore ſacra certamina bis, ter, & quater exhibita exiſtimet, ex marmore Oxonienſi pag. 95. de Smyrnæis: Καὶ ὅσα ἐπετύχομεν παρὰ τοῦ κυρίου Καίσαρος Ἀδριανοῦ διὰ Ἀντωνίου Πολέμωνος, δεύτερον δόγμα Συγκλήτου, καθ' ὃ δὶς Νεωκόροι γεγόναμεν. *Et quæ accepimus à domino Cæſare Hadriano per Antonium Polemonem, alterum nempe Senatuſconſultum, quo bis Neocori facti ſumus.* Quæ verba, *bis Neocori facti ſumus*, non intelligenda nobis videntur, quòd Smyrnæi bis ab Hadriano Neocori facti ſint, ſed quòd illi jam ab alio Imperatore Neocori inſtituti, Neocoriam ſecundam obtinuerint, ut in ejus nummis paſſim legitur; Epheſii verò tertiam ſub Caracalla, ſub quo ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ inſcribuntur; quartam autem ſub Elagabalo, quo fit ut in ejus nummis glorientur ſe ſolos quater Neocoros inſtitutos, ΕΦΕCΙΩΝ ΜΟΝΩΝ ΑΠΑCΩΝ ΤΕΤΡΑΚΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. In Græcarum autem urbium nummis, quandonam ſuam quæque civitas Neocoriam, & ſub quibus Imperatoribus acceperit, ex ipſorum numiſmatum inſcriptionibus oſtendemus. Quis enim crederet Epheſios ſub Elagabalo quater Neocoros fuiſſe factos, cùm ille vix quintum Imperii annum inierit? ludi enim tantis impenſis celebrabantur, ut in quinquennium rejicerentur. Lupa cum puerulis, ſolenne eſt Coloniarum ſymbolum.

Hic nummus primi & ſecundi moduli rariſſimus eſt.

NESIBI.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ. ΣΕΒ. Caput Philippi radiatum.

ΙΟΥ. ΣΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕΣΙΒΙ. ΜΕΤ. Ἰȣλίας Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι Μητροπόλεως. Mulier inſidens rupibus in templo tetraſtylo, dextrâ ſpicas, ſupra caput Aries.

Neſibis urbs Meſopotamiæ, Colonia à Septimio Severo deducta eſt, ut Σεπτιμίας nomen in nummis, & Dionis ſub hoc Imperatore degentis verba lib. 35. pag. 3. teſtantur : Νῦν μὲν ἡμετέρα ἐςὶ, καὶ ἄποικος ἡμῶν νομίζεται. *Atque hoc tempore noſtræ eſt ditionis, Coloniaque noſtra habetur.* Neſibis autem in hoc Philippi nummo Ἰȣλίας nomen etiam præfert, quod eruditiſſimus Spanhemius Diſſert. 9. pag. 775. ipſi Coloniæ à Severo & Julia Domna conjuge inditum exiſtimat ; an potiùs Neſibis hanc *Juliæ* appellationem obtinuit à Philippo, qui Juliæ gentis erat, quique hanc urbem Metropolis dignitate inſignierat, ut nummi titulus demonſtrat. Mulier inſidens monticulis, Genius eſt urbis, ſitum ejus in clivo montis Maſii denotans ; ſpicas gerit, ad indicandam frumenti in agro ſuo abundantiam. Aries, anni principium deſignare videtur. Templum Genio urbis dedicatum eſt.

Hic nummus ſecundi moduli inter præſtantiores numerandus.

PELLA.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi radiatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Mulier tutulata ſedens, dextram verſus caput admovet.

Pella urbs & Colonia Macedoniæ, Philippo nummos conſecraſſe videtur, ei gratulans, quòd ille provinciæ ſuæ copiis Severianum generum præfecerit, ſi Zoſimo fides lib. 1. Σεβηριανῷ ᾗ τῷ κηδεςῇ τὰς ἐν Μυσίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ δυνάμεις ἐπίςευσε. *Severiano genero Myſiæ Macedoniæque copiis creditis.* Pella Macedoniæ Principum olim Regia fuit, quam Titus Livius Decad. 5. lib. 4. *non ſine cauſa delectam eſſe Regiam* tradit. Mulier illa ſedens, urbem repræſentare videtur, illiuſque ſolenne eſt ſymbolum, de quo ſæpius diximus.

Hic nummus mediocris & minimæ molis nec rarus nec obvius eſt.

PHILIPPOPOLIS.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΕΒ. Caput Philippi laureatum.

ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑΣ. S. C. Figura galeata inſidens clypeo, dextrâ Aquilam cui impoſitæ ſunt duæ icunculæ togatæ, lævâ haſtam gerit.

Philippopolis, urbs gemina, una Thraciæ Metropolis dignitate inſignita, ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠ. à Philippo Amyntæ Macedoniæ Regis filio condita; altera Arabiæ, Coloniæ titulo ornata, à Philippo Imperatore fundata, teſte Zonara : Καὶ πόλιν βασιλεύσας ἐπώνυμον ἑαυτῷ ἐδομήσατο, Φιλιππόπολιν ὀνομάσας αὐτήν. *Et urbem cùm imperaſſet, ejuſdem nominis condidit, quam Philippopolim appellavit.*

pellavit. Figura galeata inſidens ſpoliis, Roma eſt, quam exhibent Philippopolitani tanquam Coloniæ fundatricem. Philippus autem ut Senatum ſibi demereretur, Senatuſconſultum antiquo more petiiſſe videtur, quo Coloni in urbem à ſe conditam mitterentur; cujus rei index eſt S. C. in nummo nota. Roma aquilam gerit inſigne Imperii, cui ſuperpoſitæ ſunt duæ icunculæ togatæ, uterque ſcilicet Philippus, ambo Imperatores Romani.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores reponendus.

PTOLEMAIS.

IMP. C. M. IVL. PHILIPPVS. P. F. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. PTOLEMAIS. *Colonia Ptolemais.* Colonus agens boves.

Ptolemais Phœniciæ urbs, Colonia à Claudio deducta, ſuos etiam Philippo nummos dedicat, forſan ei gratulata, ut aliæ hujus tractus Coloniæ, non modo quòd ille pace cum Perſis ſtabilitâ bellum à Syria amoverit, ſed quòd huic provinciæ fratrem ſuum præfecerit, teſte Zoſimo lib. 1. Καὶ Πρῖσκον μὲν, ἀδελφὸν ὄντα τῶν κατὰ Συρίαν προεστήσατο στρατοπέδων. *Itaque Priſcum fratrem Syriacis exercitibus præfecit.* Ptolemaidenſes Colonum boves agentem, ad originem & antiquitatem Coloniæ arguendam percuſſerunt. Hæc juris Italici non erat, ſi Ulpiano fides lib. 50. tit. de Cenſ. *Ptolemaidenſium enim Colonia, quæ inter Phœnicem & Palæſtinam ſita eſt, nihil præter nomen Coloniæ habet.*

Hic nummus primi moduli inter rariſſimos collocandus.

TROAS.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila volitans unguibus caput bovis gerit.

Colonia Auguſta Troas ſub provinciæ Aſiæ Proconſulatu continebatur, uti Paulus lib. 2. de Cenſibus, Colonias enumerans, eam recenſet: *In provincia Aſiæ, duæ ſunt juris Italici, Troas & Parium.* Plurimæ erant in Imperio Romano Coloniæ, ſed non omnes juris Italici: illæ autem quæ ſub Caracalla eo titulo gaudebant, in libro de Cenſibus memorantur; ideo Troas ab Auguſto Colonia deducta, frequenter novis Imperatoribus nummos dedicavit, ut immunitates præterea ſibi à Claudio conceſſas, & à nobis ſæpius memoratas, conſervaret. Aquila unguibus caput bovis gerens, ad urbis originem & antiquitatem indicandam, in nummo percuſſa videtur: illa enim partis ſacrificium abſtulit, condendæque urbis augurium in eo loco fuit, ad quem bovis caput tranſtuliſſet, de quo paſſim à nobis dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ, etſi in aliis Imperatoribus obvius, in Philippo rarus eſt.

TYRUS.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS PIVS FEL. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Figura virilis nuda ſupra triremem, manibus extenſis, dextrâ indicare videtur; in area conchylium.

Tyros Colonia & Metropolis Phœniciæ, plurimis de cauſis frequentes Philippo nummos percuſſit, vel quòd Perſas è Syria propulſaverit, pacem provinciæ conciliarit, vel quòd ei Priſcum fratrem præfecerit. Quænam autem ſit illa figura virilis nuda ſupra triremem poſita, Herculem Aſtrochitonem augurari liceat, de quo in Gordiano egimus pag. 150. Ille ſupra triremem poſitus eſt ut navium inventor, & quas ſtruendas Tyrios edocuit, ſi Nonno fides Dionyſ. 40.

Τεύξατέ μοι ξένον ἅρμα βατῆς ἁλός· ὀξυτόνοις δὲ
Κόψατέ μοι πελέκεσσι ῥάχιν πιτυώδεος ὕλης,
Τεύξατέ μοι σοφὸν ἔργον, &c.
Facite mihi novum currum pervii maris, ſtridulis verò
Abſcindite mihi bipennibus deorſum piniferæ ſilvæ,
Facite mihi divinum opus, &c.

Hercules dextrâ indicat, forſan Ambroſias petras, ſupra quas urbs erat condenda, & ad quas quærendas navem ipſos fabricare juſſit.

Δουρατέῳ κενεῶνι χαράξατε νῶτα θαλάσσης,
Εἰσόκε χῶρον ἵκησθε μεμορμένον, ὅπποθι δισσαὶ
Ἀστάθέες πλώουσιν ἀλήμονες εἰν ἁλὶ πέτραι,
Ἃς φύσις Ἀμβροσίας ἐπεφήμισεν.
Ligneo ventre frangite dorſa maris,
Donec in locum veniatis paratum, ubi geminæ
Inſtabiles navigantibus vagi in mari petræ,
Quas natura Ambroſias celebravit.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

COL. TYRO. METROP. Aſtarte tutulata ſtans in templo ſex columnis ornato, dextram imponit trophæo, ſiniſtrâ ſcipionem oblongum gerit; Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc Silenus, inde conchylium.

Frequens eſt in Tyriorum nummis Aſtartes typus cum iiſdem ſymbolis modò ſine templo, modò cum templo, de quibus paſſim egimus. Cicero de Nat. Deor. l. 3. *Quarta*, ait, *Venus Syriâ Tyroque concepta, quæ Aſtarte vocatur.* Aſtarte urbis Dea tutelaris eſt. Hiramus Tyriorum Rex ei templum dedicavit, teſte Joſepho contra Apion. l. 1. Τότε Ἡρακλέους καὶ τὸ Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν. *Herculis & Aſtartes fana conſecravit.* Illa ſceptrum tanquam inſigne gerit, manum apponit trophæo ob Colonias à Tyriis longè latèque diſſeminatas. Victoria eam ob cauſam illi coronam imponere videtur. Silenus ſui etiam cultum Tyri indicat, ſed ad pedes Aſtartes poſitus tanquam unus ex Diis minoribus: conchylium, perpetuum eſt urbis ſymbolum, de quo Plinius lib. 15. cap. 16. *Nunc omnis ejus nobilitas conchylio atque purpura conſtat.*

Hic nummus majoris moduli pro raro & elegante habendus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Figura muliebris ſtans, lævâ ſceptrum, dextrâ tabulam in qua urbis deſcriptio eſt, porrigere videtur viro tunica ornato, quem tres alii comitantur.

Mulier ſceptrum gerens, Dido eſt Tyria, ad antiquitatem urbis indicandam à Tyriis in nummo cælata, ut innuit Virg. 1. Æneid.

Belo nata fuit Tyriorum Principe, Dido
Sichæi conjux.

Dido

Dido ichnographiam urbis porrigit viro primario tribus aliis ſtipato, de qua Juſtinus. *Fugam tacite molitur, aſſumptis quibuſdam Principibus in ſocietatem.* Nemo autem neſcit illam è Tyro in Libyam navigaſſe, & Carthaginem condidiſſe, alii tantùm Byrſam urbis arcem extruxiſſe contendunt, teſte Ovidio in Epiſt.

Struxit Carthaginis arces.

Tyrii Didonis urbem condere meditantis memoriam forſan in nummis renovarunt, Philippo alludentes, qui Philippopolim urbem non longè ab ipſis remotam condi juſſerat : nullus enim typus in nummis ſine quadam ratione cælatur.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus eſt.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. P. F. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. TYRO METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier ſtans dextrâ acroſtolium, lævâ ſtolam collectam tenet, pro pedibus hinc triremis, inde conchylium & palma arbor.

Cùm mulier quam nummus exhibet, eodem veſtitu quo Dido in ſuperiori nummo ornata ſit, ipſammet eſſet exiſtimamus : hæc ſtolam, tanquam Princeps fœmina gerit, alterâ manu acroſtolium : Dido enim Pygmalionem fratrem fugere meditans, per mare viam quærere videtur ; idcirco triremis, quam mox conſcenſura eſt, juxta eam poſita eſt. Tyrii Didonem Heroïnam ſuam ad urbis antiquitatem repræſentare voluerunt ut Carthaginenſium fundatricem, quam illi tanquam Deam coluerunt. De ipſius apud Carthaginenſes cultu narrat Juſtinus lib. 18. cap. 6. *Quandiu Carthago munita fuit, pro Dea culta eſt.* Conchylium & palma arbor, urbis Tyri inſignia ſunt : conchylium purpuram apud Tyrios commendatam arguit, cujus meminit Vitruvius : *Purpuras, pro ſoli proprietate alium atque alium habere colorem, & apud Tyron quidem rubrum, circa Africam autem puniceum ſuccum emittere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellant.* Palma arbor, earum in hac regione abundantiam denotat, aut ad Phœnicis etymologiam ſpectat. Vide Bochartum part. 2. lib. 1. cap. 1.

Hic nummus primæ magnitudinis inter præſtantiores numerandus.

IMP. M. IVL. PHILIPPOS CAESAR. Caput Philippi radiatum.

COL. METROPOL. TYRO. *Colonia Metropolis Tyros.* Corona quercea, in qua AKTIA. KAICAPIA.

Actia certamina à Tyriis videntur in Auguſti honorem edita ob libertatem quam ipſis quondam ademerat, ab eodem ſibi reſtitutam : nam Dio Auguſtum Tyriis illam ademiſſe narrat lib. 54. pag. 525. cùm ille anno U. C. 734. veniſſet in Syriam : Τούς τε Κυζικηνοὺς, ὅτι Ῥωμαίους τινὰς, ἐν στάσει μαστιγώσαντες, ἀπέκτειναν, ἐδουλώσατο· καὶ τοῦτο καὶ τοὺς Τυρίους, τούς τε Σιδωνίους διὰ τὰς στάσεις ἐποίησεν, ἐν τῇ Συρίᾳ γενόμενος. *Cyzicenos, quòd in quadam ſeditione nonnullos Romanos flagris cæſos necaſſent, in ſervitutem redegit : idemque in Syriam cùm adveniſſet, Tyriis & Sidoniis propter factiones ſupplicium irrogavit.* Frequentes ſunt etiam Sidoniorum nummi in Auguſti honorem ob veniam cum Tyriis ab eo acceptam percuſſi. Corona quercea victoris præmium eſſe videtur, hæc à Senatu ob cives ſervatos Auguſto conceſſa.

Hic nummus majoris formæ, in Theſauro Regio, rariſſimus eſt.

VIMINACIUM.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

P. M. S. COL. VIM. AN. V. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium anno quinto.* In aliis AN. VI. AN. VII. AN. VIII. AN. VIIII. AN. X. Mulier ſtolata ſtans, manibus infrà extenſis, pro pedibus à dextris Taurus ſeu Bos, inde Leo.

Viminacium Mœſiæ ſuperioris urbem à Gordiano tertio Coloniam fuiſſe deductam anno ejus imperii ſecundo exeunte, aut tertio ineunte, ſuprà diximus; voceſque AN. I. II. & alias uſque ad AN. V. in hoc Imperatore ſignatas, annos æræ à deducta Colonia deſignare, quarum interpretationem eruditus P. Noriſius ob annos in nummis Latinis non obſervatos, neminem aſſequutum refert Diſſert. 2. cap. 6. p. 97. *Nuſquam*, inquit, *anni ſcalpi leguntur in nummis Latinis, præterquam in iis qui Viminacii in Myſia ſuperiore cuſi ſunt; ſed ut ingenuè fatear, nullus huc uſque illarum notarum interpretationem invenit.* Goltzii de nummo Coloniæ Viminacii falſa citatio in Alex. Severo & Jul. Mæſa, plurimos in errorem induxit; dubius ideo P. Noriſius loc. cit. inquit: *Quare res mihi in obſcuro latet; video enim facilius eſſe aliorum interpretationes confutare, quam quidpiam certi ſtatuere.* Annus V. à Colonia deducta in Philippo ut in Gordiano percuſſus, Gordiani mortem hoc anno, & Philippi imperii initium certò denotat: nummi autem Romani in Philippo VI. Tribunitiam poteſtatem dinumerant; ideo Viminacii ſex etiam annos in ejus nummis computant: primuſque Philippi imperii annus quinto æræ Coloniæ reſpondet, & deinceps uſque ad Philippi necem annus decimus in ipſius nummis ſignatus eſt. De muliere inter Bovem & Leonem ſtante, in Gordiano dictum eſt.

Hic nummus ex omni modulo obvius eſt.

MARCIA OTACILIA SEVERA.

SUPERIORI ævo ſummis contentionibus diſputatum fuit de Romanarum mulierum prænomine & cognomine, en Marcia Otacilia Severa Philippi Imp. conjux, utraque appellatione inſignita. *Marcia* prænomen eſt à Marco deſumptum, non autem Martiæ gentis appellatio. *Otacilia* veteris & Conſularis familiæ nomen, nec illa Auguſta unquam, ut Triſtano placet, *Otacilla* dicta eſt; *Severa* ejus cognomen eſt Romanis familiare. Vide Petri Servii Miſcellanea.

OTACILIÆ *nummi ex omni modulo rari ſunt, ſed præſertim majores.*

ANTIOCHIA.

MAP. ΩTAKIA. CEOYHPAN. CE. Caput Otaciliæ Severæ.

ANTIOXEΩN. MHTPO. KOΛΩN. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Caput velatum & turritum, in vertice Aries.

Antiochenſes Syriæ non modò Philippo nummos percuſſerunt, ſed etiam Otaciliæ Auguſtæ ejus uxori, & quidem utrique frequentes ſunt, quòd Priſcus Imperatoris frater, Syriæ præeſſet, & Antiochiæ moraretur, cùm ipſa Syriæ eſſet Metropolis, & præſidium Rectoris, ſedes ac domicilium. Porrò Antiochia in nummo Metropolis titulum ſibi aſſerit ante Coloniæ appellationem, quia Metropolis dignitatem ante Coloniæ fundationem obtinuerat; ipſa namque plurimarum urbium Metropolis jam ſub Hadriano appellatur apud Lampridium in ejus vita: *Antiochenſes inter hæc ita odio habuit, ut Syriam à Phœnicia ſeparare voluerit, ne tot civitatum Metropolis Antiochia diceretur.* Hanc verò Metropoleos dignitatem Sept. Severus ab hac urbe ad Laodiceam tranſtulerat, ſed Caracalla ejus filius eam ipſi reſtituit, ac præterea Coloniæ titulo Antiochiam auxit, ideo Metropolis antè facta, quàm Colonia conſtituta, hunc titulum præmittit. Caput turritum, Genius eſt urbis, nec Leo ſub ejus capite, ut protulit Triſtanus tom. 2. pag. 225. ſed Aries eſt, ſub cujus ſigno Antiochenſes annum inchoare tradidimus. Notæ S. C. & Δ. E. non ad Imperatorem, ut putat idem auctor, ſed ad urbem ſpectant, ut paſſim diximus.

In Theſauro Mauroceno pag. 138. in hoc nummo pro KOMαγήνης lege KOΛωνίας. Antiochia non eſt Metropolis Comagenes, ſed Samoſata.

Hic nummus primæ & ſecundæ magnitudinis non vulgaris, primæ quidem à Triſtano tom. 2. pag. 568. ſecundæ verò à Patino pag. 380. editus.

MAP. OTAKIΛΛAN. CEB. Caput Otaciliæ.

ΔHMAPX. EΞOYCIAC YΠAT. Γ. ANTIOXIA. S. C. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας. Ὕπατος τρίτον. *Tribunitia poteſtate Conſul tertiùm Antiochia.* Aquila alis ſemiextenſis, roſtro coronam,

Similem typum, ſimilemque epigraphen in Philippo vidimus, cùm hæc inſcriptio minimè Otaciliæ conveniat, Tribunitia enim poteſtas & Conſulis titulus ad Principem fœminam non ſpectant, id monetariorum incuriâ potiùs quàm ſcriptorum penuriâ factum arbitramur: frequenter autem epigraphèn Imperatori aſcriptam, in nummis Auguſtarum & Cæſarum reperiri norunt Antiquarii. Hoc tamen notandum, quod inter nummos ſub Philippo ab Antiochenſibus ſignatos, alii ſolitam exhibeant inſcriptionem ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. S. C. Δ. Ε. alii verò novam & nudam ΑΝΤΙΟΧΙΑ. S. C. ſine nimirum Metropolis & Coloniæ titulo, an-ne hæc inſcriptionis diſtinctio ex duabus urbis, de qua ſæpe egimus, monetarii officinis oriretur, in quarum altera Syriæ Præfectus cum *Antiochenſium* appellatione nummos cælaret, in altera urbs ex facultate monetæ ſignandæ à Senatu ſibi conceſſa, *Antiochiæ* nomen inſcriberet.

Hic nummus ſecundi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

DACIA.

MARCIA OTACILIA SEVERA. Caput Otaciliæ Severæ.

PROVINCIA. DACIA. AN. I. in aliis AN. II. & AN. III. Mulier ſtans pileo & patrio veſtitu ornata, dextrâ gladium Dacicum, quem lituum exiſtimat Com. Mediobarbus p. 349. ſin. vexillum in quo D. F. *Dacia Felix*, pro pedibus hinc Aquila roſtro coronam, inde Leo. Diverſi ſunt ut in Philippo typi.

Daciam provinciam à Philippo liberam pronunciatam fuiſſe ſuprà diximus, quare illa Otaciliæ gratulabunda, numiſmata etiam ei conſecrat. Patinus pag. 385. ob hæc numiſmata Otaciliæ dicata, eam ex Dacia oriundam conjicit. Dacia autem ob libertatis acceptæ memoriam in nummis æram ſignat. Porro hæc libertas à Philippo conceſſa videtur, ut illa provincia quæ Barbarorum incurſionibus frequenter impeteretur, fortiter eos reprimeret, cùm jam privilegiis civium Romanorum gauderet: ſigna verò illa militaria, quæ præ manibus tenet Mulier provinciam repræſentans, nomina Legionum V. *Macedonicæ* & XIII. *Geminæ* exhibent, quarum Veterani in Colonias in Dacia ſub Trajano conſtitutas à Philippo tranſmiſſi ſunt, ut novi milites in Legionibus adſcripti, eas validiores ad provinciæ cuſtodiam redderent. Aquila, Romani Imperii inſigne eſt, quòd Dacia tanquam Romana facta præfert; Leo verò, ſolitum eſt provinciæ ſymbolum.

Hi typi ex omni modulo rariores ſunt quàm in Philippo, majoris quidem moduli à Triſtano tom. 2. *pag.* 564. *ſecundi verò à Patino pag.* 384. *editus.*

DAMASCUS.

MAR. OTACIL. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. ΔΑΜΑ. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Mulier turrita inſidet montibus, ante quam ſtat Silenus humeris utrem hircinum gerens, in vertice Pegaſus, in imo quinque mulieres turritæ ſacrificant ad aram.

Hic eſt nummus, quem Com. Mediobarbus pag. 349. ita profert. Venus ſedens, prope quam Cupido alatus, & quatuor figuræ ſtantes; hæc deſcriptio ad illum tranſmiſſa proculdubio videtur.

Damaſcus Cœleſyriæ Metropolis, Colonia à Philippo facta, Otaciliæ ejus uxori beneficii memor nummos dedicat. Figura muliebris urbem repræſentat, turrita eſt tanquam Metropolis, quam ita deſcribit Strabo l. 16. p. 756. Ἔςι δ' ϗ Δαμασκὸς πόλις ἀξιόλογος σχεδόν τι ϗ ἐπιφανεςάτη τῶν ταύτῃ κατὰ τὰ Περσικά. *Damaſcus urbs eſt inſignis, omnium ferè nobiliſſima, quæ in ea ſunt regione Perſis vicina.* Inſidet montibus, ipſius ſitum indicans, ad montis nimirùm Hermonis radices: cornucopiæ gerit, ad abundantiam in agro ſuo denotandam: ſupra ejus caput Pegaſus urbis inſigne; ante eam ſtat Silenus Damaſci cultus, ut in nummis Philippi diximus. In imo quinque illæ mulieres ad aram ſacra facien-

facientes, præcipuæ urbes Cœleſyriæ ſunt, quarum ipſa Metropolis eſt. Notandum autem hîc videtur urbes Metropoles in Imperio non eaſdem eſſe quas Eccleſia nominat, nam Damaſcus Cœleſyriæ in nummis Metropolis, Epiſcopalis vero in Not. Epiſcop. Græcorum ſub Emeſa Phœniciæ Libaniſiæ Metropoli collocatur.

Hic nummus in cimelio Exc. Ant. Capello Sen. Veneti, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

M. OTAC. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. ΔAMA. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Lupa cum puerulis & labaro in quo LEG. VI. F. *Legio Sexta Ferrata.*

Superiora Philippi numiſmata illum quidem Damaſcum deduxiſſe Coloniam nos docuerunt: ſed hæc ad Otaciliam Auguſtam ſpectantia, ex qua Legione Veterani ab illo Imperatore Damaſcum tranſmiſſi fuerint, nobis denotant. Patinus in explicatione hujus nummi pag. 386. *Legio* VII. inquit, *vexillo inſcripta proculdubio Damaſci commorabatur, ſuæque fidelitatis hoc perhibet teſtimonium.* Legio VII. *Claudiana* nomine, hiberna Damaſci non agebat, ſed in Mœſia ſuperiore, ut Dio tradit lib. 5. pag. 564. Καὶ οἱ ἕβδομοι, οἱ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἄνω. *Septima in Myſia ſuperiori.* Illius Veteranos Viminacium hujus provinciæ urbem Gordianus tranſmiſit, ut ex illius Imperatoris nummis vidimus. P. Harduinus rectè quidem gemellos cum Lupa deductæ à Romanis Coloniæ indices profert pag 133. ſed addit: *In labaro deinde* LEG. VII. *quod argumentum eſt deductos eò milites ſeptimæ Legionis.* Non LEG. VII. at LEG. VI. F. *Legio Sexta Ferrata* legendum; amicus putat legi poſſe, *Legio Sexta Fidelis*, quòd ea frequens ſit Legionum appellatio: cùm autem duæ eſſent Legiones nomine *Sextæ*, altera *Victrix*, altera *Ferrata* nuncupata, littera F. *Ferrata* ad alterius Legionis diſtinctionem appoſita videtur, illa hiemare ſolita in Britannia inferiori, hæc in Judæa, teſte eodem Dione loco cit. Εκτα δύο, ὧν τὸ μὲν, ἐν Βρεταννίᾳ τῇ κάτω, τὸ τῶν Νικητόρων, τὸ δὲ ἐν Ιουδαίᾳ, τὸ Σιδηρῶν τεταγμένοι *Sextæ duæ, una in inferiori Britannia, Victrix; altera in Judæa, Ferreæ vocabulo inſignis.* Philippus ob egregiam à Legione Sexta Ferrata operam in bello Perſico collatam, ejus Veteranos in Coloniam deduxit, ut animos militum à quibus Imperator poſt Gordianum occiſum proclamatus erat, demulceret.

Hic nummus ex omni modulo rarus, ſecundæ autem formæ à Patino pag. 384. *editus eſt.*

Eadem epigraphe, ſed caput Otaciliæ Lunæ creſcenti ſuperpoſitum.

COL. ΔAMA. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Puer ſugens Damam, in imo caput Arietis.

Damaſceni ſimilem pueri Damam ſugentis typum in Philippi nummis, ad originem conditoris urbis ſuæ renovandam ſignarunt: Damaſcus quidem, ſi Stephano fides, ab Aſco gigante condita traditur; num quis à puero illo nomine Aſco, & à Dama nutrice urbem Damaſcum nominatam ſuſpicari poſſet? Porro varii hujus urbis conditores nomine *Damaſci* ab auctoribus recenſentur, quorum primus dicitur à Stephano Mercurii & Halimedæ Nymphæ filius, qui ex Arcadia in Syriam profectus, urbem ſui nominis extruxerit: alter apud eundem refertur ejuſdem urbis auctor, qui ob vineta ſecuri exciſa à Dionyſio excoriatus eſt: tertius à Juſtino lib. 36. qui urbem Syriæ nobiliſſimam Damaſcum memorat, à Damaſco Rege conditam & nominatam; ſed hi omnes *Damaſci* nomine percelebres à Dama nutriti eſſe potuerunt. Voſſius Not. ad Juſtin. lib. 36. inquit: *De appellatione autem hujus urbis, tantum à ſeſe abeunt Veteres, quantum à veritate.* Pinedo in Stephan. pag. 220. *Agit nunc de etymo urbis Damaſci, & quæ affert, ſunt ex Græcorum fermento confecta.... ejus conditor jacet in antiquitatis ſepulcro, etſi Joſephus, Uſen Arami filium eam condidiſſe ediſſerit.* Jam verò nummus Damaſci urbis conditorem à Dama nutritum exhibere videtur, ut in plurimis Coloniis Romulum & Remum à Lupa educatos obſervavimus; imo Cydoniatæ Cretenſes Miletum Apollinis & Acallidis filiæ Minois filium apud ſe natum, deinde expoſitum à matre, à lupa pariter alitum in nummis cælarunt, ut videre eſt apud Patinum pag. 50.

Hic nummus primæ magnitudinis rariſſimus eſt.

COL. DAMAS. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* In imo ΠΗΓΑΙ, *Fontes.* Templum quatuor columnis ornatum, in quo Silenus utrem hircinum humero lævo gerit, in imo arcus ſub quo Fluvius imberbis decumbens, dextrâ ramum, lævo cubito urnæ innixo, ſiniſtrâ cornucopiæ, hinc aſtrum, inde Luna creſcens, à dextris arula.

Templum Sileni eſt, qui Damaſci præcipuè cultus erat, ut nos docent frequentes ejus Coloniæ nummi, in quibus ille exhibetur. Figura fluvii decumbentis ſub arcu, ad urbem ſpectat, locum repræſentat ubi amnis in fontes per totam urbem dividitur, ut Romæ fluviorum ſimulacra diverſos aquarum ductus in urbem diffundere videntur: duo enim amnes ex Hermone monte defluunt, *Amana* mediam Damaſcum præterfluit, *Parpar* muros ejus alluit, de quibus Benjamin in Itin. pag. 96. *Nam eò etiam ex Hermone defluunt Amana & Parpar, adeo ut Amana in mediam urbem deſcendat, adeoque per ligneos aquæductus ad omnes magnatum ædes aquæ derivantur, necnon in plateas & fora.* Amana extra urbem in Parparem defluit, ideo Amana imberbis depingitur amnium more, qui in alios delabuntur, & uterque mixtus Chryſorrhoas dicitur, ſi Straboni fides, lib. 16. pag. 755. Τῶν δὲ ποταμῶν ὁ μὲν Χρυσοῤῥόας ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Δαμασκηνῶν πόλεως. *De amnibus Chryſorrhoas ab urbe & regione Damaſcenorum incipiens.* Effigies amnis cornucopiæ gerit, ad indicandam ortam ex ejus aquis abundantiam. Ara à dextris ad templum Sileni pertinet, ſupra quam huic Deo ſacra fiebant. Aſtrum & Luna creſcens, Solem & Lunam deſignant, ad quæ omnia tanquam præcipua numina Tyrii referebant. Liceat hîc nobis ſuſpicari Pegaſum ἀπὸ τῆς πηγῆς dictum, pro urbis inſigni haberi, forſan quod hæc urbs tota Πηγὴ eſſe videatur, & vox ΠΗΓΑΙ in hoc nummo ſcripta ſit.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Octaviano Strada pag. 118. *editus, rariſſimus & elegantiſſimus.*

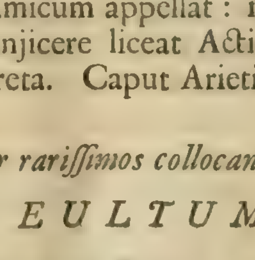

COLONI. DAMASCO. METROPOL. *Colonia Damaſcos Metropolis.* Circa ambitum CEBACMIA in corona quercea; in imo caput Arietis.

Jam ſignatus eſt in Philippo hic à Damaſcenis nummus, quem ad certamina in Auguſti honorem celebrata ſpectare diximus, illaque à Nicolao Damaſceno inſtituta ſuſpicati ſumus, is enim Auguſti ſtudioſiſſimus erat, multamque pecuniam quam ab amicis comparaverat, facilè impendebat, ut de ſemet ipſe teſtatur. Ὅτι ἠτιῶντό τινες τὸν Νικόλαον πλεῖστα χρήματα παρὰ φίλων λαβόντα οὐ σώζειν αὐτά. *Erant qui Nicolao objicerent, quòd cùm magnam pecuniæ vim ab amicis dono accepiſſet, eam tamen minimè cuſtodiebat.* Herodis Magni Judææ Regis primus miniſter fuit, & ad Auguſtum Orator ab eo Romam miſſus, ubi eloquentiâ ſuâ Regem Imperatori reconciliavit, teſte Joſepho l. 16. c. 16. Καὶ πέρας εἰς τοῦτο κατέστη Καῖσαρ, ὡς τοῦ μὲν Συλλαίου καταγνῶναι θάνατον. Ἡρώδῃ δὲ διαλλάττεσθαι. *Ad ultimum eò res devenit, ut Cæſar damnato capitis Syllæo, Herodem in gratiam receperit.* Athenæus l. 15. c. 16. Nicolaum Damaſcenum Auguſti amicum appellat: nil mirum igitur ſi in patria ſua ad Auguſti honorem ludos inſtituerit, etſi conjicere liceat Actiacos, quorum præmium foret corona quercea Auguſto ob cives ſervatos decreta. Caput Arietis, annum ſub hoc ſigno à Damaſcenis inchoatum indicat.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

DEULTUM.

M. OTAC. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. FL. PAC. DEVLT. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Salus ſtans, dextrâ ſerpentem, lævâ pateram in qua draco depaſcitur.

Deultum urbs Thraciæ, Colonia à Veſpaſiano conſtituta eſt, cùm ille Imperator hanc provinciam feciſſet Romanam, teſte Suetonio in Veſpaſiani vita : *Item Thraciam, Ciliciam & Comagenam ditionis Regiæ uſque ad id tempus, in provinciarum formam redegit.* Suetonio adſtipulari videtur Euſtathius in Dionyſ. de Orb. deſcript. pag. 94. *Veteres tamen Veſpaſianum Thraciam ab Europa disjunxiſſe tradidere.* Deinde pag. 110. inquit : *Quam propter excellentiam regionis Veſpaſianus ſibi propriam fecit, ut prædictum eſt.* Porro plurimi exiſtimant in Suetonio legendum eſſe Tracheam Ciliciam & Comagenem, quòd Antiochus Rex Comagenes Tracheam etiam Ciliciam habuerit, ut innuit Sex. Aur. Victor in ejus vita : *Syria ſeu Palæſtina, necnon Cilicia Trachea, & Commagene provinciis acceſſere.* Sed Eutropius lib. 7. utramque provinciam commemorat : *Item Thraciam, Ciliciam Tracheam, & Commagenem, quæ ſub amicis Regibus erant, in provinciam redegit.* Deultani in Philippo Æſculapium, in Otacilia verò Hygeiam ejus Dei filiam cælarunt, ut utrique ſacra pro Imperatoris & Auguſtæ ſalute ſe feciſſe denotarent.

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores numerandus.

HELIOPOLIS.

OTACILIA SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolis* vel *Heliopolitana.* Mulier ſtans ſub Fortunæ effigie, duæ icunculæ viriles pro pedibus ejus hinc & inde vexillum gerunt, duæ verò mulieres cippo impoſitæ velum ſupra caput Fortunæ volitans manibus retinent.

Heliopolitani Cœleſyriæ Philippi ſtudioſi, eundem nummi typum Otaciliæ quem Imperatori percuſſerunt. Mulierem ſtantem, urbis Genium ſeu tutelarem Deam cum Fortunæ attributis repræſentare diximus ; icunculas juxta ipſius pedes, ad Veteranorum Genios, vexilla ad Coloniæ originem denotandam gerentes retulimus ; mulieres denique cippo impoſitas, velum ſub ejus capite volitans detinentes, ipſius Deæ Sacerdotes augurati ſumus. Lucianus Junoni ſacram eſſe Heliopolim narrat, in qua Deæ Miniſtri poſtquam ſe exſecuiſſent, muliebres veſtes gerebant. Καὶ Ἥρῃ χαριζόμενοι τέμνονται, οἱ δ' ὦν ἐσθῆτα ἢ οἵδε οὐκ ἔτι ἀνδρηΐην ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ εἵματά τε γυναικήϊα φορέουσι, καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσι. *Junoni gratificantes quare caſtrantur, nec virilem veſtitum amplius habent, ſed & veſtes muliebres gerunt, & muliebria opera conficiunt.* Amicus hic Fortunam & non Junonem repræſentari objicit, ſed Antiqui Junonem pro Terra colebant, audiatque Varronem : *Juno vocatur Jovis conjux, & is Cœlum, hæc Terra, quæ eadem Tellus.* An ne melius effingi poteſt Terra quàm ſub forma mulieris dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ gerentis ? temone quidem maris poteſtas, cornucopiæ verò terræ abundantia deſignatur.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rariſſimo computandus.

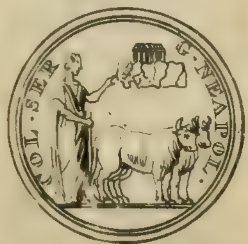
COL. HEL. *Colonia Heliopolis.* In imo. I. O. M. H. *Jovi Optimo Maximo Heliopolitano.* Templum plurimis columnis ornatum, ante gradus arula.

Hoc templum Jovi dicatum indicat ejus inſcriptio, *Jovi Optimo Maximo Heliopolitano :* Jupiter autem Optimus Maximus cognominatus eſt, quod velit & poſſit omnibus prodeſſe. Cicero eum Optimum quidem antequam Maximum narrat, quia majus eſt certè, gratiuſque prodeſſe, quàm magnas opes habere : ſed Jovem Optimum Maximum eundem eſſe Romæ ac Capitolinum quidam putarunt, quem forſan Romani, cùm Coloni Heliopolim veniſſent, de urbis nomine *Heliopolitanum* appellarunt. Porro Jovem Capitolinum etiam apud Græcos cultum tradit Pauſanias in Corinth. imò Antiochiæ magnificum ejus fuiſſe templum Livius refert lib. 1. Decad. 5. *Et Antiochiæ,*

chiæ, Jovis Capitolini magnificum templum, non laqueatum auro tantùm, ſed parietibus totis lamina inauratum. Qua verò de cauſa hoc templum in averſa Philippi & Otaciliæ nummorum parte ab Heliopolitanis ſculptum fuerit, indicat arula ante templum, ob ſacra Imperatori & Auguſtæ in hoc templo Jovi ab illis perpetrata.

Hic nummus primi & ſecundi moduli rarior eſt in Otacilia.

NEAPOLIS Samariæ.

M. OT. SEVERAE. AVG. M. C. *Marciæ Otaciliæ Severæ Auguſtæ Matri Caſtrorum.* Caput Otaciliæ ſupra falcatam Lunam impoſitum.

COL. SERG. NEAPOL. *Colonia Sergia Neapolis.* Colonus agit boves, in vertice mons cum templo.

Patinus hunc nummum vulgavit, & litteras M. C. inſcriptionis circa caput, *Matri Cæſaris* interpretatus eſt, ſed potiùs illæ de inſigni MATRI CASTRORVM titulo in Auguſtis fœminis obvio explicandæ videntur; eroſam etiam vir eruditus averſæ partis nummi epigraphen Berytenſi Coloniæ dubius tribuit, at mons Garizim, ad cujus radices erat condita Neapolis Samariæ, perpetuum hujus Coloniæ ſymbolum eſt; nummum autem hunc integrum vidimus. Vox SERG. in nummis Philippi SERGIA, SERGIANA, vel SERGIOPOLITANA à nobis propoſita eſt, quæ ſi *Sergianæ* vel *Sergionopolitanæ* explicatio non arrideat, *Sergia* forſan erit eligenda à nomine *Sergiæ tribus*, ex qua Romani Coloni Neapolim ſunt deducti: ex urbe vel ex tribubus Romanis deducebantur, at cùm Sergia eſſet tribus, cujus meminit Cicero in Vatinium, *Sergiam tribum præter Vatinium nemo unquam perdidit.* Pœdianus verò in Cornelianam: *Sergia & Quirina damnaverunt.* Ex ea forſan Coloni ſelecti ſunt, & Neapolim tranſmiſſi, unde Colonia *Sergia* pro *Flaviæ* appellatione quam à Veſpaſianis habuerat, appellata eſt.

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 385. editus, pro rariſſimo notandus.

NESIBIS.

M. ΩΤΑΚ. CΕΟΥΗΡΑ. CΕΒ. Caput Otaciliæ Severæ.

ΙΟΥΛ. CΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕCΙΒΙ. ΜΕΤ. Ἰȣλία Σεπτιμία Κολωνία Νέσιβι Μητρόπολις. Figura muliebris turrita & velata inſidens rupibus, dextrâ ſpicas, ſupra caput Aries.

Neſibis cùm inter Meſopotamiæ Metropoles à Philippo annumerata fuiſſet, Juliam ex Juliæ Philippi gentis appellatione ſe nuncupavit, quod manifeſtat Meſopotamiam Perſis à Philippo haud relictam fuiſſe, ut ſcribit Zonaras Ann. l. 2. Σπονδὰς δὲ πρὸς Σαπώρην θέμθυος τ τ Περσῶν βασιλδύοντα τ πρὸς Πέρσας κατελύσε πόλεμον παραχωρήσας αὐτοῖς Μεσοποταμίας ϗ Αρμθύιας. *Cum Sapore Perſarum Rege pacem fecit, Meſopotamiâ & Armeniâ conceſſis.* Hanc autem Strabo ad montem Maſium collocat, ſed ille & Plutarchus in Lucullo Antiochiam Mygdoniam appellant, ideo Capitolinus de Antiochia Syriæ à Perſis capta ſub Gordiano loquens, de Antiochia Mygdonia, id eſt Neſibi, intelligendus videtur, cui adſtipulatur Pomponius Lætus: *Recuperatæ urbes, Antiochia quæ eſt Niſibis, & Carrhæ.* Illa ſpicas gerit, ad frumenti abundantiam in agro ſuo denotandam: duæ autem erant Meſopotamiæ partes, fertilis una ab Armeniæ montibus uſque ad amnem Chaboram, quæ à Strabone Meſopotamia felix vocatur, altera inculta & aſpera à Chabora Babyloniam uſque. Mulier inſidens rupibus, Genius eſt urbis, inſidet quidem monticulis, ad denotandum ipſius ſitum, quem ex ipſius urbis etymo probat ipſe Stephanus ex Uranio, Neſibis quippe aggerem ſignificat. Ὡς ὁ Οὐράνιος Νέσιβις φησι, σημαίνει τῇ Φοινίκων φωνῇ λίθοι συγκείμθυοι, συμφορητοί. *Ut autem Uranius, Neſibis, inquit, ſignificat Phœnicum linguâ, lapides congeſtos ſimul jacentes.*

Hic nummus mediocris formæ pro rariſſimo habendus.

T Y R U S.

M. OTAC. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Aſtarte tutulata veſtitu ſolito ornata ſtans, dextram apponit trophæo, lævâ ſcipionem: à ſiniſtris Victoria cippo impoſita coronam ei porrigit, pro pedibus hinc Silenus, inde conchylium.

Tyrus Phœniciæ Colonia & Metropolis, quam Q. Curtius affirmat claritate & magnitudine ante omnes Syriæ Phœniciæque urbes ſuperaſſe, quo tempore obſeſſa eſt ab Alexandro, in ea autem eminebant templa ab Hiramo Rege condita, Agenorium puta & Jovis Olympii, & Aſtartes & Herculis, de quibus Joſephus contra Apion. l. 1. Tyrii igitur cùm nummos Otaciliæ dedicarent, Aſtarten præcipuè in iis cælarunt, Imperatrici videlicet alludentes tanquam tutelari urbis Deæ. Aſtarte verò non apponit manum trophæo, ob Philippi victorias de Perſis relatas, vel ob pacem cum iiſdem initam, ſed ſolenne eſt Tyri inſigne propter Colonias longè deductas, ut ſæpius diximus. Silenus pro pedibus Aſtartes, ſui etiam in hac urbe cultum indicat. Conchylium, ejuſdem eſt ſymbolum ob purpuræ inventionem, de qua Nonnus Dionyſ. 40.

Καὶ Τυρίης σκοπίαζε δεδευμένα φάρεα κόχλῳ.
Et Tyriæ conſpexit tincta veſtimenta concha.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores computandus.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Dido ſtolata ſtans, dextrâ ſcipionem, lævâ ſceptrum, ante eam porta urbis ſupra quam figura virilis ſtructuræ incumbit, altera pro pedibus terram ligone aperit.

Tyrii Otaciliæ blandientes, Didonem Heroïnam ſuam Carthaginis arces extruentem in ejus nummis exhibent: forſan enim Auguſtæ beneficio reſtaurandorum murorum facultatem à Philippo obtinuerant. Didonem Beli Tyriorum Regis filiam fuiſſe, ipſamque Carthaginis arcem ædificaſſe nemo neſcit.

Belo nata fuit Tyriorum Principe, Dido — Virg. 1. Æn.
Sichæi conjux ſtruxit Carthaginis arces. — Ovid. in Ep.

Primum quidem *Eliſa* dicta eſt, quod nomen Phœnicè ſonat Divina Virago; deinde verò *Dido* nominata eſt, quaſi vaga ſeu erratica in Etymologico Magno, cùm è Phœnice Carthaginem appulit. Τῇ γὰρ Φοινίκων φωνῇ τὴν πλανῆτιν Διδὼ προσαγορεύουσι. *Phœnicum enim ſermone erraticam Didonem appellari.* In Phœnicia autem, Græca lingua non fuit in uſu ante Alexandrum Didone poſteriorem multis ſæculis. Vide quæ diximus in Elagabalo pag. 93. de ſimili typo.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores aſcribendus.

COL. TYRO. METR. ACTIA ERACL. *Colonia Tyros Metropolis Actia Eraclia.* Menſa ſupra quam duo lebetes, ſub ea conchylium, hinc & inde ad latera palmæ ramus.

Plurima Tyri certamina fuere celebrata, Olympia ſcilicet, Heraclia, & Actia, de quibus in Caracalla pag. 49. & in Elagabalo pag. 93. egimus. Jupiter, Hercules, & Apollo urbis erant tutelares,

telares Dii, & his omnibus certamina ſunt plurimis in locis inſtituta: Olympia, in Jovis Olympii honorem, juxta Olympiam Elidis civitatem: Pythia, Apollini ſacra, in memoriam Pythonis ſerpentis ab Apolline occiſi: eidem Actia in Actio Epiri promontorio, à quo Actius cognominabatur; hæc fuiſſe vetuſtiſſima conſtat, utpote quorum & Callimachus meminerit, ſed ab Auguſto ſummo apparatu ob Antonium in eo tractu devictum reſtaurata ſunt. Heraclia Herculi non modò ab Athenienſibus, Sicyoniis, Ambraciotis, Thisbitis, celebrata ſunt, ſed à Thebanis, ut habet Scholiaſtes Pindari Olymp. Od. 7. Εν ᾗ Θήβαις τὰ Ηράκλεα. *Thebis autem Heraclea.* Imo à Tyriis Herculi quarto quoque anno ludos, ac certamina dedicata, ſacræ Macchabæorum Hiſtoriæ nos monent l. 2. c. 4. *Cùm autem quinquennalis agon Tyri celebraretur, & Rex præſens eſſet, miſit Jaſon ab Jeroſolymis viros peccatores, portantes argenti didrachmas trecentas in ſacrificium Herculis.* Duo lebetes, duo certamina ſub Philippo celebrata, Herculea quidem & Actia, demonſtrant, quorum memoriam Tyrii in nummis Imperatoriæ familiæ conſignarunt, huncque Otaciliæ ſuperſtitem exhibemus. Palmæ rami, victorum præmia ſunt. Conchylium, Tyri perpetuum eſt ſymbolum.

Hic nummus primi moduli pro rariſſimo habendus eſt.

VIMINACIUM.

MAR. OTACIL. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. X. *Anno decimo.* Mulier tunicata ſtans manibus infrà extenſis, hinc Bos, inde Leo.

Viminacium urbs Mœſiæ Superioris, Colonia à Gordiano deducta, de qua ſuprà abundè ut de ipſius typo dictum eſt, nummos Otaciliæ dedicat cum nota anni decimi à Coloniæ deductione, quod incidit in ultimum Imperii Philippi ipſius conjugis annum, ſi quidem ſex annos ille regnaverit, & Viminacii ſub primo ejus Imperii anno, quintum Coloniæ annum in nummis ſignarunt. P. Harduinus pag. 517. hanc Coloniæ æram in Philippi conjuge obſervatam agnoſcit, ſed deluſus nummis cum inſcriptione an. III. & IIII. in marito à Com. Mediobarbo pag. 347. allatis, ad ipſius Imperii annos revocat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores aſcribendus.

M. JUL.

M. JUL. PHILIPPUS JUNIOR.

PHILIPPUS JUNIOR ſeptennis videtur fuiſſe, cùm ejus pater Imperium arripuit, & ab illo mox *Cæſar* renuntiatus eſt. Senatus Romanus ipſi NOBILISSIMI titulum etiamſi aliis jam Cæſaribus datum, nondum tamen publico ære ſignatum, conceſſit, ut patris Arabis forſan ignobilitatem tegeret. Præcipui autem nobiles Romæ juxta Ant. Auguſtini mentem exiſtimabantur, qui à Trojanis deſcenderent: Philippus autem cùm ex Julia gente diceretur, ita ſe ab Anchiſe originem habere jactabat. Philippus Imperii conſors à patre factus eſt, quo tempore pater contra Carpos profectus eſt, non verò cùm ex Syria Romam veniret, uti narrat Zonaras; ſed infelix filius poſt patrem in bello contra Decium Veronæ à militibus ſuis occiſum, duodecim annos natus Romæ in gremio matris interfectus fuit.

PHILIPPI JUNIORIS *nummi ex medio & minimo modulo rari, ſed ex majore rariſſimi, ſi Antiochenos excipias.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΣΕΒ. Effigies Philipporum adverſæ, caput patris laureatum, caput filii radiatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. Caput velatum & turritum, Aries in vertice.

Antiochenſes Syriæ plurimos Philippo patri nummos cuderunt; ſed hunc ambobus Philippis gratulantes dedicaſſe videntur, cùm patrem Imperii conſortem filium feciſſe accepiſſent, ut tradit Aur. Victor de Cæſſ. *Philippus Arabs Thraconites ſumpto in conſortium Philippo filio.* Ideo ambo ΣΕΒΑΣΤΟΙ *Imperatores*, in nummo recenſentur; ambo coronâ inſigniti, pater quidem laurea, filius verò radiis, tanquam alter Oriens. Caput muliebre urbem repræſentat, turribus ornatur tanquam Metropolis, quem titulum ſub Regibus Seleucidis ſibi aſſeruit, ut manifeſtant ipſius nummi hoc tempore percuſſi, in quo ex una parte caput Jovis, & in altera ipſe ſedens cum epigraphe ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΗΚΣ. id eſt anno 228. ærâ à condita urbe deſumptâ. Hanc verò Metropoleos dignitatem poſt Syriam in provinciam redactam, ob *autonomiam* ipſi à Pompeio conceſſam, conſervavit uſque ad pugnam Actiacam, ut denotant ipſius etiam nummi cum epigraphe ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. ΔΚ. an. 24. Ab hac autem pugna ſub Auguſto etſi novam æram computent Antiocheni, tamen uſque ad Trajanum in ipſius nummis ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ inſcriptionem non obſervavimus; hic forſan titulus ab Auguſto ei ablatus, & à Trajano reſtitutus eſt, ut eundem à Severo ei poſtea ſublatum, & Caracallæ interventu à Severo poſtea redditum narrat Herodianus.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

CARTHAGO Africæ.

M. IVL. PHILIPPVS. CAES. Caput Philippi ſine laurea.

C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum.* Lupa cum puerulis.

Nummi pro moneta uſurpati poſt mortem unius Imperatoris, mox in honorem novi Auguſti ſignabantur, hoc etiam privilegio Auguſtæ & Cæſares gaudebant, ut nummi cum eorum effigie cuderentur. Carthaginenſes Africæ ſimul ac Philippum in Oriente Imperatorem proclamatum, & filium ejus Cæſarem ab illo deſignatum intellexerunt, utrique nummos percuſſerunt, præſertim cùm Philippi ex Julia familia eſſent oriundi, & Carthago Juliæ nomen haberet, Colonia autem à Julio Cæſare deducta eſt, ut narrat Plut. in ejus vita. Αὖθις ἀνελάμβανε τὸν δῆμον ἑστιάσεσι καὶ σιτηρεσίοις· τὸ δὲ στρατιωτικὸν, ἀποικίαις· ὧν ἐπιφανέσταται Καρχηδὼν καὶ Κόρινθος ἦσαν· αἷς καὶ πρότερον τὴν ἅλωσιν, καὶ τότε τὴν ἀνάληψιν ἅμα, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέραις γενέσθαι συνέτυχεν. *Populum iterum epulis & teſſeris annonariis delinivit, milites Coloniis deducendis, quarum fuerunt clariſſimæ Carthago & Corinthus: quibus & capi antè & tunc inſtaurari una eademque tempeſtate ambabus contigit.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo, Coloniarum Romanarum ſymbolum eſt.

P. Harduinus pag. 108. eandem inſcriptionem circa ſimilem in Caracalla typum C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Cæſar Auguſta Decreto Decurionum*, interpretatur, ſed ſuperior epigraphe quam rejicit, retinenda. *Colonia Carthago Antiqua.*

Hic nummus minimi moduli pro rariſſimo computandus.

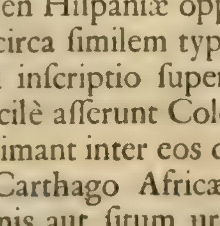

C. I. C. A. A. P. *Colonia Julia Carthago Antiqua Auguſta Pia.* Triremis in qua figuræ, infra D. D. *Decreto Decurionum.*

Cùm ignarus quidam artifex hunc nummum eroſum reſarcire vellet, poſt primas quatuor litteras C. I. C. A. pro detrita A. ſubſtituit L. & poſt P. addidit A. ita ut in eo legatur C. I. A. L. P. A. quam epigraphen Lucas Holſtenius Not. in Stephan. pag. 156. ad Calpen Bithyniæ urbem, & Ill. Spanhemius Diſſ. 9. pag. 776. ad Calpen Hiſpaniæ oppidum revocarunt; ſed nummus ad Carthaginem pertinet, ut epigraphe integra circa ſimilem typum in Treboniano Gallo quem poſſidemus, denotat. Hæc Carthaginis nummi inſcriptio ſuperiore duabus litteris A. P. *Auguſta Pia* amplior eſt, ſed ſunt epitheta quæ ſibi facilè aſſerunt Coloniæ: porro magni ſunt momenti duæ ſubſequentes litteræ A. A. cùm litem dirimant inter eos qui priorem A. interpretabantur *Auguſta*, rejecta interpretatione *Antiqua*, quam Carthago Africæ aſſumit ad diſtinctionem à Carthagine Hiſpaniæ, quæ *Nova* inſcribitur. Triremis aut ſitum urbis ad mare, aut ejus in mari potentiam indicat.

Hic nummus minimæ formæ rariſſimus eſt.

COELLU.

M. IVL. PHILIP. CAE. Caput Philippi Junioris nudum.

AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum.* Prora navis, deſuper cornucopiæ.

Coellu Municipium eſt Numidiæ, ſub nomine *Culli* in Itiner. Antonini Pii. Victoris Epiſc. Cullitenſis meminit collatio Carthaginenſis, hæc urbs Municipii dignitate donata videtur ab Hadriano,

driano, à quo gentis illius *Æliæ* nomen habet; inter nobiles Numidiæ civitates à Solino numeratur cap. 28. *Urbes*, inquit, *in ea quamplurimæ nobiles*, *ſed Cirta eminet*, *dein Cullu purpurario fuco Tyriis velleribus comparata.* Purpuræ illius commercium urbem ad mare ſitam indicat, ideo illa in nummis navis proram ſignare videtur, & cornucopiæ ad abundantiam rerum omnium quoad victum denotandam.

Hic nummus minimæ molis inter rariores reponendus.

DACIA.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi nudum.
PROVINCIA DACIA. AN. I. Mulier ſtans patrio veſtitu, dextrâ ſignum militare in quo nota V. lævâ alterum in quo XIII. pro pedibus hinc Aquila, inde Leo. Diverſi ſunt typi.
IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.
DACIA. AN. II. In aliis an. III. Typus ut ſuprà.

Dacia provincia à Philippo patre libera pronunciata, ut diximus in ipſius nummis, beneficii memor, Philippo Juniori nummos ſuos dedicat; ſed notandum, Philippum filium Cæſarem nuncupari in iis qui annum primum pro æra notant, quod convenire nequit cum auctoribus qui ipſum Imperii conſortem à patre factum aſſerunt, quo tempore Romam è Syria cum patre veniret, ſed id tantùm denotat, Auguſtum illum fuiſſe appellatum anno Romæ millenario, quando ambo contra Carpos profecti ſunt; in utriuſque nummis Dacia annos tres numerat, quartum etiam in iis ſignaſſe ſuſpicamur: ambo enim anno U. C. 1002. interfecti ſunt, quo anno pariter quartum in Decii ſucceſſoris nummis ſignatum obſervamus. Mulier ſtans, Dacia eſt provincia, vel Genius provinciæ, vexilla gerens, in quorum dexteriori nota V. in ſiniſteriori autem altera nimirum XIII. quæ nomina ſunt Legionum in Dacia hiemantium, quarum Veteranos in hujus provinciæ Colonias dimiſſos augurati ſumus. Aquila quidem Imperii ſymbolum eſt, Leo verò Daciæ inſigne.

Hi nummi ex omni modulo rari ſunt, *ſed ex majori inter præſtantiores numerantur.*

DAMASCUS.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi ſine laurea.
COL. ΔAMAS. METROP. *Colonia Damaſcos Metropolis.* Puer nudus ſtans coronam porrigere videtur capiti mulieris turritæ.

Damaſcus Metropolis Cœleſyriæ, Colonia à Philippo Imperatore conſtituta, in beneficii monumentum Auguſti de ſe bene meriti filio, Cæſari à patre declarato, nummos dedicat: ſed quis eſſet in iis puer ille nudus, qui coronam urbis Genio porrigit, pronunciare aliquantulum dubitavimus; tandem cùm ab Aſco puerulo quem Dama nutrivit, urbem *Damaſcum* nomen habuiſſe ex nummis eruerimus, hunc typum à Damaſcenis percuſſum ad originem etiam urbis ſuæ indicandam ſpectare exiſtimamus. Puer ille, Aſcus eſſe videtur, qui urbi à ſe conditæ coronam ob ampliatos muros porrigit, quod arguit caput illius turritum, cujus certè perexigua fuere primordia, ideo tanquam parvulus ille præfert coronam mulieri amplæ & turritæ, quæ ἀξιόλογος inſignis, & ἐπιφανεστάτη clariſſima, à Strabone vocata, tandem Metropolis effecta eſt.

Hic nummus ſecundi moduli, *olim noſter*, *inter rariſſimos habendus.*

DEULTUM.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi laureâ inſigne.
C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacenſis Deultana.* Leo gradiens.

Deultum Thraciæ Colonia à Veſpaſiano conſtituta, ut Flaviæ gentis ejus nomen indicat, cur in nummis Leonem exhibeat, plurimas licèt in Philippo patre conjecturas propoſuerimus, nobis tamen hic novam addere liceat. Veterani Deultum Coloniam traducti, Leonem Legionis Flaviæ IIII. inſigne in Legionis à fundatore ſuo conſcriptæ memoriam in nummis repræſentare forſan voluerunt : illa autem Legio IIII. Flavia ſub Alex. Severo hiemabat in Syria, teſte Dione l. 55. p. 564. Οὐεσπασιανὸς τό τε δεύτερον τὸ Ἐπικουρικὸν τὸ ἐν Παννονίᾳ τῇ κάτω, καὶ τὸ τέταρτον τὸ Φλαούϊον, τὸ ἐν Συρίᾳ. *Veſpaſianus ſecundam Auxiliariam in Pannonia inferiori, quartam in Syria Flaviam.* Hæc ſola ex omnibus Legionibus ſub Gallieno ſuperſtitibus pro inſigni Leonem gerit : hic autem Imperator nummos cum Legionum nominibus & earum typis, quos pro ſymbolo unaquæque in vexillis gerebat, percuſſit.

Hic nummus tertiæ formæ inter rariores habendus.

HELIOPOLIS Syriæ.

M. IVL. PHILIPPVS. CAES. Caput Philippi nudum.
COL. HEL. *Colonia Heliopolis*, ſeu *Heliopolitana.* Duæ Aquilæ Legionariæ in laurea.

Heliopolis urbs Cœleſyriæ plurimos Imperatori Philippo nummos ob bellum ab eo contra Perſas confectum percuſſit, hunc etiam in lætitiæ monumentum Philippo ipſius filio, Cæſari ab eo appellato, conſecrat, in eo duas Aquilas legionarias ad antiquitatem Coloniæ arguendam percuſſit. Heliopolim quidem Coloniam à Julio Cæſare conſtitutam jam antè diximus, ut *Juliæ* nomen denotat, *Auguſtæ* verò appellatio ab Auguſto Veteranis frequentatam arguit : ſed ex qua Legione Heliopolim illi fuerint tranſmiſſi, planè ignoraremus, ni inſignis ille nuper Philippi Senioris nummus eorum nomina exhiberet. LEG. V. MACEDON. VIII. AVG. *Legiones Quintæ Macedonicæ, Octavæ Auguſtæ.* Quarum Legionum partem præclarus alter ex muſeo noſtro Auguſti nummus Berytum tranſmiſſam nos edocet, quod confirmat hic cum duabus aquilis legionariis typus, una quippe Aquila in Coloniarum nummis, Veteranos Legionis cujuſdam in eas traductos indicat, at binæ Aquilæ, duarum Legionum emeritos in illas tranſmiſſos demonſtrant.

Hic nummus mediæ & minimæ formæ rarus eſt & elegans.

NEAPOLIS Samariæ.

IMP. C. M. IVL. PHILIPPO. AVG. Caput Philippi Junioris laureatum.
COL. NEAPOL. NEOCORO. *Colonia Neapolis Neocoros.* Aquila alis expanſis, ſupra quam mons, in cujus vertice templum, ex adverſo Silenus dextram in altum attollit, humero lævo utrem hircinum gerit.

Neapolis Samariæ ſeu Syriæ Palæſtinæ urbs, à Philippo Colonia conſtituta eſt, & Neocoros facta,

facta, ut ſuprà diximus pag. 171. Sed cùm tota Neocororum cura vel circa ſacras ædes vel circa ludos verſaretur, nulli tamen Neapoleos nummi hanc epigraphen cum templis aut certaminum inſignibus exhibuerunt: an verò Neapolitani ſacra totius provinciæ communia pro ſalute Principis fecerint, quod etiam Neocororum munus erat, videant Eruditi. Silenus frequens occurrit in Neapolis Coloniæ nummis, tanquam in ea maximè cultus. Mons Garizim, ſolenne eſt urbis ſymbolum, ipſius ſitum ad ejus radices indicans. Prope Neapolim Patriarcham Abrahamum habitaſſe & altare condidiſſe tradunt Geneſis 12. & Jacob Gen. 33. Quidam Aquilam alis expanſis ſub monte poſitam pro Romanorum inſigni apponi volunt, alii putant eam Jovem indicare, cui templum ſupra montem Garizim erat dicatum.

Hic nummus ſecundi moduli pro rariſſimo computandus.

VIMINACIUM.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi Junioris ſine laurea.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Myſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. V. in aliis AN. VI. in aliis AN. VII. *Anno ſeptimo.* Figura muliebris manibus expanſis ſtat, inter Taurum à dextris, & Leonem à ſiniſtris.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi Junioris radiatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Myſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. VIII. in aliis AN. VIIII. in aliis AN. X. *Anno decimo.* Typus idem.

Viminacium urbs Myſiæ ſuperioris, Colonia à Gordiano conſtituta, annum quintum in nummis Philipporum percuſſit, poſtquam pater ejus Imperium arripuit, & filius à patre Cæſar factus eſt, quos deinceps annos uſque ad decimum in quo ambo occiſi ſunt, in nummis ſuis ſignavit: hoc tamen obſervandum, quòd ea Colonia uſque ad annum VII. Cæſaris titulum filio tribuerit, & ab anno VIII. Imperatoris nomen tantùm in reliquis ſcripſerit; id autem denotat, Philippum non Imperii conſortem filium declaraſſe, quando è Syria cum eo Romam contenderet, uti narrat Zonaras Ann. tom. 2. Ἐπανελθὼν οὖν ὁ Φίλιππος ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐν δὲ τῷ ἐπανιέναι, τὸν υἱὸν Φίλιππον κοινωνὸν τῆς βασιλείας προσείλετο. *Philippus ab expeditione reverſus, Imperium Romanum occupavit, Philippo filio Imperii conſorte in via aſcito.* Sed iſtud anno tantùm Imperii ejus quarto, & U. C. 1000. factum eſt, ut demonſtrant hi Viminacii Coloniæ nummi.

Hi nummi cum titulo Cæſaris rariores ſunt quàm cum Imperatoris nomine.

P. CARVILIUS MARINUS.

MARINI *nummi eximiæ raritatis & præſtantiæ ſunt, cùm duos tantùm primæ magnitudinis cum eodem typo obſervaverimus, alterum tamen protulit Octavius Strada, quem iterum incidi curavimus.*

PHILIPPOPOLIS Arabiæ.

ΘΕΩ ΜΑΡΙΝΩ. Caput Marini nudum, Aquilæ volanti ſuperpoſitum.

ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC. S. C. Roma galeata inſidens clypeo, lævâ haſtam, dextrâ aquilam tenens, cui inter alas expanſas impoſitæ ſunt icunculæ duæ.

Eadem epigraphe. Roma galeata ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam, in ima ejus parte clypeus.

Philippopolis urbs eſt gemina, una Thraciæ, Philippi Amyntæ Macedonum Regis filii opus, altera in Arabia ab Imperatore Philippo condita, teſte Zonara Ann. 2. Καὶ πόλιν βασιλεύσας ἐπώνυμον ἑαυτῷ ἐδομήσατο, Φιλιππόπολιν ὀνομάσας αὐτήν. *Et cùm Imperium arripuit, urbe de nomine ſuo condidit, quam Philippopolim nominavit.* Thracica quidem Metropolis dignitate in nummis inſignitur, Arabica verò Coloniæ titulum ſibi aſſumit, quæ Marini conſecrationem vulgavit, & non Thracica, ut contra Seguinum contendit Com. Mediobarbus pag. 352. Qua verò de cauſa Philippopolis Arabiæ hunc nummum in Marini memoriam percuſſit, non alia profectò videtur quàm Philippi fundatoris mandatum, ut Marinum videlicet Imperio dignum ob Scythas ab eo repulſos declararet, & in Decium contra fas Imperium arripientem, militum odium concitaret. Vide Seguinum pag. 183. & noſtras in eum notas pag. 417. In priori quidem nummo Roma galeata ſedet, ut in Philippi Senioris nummis, & Aquilam Imperii inſigne gerit; ſed inter alas impoſiti ſunt ambo Philippi tanquam Imperatores: in poſteriori verò eadem Roma, non autem Pallas, uti Seguinus & Mediobarbus volunt, pateram ad ſacra Marino facienda gerit.

Uterque nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ, prior à Seguino cælatus pag. 183. *alter ab Octaviano Strada pag.* 120.

CNEUS MESSIUS
QUINTUS TRAJANUS DECIUS.

MEſsius Imperator, ex gente Meſſia oriundus, Cnei prænomen tulit, & non Caii, ut refert P. Harduinus pag. 55. Quidam autem Trajani & Decii nomina ei ob virtutes adjecta exiſtimant. Decium Colonias ob breve Imperii tempus deduxiſſe non egimus. Imperavit autem duos annos & menſes aliquot. Goltzius in Theſauro nummos illius cum Trib. poteſtate II. & III. vulgavit, licèt nulli cum ejus dignitatis notis occurrant, quia Decius jus Tribunitiæ poteſtatis, quod Auguſtus ſibi vindicaverat, arbitrio Senatus Populique Romani permiſerat, teſte Pomponio Læto, imò Cenſoriam dignitatem, jus quintæ relationis & proconſulare imperium etiam Senatui reſtituit.

TRAIANI DECII *nummi ex omni modulo obſervantur, primi quidem inter raros numerandi.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. C. MESS. QVIN. TRAIANVS. AVG. Caput Decii laureatum.
COL. AEL. CAP. COMM. P. F. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana Pia Felix.* In laurea.

Ælia Capitolina, aliàs Jeroſolyma, ab Hadriano Imperatore funditus everſa, Colonia deinde facta, Ælia ab ejus gente dicta eſt, Capitolina verò à delubro Jovi Capitolino dicato, cujus meminit Dio lib. 69. pag. 793. Ες δὲ τὰ Ιεροσόλυμα πόλιν αὐτοῦ ἀντὶ τῆς κατασκαφείσης οἰκίσαντος, ἣν καὶ Αἰλίαν Καπιτωλίναν ὠνόμασε, καὶ ἐς τὸν τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τόπον, ναὸν τῷ Διὶ ἕτερον ἀντεγείραντος, πόλεμος οὔτε μικρὸς οὔτ᾽ ὀλιγοχρόνιος ἐκινήθη. *Cùm autem in urbem Ieraſolymam quæ everſa fuerat, quamque Æliam Capitolinam appellavit, Coloniam deduxiſſet, ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curaviſſet, magnum bellum & diuturnum moveri cœpit.* Hæc autem Colonia poſtea Commodianæ nomen ob ſolenne aliquod beneficium à Commodo Imperatore acceptum ſibi aſſumpſit. Porrò Decio & ipſius filiis nummos percuſſit, ob ejus forſan in Syriam adventum, de quo mox infrà. Coronam ex lauro illi tanquam hoſtium victori dedicat.

Cùm D. Fitton Scotus, Mediceæ Gazæ Antiquarius, hujus nummi epigraphen paululum detritam aſſequi planè non potuiſſet, hanc catalogo pro vera ſubſtituit COL. AYP. KAP. KOMM. P. F. quam inſcriptionem ab eo Florentiæ tranſcriptam interpretatus eſt Illuſt. Spanhemius Diſſ. 8. p. 727. *Colonia Aurelia Carrenorum Commagene Pia Felix.* Illam pariter ex eodem Antiquario acceperat Erud. Holſtenius, quam Not. in Steph. p. 162. Carrhis Meſopotamiæ urbi etam attribuit; Carrhena quidem Colonia, *Aurelia* à Divis Fratribus appellata eſt: ſed P. Harduinus pag. 116. exclamat: *Quanto nos felicius! Colonia Aurelia Carthago Commodiana Pia Felix.* Omnes autem prava Fittonis inſcriptione deluſi ſunt. Quàm igitur neceſſaria eſt nummorum inſpectio, & in iis explicandis ſagacitas, & quàm pauca fides illis adhibenda, qui per nummorum deſcriptiones ex muſeis Antiquariorum tranſmiſſas, eorum interpretationes aggrediuntur.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rariſſimo habendus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

IMP. CAES. TRAIAN. DECIVS. A. Caput Decii laureatum.
COLON. ANTIOCH. *Colonia Antiochia.* In imo, S. R. Aquila ſupra vexillum inter duo ſigna militaria.

Cùm multiplex ſit Antiochia, cuinam tribuendus ſit nummus, dubius hæret Patinus pag. 391. & aliquam hujus nominis urbem circa Danubii ripam quærit, at duæ tantùm Romanorum Coloniæ factæ ſunt, una in Piſidia, ab Auguſto deducta; altera in Syria, à Caracalla conſtituta, illa ut jure Italico inſignis ſuos cum epigraphe Latina nummos inſcribit, teſte Paulo lib. 2. de Cenſibus: *In Piſidia ejuſdem juris eſt Colonia Antiochenſium.* Syriaca nummos Græcè tantùm ſcribere videtur, quod tributorum remiſſione donata, jus Italicum forſan non habuerit, de qua Paulus ibid. *Divus Antoninus Antiochenſes Colonos fecit ſalvis tributis.* Divus ille Antoninus Caracalla eſt, & non Antoninus, ut quidam voluerunt, ſi quidem idem Juriſconſultus Severum patrem & Caracallam filium paulo antè Divos appellet. Nummus Veteranos in Piſidicam ab Auguſto tranſmiſſos nos edocet, cùm ejus rei memoriam in Decio Imperatore renovat: cujus autem Legionis fuerint illi, adhuc incompertum eſt, amplior forſan nummus indicabit.

Hic nummus ſecundi moduli pro raro habendus.

ANTIOCHIA Syriæ.

ANT. K. Γ. MEC. TPAIANOC. CEB Caput Decii laureatum.
ANTIOXEΩN. MHTPO. KOΛΩN. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Apollo muliebri veſtitu ornatus, ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ lyram.

Antiochia Syriæ, Metropolis & Coloniæ titulis inſignita in nummis inſcribitur; Metropolis quidem nomen ſub Regibus ſuis jam acceperat, Coloniæ verò dignitatem ab Antonino Caracalla recepit, nummos Trajano illa Decio dedicare videtur, ob Imperatoris in urbem ſuam adventum, cujus meminit Dio Chryſoſtomus in Orat. pro Juventio & Maximo Martyr. ubi narrat Decium Babylam Antiochenſem Præſulem occidi juſſiſſe, cùm ille plurimùm in Chriſtianos deſæviret. Ipſius Babylæ Antiocheni Antiſtitis martyrium paſſi meminit Euſebius in Chronico. Apollo ſui cultum Antiochiæ indicat, celeberrimum ejus erat apud Daphen in ſuburbio templum, quod incenſum ſub Juliano narrat Ammianus lib. 21. *Eodem tempore die* XI. *Cal. Novembrium ampliſſimum Daphnæi Apollinis fanum, quod Epiphanes Antiochus Rex ille condidit iracundus & ſævus, & ſimulacrum in eo Jovis, ſubita vi exuſtum eſt.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt.

ATT. K. Γ. ME. KT. TPAIANOC ΔEKIOC. CEB. Caput Trajani laureatum.
ANTIOXEΩN MHTPO. KOΛΩN. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Caput turritum & velatum, in vertice Aries.

Antio-

Antiocheni plurimos Decio percuſſerunt nummos, cùm is in Syriam veniſſet contra L. Priſcum, qui poſt fratris Philippi mortem Imperium arripuerat, quod indicare videtur Aur. Victor in Decii vita dum narrat. *Simulque per eos dies Lucio Priſco, qui Macedonas* (id eſt Syromacedonas) *Præſidiatu regebat, delata dominatio.* Confuſa videntur reliqua. *Qua cauſa Decio, quam potuit maturrime Roma digreſſo, &c.* Sed L. Priſcus procerum conjuratione cæſus eſt, fortè cùm intelligerent Decium in provinciam contendere, ut idem Victor tradit. *Verum utrique mox cæſi: cùm Priſcum nobilitas hoſtem patriæ cenſuiſſet.* Zoſimus eum omnibus intolerabilem fuiſſe tradit, ἀφόρητον ἅπασιν εἶναι. Caput muliebre turritum, Genius eſt urbis; Aries in vertice nummi, Antiochenſes annum ſub hoc ſigno inchoare denotat.

Hic nummus primi moduli in hoc Imperatore rarus eſt.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. S. C. Δ. E. Templum quatuor columnis ornatum, in quo mulier inſidens rupibus, dextrâ ſpicas gerit, pro ejus pedibus fluvius emergens.

Mulier inſidens rupibus, Antiochiæ urbis Genius eſt in aditu templi, quod illi exſtructum memorat Ammianus lib. 22. *Reverſus ex comitatu Principis, quùm tranſiret per ſpecioſum Genii templum.* Mulier quidem rupibus inſidet, ad indicandum ejus in clivo montis Silpii ſitum, ut tradit Euſtathius in Dionyſ. de ſitu Orbis. *Ea verò juxta Silpium montem eſt ſita.* Euſtathio adſtipulatur Joannes Malela Antiochenus in Chronico inedito, de origine urbis ſuæ. Illa ſpicas gerit, ad denotandam earum in agro abundantiam, de qua urbe Ammianus lib. 14. *Antiochia mundo cognita civitas cui, non certaver.t alia advectitiis ita adſluere copiis & internis.* Figura fluvii brachia diſtendens, Orontes, de quo Dionyſius Alex.

Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην κατασύρεται ὑγρὸς Ορόντης,
Ἄσπετος, Ἀντιόχοιο μέσην διὰ γαῖαν ὁρίζων.
Ab hac autem ad Orientem delabitur liquidus Orontes,
Vaſtus, Antiochi mediam regionem perſecans.

Hic nummus majoris formæ rarus eſt & elegans.

ΔΗΜΑΡ. ΕΞΟΥϹΙΑϹ. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας. In imo S. C. Aquila alis expanſis inſiſtit palmæ ramo, roſtro coronam gerit.

Quamvis hic nummus Antiochiæ nomen non præferat, ad eam tamen pertinere nos edocet non modo Aquila roſtro coronam gerens, quam in Philippi nummis in hac urbe cum ejus nomine obſervavimus; ſed nota S. C. & Δημαρχικῆς Ἐξουσίας epigraphe in iis frequens, duas eſſe pro moneta cudenda Antiochiæ officinas indicat, unam ſcilicet pro provinciæ Præſide, alteram pro urbe, ob privilegium à Senatu ipſi conceſſum eo tempore quo Syria in provinciam Romanam redacta eſt: illa in nummis ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ inſcriptionem exhibere ſolet, hæc ΑΝΤΙΟΧΙΑ vel MON. VRB. & ſæpius notas S. C. Δ. E. ſine urbis nomine. Antiochiæ monetæ Præfecti meminit Ammianus lib. 22. *Cumque eo Dracontius monetæ præpoſitus, & Diodorus quidam veluti comes, injectis per crura funibus, ſimul exanimati ſunt.* Aquila ſolitum Imperii Romani ſymbolum eſt, unguibus palmæ inſiſtit, victoriarum Decii augurium.

Hic nummus ſecundi moduli obvius & tritus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAES. TRAI. DECIVS. P. F. AVG. Caput Trajani Decii laureatum.
COL. PR. F. AVG. CAES. METR. P. S. P. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea Metropolis Provinciæ Syriæ Palæſtinæ.* Imperator radiato capite in equo decurrens, dextrâ haſtam.

Cæſarea Palæſtinæ urbs, Colonia à Veſpaſiano deducta, nomen Flaviæ gentis tulit, & *Prima* quidem dicta eſt, quòd Judææ caput eſſet, ut tradit Tacitus Hiſt. lib. 2. *Diſceſſere, Mucianus Antiochiam, Veſpaſianus Cæſaream, illa Syriæ, hæc Judææ caput eſt.* Primùm illa Metropolis in nummis Alex. Severi inſcripta eſt, ideo eam Metropolim ab hoc Imperatore factam diximus, præſertim cùm Sept. Severus, Caracalla & Elagabalus plurimas in his tractibus Metropoles conſtituiſſent; in hoc autem Decii nummo Cæſarea inſcribitur METR. P. S. P. quas quidem notas, *Metropolis Provinciæ Syriæ Palæſtinæ*, interpretati ſumus. Ammianus autem lib. 14. inter Syriæ provincias Palæſtinam collocat, & Cæſaream primam illius urbem nominat. *Ultima Syriarum eſt Palæſtina, per intervalla magna potentia, cultis abundans terris & nitidis, & civitates habens quaſdam egregias, nullam nulli cedentem, ſed ſibi viciſſim velut ad perpendiculum æmulas: Cæſaream, quam ad honorem Octaviani Principis exædificavit Herodes, & Eleutheropolim, & Neapolim, itidemque Aſcalonem, Gazam, & Juliam, ævo ſuperiore exſtructas.* Cæſarea harum omnium urbium videtur fuiſſe Metropolis. Imperator decurrens in nummo Cæſarienſium, profectionem Decii aliquam indicat; an illam quam contra L. Priſcum in Syriam veniens ſuſcepit, an verò expeditionem Gothicam, dijudicent Antiquarii.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

IMP. CAES TRA. DECIVS. P. F. AVG. Caput Trajani Decii radiatum.
COL. PR. FL. AVG. CAES. P. S. P. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea Provinciæ Syriæ Palæſtinæ.* Serapis ſtans dextram attollens, lævâ ſcipionem oblongum.

Serapis ſtans Cæſareæ ſui cultum indicat, cujus caput modio inſigne Cæſarienſes in nummis Titi, Ant. Pii, M. Aurelii, L. Veri, Commodi, & Diadumeniani exhibuerunt. Macrobius Saturn. lib. 1. Serapidis fanum Alexandriæ extra muros exſtructum narrat, quòd ipſi hoſtiæ mactarentur. *Nam quia nunquam fas fuit Ægyptiis pecudibus aut ſanguine, ſed precibus & thure ſolo placare Deos: his autem duobus advenis hoſtiæ erant ex more mactandæ: fana eorum extra pomœrium locaverunt, ut & illi ſacrificii ſolemnis ſibi cruore colerentur, nec tamen urbana templa morte pecudum polluerentur: nullum itaque Ægypti oppidum intra muros ſuos aut Saturni aut Serapidis fanum recepit.* Plutarchus De Iſid. & Oſirid. pag. 362. Serapin gaudium & lætitiam interpretatur. Ἐγὼ δὲ, εἰ μὲν Αἰγύπτιόν ἐστι, τοὔνομα τοῦ Σαράπιδος, εὐφροσύνην αὐτὸ δηλοῦν οἴομαι καὶ χαρμοσύνην, τεκμαιρόμενος ὅτι τὴν ἑορτὴν Αἰγύπτιοι τὰ χαρμόσυνα Σαιρεῖ καλοῦσιν. *Ego autem, ſi quidem Ægyptia vox eſt Sarapis, gaudium ea & lætitia ſignificari cenſeo: hoc adductus argumento, quòd Charmoſyna, id eſt feſtum lætitiæ diem, Særei appellant Ægyptii.* Porrò Serapis hoc modo ſæpius depingitur, dextram attollens quaſi ſupremus Deus, ideo ſceptrum tenere videtur, quod Phylarchus apud Plutarchum innuere videtur. Σάραπις δὲ ὄνομα τοῦ τὸ πᾶν κοσμοῦντός ἐστι, παρὰ τὸ σαίρειν, ὃ καλλύνειν τινὲς καὶ κοσμεῖν λέγουσι. *Cæterum Sarapin eſſe nomen ejus qui Univerſum ordinat atque ornat, quod voce Særein, quidam exprimunt.*

Hic nummus minimi moduli pro raro notandus.

COL. P. F. AV. CAES. METR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea Metropolis.* Caput muliebre turritum.

Cæſarea Palæſtinæ Metropolis plurimos Trajano Decio nummos percuſſit, an ob adventum Principis in Syriam, an ob aliquod beneficium ab hoc Imperatore urbi collatum, de hoc quidem ſilent Hiſtorici; frequentes porrò nummi alicui Auguſto dicati, beneficii collati, vel immunitatis acceptæ, ut plurimùm indices ſunt. Caput muliebre turritum, primariæ urbis ſolenne eſt ſymbolum. Joſephus autem Cæſaream pro maxima provinciæ civitate numerat de bel. Jud. lib 3. cap. 28. p. 854. Κἀκεῖθεν εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τῆς τε Ἰουδαίας πόλιν καὶ τὸ πλέον ὑφ' Ἑλλήνων ἐποικουμένην. *Inde in loco maritimo Cæſaream pervenit, Judææ maximam civitatem, & quæ majorem incolarum partem Græcos haberet.* Nil mirum igitur ſi urbs tam ampla, Metropolis tandem effecta ſit ab Alex. Severo, cùm anteceſſores ipſius Imperatores plurimas in his tractibus Metropoles & geminas quidem in eadem provincia conſtituerint.

Hic nummus minimæ formæ inter raros aſcribendus.

IMP. CAES. TRAI. DECIVS. P. FEL. AVG. Caput Decii radiatum.
COL. PR. FL. AVG. CAES. MET. P. S. P. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea Metropolis Provinciæ Syriæ Palæſtinæ.* Caput muliebre tutulatum, in imo Aquila alis expanſis.

Metropoles Orientis ſub Genii forma repræſentari ſolebant, ſæpeque in nummis pro urbis ſymbolo ſignabantur; teſtes ſint Antiochiæ, Laodiceæ, Edeſſæ & aliarum hujus tractus urbium numiſmata. Aquila verò pro inſigni Romano habetur, ita ut Cæſarea hîc ſe tanquam Metropolim, ſed Romano Imperio ſubditam exhibeat. De Genio tutelari urbis Deo, ut de Aquila Romani Imperii ſymbolo, ſæpius dictum eſt. Porrò notandum, Genium ſeu urbem turribus ornatam in Cæſareæ nummis ſine velo exhiberi, ut in Laodicea obſervamus.

Hic nummus mediocris moduli pro raro numerandus.

COL. PR. F. AVG. F. CAESAR. METR. P. S. P. *Colonia Prima Flavia Auguſta Felix Cæſarea Metropolis Provinciæ Syriæ Palæſtinæ.* Duæ arbores ſuper aram.

Duas illas arbores aræ impoſitas, ad aliquod vetus urbis factum revocaſſemus, quemadmodum in Corinthiorum nummis arborem ſuper aram ſimiliter poſitam, ad Penthei hiſtoriam retulimus: at in hoc Cæſareæ nummo non idem planè cenſuimus, ſi quidem antequam hæc urbs ab Herode Rege magnificè fuiſſet in Auguſti memoriam exornata, & Cæſareæ nomine inſignita, vix urbis appellationem mereretur, ſed obſcurum & vile turris nomen gereret, teſte Joſepho, apud quem *Stratonis Pyrgos* vocatur; verùm illas arbores palmam & laurum ad certamen in Auguſti honorem ab eodem Principe inſtitutum ſpectare ſuſpicamur, de quo idem Joſephus de Bel. Jud. l. cap. 16. p. 748. Καὶ πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος. *Et quinquennali certamine inſtituto, nomen ei Cæſaris donavit.* Ara ſignata eſt ob ſacra ante ludos inchoandos, in cujus honorem ipſi erant inſtituti, perpetranda. Palma quidem arbor ei impoſita eſt, ob ejus ramos victoribus pro præmio conceſſos; laurus autem, ob coronam quâ victor coronabatur. Actii autem erant illi ludi, ſummo ab Auguſto apparatu inſtaurati, poſt quam Antonium & Cleopatram navali præ-

lio ante Actium ſuperaſſet : nam qui ab Herode inſtituti narrantur à Joſepho, πενταετηρικοὶ appellabantur. Actii quinto anno celebrabantur in Apollinis honorem, cui laurus erat conſecrata, ut innuit Plutarchus Sympoſ. lib. 8. quæſt. 4. p. 724. Σκόπει δὴ μὴ Πυθικόν ἐστι τὸ νικητήριον, ὡς Ἀμφικτυόνες κἀκεῖ πρῶτον ἐπὶ τιμῇ τοῦ θεοῦ Δάφνῃ καὶ Φοίνικι τοὺς νικῶντας ἐκόσμησαν. *Vide ergo an non hoc præmium ſit Pythicum, & Amphictyones Pythiis primùm victores in honorem Apollinis lauro ac palma coronaverint.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

DACIA.

IMP. C. M. Q. TRAIANVS. DECIVS. Caput Trajani Decii laureatum.

PROVINCIA DACIA. in imo AN. IIII. Mulier patrio veſtitu ornata, ſtans, utrâque ſignum militare, juxta eam hinc Aquila, inde Leo.

Provinciam Daciam in Philippo liberam ab hoc Imperatore factam diximus, in cujus memoriam annos in nummis computavit, ipſamet in Decii honorem, qui Imperium contra illum munificentiſſimum Auguſtum arripuerat, nummos dedicat, ſed cùm exercitus Illyricianus ſocordem Philippum agnoſceret, Marinum primò Imperatorem, & deinde Decium proclamavit adverſus Barbaros in Romanas provincias irrumpentes : provinciæ proximæ eundem motum ſequutæ ſunt, præſertim quia Decius è Pannonia Daciæ confini oriundus erat, Philippus verò Arabs & provinciis minimè gratus. Ad hæc Decius, tradente Zoſimo lib. 1. pag. 643. Φιλίππου πολιτικῇ τε ἀρετῇ καὶ πολεμικῇ πείρᾳ προήκων. *Civili virtute pariter, & uſu militari Philippum anteibat* Ideo Senatus nummos Decio cum epigraphe GENIVS EXERCITVS ILLYRICIANI percuſſit, & provinciarum nomina quæ illum Imperatorem appellaverant, PANNONIAE & DACIA, imo DACIA FELIX in iis inſcripſit, quaſi hæc tanto Imperatore priſtinam felicitatem recuperaſſet, cùm facta eſt Romanorum provincia, de quo marmor apud Zamoſium.

IMP. CAES. DIVI. NERVAE TRAIANO HADRIANO
AVG. PONT. MAX. COS. III. P. P.
CVIVS VIRTVTE DACIA IMPERIO ADDITA FELIX EST.
M. ARRIVS. Q. R. COL. VLPIAE TRAI. SARMIZ
DEVOTVS. NVMINI. EIVS EX. VOTO. P.

Hic nummus primi & ſecundi moduli inter rariores habendus.

PROVINCIA DACIA. in imo AN. V. Mulier patriò ornatu ſtans, dextrâ gladium Dacicum, ſiniſtrâ labarum, pro pedibus hinc Aquila, inde Leo.

Dacia à libertate ſub Philippo ſibi conceſſa annos computare cœpit, & à primo uſque ad tertium pervenit, ſub Decio quartum & quintum ſignavit, ipſe enim biennio Imperium tantùm tenuit. De muliere ſeu Daciæ Genio, in Philippo dictum eſt ; gladium quidem gerit, quem ἅρπην vocat Clemens Alexand. Strom. lib. 1. & à Thracibus repertum tradit. Dionyſius Alex. Daciam vocat ingentem tellurem.

Δακῶν τ' ἄσπετος αἶα.
Et Dacorum ingens tellus.

Ad quem locum Euſtathius : *Aiunt præterea, illos & Dacos olim in tantum auctos fuiſſe, ut* 200000. *militum in exercitu haberent. Poſtea verò depreſſos, eò ferè perveniſſe, ut Romanis obedirent.* Illam tandem provinciam recuperavere Barbari, quam Aurelianus iis reliquit, civibus Romanis in Mœſiam tranſlatis, eamque Daciam Ripenſem appellavit.

Hic nummus mediocris formæ in rariorum numero recenſendus.

EDESSA.

ΑΥ. ΔΕΚΙΟC. CΕΒ. Caput Decii laureatum.

ΚΟΛ. ΕΔΕCCA. Κολωνία Εδεσσα. Caput velatum & turritum.

Edeſſa urbs eſt in Oſrhoënes regione, Colonia ab Antonino Caracalla facta, in qua mortuus eſt, teſte Eutropio lib. 8. *Defunctus eſt in Oſrhoëne apud Edeſſam.* Nummos quidem illa Decio dicavit in obſequii monumentum, cùm ille in Syriam venit contra Priſcum Philippi fratrem Imperatorem appellatum, de quo intelligendus videtur D. Cyprianus Ep. 52. Ad Antoninum de Decio ſcribens: *Cùm multò patientius & tolerabilius audiret levari adverſus ſe æmulum Principem, quam conſtitui Romæ æmulum Sacerdotem*, id eſt S. Cornelium Papam, ut refert Com. Mediobarbus ex notis R. P. Noriſii. Sed Priſcus Macedonas Præſidiatu non regebat, ut tradit Aur. Victor, ſed potiùs Syromacedonas, teſte Zoſimo, ideo Decius in Syriam profectus eſt, ut narrat Dio Chryſoſtomus, ſicuti jam diximus. Hoc de Decio monendum, in nullis ipſius nummis Tribunitiam poteſtatem eſſe ſignatam, cujus cauſa eſſe videtur, quod ille eam Senatus & populi arbitrio remiſerit, ſi Pomponio Læto fides: *Nec non & jus Tribunitiæ poteſtatis, quod Auguſtus primus ſibi perpetuò vendicaverat, arbitrio Senatus Populique Romani permiſit.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores deſcribendus.

RHESAINA.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΜΕ. ΤΡΑΙΑΝΟC CΕΒ. Caput Decii radiatum.

CΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμία Κολωνία Ρησαινησίων λυκάβαντος ρıή. *Anno* 118. Colonus agens boves, in vertice Aquila inſiſtens palmæ ramo, roſtro coronam. In aliis Fluvius emergens.

Rheſaina urbs eſt Meſopotamiæ, juxta quam Gordianus Perſarum Regem vicit & profligavit, teſte Amm. Marcellino lib 23. *apud Rheſainam ſuperato fugatoque Perſarum Rege.* Urbs Colonia facta eſt à Septimio Severo, ut nomen *Septimiæ* Severi gentis indicat, eodem tempore quo Neſibis hujus tractus etiam ab eo deducta eſt, cujus meminit Dio lib. 35. Καὶ νῦν μὲν ἡμετέρα ἐςὶ, καὶ ἄποικος ἡμῶν νομίζεται. *Atque hoc tempore noſtræ eſt ditionis, Coloniaque noſtra habetur.* De Rheſaina altum apud Scriptores ſilentium, ſed hæc monumenta Hiſtoriæ præclara ſunt ſupplementa: anni autem in nummo ſignati, ad Coloniæ ſub Severo deductionem non ſpectant, ad Hadriani enim principatum uſque aſcendunt, de quibus infrà. Coloni boves agentis typus, ad originem deductæ Coloniæ ſpectat, nec ejus inſtaurationem indicat, ut refert Eq. Patinus. Aquila, Imperii Romani inſigne eſt, quod exhibet Rheſaina tanquam Colonia Romana.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino p. 391. vulgatus, pro raro numerandus.

CΕΠ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ L. ΗΙΡ. Σεπτιμίων Ρησαινησίων λυκάβαντος ριή. *Anno* 118. Mulier turrita inſidens ſcopulis quibus ſiniſtrà innititur, dextrà ſpicas, pro pedibus Fluvius emergens, in vertice Aquila roſtro coronam.

Rheſainâ modò ſe Septimiam Coloniam perhibet, utpote à Septimio Severo deductam, modò Rheſaineſii ſe Septimios tantùm appellant, nomen à Coloniæ fundatore ſibi vindicantes. Mulier inſidens monticulis, Genius eſt urbis ſitum in clivo denotans, quem Maſii montis eſſe ſuſpicamur, ex quo defluit amnis Chaboras, ut indicat figura fluvii in nummo ſignata; nam apud Stephanum legitur Ῥέσινα πόλις περὶ τὸν Ἀϐορὸν ποταμόν. *Rheſina urbs circa Chaborum fluvium.* Ptolemæus lib 5 c. 18. duas hujus aut vicini nominis in Meſopotamia Ῥίσινα & Ῥεσαίνα urbes collocat, quarum unam Bochartus part. 1. lib. 4. cap. 25. inter Edeſſam & montem Maſium, alteram ad Chaboram ſitam eſſe profert, ſed hæ ambæ unam tantùm urbem efficiunt, quæ noſtra eſſe videtur in clivo montis Maſii, quam Chaboras fluvius alluit. Genius ſpicas, ad abundantiam frumenti in agro ſuo arguendam, tenet. De Aquila dictum eſt.

Hic nummus mediocris moduli inter raros collocandus.

CEΠ. KOΛ. PHCAINHCIΩN. L. HIP. Σεπτιμία Κολωνία Ῥησαινησίων λυκάϐαντος ρνή. *Anno* 118. Mulier turrita ſtans dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ, pro pedibus ara ex cujus imo prodit lauri ramus.

Figura muliebris urbem repræſentat ſeu urbis Genium, nec Iſis eſt, ut tradit P. Harduinus pag. 420. nec Aquila eam coronat, ut putat Patinus pag. 391. Illa pateram dextrâ gerit ſuper aram, ad arguendum ſe ſacra pro Decio perpetraſſe; unde victoria Deorum auxilio indicatur per palmam ex aræ imo exſurgentem. Genius cornucopiæ gerit, ſeu tanquam peculiare ſymbolum, vel omnium rerum abundantiam in territorio arguens. Notæ annorum in Decio L. HIP. 118. æram non deductæ à Sept. Severo Coloniæ, ſed tributi ab Hadriano remiſſi indicant, de quo Spartianus in ejus vita : *A Meſopotamiis non exegit tributum quod Trajanus impoſuit.* Hæc Hadriani liberalitas anno U. C. 886. conceſſa videtur, cùm ille in Syriam venit : additis igitur Coloniæ Rheſainæ annis 118. æræ urbis Romæ 886. efficient 1004. quo tempore Decius in Syriam pariter veniſſe videtur. Triſtanus Rheſaineſios ob ſublatum à Decio Philippum Gordiani interfectorem, nummos ei cudiſſe exiſtimat, ſed potiùs quia Decius ipſis tributi remiſſionem ab Hadriano conceſſam confirmavit, cujus illi beneficii memores, Auguſtæ ejus uxori & Herennio filio plurimos etiam percuſſerunt, origine in iis hujus tributi remiſſi ſignata.

Hic nummus mediocris moduli, à Triſtano tom. 2. pag. 588. *& à Patino* 391. *editus, rarus eſt.*

CEΠ. KOΛ. PHCAINHCIΩN L. HIP. Σεπτιμίας Κολωνίας Ῥησαινησίων λυκάϐαντος ρνή. *Anno* 118. Duæ figuræ muliebres dextras jungunt ſuper aram, dexterior quidem turrita eſt, pone quam trophæum; ſiniſterior verò galeata, pone quam Sagittarius : in vertice Aquila inſiſtens palmæ ramo, roſtro coronam.

Harum mulierum dexterior urbem repræſentat, de qua in nummo ſuperiori dictum; ſiniſterior galeata, Pallas eſt, tutelaris Coloniæ Dea, cujus ſummus erat in urbe cultus, ut templum in Rheſaineſiorum nummis arguit : jungunt quidem illæ manus ſuper aram, ad concordiam earum in ſacris pro Decio ſeu faciendis ſeu recipiendis denotandam. Trophæum pone urbem, ad limites imperii juxta Rheſainam deſignandos. Sagittarius in nummis Singaræ Coloniæ exhibetur, quem ad cives, utpote ſagittandi peritos, retulimus, vel quod illi ſub hoc ſigno annum inchoarent; an non potiùs quod Sagittarius ut præfert Gallieni nummus, Legionis primæ vel tertiæ Parthicæ in utraque Colonia hiemantis foret inſigne, nam utraque ad Meſopotamiæ præſidium morabatur, & in Singaræ ipſius expugnatione primæ Legionis Parthicæ meminit Ammianus l. 21. *Tuebantur autem hanc civitatem Legiones duæ, prima Flavia, primaque Parthica.*

Hic nummus ſecundæ formæ, à Triſtano tom. 2. pag. 588. *& à Patino pag.* 391. *editus, pro raro notandus.*

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Γ. ΚΥ. ΜΕΚΙΟϹ ΤΡΑ. ΔΕΚΙΟϹ. ϹΕΒ. Caput Decii laureatum.

ϹΕΠ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπ]ιμίων Ρησαινησίων. Λυκάβαντος ρλή. *Anno* 118. Templum diſtylum à latere, in cujus aditu Noctua, in imo Fluvius emergens.

Rheſainesii in hoc nummo, ut in ſuperiori, non Colonorum titulum aſſumunt, ſed ſe Septimios à Septimio Severo Coloniæ fundatore appellant; pro typo exhibent templum à latere, in quo Noctua eſt, quæ illud in Minervæ honorem ædificatum arguit, quòd avis illa hujus Deæ ſacra fuerit, teſte Fulgentio Mythol. lib. 2. *In hujus tutela Noctuam volunt, quòd ſapientia etiam in tenebris proprium fulgorem poſſideat.* Minerva autem, tutelaris Rheſainæ Dea fuiſſe videtur, ſi quidem ipſa cum Genio in ſuperiori nummo repræſentata eſt. Fluvius emergens, Chaboras eſt, ut jam diximus pag. 123. juxta quem ſita erat urbs, ut tradit Stephanus : Ῥέσινα πόλις περὶ τ Ἀβορὸν ποταμόν. *Rheſina urbs circa Chaborum fluvium.* Illum ex monte Maſio proruere narrat Ptolemæus lib. 5. cap. 18.

Hic nummus minoris moduli, à Patino pag. 391. vulgatus, inter raros collocatur.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΤΡΑ. ΔΕΚΙΟϹ. ϹΕΒ. Caput Decii laureatum.

ϹΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπ]ιμιας Κολωνίας Ρησαινησίων. λυκάβαντος ρλή. *Anno* 118. Labarum : in quibuſdam inſcriptum eſt LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.*

Labarum deductæ quidem per Veteranos Coloniæ ſymbolum eſt ; ſed cùm Legionis nomen deſcribitur in labaro, illuſtrius id certè eſt Hiſtoriæ monumentum. Hic nummus exhibet LEG. III. GAL. ex qua milites emeriti in hanc Coloniam traducti ſunt; porrò hæc Legio Tertia Gallica in Phœnicia hiberna agebat, ut tradit Dio 55. p. 564. Νῦν μὲν γὰρ ἐννεακαίδεκα ἐξ αὐτῶν μόνα διαμένει, τό, τε δεύτερον τὸ Αὐγούστειον, τὸ ἐν Βρεττανίᾳ τῇ ἄνω χειμάζον· καὶ τὰ τρία τὰ τρίτα, τό, τε ἐν Φοινίκῃ, τὸ Γαλατικόν. *Noſtro tempore ſolæ* XIX. *reſtant : nempe ſecunda Legio Auguſta, cujus in ſuperiori Britannia ſunt hyberna : tres tertiæ, una in Phœnicia, Gallica nomine.* Sept. Severus cùm Colonias deduxit, tertiæ Gallicæ Veteranos partim Tyrum, partim Rheſainam tranſmiſiſſe nos docent nummi Coloniarum ſuperſtites : imò Philippum ipſius etiam Legionis Emeritos Damaſcum Colonos poſtea traduxiſſe. Legio Gallica, quòd tertia inter cæteras Alpinas Legiones à Julio Cæſare conſcripta ſit, nomen habuit.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 391. vulgatus, inter rariores collocandus.

VIMINACIUM.

IMP. TRAIANVS. DECIVS. AVG. Caput Decii laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ ſuperioris Colonia Viminacium*, in imo AN. X. in aliis AN. XI. in aliis AN. XII. Mulier ſtans ambabus expanſis, hinc Bos, inde Leo.

Viminacium provinciæ Mœſiæ ſuperioris urbem, à Gordiano Coloniam fuiſſe factam, in eamque Veteranos ſeptimæ Claudianæ & quartæ Scythicæ Legionum ab eo tranſmiſſos, ſuprà diximus;

mus, in cujus memoriam illa æræ ſuæ notas in nummis ſignavit, in Gordiano Coloniæ fundatore annos ad quintum uſque cælavit; in Philippo, à quinto uſque ad decimum, cùm ſex tantùm annos is imperaverit; in Decio annum X. XI. & XII. quòd non ſolùm anno deductæ Coloniæ decimo Philippum fuiſſe occiſum, & Decium Imperium obtinuiſſe arguit, ſed Decium biennio integro regnaſſe denotat.

Hi nummi ſecundæ magnitudinis reperiuntur, primus inter præſtantiores habendus; ſecundus, frequens; tertius rarus eſt.

PIO. ATQVE. INCLITO. DN. TRAIANO
NOBILISSIMO. AC. FORTISSIMO. ET.
FELICISSIMO. CAESARI.
SEPTIMIVS. ACYNDINVS. V. C. ET.
AGENS. PER. HISPANIAS. V. C. ET
VICE. SACRA. COGNOSCENS. NVMINI
MAIESTATIQVE. EIVS. SEMPER.
DICATISSIMVS.

Apud Gruterum pag. 273. 5.

HEREN;

HERENNIA ETRUSCILLA.

ETRUSCILLAM filiam Decii olim creditam, pro ipſius conjuge primus aſſeruit Seguinus noſter Epiſt. ad Oct. Falconerium, quem ſequuti ſunt recentiores Antiquarii excepto P. Harduino p. 516. qui illam Voluſiani uxorem adhuc appellat. Princeps illa fœmina ex Herennia gente oriunda, Herennium Etruſcum filium à Decio patre Cæſarem appellatum genuit, & ambobus ſuperſtes fuiſſe videtur cum Hoſtiliano genero, Herenniæ filiæ ſuæ marito, & Cæſare etiam appellato.

HERENNIÆ *nummi ex majori modulo rariſſimi ſunt, ex mediocri & minimo rari habentur.*

ANTIOCHIA Syriæ.

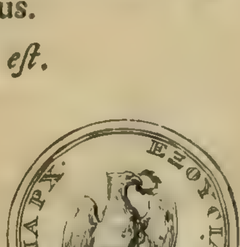

ΕΡΕΝΝΙΑ ΕΤΡΟΥΣΚΙΛΛΑ CΕΒ. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Ἀντιοχέων Μητϱοπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. Ε. Templum tetraſtylum, in quo figura turrita inſidens ſcopulis cum fluvio pro pedibus, in vertice nummi Aries.

Antiochia Syriæ Metropolis & Colonia nummos Etruſcillæ, ut & Decio ipſius marito percuſſit, quòd illa forſan eum, ut ſolebant Imperatorum conjuges, in expeditione contra L. Priſcum comitata ſit Antiochiam. Figura in templo, Genius eſt urbis inſidens monticulis, quem ſæpe ſæpius in ſuperioribus nummis cum fluvio emergente vidimus, ſed hic nummus templi ipſius ichnographiam exhibet, cujus meminit Ammianus in vita Juliani lib. 23. p. 487. *Namque Calendis ipſis Januariis aſcendente eo gradile Genii templum.* Fluvius, Orontes eſt Antiochiam urbem præterfluens, teſte Plinio lib. 5. cap. 21. *Intus, ipſa Antiochia libera, Epidaphnes cognominata, Oronte amne dividitur.* Vox autem *Libera* valdè illuſtrat notas S. C. & Δ. Ε. Senatuſconſultum & Plebiſcitum ſignificantes, quas ad αὐτονομίαν ſibi à Pompeio conceſſam arguendam in nummis ſignavit, ut in Othone & in aliis Imperatoribus paſſim diximus.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus eſt.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑΣ. In imo S. C. Aquila palmæ inſiſtens, roſtro coronam gerit.

Similis in Decio nummus jam prodiit, quem ad Antiochiam Syriæ Metropolim ſpectare diximus ob S. C. notas monetæ cudendæ facultatem Antiochenſibus à Senatu Romano conceſſam indicantes, quando Syria in provinciam Romanam redacta eſt. Pompeius quidem ipſis αὐτονομίαν dederat, ſed non modò S. C. ad illam confirmandam, verùm etiam plebiſcito opus fuerat, quod arguere videntur hæ notæ Δ. Ε. in iiſdem nummis ſignari ſolitæ, quæ in hoc pro earum compendio,

integræ ferè explicantur Δημαρχικῆς Ἐξουσίας, nam Tribunitia poteſtas Principi fœminæ minimè tribui poteſt; ſed cùm pro plebiſcito notas non haberent Romani, his uſi ſunt Græci Δ. Ε. *Tribunitia poteſtate*, quod, ut inquit A. Gellius lib. 15. cap. 27. Plebiſcita appellarentur, quæ Trib. pleb. ferentibus accepta eſſent. De Aquila paſſim dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 402. obvius eſt.

CREMNA.

HEREN. ETRVSCILLA. AVG. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

COL. IVL. AVG. FE. CREMNA. *Colonia Julia Auguſta Felix Cremna.* Aquila alis extenſis, in vertice tria capita, quorum medium coronâ radiatâ ornatum eſt.

Cremna urbs Piſidiæ in Pamphyliæ confinio, apud Ptolem. l. 5. cap. 5. Colonia ab eo, Κρέμνα Κολωνία, & à Strabone lib. 12. p. 569. perhibetur. Τὴν μὲν ἐν Κρήμναν Ῥωμαίων ἄποικοι ἔχουσιν. *Cremnam Colonia Romanorum occupavit.* Nummus eam per Juliæ nomen à Julio conſtitutam arguit, ab Auguſto verò per Auguſtæ appellationem Veteranis frequentatam denotat, quod ſigna militaria in Elagabalo pag. 79. confirmant. Tria capita in partis averſæ nummi vertice Etruſcillæ maritum, filium, & generum repræſentant, Decius quidem Imperator in medio coronâ inſignis eſt, Etruſcus patrem aſpicit, & paludamentum habet, quòd Auguſtus fuerit ab illo nominatus, forſan cùm Decius contra Gothos profectus eſt: Hoſtilianus verò tanquam Cæſar & gener pone Decium videtur collocatus. Aquila, Imperii Romani inſigne eſt, quod Coloniæ adinſtar urbis Romæ ſignabant.

Hic nummus primi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ, olim in Muſeo Grimano Venetiis, nunc apud March. Melchiorem Teſta aſſervatur.

RHESAINA.

ΕΡΕΝΝΙΑΝ ΩΤΡΑϹΚΛΛΛΑΝ ϹΕΒ. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

ϹΕΠ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ Λ. ΗΙΡ. Σεπτιμίων Ῥησαινησίων. λυκάβαντος ρλή. *Anno* 118. Mulier turrita inſidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ ſpicas, pro pedibus Fluvius.

Rheſaineſii Meſopotamiæ, quos Decio nummos cuderunt, eoſdem Etruſcillæ ejus conjugi dedicant, forſan quòd ejus commendatione Imperator ipſis confirmaverit tributi remiſſionem ab Hadriano conceſſam, à quo æram in nummis computant, & pro grati animi monumento in ipſis renovarunt. Mulier turrita, Genius eſt urbis; inſidet monticulis, ſitum in clivo Maſii montis denotans; ſpicas gerit, ad frumenti abundantiam in agro ſuo denotandam. Figura fluvii Chaboras eſt ex eodem monte Maſio defluens, cujus meminit Ptolemæus lib. 5. cap. 18.

Hic nummus mediocris formæ pro raro notandus.

ΕΡΕΝΝΙΑ ΕΤΡΟΥϹΚΙΛΛΑ. ϹΕΒ. Caput Etruſcillæ cum Luna creſcente circa humeros.

ϹΕΠ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. Λ. ΗΙΡ. Σεπτιμίων Ῥησαινησίων, λυκάβαντος ρλή. Colonus agens boves, in vertice Aquila roſtro coronam.

AYT.

ΑΥΤ. Κ. Γ. Μ. Κ. ΤΡΑ. ΔΕΚΙΟϹ. ϹΕΒ. ΕΡΕΝ. ΕΤΡΟΥϹΚΙΛΛΑ ϹΕΒ. Capita Decii & Etruſcillæ adverſa, illud corona radiata inſigne, hoc verò Luna creſcente ornatum.

ϹΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Typus idem ac ſuprà.

Ille eſt nummus in Theſauro Regio reconditus, qui Etruſcillam pro uxore Decii aſſeruit; ſimilem alterum Seren. Ducis Cænomanſium Gazæ addidimus, qui hujus rei veritatem confirmat. Rheſainesii non modò cùm Decii & Etruſcillæ capite nummos ſeorſim cuderunt, ſed utriuſque effigies in eodem nummo cælarunt, in parte autem averſa typum Coloni boves agentis, ad originem Coloniæ à Sept. Severo deductæ indicandam appoſuere; ſed æram Coloniæ fundatione vetuſtiorem ſignarunt, ob conceſſam ab Hadriano tributi remiſſionem, quam confirmaſſe videtur Decius ob frequentes nummos ipſi & ejus familiæ frequenter percuſſos. Aquila, ſolenne eſt Romanorum ſymbolum, quod Rheſaina tanquam ipſorum Colonia exhibet.

Uterque nummus ſecundæ magnitudinis, prior inter raros collocatur, poſterior verò à Seguino pag. 290. edit. 2. vulgatus, eximiæ raritatis eſt.

ΕΡΕΝΝΙΑΝ ΑΙΤΡΩϹΚΙΛΛΑΝ. ϹΕΒ. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

ϹΕΠ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμίων Ρησαινησίων. Λυκάβαντος ειή. Templum diſtylum cum ſex columnis à latere, in cujus aditu Aquila, in imo figura fluvii natantis inſtar.

Novus & inſolens eſt hic Rheſainæ Coloniæ nummorum typus, qui Aquilam in templi aditu exhibet; at cùm Noctuam in altero templo ab illa urbe ſignato Minervæ tribuant Antiquarii, Aquilam hanc ad Jovem ſpectare exiſtimamus, quandoquidem illa Jovi dicata ſit, Lactantio & Latino Arati interprete teſtibus. *Cùm Jupiter ex inſula Naxo contra Titanas proficiſceretur, & ſacrificium faceret in littore, Aquilam ad eam advolaſſe ferunt, auſpiciumque feciſſe. Hinc ergo victor, bono omine Aquilam acceptam tutelæ ſuæ Jupiter ſubjugavit.* Servius ait, quod dimicanti Jovi contra Gigantes, fulmina miniſtrarit Aquila. Templum verò Jovis tanquam ſupremi numinis Minervæ fano amplius eſt, & pluribus fulcitur columnis: illud enim ſex habet à latere, alterum verò quatuor tantùm ornatur. De fluvio Chabora Rheſainam urbem alluente, ſæpius dictum eſt.

Hic nummus minoris formæ, in muſeo D. Dron Canon. Sancti Thomæ à Lupara, inter rariſſimos collocandus.

ΕΡΕΝΝΙΑ. ΕΤΡΟΥϹΚΙΛΛΑ ϹΕΒ. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

ϹΕΠ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. in aliis ϹΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗϹΑΙΝΗϹΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Templum diſtylum cum quatuor columnis à latere, in cujus aditu Noctua, in imo figura fluvii.

Jam prodiit hic templi typus cum Noctua, quam ad Minervam pertinere diximus, quòd avis illa ipſi ſacra ſit, tradente Phornuto de Nat. Deor. *Deinde dracones & ulula* (ſeu Noctua) *ob oculorum ſimilitudinem offeruntur Minervæ, cæſiis nimirum oculis exiſtenti.* Draco autem & Noctua acutiſſimum viſum habent, & quidam Minervam appellant Athrenam, ἀπὸ τοῦ ἀθρεῖν, id eſt, ab eo quod omnia perſpiciat. Noctua etiam ut plurimùm Minervæ comes datur, ſi Albricum audias de Deor. Imagin. *Juxta ſe habebat olivam viridem pictam: deſuper avem, quæ dicitur Noctua, volitantem.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros ponendus.

ΕΡΕΝΝΙΑΝ. ΩCΤΡΑCΚΙΛΛΑΝ. CΕΒ. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

CΕΠ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμίας Ρησαινησίων. λυκάβαντος ειή. Aquila roſtro coronam, deſuper caput muliebre.

Aquila, etſi Jovis ales, ad eum tamen in hoc nummo non ſpectat, ſed pro inſigni Imperii Romani exhibetur: cur verò Aquila Romanorum ſit ſymbolum, ex Joſepho lib. 3. de bel. Jud. paſſim diximus, quod illa univerſarum avium regnum habeat, & ſit validiſſima; itaque eam & principatus inſigne putarunt, & omen victoriæ, quoſcumque bello petierint; ideo Aquila in nummo coronam gerit, populum Romanum omnium gentium victorem denotans. Caput muliebre, Genius eſt urbis in nummis ſcalpi ſolitus, ſub cujus tutela res omnes ſuas eſſe illa exiſtimans, eum tanquam Deum venerabatur. Ejuſmodi ferè typus cum Aquila, & deſuper caput muliebre, in nummis Coloniæ Cæſareæ Palæſtinæ occurrit.

Hic nummus mediocris moduli in rariorum numero conſcribendus.

VIMINACIUM.

HER. ETRVSCILLA AVG. Caput Herenniæ Etruſcillæ.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. X. in aliis AN. XI. in aliis AN. XII. Mulier ſtans brachiis infrà expanſis, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium Mœſiæ Superioris Coloniam à Gordiano conſtitutam ſæpius diximus, de qua multa etiam opportunè Triſtanus tom 2. pag. 558. ſed quem Erud. Spanhemius diſſ. 9. pag. 876. annorum numeros in hujus Coloniæ nummis occurrentes, ad annos Imperii revocantem aut, de *Annonis* explicantem rectè arguit, & illos de annis deductæ ſub Gordiano explicandos monet, qui ab eo incipientes, ſub Philippo Decioque & eorum uxoribus continuarunt. Viminacii itaque eundem in Etruſcillæ nummis numerum, quem in Decio conjuge ſignarunt, & in utroque Coloniæ annus ad duodecimum tantùm protenditur, in quo Decius contra Gothos pugnans periit, nec annus XIIII. in Etruſcilla occurrit, quem affert P. Harduinus pag. 516. ut hanc Auguſtam Decii filiam & Voluſiani uxorem adhuc appellare poſſet, quam omnes Antiquarii hodie pro Decii conjuge communi conſenſu agnoſcunt.

Hi nummi ſecundæ magnitudinis pro raro recenſentur; unus eorum typus ſine annorum notis à Patino pag. 401. *vulgatus eſt.*

IMP. CAES. C. MESSIVS.
Q. TRAIANVS DECIVS
INVICTVS PIVS FELIX AVG.
P. M. TRIB. P. COS. II. P. P. PROCOS
ET. Q. HERENNIVS ETRVSCVS
MESSIVS DECIVS CAESAR.

Exſcripſimus Florentiæ in Palatio.

Q. HER. ETRUSCUS MESSIUS DECIUS.

HERENNIUS Meſſius nomina familiarum patris & matris promiſcuè tulit, Herenniæ quidem matris appellationem ante Decii nomen geſſit, imò & *Quintus* patris cognomen, ipſi prænomen fuit. Cæſar poſt occiſos Philippos, ſtatim à patre renunciatus eſt, & tandem particeps Imperii ab eodem factus, cùm ambo contra Gothos profecti ſunt, cujus rei teſtes ſunt rariſſimi ejus nummi cum Auguſti & Imperatoris titulis.

Q. HERENNII *nummi ex omni modulo inter rariores numerandi, ſi Antiochenos primæ magnitudinis exceperis, qui pro raris tantùm habentur.*

ÆLIA CAPITOLINA.

AETRVSCVS ET QVINTVS CAESS. Capita radiata & jugata Herennii & Hoſtiliani.
COL. AEL. KAP. COMM. *Colonia Ælia Kapitolina Commodiana.* Figura militari habitu dextram elevans, ſiniſtrâ haſtam tranſverſam.

Ælia Capitolina, aliàs Jeroſolyma, Colonia ab Hadriano facta, ut nummos Decio, ita ejus filiis percuſſit, Herennio quidem proprio nato & Hoſtiliano filio adoptivo: Aurelius autem Hoſtilianus contra Philippum poſt Gordianum ab eo interfectum Imperator à Senatu nuncupatus, ante ipſius in urbem adventum mortuus erat, Hoſtiliano juniore cum altera filia relicto. Decius ſummâ prudentiâ præditus, cùm undique irruentes Barbaros, & in Syria L. Priſcum Imperium arripuiſſe intelligeret, filiam Hoſtiliani patris Herennio filio ſuo uxorem dedit, & Hoſtilianum juniorem adoptavit, cui Cæſaris titulum conceſſit, ne dum contra hoſtes profectus eſſet, ille vel alter Romæ Imperator appellaretur. Capitolienſes in antica parte utrumque Cæſarem exhibuerunt, cùm ille ſolus cum patre in Syriam venerit, quo tempore nummus ab iis videtur cuſus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 396. editus, inter rariſſimos collocandus.

ANTIOCHIA Syriæ.

ΕΡΕΝΝ. ΕΤΡΟΥ. ΜΕ. ΚΥ. ΔΕΚΙΟC. ΚΕCΑΡ. Caput Q. Herennii.
ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχέων Μητϱοπόλεως Κολωνίας, & non ANTIOCHEORVM METROCOLONORVM, ut ſcribit Patinus in Theſ. Mauroceno pag. 140. In area S. C. Δ. E. Mulier turrita & velata inſidens monticulis in templo quatuor columnis ornato, pro pedibus mulieris, figura fluvii enatantis, in vertice nummi Aries.

Antiochia Syriæ Metropolis & Colonia ſimilem nummi typum Etruſcillæ dedicavit, quem etiam in Etruſci ejus filii honorem renovat, quando ille in eorum urbem cum Decio patre venit. Triſtanus nummum vulgavit, ſed templum Matri Deûm vel Deæ Syriæ tribuit, cùm illa mulier turrita, Genius ſit urbis, cui templum ab Antiochenſibus exſtructum eſt, ipſiuſque meminit Ammianus lib. 22. *Cùm tranſiret per ſpecioſum Genii templum :* & lib. 23. *Aſcendente eo gradile Genii templum.* Triſtanus Leonem in vertice nummi pro Ariete ſcalpi curavit, quem Antiochenſes ad indicandum ſub hoc ſigno annum ſe inchoare, cælaverunt. Patinus hos Triſtani errores hauſit, & typum ipſi ſimilem percuſſit.

Hic nummus majoris moduli, à Triſtano tom. 2. pag. 652. editus, pro raro computatur ; ſed ſecundæ formæ, à Patino pag. 394. vulgatus, inter rariores recenſendus.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας. In imo S. C. Aquila inſiſtens palmæ ramo, roſtro coronam gerit.

Similem nummum ad Antiochiam Syriæ pertinere in Etruſcilla diximus: in hac autem urbe duplex moneta ſignabatur, una Syriæ Præſidis juſſu, altera urbis, ob privilegium quod illa à Senatu obtinuerat, cùm Syria in provinciam Romanam redacta fuit, ideo illa S. C. notas in nummis appoſuit, imo & Δ. Ε. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας, ob Plebiſcitum quo ad hanc rem opus habuit: Tribunitia enim poteſtas Herennio Cæſari, quam Decius Senatui remiſerat, minimè congruere poteſt; idcirco Antiochia, antequam Colonia fuiſſet deducta, à Plinio *Libera* appellatur, cùm ipſa αὐτονομίαν à Pompeio magna pecunia teſte Porphyrio redemiſſet, quam poſtea Senatus & Populus Romanus ſeorſim confirmarunt, ut indicant S. C. & Δ. Ε. notæ. Porro Gellius lib. 10. cap. 19. Plebem à Populo dividit : *Quoniam in Populo omnis pars civitatis, omneſque ejus ordines contineantur. Plebs verò ea dicitur, in qua gentes civium patriciæ non inſunt.* Unde Plebiſcitum videtur dictum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 494. editus, vulgaris eſt.

DACIA.

Q. HER. ETR. MES. DEC. CAES. Caput Q. Herennii ſine laurea.
PROVINCIA DACIA. in imo AN. IIII. in aliis AN. V. Mulier patrio veſtitu ornata ſtans, utraque manu ſignum militare cum notis V. & XIII. pro pedibus ejus hinc Aquila roſtro coronam, inde Leo.

Dacia cùm intellexiſſet Decium cogente Senatu Etruſcum filium Cæſarem appellaſſe, Imperatori gratulans, nummos ut patri, ita filio percuſſit; in priori annum quartum appoſuit, libertatis à Philippo acceptæ monumentum, quod annus etiam quintus in altero nummo indicat : annus autem æræ quintus, Imperii Decii ſecundus eſt, quem felicem fauſtumque in filio auguratur Dacia. Hæc utraque manu vexillum gerit, denotans duas Legiones in hac provincia ad ejus contra barbaros cuſtodiam commorari, ut in Philippo diximus, quarum nomina in vexillis ſcripta ſunt, Legionis nimirùm V. Macedonicæ, & XIII. Geminæ, ut adſtipulatur Dio lib. 55. pag. 564. Πέμπτον, Μακεδονικὸν, ἐν Δακίᾳ. *Quinta Macedonica in Dacia.* Τό τε τρίτον καὶ δέκατον, τὸ ἐν Δακίᾳ, τὸ Δίδυμον. *Decima tertia Gemina in Dacia.* Aquila quidem Imperii inſigne, Leo autem provinciæ ſymbolum eſt.

Uterque nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores reponendus.

RHESAINA.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΜΕ. ΚΥ. ΤΡΑ. ΔΕΚΙΟC. CΕΒ. ΚΥ. ΕΡ. ΕΤΡ. Μ. ΔΕΚΙΟC ΚΑΙCΑΡ. Duo capita adverſa, alterum Decii coronâ radiatâ ornatum, alterum Herennii nudum.

CΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμίας Κολωνίας Ῥησαινησίων. Λυκάβαντος ηιρ'. *Anno* 118. Duæ figuræ muliebres dextras jungunt arâ intermediâ, altera pone quam trophæum tutulata eſt.

Rheſaineſii Meſopotamiæ frequentes Trajano Decio & Etruſcillæ ejus uxori nummos cuderunt, & quidem ob tributi immunitatem, ut diximus, ab Hadriano conceſſam, ſibique ab eo confirmatam ; nam ab hac illius Imperatoris liberalitate æram in nummis computarunt : Colonia deinde urbs eorum à Sept. Severo deducta, *Septimiæ* nomen accepit, retentâ priori epochâ, ideo & Coloniæ titulum, & beneficii memoriam in Decii ejuſque filiorum nummis ſignavit ; Herennium autem Etruſcum cum patre ſociavit, Decio gratulans, quòd ille Cæſaris dignitatem filio communicaſſet, teſte Aur. Victore. *Lætiorque hoſtium nece, filium Etruſcum nomine, Cæſarem fecit.* Duæ figuræ muliebres dextras ſibi invicem jungentes, in Decio jam prodierunt ; dexteriorem diximus Genium urbis eſſe, ſiniſteriorem verò Minervam, ejuſque Coloniæ tutelarem Deam ; trophæum pone Genium, ad Romani Imperii terminos juxta Rheſainam ſpectare videtur. Sagittarius pone Minervam, tanquam inſigne Legionis Parthicæ hiberna Rheſainæ habentis exhibetur. Aquila Romanorum eſt ſymbolum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino p. 392. vulgatus, inter rariores collocandus.

VIMINACIUM.

Q. H. ETR. MES. DEC. CAES. Caput Q. Herennii nudum.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mœſiæ ſuperioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XI. in aliis XII. *Anno* 12. Mulier ſtans brachiis expanſis ſupra Bovem & Leonem.

Viminacium Mœſiæ ſuperioris urbs, Colonia à Gordiano ad provinciam contra barbaros irrumpentes tuendam conſtituta, frequentes ipſi, Philippo, & Decio, imò & filiis nummos percuſſit, ut Imperatores his monumentis ad ſui cuſtodiam excitaret, nam Carpi, & alii Sarmatiæ Europææ barbari, in hoc tractu Romanos fines ſub Philippo devaſtarant, & ſub Decio Thracias depopulati ſunt, in quibus repellendis ipſe & filius occubuerunt. Mulier iſta urbem repræſentat, cujus Leo inſigne eſt, Bos verò Coloniæ ſymbolum. Voces AN. XI. & XII. anni ſunt æræ Coloniæ à Gordiano Viminacium deductæ.

Uterque nummus ſecundæ formæ inter rariores habendus, poſterior à Patino pag. 394. vulgatus eſt.

C. VALENS HOSTILIANUS

MESSIUS QUINTUS.

Hostilianus, Hoſtiliani Imperatoris contra Philippum à Senatu appellati filius, à Decio adoptatus, Cæſar factus eſt; deinde cùm Decius contra Barbaros expeditionem ſuſcipiens, Etruſcum appellaſſet Auguſtum, Hoſtilianum etiam Auguſti nomine decoravit, ipſique adminiſtrationem Romæ commiſit. Decio autem & filio in bello occiſis, & Treboniano à militibus Imperatore proclamato, Hoſtilianus & Trebonianus uterque dictus eſt Imperator, & ambo regnarunt, ſed anno primo Hoſtilianus peſtilentiâ correptus interiit.

Hostiliani *nummi ex omni modulo, ſed præſertim primi, pro rariſſimis habendi ſunt.*

ÆLIA CAPITOLINA.

AETRVSCVS ET QVINTVS CAESS. Capita jugata Q. Herennii & Hoſtiliani cum coronâ radiata.

COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.* Jupiter ſeminudus ſtans, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ caput ſuſtinet.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano conſtituta, Æliæ nomen ipſius gentis tulit; Commodiana verò à Commodo, ob inſigne beneficium ab eo acceptum dicta eſt, nummos quidem illa Decio dedicavit, cùm forſan ille veniſſet in Syriam, imò & filiis, quorum capita in eodem nummo jugata ſignavit, ad indicandam eorum concordiam, cùm alter proprius eſſet Decii filius, alter adoptivus: Herennius quidem primum, Hoſtilianus verò inferiorem locum occupat, uterque coronâ radiatâ inſignis, qualis Oriens depingitur, tanquam ambo eſſent Orientis lumina. Jupiter in nummo, Capitolinus eſt, de cujus nomine urbs Capitolina ab Hadriano, ut videtur, vocata eſt, quod Judæos huic Deo tributum pendere à Tito juſſi fuerant, teſte Xiphilino in Veſpaſ. Καὶ ἀπ' ἐκείνου δίδραχμον ἐτάχθη τοὺς τὰ πάτρια αὐτῶν ἔθη περιστέλλοντας τῷ Καπιτωλίῳ Διῒ κατ' ἔτος ἀποφέρειν. *Ab eodem Tito juſſi ſunt quotannis didrachmum pendere Jovi Capitolino ii qui patrias leges eorum tuerentur.* Ideo Hadrianus templum in urbe Jovi Capitolino ædificari præcepit, eodem Xiphilino teſte in Hadr. Καὶ ἐς τὸν τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τόπον, ναὸν τῷ Διῒ ἕτερον ἀντεγείραντος. *Ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curaviſſet.* Jupiter caput gerit, ob nominis etymon Capitolii, ſupra quod exſtructum ipſi fuit templum: Capitolium enim dictum eſt, quòd inventum ſit caput cujuſdam hominis nomine Toli in illius fundamentis, ut narrat Florus: *Quòd molientibus ædem, in fundamentis humanum repertum eſt caput.* Antea rupes Tarpeia vocabatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rariſſimus eſt.

ANTIOCHIA Syriæ.

Γ. ΟΥΑΛ. ΟϹΤΙΛΙΑΝΟϹ ΚΥΙΝΤΟϹ ΚΕϹΑΡ. Caput Hoſtiliani nudum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area notæ S. C. & Δ. E. Mulier inſidens rupibus in templo tetraſtylo, pro pedibus fluvius emergens.

Antiochenſes Syriæ nummos Decio, Etruſcillæ ejus uxori, & Q. Herennio filio dedicarunt; huncque honorem Hoſtiliano, quem adoptione Decius Cæſarem appellaverat, tribuerunt, de tota Imperatoria familia jam bene meriti, quod L. Priſco Philippi fratri, Imperatori in Syria à militibus appellato, obſequium haud præſtitiſſent. Templum in nummo ſignatum, Genii urbis eſt, quod ſpecioſum appellat Ammianus l. 23. ut ſuprà diximus. Genius ipſe in aditu templi conſpicitur, prout in nummis frequens occurrit; turribus ornatus eſt, quòd urbs ſit Metropolis & firmiſſimis muris circumdata; inſidet monticulis, ad indicandum in clivo montis Silpii nimirùm ejus ſitum, ut habet Euſtathius in Dionyſ. *Ea verò juxta Silpium montem eſt ſita.* Orontes ex imo emergit, eodem teſte Euſtathio: *Orontes ..... delapſus ad Antiochiam, mediam perſecat Antiochenſium terram: non quidem quemadmodum Cydnus per Tarſum, ſed quòd partes illas præterfluat.*

Hic nummus primæ formæ pro rariſſimo computandus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

HOSTILIANO QVINTO AVG. Caput Hoſtiliani laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CAES. MET. *Colonia prima Flavia Auguſta Cæſarea Metropolis.* Variæ ſunt epigraphæ. Caput muliebre turritum.

Cæſarea Palæſtinæ urbs, Colonia à Flavio Veſpaſiano conſtituta, nomen à Flavia ejus gente tulit, inde Metropolis dignitatem Syriæ ſcilicet Palæſtinæ obtinuit ſub Alex. Severo, quandoquidem hunc titulum ſub hoc Imperatore primùm eam geſſiſſe obſervamus; illa Decii ſtudioſiſſima plurimos ei nummos percuſſit, & hunc præcipuè Hoſtiliano dedicat cum Auguſti appellatione, quam ei Decius communicaſſe videtur ſicut Herennio Etruſco, quando hunc ſecum in expeditione contra Barbaros duxit, illum verò Romæ ad res adminiſtrandas reliquit, vel poſtquam Decius & Q. Herennius in ſolo barbarico extincti ſunt. Caput muliebre turritum urbem repræſentat, vel Genius eſt urbis, frequens principum civitatum inſigne.

Hic nummus minimi moduli inter rariores numerandus.

DACIA.

C. OVAL. HOSTILIAN. AVG. Caput Hoſtiliani.

PROVINCIA DACIA. AN. VII. *Anno ſeptimo.* Mulier ſtans patrio veſtitu ornata, utraque manu ſignum militare, pro pedibus ejus hinc Aquila, inde Leo.

Dacia libera ſub Philippo pronunciata æram ad æternam beneficii memoriam in nummis appoſuit, illamque ſub eo annum tertium ſignaſſe diximus, ſed quartum etiam inchoaſſe ſuſpicamur, quod idem annus VII. in Hoſtiliano & Æmiliano reperiatur: hæc autem provincia tertio Imperii Philippi anno, Urbis verò 999. libera ab eo facta videtur, ſi quidem ille U. C. 1002. interfectus eſt, in quo quartus æræ Daciæ annus eſſe debuit, qui pariter quartus in Decio notatur; Decius autem occiſus circa menſem Martium, U. C. 1004. æræ annum quintum Daciæ abſolvit, & ſextum inchoaſſe videtur, Hoſtilianus ei ſuperſtes fuit uſque ad annum U. C. 1006. in quo provincia annum ſeptimum computavit, ille enim cum Gallo imperavit, ſi fides Aur. Victori & Eutropio; ſic autem habet Victor: *Hæc ubi Patres comperere, Gallo Hoſtilianoque Auguſta Imperia, Voluſianum Gallo editum Cæſarem decernunt.* Eutropius verò: *Mox Imperatores creati ſunt Gallus, Hoſtilianus & Galli filius Voluſianus.* Mulier Genius provinciæ duo tenet ſigna militaria, in quibus nomina ſunt Legionum ad Daciæ cuſtodiam poſitarum. Aquila, ſymbolum eſt Imperii Romani; Leo, inſigne provinciæ.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

VIMINACIUM.

C. VAL. HOST. M. QVINTVS. Caput Hoſtiliani.
P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Vimacium.* In imo AN. XI. in aliis. AN. XII. in aliis AN. XIII. Mulier ſolito modo ſtans inter Bovem & Leonem.

Viminacium urbs Mœſiæ ſuperioris, Colonia à Gordiano facta, annos ab hoc tempore, licèt aliter ſentiat Patinus, beneficii memor in nummis computavit, primum ſcilicet anno U. C. 993. quintum anno 997. in quo Gordianus mortuus eſt, & Philippus Imperium arripuit; decimum anno 1002. in quo occiſus eſt Philippus, & Decius Imperator à Senatu appellatus; duodecimum anno U. C. 1004. in quo Decius cum Q. Herennio periit, & Treb. Gallus cum Hoſtiliano Imperatores appellati ſunt, at quùm Viminacium in horum nummis annum decimumtertium conſignet, Hoſtilianum quidem ad annum uſque 1005. acceſſiſſe imo & hunc tranſegiſſe (ut infrà demonſtrabimus) denotat. Mulier urbem repræſentat, pro cujus pedibus Leo ipſius inſigne; Bos vero, Coloniæ ſymbolum.

Hi omnes nummi mediocris moduli pro rariſſimis habendi, cum AN. XII. *à Patino pag. 396. editus eſt.*

C. VALENTI
HOSTILIANO
MESSIO QVIN
TO NOBILISSI
MO CAES. PRIN
CIPI IVVENTVT.
VALENT. VETERAN.
ET VETERES.

C. VIBIUS TREBONIANUS
G A L L U S.

GALLUS ex Trebonia gente in Vibiam adoptatus eſt, unde nomen Trebonii in Trebonianum productum, & fortaſſe quando Decius ad Imperium evectus, dignitates Imperatoriæ majeſtati adjunctas, Senatui Populoque Romano reſtituit, Cenſoriam ſcilicet & Tribunitiam poteſtatem, unde nulla TR. P. nota in Decii nummis occurrit. Valerianus Cenſor quidem electus eſt, Gallus verò Tribunitiam poteſtatem habuiſſe, aut eam Imperatoribus reſtituiſſe videtur, cùm ad Imperium evectus eſt; illam enim omiſsâ primâ & ſecundâ, tertiam primo Imperii ſui anno, quartam verò ſecundo ſignavit, tanquam ipſe per duos annos Tribunitiam poteſtatem geſſiſſet, aut ipſa Imperatoribus reſtituta, à morte Philippi in Imperio non vacaſſet.

TREB. GALLI *nummi ex omni modulo rari ſunt, ſi Antiochenos excipias.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕΒ. ΓΑΛΛΟC. Caput Galli laureatum, in aliis radiatum.
ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. & Δ. Ε. Caput velatum & turritum, in vertice Aries.

Antiochenſes Syriæ Metropolitæ & Coloni Romani Treb. Gallo nummos tanquam Imperatori recèns facto dedicaſſe videntur, ut potiſſimùm illum ad auxilium provinciæ cui Perſæ imminebant, ferendum adducerent, hi quippe cùm Imperator negligenter res adminiſtraret, in Meſopotamiam irruerunt, teſte Zozimo lib. I. Πέρσαι δὲ τὴν Ἀσίαν ἐπήεσαν, τήν τε Μέσην καταστρεφόμενοι τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ Συρίαν προϊόντες, ἄχρι τῆς Ἀντιοχείας αὐτῆς. *Perſæ verò in Aſiam pedem intulerunt, tum Meſopotamiam excidio dantes, tum in Syriam progredientes, ad ipſam uſque Antiochiam.* Mulier turrita & velata, Genius eſt Antiochiæ urbis, ſolenne ipſius ſymbolum. De Ariete ad anni principium ſpectante, ut & de notis S. C. & Δ. Ε. paſſim diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro notandus.

Eadem epigraphe, caput idem.
ΑΥΤ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΓΑΛΛΟC. ΚΑΙ ΟΥΟΛΟΥCΙΑΝΟC. CΕΒ. Caput Galli laureatum, & adverſum Voluſiani radiatum.

ANTIOXEΩN. MHTPO. KOΛΩN. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Mulier turrita & velata inſidens montibus in templo tetraſtylo, pro pedibus ejus fluvius enatans.

Nummus in quo capita Vibii & Voluſiani adverſa exhibentur, ab Antiochenſibus percuſſus eſt, poſtquam Vibius Voluſianum Imperii conſortem nominavit, ut tradit Pomponius Lætus in eorum vita : *Interea Gallus quùm Romam veniſſet, Vibium Voluſianum filium, conſortem Imperii fecit.* Vibius quidem laureâ inſignitus eſt, Voluſianus verò radiatâ coronâ ornatus, ambos tamen Patinus pag. 398. laureatos vulgavit, & eorum nummum inter mediocres collocavit, quod hactenus non obſervavimus. Antiochenſes per nummos utrumque Auguſtum ad urbem tuendam ſollicitant, nam Perſæ eam tandem diripuerunt, ſi Zozimo fides. Εως εἷλον καὶ ταύτην τῆς ἡῴας πάσης μητρόπολιν οὖσαν. *Donec & illam cepere totius Orientis Metropolim.* Genius urbis in ſuperiori nummo vulgatus eſt, hîc verò templum ejus exhibet.

Uterque nummus primæ formæ, primus cum capite ſolo Treb. Galli rarus eſt, alter autem cum filio adverſo, obvius eſt.

AYTOK. K. Γ. OYIB. TPEB. ΓAΛΛOC. CEB. Caput Treb. Galli laureatum.
ΔHMAPX. EΞOYCIAC. YΠATO. B. In area S. C. *Tribunitia poteſtate, Conſul ſecundum.* Aquila inſiſtens ſcipioni, roſtro coronam.

Ad Antiochiam pertinere hunc nummum docet nota S. C. ut ſæpius diximus. Antiochenſes cùm ipſis Perſæ impenderent, omni obſequio Gallum devincire conabantur, vix autem anni initio ille Conſul iterum cum Voluſiano factus eſt, quin ei nummos cum epigraphe *Conſul ſecundum* dedicarint, is enim jam Conſulatum geſſerat, antequam Imperium arripuiſſet. Imperii Romani inſigne eſt Aquila, quam Antiochenſes tanquam urbis Coloni pro ſymbolo etiam exhibent; ipſa roſtro coronam gerit, ad denotandum Populum Romanum omnium gentium victorem.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis frequens & tritus.

CARTHAGO Africæ.

IMP. C. C. VIB. GALLVS AVG. Caput Treb. Galli radiatum.
C. I. C. A. A. P. *Colonia Julia Carthago Antiqua Auguſta Pia.* In area D. D. *Decreto Decurionum.* Triremis in qua quatuor figuræ.

Hanc nummi inſcriptionem interpretati ſumus, *Colonia Julia Carthago Antiqua Auguſta Pia*, jamque plures ejus urbis nummi cum his litteris C. I. C. A. prodierunt, quos P. Hard. p. 108. & 109. ad Coloniam Cæſarauguſtam revocat, & hos errare graviter pronuntiat, qui eos exponunt, *Colonia Carthago Antiqua*; ſed pace tanti viri nummi pertinent ad Carthaginem Africæ, ut ſe à nova Hiſpaniæ Carthagine diſtingueret, Antiquæ appellationem ſibi aſcribit. Carthago Juliæ nomen præfert, tanquam Colonia à Julio Cæſare, ut omnes norunt, conſtituta. Navis in Treboniani nummo quatuor figuris à Carthaginenſibus ſcalpta, ad annonam P. Romano à Gallo conciliatam ſpectat, ille enim frumentum ab Africæ urbibus arceſſivit, unde memor Senatus, ei nummos cum epigraphe ANNONA AVG. percuſſit.

Hic nummus minimi moduli integerrimus, ex muſeo noſtro, rariſſimus eſt.

COELLU.

IMP. VIB. TREB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.
AEL. MVNIC. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Coellu urbs eſt Numidiæ littoralis, de qua paſſim, Municipii dignitatem ab Hadriano accepit, ut teſtatur *Æliæ* gentis Hadriani nomen quod illa gerit; plurimas enim in hac provincia Imperator ille Colonias conſtituit, de quibus paſſim egimus, quamobrem Senatus videtur ei nummum percuſſiſſe cum hoc elogio, RESTITVTORI AFRICAE. Coellutani nummos ſuos Gallo tanquam novo Imperatori dedicarunt, vel quòd frumentum ex eorum urbe, ad annonam P. Romano conciliandam, ſuppeditaverint; hanc verò frumenti copiam eo libentius conceſſerunt, quòd Municipes facti, eadem cum ipſa Roma privilegia haberent, qua de re Lupam cum puerulis Romæ inſignia in nummis exhibent.

Hic nummus ſecundæ formæ inter elegantiores computandus.

DACIA.

IMP. C. VIB. TREB. GALLVS. AVG. Caput Treb. Galli laureatum.
PROVINCIA DACIA. In imo AN. VI. Mulier ſtans inter Aquilam & Leonem, dextrâ ramum, ſiniſtrâ ſcipionem, in cujus apice caput aſininum.

Dacia libera à Philippo facta annos æræ ſuæ ab hoc tempore computat; ſextum autem in hoc nummo ſignavit, qui reſpondet anno primo Imperii Galli. Mulier quidem hactenus ſigna militaria Legionum ad ſuam cuſtodiam deſtinatarum geſſit, ſed nunc pro iis ramum olivæ præfert, pacem cum Barbaris à Gallo initam arguens, quam tributo annuo centum drachmarum emit, de quo Pomponius Lætus. *Qui tributo pendendo obnoxiam fecerit urbem, præter Gallum fuit nemo.* Tributum fuit drachmarum aurearum CC. Lævâ manu ſcipionem, cui impoſitum eſt Aſini caput, tanquam inſigne gerit, ut in nummis Decio à Senatu percuſſis obſervatur. Aquila Imperii Romani ſymbolum eſt; Leo, provinciæ inſigne.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 397. *vulgatus, pro rariſſimo habendus.*

DAMASCUS.

IMP. C. VIB. TREB. GALLO AVG. Caput Galli laureatum.
COL. ΔAMASCO. METROP. *Colonia Damaſcos Metropolis.* Bacchus ſuper cippum poſitus, dextrâ lævâque vitis palmitem ſeu ramum.

Damaſcus vel Damaſcos Metropolis Cœleſyriæ, Colonia à Philippo deducta, Treb. Gallo nummos eandem ob cauſam ac Antiochia dedicavit, nempe ut auxilium ab Imperatore impetraret contra irrumpentes Perſas, de quibus Pomponius Lætus in ejus vita: *Scytharum exemplo, alii hoſtes ſurgunt armaque capiunt; tum in viſcera Syriæ penetrant Parthi.* Bacchus ſui cultum apud Damaſcenos arguit, ille in eorum territorio vineta plantaverat, quæ adferente Stephano Da-

maſcus excidit, ob idque à Baccho excoriatus eſt. Διονύσου δὲ τὴν Συρίαν ἀμπελόφυτον ποιήσαντος, πελέκει ταῦτα ἔκοπτε. Διόνυσος δὲ ὀργισθεὶς ἐδίωξε, καὶ ἐξέδειρε. *Libero verò Patre Syriam vitiferam faciente, ille ſecuri vineta excidit, ac Liber Pater iratus eum perſequutus eſt, atque excoriavit.* Bacchus ideo palmites ſeu vitis ramos gerit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus.

IMP. C. TREB. GALLO. AVG. Caput Treb. Galli laureatum.
COL. ΔAMAS. METRO. *Colonia Damaſcos Metropolis.* Puer ſugens ubera Damæ.

Jam prodiit hic pueri Damam ſugentis in Damaſci nummis Philippo & Otaciliæ ejus uxori dicatis typus, quem ad urbis conditorem, vel Aſcum nomine à Dama nutritum, unde urbi nomen *Damaſcus*, vel ad Damaſcum Regem ab hoc animali alitum revocavimus, nam ut ut ſit, Dama hæc puero urbis conditori, ut Lupa Romulo, lac præbuiſſe videtur, & hic typus ad antiquitatem urbis indicandam haud dubiè percuſſus eſt. Patinus ad hujus nummi explicationem ait: *Quid ſignificet illud animal cum jacente puerulo, & fortaſſis lactante, non video, felicior adipiſcetur.* Non verba eruditi viri profero, ut illo felicior exiſtimer, ſed conjecturam meam proponere placuit.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 397. *vulgatus, pro rariſſimo habendus.*

IMP. C. VIB. TREB. GALLO. AVG. Caput Treb. Galli laureatum.
COL. ΔAMA. MET. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica*, hinc & inde Aquila.

Damaſcum à Philippo Coloniam ſuprà diximus deductam, & nummus Otaciliæ ejus uxoris Legionis VI. Ferratæ in Judæa hiemantis Veteranos ab hoc Imperatore Colonos Damaſcum fuiſſe tranſmiſſos nos docuit; at hic nummus Gallo à Damaſcenis ſignatus vexillum exhibens, in quo LEG. III. GALL. *Legio Tertia Gallica*, Veteranos tertiæ Gallicæ in Phœnicia hiberna agentis Colonos in hanc urbem etiam à Philippo traductos teſtatur, quod confirmant duæ Aquilæ in imo labari; nec hic typus ſecuritatem Imperii Romani demonſtrat, ut putat Patinus, nec Aquilæ ad duos Auguſtos Imperium adminiſtrantes ſpectant, ut exiſtimat P. Harduinus pag. 133. Vexillum, inſigne eſt Legionum, & binæ Aquilæ Veteranos ex duabus Legionibus in Coloniam deductos indicant: Damaſcum autem VI. Ferratæ, & III. Gallicæ Legionum emeritos Otaciliæ & Galli numiſmata confirmant, cùm Legiones illæ ad bellum Perſicum à Gordiano ductæ fuiſſent, eorum militum animos ſibi devincire cupiens Philippus qui Gordianum occiderat, earum Veteranos mox in Colonias tranſportavit.

Com. Mediobarbus p. 360 ex vera hujus nummi epigraphe fictitiam hanc protulit COL. A. A. HAMET. quam interpretari fruſtrà conatus eſt P. Harduinus pag. 190. *Colonia Ælia Auguſta Hadrumetina Metropolis.* Sed ad Damaſcum urbem pertinet nummus, & ille eſt cujus typum Patinus vulgavit pag. 398.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 398. *pro raro habendus.*

COL. ΔAMAS. METRO. *Colonia Damaſcos Metropolis.* Circa Coronam querceam, in qua CEBACMIA.

De

De ludis in honorem Auguſti apud Damaſcenos inſtitutis, jam in Philippo & in Otacilia ejus uxore diximus, quorum illi in Treboniani nummis iterum celebrationis memoriam exhibent; plurimi enim memorantur in ipſius Imperatoris memoriam facti, ΑΥΓΟΥϹΤΕΙΑ nimirum Pergami apud Gruterum p. 319. ϹΕΒΑϹΤΑ Alexandriæ apud eundem p. 316. ΚΑΙϹΑΡΙΑ Tyri in nummis Philippi. Damaſci vero ϹΕΒΑϹΜΙΑ, Auguſtales illos ludos Gymnicos, equeſtres, muſicoſque luſtrales fuiſſe tradit Petr. Faber Agon. lib. 3. c. 26. ipſos verò Auguſto à Damaſcenis dicatos retulimus, quod ille eorum urbem fecerit Metropolim. Corona quercea, non autem laurea, ut placuit Mediobarbo pag. 360 tanquam certaminum victorum præmium in hoc numiſmate exhibetur, hæc autem ob cives ſervatos concedebatur, unde major laus Auguſto ex ipſis ſervatis, quàm ex victoria contra hoſtes relata, ſi quidem Scipio apud Vopiſcum, civem mavult ſervare, quàm mille hoſtes perdere.

Hic nummus mediocris moduli inter rariores numerandus.

LAODICEA Syriæ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕ. ΓΑΛΛΟϹ. ϹΕΒ. Caput Treb. Galli laureatum.

COL. LAOD. METROPOLEOS. *Coloniæ Laodiceæ Metropoleos.* In area Δ. Ε. Silenus ſtans dextram attollit, humero lævo utrem hircinum gerit.

Laodicea Coloniæ & Metropolis dignitate inſignis, urbs eſt Syriæ littoralis, & non Cœleſyriæ ad Libanum, cui hunc Galli nummum tribuit P. Harduinus pag. 286. Illa eſt, cujus cives ſe *Julienſes Laodicenſes* appellarunt ob tributi remiſſionem ipſis à Julio Cæſare conceſſam; ideo *libera* vocatur à Plinio lib. 5. cap. 20. huic etiam urbi Sept. Severus jus Italicum conceſſit, dum eam Coloniam conſtituit. Ulpiani quidem codices illam in Syria Cœle poſuerunt, ſed vox *Cæle* expungenda, Librariorum enim errore irrepſit, ut videre eſt apud Paulum lib. 2. de Cenſ. *Laodicia in Syria & Berytos in Phœnice juris Italici ſunt, & ſolum eorum:* Silenus ſui cultum in urbe indicat, ille autem in Deorum numerum relatus eſt in gratiam Bacchi, cujus fuerat pædagogus, de quo Julianus in Cæſſ. Πάντων ὂν τῶν θεῶν κύκλῳ καθημένων, ὁ Σειληνὸς, ἐρωτικῶς ἔχειν δοκῶν μοι τοῦ Διονύσου καλοῦ, καὶ νέου, καὶ τῷ πατρὶ τῷ Διῒ παρὰ πλησίου, πλησίον αὐτοῦ, τροφεύς τις οἷα καὶ παιδαγωγὸς καθῆστο. *Sic igitur Diis in orbem ſedentibus, Silenus, Dionyſio juveni & venuſto Jovi patri proximo, proximus, ut educatorem & inſtitutorem par erat, aſſedit.*

Hic nummus majoris formæ inter rariores reponendus.

COL. LAOD. METROPOLEOS. *Coloniæ Laodiceæ Metropoleos.* In area Δ. Ε. Mulier tutulata & tunicata ſtans, dextrâ temonis capulum, lævâ duas icunculas ſuſtinet.

Mulier illa tutulata ſtans, Laodiceam urbem repræſentat, temonem verò gerit, ſeu ſolitum Genii ſymbolum, ſeu ſitum urbis ad mare indicans, ut innuit Joſephus, quia Laodicenſes maritimos appellat, de bell. Jud. l. 1. c. 16. p. 748. Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις, ὑδάτων εἰσαγωγήν. *Maritimis autem Laodicenſibus aquæductum.* Illa lævâ duas icunculas, duos nempe Imperatores Gallum & Voluſianum exhibentes tanquam urbis Genios ſuſtinet, ut Roma ſedens in Philippopolitanorum nummis Philippos patrem & filium pariter dextrâ gerit. Litteræ Δ. Ε. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας denotantes, in memoriam privilegiorum Antiochenſium Laodicenſibus à Sept. Severo tributorum, in eorum nummis appoſitæ ſunt. Antiochenſes autem eos ſignare ſolent, cum S. C. notis, ob monetæ facultatem ipſis à Pompeio M. conceſſam, ad cujus confirmationem Senatuſconſulto & Plebiſcito opus fuit, quorum S. C. & Δ. Ε. notæ ſunt.

Hic nummus primæ magnitudinis in rariorum numero collocandus.

NEAPOLIS Samariæ.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΟΥ. ΤΡΕΒ. ΓΑΛΛΟΣ ΣΕΒ. Caput Treboniani radiatum.

ΦΛ. ΝΕΑΣ. ΠΟΛΕΩΣ. Φλαυΐας Νέας πόλεως. Aquila alis expanſis, in vertice mons cum templo.

Nullum eſt dubium, quin hic nummus Gallo dicatus ad Neapolim Samariæ pertineat, mons Garizim cum templo in ejus vertice ſignatus id ſatis confirmat: ſed cur urbs, Colonia à Philippo conſtituta, ipſi nummos Latinè inſcriptos cum hoc titulo percuſſit, poſtea ſine Coloniæ nomine Græcos Treboniano conſecravit, imò Voluſiano ejus filio ipſos modò Latinos cum Coloniæ dignitate, modò etiam Græcos ſine Coloniæ appellatione percuſſit, id videtur ſcalptorum proculdubio incuria. Templum in vertice montis Jovi dicatum eſt tempore Antiochi Dei Epiphanis, ob Samaritarum ad eum legationem, ut narrat Joſephus Antiq. lib. 12. cap. 7. Ἀπολύομεν τε αὐτοὺς τῆς αἰτιῶν, καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερὸν καθάπερ ἠξιώκασι, προσαγορευθήτω ΔΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΟΥ. *Abſolvimus eos quantum ad hanc cauſam, & eorum templum attinet, quòd poſthac appelletur* IOVIS GRÆCANICI. Aquila, Romani Imperii inſigne eſt.

Hic nummus mediocris formæ pro raro conſervandus.

TROAS.

IMP. C. VIB. TREB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo nudus ſublimis tollitur inter alas Gryphi, dextram capiti ille admovet, ſiniſtrâ lyram gerit.

Troas urbs Phrygiæ minoris, de qua paſſim diximus, Colonia ab Auguſto conſtituta, ut Auguſti nomen indicat, nummos Treboniano tanquam novo Imperatori dedicat, in iis Apollinem urbis tutelarem Deum exhibet, ille enim ejus muros cum Neptuno condiderat, ut tradit Coluthus de raptu Helenæ verſ. 272.

Ἴλιον ἣν πύργωσε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.

Troja quam turribus munivit Neptunus & Apollo.

Apollo à Grypho inter alas geſtus depingitur, quòd hoc animal ei dicatum ſit, teſte Philoſtrate lib. 3. cap. 14. qua de re narrat Fulgentius Myth. lib. *His Gryphum quoque Apollini adjiciunt.* Lyra, hujus Dei ſymbolum eſt, quam à Mercurio eum accepiſſe narrant.

Alii nummi Troadis Coloniæ, cum equo paſcente, & Aquila caput bovis unguibus gerente, obſervantur, quos, ut obvii ſunt eorum typi, prætermiſimus.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt & inſignis.

TYRUS.

IMP. C. C. VIB. TREB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Hercules nudus ſacrificans ad aram, lævâ clavam inverſam & ſpolia Leonis gerit; in vertice nummi petræ Ambroſiæ, in imo conchylium.

Tyros

Tyros Colonia & Metropolis Phœniciæ, de qua paſſim dictum eſt, nummos in Galli honorem cudiſſe videtur, Syriarum Coloniarum exemplo, ut ab eo auxilium contra Perſas ipſarum urbibus imminentes hoc obſequii monumento poſtularet. Hercules Tyrius eſt, cujus meminit Pauſanias in Eliacis p. 339. Ἤκουσα δὲ ἐν Θάσῳ, τὸν αὐτὸν σφᾶς Ἡρακλέα, ὃν καὶ Τύριοι σέβεσθαι. *Et Thaſi quidem audivi Tyrium eſſe Herculem, quem Thaſii ab initio eſſent venerati.* Petræ in vertice nummi Ambroſiæ dictæ, ad originem urbis ſpectant, ſuper quas urbs condita eſt Herculis monitu, ut narrat Nonnus Dionyſ. lib. 40.

Πήξατε δ᾽ ἀμφοτέραις ἐπικείμενον ἄστυ Κολώναις.
Figite verò utriſque incumbentem urbem rupibus.

Conchylium, Tyri inſigne eſt ob purpuram in ea urbe maximè celebratam.

Hic nummus majoris moduli inter rariores collocandus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Aſtarte in templo ſex columnarum trophæo dextram imponit, lævâ ſcipionem. Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, in imo hinc Silenus, inde conchylium.

Aſtarte ſeu Venus Cœleſtis Tyri culta eſt, ut denotant frequentes ejus in ipſius Coloniæ nummis imagines; de illa loquitur Cicero de Nat. Deor. lib. 3. *Quarta*, Venus, *Syria Syroque concepta, quæ Aſtarte vocatur.* Hiramum Regem illius templum condidiſſe narrat Joſephus contra Ap. lib. 1. p. 1043. Τότε τὸ Ἡρακλέους καὶ τὸ Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν. *Herculiſque & Aſtartes fana dedicavit.* Aſtarte manum trophæo imponit, ob Colonias à Tyriis ipſius auſpicio in longinquas partes deductas. Silenus pro pedibus Deæ, ſui etiam cultum Tyri indicat; conchylium, perpetuum eſt urbis ſymbolum.

Hic nummus primæ magnitudinis, pro raro habendus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Figura galeata ſedens, dextrâ Aquilam, cui inter alas expanſas impoſitæ ſunt duæ icunculæ, ſiniſtrâ haſtam tenet, pone figuram Conchylium in area.

Mulier illa galeata, Roma eſt, Aquilam Imperii Romani gerens; huic impoſitæ ſunt duæ icunculæ Gallum & Voluſianum, qui Imperio præerant, exhibentes. Tyrus autem hanc Orbis Reginam ſedentem repræſentat, ipſam falſa quadam ſpe deliniens, quaſi ſub his duobus Imperatoribus quieſcere poſſe videretur, dum tamen Barbari undique imminerent, & lues totum Imperium depopularetur, teſte Zoſimo lib. 1. Οὐχ᾽ ἧττον δὲ τοῦ πανταχόθεν ἐπιβρύσαντος πολέμου, καὶ ὁ λοιμὸς πόλεσί τε καὶ κώμαις ἐπιγενόμενος. *Nec minus bello, quod undique ſcaturiendo velut emerſerat, lues etiam peſtilens in oppidis atque vicis ſubſequuta.* Roma haſtam tanquam inſigne gerit. Conchylium in area, perpetuum eſt Tyri urbis ſymbolum.

Hic nummus ſecundæ formæ, in muſeo R. P. de la Chaiſe, inter rariores adjiciendus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Duo Athletæ nudi ſtantes vaſe intermedio, uterque manibus diſcum ſuſtinet, ex quo palmæ ramus erumpit.

Plurima Tyri edita fuiſſe certamina ipſius nummi nos docuerunt, ſed præcipuè ACTIA & ERACLIA, uti videre eſt in nummis Caracallæ pag. 49. Ipſorum ſub Gallo celebrationem indicare videtur hic typus, in quo duo Athletæ vaſa manibus ſuſtinent, ex quibus palmæ rami erumpunt; palmam vero in omnibus certaminibus concedi ſolitam victoribus aſſerit Plutarchus lib. 8. Sympoſ. Probl. quæſt. 4. p. 723. Ἔφη δὲ Σωτηρᾶν τί δήποτε τῶν ἀγώνων στέφανον ἄλλος ἄλλον ἔχει, τὸν δὲ φοίνικα κοινῇ πάντες. *Dubitare autem ſe dixit, quanam de cauſa alia certamina alias habeant coronas, palmam communiter omnia.* Vas in imo præmium eſt victoris, plurima autem ponebantur teſte Virgilio Æneid. 5.

Munera principio ante oculos, circoque locantur
In medio, ſacri tripodes, virideſque coronæ,
Et palmæ pretium victoribus.

Nonnus Bacchum memorat argenteum craterem pro certamine propoſuiſſe lib. 19.

Μείονα δὲ κρητῆρα μέσῳ παρέθηκεν ἀγῶνι.
Majorem verò craterem medio impoſuit certamini.

Vas autem accipere videtur Athleta victor in nummis Heliopolitanis Valeriani infrà deſcribendis.

Hic nummus mediocris moduli pro rariſſimo habendus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Aquila roſtro coronam, pone eam vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica.* In area conchylium.

Aquila, Romani Imperii inſigne eſt, quod Tyrus Colonia conſtituta, tanquam Romana facta exhibet; eam à Sept. Severo deductam diximus, de qua Ulpianus l. 1. de Cenſibus. *Eſt in Syria Phœnice ſplendidiſſima Tyriorum Colonia .... huic enim Divus Severus & Imperator noſter, ob egregiam in Rempublicam Imperiumque Romanum inſignem fidem, jus Italicum dedit.* Vexillum in quo LEG. III. GAL. Veteranos Legionis tertiæ Gallicæ Tyrum Colonos fuiſſe ab eodem Severo tranſmiſſos denotat. Legio hæc à Julio Cæſare inter cæteras Alpinas conſcripta fuit, cujus opera in ſubjuganda Gallia potiſſimum enituit; ejus ipſemet meminit in Comm. bel. civ. lib. 3. *Erant in ſiniſtro cornu Legiones duæ, traditæ à Cæſare initio diſſentionis ex S C. quarum una prima, altera tertia appellabatur.* Primam hanc Legionem Gallicam univerſam à Cæſare civitate donatam narrat Suetonius in ejus vita. *Unam etiam ex Tranſalpinis conſcriptam vocabulo quoque Gallico: Alauda enim appellabatur, quam diſciplina cultuque Romano inſtitutam & ornatam poſtea univerſam civitate donavit.* Ideo illius nulla amplius fit mentio in Legionum diſtributionibus per provincias factis, ſed tertia Gallica ſub Sept. Severo in Phœnice hiberna habuit; poſtquam autem ea ipſe uſus eſt in bello Parthico, Veteranos illius Tyrum Colonos traduxit. Conchylium, urbis ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros collocandus.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Bos pone quem vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica.* In area conchylium.

Bos & vexillum, deductæ Coloniæ inſignia ſunt; Bos quidem Colonorum togatorum, vexillum autem Veteranorum. Roma cùm aliquando numeroſiori plebe gravaretur, quæ cenſui ſolvendo non ſufficeret, pauperiorem illius partem in Colonias transferebat, iis autem civibus addebantur Legionum Veterani, qui multis annis ſtipendia in bello fecerant. Ex utraque ſorte Colonos Tyrum habuiſſe denotat hic nummus per bovem & vexillum: vexillum quidem Legionis nomen, unde Veterani Tyrum à Sept. Severo tranſmiſſi ſunt. De hac Legione abundè ſuprà egimus; illam hiberna egiſſe in Phœnicia refert Dio lib. 55. pag. 564. Καὶ τὰ τρία τὰ τρίτα, τό τε ἐν Φοινίκῃ, τὸ Γαλατικόν. *Tres tertiæ, una in Phœnicia, Gallica nomine.* Conchylium, Tyri ſymbolum eſt.

Hic nummus mediocris moduli inter raros aſſervandus.

VIMINACIUM.

IMP. C. C. VIB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ ſuperioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XII. in aliis AN. XIII. in aliis AN. XIV. *Anno decimo quarto.* Mulier ſolito modo ſtans, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium urbs Mœſiæ ſuperioris, Colonia à Gordiano tertio deducta, ut paſſim dictum eſt, annos ſemper in nummis à Coloniæ fundatione ſignavit, primum quidem ab anno U. C. 993. in quo Gordianus Trib. poteſtatem tertiam agebat: annus autem æræ 12. in priori nummo ſignatus, ad annum U. C. 993. adjectus, efficiet annum 1005. in quo Gallus imperare cœpit; annus 13. ſecundi nummi, cum anno U. C. 993. junctus, conſtituet annum 1006. annus denique 14. in ultimo nummo notatus, an. U. C. 993. in quo Colonia à Gordiano conſtituta eſt, additus, conficiet annum U. C. 1007. in quo Gallus circa Junium menſem in prælio cum filio Voluſiano verſus Interamnam pugnans occiſus eſt. Mulier urbem repræſentat, cujus Leo inſigne; Aquila verò, Imperii Romani ſymbolum.

Hi nummi ſecundæ magnitudinis reperiuntur, prior inter rariores numerandus, ſecundus à Patino pag. 397. vulgatus, frequens eſt, tertius pro raro habendus.

IMP. CAES. VIBII. TREB.
GALLI. AVGVSTI. NOSTRI.
L. IVNIVS VALIDIANVS. V. CL.
PRAEF. VRB. STAT. EX AFR.
COL. VOLVNT. AVG. NOST.
CVM BASI SVA MARMOR. IIIII.

Romæ, in Thermis Antoninianis.

C. VIB. VOLUSIANUS.

CAius Vibius Volusianus eodem gaudet prænomine quo pater *Vibius*, ſed *Voluſiani* cognomen, à matre cujus nomen ignoratur, forſan habet; plurimos etiam gerit in quibuſdam nummis titulos à populis deſumptos. Ille Cæſar à patre primùm nuncupatus, deinde Hoſtiliano peſte extincto, appellatus eſt Imperator, & Tribunitiam poteſtatem III. & IIII. patris inſtar ſignavit, cùm Decius ipſam Senatui Populoque Romano reſtituiſſet.

Volusiani *nummi ex omni modulo rari ſunt.*

ANTIOCHIA Syriæ.

ΑΥΤ. Κ. ΓΑ. ΦΙΝ. ΓΑΛ. ΟΥΕΝΔ. ΟΥΟΛΟΥϹΙΑΝΟϹ ϹΕΒ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Γανδάλικος, Φίννικος, Γαλίνδικος, Οὐενδένικος, Ουολυσιανὸς, Σεβαστός. *Imperator Cæſar Vandalicus, Finnicus, Galindicus, Vendenicus, Voluſianus, Auguſtus.* Caput Voluſiani laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Caput muliebre turritum & velatum, ſuprà quod Aries.

Antiochenſes ut nummos Treboniano patri cuderunt, ita & Voluſiano filio dedicant, cui inſignes tribuere titulos ob plurimos Europææ Sarmatiæ populos tanquam ab utroque Imperatore profligatos. Ptolemæus lib. 3. cap. 7. inter eas gentes numerat Carpos, Phinnos, Galindas & Vendenos, quos Ant. Baudrandus inter Germanos-Sarmatas eo ferè ordine recenſet in verbo *Vendeni.* Decius autem adverſus hos Barbaros profectus, Gallum ad Danubii ripæ cuſtodiam, Zoſimo teſte, collocavit. Γάλλον ἐπιστήσας τῇ τοῦ Ταναΐδος ὄχθῃ, μετὰ δυνάμεως ἀρκούσης, αὐτὸς τοῖς λειπομένοις ἐπῄει. *Quumque Gallum ad Tanaidis ripam ſatis magnis cum copiis collocaſſet, ipſe cum reliquis ad hoſtem propiùs accedebat.* Porro pro *Tanaidis* ripa intelligendum *Danubii* littus. Gallus autem poſt Decii mortem Imperium occupavit Voluſiano filio Cæſare declarato, & pacem cum Barbaris inivit, ipſoſque intra ſuos fines redire coëgit. Caput muliebre, urbis Genius eſt. Aries, ad anni principium ſub hoc ſigno ab Antiochenſibus inchoatum ſpectat, ut paſſim diximus.

Latina etiam illuſtrium Voluſiani titulorum inſcriptio in nummis argenteis occurrit, illam Com. Mediobarbus pag. 362. ex Occone vulgavit, quam ſic ex ſuperioris nummi exemplo punctis diviſimus. IMP. C. VA. F. GAL. VEND. VOLVSIANO. AVG. eamque ut jam ſupra interpretamur, *Imperatori Cæſari Vandalico, Finnico, Galindico, Vendenico, Voluſiano, Auguſto.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores habendus.

Eadem inſcriptio. Caput Voluſiani radiatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Mulier inſidens rupibus in templo tetraſtylo, dextrâ ſpica: ;, pro pedibus Fluvius. Aries in vertice.

Mulier in templo montibus inſidens, Genius eſt urbis, cui hoc fanum dedicarunt Antiochenſes, quod *ſpecioſum* appellat Ammianus lib. 23. Genium exiſtimabant Veteres Deum eſſe, ſub cujus tutela erant omnia, unde populi urbium Dea m ſæpe turritam effingebant, cui ſacra faciebant, illamque vim habere omnium rerum gignendarum exiſtimabant : ita Antiochenſes ſpicas, quibus ager illorum abundabat, in ejus dextra poſuerunt, quaſi eas ipſa conſervaret vel abundè gigneret : non modò autem communis ſeu generalis erat Genius, ſed ſuus unicuique privatus : quemadmodum autem populi Genius dicebatur, ſic & Auguſti Genius, cui etiam templum dicatum fuiſſe narrat Suetonius in ejus vita cap. 60. *Cun ti ſimul, ædem Jovis Olympici, Athenis antiquitus inchoatam, perficere communi ſumptu deſtinaverunt, Genioque ejus dedicare.*

Hic nummus majoris moduli pro raro numerandus, cum hac circa caput epigraphe.

Eadem epigraphe quæ in ſuperiori nummo, caput idem.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. in area Γ. S C. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας τρίτης. *Tribunitia poteſtate tertia.* Aquila ſcipioni inſiſtens, roſtro coronam.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟ. Β. in area Δ. S. C. Δημαρχικῆς Ἐξουσίας τετάρτης, ὕπατος δεύτερον. *Tribunitia poteſtate Conſul ſecundum.* Aquila ut ſuprà.

Nummos hac S C. nota ſignatos ſine urbis nomine ad Antiochiam Syriæ Coloniam & Metropolim pertinere ſæpius diximus. Si littera numeralis Γ. in priori nummo percuſſa, tertium Imperii Voluſiani annum deſignet, altera nimirum Δ. in poſteriori, ad quartum pertinere nequit, cùm vix tertium Voluſianus annum inchoarit ; verum hæ litteræ ad Tr. poteſtatem tertiam & quartam, quæ in Treboniani & Voluſiani nummis frequentes occurrunt, ſpectare profectò videntur ; cùm prima nec ſecunda Tr poteſtas in iis uſquam obſervetur, ſed quarta in eorum Impp. nummis obvia appoſita ſit, eruditorum virorum ingenia hactenus torſit, & Baronium induxit, ut Gallo quatuor Imperii annos aſcripſerit, quamvis ille duos annos tantùm imperaſſet, nec ratio de TR. P. tempore à Triſtano t. 2. p. 667. & ejus ſequacibus allata ſatisfacit ; vera & genuina iſtius nodi ſolutio hæc eſt, quòd Decius Cenſoriam dignitatem & Tribunitiam poteſtatem Senatui Populoque Romano de facto reſtituerit, teſte Pompeio Læto in vita Decii. *Nam jus quintæ relationis & proconſulare Imperium, unde Auguſti omnes pro Conſulibus : necnon & jus Tribunitiæ poteſtatis, quod Auguſtus primus ſibi perpetuò vendicaverat, arbitrio Senatus Populique Romani permiſit.* Quemadmodum autem Valerianus Cenſor abſens à Senatu fuit electus ; ita Vibius Gallus Tribunitiam poteſtatem habere potuit per duos annos quibus Decius imperavit : atque ita Gallus Imperium adeptus, tertiam anno Imperii primo, quartam verò anno ſecundo in nummis appoſuit. Si verò Tribunitia poteſtas à Gallo ſub Decio per duos annos geſta quibuſdam non placet, ab aliis illam initam fuiſſe neceſſe eſt ; ſed nemo Trib. poteſtatem à Gallo Imperatoribus reſtitutam negare poteſt, quam proinde ille in nummis quaſi ab Imperio nunquam ſejunctam, & à morte Philipporum computatam ſibi continuò vindicavit, ut & filius Voluſianus eadem ratione qua pater.

Uterque nummus ſecundæ formæ, prior pro obvio habendus, poſterior rarus eſt.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. C. C. VOLVSIANVS. AVG. Caput Voluſiani laureatum.

COL. P. F. CAES. MET. PR. S. PAL. *Colonia Prima Flavia Cæſarea Metropolis provinciæ Syriæ Palæſtinæ.* Figura nuda capite radiato proſtrata ſuper Leonem, dextram attollit, lævâ ſcipionem ſeu haſtam puram.

Cæſarea Palæſtinæ Colonia à Veſpaſiano, poſtquam ille Judæos domuiſſet, & ipſis vectigal impoſuiſſet, deducta eſt, cùm hæc teſte Joſepho de bel. Jud. l. 3. c. 26. majorem incolarum partem Græcos jam haberet, & indigenæ affectu quodam Romanos diligerent, illa autem nummos Voluſiano Imperatori à patre appellato gratulans percuſſit. Figura nuda radiis inſignis, Apollo ſeu Sol eſſe videtur, Deus urbis Cæſareæ tutelaris, ut jam in Antonino Pio diximus p. 168. cui alludunt Cæſarienſes in Voluſiani gratiam, cujus etiam caput in anteriore nummi parte radiis ornarunt, tanquam Voluſianus eſſet ipſis Apollo ſeu Sol alter; incumbit quidem Leoni, cùm teſte Arato in Phœnom. *Hic notabilis & maximus inter ſigna ſit.* Sol haſtam puram gerit, ſolenne divinitatis ſymbolum.

Hic nummus minimi moduli inter rariores computandus; ad quem pertinet ille in indice Patini pag. 26. deſcriptus, & à Com. Mediobarbo inter incerta tranſlatus pag. 363.

DAMASCUS.

IMP. GALLO VOLOSSIANO AVG. Caput Voluſiani laureatum.

COL. ΔAMA. METR. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Cypreſſus arbor inter equum & taurum.

Damaſcus urbs Cœleſyriæ nummos ut Treboniano patri ſic Voluſiano percuſſit. Sed ad quid cypreſſus cum equo & tauro in nummo ſignatur? an Damaſceni feracitatem agri ſui repræſentare voluerunt, cypreſſorum quidem multitudinem in montanis, in convalli verò pratum equis & bobus alendis idoneum denotantes? Chryſorrhoas enim amnis totum agrum irrigabat: an verò illi myſticè cypreſſum, equum, & bovem exhibuerunt, cypreſſus quidem Soli dicata eſt, ut in nummis Heliopolitanis diximus, Sol apud illos idem erat ac Jupiter, Soli quidem equus ſacrificabatur teſte Strabone lib. 11. p. 513. Θεὸν δὲ Ηλιον μόνον ἡγȣ̃νται· τȣ́τῳ δὲ ἱπποθύȣσι. *Solem unicum Deum agnoſcunt, eique equum ſacrificant.* Lactantius lib.

Celerem Deum, celeri victima placant.

Ovid. in Faſtis. *Placat equo Perſis, radiis Hyperiona cinctum.*

Bos autem Jovi mactabatur, de quo Virgilius Æneid. 10. ſuper ea Aſcanii facta Jovi vota:

Et ſtatuam ante aras aurata fronte juvencum.

Juvenalis verò Virgilio adſtipulatur.

Duc in Capitolia magnum
Cretatumque bovem.

Damaſceni his victimis demonſtrantes ſe bovem Jovi pro Treboniano, equum verò Soli ſeu Apollini pro Voluſiano ſacrificaſſe, alludentes patri & filio Imperatoribus, quòd Apollo eſſet filius Jovis, Gallum pro Jove, & Voluſianum pro Apolline venerarentur. Syriorum autem Theologia Jovem tantùm & Apollinem Deos agnoſcebat, imò illos eundem eſſe exiſtimabat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos computandus.

COL. ΔAMA. METR. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica:* in imo hinc & inde Aquila.

Jam prodiit hic in Damaſci Coloniæ nummis Treb. Gallo dicatis typus, quem ad Veteranos Damaſcum tranſmiſſos ſpectare diximus, ut indicat vexillum in quo *Legionis tertiæ Gallicæ* nomen ſcribitur, ex qua ii in Coloniam deducti ſunt. P. Harduinus p. 133. contra Patinum Aquilas in imo vexilli ſignatas Imperatores Trebonianum & Voluſianum deſignare acriter contendit; ſed ad quid illi cum vexillo Legionis, cujus milites in Coloniam non deduxerunt, nugæ: duæ igitur illæ Aquilæ in imo labari ad Coloniæ ex Veteranis à Philippo Seniore conſtitutæ originem pertinent; illos ex duabus Legionibus traductos indicantes, alios nimirùm ex Legione tertia Gallica, cujus nomen labarum exhibet, alios verò ex Legione Sexta Ferrata, cujus nomen pariter inſcriptum

tum vidimus in vexillo nummi ejuſdem Coloniæ Damaſci Otaciliæ dicati. Duæ autem illæ Legiones tertia Gallica & ſexta Ferrata contra Parthos eductæ fuerant ex hibernis à Gordiano tertio, illa autem in Phœnicia, hæc in Judæa morabatur. Philippus occiſo hoc Imperatore militum benevolentiam ſibi conciliare volens, illarum Legionum Veteranos in Coloniam tranſmiſit.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino vulgatus pag. 399. pro raro habendus.

COL. ΔΑΜΑC. METROP. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Circa ambitum CEBACMIA in corona quercea.

Damaſcus Metropolis & Coloniæ titulos in nummis præfert, quidam eam Metropolis dignitatem ſub Regibus Syriæ inter ſe diſſidentibus ſibi vindicaſſe exiſtimant, nimirùm quando Ptolemæus Lathurus Demetrium Antiochi Grypi & Tryphænæ filium, è Cnido Cariæ urbe accitum, contra Antiochum Cyziceni filium, Damaſceni Regem conſtituit, teſte Joſepho lib. 13. cap. 21. Πτολεμαῖος δ' ὁ Λάθουρος τὸν τέταρτον αὐτοῦ ἀδελφὸν Δημήτριον τὸν Εὔκαιρον λεγόμενον, ἐκ Κνίδου μεταπεμψάμενος κατέστησεν ἐν Δαμασκῷ βασιλέα. *Interim Ptolemæus Lathurus quartum ejus fratrem Eucærum cognomine, accitum à Cnido, Regem apud Damaſcum conſtituit.* Sed cùm Metropolis in Auguſti nummis Damaſcus inſcribatur, hanc ab Auguſto dignitatem ipſi datam ſuſpicamur cujus beneficii memor, certamina in ejus honorem CEBACMIA *Auguſtea* dicta, inſtituit: eam verò gratiam ab illo Imperatore urbi conceſſam remur in gratiam Nicolai Damaſceni, cujus erat amiciſſimus, ut ex Athenæo lib. 14. cap. 18. ſæpius retulimus. Corona quercea, victoris præmium fuiſſe videtur; hicque eorum typus ludorum celebrationem ſub Voluſiano indicat.

Hic nummus mediocris formæ pro raro notandus.

NEAPOLIS Samariæ.

IMP. C. VOLOSSIANVS. P. F. AVG. Caput Voluſiani laureatum.

COL. NEAPOL. *Colonia Neapolis* vel *Neapolitana.* Aquila legionaria cum ſigno militari à dextris, Serapis à ſiniſtris: in vertice mons cum templo, in imo hinc ſpicæ, inde Aries.

Neapolis urbs Samariæ, Colonia à Philippo conſtituta eſt, ut diximus; Aquila autem legionaria cum ſigno militari in hoc nummo ſignata, non modò cives togatos ex Sergia tribu, ex qua Sergia Neapolis dicta eſt, in illam fuiſſe tranſmiſſos denotat, ſed eam Veteranis etiam frequentatam arguit. Serapis ſui cultum in urbe indicat, ut nummi M. Aurelii & Caracallæ demonſtrant. Mons in cujus vertice templum, Garizim eſt, ad ſitum Neapolis juxta ejus radices indicandum: Spicæ earum abundantiam in agro Neapolitano ſignificant: Aries videtur Veris tempus deſignare, quo annum ſub hoc ſigno Neapolitani inchoare ſolebant, quemadmodum Antiocheni & Damaſceni, qui pariter Arietem in ſuis nummis eam ob cauſam exhibent; quædam enim urbes in hoc tractu ab Autumno annum ordiebantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores recenſendus.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕΒ. ΟΥΟΛΟΥϹΙΑΝ. Caput Voluſiani laureatum.
ΦΛ. ΝΕΑϹ ΠΟΛΕΩϹ. Φλαυΐας Νέας Πόλεως. Aquila alis extenſis, in vertice mons cum templo.

IMP. C. VOLOSSIANVS. P. F. AVG. Caput Voluſiani laureatum.
COL. NEAPOLI. *Colonia Neapolis*, vel *Neapolitana*. Idem typus, in quo Silenus à ſiniſtris utrem hircinum humero lævo gerens.

Hi duo Voluſiani nummi ad Neapolim Samariæ pertinent, idem ferè typus, & eadem urbis Neapolis appellatio id planè confirmant; ſed cur unus nummus Græcè, alter Latinè, ut in Treboniano patre ſcriptus ſit, non alia ratione factum eſt, niſi ſcalptorum incuriâ, qui ante octo vel novem annos priuſquam Philippus urbem Coloniam conſtituiſſet, ſub Gordiani Imperio Græcè ſcribere ſolebant. Aquila Imperii Romani inſigne, à Coloniis ſæpe uſurpabatur. Mons Garizim perpetuò in Neapolis urbis nummis exhibetur, forſan ad ipſius cum plurimis aliis ejuſdem nominis oppidis diſtinctionem. Silenus in poſteriori nummo ſui cultum Neapoli indicat, ut in Philippo Seniore jam vidimus. Hunc nummum vulgavit Octavius Strada pag. 126. cum inſcriptione mutila COL. NEMOE pro NEAPOL. quem ideo Com. Mediobarbus pag. 362. inter incerta numiſmata relegavit: idem etiam eſt quem Occo perperam pag. 403. Elagabalo tribuit, cùm Neapolis Colonia à Philippo Seniore deducta ſit, ut diximus. Ex Occone errorem Com. Mediobarbus & P. Harduinus pag. 343. hauſerunt, ſed ille nummum ad Neapolim Africanam revocavit.

Uterque nummus mediocris moduli pro raro habendus. Prior à Patino ſub Phaneæ urbis nomine cum aliis Antiquariis malè editus pag. 400. *poſterior verò ab Oct. Strada pag.* 126.

TROAS.

IMP. C. VIB. GALL. VOLVSIANVS. Caput Voluſiani laureatum.
COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Colonia ab Auguſto facta eſt in memoriam Julii patris, qui Ilienſes multis beneficiis cumulaverat, teſte Strabone lib. 13. pag. 594. Καθ' ἡμᾶς μὲν τοι Καῖσαρ ὁ θεὸς πολὺ πλέον αὐτῶν προὐνόησε, ζηλώσας ἅμα καὶ Ἀλέξανδρον. Ἐκεῖνος γὰρ κατὰ συγγενείας ἀνανέωσιν, ὥρμησε προνοεῖν αὐτῶν. *Noſtra ætate D. Cæſar longè majorem ejus procurationem geſſit, ſimul & Alexandrum imitans. Is enim & ut cognationem renovaret ſibi cum Ilienſibus intercedentem animum ad eorum patrocinium appulit.* Illis autem agrum attribuit, & libertatem, publicarumque operarum immunitatem eis ſervavit, quas ipſis Claudius confirmavit; ideo nummos novis Imperatoribus dedicare ſolebant, eorum gratiam ſibi conciliare hoc obſequii monumento ſtudentes. Lupa, ſolenne eſt Romanarum Coloniarum ſymbolum, quæ ſe eandem quam Roma originem habere gloriabantur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro ſignandus.

TYRUS.

IMP. C. C. VIB. VOLVSIANVS. AVG. Caput Voluſiani laureatum.
COL. TYRO. METRO. *Colonia Tyros Metropolis.* Aſtarte tutulata ſtans dextram imponit trophæo, ſiniſtrâ ſcipionem: à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, pro pedibus ejus hinc Silenus, inde Conchylium.

Tyrus Phœniciæ Colonia & Metropolis, plurimos quidem Treboniano patri nummos percuſſit, ita & Voluſiano filio dedicat, ad eorum opem contra Perſas provincias ſibi conterminas devaſtantes implorandam, de quibus Pomponius Lætus: *Jam in viſcera Syriæ penetrant Parthi, & Armenias fugato Rege Tiridate occupant, cujus liberi hoſtibus ſe dederunt.* Aſtarte ſeu Venus Cœleſtis Tyri Dea tutelaris eſt, ideo frequentes ejus Coloniæ nummi ſimulacrum ipſius exhibent; illa trophæo manum imponit, non ad indicandam Treboniani Imperatoris victoriam de Barbaris Sarmatiam Europæam incolentibus, quos pace cum iis inita in regiones ſuas ille amandaverat, ſed ſolitum

litum eſt ejus Deæ ſymbolum ob Colonias longè latèque à Phœnicibus ejus auſpiciis deductas, ideo Victoria columnæ impoſita ei coronam imponit, ipſaque Tyrus Coronata & Coronaria à quibuſdam vocata eſt. Silenus pro pedibus Aſtartes, ſui etiam cultum, ut paſſim diximus, indicat: Conchylium, ſolenne eſt urbis inſigne.

Nummum inter incertos locat Com. Mediobarbus pag. 363. linea 10.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores computandus.

COL. TYRO. METROPOL. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier ſtolata & tutulata porrigit urbis ichnographiam figuræ virili ſtanti, quam duæ aliæ comitantur, lævâ ſceptrum gerit: in area Conchylium.

Jam ſimilis ferè typus in Philippi Senioris nummis à Tyriis vulgatus eſt, quem de Didone Carthaginis ichnographiam Tyri proceribus porrigente expoſuimus; ſed quidam Didonem Carthagine antiquiorem affirmant, & eam tantum inſtauraſſe, ſeu Byrſa adjecta auxiſſe volunt: ut ut ſit, Tyrii Didonis memoriam in nummis ſuis renovarunt, ad antiquitatem urbis ſuæ indicandam. De qua Appianus de bell. Pun. Δίδω, γυνὴ Τυρία, ἧς τὸν ἄνδρα κατέκαινε Πυγμαλίων, Τύρου τυραννεύων· καὶ τὸ ἔργον ἐπέκρυπτεν· ἡ δὲ ἐξ ἐνυπνίου τὸν φόνον ἐπέγνω, καὶ μετὰ χρημάτων πολλῶν καὶ ἀνδρῶν, ὅσοι Πυγμαλίωνος τυραννίδα ἔφευγον ἀφικνεῖται πλεύσασα Λιβύης ἔνθα νῦν ἐστὶ Καρχηδών. *Dido mulier Tyria, cujus maritum Pygmalion Tyri tyrannus clam interfecerat. Illa per ſomnum cæde cognita, cum pecuniis multiſque viris tyrannidem fugientibus, navibus in Africam venit, ubi nunc Carthago eſt.* Deinde Auctor narrat quomodo Byrſam arcem condidit. Dido tutulata tanquam Dea urbis tutelaris, ſceptrum gerit ut Regina, Beli Regis filia erat, & Tyrii cum ea fugientes illam pro Regina habuerunt.

Hic nummus primi moduli, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

COL. TYRO. METRO. *Colonia Tyros Metropolis.* Duo vaſa ſeu diſci, in quolibet palmæ ramus.

Vaſa hæc Tyri certamina fuiſſe celebrata ſub Voluſiano indicant, quorum memoriam in nummis ſuis ipſi conſignare voluerunt: at licèt certaminum nomina non appoſita ſint, Actia & Heraclea in Apollinis & Herculis tutelarium urbis Deorum honorem inſtituta exiſtimamus, ut nos docuit Caracallæ nummus, in quo eorum nomina in nummo erant inſcripta, quod vaſa duo confirmant, tot enim, quod certamina: hæc autem in medio ſtadii loco eminentiore ante certantium oculos collocabantur, in quibus palmæ erant; illæ enim etſi alia Hieronicis præmia concederentur, æquè tamen in omnibus palma victoribus concedi ſolebat, ut prodit Jul. Pollux Onomaſt. l. 3. c. 30. Ο νικήσας τὰ ἆθλα, ἀνείλετο τὸν στέφανον, ἀνείλετο τὴν ῥάβδον τοῦ φοίνικος, ἢ τὸν φοίνικα ἔλαβεν.

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores aſcribendus.

VIMINACIUM.

IMP. C. VIB. VOLVSIANVS. Caput Voluſiani laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XIII. in aliis AN. XIV. *Anno decimo quarto.* Mulier ſtolata ſtans manibus infrà expanſis, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium provinciæ Mœſiæ ſuperioris Colonia, barbarorum irruptiones pertimeſcens, utpotè iis expoſita, Voluſiano nummos gratulans percuſſit, quòd ille à patre Imperator appellatus eſſet, & ſic alterum haberet contra eos propugnatorem : porrò Zoſimus narrat Gallum patrem ſummopere lætatum fuiſſe, quòd cum iis pacem iniiſſet. Ταῦτα οὖν οὕτως ὁ Γάλλος διῳκηκὼς, εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, μέγα φρονῶν ἐπὶ τῇ θείσῃ πρὸς τοὺς βαρβάρους εἰρήνῃ. *His rebus in hunc modum geſtis, Romam Gallus venit, magnos ob conſtitutam cum barbaris pacem ſpiritus gerens.* Annus XIII. & XIV. à Coloniæ Viminacii deductione ſub Gordiano an. U. C. nimirum 993. uti diximus, in Voluſiani nummis ſignantur, prior reſpondet anno U. C. 1006. alter verò anno 1007. quo Voluſianus cum patre occiſus eſt.

Uterque nummus mediocris moduli obſervatur, prior quidem rarus eſt & elegans, ſed poſterior inter præſtantiores collocandus : ſimilem typum vulgavit Patinus pag. 399. ſine annorum notis.

ACTVM. PR. KAL. AVG. IMPP. DD. NN. GALLO. AVG. II.
ET. VOLVSIANO. AVG. COSS. IISDEM. COSS. EADEM.
DIE. STATIA. IRENE. L. L. H. DONATIONI. MONVMENT.
S. S. SICVT. SVPRA. SCRIPTVM. EST. CONSENSI.
SVBSCRIPSI. ET ASSIGNAVI.

Apud Gruterum pag. 995. 9.

M. ÆMILIUS ÆMILIANUS.

ÆMILIANO Caii prænomen, & Julii nomen licèt hactenus ab omnibus data ſint, cùm tamen illa in ejus nummis non occurrant, imò *Marci* & *Æmilii* appellationes in iis obſervaverimus, illas igitur huic Imperatori jure tribui poſſe exiſtimavimus: nobis quidem adſtipulatur Aur. Victor in ejus Æmiliæ gentis appellatione. Hic in Mœſia Imperator appellatus, poſt aliquot menſes aut morbo extinctus, aut à ſuis interemptus occubuit.

ÆMILIANI *nummi ex medio modulo hactenus occurrunt, qui eximiæ raritatis ſunt.*

DACIA.

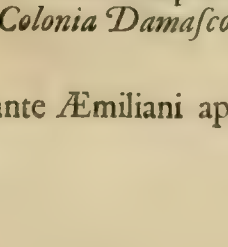

IMP. C. M. AEMIL. AEMILIANVS. AVG. Caput Æmiliani laureatum.
PROVINCIA DACIA. In imo AN. VII. *Anno ſeptimo.* Mulier ſtans dextrâ ſcipionem, lævâ haſtam tranſverſam, pro pedibus hinc Aquila roſtro coronam, inde Leo.

Dacia provincia nummos Æmiliano percuſſit, ipſi gratulata, quòd poſt barbaros devictos ac repulſos Imperator à militibus electus, tandem à Senatu fuiſſet confirmatus: de ipſo autem inquit Zoſimus lib. I. Επῄει τοῖς ἑυρεθεῖσιν ἐκεῖσε Βαρβάροις ἀπροσδοκήτως. *Præter expectationem barbaros, in iis locis repertos, adgreſſus eſt, &c.* Dacia poſt libertatem à Philippo ſibi conceſſam annos in nummis computare cœpit, primum verò anno U.C. 1000. ſecundum anno U.C. 1001. & tertium anno U.C. 1002. quo Philippus & Decius regnarunt, ille quidem occiſus, hic verò Imperium adeptus eſt: quartum ſub Decio anno U.C. 1003. quintum ſub Decio & Gallo anno U.C. 1004. quo Decius periit, & Gallus Imperator appellatus eſt: ſextum ſub Gallo anno U.C. 1005. ſeptimum anno U.C. 1006. quo Gallus & Æmilianus imperarunt, Gallus verò interfectus eſt, & Æmilianus Imperium per aliquot menſes tantùm obtinuit, nam AN. VII. in Valeriani nummis etiam occurrit, quòd Æmilianum anno U.C. 1006. hoc anno interfectum fuiſſe teſtatur. Mulier provinciæ Genius eſt; Aquila Imperii Romani inſigne eſt; Leo autem provinciæ ſymbolum.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino vulgatus pag. 404. *inter rariſſimos & elegantiſſimos numerandus.*

DAMASCUS.

IMP. C. M. AEMIL. AEMILIANVS. AVG. Caput Æmiliani radiatum.
COLONIA ΔΑΜΑCCO MHTPO. *Colonia Damaſcos Metropolis.* Vas ex quo erumpunt duæ palmæ, in imo S. C.

Marci prænomen, & Æmilii nomen ante Æmiliani appellationem circa caput ancipitem tenuit

Patinum, an nummus ad hunc Imperatorem ſpectaret, cùm characteres inſcriptionis confuſos eſſe exiſtimaret ob hæc nomina, nam ille inquit : *Diſſimulare non poſſum hunc nummum ad Æmilianum fortaſſis non pertinere, characteres enim circum caput poſiti, quamvis ſatis integri, quodammodo confuſi videntur. Deinde caput ornatum eſt coronâ radiatâ, quæ in cæteris ejus nummis æneis non occurrit.* Imò Imperatores in plurimis Syriæ Phœniciæ nummis coronâ radiatâ his temporibus ornantur. Æmilianus igitur Æmilii & non Julii nomen in his nummis ſibi vendicat, & Marci prænomen Æmiliæ genti vulgare aſſumit. Damaſcus etſi à Roma longè diſſita, ob quandam fortè rationem Æmiliani ſtudioſa, nummos ei ſtatim ac Imperator appellatus eſt ſignavit, & ut illius rei memoriam conſervaret, in iis certaminum hoc tempore celebratorum monumentum percuſſit : hæc autem fuiſſe putamus Auguſtea in Auguſti honorem inſtituta, ut nos frequentes Damaſci nummi docuerunt, in quibus vox CEBACMIA intra coronam querceam inſcripta eſt. Notam S. C. in Coloniæ Damaſcenæ appoſitam remur, ob Senatuſconſultum quidem antiquiore more fieri ſolitum, quod Philippus ad Senatum ſibi demerendum petierat : ſententiam verò noſtram confirmare videtur ſimilis S. C. nota in Philippopolis Coloniæ ab eodem Philippo deductæ nummis ſignata.

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 404. *vulgatus, eximiæ raritatis eſt.*

VIMINACIUM.

IMP. C. M. AEMIL. AEMILIANVS. AVG. Caput Æmiliani laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XIIII. Mulier ſtans brachiis verſus imum extenſis, pro pedibus hinc Aquila, inde Leo.

Viminacium Mœſiæ ſuperioris urbs, inter cæteras Æmiliano nummos percuſſiſſe videtur, quòd ille in provincia ſua Imperator à militibus fuerit appellatus, teſte Sex. Aur. Victore. *Sub his etiam Æmilianus in Mœſia Imperator effectus eſt.* Æmilius autem Legionum Pannoniæ Dux, Barbaros in provincias Romanas irrumpentes repreſſit, milites in barbaricum ſolum ſolenni victoria de ipſis relata tranſduxit, & ſic Imperio Romano ſubjectos ab ipſorum furore liberavit. Annus XIIII. in nummo ſignatus, ad Coloniæ ſub Gordiano deductionem ſpectat, qui anno U. C. 1006. reſpondet, quo Æmilianus Imperium tenuit, ſi quidem illa anno U. C. 993. ineunte deducta eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino ſine annorum notis editus pag. 404. *inter præſtantiſſimos reponendus.*

D. N. C. ÆMILIANO
FORTISSIMO PRINCIPI
HERCVLI FORTISSIMO
L. VIRIVS PAVLLINVS V. C.
COMES DOMESTICORVM
PRAEF. VRB. D. N. M.
Q. EIVS.

Apud Gruterum pag. 273. 7.

PUB. LICIN. VALERIANUS.

LICINIUS nomen Valeriani præfert *Valeriæ* gentis in Liciniam adoptatæ argumentum, eum enim patre Valerio natum tradit Trebellius Pollio: ille de communi omnium ſententia Imperium adeptus, magno ſtudio rectè rebus conſtituendis incubuit. THESSALONICAM civibus exhauſtam, Coloniam conſtituit; hæc enim fortiter reſtiterat Scythis ſeu Marcomannis urbem obſidentibus, ſed Imperator fraude captus à Sapore Perſarum Rege, tandem ab eo necatus eſt.

VALERIANI *nummi ex omni modulo pro obviis non habendi ſunt, ſed majoris formæ inter raros numerandi.*

BERYTUS.

IMP. C. P. LIC. VALERIANUS P. F. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Figura muliebris tutulata ſtans, dextrâ ſcipionem, lævâ acroſtolium, pede ſiniſtro proræ impoſito: Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit. Varii ſunt typi.

Berytus urbs Phœniciæ Colonia à Julio Cæſare conſtituta, *Juliæ* nomen tulit, deinde ab Auguſto Veteranis frequentata, *Auguſtæ* appellationem *Juliæ* addidit: ipſa nummos Valeriano in Syria pro bello Perſico moranti offerre videtur. Figura ſeminuda non eſt Jupiter, ut putat Com. Mediobarbus pag. 368. ſed Dea, ut tradit Patinus Ind. pag. 26. illa quidem Aſtarte ſeu Venus Beryti ſummopere culta, in quam appuliſſe eam narrat Nonnus Dionyſ. l. 41.

Ποσὶν ἀμοιβαίουσιν ὀπίστερον ὤθεεν ὕδωρ,
Καὶ Βερόης ἐπέβη.
Pedibus alternis poſteriorem impulit aquam,
Et Beroën aſcendit.

Beroën autem à Romanis Berytum fuiſſe appellatam tradit ipſe Nonnus in eodem libro. Aſtarte ſcipionem tanquam inſigne gerit, lævâ acroſtolium, & pedem proræ imponit ad urbis in littore maris ſitum arguendum, cujus tutelam ipſa habebat. Victoria ipſi coronam porrigit, in memoriam populorum ab antiquis Phœnicibus ſub ejus auſpiciis devictorum, de quo paſſim diximus.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ obſervatur, ſed primæ tantùm rarus eſt, ſecundæ à Patino vulgatus eſt pag. 406.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BERY. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus* vel *Berytenſis.* Leo gradiens capite radiato.

Leo jam in nummis Beryti ſignatus ſubter templum Aſtartes in Gordiano Tertio pag. 204. occurrit, ſolus verò radiato capite hìc exhibetur, tanquam urbis inſigne, uti plurima alia animalia in hujus tractus civitatibus obſervamus, Arietem nimirùm in Antiochiæ nummis, Taurum in Chyrriſtenis, Sagittarium in Boſtrenis & Singarenis, Capricornum in Zeugmatenſibus, Pegaſum in Damaſcenis & Samoſatenſibus : ſed cùm vetuſtiſſima urbium antiquiſſimæ Beryti facta indagare ſit difficile, porrò ſuſpicari liceat ob radios Leoni adjectos, illum ad Leonem inter aſtra locatum ſpectare. Berytii forſan ſub hoc ſigno annum inchoare ſolebant, in quo Sol valido effervet calore, ideo Leonis ſignum, *Solis domicilium*, appellat Macrobius Saturnal. cap. 21. & Leo in nummo radios è capite emittit.

Hic nummus ſecundi moduli pro raro habendus.

DAMASCUS.

IMP. CAES. P. LIC. VALERIANVS P. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. ΔAMAS. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis.* Hygeia & Æſculapius ſtantes, hic baculum cui involutus eſt ſerpens gerit, illa alterum ſerpentem paſcit.

Hunc nummum Erizzus pag. 558. ita mutilum COL. AM. S. METRO. vulgavit, quem ad Amyſum Coloniam ſpectare protulit ; eum ſequutus eſt Com. Mediobarbus pag. 368. ſed Amiſus in Ponto nec Colonia Romana, nec Metropolis fuit : miror etiam eruditiſſimum P. Harduinum p. 36. hunc Erizzi nummum ad Amaſtrim Paphlagoniæ revocaſſe cum his verbis, *quo fit ut fidenter legendum moneam* COL. AMAS. METROPOL. cùm Amaſtris pariter nec unquam fuerit Colonia, nec Metropolis ; nummus autem ad Damaſcum Cœleſyriæ Coloniam & Metropolim pertinet, ut nos frequentes hujus urbis inſcriptiones docuerunt : nummum quidem Damaſcus Valeriano in Syria pro bello Perſico commoranti, in obſequii monumentum cudiſſe videtur : in illo Æſculapium & Hygeiam ejus filiam tanquam numina tutelaria appoſuit, quibus forſan ſacra pro ſalute Imperatoris ad ſenectutem vergentis conſervanda fecerant.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores computandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. P. LIC. VALERIANVS. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis*, in imo : circa verò ambitum, CER. SACR. CAP. OEC. ISEL. HEL. *Certamen ſacrum Capitolinum Oecumenicum Iſelaſticum Heliopolitanum.* Figura virilis nuda vas accipere videtur, ſiniſtrâ palmam præfert.

Heliopolis urbs eſt Phœniciæ, quam paſſim Coloniam non à Sept. Severo, ut plerique putant Antiquarii, ſed à Julio Cæſare factam, & ab Auguſto Veteranis frequentatam diximus : hæc nummos Valeriano in Syria pro bello Perſico commoranti gratulans percuſſit, in iiſque ludorum hoc anno celebratorum memoriam conſignavit. Figura nuda, Athleta eſt, vas Victoriæ præmium arripit, & palmam victoris ſymbolum præfert : certamen autem Heliopoli editum, in epigraphe *Sacrum*, *Capitolinum*, *Oecumenicum*, *Iſelaſticum*, *Heliopolitanum* vocatur, cùm illud triplex fuerit, Equeſtre, Gymnicum ac Muſicum. Figura nuda Athletam in Gymnico certamine victorem videtur repræſentare, hoc autem à quibuſdam videtur Latinè dici poſſe *Quinquertium*, quoniam ex quinque certandi generibus conſtabat, curſu ſcilicet, diſco, ſaltu, lucta, & pugillatu, in quibus nudi decertabant.

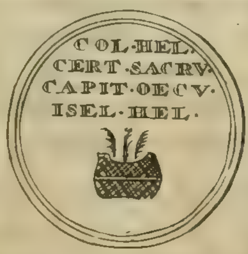
Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores computandus.

SAC. CAP. OEC. ISE. *Sacrum Capitolinum Oecumenicum Iſelaſticum.* Duæ figuræ viriles cum pallio ſedent ſibi coronam imponentes, & diſcum in quo duo palmarum rami, ſuſtinentes, arâ inter eos mediâ.

Certamen idem Sacrum, Capitolinum, Oecumenicum, & Iſelaſticum Heliopoli celebratum indicat hic nummus, licèt non præferat epigraphen urbis. Duæ viriles figuræ ſedent, coronam ſibi imponentes ob præmium in hoc certamine relatum ; omnes enim ludorum victores coronabantur, ſed quæ corona in his Capitolinis ludis concedebatur ? forſan ex oleaſtro, ut in Olympicis, cùm iidem pariter Jovi dicati ſint ; hic dictus eſt Olympicus, quòd circa Olympiam Eleæ regionis urbem, celebraretur ; ille Capitolinus, quòd Roma Jovem Capitolinum coleret, quem Coloni ab urbis nomine Heliopolitanum vocaverunt. Figuræ ſedentes eundem diſcum ſuſtinent in quo duæ palmæ, indicantes ſe ex uno certamine illius triplicis Gymnici, nimirùm, Equeſtris & Muſici, victores receſſiſſe, etſi conjecturæ locus ex Muſico, quia ſedent, & pallio induti ſunt ; in Gymnico autem & equeſtre Athletæ nudi erant, in Muſico veſtiti, nam id voce tantùm, modis, organis, & litteris tranſigebatur. Ara in nummo appoſita eſt, ad denotandum ſacra Diis ante & poſt certamina celebrari.

Hic nummus mediæ formæ inter præſtantiores collocandus.

COL. HEL. CERT. SACRV. CAP. OECV. ISEL. *Colonia Heliopolis. Certamen Sacrum Capitolinum Oecumenicum Iſelaſticum Heliopolitanum.* Diſcus ex quo tres palmæ rami prodeunt.

Certamen Sacrum, Capitolinum, Oecumenicum, Iſelaſticum, Heliopolitanum rectè cum Triſtano legendum eſſe, & non certamina, uti ſcripſit P. Harduinus pag. 192. monet vox hæc *Sacru* quæ *Sacrum* ſonat ; ſic enim vocatur, quòd in Dei honorem inſtitutum ſit, Jovi nempe Capitolino, ideo *Capitolinum* dictum eſt ; *Oecumenicum* verò, quòd non modò Athletæ in illo, ſed ex toto terrarum orbe admitterentur ; *Iſelaſticum*, & non *Selaſticum*, ut quidam putarunt, quòd victores in patriam quadrigis invehi ſolerent, Græci εἰσελαύνειν dicebant. Tres palmæ rami in vaſe ſeu diſco tres victorias indicare videntur ; ſed utrum ad victorem ex triplici genere in eodem certamine ſpectent, quem Pantathlum quidam vocant, is nempe erat qui in omnibus unius ex triplici certamine certandi generibus congrediebatur , licèt in quibuſdam ſuccumberet ; an verò tres illæ palmæ pertineant ad victorem trium illorum omnium certaminum , Gymnici nempe , Equeſtris & Muſici, qui Pancratiaſtes dicitur ἀπὸ τῶν πάντων κρατεῖν, hoc eſt , *à vincendo omnia.* Videant Eruditi.

Hic nummus ſecundi moduli inter rariores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolis.* In imo CERT. SACR. CAP. OEC. ISEL. HEL. *Certamen Sacrum Capitolinum Oecumenicum Iſelaſticum Heliopolitanum.* Tria vaſa ſeu diſci cum palmis.

Hæc tria vaſa triplex illud certamen, Gymnicum nempe, Equeſtre & Muſicum , Heliopoli celebratum indicant : hæc vaſa, *diſci* cognominata eſſe videntur, ſi quidem *diſcus* vas erat latum & rotun-

rotundum, ut tradit Jul. Pollux, in quo victoriæ præmia repoſita menſæ imponebantur, ut ſæpe in nummis obſervavimus, & quorum meminit Pauſanias lib. 5. pag. 325. Καὶ ὁ Ἰφίτου δίσκος, καὶ τράπεζα, ἐφ' οἷς προτίθενται τοῖς νικῶσιν οἱ στέφανοι. *Iphiti diſcus, & menſa ſuper qua victoribus coronæ deponuntur.* Palmæ ramus in vaſis, victoris inſigne eſt, victoriam quidem denotans, ſed non præmium: cur autem unus tantùm ramus in dexteriori & ſiniſteriori vaſe, & duo in illo qui medium occupat, niſi duo præmia denotare videantur ab ipſo obtinenda qui in duobus certaminibus victor extiterit.

Hic nummus mediocris formæ, à Triſtano tom. 3. pag. 5. editus, pro raro & ſingulari habendus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Diana Venatrix in templo diſtylo circa quod ſigna Zodiaci, illa ſagittam è pharetra dorſo impoſita depromit, ſiniſtrâ arcum.

Ptolemais urbs Phœnices, priùs Ace nominata, à Ptolemæo Lagi filio diruta, & ab eo aut à Philadelpho filio reſtaurata & ampliata, Regis nomen tulit: Colonia à Claudio conſtituta eſt, teſte Plinio, nummos illa Valeriano ad bellum Perſicum contendenti percuſſit. Diana ſui cultum Ptolemaide indicat, cujus templi ichnographiam nummus exhibet. Zodiacus duodecim continens ſigna, ad Aſtronomiam ſpectat, illum Ptolemaidenſes exhibuiſſe videntur, in memoriam ejus ſcientiæ à majoribus ſuis olim repertæ, nam Strabo & Plinius narrant, Phœnices ipſius plurimum fuiſſe peritos, hic enim lib. 5. cap. 12. *Ipſa*, inquit, *gens Phœnicum in magna gloria litterarum, inventionis, & ſiderum*, qua de re Propertius lib. 2. v. 989.

Quæritis & Cœlo Phœnicum inventa ſereno,
Quæ ſit ſtella homini commoda, quæque mala.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores habendus.

IMPERATOR. LICINIVS VALERIANVS AVG. Caput Valeriani laureatum.

COLONIA PTOLEMAIDENS. *Colonia Ptolemaidenſis.* Ara ex cujus imo ſeſe erigunt ſerpentes, à ſiniſtris caduceus.

Hic Ptolemaidenſis Coloniæ nummus ſacrificii pro felici eventu belli contra Perſas à Valeriano ſuſcepti monumentum exhibere videtur; in eo ara eſt ob ſacra ab illa in hanc rem Diis facta; ſerpentes, victoriarum ſunt indices, ut & caduceus felicitatis ſymbolum: ſacra autem licèt fauſta fuiſſent, & de barbaris victoriam indicarent, Imperatorem fefellit eventus, ipſe enim à Sapore captus eſt, cujus rei meminit Treb. Pollio in ejus vita de illo loquens: *Ut puderet altius virum extollere, qui fatali quadam neceſſitate ſuperatus eſt. Victus eſt enim à Sapore Rege Perſarum.* Oedenatus Palmyrenus collecto exercitu cùm videret Gallienum patris captivitatem negligere, Saporem adortus eſt, eum vicit, fudit, & intra limites proprios redegit; Valerianum tamen liberare non potuit, quem Sapor iratus interemit.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores & elegantiores reponendus.

THESSALONICA.

AYT.

ΑΥΤ. Κ. ΠΟ. ΛΙΚ. ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟϹ. ϹΕΒ. Caput Valeriani radiatum.

ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΗ. ΜΗΤ. ΚΟΛΩΝ. Θεσσαλονίκη Μητρόπολις Κολωνία. Diverſæ ſunt epigraphæ. Figura muliebris turrita & ſtolata ſtans, dextrâ Cabirum ſuſtinet, lævâ cornucopiæ, pro pedibus ara.

Theſſalonica urbs Macedoniæ ad ſinum Thermaicum, priùs *Therme* dicta, deinde à Caſſandro Rege civibus frequentata, in honorem Theſſalonicæ uxoris de nomine ejus appellata eſt, teſte Strabone lib. 7. Metropolis & Colonia à Valeriano facta videtur, cùm in ipſius Imperatoris nummis modo ſine iis titulis epigraphen ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Β. ΝΕ. præferat, modo hanc inſcriptionem ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤ. ΚΟΛΩΝ. habeat. Hos autem honores obtinuit, poſtquam ejus cives urbem à Scythis obſeſſam liberarunt, cujus meminit Zoſimus lib. 1. Εἰς ἔσχατον μὲν ἡ Θεσσαλονίκη πόλις ἦλθε κινδύνου· μόλις δὲ καὶ σὺν πόνῳ πολλῷ τῆς πολιορκίας λυθείσης, τῶν ἔνδον καρτερῶς ἀντισχόντων. *Ad extremum redacta periculum Theſſalonica fuit: cujus obſidione vix magno labore ſoluta, fortiter hoſti reſiſtentibus iis, qui in urbe erant.* Theſſalonica beneficiorum memor nummos munificentiſſimo Imperatori dedicat: ara vero in iis ſignata, ſacra pro ejus ſalute à Theſſalonicenſibus facta indicat; & quidem Cabiro Deo quem Genius urbis dextrâ ſuſtinet Ille enim in eorum urbe magnopere cultus ſuit, cujus numinis myſteriis initiatum narrat Philippum Plutarchus in Alexandro p. 665. Λέγεται δὲ Φίλιππος ἐν Σαμοθρᾴκῃ τῇ Ολυμπιάδι συμμυηθεὶς, αὐτός τε μειράκιον ὢν ἔτι. *Fama eſt in Samothrace initiatum cum Olympiade Philippum, quum eſſet ipſe tum adoleſcens.* Credebantur autem myſteriis imbuti, juſtiores fieri & ſanctiores, & in quibuſcumque periculis præſentiſſimos habere Deos Cabiros, & à naufragio maximè eſſe prorſus immunes.

Hic nummus mediocris inter rariſſimos numerandus.

TROAS.

IMP. LICINIVS VALERIANVS. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Silenus ſtans cum tribus ſociis.

Troas, de qua paſſim diximus, Colonia ab Auguſto facta, plurimos Valeriano nummos percuſſit; in hoc Silenum cum ſociis exhibet, ut jam in Alex. Severo pag. 126. vulgavimus, quem typum ad quoddam Sileni ſeu Bacchi feſtum retulimus, cujus memoriam in nummis urbs conſignare voluit: plurima autem hujus Dei feſta celebrabantur, Agrionia, Antheſteria, Aſcolia, Bacchanalia, Dionyſia, Liberalia, & alia. Silenus Bacchi pædagogus, Sileni & comites & Satyrus adſunt, quales forſan in pompæ apparatu procedebant qui illos imitabantur: Plutarchus Antonium Liberi Patris æmulum Epheſum acceſſiſſe Bacchica pompa narrat in ejus vita. Εἰς γοῦν Ἔφεσον εἰσιόντος αὐτοῦ, γυναῖκες μὲν εἰς Βάκχας, ἄνδρες δὲ καὶ παῖδες εἰς Σατύρους καὶ Πᾶνας ἡγοῦντο διεσκευασμένοι. *Igitur cum Epheſum ingrederetur, mulieres quidem Baccharum habitu, viri autem & pueri Satyrorum atque Panum cultu ornati præibant.* Silenus porro in Troadis Coloniæ nummis ſæpius occurrit, ſui cultum in hac urbe indicans, ad quem forſan feſtum ſpectat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter præſtantiores habendus.

COL. AVG. TRO. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Victoria pede ſupra globum, ambabus coronam ſupra caput extollens.

Troadenſes hunc Valeriano typum, tanquam per totum orbem de barbaris victori cuderunt: Victoria enim globo pedibus non inſiſtit tanquam debellatis ubique jam hoſtibus, ſed gradiens velut depingitur, ab una provincia tanquam ad alteram pergens: barbari autem undique intra Imperii limites irruperant, ita ut teſte Zoſimo Valerianus Gallienum filium Imperii conſortem ad provincias Europæ tuendas miſerit, & ipſe contra Perſas in Orientem profectus ſit. Συνιδὼν δὲ ὁ Βαλεριανὸς τὸν πανταχόθεν ἐπικείμενον τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ κίνδυνον, αἱρεῖται Γαλλιηνὸν τὸν παῖδα τῆς ἀρχῆς κοινωνόν· ἐνοχλουμένων δὲ τῶν πραγμάτων πανταχόθεν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἤλαυνε. Πέρσαις ἀντιστησόμενος. *Valerianus animadverſo periculo, quod Imperio Romano cunctis ex partibus immineret, Gallienum filium Imperii conſortem deligit,*

& quòd undique publicæ res infeſtarentur, ipſe verſus Orientem movet, ut Perſis reſiſteret, Europæos exercitus filio tradit. Victoria coronam tanquam victoris præmium manibus ſublatis præfert.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 407. *vulgatus, pro raro numerandus.*

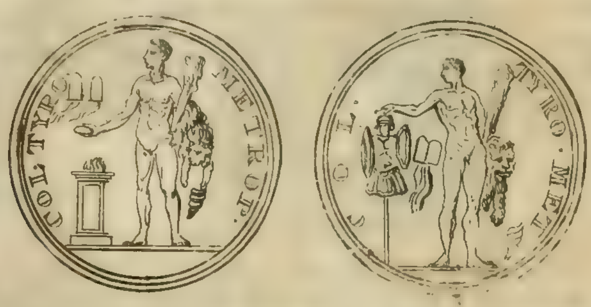

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.
Eadem epigraphe. Equus paſcens ſine freno.

Prior nummus ad originem Romæ ſpectat, hunc verò typum Coloniæ frequenter ſignabant tanquam ex ipſa Roma propagatæ, teſtis eſt Troas, quæ eundem Commodo, Caracallæ, Elagabalo, Alex. Severo, & Mamææ dedicavit: alter vero nummus ad immunitates urbi à Claudio conceſſas pertinet, de quibus in Commodo, Sept. Severo, Caracalla, Elagabalo, Alex. Severo, Mamæa, & Maximino circa eundem typum diximus. Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis hiſtoriam aut fabulam nemo neſcit, ita ut de hac iterum verba facere ſuperfluum exiſtimemus.

Uterque nummus minimæ formæ obvius eſt, prior à Patino pag. 407. *editus.*

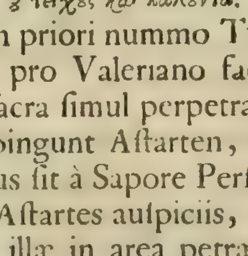
TYRUS.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani laureatum.
COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Hercules ſacrificat ad Aram, lævâ clavam & ſpolia Leonis gerit: in area hinc duæ petræ metarum inſtar, inde Conchylium.
Eadem epigraphe. Hercules dextram apponit trophæo, lævâ clavam & ſpolia Leonis; in area verò eædem petræ & Conchylium.

Tyrus plurimos Valeriano in Syria pro bello Perſico moranti nummos percuſſit, in his ambobus Herculem Deum tutelarem exhibet, Imperatori victorias heroïs ſui augurans. Plutarchus narrat Alexandrum in ejus vita Herculem manum ex muro ſibi tendentem vidiſſe, dum ille urbem obſideret. Ὄναρ εἶδε τὸν Ἡρακλέα δεξιούμενον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ καλοῦντα. *Per quietem Herculem vidit ex muro ſibi manus tendentem, invitantemque.* In priori nummo Tyrii Herculem pateram ſuper aram tenentem exhibuerunt, ut ſacra huic Deo pro Valeriano facta ipſi grata fuiſſe oſtenderent, quod ſemper numen aliquot cum Imperatore ſacra ſimul perpetrans indicat. In poſteriori Herculem dextram trophæo apponentem, ut ſæpe depingunt Aſtarten, ſignarunt: hoc vero trophæum non ad victorias Valeriani ſpectat, cùm is captus ſit à Sapore Perſarum Rege, ſed illud ad Phœnicum fines longè latèque ſub Herculis ſicut ſub Aſtartes auſpiciis, propagatos pertinet, quod in ſimile augurium Tyrii Valeriano exhibent. Duæ illæ in area petræ, Ambroſiæ dictæ ſunt apud Nonnum Dionyſ. lib. 41. ad Tyri originem indicandam appoſitæ. Conchylium urbis perpetuum inſigne, ob uſum purpuræ inventum.

Uterque nummus primæ magnitudinis inter raros & elegantes collocandus.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani radiatum.
COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Mercurius ſeminudus cum pallio ſtans, dextrâ baculum, lævâ caduceum, pro pedibus hinc Ibis, inde Palma arbor & Conchylium.

Mercurius

Mercurius in hoc Tyriorum nummo, ſui cultum in eorum urbe indicat, dextrâ baculum, quem radium appellant quo globus tangitur, quia Mercurius Aſtronomiam primus inveniſſe dicitur; de illo Diodorus lib. 1. p. 10. Περί τε τῆς τῶν ἄστρων τάξεως, καὶ περὶ τῆς τῶν φθόγγων ἁρμονίας καὶ φύσεως τοῦτον πρῶτον γενέσθαι παρατηρητήν. *Diſtributam aſtrorum ſeriem, vocumque harmonias & naturas princeps obſervavit.* Ibis Mercurio dicata avis pro ejus pedibus apponitur, quòd ille in Ibim ſe mutaverit, ut narrat Hyginus Aſtron. lib. 2. *Ægyptii autem ſacerdotes, & nonnulli poëtæ dicunt, cùm plures Dii in Ægyptum conveniſſent, repente veniſſe eodem Typhona acerrimum giganta, & maximè deorum inimicum: quo timore permotos, in aliam figuram ſe convertiſſe. Mercurium factum eſſe Ibim.* Mercurius autem Thaautus ſeu Thautus vocatur à Phœnicibus, ut in Lactantii annotatione oſtendit Lil. Giraldus. Mercurius caduceum pro ſymbolo gerit. Palma ad hujus arboris abundantiam circa urbem indicandam appoſita eſt, ſeu ut alii volunt, ad nominis φοῖνιξ etymologiam Phœniciæ & Palmæ communem. Conchylium ſolenne Tyri inſigne eſt.

Hic nummus mediocris formæ, in muſeo R. P. de la Chaiſe Regi à Confeſſionibus, perrarus eſt.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani radiatum.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier tutulata ſtans, dextram imponit trophæo, lævâ ſcipionem, pro pedibus hinc Silenus, inde Conchylium: Victoria columnæ impoſita Aſtarti coronam porrigit.

Occo pag. 462. nummum vulgavit mutilum COL. TRO. C..... quem ad Troadem retulit Com. Mediobarbus pag. 368. ſed ad Tyrum ſpectat, nec figura militaris eſt, ut ille putat, nec eſt Imperator, ut hic exiſtimat, ſed Mulier eſt tutulata, Aſtarte ſeu Venus dicta, de qua fusè paſſim diximus: illam Adoni nupſiſſe tradunt, quam Architida vocat Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 21. *Apud quos*, inquit, *Veneris Architidis & Adonis maxima olim veneratio viguit, quam nunc Phœnices tenent.* Vide quæ de illa retulit Bochartus lib. 2. cap. 16. Venerem ſeminudam exhibent, ad formoſas corporis ejus partes patefaciendas. Geographus autem Anonymus ſub Conſtantio illam refert *Mulieribus gratiam formoſitatis dare.* Tutulata eſt ut Genius urbis, ſub cujus Deæ tutela Tyrus erat. Victoria coronam ei porrigit, in memoriam victoriarum quas ea auſpice retulere olim Phœnices, ut ſæpius diximus. Silenus ſui etiam cultum in urbe denotat, ut illum à plurimis Phœniciæ urbibus ſumma veneratione coli ex nummis obſervavimus. Conchylium perpetuum Tyri ſymbolum.

Hic nummus primæ magnitudinis rarus eſt: hunc Jo. Petr. Bellorius in ſecundâ Angeloni editione vulgavit pag. 260. ſed figuram ſolitæ Aſtartes Valerianum eſſe exiſtimavit, & pro Sileno ad ejus pedes Cupidinem genuflexum ſubſtituit.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier ſtolata ſtans ante portam urbis ſupra quam artifex eam conſtruit, pro pedibus operarius terram ligone aperit, pone quem Conchylium, Mulier ſcipionem gerit, lævâ ſceptrum, pone eam, in imo palma arbor.

Hunc nummum à Tyriis in Valeriani honorem percuſſum vulgavit Triſtanus, cujus typum ad hiſtoriam Stratonis Tyriorum Regis à plebe creati revocat; illum ſequutus eſt Patinus, aitque, *ſi non placet ænigmatis ſolutio, feliciùs ſolvat quiſpiam.* Sed Triſtanum fefellit Conchylium Tyri ſymbolum, cujus aculeos pro radiis caput humanum circumdantibus accepit. Jam ſimilis typus in Elagabalo & Otacilia prodiit, quem Didoni tribuimus, ut declarat ejus nomen ΔΕΙΔΩΝ in ima nummi Elagabali parte ſcriptum. Tyrii Heroinam ſuam, Carthaginis aut ejus arcis mœnia condentem, ad antiquitatem urbis ſuæ indicandam repræſentarunt. Triſtanus cornucopiæ etiam pro palma arbore protulit, quam Tyrii ad earum abundantiam in agro ſuo denotandam, frequenter in nummis apponunt; ut & Conchylium, ob uſum purpuræ inventum.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Triſtano tom. 3. pag. 8. & à Patino pag. 406. vulgatus, inter rariores aſcribendus.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani radiatum.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Victoria in hoc Valeriani nummo à Tyriis percuſſa, Victoriam aliquam ab hoc Imperatore aut ab ejus legatis relatam denotare videtur, quod confirmant frequentes in ejus nummis inſcriptiones VICTORIA AVGG. Sed an ad Germanicam ſpectet, cùm etiam occurrat in iis VICTORIA GERMANICA; an verò ad Parthicam, ut teſtatur nummus à Mediobarbo pag. 368. allatus cum epigraphe VICTORIA PARTHICA, dubium movere poteſt: Tyrus porro quæ nummum cudit, Perſis proxima, bello Perſico favet; Valerianus autem in quodam concurſu ſuperior forſan fuit antequam caperetur, unde populi in lætitiæ ſignum nummos ſignarunt.

Hic nummus mediocris moduli inter raros collocandus.

IMP. C. P. LICINIVS VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani radiatum.

COL. TYRO METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Arbor inter duos prægrandes lapides, in imo Ara & Conchylium.

Hic nummus ad originem Tyri urbis indicandam percuſſus videtur; arbor, oliva eſt; petræ ſunt Ambroſiæ dictæ, de quibus Nonnus Dion. lib. 40.

Καὶ σπιλάδων ἐπέβαινον, ὅπη φυτὸν ἦεν Ἀθήνης.

Et petras intrarunt, ubi arbor erat Minervæ.

Idem auctor narrat Herculem Aſtrochitonem Tyrios monuiſſe, ut navim conſcenderent, quas eos fabricare docuit, & petras in mari quærerent Ambroſias, ſupra quas Aquilam ab ipſis inventam Neptuno mactarent, quo peracto ſacrificio, petræ ſponte immotæ fierent, & in quibus urbis fundamenta ponerent: audi Nonnum eodem loco hanc urbem laudibus celebrantem.

Νῆσον ἐν ἠπείρῳ πόθεν ἔδρακον, εἰ θέμις εἰπεῖν,
Τηλίκον ὄυ ποτε κάλλος ἐσέδρακον.
Inſulam in continente unde vidi? ſi fas dicere,
Tantam pulchritudinem nunquam vidi.

Ara pro Imperatoris ſalute ſacra à Tyriis perpetrata indicat. Conchylium, ſolenne urbis ſymbolum.

Hic nummus primæ formæ inter rariores reponendus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Aquila alis ſemiexpanſis roſtro coronam tenet, pone Aquilam vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica.* In area Conchylium.

Erizzus hunc nummum vulgavit mutilum pag. 551. & ſic diviſit, COL..... ROM. ET. quem à Colonia quadam Romæ & Auguſto dicatum narrat; eundem verò Coloniæ Romuleæ tribuit Com. Mediobarbus: ſed ad Tyrum pertinet nummus, de quo in Caracalla p. 49. & in Treb. Gallo p. 218. diximus. Imperii Romani inſigne eſt Aquila, quam Tyrus Colonia Romana facta exhibet. Labarum pone eam, Legionis tertiæ Gallicæ nomen præfert, cujus Veterani Tyrum à Sept. Severo fundatore

ſundatore tranſmiſſi ſunt. Hæc Legio à Julio Cæſare in Tranſalpina Gallia inter alias conſcripta, Tertia nomine appellata eſt, in Hiſpania ab Auguſto ad provinciæ cuſtodiam collocata, poſt in Germaniam ſub Claudio, deinde in Syriam à Nerone traducta, in Phœnicia tandem hyberna agebat, cùm Sept. Severus eam contra Parthos eduxit, & ob navatam ab ipſa in eo bello fortiter operam, illius Veteranos in Coloniam deduxit: Dio ipſam Alex. Severi tempore adhuc in Phœnicia morari tradit; ſed nummi Gallieni, qui Legiones omnes cum eorum nominibus & inſignibus exhibent, ejus non meminerunt; an illa tunc dimiſſa, vel in aliam cooptata fuerit, incertum.

Hic nummus primæ magnitudinis rarior eſt quàm ſecundæ.

VIMINACIUM.

IMP. VALERIANVS P. AVG. Caput Valeriani laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XIIII. in aliis AN. XV. in aliis AN. XVI. *Anno decimo ſexto.* Mulier brachiis expanſis ſtans, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium urbs ſuperioris Mœſiæ, Colonia à Gordiano facta, nummos à Coloniæ fundatione ſedulò omnibus Imperatoribus cudit, ut eorum curam his monumentis ad ſuam defenſionem excitaret adverſus barbaros provincias Romanas ſibi proximas depopulantes. Ipſa in nummis annos æræ fundationis perpetuò ſignavit, ita ut per eos Imperii finis, & initium cujuſque Imperatoris ab hoc tempore certò innoteſcant, quod jam ſuprà notavimus; hic verò nummus annum XIIII. ſub Valeriano ſignans, ut in Treboniano patre, Voluſiano, ejus filio, & Æmiliano, denotat eos omnes anno U. C. 1007. deceſſiſſe, & Valerianum Imperium continuò arripuiſſe, ſi quidem ad annum U. C. 993. quo Viminacium Colonia conſtituta eſt, anni quatuordecim adjecti, conſtituent eundem annum U. C. 1007. ſecundus nummus annum XV. exhibens, anno U. C. 1008. cuſus eſt, ut & alter cum AN. XVI. ſignatus, anno U. C. 1009. ſed ab hoc anno 16. epochæ Viminacii nummi nec in Valeriano nec in Gallieno amplius occurrunt. Mulier, ut ſuprà dictum eſt, urbem ſeu urbis Genium repræſentat, Bos Coloniæ ſymbolum, Leo autem urbis inſigne.

Hi nummi ſecundæ magnitudinis pro raris habendi, unus ex iis malè cum AN. II. *à Patino pag.* 406. *vulgatus eſt.*

P. LICINIUS GALLIENUS.

GAllienus Licinii Valeriani filius, Liciniæ quidem gentis nomen tulit ut pater, ſed pro Valeriani appellatione, Gallieni nomen à matre Galliena aſſumpſit: nam Treb. Pollio illius avum maternum ſcilicet nomine Gallienum appellat. Mariniana autem ſecunda erat patris ejus uxor, & Valeriani fratris mater. Gallienum Colonias deduxiſſe non legimus, ſed inſcriptio ſuper antiquam Veronæ urbis portam, hanc Coloniam novam Auguſtam Gallienianam appellatam fuiſſe nos docet ob muros urbis ſuæ juſſu Gallieni Imperatoris fabricatos.

Nummi Gallieni ex omni modulo non obvii ſunt, ſed primi inter raros habendi.

APAMEA Bithyniæ.

IMP. C. LICI. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni radiatum.
COL. IVL. CONC. AVG. APAM. *Colonia Julia Concordia Auguſta Apamena.* In area D. D. *Decreto Decurionum.* Figura virilis tutulata ſeminuda ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Multiplices ſunt Apameæ nominis urbes, ſed ea quæ in Bithynia eſt, ſola Coloniæ Romanæ dignitatem accepit, cujus meminit Plinius lib. 5. cap. 32. *Intus in Bithynia, Colonia Apamena.* Illa *Juliæ* nomen præferens, à Julio Cæſare deductam denotat; at *Concordia* cognominatur, quòd ipſa cum Pruſia urbe ab eodem Bithyniæ Rege condita ſeu reſtaurata ſit, hæc de Pruſiæ Regis nomine dicta, illa de Apame ejus uxore appellata, tanquam ſorores inter ſe concordes fuere, ita ut ambæ pro Julio contra Pompeium ſteterint, & pro mercede Pruſias urbs libertatem accepit, Apamea verò Colonia facta eſt. Hæc Gallieno nummos percuſſit in obſequii monimentum, cùm Scythæ Bithyniam ingreſſi eſſent, ut innuere videtur Trebel. Pollio in ejus vita. *Dum hæc apud Perſas geruntur, Scythæ Cappadociam pervaſerunt: illic captis civitatibus, bello etiam vario, diu acies ad Bithyniam contulerunt.* Apameni pro nummi typo Genium urbis, Gallieno adulantes, ſignarunt, quaſi ille eos tanquam Deus tutelaris conſervaſſet.

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores adſcribendus.

IMP. CAES. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni radiatum.
COL. IVL. CONC. APAM. AVG. *Colonia Julia Concordia Apamena Auguſta.* In area D. D. *Decreto Decurionum.* Victoria gradiens dextrâ coronam, lævâ palmam.

Apameni Bithyniæ Gallieno nummos ob victoriam ab eo relatam percuſſerunt; ſed ad quam nummus iſte ſit referendus, pronunciare difficile, cùm ille barbaros in omnes provincias irrumpentes ubique repelleret, plurimi enim eodem tempore ditiones Romanas populati ſunt, ut Zoſimus tradit lib. 1. Scythas incurſionibus poſtquam per fretum Byzantinum navigiis tranſiiſſent, Apamenos ipſos vexaſſe. Επιδραμόντες δὲ Νικαίᾳ ϗ Κίῳ ϗ Απαμείᾳ ϗ Προύσῃ, τὰ παραπλήσιά τε ϗ ἐν ταύταις πεποιηκότες, ἐπὶ τὴν Κύζικον ὥρμησαν. *Quumque Nicæam, & Cium, & Apameam, & Pruſam iiſdem incurſionibus*

ſionibus vexaſſent, & in illis paria deſignaſſent; Cyzicum petiere. Sed non modò barbari Romanum Imperium infeſtarunt, imò plurimi Tyranni in provinciis Imperatores appellati illud turbarunt. Victoria à vinctura dicta eſt, teſte Varrone. *Tellus enim quod prima vincta cœlo, Victoria ex eo: & ideo hæc & palma, quod corona vinculum capitis, & ipſa à vinctura dicitur.*

Hic nummus mediocris moduli inter rariores reponendus.

B E R Y T U S.

IMP. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytenſis.* Figura muliebris tutulata ſtans, dext ſcipionem in crucem efformatum, ſiniſtrâ acroſtolium, in aliis pede proræ impoſito: à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit.

Berytus urbs eſt & Colonia Phœniciæ, quam Nonnus Dionyſ. lib. 41. omnium urbium antiquiſſimam tradit.

Πρωτοφανὴς, αἰῶνι σύμ᾽ πορε, σύνθρονε κόσμῳ,

Prima apparens cum ævo ſimul ſata, in æquali ſede ſedens cum mundo.

Nummos plurimis de cauſis Gallieno percuſſiſſe videtur, ſed potiſſimum ad demonſtrandam ſuam erga ipſum perpetuam fidem. Mulier illa Aſtarte eſt ſeu Venus, ſolita Beryti tutelaris Dea, quæ de filia Beroes nomine urbem Beroen appellavit, teſte eodem Nonno.

Καὶ Βερόης μενέαινεν ἐπώνυμον ἄστυ χαράξαι.

Et Beroes ſtudebat urbem cognominem ſignare.

Beroe deinde à Romanis, poſtquam illi Syriam in provinciam redegerunt, Berytus dicta eſt. Ad hanc autem urbem pertinent duo nummi inter incertos à Mediobarbo relegati pag. 879. alter ex Erizzo, alter ex Lævino Hulſio depromptus. De Aſtartes attributis ac de Victoria, vide quæ paſſim de iis diximus.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ occurrit, ſed primæ pro raro habendus.

D A C I A.

IMP. GALLIENVS PIVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

PROVINCIA DACIA. In imo AN. VII. *Anno ſeptimo.* Mulier ſtans veſtitu patrio ornata cum galericulo in capite, utraque ſignum militare, in quorum dexteriori nota V. ſiniſteriori verò XIII. pro pedibus hinc Aquila roſtro coronam, inde Leo.

Dacia provincia Romana notiſſima, à Trajano addita Imperio, nummos Græcè ut aliæ ejus tractus provinciæ, ſcribere ſolita, eos ſub Philippo Latinè exarare cœpit, addità ipſis annorum notâ, eam ideo liberam, & juris Italici participem ab hoc Imperatore factam augurati ſumus, cujus beneficii memor annos ab hoc tempore computavit: at cum I. II. & III. tantùm in Philipporum nummis ſignaverit, id ab hoc Imperatore factum anno ipſius Imperii quarto, & U. C. 1000. exiſtimavimus, ſi quidem ille an. U. C. 1002. occiſus eſt, Dacia autem annos IIII. & V. ſub Decio cudit, annis U. C. 1003. & 1004. reſpondentes, in quo ultimo Decius periit: deinde annos VI. & VII. ſub Treb. Gallo notavit annis U. C. 1005. & 1006. congruentes, quo ultimo Gallus occiſus eſt: at cùm Dacia eodem æræ ſuæ anno VII. nummos Hoſtiliano, Gallo, Æmiliano, & Gallieno percuſſerit, id indicat eos omnes hoc anno imperaſſe, Hoſtilianum nempe ineunte hujus æræ anno mortuum, Gallum poſt aliquot menſes occiſum, Æmilianum poſt alios tres interfectum, Valerianum denique & Gallienum illo exeunte Imperatores fuiſſe appellatos. Mulier Provinciam repræſentat, Aquila Imperii Romani ſymbolum eſt, ut Leo provinciæ inſigne.

Hic nummus mediocris formæ, in Theſauro Regio inter rariores reponendus. Patinus alterum typum pag. 411. profert; ſed cùm is annorum notas non exhibeat, an ad VII. *nec ne pertineat, ignoratur.*

DAMASCUS.

IMP. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

COL. ΔAMAS. METRO. *Colonia Damaſcus Metropolis*, circa ambitum: CEBACMIA in corona quercea.

Damaſcus urbs Cœleſyriæ, licèt Coloniæ titulum ante Metropolis dignitatem in nummis ſcribat, hanc longè priùs prærogativam ante Coloniæ deductionem obtinuit, ſi quidem eam ab Auguſti liberalitate accepit, in Nicolai Damaſceni hujus Imperatoris amiciſſimi gratiam, ut diximus, cujus beneficii illa memor certamina hæc Σεβάσμια ſeu Auguſtea inſtituit, in quibus victores querceâ coronabantur, ut indicat ipſa in nummis percuſſa corona: inſcriptio autem celebrationem illorum ſub Gallieno hoc anno factam denotat. Sed Damaſcus Coloniæ honorem longè poſtea habuit, cùm eam à Philippo tantùm deductam obſervaverimus, ut fusè in ejus nummis diximus. Corona quercea ob cives ſervatos à Romanis concedebatur, quæ Auguſto à Senatu decreta eſt: ut autem corona ex quercea ei qui civem ſervaſſet, concederetur, id cauſæ fuit, quod cùm primi homines quercina glande veſcerentur, hæc arbor in humanæ vitæ ipſi ſuſtentaculum data à Jove dicebatur; ita qui civem ſervaverat, coronam ex quercu tanquam vitæ prorogatæ præmium referebat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores computandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolitana.* Caput Gallieni ſub Mercurii effigie, pone quem caduceus, ex adverſo caput Saloninæ ejus uxoris ſub imagine Genii turriti.

Heliopolis à nobis modò Phœniciæ, modò Cœleſyriæ urbs dicta eſt, quatenus à Geographis ponitur: qui autem eam in Phœnicia collocant, duplicem Phœniciam faciunt, unam propriam ſeu littoralem, alteram Libaniſiam ſeu Damaſcenam, quæ Cœleſyria aliis dicitur. Heliopolis Colonia à Julio Cæſare facta, & ab Auguſto Veteranis frequentata eſt, quos ex Legionibus V. *Macedonicæ*, & VIII. *Auguſtæ* eductos fuiſſe nos edocuit perrarus noſter Philippi nummus: hæc nummos Gallieno cudit, ipſumque ut Mercurium Deum tutelarem, ut & Saloninam ejus uxorem tanquam urbis Genium exhibuit. Heliopolitani Mercurium præcipuè colebant, ut in eorum nummis Philippo ſignatis pag. 166. obſervavimus, ob celeberrimum ejus templum in eadem urbe ædificatum pag. 166. Caduceus Mercurii ſymbolum pone ejus caput, virga erat qua ille ad diſſidia tollenda utebatur, à cadendo dicta, quòd contentiones & bella cadere faceret.

Erizzus hunc nummum ita depravatum COL. IC. FEL. HEL. pag. 564. protulit, quem reſarcire tentavit Triſtanus tom. 3. pag. 86. cum hac epigraphe COL. RICI. FEL. HEL. & interpretatus eſt, *Colonia Ricina Felix Helvia.* Nummo Helviæ Ricinæ in Piceno urbi attributo: hunc Patinus pag. 412. ritè refert ad Coloniam Juliam Auguſtam Felicem; ſed quàm malè pariter Helviam dixit, hos ſequutus eſt Com. Mediobarbus pag. 379. Triſtani & ejus ſequacium errorem notavit quidem P. Harduinus pag. 191. & 192. ſed ab aliis edoctus, poſtquam notas ſuas ad Plinium in lucem emiſiſſet, nam in iis l. 5. ſect. 18. agens de Heliopoli, ne verbum quidem de ipſius urbis nummis.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ inter elegantiores collocandus.

COL.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Auguſta Felix Heliopolitana.* Duo cornua fructibus repleta decuſſatim, caduceo intermedio.

Cornu fructibus refertum, cornu Amalthææ dicitur, idem quod cornucopiæ, cujus fabula variè narratur apud Autores : qui illud Amalthææ vocant, Jovem tradunt in Creta nutritum lacte capræ cui nomen erat Amalthæa, quam Jupiter jam adultus ob acceptum beneficium in ſidera retulit, hujus alterum eorum nymphis nutricibus dedit, videlicet officii præmium, hanc adjiciens facultatem, ut quidquid optaſſent, id illis ex eo cornu largiter ſuppeditaretur : alii qui ipſum cornucopiæ appellant, ipſum ab Hercule Acheloo, cùm ſe in taurum mutaſſet, devicto detractum fuiſſe memorant, quod Naiades acceptum & omnium fructuum primitiis refertum, Copiæ conſecrarunt, id propterea abundantiæ ſymbolum dicitur, ut & caduceus pacis. Heliopolitani quem typum in nummis cuderunt, cùm Valerianus & Gallienus imperare cœperunt, augurantes ſub iis abundantiam & pacem æternam.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 411. *editus, pro raro habendus.*

H I P P O Regius.

IMP. C. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

C. G. IVL. H. A. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Auguſta Pia.* Victoria inſiſtens globo, utraque manu coronam ſupra caput attollens.

Hippo urbs Africæ littoralis gemina, unde in nummis Gemellam ſe nominat, una *Hippo Regius*, altera *Hippo Diarrhytos*, id eſt irriguus ; prior Colonia ab Antonino Pio in Itin. dicitur *Hippone Regio Colonia* M. P. XXXII. Hanc à Julio deductam indicat nomen *Juliæ :* de ipſa paſſim dictum eſt. Victoria globo impoſita ab Hipponenſibus Gallieno adulantibus ſignata videtur ob victorias per totum terrarum orbem tum ab eo cùm ab ejus ducibus relatas ; nam, ut ſæpius diximus, non modò barbari provincias Romanas ubique depopulabantur, ſed plurimi Tyranni Imperatores ſe tum temporis proclamaverunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores habendus.

C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Arcus triumphalis ſuper quem Imperator in bigis elephantorum, hinc & inde Victoria.

Hippo appellatur Regius, quia Numidiæ Regum ſedes erat, ac proinde à Silio lib. 3. dicitur,

Urbs Libyæ antiquis placuit quæ Regibus Hippo.

Urbs nummum Gallieno cum inſigni munificentiæ monumento cudit, huic enim arcus erectus videtur ob ejus in cives liberalitatem ; Colonia autem terræ motu everſa erat, ſi quidem Treb. Pollio in ejus vita plurimos terræ motus in variis locis extitiſſe narrat, quibus multæ fabricæ abſorptæ ſunt cum habitatoribus. *Mota eſt*, inquit, *Roma*, *mota & Libya ; hiatus terræ plurimis in locis fuerunt*, *quum aqua ſalſa in foſſis appareret. Maria etiam multa urbes occuparunt.* Gallienus Hipponenſibus haud dubiè ſubvenit, proinde ipſi non modò arcum in rei memoriam erexere, ſed ipſius figuram marmore perenniorem in nummis conſignarunt ; arcus quidem temporis injuriâ collapſus eſt, ſed nummi ſuperſtites gratos ipſorum animos adhuc teſtantur. Gallienus ſupra arcum in bigis elephantorum triumphans conſpicitur, in monumentum triumphi quem Romæ ſolenni cum pompa celebravit, poſtquam ex Thracia Scythis debellatis victor rediit, ut narrat idem Pollio.

Hic nummus mediocris moduli pro rariſſimo & elegantiſſimo habendus.

C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Frequentes Coloniæ Hipponenſis nummi Gallieno dicati beneficium ab hoc Imperatore acceptum denotant, quod noſtram de arcu erecto ſententiam planè confirmat. Lupa cum puerulis Coloniarum Romanarum ſymbolum eſt, quod illæ tanquam ab urbe propagatæ præferebant ad ſui originem indicandam: nemo enim neſcit Romulum & Remum in Tiberim abjectos fuiſſe, ipſiſque littori redditis, in proxima alluvie repertis Lupam ubera præbuiſſe; eorum ejuſmodi ſimulacrum Romæ poſitum anno U. C. 457. ab Ædilibus Curulibus narrat Livius Dec. 1. lib. 10 quod ab hoc tempore pro inſigni Romanorum extitit. Vide quæ diximus ad eundem typum in Commodo pag. 215.

Hic nummus minimi moduli inter raros & elegantes reponendus.

THESSALONICA.

ΑΥΤ. Κ. ΠΟ. ΛΙΚ. ΓΑΛΛΙΗΝΟϹ. ϹΕΒ. Caput Gallieni laureatum.

ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΗ. ΜΗΤΡ. ΚΟ. Β. ΝΕ. Θησσαλονίκη Μετρόπολις Κολωνία βὶς Νεωκόρος. Vas ſeu diſcus in quo palmæ ramus, in medio vaſis ſcriptum eſt ΠΥΘΙΑ.

Theſſalonica urbs Macedoniæ ad ſinum Thermaicum à Caſſandro de uxoris Theſſalonicæ Alexandri M. ſororis nomine appellata eſt, ut narrat Strabo lib. 7. pag. 330. Μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο, κτίσμα δ᾽ ἐστὶ Κασσάνδρου, ὃ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου ὠνόμασεν. *Theſſalonica urbs ad fluv. Axium, priùs Therme, opus Caſſandri, cui nomen dedit Theſſalonicæ uxoris, Philippi Amyntæ filiæ.* Hæc urbs Metropolis & Coloniæ titulis inſignitur, quos in Valeriani nummis ab hoc Imperatore accepiſſe diximus, propter obſidionem ab ea fortiter latam, teſte Zoſimo, quod Trebellius Pollio in vita Gallieni confirmare videtur. *Gotthi & Clodius, de quo dictum eſt ſuperius, occupatis Thraciis Macedoniam vaſtarunt, Theſſalonicam obſederunt.* Sed cùm hæc urbs ſe in nummis Νεωκόρος inſcribit, iis prærogativis gaudebat priùs quàm Metropolis & Colonia conſtitueretur; ſi quidem nummi Gordiani Tertii cum epigraphe ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ nos docent Theſſalonicenſes primùm factos fuiſſe ab eo Neocoros, cùm vox ΝΕΩΚΟΡΩΝ ante hujus Imperatoris nummos in aliis non occurrat: Theſſalonicenſes autem Neocoros iterum pronunciatos demonſtrant Philippi nummi, in quibus ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Β. ΝΕ. De Pythiis certaminibus in Salonina Aug.

Hic nummus mediæ formæ inter elegantiores numerandus.

TYRUS.

IMP. C. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni radiatum.

COL. TYRO METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Aſtarte tutulata ſtans dextram imponit trophæo, ſiniſtrâ ſcipionem, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc Silenus, inde Conchylium.

Eadem epigraphe, eademque Aſtarte in templo tetraſtylo.

Tyrus urbs Phœniciæ Metropolis & Colonia, Metropolis quidem dignitate ab Hadriano donata, à Sept. autem Severo Colonia facta, Gallieno ut Valeriano patri nummos dedicat, quos Roma Imperatores appellaverat; his verò frequentes nummos Tyrus dedicavit, quod Valerianus in Syria commoraretur ad repellendos Perſas in Meſopotamiam irrumpentes. Typum hujus nummi non ſe ſatis noviſſe fatetur Eq. Patinus pag. 299. ſed ille Aſtarten ſeu Venerem exhibet, hæc Dea eſt in Phœnicia & provinciis finitimis maximè culta, quæ Hebraicè dicitur *Aſtoret*, Regum lib. 3. c. 11. v. 5. ubi LXX. Senes vertunt Aſtarten, cui Hiramum Tyri Regem templum erexiſſe narrat Joſephus contra Ap. lib. 1. Τότε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν. *Herculiſque & Aſtartes fana dedicavit.*

dedicavit. Hujus templi figuram tanquam opus celeberrimum Tyrii in hoc nummo repræſentarunt. De Victoria columnæ impoſita ut de Sileno ac Conchylio urbis ſymbolo paſſim diximus.

Uterque nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Figura virilis nuda extenſis ambabus ſupra triremem, in area Conchylium.

Figura virilis nuda, Hercules eſt Tyrius ſupra triremem poſitus, an tanquam triremium inventor, quas fabricare Tyrios docuiſſe narrat Nonnus l. 40.

Δίφρον ἁλὸς σχεδίην πρωτόπλοον, ἣ διὰ πόντε
Ὑμεας ὀχλίζει.
Currum maris extemporalem primò navigantem, qui per pontum
Vos moveat.

An verò ob res ab eo per mare geſtas, non modò autem Herculem Tyrium ad Gades perveniſſe tradit Clearchus, teſte Iſaacio Lycophronis interprete, ſed & Arrianus quoque affirmat, τὸν Τύριον Ἡρακλέα τοῖς περὶ τὰ Γάδειρα τόποις ἐπιφοιτῆσαι. *Tyrium Herculem ad loca Gadibus vicina acceſſiſſe.* Hercules brachia extendit tanquam hinc & inde itinera ſua oſtendens, vel undique per mare eundum eſſe docens. Tyrium Herculem Nonnus Aſtrogitonem appellat; Euſebius Præpar. lib. 1. Phœnicum linguâ dictum fuiſſe *Melec Cartha*, ſeu *Regem urbis*. Illum Minoi σύγχρονον facit Suidas: Ἀνεφάνη δὲ ἐπὶ Μίνωος Ἡρακλῆς Τύριος, ὃς εὗρε τὴν βαφὴν τῆς καλχμβύης Κογχύλης, ἀπὸ κυνὸς αἱμαχθέντος τὰς σιαγόνας. *Inclaruit Minoe regnante Hercules Tyrius, qui purpuræ tincturam invenit, poſtquam canis ſui maxillas Conchylii ſanie infectas obſervaret.* Ob uſum purpuræ inventum Tyrii Conchylium in nummis pro urbis ſuæ inſigni appoſuerunt.

Hic nummus majoris formæ inter præſtantiores recenſendus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Vir nudus brachio ſtrophium gerens, ſaxo ſerpentem contra ſe erectum impetit: in area Conchylium.

Jam prodiit ſimilis in Tyriorum nummis Gordiano tertio dicatis typus, quem ad Cadmum Agenoris Tyri Regis filium, draconem ſaxo occidentem revocavimus: dubitabamus an non ad Herculem Tyrium ſpectaret nummus, ſed cùm figura illa virilis in utroque nummo ſtrophium circa brachium lævum habeat, & Leonis ſpolium ſolemne ſit Herculis inſigne, pro Cadmo ſtatuimus, teſte Nonno, qui Cadmum ſerpentis caput ſaxo fregiſſe affirmat Dionyſiac. lib. 4.

Ἄκρα δρακοντείοιο καρήατος ἔθλασε πέτρῳ.
Summitatem draconei capitis fregit ſaxo.

Veritas hujus fabulæ ſic ſe habet, teſte Palæphato de Fab narrat. lib. 1. Draco Thebanorum Rex erat, Martis filius, quem Cadmus occidit, ejuſque regnum occupavit; indeque finxerunt Cadmum interfeciſſe ſerpentem, ut deſcribit Nonnus loco citato. Tyrii verò Cadmi factum ad antiquitatem urbis indicandam, ut Syrii Europam ejus ſororem frequenter in nummis ſuis exhibuerunt: Agenor enim eorum pater Tyri Rex fuit antiquiſſimus. Vide nummum Aquiliæ Severæ pag. 101. & Gordiani tertii pag. 150.

Hic nummus majoris formæ pro rariſſimo numerandus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Arbor inter duos lapides metarum inſtar.

Hic nummi typus ad Tyri novæ originem ſpectat, à Palætyro triginta ſtadiis diſtantem; hæc ad maris Phœnicii littus, illa in inſula condita, quam Alexander M. continenti aggeribus junxit, dum eam expugnavit. Hercules Tyriis ut novam hanc urbem ædificarent auctor fuit, eos naves fabricare docuit, quibus quærerent duas inſtabiles in mari petras; has Nonnus vocat Ambroſias Dionyſ. lib. 40.

Ας φύσις Αμβροσίας ἐπεφήμισεν.

Quas natura Ambroſias celebravit.

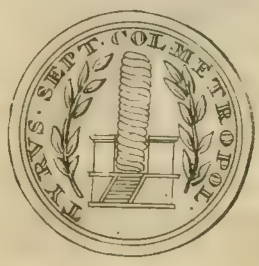
Id confirmat ſuperior Gordiani nummus p. 151. in quo ΑΜΒΡΟCΙΕ ΠΕΤΡΕ. Hercules autem monuit Tyrios ſuper eas olivam arborem eſſe natam.

Οπη φυτὸν ἦεν Αθλώης.

Ubi arbor erat Minervæ.

Et ſuper arborem Aquilam inventuros, quâ Jovi & Neptuno immolatâ, petras tunc ſtabiles & immotas fieri, ſuper quas urbs erat ædificanda.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores reponendus.

Capita Valeriani radiati & Gallieni laureati adverſa.

TYRVS SEPT. COL. METROPOL. *Tyrus Septimia Colonia Metropolis.* Aliquid agnitu difficile in quadam ſubſtructione; hinc & inde lauri ramus.

Inſolens hujus nummi licèt detriti typus ſuaſit, ut publicum eum faceremus, donec integrior occurrat: ille porro, ſi nobis conjecturæ locus, ad certamina Actia & Heraclia Tyri edi ſolita pertinet; id confirmare videntur duo lauri rami, ut in ſimili Caracallæ nummo ad hos ludos ſpectante appoſiti. Duo autem illi rami duo certamina indicant, quorum laurus victoris inſigne eſt; & quidquid ob detritionem diſtingui nequit, præmium videtur in loco quidem edito, ut in certaminibus ſolebat, expoſitum. Vide aliquid ſimile in Boſtrenis nummis Alex. Severi pag. 114.

Hic nummus integer ſecundæ formæ pro rariſſimo habendus.

VIMINACIUM.

IMP. LICI. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciæ Mœſiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XIIII. in aliis AN. XV. in aliis AN. XVI. *Anno decimo-quarto.* Mulier ſtans brachiis infrà extenſis, hinc Bos, inde Leo.

Viminacium Mœſiæ ſuperioris urbs in nummis Gallieno annos XIIII. XV. & XVI. Coloniæ fundationis primis tribus annis Imperii Valeriani patris & ſui correſpondentibus percuſſit; ſed cur ab illo tempore nulli ex ipſa Colonia nummi huic Imperatori ſignati obſervantur, cùm ille ad Tribunitiam poteſtatem uſque XVI. pervenerit: ſi conjecturæ locus, id cauſæ fuiſſe videtur, quod Ingenuus qui Pannonias regebat, Imperio dignus à militibus exiſtimatus ſit, & ejus tractus Coloniæ tunc Gallieno nummos non cuderent, & præſertim cùm à Legionibus Mœſiacis ille Imperator appellatus fuiſſet; hunc tandem Gallienus, Fuſco & Baſſo Coſſ. vicit, & Mœſiacos graviter mulctatus eſt, teſte Treb. Pollione: *In omnes Mœſiacos tam milites quàm cives aſperrimè ſæviit, nec quemquam ſuæ crudelitatis exſortem reliquit; uſque adeo aſper & truculentus, ut pleraſque civitates vacuas à virili ſexu relinqueret.* Jus etiam cudendæ monetæ Viminacio & aliis hujus tractus urbibus abſtulit, quod tandem poſt ipſum omnibus Coloniis & provinciis, ſi Ægyptum exceperis, à Claudio vel Aureliano abrogatum eſt, nulli enim ampliùs Coloniarum nummi, & cum urbium Græcarum nomine occurrunt.

Hi nummi mediæ magnitudinis inter raros recenſendi.

CORNELIA SALONINA.

SALONINA Gallieni uxor, in nummis Latinis & Colonicis *Cornelia Salonina Auguſta* appellatur, in quibuſdam *Salonina Chryſogone Auguſta*. *Corneliæ* nomen Romanam gentem indicat, *Chryſogones* appellatio Græcam ſonat; ideo hanc Auguſtam origine Græcam cum Triſtano exiſtimamus. Quæ Chryſogone antè dicebatur, Auguſta deinde facta, Corneliæ nomen gentis Romanæ accepit; ſicut Domna Septimii Severi Imperatoris uxor, Julia appellata eſt.

SALONINÆ *nummi ſecundæ & minimæ formæ inter rariores, primæ rariſſimi ſunt.*

BERYTUS.

CORNELIA SALONINA AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus* vel *Berytenſis*. Mulier tutulata inſiſtit acroſtolio, dextrâ baculum in crucem efformatum, lævâ veſtem colligit, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita coronam ei porrigit.

Berytus urbs & Colonia Phœniciæ littoralis, Gallieno gratulans, Saloninæ ejus uxori nummos ſuos dedicat; & cùm iſta formâ eſſet egregia, Venerem ſeu Aſtarten in averſa parte exhibuit, Romanorum exemplo, in quorum nummis Salonina dicitur VENVS AVGVSTA. VENVS FELIX. VENVS VICTRIX. VENVS GENITRIX. Illa formæ & generationis Dea ab antiquis credita eſt; ideoque dicta Venus, quòd ad omnes res veniat, vel quòd per eam omnia proveniant. Aſtarte ſeu Venus tutulata eſt in nummo, tanquam tutelare urbis numen, ut ſæpius diximus. Inſiſtit acroſtolio, quod in aliis manu gerit, ad indicandum Coloniæ ad mare ſitum. Acroſtolia erant extremæ partes navis, quas Latini roſtra vocant. Scipio ſeu ſceptrum ejus inſigne eſt. Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, ut illa ipſius ſimulacro adſtabat, in memoriam victoriarum, quas auſpice Aſtarte Phœnices olim retulerant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus*. Caput Aſtartes tutulatum, medio corpore, hinc & inde Aquila legionaria.

Berytenſes iterum in Saloninæ nummis Aſtarten ſeu Venerem repræſentant, tanquam ipſa Salonina altera eſſet Venus, & altera urbis tutelaris Dea. Beroë urbs à Saturno condita eſt, teſte Stephano; Saturnus eam dedit Neptuno, hic verò de nomine Beroës filiæ Veneris, quam uxorem duxit, urbem appellavit Beroën, ideo Nonnus eam nominaſſe videtur Amorum Portum, quod Venus in eam, uti jam diximus, appuliſſet.

Εςι πόλις Βερόη βιότȣ τρόπις, ὅρμος ἐρώτων.
Eſt urbs Beroë vitæ carina, portus amorum.

Duas

Duas illas Aquilas legionarias ad Coloniæ originem ſpectare quis unquam pronunciaſſet, niſi nummus perrarus noſter Auguſti id nos edocuiſſet. Berytus, Colonia quidem à Julio Cæſare conſtituta eſt, unde ipſi nomen *Juliæ*, ab Auguſto deinde Veteranis frequentata, unde *Auguſtæ* appellatio: ſed nummus emeritos v. Macedonicæ & VIII. Auguſtæ Colonos fuiſſe Berytum tranſmiſſos declarat, unde binæ Aquilæ legionariæ in nummo percuſſæ.

Hic nummus minimi moduli inter præſtantiores reponendus.

DIUM.

CORN. SALONINA AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.

COL. IVL. DIENSIS. *Colonia Julia Dienſis.* In area D. D. *Decreto Decurionum.* Jupiter ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam, pro pedibus prora navis, in aliis Aquila.

Dium, urbs Macedoniæ littoralis ad ſinum Thermaïcum, Saloninæ nummos percuſſit, Gallieno per uxorem Auguſtam gratulans, ut ipſe provinciæ periclitanti ſubvenire vellet: barbari enim eam incurſionibus devaſtabant. Jupiter in averſa parte ut tutelaris urbis Deus exhibetur, quem ſe vidiſſe Alexander hortantem ad Perſarum Imperium occupandum narrat Joſephus l. II. c. 8. pag. 385. Τοῦτον γὰρ ἤ καὶ τοὺς ὕπνους εἶδον ἐν τῷ νῦν σχήματι, ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας τυγχάνων. *Hunc enim vidi & in ſomnis hoc ipſo habitu cùm adhuc eſſem in Dio Macedoniæ.* Juxta urbem erat Jovis templum, de quo egimus in Sept. Severo pag. 10. Olympiaco certamine celeberrimum. Magna quidem certamina Olympiaca circa Olympiam Eleæ celebrabantur; minora autem Dio, quæ ab Archelao Macedonum Rege inſtituta nos docet Demoſthenis Scholiaſtes ad Orat. περὶ παραπρεσβείας. Prora navis pro pedibus Jovis, urbis ſitum indicat. Aquila in aliis nummis ſignatur tanquam avis huic Deo peculiariter ſacra.

Hic nummus minimæ formæ pro rariſſimo habendus.

THESSALONICA.

ΚΟΡ. CΑΛΟΝΙΝΑ ΑΥΓΟ. Caput Corneliæ Saloninæ.

ΘΕCCΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤΡ. ΚΟ. Β. ΝΕ. Θεσσαλονίκη Μητρόπολις β̓ις Νεωκόρος. Vas ex quo palmæ ramus erumpit, in medio vaſis legitur vox ΠΥΘΙΑ.

Theſſalonica urbs Macedoniæ nummos Saloninæ dedicat beneficii memor, quod à Valeriano Gallieni ipſius marito patre acceperat, qui eam Coloniam & Metropolim conſtituerat, ut denotant ſuperiores Theſſalonicenſium in illius honorem dicati cum epigr. ΘΕCCΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤ. ΚΟΛΩ. Θεσσαλονίκη Μητρόπολις Κολωνία, in aliis Coloniæ & Metropolis titulos non adhuc gerit urbs, ſed tantummodo Νεωκόρος dicitur, & quidem bis; primam Neocoriam ſub Gordiano tertio, & ſecundam ſub Philippo illam obtinuiſſe diximus, antequam Metropolis & Colonia à Valeriano Imperatore facta fuiſſet: licèt autem Theſſalonicenſes in hoc Saloninæ nummo certaminum apud ſe ſub Gallieno editorum memoriam denotent, quæ tertiam poſtularent Neocoriam in Græcis urbibus neceſſariam, liceat nobis conjicere Senatuſconſulto non ampliùs opus eſſe ad ludos celebrandos, cùm urbes Coloniæ dignitatem acceperant; ideo vox iſta Νεωκόρος in Coloniarum nummis valde rara, licet frequenter edita ſint in Coloniis certamina. Hic nummus Pythicum agonem Theſſalonicæ celebratum fuiſſe indicat; ille in honorem Apollinis ob Pythonem ſerpentem occiſum inſtitutus eſt: initio coronarius erat, deinde pecuniarius, poſtremò coronarius, ſed primis temporibus ex auro, pomis, eſculo, etiam lauro: Muſicus quidem initio, Equeſtris poſtea & Gymnicus ut alii ſacri agones.

Hic nummus ſecundi moduli, à Triſtano tom. 3. *pag.* 111. *editus, inter rariores numerandus.*

TROAS.

CORN. SALONINA AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.
COL. AVG. TRO. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila alis ſemiexpanſis ſupra cippum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Colonia ab Auguſto conſtituta, *Auguſtæ* nomen præfert: hæc in nummis Imperatoribus eorumque familiæ percutiendis erat diligentiſſima, ut immunitates à Claudio ſibi conceſſas conſervaret, ideo nummum hunc Saloninæ Gallieni uxori dicavit, ut obſequium ſuum erga Imperatorem demonſtraret; illa Aquilam in nummis ſuis exhibuit, quæ Imperium Romanum denotat, vel Coloniæ militaris inſigne eſt, vel ad Jovem ſpectat: Aquila autem cum Imperium Romanum indicat, nunquam cippo impoſita eſt; quando militaris Coloniæ ſymbolum eſt, ipſi ſemper ſignum quoddam militare additur: illa igitur ad Jovem potiùs ſpectare videtur: cippus enim quemdam reverentiæ gradum denotat, Colonia Troas Jovem ſub Aquilæ forma forſan venerata eſt, Dardani & Ilii proximarum urbium exemplo, quæ eum in nummis Ganymedem hac forma rapientem exhibent: Ganymedes enim Trois Regis filius in Ida monte, à Troia 3. mill. paſſ. ab Aquila raptus eſt.

Hic nummus infimæ molis inter elegantiores aſcribendus.

TYRUS.

CORNE. SALONINA. AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.
COL. TYRO. METRO *Colonia Tyros Metropolis.* Mercurius ſtans cum pallio, dextrâ baculum, ſiniſtrâ caduceum, hinc Ibis, inde Conchylium.

Tyrus Phœniciæ Metropolis & Colonia nummos Valeriano in Syria pro bello Perſico commoranti percuſſit, ita & Gallieno ejus filio, Saloninæque hujus uxori, familiæ Auguſtæ ejuſmodi gratulans. Mercurius ſui cultum in urbe indicat; is nudus ut ſolet, aut ſtrophio ornatus non eſt, ſed palliatus tanquam Philoſophus, ideo virgam quam radium vocant, dextrâ gerit, ad Geometriæ & Aſtrologiæ uſum. Phœnices & Ægyptii Mercurium tanquam ſapientiſſimum Philoſophum venerabantur, illumque Cicero de Nat. Deor. lib. 3. Ægyptiis leges & litteras tradidiſſe commemorat. Ipſe Ægyptiis Thoth vel Theuth dicitur, Phœnicibus Thautus. Mercurius caduceum tanquam inſigne gerit. Ibis pro ejus pedibus appoſita eſt, quod hæc avis ipſi ſacra ſit, teſte Platone in Phædro, quo loco Socrates loquitur. *Audivi equidem*, inquit, *circa Naucratem Ægypti priſcorum quendam fuiſſe deorum, cui dicata ſit avis, quam Ibim vocant, Deo autem ipſi nomen Theuth.* Cur Ibis Mercurio tribuatur, in Valeriano diximus, quod Diis à gigante Typhone in Ægypto perterritis, ille in hanc avem mutatus ſit. Conchylium Tyri perpetuum eſt ſymbolum.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores & elegantiores numerandus.

CORN. SALONINA. AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.
COL. TYRVS METRO. *Colonia Tyrus Metropolis.* Tripus, in area Conchylium.

Tripus

Tripus in Tyri nummis ad Apollinem ſpectat, is unus ex tutelaribus urbis numinibus erat, nam cùm Alexander M. Tyrum obſideret, narrat Plutarchus in ejus vita plurimos Tyrios in ſomniis Apollinem vidiſſe ad Alexandrum ſe tranſiturum dicentem, cum ſibi cordi non eſſe ea quæ in urbe agerentur: itaque illi ſicut transfugæ ſceleris comperti Apollinis ſimulacrum devinxere catenis, claviſque baſi affixere, Alexandri fautorem appellantes, ſed Tyro captâ Alexander ei catenas detraxit, & Philalexandrum vocari juſſit. Tripus autem Apollini tanquam Vati tribuitur. Apollo etiam pro Citharœdo accipitur, & tunc lyram gerit; modò pro Jaculatore & Sagittario, & arcum tenet, ſed Tripus à machina illa terræ impoſita, unde oracula petebantur, quæ tribus fulcris ſuſtinebatur, nomen accepit; vide Diod. Siculum lib. 16. pag. 524. Εἶναι δὲ τὴν μηχανὴν τρεῖς ἔχουσαν βάσεις, ἀφ᾽ ὧν αὐτὴν Τρίποδα κληθῆναι. *Machinæ tres erant baſes, unde Tripodi illi nomen obvenit.* Conchylium ſolenne eſt Tyri inſigne.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ pro raro & inſigni habendus.

COL. TYRO. METR. ACTIA. ERACL. *Colonia Tyros Metropolis Actia Heraclia.* Menſa ſupra quam duo vaſa ſeu diſci cum palmis, ſub menſa Conchylium.

Tyrus certaminum Actiorum & Heracliorum celebrationem ſub Gallieno editam in nummis Saloninæ ejus uxoris conſignavit, illa in Apollinis, hæc in Herculis tutelarium urbis numinum honorem inſtituta ſunt, de quibus fusè in Caracalla p. 49. & Otacilia fol. 183. diximus. Apollinem autem & Herculem Deos Tyrii tutelares fuiſſe docent Diodorus & Plutarchus in vita Alexandri Magni. Duo hæc certamina duobus vaſis indicantur, quæ menſæ impoſita ſunt, adinſtar illius, ſuper qua in ludis Olympicis victoribus coronas fuiſſe depoſitas narrat Pauſanias lib. 5. p. 315. quam ex ebore & auro fabricata in ipſo tradit. Ἡ τράπεζα δὲ ἐλέφαντος μὲν πεποίηται καὶ χρυσοῦ. *Menſa ipſa partim ex ebore, partim ex auro fabricata eſt.* Menſa in medio ſtadii victoriæ præmia aſſervabat, in hac duo diſci ſeu vaſa palmæ ramum exhibent victoris inſigne: palma enim præter præmium & coronam pro quolibet certamine diverſam Hieronicæ ſeu ludorum victori concedebatur. Conchylium perpetuum Tyri urbis ſymbolum.

Hic nummus ſecundi moduli inter præſtantiores computandus.

INDEX

INDEX
AUCTORUM VETERUM.

ÆLIANUS, 4. 26. 97
Acta Conciliorum, 133. 187
Albricus, 203.
Ammianus Marcellinus, 6. 20. 81. 114. 115. 123. 133. 149. 192. 193. 194. 197. 198. 201. 206. 209.
Antonini Pii Itinerarium, 167. 186. 241
Apollodorus, 76. 125. 168
Appianus, 15. 25. 47. 149. 157. 167. 225
Apuleius, 56. 91
Aratus, 44. 136. 169. 222
Ariſtophanes, 77
Ariſtoteles, 72
Arrianus, 243
Artemidorus, 100
Aſconius Pædianus, 182
Athenæus, 6. 20. 47. 60. 64. 90. 101. 119. 123. 163. 180. 223.
D. Auguſtinus, 139. 164
Aurelius Victor, 33. 41. 166.
Aurelius Victor Schotti, 136. 158. 170. 181. 185. 193. 207. 209. 228.
Auſonius, 99
Caius J.C. 16. 46
Callimachus, 184
Cantacuzenus, 66
Capitolinus, 18. 59. 64. 65. 94. 133. 135. 136. 138. 144. 145. 146. 148. 152. 153. 154. 155.
Catullus, 26
Chronicon Alexandrinum, 12. 37
Cicero, 4. 8. 12. 19. 48. 56. 87. 91. 151. 168. 174. 181. 182. 217.
Clemens Alexandrinus, 8. 89. 196
Codex Juſtinianeus, 164
Coluthus, 216
Curtius, 48. 68. 125. 183
D. Cyprianus, 197
D. Cyrillus, 19
Didymus in Homerum, 79
Digeſta Juris Civilis, 91
Dio Caſſius, 4. 21. 23. 25. 27. 28. 32. 33. 34. 41. 49. 51. 54. 58. 60. 63. 67. 69. 71. 72. 73. 74. 82. 86. 87. 91. 92. 96. 99. 103. 111. 114. 115. 153. 172. 175. 179. 188. 191. 197. 199. 206. 218.
Dio Chryſoſtomus, 192
Dionyſius Periegetes, 6. 59. 125. 193. 196
Diodorus Siculus, 10. 11. 37. 48. 68. 78. 88. 121. 132. 138. 155. 235. 248.
Eſaias Propheta, 19. 48. 86. 107
Euſebii Chronicon, 8. 35. 39. 48. 192
Euſebii Præp. Evang. 25. 28. 48. 140. 143. 150. 155
Euſtathius in Dionyſ. Perieget. 8. 25. 27. 59. 181. 193. 196. 209.
Euthymius, 97
Eutropius, 35. 122. 181. 197. 209
Faſti Capitolini, 6
Feſtus Avienus, 36
Florus, 132. 208
Frontinus,
Fulgentius, 82. 84. 199. 216
Gellius, 202. 207
Geneſis, 86. 189.
Geographus incertus Gothofredi, 12. 38. 167. 235
Herodianus, 5. 16. 20. 24. 28. 31. 33. 36. 39. 40. 41. 45. 46. 52. 67. 78. 81. 84. 87. 91. 92. 96. 97. 103. 107. 109. 110. 111. 114. 116. 118. 120. 121. 122. 123. 125. 128. 133. 135. 136. 184.
Herodotus, 68. 143
Heſychius, 44. 65. 86
D. Hieronymus, 101
Homerus, 43. 44. 48. 106. 149
Horatius, 79. 97. 109. 166
Hyginus, 44. 74. 89. 134. 151. 167
Joannes Antiochenus, 15. 46. 193
Joſephus, 15. 22. 29. 60. 63. 68. 70. 77. 92. 94. 95. 97. 101. 162. 163. 168. 171. 174. 180. 183. 195. 196. 204. 215. 216. 217. 222. 223. 242. 246.
Iſacius Lycophronis interpres, 243
D. Iſidorus, 35
Judicum Liber, 123
Julianus Apoſtata, 5. 14. 81. 84. 105. 127. 157. 161. 215.
Julius Cæſar, 218
Julius Maternus, 114. 215
Juſtinus, 163. 175.
Juvenalis, 52
Lactantius, 26. 52. 203. 222
Lampridius, 62. 69. 70. 71. 73. 79. 82. 108. 112. 113. 114. 117. 122. 124. 127. 128. 129. 130. 170. 177.
Libanius, 39
Livius, 4. 7. 10. 37. 40. 45. 67. 112. 147. 172. 181
Lucanus, 47. 68. 83. 114. 131
D. Lucas, 41
Lucianus, 19. 64. 65. 86. 87. 89. 97. 139. 181.
Lucretius, 132
Macchabæorum ſcriptor, 184
Macrobius, 14. 35. 37. 38. 48. 50. 55. 57. 72. 97. 125. 130. 150. 166. 194. 230. 235.
Marmora antiqua, 172
Martialis, 76
Maximus Tyrius, 126
Mela, 6. 88. 95.
Metaphraſtes, 36
Minucius Felix, 131
Moſchus Sidonius, 123
Muſæus, 76
Nicolaus Damaſcenus, 163. 183
Nonni Dionyſiaca, 28. 47. 68. 75. 77. 93. 95. 102. 104. 123. 129. 134. 140. 141. 142. 150. 171. 174. 183. 217. 218. 229. 234. 236. 239. 244. 245.
Notitiæ Epiſc. Græcorum, 179
Oppianus, 77. 147
Ovidius, 9. 22. 31. 33. 54. 75. 82. 89. 100. 175. 183. 222.
Palæphatus, 75. 124
D. Paulinus, 153
Paulus J.C. 11. 16. 20. 24. 39. 46. 50. 74. 165. 168. 173. 192.
Pauſanias, 8. 9. 10. 11. 13. 14. 19. 26. 31. 32. 38. 40. 42. 52. 54. 59. 65. 77. 82. 83. 84. 95. 119. 126. 147. 167. 181. 217. 232. 248.
Perſius, 118
Philo, 88
Philoſtrates, 216
Phlegon Trallianus, 94
Phornutus, 65. 117. 123. 125. 126. 132. 203.
Photius, 115. 130
Plato, 247
Plinius, 27. 44. 46. 56. 65. 85. 92. 120. 133. 141. 155. 174. 201. 232. 238.
Plinius Jun. 27. 37. 38. 47. 90. 145. 167

Plutarchus, 14. 18. 19. 27. 44. 49. 83. 87. 96. 110. 117. 119. 121. 140. 143. 161. 163. 186. 194. 196. 218. 233. 234 248.
Polybius, 11. 43. 127. 164
Pollux, 20. 90. 225. 232
Pomponius Feſtus, 5. 90
Pomponius Lætus, 191. 197. 212. 213. 221. 224
Porphyrius, 24. 158. 206
Procopius, 19. 80. 92
Propertius, 215
Prudentius, 5
Ptolemæus, 42. 100. 115. 133. 148. 202. 220
Regum liber, 18. 151. 162. 242
Rufus Sextus, 35. 41. 121
Salluſtius, 38. 101
Sanchoniaton, 28. 87. 140. 143. 152. 155
Scholiaſtes Arati, 203
Scholiaſtes Demoſthenis, 10. 246
Scholiaſtes Pindari, 55. 184
Scholiaſtes Theocriti, 104
Scylax, 6. 151
Servius, 55. 60
Silius Italicus, 9. 14. 93
Smyrnæus, 122
Solinus, 93. 167 187
Sophocles, 110
Spartianus, 6. 7. 13. 16. 17. 24. 31. 32. 34. 40. 55. 66. 169. 198.
Statius, 38
Stephanus Byzantius, 8. 10. 15. 28. 38. 43. 123. 146. 156. 169. 182. 198. 199. 213.
Strabo, 4. 7. 14. 17. 21. 23. 25. 26. 32. 40. 42. 44. 45. 51. 57. 59. 65. 68. 72. 79. 85. 86. 91. 92. 95. 110. 118. 120. 125. 132. 139. 144. 146. 156. 157. 162. 165. 168. 178. 180. 187. 202. 222. 224. 232. 233. 242.
Suetonius, 56. 88. 105. 181. 221
Suidas, 23. 41. 63. 65. 72. 151. 161. 243
Tacitus, 28. 42. 45. 98. 116. 132. 149. 194
Tertullianus, 37. 170
Theophilus, 97. 107
Theophraſtus, 19
Tibullus, 68
Trebellius Pollio, 232. 238. 241. 242. 244.
Trogus, 97. 107. 157
Tryphiodorus, 125
Valerius Maximus, 22
Varro, 101. 139
Virgilius, 11. 14. 23. 26. 34. 54. 65. 67. 83. 89. 126. 174. 183. 218. 222.
Vitruvius, 56. 175
Ulpianus, 12. 14. 16. 39. 58. 60. 81. 160. 165. 173. 215. 218.
Vopiſcus, 36. 98. 215
Xiphilinus, 5. 7. 31. 45. 85. 98. 119. 208
Zoſimus, 53. 159. 160. 161. 172. 173. 193. 196. 197. 212. 217. 220. 226. 227. 233. 239.
Zonaras, 107. 172. 182. 185. 188. 190

INDEX AUCTORUM RECENTIORUM.

ANGELONUS, 140
Ant. Auguſtinus, 131. 185
Baudrandus, 59
Benjamin Thudelenſis, 22. 162. 169. 171. 180
Bellorius, 235
Bochartus, 19. 87. 89. 92. 93. 97. 101. 143. 167. 198.
P. Chamillard, 5
Cuperus, 12
Erizzus, 70. 115. 141. 143. 230. 236. 239. 240
Etymologicum Magnum, 183
P. Faber, 82. 215
Falconerius, 17
Goltzius, 67. 99. 120. 121. 147. 152. 176. 191
Gottifredus, 99
Gruterus, 20. 31. 60. 68. 81. 88. 95. 106. 167. 200. 226. 228.
P. Harduinus, 4. 10. 12. 23. 29. 31. 32. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 45. 47. 51. 58. 61. 64. 66. 67. 70. 71. 72. 78. 81. 115. 117. 120. 123. 126. 141. 145. 148. 149. 152. 158. 159. 160. 167. 169. 171. 179. 184. 186. 191. 198. 201. 204. 212. 214. 215. 222. 224. 230. 240.
Holſtenius, 12. 18. 37. 44. 64. 87. 115. 186. 192
Lævinus Hulſius, 239
Lilius Giraldus, 60. 71. 83. 100
Mediobarbus, 4. 6. 12. 23. 64. 70. 141. 145. 163. 166. 167. 169. 178. 184. 190. 197. 214. 215. 220. 222. 224. 225. 229. 230. 235. 239. 240.
P. du Molinet, 159
Morellius, 91. 94
P. Noriſius, 176. 197
Occo 99. 120. 141. 220. 224
Octavianus Strada, 190. 224
Oiſellius, 70
Onuphrius, 11. 51. 110
Patinus, 4. 12. 15. 23. 26. 36. 38. 42. 43. 58. 61. 62. 63. 64. 70. 74. 83. 102. 103. 114. 115. 120. 123. 126. 145. 153. 158. 160. 163. 168. 177. 178. 179. 182. 192. 197. 198. 205. 210. 212. 214. 228. 229. 240. 243.
Petavius, 73
Pinedo, 180
Ricquius, 70
Scaliger, 16. 24. 73. 97
Seguinus, 124. 148. 150. 169. 190
P. Servius, 177
Simſonius, 8
Spanhemius, 23. 24. 35. 36. 40. 44. 50. 54. 67. 81. 90. 120. 126. 147. 159. 172. 186. 191. 204.
Sponius, 16. 37. 49. 61. 153
Triſtanus, 11. 13. 23. 25. 29. 35. 36. 39. 44. 50. 66. 67. 73. 93. 102. 103. 112. 115. 120. 130. 136. 151. 152. 156. 177. 198. 204. 206. 221. 231. 232. 240. 245.
Vaillant, 15. 57. 73. 89. 96. 129. 163. 190
Voſſius, 85
Urſatus, 142
Zamoſius, 196

INDEX
RERUM ET VERBORUM
MEMORABILIUM.

A

Abdaſtartus Tyri Rex, Bele Aſtartes filius, 60
Abgarus Oſrhoenorum Rex Sept. Severo Sagittarios pro bello Parthico ſuppeditavit, 34
Abgarus ejus F. copias cum Gordiano III. in bello Perſico conjunxit. 156
Abibalus Tyriorum Rex, Hirami pater, 94
Abraham prope Neapolim Samariæ habitavit, 189
Achab Iſraëlitarum Rex, 21
Achelous ab Hercule victus & occiſus, 241
Acrocorinthus Corinthi arx, 10
Acroſtolium, hoc eſt navis roſtrum, 245
quid in nummis indicat. 18
Actia certamina in Apollinis honorem inſtituta, 49. Tyri celebrata ſub Caracalla, 48. Gordiano III. 151. Philippo, 175. Otacilia, 183. Treb. Gallo, 225. Gallieno, 175. Salonina, 246
Actiaca pugna ubi commiſſa. 49
Adadus Rex Damaſci, 162
Admetus Theſſaliæ Rex, 121. 147
Adonidis planctus, 19
Adonis fluvius juxta Byblum urbem, 70
Adrumetum urbs à Phœnicibus condita, 38
Ægyptii Nilum ut Jovem coluerunt, 14
Solem & Lunam Deos putarunt, 129
Deos non pecudibus & ſanguine, ſed precibus & thure ſolo placare ſolebant, 194
Ægyptus Macrini partibus adhæſit, 63
nullam accepit poſt Jul. Cæſarem ſub Imperatoribus Coloniam, 12
Ælia Capitolina ab Hadriano funditus everſa, 191
ab eodem reſtaurata & Colonia deducta, 1
unde ipſi Capitolinæ nomen, 191
Commodiana à Commodo deinde dicta, 1. 208
nummos percuſſit Sept. Severo, 1. Diadumeniano, 69. Elagabalo, 73. Trajano Decio, 191. Q. Herennio, 205. Hoſtiliano, 208
Æmilianus in Mœſia Imperator contra Gallum appellatus, 228
à Senatu confirmatus, 227
Marci & non Caii prænomen tulit, *ibid.*
Æmiliæ & non Juliæ gentis erat, 228
poſt tres menſes morbo extinctus, aut à ſuis interemptus eſt, 227
Æneas gentis Romanæ princeps habitus, 47
cùm caput velo obduxiſſet, inde mox ſacra faciendi, 13
Æra in plurimis Coloniarum nummis ſignata, in Antiochenſibus Syriæ Alex. Severi, 113. 185. Cæſarienſibus Palæſtinæ Caracallæ aut Elagabali, 29
Dacia Provincia in Philippi Sev. 160. Otaciliæ, 178. Philippi Jun. 187. Decii, 196. Q. Herennii, 206. Hoſtiliani, 209. Galli, 213. Æmiliani, 227. Gallieni, 242
Emiſenis, Juliæ Domnæ, 19. Caracallæ, 35
Ptolemaidenſibus, Elagabali, 85
Rheſaineſiis Decii, 197. Etruſcillæ, 203. Q. Herennii, 206
Sinopenſibus Caracallæ, 42. Gordiani Pii, 149
Viminaciis Gordiani Pii, 152. Philippi Sen. 175. Otaciliæ, 184. Philippi Jun. 189. Decii, 185. Etruſcillæ, 204. Q. Herennii, 207. Hoſtiliani, 210. Treb. Galli, 219. Voluſiani, 226. Æmiliano, 228. Valeriano, 337. Gallieno, 244
Æſculapius Apollinis ex Coronide Nympha F. 80
à patre Medicinam edoctus, 164
à Jove Plutonis precibus fulmine percuſſus, 80
cur in deorum numerum relatus, 116
ſignatus in nummis Deulti Gordiani Pii, 144
& Philippi Senioris, 116
Damaſci in Valeriano, 230
Dienſis Coloniæ in Elagabalo, 80
Neapolis in Philippo Sen. 170
Agamemnon Dianæ cervum imprudens occidit, 55
Agenor Tyriorum Rex, 8. 48
Cadmi & Europæ pater, 89
Aglæa una ex Gratiis, Venuſtas dicta, 118
Agon Capitolinus à Nerone Romæ inſtitutus, 10. Muſicus initio tantum, 82
Agonalia certamina ſub Sept. Severo Romæ edita, 56
Agonotheta ludorum ſacerdos, 90
M. Agrippa Veteranos Berytum Colonos traduxit, 165
Agrippa Poſthumus in nummis Corinthi, 248
Cæſar & adoptatus ab avo Auguſto, *ibid.*
in Planaſiam inſulam relegatus, Tiberii juſſu poſt mortem Auguſti occiſus eſt, *ibid.*
Agrippa Rex Judææ Berytum exornavit, 63
Alcibiades quid Patrenſibus perſuaſit, 14
Alexander Severus in templo Alexandri M. natus, 112
Alexianus à parentibus appellatus, *ibid.*
Ex urbe Emiſa oriundus, 120
ab Elagabalo Imperatore adoptatus, 128
juvenis admodum Rom. Imperii gubernacula ſuſcepit, 121
cognomen Severi in memoriam avi aſſumpſit, Antoninus enim appellari noluerat, *ibid.*
bellum contra Parthos geſturus in Illyriam venit, *ibid.*
Troadem ſacrificaturus aſcendit, 125
Artaxerxi Perſarum Regi bellum intulit, 116
Antiochiam Syriæ profectus eſt, 114
Meſopotamiam recuperavit Perſis, 116
ob æſtuoſos ipſius regionis calores ægrotavit, *ibid.*
è Perſis victor Antiochiam rediit, 124
de Perſarum præda ditavit exercitum, 122
adverſus Germanos bello Parthico confecto progreſſus eſt, 120
Coloniam Boſtrenam deduxit, 112
urbium vectigalia ad fabricas earum reſarciendas conceſſit, Dominum ſe appellari vetuit, 117. 170
cunctis hominibus amabilis, 112
venatione delectabatur, 131
Syrus dici nolebat, 113
omnia matris conſilio adminiſtrabat, 130
unice in matrem pius, 131
in ſacrario Alexandrum M. inter divos & optimos conſecravit, 125
plurimos Alexandri M. habitu nummos cudi curavit, 132
ejus erga Trajanum ſtudium, 115
Alexander M. ad bellum Perſicum à Jove excitatus, 233
à pugna ad Granicum Troadem aſcendit, 92
Tyrum obſedit & cepit, 248
Alexandria in nummis eadem quæ Troas, 100
Alexandria urbs Ægypti maritima, 19. 70
Aliſarna urbs Troadis, 18
Amana fluvius ex Hermone monte oriens Damaſcum præterfluit, 163
Amaſtris urbs Paphlagoniæ, 230
Amazon Delphinum inequitans in Jul. Domna, 17
Ambroſiæ petræ ad Tyri originem, 48. 102
hæ petræ & oliva arbor in Aquil. Severa, 102. Gordiano Pio, 151. Valeriano, 236. Gallieno, 244
Amici quales eſſe debeant, 118

Amida

Amida urbs Meſopotamiæ in nummis non occurrit, 120
Amiſus urbs Ponti, 230
Amoris feſta à Theſpienſibus celebrata, 119
Ampſaga fluvius Numidiæ, 30
Amulius Numitoris frater, 47
Romulum & Remum nepotes exponi juſſit, 140
Anchialus urbs Ponti littoralis, 133
Ancyra urbs & Metropolis Galatiæ, 94
Angelo Jovis & Junonis filia, 104
Angerona Silentii dea, 48
Annus variis temporibus apud populos inceptus, 74
Romanus ex decem menſibus compoſitus à Martio inchoabatur, 163
Annia Fauſtina tertia Elagabali uxor, 103
ad Commodum genus ſuum referebat, *ibid.*
eximia fuit forma prædita, *ibid.*
tanquam altera Venus à Sidoniis habita, 105
Anniverſaria Adonidis quando celebranda, 70
Aſtartes pompa, 87
Dianæ Laphriæ, 84
Annona Commodo Athletis conceſſa, 37
Anthemuſia urbs Meſopotamiæ, 110
Antigonus unus ex Alexandri M. ducibus, 92
Antiochia urbs multiplex, 25
ſexdecim in patris memoriam à Seleuco conditæ, 25
duæ tantum ex iis Coloniæ fuerunt, Piſidica & Syriaca, 26
quomodo hæ inter ſe in nummis diſtinctæ, 74
Antiochia urbs Piſidiæ in colle ſita non longè à Mæandro, 5
ab Auguſto deducta, & Cæſarea appellata, 17. 69
juris Italici facta, 74. 192
Latinè nummos inſcripſit, 26
nummos percuſſit Sept. Severo, 2. Jul. Domnæ, 17, Caracallæ, 25 Getæ, 53. Alex. Severo, 112. Gordiano Pio, 138. Decio, 191
Antiochia urbs Syriæ ad Orontem, 24
ad radices montis Silpii condita, 193
Epidaphnes cur nominata, 84
exactis Regibus *αὐτονομίαν* à Pompeio redemit, 24
eude idæ monetæ jus ab eo obtinuit, 70
Julii Cæſaris beneficiis devincta æram computavit, 85
ideo urbs à Plinio *Libera* vocata, 206
totius Orientis Metropolis dicta, 212
mortuo M. Antonio ſub Auguſti ditione facta novam æram accepit, 185
ſub Regibus, à Pompeio, Julio Cæſare, & Auguſto variam dinumeravit, 113. 149
duas pro cudenda moneta officinas habuit, 62. 70. 195
ſedes ac domicilium Syriæ Præſidis, 177
à Peſcennii partibus contra Severum ſtetit, 24
ei Severus privilegia ademit, illaque Laodiceæ tribuit, 84
ipſa ab eodem filii interventu reſtituta, 24
Colonia à Caracalla conſtituta, 24. 53. 177
Coloni ejus ſalvis tantum tributis facti, 25
Græcè & non Latinè nummos inſcripſit, 48
in iis ſemper Metropolis dignitatem accepit, 115
nummos percuſſit Caracallæ, 24. Macrino, 62. Diadumeniano, 70. Elagabalo, 74. Aquil. Severæ, 99. Alex. Severo, 112. Mamææ 129. Tranquillinæ, 154. Philippo Sen. 157. Otaciliæ, 177. Philippo Jun. 185. Decio, 192. Etruſcillæ, 201. Q. Herennio, 206. Hoſtiliano, 209. Gallo, 211. Voluſiano, 220
Antiochia Mygdonia eadem quæ Niſibis, 96. 182
Antiochus Epiphanes Apollinis templum condidit, 192
Tyri agones in Herculis honorem editos ſpectavit, 184
Antiochus Callinicus Rex Syriæ ultimus, 24
Antonini nomen totum per imperium carum, 79
Antoniniana urbs Cæſarea Palæſtinæ unde dicta, 50
Antoninianum cur vocatum Coellu municipium, 79
Apamea urbs multiplex, tres à Seleuco conditæ, 238
una Bithyniæ priùs Myrlea dicta, deinde à Pruſia Rege ab Apame conjuge dicta, 18. 27
Colonia ab Auguſto Cæſare conſtituta, 17
cur Concordia cognominata, 238
nummos percuſſit Jul. Domnæ, 17. Caracallæ, 27
Gallieno, 238
Apameni pro Julio contra Pompeium ſteterunt, 17
Apollinis oraculum Mileti celeberrimum, 144
templum in Antiochiæ ſuburbio ſplendidiſſimum, 157
Apollo Lyram à Mercurio accepit, 136
ludos Pythios ob ſerpentem occiſum inſtituit, *ibid.*
ob Cyclopes interfectos divina poteſtate à Jove ſpoliatus, 80. 121
Admeti Regis pecora pavit, 121
vaticinandi artem à Glauco accepit, 60
Trojæ mænia cum Neptuno condidit, 45. 108
unde dictus Apollo, 125
cur *Ἀπέλλων* & *Ἀλεξίκακος*, 163
Jaculator appellatus, 106
Delphinus vocatus, 59
Ilienſis & Smyntheus, 43
Nomius cognominatus, 67
idem eſt ac Sol, ideo radiis coronatus, 222
diverſis modis depictus, 121
muliebri veſtitu ornatus in nummis Antiochiæ Syriæ Philippi Sen. 156. Traj. Decii, 192
Troadis pariter in Caracalla, 43. Annia Fauſtina, 105. Soæmiade, 107. Alex. Severo, 125. Gordiano Pio, 149
nudus oracula reddens in nummis Troadis Caracallæ, 44. Getæ, 59.
ſacrificans in Deultanis Maximi, 136. Gordiani Pii, 144
inſidens monticulis, in Pellenſibus Macrini, 66
Alex. Severi, 121. Gordiani Pii, 147
Sublimis inter alas Griphi, in Troadenſibus Treb. Galli, 216
ſupra dorſum Leonis proſtratus, Cæſareæ Palæſtinæ in Voluſiano, 221
Achillem in bello Trajano ſagitta percuſſit, 46
Patroclum à Trojæ mœnibus repulit, 106
peſtem in Græcorum exercitum immiſit, 44
à Tyriis in ſomno viſus, 49
Apollonia urbs Thraciæ à Mileſiis condita, 145
Aquila Jovis ales ipſi ſacra, 35. 39. 42
ipſi fulmina in bello contra Gigantas miniſtravit, 169
à Tyriis Neptuno immolata, 236. 244
pro Jove ipſo in nummis ſignata, 35
cippo impoſita, in Troadenſibus Saloninæ, 247
lapidi inſiſtens. Emiſæ in Caracalla, 35
roſtro coronam Emiſæ in Elagabalo, 81
Antiochiæ in Philippo Sen. 157. Otacilia, 178. Decio, 194. Etruſcilla, 201. Gallo, 212. Voluſiano, 221
Laodiceæ in templo diſtylo Caracallæ dicato, 38. Elagabalo, 82. Tranquillinæ, 156
ſub templo Jovis in Neapolitanis Samariæ Philippi, 170. Galli, 215. Voluſiani, 223
Aquila condendæ urbis augurium, in Troadenſibus Caracallæ, 46. Philippi Senioris, 173
Aquila Romani Imperii inſigne, 77. 168
cur avis Romana dicta, 29. 49
Cæſareæ Palæſtinæ in Elagabalo, 77. Alex. Severo, 116. Traj. Decio, 195
in nummis Daciæ Philippi Sen. 160
Rheſainæ in Etruſcilla & aliis, 203
Aquila legionum numen, 49
una tantum in legione pro ſigno, 29
cum vexillo Tyri in Caracalla, 49. Valeriano, 236
Gallieno, 218
Aquila legionaria inter duo ſigna militaria, Antiochiæ Piſidiæ in Philippo Sen. 171. Decio, 192
Apameæ, in Caracalla, 27
Cremnæ in Elagabalo, 78
Deulti in Tranquillina, 155
urbem à Veteranis unius legionis deductis indicat, 12. 27. 74.
duæ Aquilæ legionariæ Beryti in Julia Domna, 18. Caracalla, 28. Gordiano Pio, 141
Heliopoli, in Julia Domna, 20. Geta, 57
Philippo Jun. 188
duæ Aquilæ vexillo intermedio Damaſci in Treboniano Gallo, 214. Voluſiano, 223
ipſæ duarum legionum Veteranos in Coloniam deductos denotant, 11.

Ara inter duos ſerpentes Ptolemaidis in Valeriano, 232
Arabes Rhetavi in Meſopotamia, 148
Bacchum præſertim coluerunt, 114
Arathis uxoris Damaſci Regis ſepulcrum, 161
Arbor oliva inter duos lapides Tyri in Aquilia Severa, 102. Gordiano Pio 151. Valeriano, 236
Arbores duæ ſuper aram Cæſareæ Pal. in Decio, 195
Archelaus Rex Macedoniæ certamen Olympicum minus inſtituit, 10
Arcus Apollinis inſigne, 149. 248
pro Deo ipſo in nummis ſignatum, 101
Arcus triumphalis, Hipponis in Gallieno, 241
Argyrope Agenoris Tyri regis uxor, 89
Ariadne Baccho uxor ſervata, 75
Aries Mercurio cur comes datus, 84
quomodo inter aſtra locatus, 74
quid in nummis Antiochiæ Syriæ arguat, 74
quid in Damaſcenis Philippi Senioris, 162
in Neſibitanis Juliæ Paulæ, 96
Arithmetica à Phœnicibus ad Græcos propagata, 85
Aroë cognomen Coloniæ Patrenſis, 14
Artabanus ultimus Rex Parthorum ex Arſacidis, 116
Artaxerxes imperium Parthicum reſtituit Perſis, 116
Romanas provincias populatus eſt, 119
Arcæus cognomen dei Luni, 26
Aſcolia in Bacchi honorem feſta, 65
Aſcus Damaſci conditor, 161
à Dama nutritus, unde urbi nomen, 187
Aſini caput Dacorum inſigne, 213
Aſtarte dea ab aliis Venus, ab aliis Juno exiſtimata, 18. 110.
figura ejus ſeminuda magis Veneri quàm Junoni convenit, 18. 151
eadem quæ Venus, 63. 86
varius ejus habitus, 70
illius nomen an ab Aſtarto Rege, 18
Hebraïcè Aſtoreth dictum, 242
ei altaria condidit Salomon, 151
ipſius cultus Carthaginem à Didone tranſlatus, 78
ſcipionem ſeu ſceptrum pro inſigni gerit, 130
aliquando acroſtolium ad urbis ſitum indicandum, 239
Beryti in Valeriano, 229. Gallieno, 242. Saloninæ 247. trophæo manum apponit Sidonis in Elagabalo, 86. in Caracalla, 48. Getâ, 60. Elagabalo, 92. Alex. Severo, 127. Gordiano Pio, 151. Otacilia, 183. Voluſiano, 225. Valeriano, 235. Gallieno, 242
in templo Æliæ Capitolinæ in Sept. Severo, 1. Diadumeniano, 69
Beryti in Sept. Severo, 5. Jul. Domna, 17. Macrino, 63. Elagabalo, 76. Annia Fauſtina, 103
Cæſareæ Palæſtinæ in Caracalla, 50
Sidonis in Elagabalo, 86. Julia Paula, 97
Tyri in Elagabalo, 86. Aquilia Severa, 101. Philippo Sen. 175
Aſtartes caput inter duo ſigna militaria Beryti in Salonina, 245
in templo Beryti in Gordiano Pio, 42
in curru ſacro Sidonis in Elagabalo, 86. Julia Paula, 97. Annia Fauſtina, 105. Soæmiade, 107. Mæſa, 110
Aſtrochiton Herculis Tyrii nomen, 48. 150
Aſtronomia à Phœnicibus ad Græcos propagata, 85
Aſtrum cur in nummis Elagabali, 84
Athamas Thebarum Rex, 9
Athleta cum palmæ ramo Heliopolis in Valeriano, 230
Athletæ duo Laodiceæ in Elagabalo, 83
cum vaſis ſeu ciſtis præ manibus, 217
ſedentes diſcum ſuſtinent Heliopolis in Valeriano, 231
Athletis privilegia ab Auguſto conſervata, 105
Atis pileo Phrygio ornatus, 45
Atra urbs Barſemii Regia, 7
Augurium in Troade condenda, 44. 47
Auguſtea certamina Damaſci in Auguſti honorem inſtituta, 240
Auguſti eximia virtus à N. Damaſceno commemorata, 163
ejus ſtatua ſupra baſim Philippis in Caracalla, 41
Auguſtus Capricornum pro ſymbolo geſſit, 145
Antonium & Cleopatram ad Actium devicit, 195
coronam querceam ob cives ſervatos à Senatu accepit, 163
Trib. poteſtatem in perpetuum ſibi arrogavit,
Herodem Regem in gratiam recepit, 184
in Syriam ad eam conſtituendam profectus eſt, 176
menſtruas frumenti diſtributiones populo fecit, 86
Cyzicenos in ſervitutem redegit, 176
Tyrios & Sidonios caſtigavit, ibid.
Syllæo caput amputari juſſit, 180
Apollinis Actiaci templum majus extruxit, 49
Antiochiam Piſidiæ Coloniam deduxit, 4. Patras, 147. Troadem, 16
Veteranis frequentavit Berytum, 6. Comanam, 29. Cremnam, 202. Dium, 79. Heliopolim, 20. Pellam, 147. Philippos, 40
Aurelianus Imp. Emeſam devicta Zenobia ingreſſus eſt, 36
M. Aurelius ex Annia gente in Aureliam adoptatus, 103

B

Baaltis Dea eadem quæ Dione, 28. 140
Babylon urbs Meſopotamiæ à Sept. Severo recuperata, 7
Bacchus in Philoſophicis diſciplinis à Sileno inſtitutus, 143
in Orientem peregrinatus eſt, 123
Phœniciam perluſtravit, ibid.
in eo de Beroe Nympha cum Neptuno æmulus, 76
cur illa huic magis quam Neptuno gratior, 75
Herculi Tyrio craterem dedit, 150
alterum pro ludorum præmio propoſuit, 218
Arabiæ deſerta perluſtravit, 114
in Indiam uſque penetravit, 77
vitem ex ea aſportavit & redux coluit, 141
pro vino bibendo cornu pro poculo uſus eſt, ibid.
idem ille ac ſol in multis locis, 140
in plurimis coloniis cultus,
Beryti in Gordiano Pio, 140
Damaſci in Treb. Gallo, 213
Deulti in Macrino, 65
Olbæ in Gordiano Pio, 153
Sidonis in Alex. Severo, 123
Baculus ſerpente involutus Æſculapii ſymbolum, 144
Balbini nummi in coloniis percuſſi hactenus nulli, 137
Baſes columnis cur additæ, 56
Baſilianus Ægypti præfectus Macrini Partibus adhæſit, 63
Baſilica, Emiſæ in Julia Domna, 20
Baſſus ſub Gallieno Conſul, 244
Beleaſtartus Hirami Tyri Regis F. 60
Bellorius Reginæ Sueciæ illuſtris Antiquarius, 127
Bellerophon Glauci Ephyræ ſeu Corinthi Regis F. 20
Deliadem fratrem per imprudentiam occidit, ibid.
Pegaſum bibentem ad Pirenem fontem cepit, ibid.
contra Chimæram decertavit, 56
eam interfecit, 8
à Corinthiis pro heroe & deo habitus, ibid.
ſignatus in nummis Sept. Severi, 8. Getæ, 56
Bellona in templo Comanorum Caracallæ, 32
Belus fluvius in agro Ptolemaidenſi, 15
Beneficia Julii Cæſaris in Troadenſes, 95
Bernier D. Medicus peregrinationibus Orientis illuſtris, 97
Beroe Nympha Veneris & Adonidis filia, 28. 71
à Neptuno & à Baccho adamata, 75
Jovis juſſu pro uxore Neptuno conceſſa, ibid.
urbi Beroë nomen dedit, 28
hæc Phœniciæ littoralis, 6
omnium urbium antiquiſſima, 232
Veneris habitatio dicta, ejus elogia, 142
Amorum portus, 245
jucundum Bacchi fundamentum, 77
à Saturno condita, 28. 140
ab ipſo conceſſa Neptuno & Cabiris, 28
à Tryphone diruta, 165
à Romanis dicta Berytus, 215. 142
Berytus Veteranis ab Auguſto frequentata 18
juris ab eo Italici facta, 16
ab Agrippa Judææ Rege maximè ornata, 63
à Peſcennii partibus contra Severum ſtetit, 18

nummos percuſſit Sept. Severo, 5. Jul. Domnæ 18. Caracallæ, 28. Macrino, 63. Elagabalo, 75. Anniæ Fauſtinæ, 103. Gordiano Pio, 201. Valeriano, 230. Gallieno, 238. Saloninæ, 245
Bigæ ſimul junctæ apud Phrygios, 56
earum curſus in ludis Olympicis receptus, 10. 33
Borion Africæ promontorium, 167
Bos Jovi pro victima immolatus, 222
togatorum civium in Coloniis ſymbolum, 67
cum ſigno militari Tyri in Julia Domna, 23. Macrino, 67. Gallo, 218
Boſtra urbs Arabiæ Petrææ, 130
ejus etymologia, ibid.
Nerviæ Trajanæ nomina à Trajano, 115
Colonia ab Alex. Severo conſtituta, 112
juris Italici facta, 115
Bovillæ oppidum Latii unde ipſi nomen, 60
Britannici nomen quando Caracallæ & Getæ datum, 53
Bupalus omnium primus Fortunæ ſimulacrum apud Smyrnæos ſculpſit, 52
Byblus urbs Phœniciæ littoralis, 19
à Saturno Baaltidi Deæ donata, 28
Byrſa Carthaginis arx, 93
Byzantium urbs Thraciæ littoralis, 58
Peſcennii partibus acriter adhæſit, 24
in ſervitutem à Sept. Severo adjudicata, ibid.
Caracallæ interventu privilegia recepit, ibid.

C

C & K. promiſcuè in litteris Romanis uſurpatæ, 171
C. Cabera Prothei filia, Cabirorum mater, 155
Cabiri Vulcani ex Prothea filii, ibid.
cur in deorum numerum relati, ibid.
eorum ſimulacra Vulcano ſimilia, 143
apud Carrhenos culti, 155
Cadmonei iidem ac Hævei, 101
Cadmus Agenoris Phœniciæ Regis filius, 150
Carthaginem condidiſſe fertur, 93
ſerpentem ſaxo occidit in nummis Tyri Gordiani Pii, 151. Gallieni, 243
Caduceus Mercurii ſymbolum, 240
Cæſarea urbs Cappadociæ ad montem Argæum, 63
Coloniæ titulum nec dignitatem habuit, ibid.
Cæſarea urbs Palæſtinæ prius Pyrgos Stratonis, 195
in honorem Auguſti ab Herode Rege exornata, 194
duodecim annis abſoluta, 28
provinciæ totius maxima, 195
Colonia à Veſpaſiano deducta, 222
juris Italici facta, 50
libera ideo appellata, ibid.
cur Prima in nummis dicta, 77
Flavia de gente Veſpaſiani nominata, 29
Antoniniana à Caracalla vocata, 50
Metropolis ab Alex. Severo conſtituta, 116
Solem ſeu Apollinem præſertim coluit, 222
nummos percuſſit Jul. Domnæ, 18. Caracallæ, 28. Macrino, 63. Diadumeniano, 71. Elagabalo, 77. Alex. Severo, 116. Decio, 193. Hoſtiliano, 209
Cæſarea Siriphenſis urbs Mauritaniæ littoralis, 63
Calathus Corinthi ſepulcro virginis impoſitus capitulo Corinthiaco originem dedit, 56
Calathus cur Serapidis capiti impoſitus, 14. 130
Calatis, in nummis Callatis, urbs Thraciæ, 144
Caligula Dominus appellari ambivit, 53
Callimachus ſculptor ordinis Corinthiaci inventor, 56
Fr. Camelius Chriſtinæ Reginæ inſignis Antiquarius, 123
Caninius Agrippa Corinthi Duumvir, 82
Canis Dianæ ſacer, 117
purpuræ Tyriæ inventor, 101. 151
Cantharus Bacchi peculiare poculum, 141
Capellianus Numidiæ Procurator Maximino devotus, 19
Capitolienſes Aſtartes cultum à Bybliis accepere, 3
Capita Decii & filiorum in Cremnæ nummis Etruſcillæ, 135
Mercurii & Genii capita adverſa in Heliopolis nummis Gallieni, 240
Capitolini ludi à Furio Camillo inſtituti, 37
Capitulum Corinthiacum in Getæ nummis, 56
columnis pro ornamento additum, ibid.
Cappadocia Regibus ſuis uſque ad Tiberium paruit, 32
Caput Jovis Ammonis Boſtræ in Alex. Sev. 113
Caſſandriæ in Sept. Severo, 7
Luni Dei in Carrhenis, 30
Nili in Ptolemaidenſibus Sept. Severi, 14
Serapidis Æliæ Capitolinæ in Elagabalo, 76
Boſtræ in Mamæa, 129
Cæſareæ in Diadumeniano, 71. Elagabalo, 77
Ptolemaïdis in Sept. Severo, 18. Caracalla, 41. Elagabalo, 85
Sinopes in Gordiano Pio, 149
Solis radiatum Emiſæ in Elagabalo, 80
Caput turritum urbium inſignium ſolenne ſymbolum, 12
Meſopotamiæ Coloniarum frequens typus, 124
turritum ſine velo in Boſtrenſibus Alex. Severi, 115.
Mamææ, 129
Cæſarenſibus Decii, 194. Hoſtiliani, 209
Carrhenis Sept. Severi, 5
Damaſcenis Philippi Jun. 187
Laodicenſibus Elagabali, 82
Patrenſibus Sept. Severi, 14
Troadenſibus Caracallæ, 45. Elagabali, 90. Aquiliæ Severæ, 99. Jul. Mamææ, 132
turritum & velatum in Antiochenſibus Syr. Alex. Severi, 114. Philippi Sen. 158. Otaciliæ, 177. Philippi Jun. 185. Decii, 192. Galli, 211. In Carrhenis Gordiani Pii, 143. Tranquillinæ, 154. In Edeſſenis Caracallæ, 35. Macrini, 66. Maximini, 134. Gordiani Pii, 144. Tranquillinæ, 156. Decii, 197. In Heliopolitanis Sept. Severi, 11. Caracallæ, 38. Getæ, 56. Philippi Sen. 164
Capita turrita duo & velata in Edeſſenis Caracallæ, 34
Capricornus in Hipponis nummis Gordiani Pii, 145
Caracalla Sept. Severi F. 31
Baſſianus initio cognominatus, 30
Antoninus à patre Severo appellatus, 31
annos natus 13. Imperii particeps factus, 30
Auguſtus à militibus vocatus, 7
ex Oriente cum patre rediens Plautillam uxorem duxit, 51
patris nomine de bigis in Agone Capitolino victoriam retulit, 10. 33
Conſul. III. cum fratre II. factus, 6
nomen Britannici cum patre accepit, 24
ipſo mortuo Pontifex Maximus factus, 59
ad ripas Danubii profectus eſt, 27
Germanici nomen relicto Britannico tulit, 24
pacata Germania contra Parthos bellum ſuſcepit, 43
per Macedoniam tranſiit Macedonico habitu, 41
Macedones ob Alexandrum M. dilexit, 43
Thraciam ingreſſus eam luſtravit, 33
in Bithynia hiemavit, 27
Nicomediæ ludos gladiatorios natali die egit, 27
in Troadem inde profectus eſt, 45
Achillis tumulum viſitavit, ibid.
Trojanorum privilegia conſervavit, 46
Antiochiam Syriæ pervenit, 25
hanc urbem provinciæ Metropolim & Coloniam fecit, ibid.
Alexandriam adiit, in qua magnam civium ſtragem edidit, 41
Edeſſam Abgaro Regi contra fas eripuit, 34
in Perſas fraude irrupit, ibid.
Carrhis Meſopotamiæ hiberna egit, 30
templum dei Luni inviſendi cauſa profectus, à Centurione occiſus eſt, 66
Divus Antoninus appellatus eſt, 24. 192
eloquens videri volebat, 40
Alexandri M. amantiſſimus, 23
eum imitari conabatur, 46
ſe Alexandrum Orientalem nominabat, 23
ad Herculis virtutem ſe acceſſiſſe jactabat, 32
venationibus maximè deditus, 26
apros frequenter excepit, & contra leonem ſtetit, 32
ejus nomen Caracalla joculare in nummis haud quærendum, 31
Colonias tres deduxit, 24
Sinopenſibus beneficia contulit, 43

Carites

Carites in Deulti nummis Alex. Severi, 118
Carpi Sarmatiæ Europææ populi, 220
ſub Balbino & Pupieno primùm provincias Pop. Romani depopulati ſunt, 152
Carrhæ urbs Meſopotamiæ ad Chaboram fluv. 6
Craſſi cæde memorabilis, 78
Colonia ſub M. Aurelio & L. Vero conſtituta, 30
Metropolis Meſopotamiæ ſecunda, 78. 117
Carthago urbs Africæ littoralis, unde dicta & à quo condita, 93
Didone antiquior, 225
eam reginam tanquam deam venerata eſt, 175
unà cum Corintho deſtructa, & unà Colonia à Julio Cæſare deducta, 186
juris Italici à Sept Severo facta, 1
Antiqua ad Carthaginis novæ in Hiſpania, dicta, 186
ſub Gordiano Pio pro Sabiniano rebellavit, 143
pro Gordiano Afric. contra Maximinum ſtetit, 135
nummos percuſſit, Getæ, 53. Elagabalo, 75. Philippo Jun. 185. Treb. Gallo, 212
Caſſandria urbs Macedoniæ à Caſſandro Rege dicta, 7
Colonia à Julio Cæſare deducta, *ibid.*
nummos dicavit Severo, 7
Caſſius poſt Craſſi cædem Carrhas ſe recepit, 143
Cedrinum lignum pro templis Tyri adhibitum, 92
Cenchrias Pirenes filius à Diana per imprudentiam occiſus, 10
Centauri cur in Boſtræ Coloniæ nummis Jul. Mamææ, 130
Ceres in nummis Hipponis Caracallæ, 38
tædis in Ætna monte accenſis Proſerpinam filiam quærit, 38
ejus cultus in Africa maximus, *ibid.*
Certamen in ludis ſacris triplex, Gymnicum, Equeſtre & Muſicum, 231
Olympicum in Jovis honorem inſtitutum, 152
verſus Eleam oppidum celebratum, *ibid.*
alterum minus in Colonia Dienſi ab Archelao editum, 10
Pythicum in Apollinis honorem inſtitutum, 49
Sacrum Capitolinum œcumenicum Iſelaſticum Heliopolitanum vocatum, 230
Soli dicatum Ἥλιον appellatum, 81
Auguſto certamen Damaſci celebratum, 215
Certamina cur ſacra cognominata, 105
Cervus Dianæ ſacer, 55. 167
ad rapiditatem Solis indicandam, 150
Chaboras fluvius ex monte Maſio oriens, 199
Rheſainæ Coloniæ muros alluit, 123
Edeſſæ mœnibus allabitura, 35
in Euphratem defluit, 35
Chaldæi annum Autumno inchoabant, 97
Chryſes Apollinis Smynthei Sacerdos, 44
Chryſogone nomen Saloninæ Gallieni uxoris, 245
Chryſorrhoas ex Amana & Parpare fluviis formatus, 180
Cibilitani Luſitaniæ populi, 31
Cilicia Trachea à Veſpaſiano in provinciam redacta, 181
Cives Romani qui facti ex conſtitutione M. Antonini, 160
Clava Herculis inſigne, 101
Claudius Troadenſes fecit immunes, 91
Cnidus urbs Cariæ notiſſima, 223
Coellu vel Coillu urbs & Municipium Numidiæ, 64
littoralis ad Ampſagæ fluvii oſtia, 29
Municipium ab Hadriano factum, Ælium dictum eſt, 79
Antoninianum à Caracalla appellatum, 31
inter nobiles Numidiæ civitates urbs commemorata, 187
purpura celebris, 187
Collegium pro Ludis Capitolinis inſtitutum, 37
Coloni apud Triumviros deducendæ Coloniæ nomina ſcribebant, 28
ex tribubus ſicut ex Urbe deducebantur, 182
Coloniæ in hoc ſecundo tomo deſcriptæ,
Ælia Capitolina ab Hadriano conſtituta nummos percuſſit Sept. Severo, 1. Diadumeniano, 69. Elagabalo, 73. Q. Herennio, 205. Hoſtiliano, 208
Antiochia Piſidiæ ab Auguſto deducta, Sept. Severo, 1. Jul Domnæ, 17. Caracallæ, 26. Getæ, 53. Elagabalo, 74. Mœſæ, 109. Gordiano, 141. Philippo, 159
Antiochia Syriæ à Caracalla condita, ipſi, 24 Macrino, 62. Diadumeniano, 70. Elagabalo, 75. Aquil. Severæ, 99. Alex. Severo, 112. Mamææ, 129 Tranquillinæ, 154. Philippo, 157. Otaciliæ, 177. Philippo Jun. 185. Decio, 192. Etruſcillæ, 201. Q. Herennio, 206. Hoſtiliano, 208. Gallo, 211. Voluſiano, 217
Apamea Bithyniæ à Julio Cæſare facta Juliæ Domnæ, 17. Caracallæ, 20. Gallieno, 238
Berytus à Julio Cæſare conſtituta Severo, 5. Domnæ, 17. Caracallæ, 20. Macrino, 63. Elagabalo, 75. Anniæ Fauſtinæ, 103. Gordiano Pio, 140. Valeriano, 229. Gallieno, 238. Saloninæ, 245
Boſtra Arabiæ ab Alex. Severo deducta, ipſi, 114. Mamææ, 129
Cæſarea Palæſtinæ à Veſpaſiano conſtituta Jul. Domnæ, 18. Caracallæ, 29. Macrino, 63. Diadumeniano, 71. Elagabalo, 77. Alex. Severo, 116. Decio, 194. Hoſtiliano, 209
Carthago Africæ à Julio Cæſare facta, Getæ, 53. Elagabalo, 99. Philippo Jun. 186. Gallo, 212. Gallieno, 241
Carrhæ Meſopotamiæ à Divis fratribus condita, Sept. Severo, 6. Caracallæ, 29. Elagabalo, 78. Alex. Severo, 116. Gordiano, 143. Tranquillinæ, 155
Caſſandria Macedoniæ à Julio Cæſare, Sept. Severo, 7
Comana Ponti à Jul. Cæſare, Caracallæ, 18
Corinthus Achaiæ à Julio Cæſare, Severo. 7. Jul. Domnæ, 18. Caracallæ, 32. Plautillæ, 51. Getæ, 55
Cremna Piſidiæ in Pamphiliæ confinio à Jul. Cæſare, Elagabalo, 79. Etruſcillæ, 202
Damaſcus Cœleſyriæ à Philippo deducta, ipſi, 161. Otaciliæ, 178. Philippo Jun. 187 Gallo, 213. Voluſiano, 222. Valeriano, 229. Gallieno, 240
Deultum Thraciæ à Veſpaſiano, Caracallæ, 33. Macrino, 64 Diadumeniano, 72. Alex. Severo, 117. Mamææ, 130. Maximino, 133. Maximo, 135. Gordiano, 144. Tranquillinæ, 155. Philippo Sen. 163 Otaciliæ, 181. Philippo Jun. 188
Dium Macedoniæ à Jul. Cæſare, Sept. Severo, 10. Elagabalo, 79. Alex. Severo, 119. Saloninæ, 245
Edeſſa Meſopotamiæ à Caracalla, ipſi, 34. Macrino, 66. Elagabalo, 80. Jul. Mœſæ, 110. Alex. Severo 119. Maximino, 133. Gordiano, 145. Tranquillinæ, 156. Decio, 197
Emiſa urbs Phœniciæ à Caracalla deducta Jul. Domnæ, 20. Caracallæ, 35. Elagabalo, 81. Alex. Severo, 120
Heliopolis à Jul. Cæſare conſtituta, Sept. Severo, 11. Jul. Domnæ, 20. Caracallæ, 37. Getæ, 56. Macrino, 66. Philippo Sen. 164. Otaciliæ, 187. Philippo Jun. 188. Valeriano, 230. Gallieno, 240
Hippo Africæ à Jul. Cæſare facta, Caracallæ, 38. Gordiano, 145. Philippo Sen. 167. Gallieno, 241
Laodicea Syriæ à Sept. Severo deducta, Caracallæ, 39. Getæ, 57 Elagabalo, 82. Tranquillinæ, 156. Philippo Sen. 167. Gallo, 215
Neapolis Samariæ à Philippo conſtituta, ipſi, 169. Otaciliæ, 182. Philippo Jun. 188. Gallo, 216. Voluſiano, 223
Neſibis Meſopotamiæ à Sept. Severo facta, Jul. Paulæ, 96. Gordiano, 146. Philippo Sen. 172. Otaciliæ, 182
Olba Piſidiæ in Pamphyliæ confinio à Julio Cæſare deducta, Jul. Mœſæ, 111. Gordiano Pio, 146
Patrenſis Achaiæ ab Auguſto facta, Severo, 13. Caracallæ, 39. Elagabalo, 83. Gordiano, 147
Pella Macedoniæ, à Julio Cæſare, Caracallæ, 131. Macrino, 66. Alex. Severo, 121. Mamææ, 129. Gordiano, 147. Philippo Sen. 172
Philippenſis Macedoniæ à Julio Cæſare conſtituta, Caracallæ, 40

Philip-

Philippopolis Arabiæ à Philippo deducta, ipſi, 172. Marino, 190

Ptolemais Phœniciæ à Claudio facta, Severo, 14. Jul. Domnæ, 21. Caracallæ, 41. Getæ, 58. Elagabalo, 85. Aquiliæ Sev. 99. Alex. Severo, 122. Philippo Sen. 173. Valeriano, 232

Rheſaina Meſopotamiæ à Sept. Severo conſtituta Alex. Severo, 122. Traj. Decio, 197. Etruſcillæ, 202. Q. Herennio, 206

Sebaſtena Palæſtinæ à Sept. Severo deducta Jul. Domnæ, 22

Sidon Phœniciæ ab Elagabalo facta, ipſi, 86. Jul. Paulæ, 97. Anniæ Fauſtinæ, 104. Soæmiadi, 107. Mœſæ, 110. Alex. Severo, 123

Singara Meſopotamiæ à Sept. Severo conſtituta Gordiano Pio, 148
Valeriano, 233. Saloninæ, 247

Theſſalonica Macedoniæ à Valeriano facta, ipſi, 218. Gallieno, 242. Saloninæ, 246

Troas Phrygiæ minoris ab Auguſto deducta, Severo 16. Jul. Domnæ, 22. Caracallæ, 43. Getæ, 59. Elagabalo, 91. Jul. Paulæ, 98. Aquil. Severæ, 99. Anniæ Fauſtinæ, 105. Soæmiadi, 108. Alex. Severo, 125. Mamææ, 132. Maximino, 134. Maximo, 136. Gordiano, 149. Philippo Sen. 173. Gallo, 216. Voluſiano, 224

Sinope Ponti Aſiatici à Julio Cæſare conſtituta, Gordiano Pio, 149

Tyrus Phœniciæ à Sept. Severo, ipſi 16. Jul. Domnæ, 23. Caracallæ, 45. Getæ, 59. Macrino, 67. Diadumeniano, 71. Elagabalo, 92. Aquil. Severæ, 100. Mœſæ, 111. Alex. Severo, 127. Gordiano, 150. Philippo Sen. 174. Otaciliæ, 183. Gallo, 215. Voluſiano, 222. Valeriano, 234. Gallieno, 242. Saloninæ, 247

Viminacium Mœſiæ ſuperioris à Gordiano Pio, ipſi, 152. Philippo Sen. 161. Otaciliæ, 184. Philippo Jun. 189. Decio, 199. Etruſcillæ, 204. Q. Herennio, 207. Hoſtiliano, 210. Gallo, 219. Voluſiano, 225. Æmiliano, 228. Valeriano, 237. Gallieno, 244

Coloniæ cur Felices dictæ, 142
Coloniis jus cudendæ monetæ ablatum, 244
Colonus aratro locum deſignat ubi urbs condenda, 139
civium togatorum ſymbolum, 29. 60
cum vexillo aut ſignis militaribus coloniam Veteranis etiam frequentatam indicat, paſſim, 139
Columnis baſes & capitula ubi primum addita, 56
Comana urbs tergemina, unde nomen, 32
Commagena à Veſpaſiano in provinciam redacta, 181
Conchylium ex quo purpura reperta, 48
Tyri urbis ſolemne ſymbolum, 183
Conjuges inter ſe concordes eſſe debent, 138
Corinthus Marathonis filius, 8
Corinthus urbs Achaiæ, prius Ephira, ibid.
totius Græciæ lumen, 19
circa Moyſis tempora condita, 8
P. Romano vectigalis à Mummio facta, 19
eodem tempore quo Carthago à Julio Cæſare deducta, ibid.
S. Cornelius Papa ſub Traj. Decio, 197
Cornu pro populo uſus eſt Bacchus, 141
Cornu Amalthææ fructuum omnium abundantiam denotat, 64
unde dictum, 241
Cornucopiæ, Genii ſymbolum, 4
Fortunæ inſigne, 52
abundantiam rerum omnium indicat, 14
unde dictum, 32
duo aliquando in nummis, 240
Cornua cur in fluviorum ſimulacris, 14
Corona victoriæ ſymbolum, 56
victoris præmium, ibid.
ex lauro in triumphis conceſſa, 90
in ludis agonalibus pariter, ibid.
quercea ob cives ſervatos, 240
in ludis Auguſteis Tyri inſtitutis etiam data, 169
pomacea in ludis Pythiis, 90. 246

Coronis Phlegyæ filia, Æſculapii mater, 147
H. Corrarus Senator Venetus in rariſſimis nummis comparandis diligens, 94
Cremna urbs Piſidiæ in Pamphyliæ confinio, 79
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 202
nummos percuſſit Elagabalo, 79. Etruſcillæ, 202
Creſcens Luna & cur non integra in nummis, 143
ad deum Lunum ut plurimum ſpectans, 7. 30
in Carrhenorum nummis, 40
cum aſtro deſuper in Elagabalo, 78. Gordiano, 143
Crumena Mercurii ſymbolum, 166
Cteſiphon Meſopotamiæ Parthorum Regia, 30
militibus diripienda à Sept. Severo data, 7
Cupido Bacchum de Beroes matrimonio conſolatur, 75
in templo apud Dienſes in Alex. Severo, 119
cur ſæpe facem gerit, ibid.
Cypreſſus in ſumma veneratione apud Phœnices, 161
in templo Heliopolis Otaciliæ, 181
inter equum & bovem in Damaſcenis Voluſiani, 222
cur Soli dicata, 161
Currus ſacer Aſtartes in nummis Elagabali, 87. Juliæ Paulæ, 98. Anniæ Fauſtinæ, 105. Soæmiadis, 107. Jul. Mœſæ, 110
Cyaneæ apud os Boſphori Thracici inſulæ, 59
Cybele, eadem quæ Terra, ſeu Veſta, 132
ſedens inter duos Leones in nummis Antiochiæ Piſidiæ Gordiani, 139
Deulti in Philippo Sen. 165
Neapolis in Philippo Sen. 169
quare caput ejus turribus ornatum, 132
Cyclopes fulminum Jovis fabricatores, 80
Cydnus Ciliciæ fluvius Tarſum urbem perſecans, 209
Cyziceni in ſervitutem ab Auguſto redacti, 176

D

Δ. Litera in nummis Carrhenorum pro δευτέρας, 117
Δ. E. in nummis quid ſignificant, 84
in Antiochenis Syriæ cum S. C. ſignantur, 24
in Laodicenis Syriæ, cur ſolæ, 84
Δημαρχικῆς Ἐξουσίας voces, quid in fœminis & Cæſaribus denotant, 71
Dacia ſub Trajano provincia Romanorum facta, 239
milites olim in exercitu habuit, 200000. 196
honoratiores ejus incolæ pileum geſtabant, 230
in nummis cur Felix vocata, ibid.
ad ejus cuſtodiam duæ legiones admiſſæ, 206
immunis & libera à Philippo Sen. facta, 165
Latinè nummos ab hoc tempore cum æra percuſſit, 239
Ab Aureliano barbaris relicta, 196
nummos percuſſit Philippo Sen. 160. Otaciliæ, 178. Philippo Jun. 188. Decio, 195. Q. Herennio, 206. Hoſtiliano, 209. Gallo, 213. Æmiliano, 228. Gallieno, 242
Dama animal à Δαμάζω, per antiphraſim dictum, 161
cum puero in Damaſcenis nummis Philippi Sen. 161. Otaciliæ, 179. Galli, 214
Damaſcus Mercurii & Halymedæ nymphæ filius, 179
Damaſcus à Baccho cur excoriatus, 213
Damaſcus Rex urbis Damaſci conditor, 162
Damaſcus urbs Cœleſyriæ juxta Hermonem montem, 162
civitas inſignis & clariſſima, 187
ab Aſco gigante condita, 179
ejus ager fertiliſſimus, 162
urbis inſigne Pegaſus, 179
Reges proprios habuit antiquitùs, 161
Metropolis ab Auguſto conſtituta, 240
Colonia à Philippo Sen. deducta, 161
Jovem optimum Maximum coluit, 166. Mercurium, 166. Bacchum, 214. Æſculapium 145. Fortunam, 165. Hygæam, 181
Danubius etiam Tanais dictus, 220
Dardanium urbs Troadis, 247
Dea Syria, aliis Venus, aliis Luna, 97
Decennales Ant. Caracallæ Beryti celebrati, 6
Delphinus Neptuno ſacer, 6. 63. 134
Melicertam dorſo excepit, 9
in nummis Deultanis Maximini, 133

Delias à Bellerophonte fratre per imprudentiam occiſus, 20
Deultum urbs Thraciæ, 33
ad Panyſum fluvium condita, 144
Mileſiorum Colonia, 144
ampla & muris optimè munita, 136
diverſo modo ab auctoribus ſcripta, 133
Colonia à Veſpaſiano deducta, 155
Juris Italici facta, 168
Apollinem coluit, 135. 144. Bacchum, 64. Æſcupium 145. 163. Cybelem 169. Dianam Venatricem, 130. Hygæam, 181. Fortunam, 71
Diadumenianus Macrini filius, 69
annum decimum agens, 71
Antoninus à patre appellatus, 62
Cæſar ab eodem factus, 69
ipſi moneta ab Antiochenſibus percuſſa, 70
Imperator à patre dictus & Conſul factus, 71
Diana eadem quæ Luna, 50
variæ ejus effigies, 53
juvenis ut virgo depicta, 100
venationibus operam ſummopere collocavit, 26
à parturientibus invocata, 26
Laphria à Patrenſibus culta, 40
Limnatis ab iiſdem, *ibid.*
Lucifera à Corinthiis in Geta, 55
Priapina apud Sinopenſes, 50
Telamonis inſtar in Ptolemaidenſibus, *ibid.*
Triclaria à Patrenſibus culta, 40
Venatrix ab Antiochenſibus Piſidiæ in Caracalla, 26
à Coilluranis in Caracalla, 31
à Corinthiis in Geta, 55
à Deultanis in Alex. Sev. 117. Jul. Mamæa, 130
ab Edeſſenis in Gordiano Pio, 145
à Laodicenſibus in Elagabalo, 82. Philippo Sen. 167
à Patrenſibus in Caracalla, 39
à Ptolemaidenſibus in Elagabalo, 85. Valeriano, 232
à Tyriis in Elagabalo, 94
ipſius templum Corinthi in foro, 26
diverſa ejus fana apud Patrenſes, 40
in Ptolemaidenſi Colonia, 85
ejus lignum Preugenes Spartanis ſubripuit, 40
illius ſimulacrum Laodicenſibus Syriæ à Seleuco Nicatore conceſſum, 167
cur cervus ipſi dicatus, 55
canis pariter ei ſacer & comes, 117
Venatrix ambabus tædas gerit in num. Corinthiis Getæ, 55
Prima venationis inventrix, 117
Dianæ centum & quinque ab Auctoribus nominatæ, 50
Diatæ in templo Delphico ſimulacrum Apollinis cervum prenſantis dedicarunt, 11
Dienſes Juris ſunt Italici, 15
Dii inter majores & minores diſtincti, 83
majores à Romanis, præcipui & ſummates cur vocati, 97
minores ſunt Semidei Heroes & indigetes, 83
Proprii, Tutelares, Genii, Cuſtodes pariter inter ipſos numerati, 100
Patrii in nummis Caracallæ, 54
plurimi à loco denominati, 37
in eorum numerum qui relati 143
Diodorus Comes Antiochiæ occiſus, 193
Dione eadem quæ Baaltis, 140
Diſcus vaſis genus pro ludis agonoſticis, 232
Dium urbs Macedoniæ littoralis in Pieria regione, 10
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 11
Jovem coluit, 83. in Sept. Severo, 10. Salonina, 246. Cupidinem in Alex. Severo, 119. Palladem in Sept. Severo, 9
Dolabella Laodiceæ Syriæ à Caſſio obſeſſus, 167
Domini appellatio in Coloniarum nummis Getæ, 54
Imperatoribus Romæ in Palatio data, 171
quando in nummis Romanis uſurpata, 54
Domitianus ſe Dominum appellari juſſit, *ibid.*
Minervam præ cæteris coluit, 33
Domna, nomen Syriacum, 245
Draco Martis filius Thebanorum Regis, 243
à Cadmo Agenoris filio occiſus, 150
ſub ſerpentis ſimulacro & fabula cuſus, 95
Dracontius monetæ Antiochenæ præfectus, 193
D. Dion veterum nummorum ſtudioſus, 158
Dyrrachium urbs juris eſt Italici, 16

E

EBal vel Hebal mons Palæſtinæ, 169
Edeſſa urbs gemina, una Macedoniæ, altera Meſopotamiæ, 145
Meſopotamica ad Scirtum fluvium condita, 34
antiquiſſima in clivo ſita, 35
Bambyca & Hierapolis olim appellata, 110
Abgarorum Oſrhoënorum principum Regia, 66
Colonia à Caracalla conſtituta, 34
Aurelia & Marcia in ejus gratiam vocata, *ibid.*
urbis Genium in omnibus nummis percuſſit, 80
obſidionem ſexdecim annorum tulit, 66
Elagabalus ex Emiſa urbe oriundus, 81
Solis ſacerdos, 35. 78
contra Macrinum Mæſæ aviæ artibus Imperator factus, 73
à quibus legionibus electus, 71
Varius antea appellatus, 81
Antonini Caracallæ filius dici voluit, 79
ad Senatum ſe ab illo natum ſcripſit, 73
Severi nepotem ſe appellavit, 82
à quibuſdam Pſeudantoninus vocatus, 73
Antiochiam à militum direptione liberavit, 74
milites in caſtella ſua diſperſit, 73
Romam ex Syria contendit, 91
Nicomediæ hiberna egit, *ibid.*
ob Antonini nomen omnibus carus, 78
Julia III. Paulam uxorem cum magna ſolemnitate duxit, 96
cum ipſa divortium fecit, 99
Aquiliam Severam è Veſtalium ſacrario abduxit, *ibid.*
nuptias frequentes egit, 105
ſine voluntate matris Soæmiadis nihil egit, 107
eam in Senatum rogari juſſit, 108
Conſulatum III. cum Eutychiano Comazone egit, 86
ſumma pompa Elagabalum deum ſuum ad ſuburbanum deduxit, 84
ex Carthagine ſimulacrum Uraniæ Romam afferri juſſit, 78
Laodiceæ ex adyto Dianam auferre tentavit, 82
Serapidem ſummopere coluit, 73
Alex. Severi pater videri volebat, 128
Sidonem Phœniciæ Coloniam deduxit, 73
Frumentum ipſi publicum aſſignavit, 88
Tyriis iratus Sidonem Metropolim conſtituit, 72
Trib. poteſtatem V. inchoavit, 73
Imperator luxurioſiſſimus, 94
Eleutheropolis urbs Syriæ Palæſtinæ, 194
Ellotia feſta Corinthi celebrata, 123
Emiſa urbs Phœniciæ ad Orontem, 36
patria Juliæ Domnæ Caracallæ matris, 20
Colonia in illius gratiam ab eo conſtituta, 82
Juris Italici ab ipſo facta, 20
Metropolis Meſopotamiæ cis Euphratem vocata, 110
Jovem coluit in Caracalla, 35. Solem in Elagabalo, 80
Epheſii quater Neocori facti, 171
Enthuſiaſmos quid apud Græcos, 136
Ephraim Palæſtinæ mons, 170
Ephyra Heroina Oceani filia, 8
Ephyra urbs Achaiæ, Corinthus deinde dicta, *ibid.*
Ephyrus Myrmecis uxoris Epimethei filius, *ibid.*
Epitaphium Gordiani Pii in Meſopotamia, 147
Eques Romanus Neſibis Coloniæ à Sept. Severo præfectus, 96
decurrens ante Apollinis ſimulacrum in Troadenſibus nummis Alex. Severi, 125
Decius Imperator in Cæſareæ Palæſtinæ nummis, 194
Equeſtris ſtatua in Ptolemaidenſibus, 122
Equi marini Neptuno ſacri, 28

Equus Soli ſacrificabatur, 222

Equus paſcens in Troadenſium nummis Severi, 16. Domnæ, 22. Caracallæ, 45. Elagabali, 91. Jul. Paulæ, 97. Alex. Severi, 127. Mamææ, 132. Maximini, 134. Maximi. *ibid.*

Immunitatum Coloniæ index & ſymbolum, 16. 46

Eraclia certamina in Herculis honorem Tyri inſtituta, 50

Erichonius quadrigas primùm junxit, 56

Erigon Macedoniæ fluvius, 59

Erotidia Amoris feſta, 119

Eteocles Rex primus Gratiis templum erexit, *ibid.*

Etruſcilla Imp. Decii uxor, Q. Herennii mater, 201

Hoſtiliani focrus, *ibid.*

Euphroſyne una ex Gratiis, Hilaritas dicta, 18

Europa Agenoris Phœniciæ filia, 89

ob eximiam formam à Jove adamata, 124

ab eo in Tauri formam rapta, 89

in nummis Sidoniorum Elagabali, 89. Anniæ Fauſtinæ, 104. Alex. Severi, 123

ejus oſſa apud Corinthios aſſervata, 124

ab ea tertia orbis pars dicta, 88

Eurychorus aggere Tyro urbi adjunctus, 94

Eurynome Oceani filia, 118

Euſtratus Deulti Epiſcopus ſubſcripſit Conc. Nicæno, 133

Eutychianus Comazon ſub Elagabalo Conſul, 86

F

FAbius Cilo Conſul ſub Caracalla, 42

Facultas cudendæ monetæ Antiochenſibus Syriæ à Senatu conceſſa, 24

Fauſtina tertia Elagabali uxor, 103

genus ſuum ad Commodum Imp. referebat, *ibid.*

Ferri fabrica à Cabiris inventa, 155

Fertilis Numidia à Maſſiniſſa Rege reddita, 64

Fertilitas & frugum abundantia per Cornucopiæ in nummis indicata, 14

Feſta Amoris Erotidia apud Theſpienſes dicta, 119

Bacchi apud Athenienſes Aſcolia, 65

Ellotiorum apud Corinthios, 123

Minervæ apud eoſdem cum curſu lampadum, 19

Feſtivitas una ex Gratiis, quæ Thalia, 118

Ficus juxta quam Romulus & Remus inventi, 27

Ruminalis & Romularis vocata, 112

Finni Sarmatiæ Europææ populi, 221

Fiſtula Campeſtris à Marſya reperta, 67

D. Fitton Scotus Medicææ Gazæ olim Antiquarius, 191

Flavia Cæſareæ Palæſtinæ nomen de Veſpaſiani gente, 29

Deulti Coloniæ ab eadem, 33

Floribus ſacra genio fieri ſolita, 104

Fluvius decumbens in num. Damaſcenis Philippi Sen. 162

ipſius ſimulacrum ſub arcu in iiſdem Otaciliæ, 179

Fluvii duo decumbentes in Deultanis Gordiani, 114

qui in mare defluunt, cur barbati, 112

qui in alios fluvios, cur imberbes, 180

Fœminæ Coloniæ ſtolatæ tanquam Romanæ, 5

Fons Acrocorinthi Pirene, 10

Fortuna tanquam Dea culta, 52

ejus mentio primùm apud Homerum, 64

illius ſimulacrum apud Smyrnæos à Bupalo ſculptum, 52

quo modo à Lacedæmoniis culta, 104

ipſius ædes Romæ trans Tyberim, 67

illi ſacra fecit Julius Cæſar, 85

divitiarum mater ac nutrix credita, 67

humanarum rerum regimen habere, 52

cum amore conjuncta quid denotat, 42

ſimulacrum ejus aureum in cubiculo Imperatoris aſſervatum, 67

cur Imperatori comes dicta, 113

obſequens & Dea conſervatrix, 71

tanquam mulier juvenis depicta, 100

præſens, præterita, & futura, 165

ſub variis nominibus culta, 100

ſub Genii figura in plurimis nummis, 14. 42

præſertim in Auguſtarum nummis, 118

in Corinthiis Plautillæ, 51. Deultanis Macrini, 65. Diadumeniani, 71. Alex. Severi, 118. Mamææ, 131. Maximi, 136. Heliopolitanis Philippi Sen. 165. Otaciliæ, 181. Laodicenis Treb. Galli, 215. Ptolemaidenſibus Sept. Sev. 14. Caracallæ, 42

Ejus templum in nummis Elagabali, 85. Aquiliæ Severæ, 99. Anniæ Fauſtinæ, 104

ipſius inſignia temo & cornucopiæ, 54

Frænatrix unde vocata Minerva. 32

Frumenti donationes menſtruæ ab Auguſto factæ, 88

Frumenti diſtributiones Prætorianis menſtruæ à Nerone conceſſæ, 88

diſtributiones populo à Nerva renovatæ, *ibid.*

Frumentum Sidoniis ab Elagabalo conſtitutum, *ibid.*

Fulmen Jovis inſigne, 11

Providentiæ & Imperii ſymbolum, 15

Fulminator Jupiter cur appellatus, *ibid.*

Fundator Tyri urbis novæ Hercules, 68

Furius Camillus Dictator, Ludorum Capitolinorum inſtitutor, 37

Furius Celſus res feliciter in Mauritania Tingitana pro Alex. Severo geſſit, 127

Fuſcus ſub Gallieno Conſul, 244

G

GAllienus à patre Imperator appellatus, 238

patris captivitatem neglexit, 239

in Mœſiacos graviter ſævit, 244

de Scythis triumphavit, 241

Veronæ muros reſtaurari juſſit, 238

ſub eo Gotthi Thraciam depopulati ſunt, 242

plurimi in provinciis Tyranni, 239

Galindæ Sarmatiæ Europææ populi, 220

Gallus gallinaceus Deo Luno ſacer, 4. 17

parientibus feliciter adeſt, 26

Ganymedes Trois Regis filius ab Aquila raptus, 247

Garizim Palæſtinæ mons, 169

Gellius Maximus legionis quartæ Scythicæ dux, 73

in Syria ſecunda ob rebellionem ſupplicio affectus, *ibid.*

Gemella, Hipponenſis Colonia, cur dicta, 38

Genius inter Deos minores locatus, 82

populorum & urbium tutelare numen, 5

unicuique ſuus eſt & particularis, 221

rerum omnium gignendarum vim habere dictus, 118

pateram pro ſacrificiis gerit, 4

ipſi ſacra ex mero & floribus fiunt, 107

cum temone & cornucopiæ in Gallieno, 238

cum patera & cornucopiæ ſacrificat in Alex. Severo, 118

Genii Veteranorum Legionum præſides in Berytiis Elagabali III. Heliopolitanis, 165

urbis in Ptolemaidenſibus, *ibid.*

Sub mulieris habitu in Antiochenſibus Piſidicis Caracallæ, 26

cum temone & Aquila in Laodicenis Philippi Sen. 168

Stans cum Victoria & vexillo in Troadenſibus Alex. Severi, 126

cum haſta & cornucopiæ in Stobenſibus Jul. Domnæ, 22

cum Cabiro & Cornucopiæ in Theſſalonicenſibus Valeriani, 233

utraque manu ſignum militare inter Aquilam & Leonem in Dacicis Philippi Sen. 160. Otaciliæ, 177. Philippi Jun. 187. Traj. Decii, 196. Q. Herennii, 206. Hoſtiliani, 209. Galli, 239. Æmiliani, 227

Inter Bovem & Leonem in Viminaciis Gordiani, 153

Philippi Sen. 176. Otaciliæ, 184. Philippi Jun. 189. Decii, 199. Etruſcillæ, 204. Q. Herennii, 207. Hoſtiliani, 210. Galli, 218. Voluſiani, 226. Æmiliani, 207. Valeriani, 237. Gallieni, 245

Sacrificans in Antiochenſibus Piſidiæ Sept. Severi, 4. Mæſæ, 109

Cum Aquila in Rheſainenſiis Traj. Decii, 198

Cum Imperatore in Patrenſibus Sept. Severi, 13

Sub Harpocratis figura in Tyriis Caracallæ, 48

Imperatorem Coronat in Troadenſibus Caracallæ, 45

ſacrificans ante ſignum militare in Sidoniis Elagabali, 88

ſedens ſub Securitatis imagine in Pellenſibus Mamææ, 131. Gordiani, 148. Philippi Sen. 172

Inſidens temoni in Laodicenis Philippi Sen. 168

montibus

montibus inſidens in Antiochenis Syriæ Caracallæ, 24.
Elagabali, 72. Aquiliæ Sev. 99. Alex Severi, 116
Mamææ, 129. Tranquillinæ, 154. Galli. 210
Damaſcenis Otaciliæ, 178
Edeſſenis Caracallæ, 34. Elagabali, 80. Mœſæ, 110. Alex. Severi, 119
Emiſenis Caracallæ, 37. Alex. Severi, 120
Neſibenis Otaciliæ, 182
Ptolemaidenſibus Juliæ Domnæ, 21
Rheſainenſis Alex. Severi, 122. Traj. Decii, 198. Etruſcillæ, 202
Singarenis Gordiani Pii, 148
Gentius Rex legatos ad Perſeum miſit, 11
Geometria ad Græcos ab Ægyptiis propagata, 85
Geraſa urbs Arabiæ, aliis Cœleſyriæ, 114
Germanicus Auguſti juſſu à Tiberio adoptatus,
Geta Sept. Severi filius junior, 53
Cæſar in Meſopotamia Non. Martii, U. C. 951. appellatus, 31
Pontifex factus, 57
Auguſtus Non. Martii U, C. 961. à patre dictus, 53
in bello Britannico civilibus rebus adminiſtrandis præfectus, 53
Eques captivum proſternens in nummis, ibid.
cum fratre Imperator patris teſtamento nominatus, ibid.
Non. Februarii U. C. 964. Imperator renunciatus, 53
populis fratre carior, 57
à Caracalla in matris gremio interfectus, 53
Gladius Dacicus Provinciæ Genii inſigne, 160
Glaucus Apollinem vaticinandi artem edocuit, 60
Gordianus Afr. Senior annos 80. natus, 137
Tyſdri in Africa Imperator proclamatus, 135
ejus nummi hactenus in Coloniis non obſervati, 137
Gordianus Afr. junior in prælio occiſus, ibid.
Gordianus III. V. Jan. U. C. 978. natus, 145
Imperium anno 16. adeptus eſt, 135
Tranquillinam Miſithei filiam duxit uxorem, 138
cum uxore dextram jungit in Antiochiæ Piſidiæ nummis, 138
in Mœſiam profectus eſt, 144
barbaros ex Thracia expulit, 147
Viminacium Coloniam deduxit, ibid.
Syriam pro bello Perſico adiit, 141
Edeſſam venit, 145
copias ab Abgaro Rege accepit, 156
Antiochiam Mygdoniam à Perſis recepit, 154
Perſarum Regem ad Rheſainam fudit, 123
Artaxata & Niſibin cum aliis urbibus recuperavit, 155
Carrhas & Meſopotamiam recepit, 143. 146
ſex annos regnavit, & VII. Trib. poteſtatem inchoavit, 153
annos natus 22. à militibus occiſus eſt, 159. 175
ejus ſepulcrum ad Zaitam Meſopotamiæ, 123. 147
à Syriis ſummopere dilectus, 154
Gotthi ſub Gallieno Thraciam depopulati ſunt, 242
Græca lingua apud Phœnices ante Alexandrum M. ignota, 183
Græcia à partibus Severi contra Peſcennium ſtetit, 7
Gratiæ Jovis ex Eurynome filiæ, 118
in nummis Deultanis Alex. Severi ſignatæ, 118
cur nudæ depinguntur, ibid.
Greges ſub Mercurii tutela, 84
Gryphus Apollini ſacer. 216

H

Hadrianus plurima Ægypto privilegia conceſſit, 98
Antiochenſes Syriæ odio habuit, 177
Meſopotamiis tributum à Trajano impoſitum remiſit, 198
Smyrnæis ut bis eſſent Neocori, permiſit, 171
Hadrumetum Africæ Colonia à Trajano deducta, in nummis Coloniarum hactenus non obſervata, 167
Hævæus idem ac ſerpens Syris, 101
Halmydeſſos urbs Thraciæ, 144
Heliopolis urbs multiplex, 38
Cœleſyriæ, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 240
cur à quibuſdam Phœnicia dicta, ibid.
Soli dicata, unde nomen, 164
ab Heliopoli Ægyptiaca Jovis ſeu Solis ſimulacrum recepit, 38
Veteranis ab Auguſto frequentata, 12
à Sept. Severo jure Italico donata, 57. 165
nummos percuſſit Severo, 11. Domnæ, 20. Caracallæ, 36. Getæ, 56. Macrino, 66. Philippo Sen. 164. Otaciliæ, 177. Philippo Jun. 189. Valeriano, 230. Gallieno, 240
Heliopolitanum certamen cui ſacrum, 38
Hellotii ludi Minervæ dicati, 55
Helvia Ricena in Piceno à Sept. Severo conſtituta, 1
nummos Imperatoribus non percuſſit, 12
Heraclea certamina à quibus populis edita, 49
in Herculis honorem inſtituta, 94
Tyri quinquennio celebrata, 184
ſub Caracalla, 48. ſub Elagabalo, 93. Gordiano, 151. Treb. Gallo, 217. Voluſiano, 225
Hercules Alcmenæ filius, 76
duos angues infans ſuffocavit in nummis Berytiis Elagabali, 76
Archeloo ſub Tauri forma cornu detraxit, 31
certamen Olympicum Piſæ inſtituit, 11
in iis luctâ vicit, 83
ipſi ante hoc certamen libatum eſt, 184
plurimi ejus nominis extiterunt, 72
illius ſimulacrum Corinthi à Dædalo factum, 32
ſignatus in Corinthiacis nummis Severi, 7. Caracallæ, 32. Getæ, 54
à Sept. Severo ſummopere cultus, 7. 54
Tyrius, Dux aſtrorum, Rex ignis, Deus urbis appellatus, 150
linguâ Phœniciâ Melec Cartha dictus, 8
alio nomine Aſtrochiton, 48
Minois ſynchronos ſeu coëtaneus, 72
idem qui Sol exiſtimatus, 150
Tyrios naves fabricare docuit, 68
eos urbem novam condere monuit, 151
illam ſuper rupes ædificare juſſit, 95
purpuram ipſis invenit, ibid.
illorum tutelare numen, 49
Baccho peregrinanti tunicam dedit, 150
Alexandro M. manum in obſidione Tyri tendit, 49
ſacrificans ſignatus in nummis Caracallæ, 48. Diadumeniani, 72. Treb. Galli, 216. Valeriani, 234
ſupra triremem in nummis Philippi Sen. 174. Gallieni, 243
dextram imponit trophæo in num. Valeriani, 234
in curru à cervis tracto Gordiani Pii, 150
à Thaſiis etiam cultus, 217
Carthagine, 53. in nummis Getæ, 54
Q. Herennius Traj. Decii filius, Cæſar ſtatim à patre appellatus, 205
ab eo deinde Auguſtus dictus, 202
in bello Gotthico patrem comitatus eſt, 205
in eo ſtrenuè pugnans occiſus, 207
militari habitu in Æliæ Capitolinæ nummis, 205
Hermon mons Cœleſyriæ, 162
Herodes Judææ Rex ludos in Auguſti honorem inſtituit, 163
Samariam de ipſius nomine Sebaſten appellavit, 22
Herophile Apollinis æditua Delphis oracula reddidit, 60
in nummis Troadenſium ſignata non occurrit, 44
Hippo urbs Africæ gemina, 145
à Phœnicibus condita, 167
una in nummis Gemella vocata, 145
eadem Colonia à Julio Cæſare deducta, 38
nummos percuſſit Caracallæ, 39. Gordiano, 145. Philippo Sen. 167. Gallieno, 241
Hippocentauri unde dicti, 130
Hiramus Tyriorum rex antiquiſſimus, 174
templum Jovis aggere urbi adjunxit, 94
Aſtartes templum condidit, 60
Herculis fanum dedicavit, 92
Hircus Baccho cur immolatus, 65
Hiſtoriæ lux quanta ex nummis, 122
Homerus Fortunæ mentionem primus fecit, 65
Homines primùm quercina glande veſcebantur, 240
ex ſerpentis dentibus procreati, 170
Horatius Conſul templum Jovis O. M. dedicavit 166

Hoſti-

Hoſtilianus Romæ Imperator contra Philippum appellatus, 205
Hoſtilianus Jun. à Decio adoptatus, *ibid.*
Cæſar & ipſius gener ab eo factus, 202
Auguſtus in bello Gothico appellatus, 208
Decio & Q. Herennio ſuperſtes, 209
ipſis defunctis cum Gallo Imperator renunciatus, *ibid.*
peſte correptus interiit, 210
Hygeia Æſculapii filia, 181
in Deultanis Otaciliæ nummis ſignata, *ibid.*
in Neapolitanis Philippi Sen. 169
Hyperion Solis & Lunæ curſum primus obſervavit, 78

I

JAſon Judæorum Pontifex pecuniam pro Herculis Tyrii ſacrificio miſit, 184
Ibis avis cur Mercurio dicata, 235. 247
Ida mons à Troja urbe 3. m. paſſ. diſtans, 46
ignis uſus à Cabiris inventus, 155
Ilienſis per matrem jus civitatis adipiſcebatur, 91
Ilium urbs regionis Troadis, 247
à Troade diverſa, 127
Immunitates urbium ab Imperatoribus pro nutu mutatæ, 98
Imperator Maximinus ex Thracia oriundus, 133
Imperatores Coloniis nomina de gente ſua ut plurimum imponebant, 159
Indigites Dii qui vocati, 83
Induciæ inter Sept. Severum & Vologæſum Parthorum Regem factæ, 7
Ingenuus Pannoniæ Præfectus, 244
à Mœſiacis legionibus Imperator appellatus, *ibid.*
à Gallieno devictus & interfectus, *ibid.*
Ino Cadmi & Hermiones filia, 9
Athamantis Thebarum Regis uxor ſecunda, *ibid.*
Melicertæ mater, 8
ſe præcipitem cum filio in mare dedit, 33
in deam marinam mutata, 9
Leucothea à Græcis, Matuta à Latinis dicta, *ibid.*
à Corinthiis cum filio culta, *ibid.*
Io civitati Boſtræ cur nomen indidit, 130
Jotapianus in Syria ſub Philippo Imperium arripuit, 158
Iphigenia comam Comanæ depoſuit, unde urbis nomen, 32
Iphitus Euryti Oechaliæ regis filius, 94
Iſelaſtici ludi unde dicti, 90. 105
Iſelaſtici victores ex publico nutriti, 90
Iſis Terra exiſtimata, 130
apud Edeſſenos Meſopotamiæ culta, 109
Iſthmia certamina in cujus honorem inſtituta, 3
eorum victores pinu cur coronati, *ibid.*
à Corintho exciſa non intermiſſa, 9
ipſa urbi à Julio Cæſare reſtituta, 8
ab Ancyranis etiam celebrata, 94
Judæi annum quando inchoabant, 97
Romanis tributum pendere à Tito coacti, 208
Julia Aquilia Severa Veſtalis, Elagabali uxor, 99
ejus nummi annum Imperii quartum notant, *ibid.*
Julia Domna, Pia, & Auguſta dicta, natione Syra, 18
Ex Emiſa urbe oriunda, 21
Sept. Severi Imperatoris uxor, 16
in conſilio militari à marito admiſſa, 20
Philoſophiæ ſtudiis imbuta, 17
Plautiani Prætorii præfectus calumniis impetita, 17
Mater Caſtrorum appellata, 21
Mater Senatus & Patriæ vocata, 18
ejus nomen in epiſtolis cum filii nomine appoſitum, 20
cum Caracalla Troadem inviſit, 23
libellorum curam à filio accepit, 21
conſilia Caracallæ optima dedit, *ibid.*
Julia Mæſa Domnæ ſoror, Soæmiadis & Mamææ mater, Elagabali & Alex. Severi avia, 109
ex Emiſa urbe oriunda, 20
ſacerdos Solis, unde ipſius nomen, 110
mulier acerrima, *ibid.*
pecuniam militibus diſtribuit ut nepotes ad Imperium eveheret, 109
plurimum autoritatis apud Elagabalum valuit, 109
ipſi ut conſobrinum Alexandrum nominaret Cæſarem, perſuaſit, *ibid.*
poſt ejus mortem Alex. Severo adfuit, 110
illum in Meſopotamia comitata eſt, 119
Julia Mamæa Mæſæ filia, Alex. Severi mater, 129
filium à turpibus rebus & Imperatori indecoris arcuit, *ibid.*
ipſi in bello Perſico comes fuit, 122
ſummæ erat apud eum auctoritatis, 118
mater optima & ſancta, 131
avaritia tamen inſimulata, 109
Julia Paula Elagabali uxor, 96
illuſtriſſima Romana, 97
Julia Soæmias Elagabali mater, 107
militibus à fuga retentis filium ad Imperium evexit, *ibid.*
egregia forma fœmina, 109
ejus ob impudentiam exoſa, *ibid.*
à militibus cum Elagabalo filio interfecta, 107
Julius Avitus Juliæ Soæmiadis pater, *ibid.*
Julius Baſſianus Juliæ Mœſæ pater, *ibid.*
Julius Cæſar ab Iulo Æneæ filio originem trahens, 91
populum epulis, & teſſeris frumentariis delinivit, 186
Conſulatum cum Servilio Vatia geſſit, 113
Pharnacem in Ponto profligavit, 42
Fortunæ ſacra fecit, 85
Ilienſes plurimis beneficiis cumulavit, 224
octoginta civium millia in tranſmarinas Colonias diſtribuit, 146
Coloniæ ab eo conſtitutæ in hoc tomo deſcriptæ. Vide in verbo Coloniæ,
Iulus Æneæ filius pileo Phrygio ornatus, 45
Juno pro Terra habita, 181
Jupiter ſupremus antiquitatis deus, 26
Altitonans appellatus, 11
Ammon dictus, & unde, 114
Capitolinus cur Romæ vocatus, 12
ſub hoc nomine apud Græcos etiam cultus, 181
Ceramius nuncupatus, 15
Dis cognominatus, 41
Fulminator appellatus, 15
Græcanicus à Samaritis, 216
Olympicus apud Tyrios, 94
Omnipotens nominatus, 26
Optimus Maximus Romæ, 12
Sinopites circa urbem Ponti, 42
Sol apud Macrobium dictus, 37
ſub fulminis figura à Seleucienſibus Syriæ cultus, 15
ſub Aquilæ forma Ganymedem rapuit, 245
ſub Tauri ſpecie Europam, 89
cum haſta & capite in Æliæ Capitolinæ nummis Q. Hoſtiliani, 208. ſedens in templo Diadumeniani, 69
ſeminudus in Antiochenis Piſidiæ Caracallæ, 25
caput ejus in Caſſandrenſibus Sept. Severi, 7
ſacrificans in Dienſibus Severi, 10. Elagabali, 79. Saloninæ, 245
cubans ſub lectiſternio in Sinopenſibus Caracallæ, 42
Jure naturali cuncta omni nationi communia, 134
Juſtinianus Imp. Edeſſæ mœnia reſtaurari juſſit, 80

L

LAc Stabianum Phthiſicis utile, 61
Lacedæmonii Fortunam invocabant, 104
Lampſacus Myſiæ urbs ad Helleſpontum, 45
Laodice Antiochi uxor, Seleuci Nicatoris mater, 157
Laodicea urbs multiplex à Seleuco condita, 25. 167
Syriæ maritima, Colonia facta, 156
in peninſula ſita, & optimo portu prædita, 168
Dianæ ſignum à Seleuco conditore habuit, 167
à Julio Cæſare beneficium accepit, 39
ob id Juliæ nomen tulit, 57. 109
ab hoc tempore epocham dinumeravit, 86
à Caſſio expugnata, 167
Peſcennii partes Antiochiæ infenſa deſeruit, 57
Septimio Severo acclamavit, 12. 39
Peſcennii juſſu à Mauris oppreſſa, 16

à Severo Antiochiæ privilegia accepit, 57
ab eodem Metropolis & Colonia conſtituta, 39
juris etiam Italici facta, 168
ob beneficia à Severo collata Septimiam ſe appellavit, Juliæ relicto nomine, 57
Laomedon Rex mœnia Trojæ condidit, 134
Lapis Elagabali Dei ſimulacrum, 36
Latona Dianæ ſeu Lunæ mater, 17
Laurus Apollini cur ſacra, 57. 82
ipſius ſymbolum, 14
ſomniorum interpretationi maximè convenit, *ibid.*
victoriæ inſigne, 5
Legatio Samaritarum ad Antiochum Epiphanem, 171
Legio I. Flavia in Meſopotamia hiberna egit, 198
I. Gallica civitate à Jul. Cæſare donata, 218
I. Parthica in Meſopotamia commorata eſt, 87. 198
II. Auguſta in Britannia ſtationem habuit, 199
II. Auxiliatrix in Pannonia Inferiore, 188
II. Parthica in Italia, 87
ejus inſigne centaurus in num. argenteo, 104
II. Trajana Fortis, in Boſtrena civitate, 115
III. Gallica à Julio Cæſare conſcripta, 49
ſub Antonio Parthos debellavit, *ibid.*
ab Auguſto in Hiſpania conſtituta, *ibid.*
ſub Sept. Severo in Phœnicia hiemavit, 33
ejus Veterani Rheſainam Coloni à Sept. Severo tranſmiſſi, 122
Tyrum etiam ab eodem, 16
III. Parthica à Jul. Cæſare conſcripta, 108
in Meſopotamia hiemare ſolita, 87
ejus Veterani Sidonem Coloni ab Elagabalo miſſi, 108
IIII. Flavia in Syria commorata eſt, 188
IIII. Gallicæ mentio apud Gruterum, 60
IIII. Scythica in Syria ſtationem habuit, 153
ejus Veterani Viminacium Coloni à Gordiano miſſi, 153
V. Macedonicæ Veterani Berytum Coloni ab Auguſto traducti, 18. Heliopolim ab eodem, 12. 165
in Daciæ urbibus à Philippo conſtituti, 160
ejus Veterani Damaſcum Coloni à Philippo miſſi, *ibid.*
VI. Ferrata hiberna in Judæa egit, 17
VI. Gallicæ mentio apud Gruterum, 66
VI. Victrix in Britannia hiemavit, *ibid.*
VII. Claudiana in Mœſia ſuperiore, 153
ejus Veterani Viminacium Coloni à Gordiano traducti, *ibid.*
VIII. Auguſtæ Veterani Berytum Coloni ab Auguſto tranſmiſſi, 19
partim Heliopolim ab eodem traducti, 11. 165
XIII. Geminæ Veterani in Daciæ urbibus Coloni à Philippo conſtituti, 160
XIX. Legiones tantum in Imperio ſub Alex. Severo alebantur, 112
XXX. Ulpia in Germania à Trajano conſtituta, 200
Legionum inſignia in argenteis Gallieni nummis obſervantur, 155
Leo cur Cybeles comes datus, 139
inſigne Legionis IIII. Flaviæ, 188
in Deultanis nummis Philippi Sen. 163. & Jun. 188
Leptis Africæ urbs à Phœnicibus condita, 38
magna, jure Italico à Sept. Severo donata, 1
Letrina Colonia in Elidem deducta, 29
Leucothea dicta eſt poſt mortem Ino Cadmi filia, 9
Libanus Phœniciæ mons altiſſimus, 20. 36. 92
Litteræ gutturales ſæpe ab auctoribus neglectæ, 123
Lucina parturientibus propitia, 26
Lucius Priſcus Philippi frater Syriæ præſes, 193
Imperator contra Decium appellatus, *ibid.*
procerum conjuratione cæſus, *ibid.*
Luctatores nudi oleo & ceromate imbuti, 83
Lucullus Apollinis Coloſſum Calamidis opus in Capitolio dedicavit, 145
Ludi Actiaci ab Acarnanibus quinquennio celebrati, 49
iidem in Auguſti honorem à Damaſcenis inſtituti, 163
Capitolini à Furio Camillo Dictatore Romæ, 37
Olympici majores ab Hercule Piſæ, 10
minores Dio Macedoniæ ab Archelao Rege, 10
Luna ac Diana eadem, 50
unde appellata, 55
parientibus adeſt, 78
à Sole lumen recipit, *ibid.*
Creſcens, quod in noviluniis culta ſit, 143
ad Deum Lunum ſpectat in Carrhenorum num. 7
Mas & fæmina ab Ægyptiis & Græcis habita. 26
cum Luno eadem, *ibid.*
Lunus Pileo Phrygio ornatus, 45
apud Antiochenſes Piſidiæ cultus, 17
in Jul. Domnæ nummis, 17. Caracallæ, 26. Gordiani, 138
apud Carrhenos medio corpore in Caracalla, 30
in Comana urbe cultus, 32
Eques in Olbæ Coloniæ nummis Gordiani, 146
Lupa cum puerulis togatorum civium inſigne, 100
ejus ſignum in nummis Antiochenis Piſidiæ Caracallæ, 26. Alex. Severi, 112. Gordiani, 140
Carthaginis Elagabali, 79. Philippi Jun. 186
Coellutani Mun. Numidiæ in Treb. Gallo, 213
Damaſci in Otacilia, 179
Deulti in Caracalla, 34. Macrino, 65
Hipponis in Philippo Sen. 167. Gallieno, 241
Neapolis in Philippo Sen. 169
Troadis in Caracalla, 47. Elagabalo, 91. Jul. Paula, 98. Aquilia Sev. 100. Alex. Severo, 126. Jul. Mamæa, 132. Voluſiano, 224
Lycaon Pelagi filius, Arcadiæ Rex, 167
Lyra Apollinis inſigne, 136. 216
Lyſimachus, unus ex Alex. Magni ducibus, 92

M

Macriana urbs Mauritaniæ Sitifenſis, 64
Macrinus ex Cæſarea Sitifenſi oriundus, 63
in Africam Roma à Sept. Severo expulſus, 64
jus in provincia dixit, *ibid.*
Imperator in Syria à Militibus electus, 62
ipſi acclamarunt Heliopolitani Phœniciæ, 66
Severi nomen aſſumpſit, 65
milites adloquutus eſt, 70
Diadumenianum filium appellavit Antoninum, 62
ſupplicationes ob id à Senatu ipſi decretæ, 71
novum Macedoniæ rectorem præfecit, 64
ipſius in tyrannidis affectatores clementia, 71
cum Parthis bellum continuavit, 62
ſacrificia ipſi ob victoriam Parthicam à Senatu decreta, 67
bellum Parthicum pace inita confecit, *ibid.*
Elagabalus contra eum in Syria Imperator appellatus, 81
de ipſo ad Senatum ſcripſit, & de militibus quæſtus eſt, 71
bellum adverſus illum geſſit, 62
fuga elapſus poſt prælium captus & occiſus, *ibid.*
Mæander Aſiæ minoris fluvius, 112
M. Mæcius Rufus Conſul an. 978. U. C. 150
Mæſa Domnæ ſoror. Vide in Julia, 81
Magnetes ad Mæandrum habitantes, 112
Mahometani cur Lunam pro inſigni gerant, 143
Malo ſeu pomo victores Olympici olim coronati, 94
Mamas & Mamiaus nomen Syriæ vulgare, 129
Marinus limitis Illyrici præfectus, 158
Imperator contra Philippum appellatus, 190
Marius Conſul aquilam inter alia ſigna dedicavit, 29
Marius ſecundus Phœniciæ Præfectus ſub Macrino, 67
Marſyas cum Apolline de artis præſtantia in certamen deſcendere auſus, 67. 121
in eo ab Apolline victus & excoriatus, 147
Marcia fæminæ prænomen à Marco deſumptum, 177
Maſius Meſopotamiæ mons, 146
Matris caſtrorum nomen tulit Fauſtina Jun. 18. & Julia Domna, 20
Matronarum Romanarum habitus qualis, 5
Matuta, Ino à Latinis dicta, 9
Mauri ob Maximini Imp. crudelitatem rebellarunt, 135
Mauritania Tingitana ſub Alex. Severo turbata, 117

Maximinus Thrax Imperator in Germania appellatus, 133
Maximum filium Cæſarem & Imperii conſortem fecit, *ibid.*
bellum contra Germanos feliciter egit, 134
Germanici nomen ob victorias accepit, 133
plurimos facultatibus ſpoliavit, 136
crudelis & ab omnibus exoſus, 135
Maximus Maximini filius Cæſar à patre dictus, *ibid.*
adoleſcens pulcher, amabilis, & liberalis, 136
ab exercitu Auguſtus appellatus, *ibid.*
à Senatu Germanicus in nummis vocatus, 135
pro bono exiſtimatus, 136
Medeæ filiorum ſepulcrum Corinthi, 19
Mediobarbus Comes Occonem nimis religioſè ſequutus eſt, 141
Megarenſes Inum appellarunt Leucotheam, 33
Melchartus Herculis Tyrii nomen, 48. 150
Melicerta juxta pinum arborem inventus, 33
à Corinthiis Palæmon appellatus, *ibid.*
à Latinis Portumnus, 9
in nummis Corinthiorum Severi 8. Caracallæ, 32
Memmia Sulpitia Alex. Severi uxor, 128
Menſa ad ludos & certamina, 232
ſuper eam coronæ pro ludis impoſitæ, 248
cum vaſis & lauri ramis in nummis Sidoniis Alex. Severi, 120
in Tyriis Caracallæ, 49. Otaciliæ 183. Saloninæ, 248
Menſis ab Antiochenſibus Piſidiæ Lunus dictus, 26
Menſtrua frumenti diſtributio ab Auguſto facta. Vide frumentum, 88
Mercurius facundiæ Deus, 167. mercium, 84
pro ſapientiſſimo Philoſopho habitus, 248
cur virgam duobus ſerpentibus implicitam gerit, 84
primum ipſi templum in Arcadia erectum, 167
ab Heliopolitanis cultus in nummis Philippi Sen. 166
Patrenſibus in Caracalla, 39. Elagabalo, 84
Tyriis in Valeriano, 234. Salonina, 247
cur Ibis ipſi ſacra, 235
Meſembria urbs Thraciæ, 144
Meſopotamia tributorum immunis ab Hadriano facta, 198
Parthis ab eo relicta, 30
à Vero recepta, ſub Commodo amiſſa, à Sept. Severo iterum recuperata, 1
ejus partes duæ, una fertilis, altera inculta, 182
duæ etiam in ea Metropoles, 121
Metropoles urbes non eædem in Imperio quæ in Eccleſia, 174
duæ ſæpe in eadem provincia, 78
In Meſopotamia Emiſa & Carrhæ, 81
In Phœnicia Tyrus & Sidon, *ibid.*
In Syria Antiochia & Laodicea, *ibid.*
Miletus Apollinis & Acallidis F. à Lupa nutritus, 179
Miletus urbs Apollinis oraculo celebris, 144
Minerva eadem quæ Pallas, 9
galeam & haſtam cur gerit, 11
ut virgo juvenis depicta, 100
Alcida à Macedonibus appellata, 11
Frænatrix à Corinthiis, 19
ejus ſimulacrum in nummis Corinthiis Severi, 10. Jul. Domnæ, 18
in Rheſainenſis nummis Traj. Decii, 198. Q. Herennii, 206
Miſitheus natione Græcus, 154
Gordiani Imper. ſocer, 146
in bello Parthico rectè omnia geſſit, 148
Modius ſpicis refertus in num. Sidonis Elagabali, 88
Moluris petra ſeu ſaxum. 9
Monetæ cudendæ facultas Antiochenſibus à Pompeio conceſſa, 70. 201
duæ in Antiochia Syriæ officinæ, 62
altera præfecti, altera urbis nomine, 158
quando Coloniis ablata facultas, 144
Mons Garizim perpetuum Neapolis Coloniæ ſymbolum, 171
Mulier Ilienſis filio jus civitatis communicabat, 91
Mulieres Africæ aures perforatas habere ſolent, 64
Mundus Autumno creatus, 162
Municipia eadem cum Urbe Roma privilegia habebant, 213
Municipium Coellutanum nummos percuſſit Caracallæ, 31. Macrino, 64. Elagabalo, 79
Stobenſium Sept. Severo, 15. Domnæ, 22. Caracallæ, 43. Getæ, 59
Mummius Romanorum dux Corinthiorum agrum Sicyoniis conceſſit, 9
Muſis feſta apud Theſpienſes dicata, 119
Myrlea Amazonis nomen, 17

N

Naiades Acheloi cornu fructibus impleverunt, 241
Nativitas D. N. Jeſu per nummorum Antiochenſium æram conſtituta, 13
Navigia ex papyro facta in Ægypto, 19
Naxus inſula, 26
Neapolis Samariæ ad radices montis Garizim, 182
olim dicta Sichem, 169
Colonia à Philippo Sen. deducta, 187
Unde Sergia appellata, 170
Neocoros à Philippo facta, 171
Domini appellationem fundatori dedit, 170
Nemeſis & Themis Fortunæ Comites, 166
Neocori latinè Ædiles, 171
eorum cura, 189
quando ter aut quater facti vel dicti, 171
Neocoros vox in Coloniarum nummis perrara, 246
Neptunus maris Deus, 28
Tridentifer cur appellatus, 75
cum Apolline Trojæ mænia condidit, 134
cum Baccho de Beroe Nympha contendit, 75
Averſor nuncupatus, 6
Hippius cognominatus, 28
ejus ſimulacrum in Berytiorum nummis Severi 6. Caracallæ 27. ipſe in curru à quatuor equis marinis evectus 28. in templo nummorum Macrini, 63. Nympham Beroen brachio apprehendens in Elagabalo, 75. in templo, *ibid.* ejus imago in Gordiano, 140
in Patrenſibus Sept. Severi, 13
in Troadenſibus Maximini, 134
Nero immunitatem pro Ilienſibus à Claudio obtinuit, 45
Nervia Trajana Boſtræ urbis nomen, 115
Neſibis urbs Meſopotamiæ ad montis Maſii radices, 172
ampla & populoſa, 121
ejus nominis etymologia, 182
Colonia à Sept. Severo conſtituta, 96
Metropolis à Philippo Sen. facta, 172
ejus gentis Juliæ nomen ob hoc beneficium accepit, 183
Nicolaus Bon J.C. Venetiis degens, celeberrimus Antiquarius, 171
Nicolaus Damaſcenus Herodi Regi à Conſiliis, 163
ejus ad Auguſtum Orator, 180
ipſius Imperatoris amiciſſimus, 223
Metropolis titulum pro urbe ſua ab eo obtinuit, 161
ludi ideo Damaſci in Auguſti honorem inſtituti, *ibid.*
pecuniam quam ab amicis comparaverat facile impendebat, 18
Nicomedia urbs Bithyniæ maritima, 91
à Nicomede Rege denominata, 27
Nilus Ægypti fluvius cum capite in nummis Ptolemaidenſibus Sept. Severi, 14
Nobiles præcipui Romæ qui exiſtimati, 185
Noctua Minervæ cur ſacra, 169. 199
acutiſſimum viſum habet, 203
Nomina Coloniarum per adjectivum reddi ſolita, 132
Numidæ pro Maximino contra Gordianum Africanum ſteterunt, 135
Numitor Amulii frater, Romuli & Remi avus, 47
Nummi pro moneta habiti, 186
marmore perenniores, 241
nihil in eis fruſtra ſignatum, 18. 85
minuti inſcriptiones ſæpe contrahunt, 26
bilingues inter raros numerati, 165
Colonici Græcis præſtantiores, 52
duo ſimiles vix ſignati occurrunt, 160

Ædi-

Ædilium aut Duumvirorum cura percuſſi, 82.
illorum inſpectio ad eos deſcribendos apprimè neceſſaria, 167. 191
Antiochenſes Piſidiæ & Syriæ quomodo inter ſe differunt, 178
Romæ & Imperio dicati, 82
Antiochiæ Syriæ in Auguſto cum epigraphe, ΕΤΟΥΣ ΝΙΚΗΣ, 113
Nervæ cum inſcriptione *Plebei Urbanæ frumento conſtituto*, 88
Sept. Severi cum *Divo Severo* in Heliopolitanis, 13
Caracallæ cum epigraphe Α Τύχη Βόσρων, 115
Macrini cum *victoria Parthica*, 67
Colonici Anniæ Fauſtinæ rariſſimi, 105
Alex. Severi in Sidoniis, *Æternum Beneficium*, 88
Gordiani Afr. Senioris Græci præſtantiſſimi, 137
Balbini & Pupieni Tr. Pot. II. non ſignant, *ibid.*
Philippi Sen. in Antiochenſibus Syr. *Moneta Urbs*, 158
ejuſdem cum epigraphe *Pax fundata cum Perſis*, 164
Traj. Decii nullam præferunt Trib. poteſtatem, 192
Gallieni argentei cuncta fere Legionum inſignia præferunt, 244
Colonici cur poſt Gallienum non amplius cuſi, *ibid.*

O

ODeſſus urbs Thraciæ, 144
Odeum Patrenſis Coloniæ magnificentiſſimum, 147
Oecumenicum certamen unde dictum, 37 90. 231
Oedenatus Palmyrenorum princeps, 232
Oleaſtri ramus victoris præmium in Olympicis, 94
Oliva arbor inter petras Ambroſias enata, 236. 244
Olba urbs littoralis Piſidiæ in Pamphyliæ confinio, 146
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, *ibid.*
Olympica certamina Jovi ſacra, 11
ab Hercule inſtituta, 94
in Colonia Tyria celebrata, 83
Opelius Macrinus Imperator. Vide in Macrino, 63
Ops ſeu Terra, eadem quæ Cybele, 139
Oreſtes cum ſorore Iphigenia Dianæ ſimulacrum aſportavit, 82
Orientis populi Bacchum præcipuè coluerunt, 77
Orontes Syriæ fluvius, 36
Antiochiæ muros alluit, 99. Emiſæ, 35
Orthographia ex numinis deſumpta, 146
Oſiris idem cum Serapide, 19
Otacilia Severa Philippi Sen. uxor, 177
Romana, & non ex Dacia oriunda, 178
Mater Caſtrorum appellata, 182

P

PAlætyrus Phœniciæ urbs à mari 3. ſtadiis diſtans, 151
Pallas à Pallante gigante dicta, 155
bellorum præſes & dea, 19
ejus imago in num. Deultanis Caracallæ, 33
Tranquillinæ, 155
in Dienſibus Sept. Severi, 11
Palma Syriæ præfectus ſub Trajano Arabiam cepit, 114
Palma arbor cur in Tyriorum nummis Diadumeniani, 72
an ad Phœniciæ etymologiam, 175
Tyri Phœniciæ urbis inſigne, 92
Palmæ ramus victoris inſigne ſed non præmium, 231
tot in vaſis quot victoriæ, 231
Pancraſtes quis in Agonalibus ludis dictus, *ibid.*
Pantathlus in Agonalibus ludis, quis dictus, *ibid.*
Panthera Baccho comes & ſacra, 77
vino magnopere delectatur, 64
Panyſus Thraciæ fluvius in Euxinum mare fluens, 144
Papyracea navigia in Ægypto facta, 19
Pardalis Bacchi comes & ſacra, 123
Parium Colonia juris eſt Italici, 46
Parpar fluvius ex Hermone defluens Damaſcum alluit, 162
Parthi eximii equites & ſagittarii, 108
ex Meſopotamia ſub Sept. Severo propulſi, 3
Paſtor cum equo & arbore in num. Troadenſibus Caracallæ, 46
Patavia in Norico Colonia à Sept. Severo conſtituta, 1
Patera vas ad ſacrificia, 4. 11. 72
Patræ urbs Achaiæ in clivo ſita, 147
à Patreo Preugenis filio condita, 14
nummos percuſſit Severo, 13. Caracallæ, 39. Elagabalo 84. Gordiano, 147
Paulus Tyrius pro urbe ſua Metropolis dignitatem ab Hadriano obtinuit, 23
Pegaſus ἀπὸ τῆς πηγῆς dictus, 20. 180
Corinthi inſigne in nummis Juliæ Domnæ, 20
Damaſci urbis inſigne in nummis Otaciliæ, 178
Pelamides in Paludibus Mæoticis nati, 58
prima eorum verſus Sinopen piſcatio, *ibid.*
tertia in Byzantii cornu, *ibid.*
Pelamis in nummo Sinopenſi Getæ, 58
Pelagonia Macedoniæ regio, 58
Pella Macedoniæ urbs in Ægei maris littore, 66
in tumulo ſita, natura & arte minuta, 131
olim Macedonum principum regia, 66
Philippi & Alexandri M. natalibus illuſtris, 131
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 40
nummos percuſſit Caracallæ, 41. Macrino, 67. Alex. Severo, 121. Jul. Mamææ, 131. Gordiano, 147. Philippo Sen. 172
Perinthiis Byzantii in ſervitutem à Sept. Severo adjudicati, 24
Periodonicæ Athletæ qui vocati, 90. 105
Perſæ ſub Gallo Antiochiam uſque populati ſunt, 212
Perſeus Gentii Regis legatos ad Dium Macedoniæ urbem recepit, 11
Peſcennius à Syriaco exercitu Imperator appellatus, 5
Byzantium occupavit, & in Bithynia deletus eſt, 7
Petræ Ambroſiæ ad urbis originem in Tyriorum nummis, 234
Petronius Syriæ rector ſub Caligula, 15
Phanaræa urbs Ponti, *ibid.*
Pharnacia urbs Cappadociæ maritima, 58
Pharnaces Mithridatis filius à Jul. Cæſare fugatus, 32
Philadelphia urbs Cœleſyriæ, 114
Philippi urbs Macedoniæ Auguſto ſtatuam dedicavit, 41
nummos Caracallæ percuſſit, *ibid.*
Philippopolis urbs gemina, una Macedoniæ, altera Arabiæ, 172
urbs Macedoniæ, Metropolis titulum gerit, altera Coloniæ, 190
hæc à Philippo Sen. conſtituta in gratiam patriæ ſuæ, 172
Philippus Macedoniæ Rex Pellæ natus, de ea bene meritus, 40
Philippus poſt Gordianum occiſum Imperator. à militibus appellatus, 138
ab Anchiſe originem ſe trahere jactabat ob Juliæ gentis ſuæ nomen, 185
Arabs Thraconites & provinciis minimè gratus, 196
Philippum filium Cæſarem nominavit, 187
plurimos Veteranos in Colonias deduxit, 314
militum animos amplis largitionibus demulſit, 157
Senatum ſibi demereri ſtuduit, 173
populorum animos ſibi conciliare quæſivit, 158
pacem cum Sapore Perſarum Rege iniit, 164
Meſopotamiam ei, ut ait Zonaras, non ceſſit, 183
Priſcum fratrem ſuum Syriæ præfecit, 173
Severianum generum Macedoniæ, 172
contra Carpos bellum ſuſcepit, 187
filium Imperii conſortem fecit, 170
barbaros repreſſit, 160. cum iis pacem iniit, 164
Daciam provinciam pronunciavit liberam, 178
Damaſcum Coloniam deduxit, 200
Neapolim Samariæ Coloniam conſtituit, 169. 188
Neſibin Coloniam Meſopotamiæ Metropolim fecit, 172
Philippopolim in Arabia condidit & Coloniam deduxit, 173
tres tantum conſulatus egit, 158
ſex annos Imperium tenuit, 160
Philippus Jun. ſeptennis à patre Cæſar dictus, 185
Imperii conſors poſtea factus, *ibid.*
in bello Carpico patrem comitatus eſt, 187

annos XII. natus Romæ occiſus, 185
Phinni Sarmatiæ Europææ populi, 220
Phœbades Apollinis vates, 60
Phœnices Aſtronomiæ periti, 85
plurimas deduxerunt Colonias, 246
in Africam Tingitanam navigarunt, 92. 93
Phœnicia duplex dicta, una littoralis, altera Libaniſia, 240
an ejus nomen à palmis, 72
Phrygii honoratiores pileo ornati, 45
primùm bigas junxiſſe crediti, 56
Pileus Phrygius in extremitate recurvus, 45
Pinus arbor ſub qua inventum Melicertæ corpus, 9
Pirene nympha in fontem converſa, 51
ejus in Acrocorintho ſitus, 20. 51
ipſius effigies in Severo, 9. Plautilla, 51
Plautianus Prætorii ſub Sept. Severo præfectus, *ibid.*
Tyanis in Cappadociæ urbe ægrotavit, 58
Plautilla Plautiani filia, Ant. Caracallæ uxor, 51
Plebiſcitum quomodo conſtitutum, 292
ejus nota ut Senatuſconſulti non extat, *ibid.*
Populus Romanus omnium gentium victor, 294
Præmia ludorum ante Athletarum oculos in medio ſtadii poſita, 218
Poma in ludis Pythiis conceſſa, 90
Pompeius M. Antiochum Syriæ regno ſpoliavit, 24
Pomponius Baſſus Anniæ Fauſtinæ maritus, 103
Pontifices pro Colonia deducenda ex civium numero electi, 12
Pontifices Maximi quando duo ſimul facti, 59
Pontus Romanorum Provincia à quo conſtituta, 32
Preugenes Patrei Patrarum conditoris pater, 14
Preugenes Spartianus Dianæ ſignum ſubripuit, 40
Prora navis quid in nummis indicat, 10
in Coellutanis nummis Caracallæ, 30. Macrini, 64. Alex. Severi, 117. Maximi, 135. Philippi Sen. 159. Philippi Jun. 18
Proſpectus urbis in nummis Patrenſibus Gordiani, 147
Pruſias Zielæ filius, Bithyniæ Rex, 17
Pruſias urbs ab Pruſia reſtaurata & denominata, 238
pro Julio Cæſare contra Pompeium ſtetit, 17
Pſeudoantoninus dictus eſt Elagabalus, 91
Ptolemais urbs Phœniciæ littoralis, 14
ſola inter alias hujus nominis Colonia facta, 58
olim Ace dicta, à Ptolemæo Ptolemais vocata, 21
Colonia à Claudio Imperatore conſtituta, 122
nudum Coloniæ nomen habuit, 166
an ideo ſine privilegiis conſtituta, aut ipſa ab aliis Imperatoribus ablata, 58
nummos percuſſit Severo, 14. Domnæ, 21. Caracallæ, 41. Getæ, 57. Elagabalo, 84. Aquiliæ Sev. 100. Alex. Severo, 123. Philippo Sen. 174. Valeriano, 232
Ptolemæi omnes à primo hujus nominis Rege vocati, 162
Ptolemæus Lagi filius, 232
Lathyrus Ægypti Rex VIII. 223
Pullus moneta in qua Pegaſus, 20
Pupieni nummi in Coloniis cuſi hactenus non reperti ſunt, 137
Purpura ex Conchylio inventa, 23
circa Africam punicea, 175
in Municipio Coelliutano celebris, 117
apud Tyrios commendata, 128
Pygmalion Didûs frater, Phœniciæ Rex, 175
Pythia certamina in Apollinis honorem inſtituta, 184
quibus in urbibus celebrata, 50
Apud Theſſalonicenſes in nummis Gallieni, 242. Saloninæ, 246
eorum ludorum quæ præmia, *ibid.*
Python ſerpens ab Apolline occiſus, *ibid.*

Q.

Quadrigæ ab Ericthonio primùm junctæ, 56
Quercina glans cibus hominum primus, 240
Quinquertium idem quod Quinquennale, 163
Quintilis menſis à numero dictus, *ibid.*
Quinquennale certamen Cæſareæ Palæſtinæ inſtitutum, *ibid.*

R

Radius eſt baculus quo Aſtrologi utuntur, 166
Ramatha, vetus Laodiceæ urbis Syriæ nomen, 156
Reditus P. Romani in tabulis cenſoriis deſcriptus, 47
Rem divinam interrumpere nefas, 13
Remus Urbem Remuriam appellare conſtituerat, 27
Reſtitutus Epiſcopus Macrianenſis in Mauritania Sitifenſi, 64
Rhea, eadem quæ Terra, & Cybele, 139
Rhenus cur bicornis appellatus, 14
Rheſaina Meſopotamiæ in clivo montis Maſii ad Chaboram fluvium, 198
Colonia à Sept. Severo conſtituta, 203
æram ab Hadriano computat, 197
juxta eam Imperii Romani limites, 208
Rhyndacus Bithyniæ fluvius, 18
Rhœdias Macedoniæ amnis in Erigonum labens, 59
Romæ effigies in nummis Philippopolitanis Philippi Sen. 173. Marini, 190
in nummis Tyriis Treb. Galli, 217
Romani Angeronæ ſilentii Deæ ſacra faciebant, 48
deos precari ut felix eſſet belli eventus, ſoliti, 4
Æneam gentis ſuæ principem agnoſcebant, 47. 91
Romulus & Remus Rheæ Sylviæ filii, 140. à Marte geniti, 65. in Tiberim abjecti, 242. à Lupa nutriti, 47
Ruma apud Romanos Mamma, 140
Ruminalis ficus ſub qua Romulus & Remus inventi, 27

S

S. C. litteræ cur in nummis Antiochiæ Syriæ, 24
Δ. E. cur iiſdem additæ, 62. 70
S. R. in nummis Antiochiæ Piſidiæ, 138
Sabinianus ſub Gordiano Imperator in Africa appellatus, 143
Sacerdotis Matris Magnæ ut mulieres cur veſtiti, 181
Sacra velato capite quis primus fecit, 13
Sacrum certamen unde dictum, 90. 231
Sagittarius Legionis Parthicæ inſigne, 108
Salluſtia Barbia Orbiana Alex. Severi uxor, 128
ejus nummi Colonici adhuc non obſervati, *ibid.*
Salomon Aſtartæ altaria condidit, 151
Salonina Gallieni uxor natione Græca, 245
à Berytiis pro Venere habita, *ibid.*
Samaria ab Herode in honorem Auguſti dicta Sebaſte, 21
Samaritarum legatio ad Antiochum Syriæ Regem, 216
Samoſata Commagenæ Metropolis, 177
Saocoras Meſopotamiæ fluvius ex Singara monte defluens, 148
Sapor Perſarum Rex Meſopotamiam depopulatus, Valerianum Imp. cepit, & tandem occidit, 232
Sarapis vox, vide in Serapis, 194
Sarpedon Demetrii Nicatoris dux, 6
Satyri provectioris ætatis Sileni, 126
cur Bacchi comites, 142
Sauli Regis arma in Aſtartes templo conſecrata, 70
Scirtus Meſopotamiæ fluvius Edeſſam præterfluit, 80
in Chaboram delabitur, 34
Scopas Ætolorum dux, 11
Scythæ in Cappadociam uſque penetrarunt ſub Gallieno, 238
Sebaſte urbs Palæſtinæ, Colonia à Sept. Severo deducta, 22
M. Secundus Phœniciæ præſes ſub Macrino, 63
Securitatis imago in num. Pellenſibus, 131
Seditio inter Phœniciæ & Syriæ urbes pro Severo contra Peſcennium, 5
Romæ ſedata Gordiani Tertii electione, 147
Seleucia urbs in Pieria regione, 47
Jovem ſub fulminis figura coluit, 15
Seleucia Meſopotamiæ à Sept. Severo recuperata, 6
Seleucus Nicator Apollinis filius creditus, 157
Antiochias urbes ſexdecim condidit, 25
Laodicenis Dianæ Tauricæ ſimulacrum conceſſit, 81
Seleucus Callinicus Romanorum legatos benignè excepit, 132

Semones Dei parvi appellati, 97
Senæ urbs Hetruriæ antiquiſſima, 15
Senatuſconſultum pro Coloniis deducendis olim neceſſarium, 173
ad monetæ cudendæ facultatem Antiochenſibus Syriæ confirmandam conceſſum, 70
Senemuris Ægypti Rex, 38
Sepphoris Galilææ urbs in nummis non occurrit, 23
Sept. Severus ex Africa oriundus, 54
Imperator ab Illyricianis Legionibus appellatus, 6
ſe Marci filium & Commodi fratrem aſſeruit, 4
Baſſiano filio Antonini nomen dedit, 51
legionem ad Græciam contra Peſcennium præripiendam miſit, 7
hujus Imperatoris ducem ad Cyzicum profligavit, 6
Imperator tertiùm ob hanc victoriam vocatus, 9
Antiochiam fugato Peſcennio occupavit, 24
ejus urbis privilegia Laodiceæ attribuit, 58. 177
Adiabenos vicit, & Arabiam vaſtavit, 20
Arabici & Adiabenici nomina aſſumpſit, 43
Heliopoli Phœniciæ Coloniæ jus Latii conceſſit, 37
jus idem Neapolitanis Samariæ abſtulit, 169
Byzantium urbem expugnavit, 8
ejus cives Perinthiis in ſervitutem dedit, 24
Caracallam filium in urbe Viminacio Cæſarem appellavit, 31
milites plurimos in bellis civilibus amiſit, 104
tres legiones Parthicas conſtituit, 87
Meſopotamiam contra Parthorum Regem ingreſſus eſt, 6
Abgari Regis copias contra eum duxit, 34
Carrhas profectus eſt, 7. Parthos fugavit, 5
Seleuciam & Babylonem cepit, Cteſiphontem militibus diripiendam dedit, 29
Meſopotamiam ſub Commodo amiſſam recuperavit, 2
donativum militibus ob victoriam Parthicam dedit, 55
Coloniam Neſibin deduxit, 96
Antiochenſibus pepercit Caracallæ filii interventu, 5
privilegia ipſis reſtituit, 24
Berytus veniam conceſſit, 5
Laodicenſes Colonos conſtituit, 39
ex Parthico bello per Cappadociam Romam rediit, 58
Agonem Capitolinum celebravit, 10
Carthaginenſibus beneficia contulit, 54
rei vehiculariæ munus à privatis ad fiſcum traduxit, 16
Commodum inter Divos referre juſſit, 4
Auſpices deos Herculem & Bacchum habuit, 54
templum iis Romæ magnificentiſſimum extruxit, 7
Pertinacis nomen, amicorum querimonia abolevit, 13
Pii cognomen in nummis aſſumpſit, *ibid.*
in Britanniam cum filiis profectus eſt, 53
ad bellum contra Britannos duxit Caracallam, rebus civilibus Londini Getam præfecit, 53
Eboraci in Britannia morbo interiit, *ibid.*
Latinis Græciſque litteris imbutus fuit, 17
Caracallam rebus omnibus ſtudioſè excoluit, 40
uxorem Juliam conſiliis bellicis admiſit, 20
Pacator orbis in nummis appellatus, 4
militari habitu ſacra faciens in Patrenſibus, 13
Serapis Jovis frater, 85
idem cum Oſiride, 19. idem cum Plutone, 85
ſupremus Ægyptiorum Deus, 14. Sol exiſtimatus, 130
Jupiter ab Ægyptiis appellatus, *ibid.*
ejus cultus ad Græcos tranſiit, à Græcis ad Romanos, 77
ejus caput in nummis Æliæ Capitolinæ Elagabali, 73
in Boſtrenſibus Juliæ Mamææ, 129
Cæſarenſibus Elagabali, 77. Decii, 194
Sinopenſibus Gordiani Tertii, 148
quid ejus calathus in capite denotat, 132
Sergia unde dicta Neapolis Samariæ, 170
Serpens à Cadmo occiſus, 93
baculo involutus, Æſculapii ſymbolum, 80
lapidi involutus in num. Tyriis Elagabali, 93. Aquiliæ Severæ, 101
tripodi involutus ad Apollinem Vatem ſpectat, 126
ſub tripode vocem edens Delphis, 47
Victoriæ comes & ſymbolum, 22. 233
Serpentes pellem quotannis deponunt, 80
Severianus Macedoniæ ſub Philippo præfectus, 172
Severus leg. III. Gallicæ dux ſub Elagabalo in Phœnicia, 67
ob rebellionem ſupplicio affectus, 73
Sichæus Didus Beli filiæ maritus, 89
Sicyoniis cura ludorum Iſthmiorum permiſſa, 9
Sidon urbs Phœniciæ antiquiſſima, 86. à quo vocata, 123
maritimarum maxima, 88. Navarchis Phœniciæ, *ibid.*
Tyro antiquior, 86. & ejus mater, 107
Metropolis dignitate ab Auguſto privata, 86
Colonia ab Elagabalo conſtituta, 24. 97
Sidonii ab Aſcalonitarum Rege expugnati, 97
Tyrum ante annum Trojanæ cladis condiderunt, *ibid.*
Europam à Tauro raptam in nummis ſignarunt, 89
Aſtronomiæ & Arithmeticæ periti, 85
Aſtartes ſignum in pompam per urbem geſtare ſoliti, 107
ipſis frumentum ab Elagabalo conſtitutum, 89
Signa militaria in nummis Antiochenſibus Piſidiæ Caracallæ, 25. Elagabali, 74. Gordiani, 139. Philippi, 159. Decii, 191
Apameæ in Caracalla, 27
Cremnæ in Elagabalo, 79. Daciæ in Philippo Sen. 160
Deulti in Tranquillina, 155
Heliopolis in Macrino, 66
Sidonis in Elagabalo, 87. Soæmiadis, 107. Mææ. 110
Viminacii in Gordiano Tertio, 152
Silenus Phryx, 170. Bacchi nutricius, 44. inſtitutor, 215. magiſter, 143. ſacerdos, *ibid.*
vitem è mari rubro in Græciam tranſtulit, 44
eam novellare docuit, 46. illius racemos torculari ſubjicere inſtituit, 171
inter aſtra in Bacchi gratiam tranſlatus, 44. 65
inter Deos relatus, 170. inter minores habitus, 86
in plurimis regionibus & præſertim in Syria cultus, 235
ejus ſimulacrum in num. Berytenſibus, 76
Boſtrenis in Alex. Severi, 114
Coillutanis Caracallæ, 31. Elagabali, 79. Gordiani tertii, 144
Damaſcenis Philippi Senioris, 161
Deultanis Macrini, 65
Laodicenſibus Syriæ Treb. Galli, 215
Neapolitanis Philippi Sen. 170. & Junioris, 188
Sidoniis Elagabali, 103
Troadenſibus Caracallæ, 44. Elagabali, 91. Alex. Severi, 126. Valeriani, 233
Sileni unde nomen, 44
Silpius mons Syriæ ad cujus radices Antiochia, 25
Silvanus Macrianenſis Epiſcopus in Africa, 64
Simulacrum Veneris à Sidoniis ſub aſtri figura cultum, 107
Sinope urbs Ponti Aſiatici littoralis, 58
libera à Lucullo pronunciata, 149
Aurelia dicta in Caracallæ gratiam, 32
nummos Caracallæ percuſſit, 42. Getæ, 58
ejus æra in nummis diverſa, 149
Singara urbs Meſopotamiæ ad fluvium ſita, 148
aquarum penuria ſæpe laborans, *ibid.*
Colonia à Divis fratribus conſtituta, 124
Siſyphus Æoli filius 8. Corinthi Rex ludos Iſthmios in Melicertæ nepotis honorem inſtituit, 8
Siſtrum Deæ Iſidis ſymbolum, 109. 120
Smyrnæis primum Fortunæ ſimulacrum fecit Bupalus, 52
Soæmias Elagabali mater, vide in Julia, 81
Sohemus nomen Syriæ vulgare, 129
Sol & Hercules idem, 150. cum Apolline idem, 38
pro uno deo habitus, 222. à Syriis cultus, 50
cum Luna vitam præcipuè gubernans, *ibid.*
cur in creſcente Luna à Carrhenis ſignatus, 143
Spes ut mulier juvenis depicta, 100
Spicæ in nummis frumenti abundantiam denotant, 25
Straton Tyriorum Rex à Plebe creatus, 235
Stabiæ urbs Campaniæ maritima, 61
Statua Auguſti ſupra baſim in num. Patrenſibus, 147. in Philippenſibus, 41
Minervæ Corinthi in foro poſita, 9
equeſtris in Ptolemaidenſibus Caracallæ, 41

Alex. Severi, 122
Stella Herculis apud Chaldæos, 150
Stobi urbs Macedoniæ in Pelagonia regione, 59
juris fuit Italici, 16
Sept. Severo nummos percuſſit, 15. Domnæ, 22. Caracallæ, 43
Stola matronarum Romanarum habitus, 4
Supplicationes Macrino cur Romæ decretæ, 71
Synoris, equorum duorum jugum, 10
Syria provincia Rom. à Pompeio facta, 201
Solem præſertim coluit, 37
Jovem & Apollinem pro Diis tantum agnovit, 222

T

TAnais aliquando Danubius eſt appellatus apud Ortelium, 220
Tarquinius Priſcus templum Jovi O. M. vovit, 166
Taurus ad ſacrificium ſpectans in Corinthi num. 9
Telephus à cerva nutritus, 162
Tellus, Rhea, Veſta, & Mater Magna, eadem, 164
Temo Genii ſymbolum, 4
Templorum ichnographiæ in nummis.
Apollinis in Troadenſibus Alex. Severi, 125
Aſtartes in Æliotis Capitolienſibus Sept. Severi, 1. Diadumeniani, 70. Berytiis Sept. Severi, 6. Jul. Domnæ, 18. Macrini, 64. Elagabali, 75. Anniæ Fauſtinæ, 104. Gordiani, 142. Boſtrenis Jul. Mamææ, 130. Sidoniis Elagabali, 86. Jul. Paulæ, 104. Tyriis Elagabali, 93. Aquiliæ Sev. 101. Philippi Sen. 174. Treb. Galli, 217
Bellonæ in Comanis Caracallæ, 32
Cupidinis in Dienſibus Alex. Severi, 19
Dianæ in Ptolemaidenſibus Elagabali, 85. Valeriani, 232
Fortunæ in Ptolemaidenſibus Elagabali, 85. Aquiliæ Severæ, 100. Anniæ Fauſtinæ, 104 Genii in Antiochenſibus Syriæ Decii, 193. Etruſcillæ, 201. Q. Herennii, 206. Hoſtiliani, 209. Voluſiani, 221. Damaſcenis Philippi Senioris, 162. Laodicenis Elagabali, 82. Neſibitis Juliæ Paulæ, 97. Philippi Senioris, 172
Herculis in Tyriis Macrini, 68. Elagabali, 94
Iſidis in Cæſarenſibus Caracallæ, 29
Jovis in Dienſibus Sept. Severi, 11. Laodicenis Caracallæ, 39. Elagabali, 82. Tranquillinæ, 156. Philippi Junioris 169. Rheſaineſiis Etruſcillæ, 203. Sebaſtenis Juliæ Domnæ, 21
Capitolini in Æliotis Capitolienſibus Diadumeniani, 69
Græcanici in Neapolitanis Philippi Sen. 170
Optimi Maximi in Heliopolitanis Sept. Severi, 12. Caracallæ, 37. Philippi Sen. 166. Otaciliæ, 181
Melicertæ in Corinthiis Sept. Severi, 8
Mercurii in Heliopolitanis Philippi Sen. 166
Patrenſibus Caracallæ, 39
Minervæ in Rheſaineſiis Decii, 199. Etruſcillæ, 203
Neptuni in Berytiis Elagabali, 75. Macrini, 60
Sileni in Berytiis Elagabali 76. Damaſcenis Otaciliæ, 180
Solis ſeu Elagabali in Emiſenis Caracallæ, 36
Templorum mentio quæ in nummis non occurrunt,
Dianæ apud Corinthios, 55
Domitiani apud Deultanos, 34
Fortunæ apud Corinthios in foro, 52
ejuſdem Romæ trans Tiberim, 65
Genii apud Antiochenſes Syriæ, 213. 220
Jovis Capitolini apud eoſdem, 181
ejuſdem, Romæ in octava regione, 166
Fulminatoris apud Seleucienſes Pieriæ, 15
Olympii apud Athenienſes, 221
ejuſdem apud Tyrios, 182
Lunæ apud Albanos, 26
Luni vel Menſis apud Phryges & Armenos, *ibid.*
Minervæ Frænatricis apud Corinthios, 19
Pacis Romæ in quarta regione, 33
Saturni apud Alexandrinos extra pomœrium, 194
Senatui & Romæ dicatum, 169
Serapidis Alexandriæ extra pomœrium, 194
ejuſdem apud Antiochenſes Syriæ, 85
ejuſdem Romæ in prima regione, 41
Sileni in urbe Eleorum, 31
Veneris apud Corinthios, 51
ejuſdem Victricis, Romæ in nona regione, *ibid.*
Thalia una ex Gratiis dicta Felicitas, 119
Thaſii Herculem Tyrium coluerunt, 217
Themis una ex Fortunæ comitibus, 165
Theoclia Alex. Severi ſoror, 136
Theſpienſes feſtum & ludos Cupidini inſtituerunt, 119
Theſſalonica urbs Macedoniæ ad Axium fluv. 172
Metropolis & Colonia à Valeriano conſtituta, 246
Neocoros quando facta, *ibid.*
obſidionem barbarorum fortiter toleravit, 242
Thoth vel Thautus Mercurii nomen, 166
Thracia, Provincia Romana à Veſpaſiano facta, 181
quæ tributa ſolvit, 164
Thynias oppidum Thraciæ, 217
Thunnorum piſcatio ad Anchialum urbem, 133
Thyſdrus vel Thiſdrum urbs Africæ mediterranea, 135
Thyrſus Bacchi ſymbolum, 64
Tiridates Armeniæ Rex ſub Treb. Gallo, 224
D. Toinardus Aurelianenſis, vir eruditiſſimus, 37
Tomi urbs & Metropolis Ponti ſecunda, 78
Trajanus Arabiam Imperio per Palmam Syriæ præfectum acquiſivit, 114
Meſopotamiis tributum impoſuit, 198
Trajanus Decius ex Pannonia oriundus, 196
Imperator ab exercitu Mœſiaco contra Philippum factus, *ibid.*
civili virtute & uſu militari eum ſuperabat, 196
ſumma prudentia præditus, 205
dignitates omnes ab Imperatoribus uſurpatas ſenatui populoque Romano reſtituit, 191
Trib. Poteſtatem in nummis ideo non ſignavit, 197
Hoſtilianum Cæſarem fecit & adoptavit, 205
in Syriam contra L. Priſcum Philippi fratrem profectus eſt, 193
Babylam Antiochiæ Præſulem occidi juſſit, 192
in Chriſtianos plurimum deſævit, *ibid.*
Rheſaineſiis privilegia confirmavit, 198
contra Gothos bellum ſuſcepit, 194
Hoſtilianum Romæ pro Imperii adminiſtratione reliquit, 208
Treb. Gallum ad Danubii ripam ſervandam locavit, 220
in acie ſtrenuè pugnans occubuit, 204
biennio integro imperavit, 200
Tranquillina Gordiani Tertii uxor, 154
Gordianum in bello Perſico comitata eſt, 149
Trapezus urbs Cappadociæ littoralis, 58
Treb. Gallus poſt Decii mortem Imperator ab exercitu appellatus, 211. 220
pacem cum barbaris tributo iis conceſſo iniit, 213
Trib. Poteſtatem Senatui à Decio redditam Imperatoribus reſtituit, 211
Hoſtiliano extincto Voluſianum filium jam Cæſarem, Imperii conſortem fecit, 209
annonam Populo Romano conciliavit, 212
conſulatum ſecundum Imperator geſſit, *ibid.*
negligenter res adminiſtravit, 209
cum filio verſus Interamnam à militibus occiſus eſt, 219
Tribunitia Poteſtas ad Auguſtas non pertinet, 202
tertia & quarta cur in Voluſiani nummis, 221
Tributum capitis Cæſarienſibus à Veſpaſiano remiſſum, 50
Meſopotamiis à Trajano impoſitum, 198
à Romanis primum ſub Gallo barbaris pactum, 213
Tridens Neptuni inſigne, 63. ipſius ſceptrum, 130
quomodo factum, & quid denotat, 75
Triremis primùm apud Tyrios inventa, 68
cælata in num. Carthaginenſibus Philippi Jun. 186.
Treb. Galli, 186. 212
in Tyriis Macrini, 67
duæ in Sidoniis Elagabali, 89
Tripus Apollini ſacer 60. unde nomen, 248
vaticiniorum ſymbolum, 47. quomodo factum, 59
in nummis Troadenſibus Caracallæ, 47. Getæ, 60
Tyriis Saloninæ, 248
Tritonia unde Pallas dicta, 155
Tritones à Delphinis vecti, 76
Troas urbs Phrygiæ minoris, 16
eadem quæ Alexandria in nummis, 43

ad

ad Idæ montis radices ſita, 46
ex Trojæ antiquæ ruderibus ab Alexandro ſuſcitata, 12
olim ab Antigono ejus duce Antigonia dicta, 92
ejus conditor ſacrificans ante Apollinem in Caracalla, 44
cum Ilio urbe diverſa, 59. 127
plurima beneficia à Julio Cæſare accepit, 91
Colonia ab Auguſto deducta, 16. 92
juris Italici facta, 46. 173
huic Imperatori templum condendi facultatem à Senatu non obtinuit, 149
omni onere immunis à Claudio Imp. facta, 16
Romanæ gentis auctorem ſe jactabat, 127. 132
Aurelia & Antoniniana in Caracallæ gratiam vocata, 91.
in ejus nummis Alexandria dicta, 92. & poſt Alexandrum Sev. hoc nomen amplius non aſſumpſit, *ibid.*
nummos quibus percuſſit, vide in Colonia Troas.
coluit Apollinem, 60. Neptunum, 134
Silenum, 46
Troja ab Apolline & Neptuno condita, 60
à Junone & Minerva everſa, *ibid.*
Trophæo manum cur apponit Aſtarte, 92
cur Herculi à Tyriis erectum, 48
Tryphon Syriæ Rex Berytum deſtruxit, 6
Turpilius Dexter Conſul an. U. C. 978. 145
Turres cur ſupra caput muliebre impoſitæ, 14
Tuſculum Colonia & urbs Latii, 61
Tyana urbs Cappadociæ, 58
Tyche ſeu Fortuna, Oceani filia, 65
Tympanum ſeu Cymbalum Cybeles inſigne, 139
Typus pro alio typo in nummis frequens, 178
Tyro Herculis amica, 151
Tyrus urbs Phœniciæ littoralis, 16
à Sidoniis condita, 48. Sidonis filia, 86
ante templum Jeroſolymitanum, 48
ante annum Trojanæ cladis, 97
vetus ab Agenore, nova ab Hercule, 48
Triremis inventrix, & ejus in mari potentia, 68
Colonias in plurimas regiones deduxit, 48
Coronata & Coronaria appellata, 48
Metropolis dignitate ab Auguſto privata, 86
ab Hadriano in Pauli Tyrii gratiam ipſi reſtituta, 161
Beryto infenſa, 5. Peſcennii partes deſeruit, 16
Sept. Severo acclamavit, 12. 16
Colonia ab eo Imperatore deducta, 1
ſplendidiſſima ab Ulpiano appellata, 218
juris Italici à fundatore facta, 16
Macrini partes contra Elagabalum fovit, 87
ab Elagabalo privilegiis privata, 92
cui nummos dedicavit, vide in Colonia Tyrus.
coluit Aſtarten, 48. Angeronam, *ibid.* Herculem, 48. Silenum, 94
pro Heroe Cadmum in nummis percuſſit, 150. & pro Heroina Didonem ejus ſororem, 175

V

Valerianus antequam Imperator eſſet, Cenſor electus fuit, 229
Senex Imperium adeptus eſt, 230
Germanos per legatos contudit, 236
Theſſalonicam urbem deduxit Coloniam, 233
bellum Perſicum ſuſcepit, 232
pro eo gerendo in Syria commoratus eſt, 230
à Sapore Perſarum Rege victus & captus, 232
Vas pro certaminibus unum certamen indicat, 81
tot in nummis quot certamina in urbe celebrata, 223
unum cum palmæ ramo in num. Emiſenis Elagabali, 78
Damaſcenis Æmiliani, 228
Theſſalonicenſibus Gallieni, 242. Saloninæ, 246
Tyriis Elagabali, 94. Valeriani, 231
Vaſa duo ſupra menſam in Sidoniis Elagabali, 90. Alex. Severi, 124
cum clava intermedia in Tyriis Gordiani, 152. Voluſiani, 225
Vaſa tria in Heliopolitanis Caracallæ, 37. Valeriani, 231
Vectigal ex paſcuis petebatur, 46
Vendeni Sarmatiæ Europææ populi, 220
Venus ex mari nata ipſius domina appellata, 76
formæ & generationis Dea, 245
Architis unde cognominata, 235
Tyria appellata quia Tyro concepta, 87
Victrix in nummis Corinthii Plautillæ, 51
à Syris Aſtarte dicta, 76. etiam Urania, 97
Adonidi nupſit, 151. 235
urbem de Beroes filiæ nomine, Beroen appellavit, 239
Verona urbs à Gallieno reſtaurata, 238
Veſpaſianus Cæſaream Palæſtinæ Coloniam deduxit, 29
Deultum Thraciæ Coloniam conſtituit, 33
templum Pacis magnificentiſſimum Romæ extruxit, 17
Thraciam fecit Provinciam Romanam, 181
Veſta Saturni & Rheæ filia, 132. ut mulier vetus depicta, 100
Veterani in Colonias traducti. Vide Legiones, 120
Vexillum Coloniæ militaris ſymbolum, 45
cui inſiſtit Aquila in Antiochenſibus Piſidiæ Philippi, 159. Decii, 192
Rheſainenſiis Traj. Decii, 199
pone Colonum in Rheſainenſis Alex. Severi, 122. Sidoniis Elagabali, 87. Anniæ Fauſtinæ, 104. Tyriis Sept. Severi, 16. Getæ, 60
pone caput Genii in Troadenſibus Caracallæ, 45. Elagabali, 91. Jul. Mamææ, 132
geſtum à Genio in Dacicis Philippi, 160. Edeſſenis Alex. Severi, 120. Heliopolitanis Philippi Sen. 165. Troadenſibus Alex. Severi, 126. pone bovem in Tyriis Jul. Domnæ, 24. Macrini, 67. Treb. Galli, 219
pone Lupam in Damaſcenis Otaciliæ, 179. Troadenſibus Aquiliæ Sev. 100
pone Aquilam in Tyriis Caracallæ, 49. Treb. Galli, 219
inter duas Aquilas in Damaſcenis Treb. Galli, 214. Voluſiani, 222
Vibia Aurelia Sabina M. Aurelii & Fauſtinæ F. 103
Victores certaminum Pythiorum lauro coronabantur. Vide *Corona*, 82
Victoria Minervæ adſtitrix in bello contra gigantes, 19
Dea Palmaris appellata, 56. 91
gradiens depingitur tanquam ad alias properans, 15
cum flagro ad ludos & non ad bellum ſpectat, 33
ſignata in nummis Apamenis Gallieni, 238
in Corinthiis Jul. Domnæ, 19. Getæ, 55
inſiſtens globo in Hipponenſibus Gallieni, 241
in Patrenſibus Gordiani Pii, 147
ſedens in Pellenſibus Macrini, 67
ſtans in Stobenſibus Severi, 15. Caracallæ, 43. Getæ, 59. Elagabali, 91. in Tyriis Valeriani, 235
in bigis Corinthiorum Caracallæ, 33. Getæ, 56
Viminacium urbs Mœſiæ ſup. Colonia à Gordiano deducta, 153
Vinum Thracicum maxime celebratum, 64
in utre hircino aſſervatum, 171
aqua temperari quando nam cœptum, 44
Virga Mercurii unde dicta, 84
Virgo manſit Diana, 55
in bigis cervorum in Patrenſibus nummis Elagabali, 184
Vites filiæ Sileni vocatæ, 127
Ulyſſes in claſſe Argiva, 13
Vologæſes Parthorum Rex, 6
Voluſianus à patre Cæſar dictus, 220
Hoſtiliano mortuo Imperator appellatus, *ibid.*
inſignibus titulis in nummis ornatus, 220
Urbes in ſummitate montium antiquitus conditæ, 14. 143
in quas deducebant Coloniæ, nomen illæ non mutabant, 139
inter ſe de vetuſtate ſæpe certabant, 80
omnia ad antiquitatem ſuam ſpectantia in nummis ſignabant, 130
plurimæ ſub Gallieno terræ motu concuſſæ, 241
Us Adami filius Damaſci, conditor à Joſepho dictus, 179
Utica Africæ Municipium jure Italico à Sept. Severo donatum, 1

Z

Zaita Meſopotamiæ urbs, Zmaita in nummis dicta, 123
Zielas Bithyniæ Rex, Pruſiæ pater, 17
Zodiacus in num. Ptolemaidenſibus Elagabali, 85. Valeriani, 232

FINIS.

$1.75